

ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΔΗΜΩΝΑΣΣΑ — ΗΛΕΚΤΡΑ —
ΑΞΙΟΘΕΑ — ΘΕΟΜΑΧΙΕΣ —
ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑ —
ΠΠΟΚΡΑΤΗΣ — ΕΥΔΗΜΟΣ
Ο ΚΥΠΡΙΟΣ — ΔΕΛΦΙΚΕΣ
ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΕΣ — ΕΛΕΝΗ
ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ — ΑΛΕΞΙΟΣ
Α' ΚΙ ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΟΙ —
Η ΜΑΧΗ ΣΤΟΥΣ ΜΥΛΟΥΣ

ΚΥΠΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ

ΚΤΙΠΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΔΗΜΩΝΑΣΣΑ - ΗΛΕΚΤΡΑ - ΑΞΙΟΘΕΑ
ΘΕΟΜΑΧΙΕΣ - ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑ
ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ - ΕΥΔΗΜΟΣ Ο ΚΥ-
ΠΡΙΟΣ - ΔΕΛΦΙΚΕΣ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΕΣ
ΕΛΕΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ - ΑΛΕΞΙΟΣ Α'
ΚΙ ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΟΙ - Η ΜΑΧΗ
ΣΤΟΥΣ ΜΥΛΟΥΣ.

«ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΤΙΠΡΟΣ»

ΛΕΤΚΩΣΙΑ

1974

ΔΗΜΩΝΑΣΣΑ

Πρωτοδημοσιεύτηκε στα «Κυπριακά Γράμματα», τόμος ΙΕ', 1950.

Κυκλοφόρησε σε βιβλίο το 1950.

Μεταδόθηκε από το Έθνικόν Ίδρυμα Ραδιοφωνίας στις 2 Σεπτεμβρίου 1955
(χωρίς το όνομα του συγγραφέα και με αλλαγές στα ονόματα των προσώπων).

Μεταδόθηκε από το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα Κύπρου στις 3 Δεκεμβρίου 1962.

Δ Η Μ Ω Ν Α Σ Σ Α

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α :

Δημόνασσα, βασίλισσα
Θεμιστώ, κόρη της
Στασίκυπρος, γιός της
Τροφός
Ένας γέρος
Οί φίλοι
Άγγελιαφόρος
Χορός Γερόντων
Α' Κορυφαίος Χοροῦ
Β' Κορυφαίος Χοροῦ

(Μπροστά στο παλάτι)

Ένας γέρος : Έξήντα κύκλους εἶδε ὁ Μᾶης ἀφότου
ἀγνάντεψε πρώτη φορὰ ἡ ματιά μου
τ' Αὐγερινοῦ τὸ τρέξιμο στοὺς κάμπους
ψηλὰ τῶν οὐρανῶν. Κι' ἐξήντα κύκλους
εἶδε τὸ καλοκαίρι ἀφότου πάλι
τὸ ἐρωτικό κυνήγι τῆς Αὐγῆς
ἀγνάντεψα στίς κεφαλές τῶν λόφων.
Κι' ἔμαθα ἀπ' ἔξω τὰ τεχνάσματά τους,
τὰ ἐρωτοπαίγνιδά τους καὶ τίς ζήλιες τους.
Κι' εἶδα τίς ἀπιστίες τους πρὸς τὸ βράδυ
ἐξήντα χρόνους τώρα: ἐκείνη μέσα
στὸ στήθος τοῦ Ὀκεανοῦ νὰ ξενυχτᾷ
κι' ἐκεῖνος μέσα στ' ὄνομα τοῦ Ἑσπέρου
ν' ἀποζητᾷ τ' ἀχνάρια τῆς Σελήνης.
Μὰ σήμερα πρωτόγνωρη στὸ στήθος
μὰ ἀσφάλεια νοιώθω κι' ἀνασαιῶ λεύτερα.
Καὶ σέρνεται τὸ βῆμα μου στὸ γῶμα
νομίζοντας πὺς στέρεα τὸ πατῶ
σὲ βράχο ἀσάλευτο. Γιατὶ ἡ ἀσφάλεια
κι' ἡ τάξη, πὺν ἔχει φίλο της τὸν νόμο,
ὅταν κρατοῦν τῆς πολιτείας τὰ γκέμια,
τὸ δρόμο στερεώνουν πὺν πατᾶς.

Τρεῖς νόμοι βάλθηκαν στήν πόλη
ἀπ' τὸ σοφὸ τὸ στόμα τῆς Δημόνασσης:
«χωρὶς πολυλογίης νὰ σκοτώνεται
ὅποιος δαμάλα ἀνίερα σκοτώσει,
ὅποιος τὴ νόμιμη ἀτιμάσει σύνενο
τοῦ συμπολίτη του μὲ λόγια ἢ ἔργα
κι' ὅποιος μ' ἀσέβεια φερθῆ σὲ γέρο».

Α' Κορυφαῖος : Ὅρθά μιᾶ ἡ πείρα κι' ἡ καρδιά σου.
Τ' ἀλέτρι τὸ τραβᾶν τὰ βόδια
κι' ὁ ἀγρὸς μᾶς δίνει τὸν καρπὸ του.

Β' Κορυφαῖος : Κι' ἡ σύνενοσ σὰ μεσινὸ δοκάρι
κρατᾶ τὸ βάρος τοῦ σπιτιοῦ.
Κι' εἶναι ὄριμος καρπὸς ὁ γέρος
ποὺ πάλεψε ἀντρικὰ μὲ τὴ ζωή.

Ἔνας γέρος : Στάρι κι' ἀγάπη νόμιμα. Καὶ σέβας
στοὺς πιδ παλιοὺς πολίτες!
Γιὰ τοῦτο νοιώθω ἀσφάλεια, ἄρχοντές μου.

Α' Κορυφαῖος : Μὲ τοῦτα θὰ γλυτώσουμε τὸν τόπο.

Ἔνας γέρος : ὦ! πόδι μου, βαρὺ ἀπ' τὸ χρόνια, σύρε
τὸν κόσμο νὰ χαρῆς, καθὼς πρωτόμαθο
στοῦ περπατήματος τὴν τέχνη πήγαινες
μὲ στήριγμά σου τοῦ γονιοῦ τό χέρι. (φεύγει).

Α' Κορυφαῖος : Ὁ συνετὸς Στασίκυπρος ζυγώνει.

Β' Κορυφαῖος : Ἀλήθεια! Τῆς βασιλίσσας μας τὸν πρωτότοκο ἀγναντεύω.

Στασίκυπρος : ὦ! χαῖρε, φῶς, ποὺ ροβολᾶς γοργόποδο
ἀπ' τοῦ βουνοῦ τὰ πλάγια καὶ ποτίζεις
τὸν κάμπο καὶ τὰ δώματα. Σὲ πίνω
σὰ διψασμένο ἀλάφι μὲ τὰ μάτια,
μ' ὄλη τὴν ὑπαρξί μου. Ἀποτινάζοντας
τ' ἄχαρο κοίμισμα σ' ἐσὲ προστρέχω
καὶ τὸν ἰσόμοιρό σου ἀγέρα πρῶτα.
Παρακαλῶ τὴν καινούργια μου μέρα
μὲ μάτι φίλου κοίταξε καὶ κάνε
νὰ προστεθῆ πιδ γνωστικὴ στίς ἄλλες μου,
γιατὶ δὲ θέλω μέρα μολυσμένη
νὰ μοῦ βαραίνει ἀνόσια τὸν βίο.

Φίλοι : Χαῖρε, Στασίκυπρε, ἀκριβέ μας.

Στασίκυπρος : Καλῶς τοὺς φίλους, ἔτοιμους σὰν πάντα.

Φίλοι : Σὲ χαιρετοῦμε, φίλε μας, κι' εὐχόμαστε
καιροὶ καλοὶ νὰ μᾶς δεχτοῦν στὰ δάση
κι' ὁ κνηγάτορας Θεός, ὁ Φοῖβος,
μὲ τὰ λαγωνικά του νὰ ὀδηγήσῃ
πρὸς τίς σκοπιές μας ἄφθονο κυνήγι.
Κι' ἀκόμα ὁ Πάνας ν' ἀποτρέψῃ φόβους
ποὺ ξαφνικὰ γεννιοῦνται καὶ τὴ σύγχυση

στά φρένα σπέρνουν και τὰ πόδια κάνουν
σάν τὸ φτερό στὸ τρέξιμο τ' ἄλλοφρενο.

Σ τ α σ ί κ υ π ρ ο ς : Σοφὰ τὰ λόγια σας κι' ἐπαινετά.
Μὰ πρῶτα, φίλοι, πρέπει νὰ τιμήσουμε
μὲ προσευχὲς πρεπούμενες τὸν Φοῖβο
στ' ἄλλος πὸν αὐτόφρυτη βλασταίνει ἡ δάφνη.
Μετὰ περνάμε ἀν θέλετε ἀπ' τὸ ρέμμα
νὰ δοῦμε τὰ σπαρτὰ καὶ τὶς γελάδες.
Τὸ δάσος συνορεῖει κι' ὅταν θέτε
μεμιᾶς βρεθήκαμε στὸν ὀμφαλό του.
Κρατήχτε τὰ σκυλιὰ κι' ἄς προχωρήσουμε
μὲ τῶν Θεῶν τὴ θέληση κι' ἐπίβλεψη.

Φ ί λ ο ι : Μὲ τὸ τραγούδι ἄς πᾶμε.
(φεύγουν τραγουδώντας).

Ὁ λ ο ι : Καλῶς μᾶς ἦρθες, Ἄνοιξη,
τὸ πιὸ μεγάλο θάμα.
Μὲ τὰ γλυκὰ φτερά σου
εὐλόγησε τὰ νιάτα μας
πὸν τώρα πρωτανθοῦν.

Νερά ἀπ' ἐδῶ, λουλούδισμα
καὶ χρώματα παρέχει,
κελάδησμα στοὺς σπίνους,
στὶς λαγκαδιὲς ἀρώματα
μὲ χάρη σπαταλᾶς.

Σπατάλησε, ὦ ἀπλόχερη,
γιὰ μᾶς τὸν λίγο πόθο,
λίγο φιλί, μιὰ φλόγα,
νὰ εὐλογηθοῦν τὰ νιάτα μας
πὸν τώρα πρωτανθοῦν.

Χ ο ρ ό ς : Τ' ἀποβράσματα τοῦ Ἄδη, οἱ Διχόνιοις,
σάν λυσιάρικοι σκύλοι δαγκῶναν
τὶς καρδιὲς μας κι' ἐπάλλαν τὴ γλώσσα
σὲ βρῖσιες καὶ σὲ λόγους ἀνάξιους
ἀπ' τὴ μέρα πὸν ξένο κοντάρι
εἶχε πάψει τοὺς χτύπους στὸ στήθος
τοῦ χρυσοῦ βασιλιά μας.
Κι' εἶχε σπάσει τὸ δοιάκι τῆς πόλης μας
καὶ τραβοῦσε σὲ ὀρθόστηθο κάθο
νὰ συντρίψει τὰ πλάγια τῆς τούτης
σάν καράβι ἀκυβέρνητο.
Ἦ! νὰ ψάλλω κακὰ πὸν περάσαν
τὴν εὐφραίνω διπλὰ τὴν καρδιά μου.

Τί φοβέρα νὰ μένη ἀνυπάκουο
σ' ἓνα λόγον ἀφέντη τὸ πληθος!

Τὸ κακὸ πού τὸ κρύβουν οἱ φλέβες του
μέσα σὲ ὕπνο ἀπὸ φόβο ἀμοιβῆς
ξεπετιέται ξεφρένιαστο
καὶ στὰ πάντα ξεσπάζει ἀχαλίνωτα.
Σὲ κελάρια βαθιὰ ἐφτακλειδωτος
ὁ ἀγαθὸς πῶς φυλάγεται τότε
καὶ πῶς τρέμει τὴν πῶσα βουὴ
σὰν ἀρνάδα πού λύκο γροικαίει!
ᾠ! νὰ ψάλλω κακὰ πού περάσαν
τὴν εὐφραίνω διπλὰ τὴν καρδιά μου.

Καὶ τὰ μάτια τῶν ξένων ἐπίβουλα
πλάϊ στ' ἀφρούρητα σύνορα ἐστέκαν
καρτερώντας τὴν ὥρα πού κέρδος
θὰ τοὺς ἔφερνε βέβαιο.
Κι' οἱ δικοὶ μας οἱ πρῶτοι μαλλώναν
τὰ πρωτεῖα ποῖος θ' ἀρπάξει σπρωγμένοι
ἀπ' τὸν δαίμονα τῆς φιλαρχίας.
Γιατὶ ἡ μάταιη δόξα, ὅταν σπείρη
τὴν σπορά της στὰ φρένα, σηκώνει
μὲς τὰ στήθη φουρτοῦνες ἀνίλεες
καὶ κακόβουλο κάνει τὸ χέρι.
ᾠ! νὰ ψάλλω κακὰ πού περάσαν
τὴν εὐφραίνω διπλὰ τὴν καρδιά μου.

Κι' ἀνομβρίες πολυχρόνιες καταστρέψαν
τὸν πολύπαχο πλοῦτο τοῦ κάμπου
κι' ἐστερέψαν οἱ ἀρρώστειες καὶ ζᾶ
καὶ γυναῖκες πολύγενες.
Τέτοια μαῦρα κακὰ μᾶς τυλίγαν
ἓνα τ' ἄλλου ξοπίσω σὰ γίδια
πού γυρίζουν στὴ στάνη ἀπ' τὴς ράχες.
Τὸ κακὸ πῶς ὀσφραίνεται τ' ἄλλο
κι' ἀκλουθῆ ἢ συμφορὰ συμφορὰ
ὅταν γίνῃ μὰ ἀρχή!
ᾠ! νὰ ψάλλω κακὰ πού περάσαν
τὴν εὐφραίνω διπλὰ τὴν καρδιά μου.

Μὰ νά! τώρα τὸ χρέος βασιλεύει
κι' ἔχει ἡ Τύχη γυρίσει τὸν ἄνεμο.
Ὁ θνητὸς πῶς ξεχνᾷ τὴς φοβέρες,
ὅταν λάμπῃ πεντάλαμπρα ὁ ἥλιος,
καὶ σαλεύει ἀσυλλόγιστα
μὲς τοὺς δρόμους τοῦ βίου!
Μὰ σοφός, μὰ κι' ἡ πείρα μὲ ζύμωσε,
δὲν ταιριάζει νὰ τρέχω ἀλογάριαστα
σὰν μοσχάρι πρωτόγαλο
μὰ μὲ μέτρο νὰ σέρνω τὸ βῆμα.

Κι' ἔχω χρέος μου ἀκόμα στοὺς ἄλλους
νὰ μαθαίνω τὸ μέτρο
ἀπ' τὴ φύση γι' αὐτὸ κληρωμένος.

“Ενας γέρος : (μπαίνοντας)
Γερόντοι, τὰ σύνεργά μου ξέχασα!
Πρώτη φορά στὰ τόσα μου τὰ χρόνια
μοῦ νίκησε ἡ χαρὰ τὸ μέγα χρέος.

Α' Κορυφαῖος : Τέτοιες ἀμέλειες, γέρο, δὲ λογίζονται.
Πολλὰ στήν εὐτυχία τὰ συγχωράμε.

“Ενας γέρος : Εἶναι τριγύρω μου καλοκαρδιῆς
σὰν τὰ ματάκια τῶν παιδιῶν.
Τὰ ἐξήντα μου συγκινηθῆκαν χρόνια.
Πρὶν λίγο τὸ Στασίκυπρο συνάντησα
σὰν τὸ δαμάλι πεταχτὸ μὲ φίλους,
καλόκαρδα νὰ προχωρῆ στὸν ὄχτο
ἔξω ἀπ' τὶς καλαμιές τοῦ ποταμοῦ.
Τοῦτος ὁ νέος σὰν εὐλογία μᾶς δόθηκε.
Σοφὰ θὰ κυβερνήσῃ τὸ βασίλειο
κι' οἱ πού θαρθοῦνε θὰ τὸν μακαρίζουν.

Β' Κορυφαῖος : Ἐλπίδα, πρόβλεψη καὶ σύνεση
ταιριάζουν σὲ ὅσους γνοιάζονται
γιὰ τὰ κοινὰ τῆς πολιτείας.

“Ενας γέρος : Γιὰ σᾶς ταιριάζει, ἀρχόντοι μου.
Ἐμὲ ταιριάζουνε οἱ ἀπλὲς χαρές. (μπαίνει στοὺ παλάτι).
Πηγαίνω, τὰ σύνεργά μου γιὰ νὰ πάρω.

Α' Κορυφαῖος : Ζηλεύω τὸν ἀπλὸ λαὸ πὺν νοιώθει
ἄδολη κάθε μιὰ χαρὰ καὶ δὲν τὸν πνίγουν
ἔγνοιες βαρεῖες καὶ δύσκολες προβλέψεις.
Ἐμεῖς τὴν πᾶσαν ὥρα τυρανῶμε τὴν καρδιά
κι' ὄλο μετροῦμε σκινθρωποί.
ἴσια κι' ἀναποδιῆς μὲ τὸ ἴδιο μέτρο.

Β' Κορυφαῖος : Τσακίζει ἡ εὐθύνη. Ὡστόσο
τί θὰ ὠφελοῦσε μιὰ ἥρεμη ζωὴ;
Στὴν ἀγωνία βλασταίνει τ' ἄνθος
πὺν δίνει στὴ ζωὴ τὴν ποικιλία.

“Ενας γέρος : (μπαίνει στὴ σκηνή)
Καὶ πάλιν ξεκινῶ γιὰ τοὺς ἀγροῦς,
ὅπου τὸ φῶς κι' ὁ ἀγέρας παίζουν
ἀδελφικὰ. Στὴν πολιτεία ἐδῶ
μυρίζει ὑγρὴ κλεισοῦρα. (φεύγει).

Ἄγγελιαφόρος : (μπαίνοντας)
ᾠ Γέροντες!
Ξεράθηκε ἀπ' τὸ τρέξιμο τὸ στόμα μου
σὰν τόπος πὺν τὸν μάρανε ἀνομβρία
καὶ σφάλησαν τὰ μάτια τῶν συγγένων

γι' αὐτὸν παντοτινά. Καὶ στέκει
στιγμῆς - στιγμῆς ἢ ἀνάσα μου σὰ νᾶχη
ξαπλώσει ἀπάνω μου βαρὺ φορτίο.
Χτυπᾷ ἡ καρδιά μου καὶ φτεροκοπᾷ
ὅπως χτυπᾷ χαλάζι τρισκατάρατο
σὲ νιοκαρπόδετες ἐλιές. Καὶ σβύνω.
Νᾶταν νὰ φέρνω νίκης λαμπερόφημης
τὴν εἶδηση διπλὰ ἄς μὲ σοῦσε ὁ κόπος
κι' ἄς λύγιζαν τὰ πόδια μου σάν γέρου
καλάμια π' οὔτε καὶ στὴν αἴρα ἀντέχουν.
Μὰ αὐτὸ τὸ βᾶρος ποῦ κομίζω ἐμένα
βᾶρος διπλὸ μοῦ φαίνεται κι' ἀσήκωτο.
ὦ! ἐσεῖς σεβάσμοι γέροντες λευκόθωροι,
— γιὰτὶ σεβάσμια πρέπει νὰ σᾶς κραῶω
καὶ μετρημένα μιὰ καὶ μὲ περνᾶτε
σὲ χρόνια καὶ σὲ γνώση — μήπως ξέρετε
ποῦ θᾶβρω τὴ βασιλίτσα; Μιλήστε!

Α' Κορυφαῖος : Σύγκαιρα ἄστραψε ἡ θωριά της δίπλα
στὴν πόρτα τὴ μισάνοιχτη. Σταμάτα.
Μοῦ φαίνεται πῶς γιὰ θυσίεις κινάει.
Ἔτσι τὸ βῆμα της μοῦ μολογáει
τὸ κατανυχτικὸ καὶ τὸ πανέρι
ποῦ εἶναι γιομάτο ἀπὸ καρποὺς τῆς γῆς μας.

Δημόνασσα : Ἀρχόντοι, ἀπὸ φοβίσματα τῆς νύχτας,
ποῦ στὰ πλεμμάτια τους ἀγώνα ἀβάσταγο
κάνουν τὸν ὕπνο τὸν ξεκουραστή,
δὲν σπρώχτηκα στὸ Φοῖβο νὰ μιλήσω.
Κι' οὔτε οἱ ξενίχτισσες οἱ τίψεις πρήσανε
τὸ βλέφαρό μου καὶ τ' ἀσπράδι στέγνωσαν
τῶν δυὸ ματιῶν μου. Μὰ γιὰ νὰ προλάβω
μὴ λάχει κι' ἡ ἔπαρση φουντώσει μέσα μου
καὶ μοῦ ψηλώσει τὸ κεφάλι πέρα
ἀπ' ὅ,τι τάξανε οἱ Θεοὶ στὸν ἄνθρωπο
τὴν προσφορά μου αὐτὴ στὸν Φοῖβο φέρνω.
Ἀπόθεσε τὸ σεβαστὸ φορτίο
στ' ἀγάλματος τὰ πόδια, ἐσὺ γυναίκα.
«ὦ! Φοῖβε οὐρανοδόρμε, καταδέξου
τὴν πάγκαρπὴ μου προσφορά, σημάδι
μικρὸ τοῦ σεβασμοῦ μου, καὶ καλόγνωμος
φανοῦ στὰ λόγια μου. Πλούτη ἀφάνταστα
κι' ἐρωτοτρόπα κλίνη δὲ ζητῶ.
Κι' οὔτε βαρύνκορμη τὴ Δίκη θέλω
νὰ ρίξης σὲ ὄσους μ' ἀδικοῦνε.
Κι' οὔτε τὴν Φήμη τὴν ἀντιλαλούσα
ἢ τὴν ὀρθόκορμη τὴ Δόξα πάλι
ἀποζητῶ. Τὸν τόπο μου σκέπε
ἀπὸ λοιμούς, σεισμούς καὶ ἀνεμικές,

μὴ πέσει φυλλοξήρα στὰ δεντρά μας
 κι' ἀρρώστεια ἐκτρωτική στὰ ζωντανά.
 Προστάτενε τὰ σύνορα ἀπ' τὰ ἐπίβουλα
 γειτονικά κοντάρια. Τὴν κατάρατι
 Διχόνοια τὴ φοβερομάτα ἀπότρεψε
 ἀπ' τοὺς καλόγνωμους πολίτες.
 Καὶ στείλε τὴ συμπάθηση στοὺς γιουὺς μου
 ἀδερφικούς δεσμούς· νὰ μὴ ξεδέσουν
 καὶ νόμιμα νὰ μὴ περιφρονήσουν.
 Ἐλπίδες χρυσοθήρητες κρεμῶ
 στ' ἀμόχθητά τους χέρια ἕνα σωρό.
 Κι' ἀπόδιωξε ἀπὸ μένα ἀποκοτιές
 τ' ἀνθρώπινο νὰ μὴ περάσω μέτρο
 κι' ἐρωτοδόσκητους παλμούς ἐμπόδισε
 νὰ μὴ ταράξουν τ' ἅγια μου γεράματα.
 Καὶ πάλι, Φοῖβο, σὲ ἱκετεύω δέξου
 τὴν ταπεινὴ μου προσφορὰ καλόγνωμα.
 Τὸ βάρος της δὲ θέλω νὰ ἐκτιμήσης,
 τί εἶναι γιὰ σένα αὐτὰ σὰ μιὰ σταγόνα.
 Ὅμως τὴν πρόθεση νὰ μὴ μοῦ παραβλέψης,
 γιὰτὶ στὴν πράξη ἢ πρόθεση βαραίνει».

- Α' Κορυφαῖος : Λόγια σοφὰ τὰ λόγια της, Ἀπόλλωνα,
 καὶ δόσε νὰ γενοῦν κατὰ πού θέλει.
- Δημόνασσα : Ἔ! ἐσὺ πὺν στέκεις ἄνεργος παρήμερα
 καὶ δὲν τολμᾷ ἢ ματιά σου νὰ κοιτάξῃ
 παρὰ τοὺς κόλπους τοῦ ἴσκιου σου, ποῖος λόγος
 σὲ τράθηξε ἀπ' τοὺς κάμπους τέτοια ὥρα;
- Ἀγγελιαφόρος : Ἡ χάρη σου ἄς μὲ συμπαθᾷ, βασίλισσα,
 μὰ χρέος βαρὺ μὲ γύρισε στὴν πόλη.
- Δημόνασσα : Τὴν ἀφορμὴ ζητῶ νὰ μάθω. Λέγε.
 Μὰ λόγια καλοζύγιαστα καὶ λίγα
 ἢ γλώσσα σου γοργόθυμη νὰ χύνη,
 τί εἶναι πολύτιμος ὁ χρόνος πάντα.
- Ἀγγελιαφόρος : Ὁ γιός σου σπρώχτηκε ἀπ' τὸ χέρι
 σεμνῆς συμπόνοιας κι' ἀψηφῶντας νόμο
 κοντάρι φονικὸ σηκώνει σὲ δαμάλα
 βαρῦμαστη καὶ πάει τὸ ζωντανό.
- Δημόνασσα : Ἀλλοίμονό μου! τραῦμα μοῦ ἀνοίγεις στὸ στήθος.
 Καὶ τὰ στόματα ἡφραΐστειον ξυπνάς,
 πὺν τὴ λάβα του κι' ὄλας ξεχύνει
 πυρωμένη στὶς φλέβες μου μέσα.
 ὦ! Ξηγήσου. Μὲ πνίγουν τὰ λόγια σου.
 Καθαρὸ τὸ κακὸ ν' ἀγαντέψω...
- Α' Κορυφαῖος : Μοῦ ταράζεις τίς φρένες, παιδί μου!
 Μίλα, πές, μὲ πλακώνει ἢ τρομάρα.
- Ἀγγελιαφόρος : Πῶς καθαρὰ καὶ ξάστερα δηγιέμαι,

μέ την ἀλήθεια σύμφωνα, ὅπως πρέπει,
ἔχουν νά πουν. Κι' ἐγώ δὲ θά θελήσω
τῆ φήμη ψεύτρα νά πομπέψω τώρα.

Κι' οὔτε μακρόλογα θά ξετυλίξω
τοῦ λόγου τὸ κουβάρι. Θάμαι σύντομος
ὅπως τὸ θέλει ἡ τωρινὴ περίσταση.
Σάν ἔφεξε καὶ ξύπνησαν οἱ λόφοι,
τὸν ἀκαρπο ὕπνο διώξαμε κι' ἐμεῖς.
'Ομάδι ξεκινήσαμε ὅπως πάντα.

Στὰ φειδωτὰ στρατιὰ πολυλογῶντας
σ' ὅ,τι εἶναι εὐχάριστα γιὰ μᾶς τοὺς νέους,
κακόχη κι' ἄχαρα γιὰ σᾶς τοὺς γέρους,
καὶ πού παρακαλῶ νά τ' ἀποκρύψω,
ζυγώσαμε στοῦ ποταμοῦ τὶς ὄχτες
τὶς πυκνοφύλλωτες. Κι' αὐτοῦ πεζέψαμε.

Πιὸ πέρα στὸ γλωρὸ λειβαδοτόπι
μιὰ δεκαριά δαμάλες σκεφτικὲς
σκύβανε στὰ χορτάρια καὶ μασοῦσαν.
Κι' ὡς ἦταν φυσικὸ σάν σηκωθήκαμε
περάσαμε ἀπὸ δίπλα τους νά πούμε
μιὰ λέξη χρυσοσύλλαβη στ' αὐτί τους.
Μὰ σύνωρα κι' ὁ γελαδάρης φτάνει
στὸ χέρι του κρατῶντας τὴν καρδάρια
πανέτοιμος γιὰ τ' ἄρμεγμα. Κι' ὁ γυιὸς σου
μὲ προθυμιά νά τὸν συνδράμη θέλησε.

Μισόκατσε καὶ πῆρε τὰ μαστάρια,
καὶ σφίγγοντας, ξεσφίγγοντας, τραβῶντας
ὅπως τ' ἄρμέματος ἡ τέχνη θέλει,
βρύση τὸ γάλα κύλαγε ἀπ' τὴ ρόγα.

Κι' ἄφριζε αὐτὸ μὲς τὴν καρδάρια ὡς κύμα
σὲ προμοτάξιδου καϊκιοῦ τὴν πλώρη.

Γυρνῶντας ἡ δαμάλα τὰ πανάγαθα
τὰ μάτια τῆς θωροῦσε κι' εὐφραινόταν
καθῶς γυναίκα στοῦ χαδιοῦ τὴν ὥρα.

Κι' ἦταν χαρὰ Θεοῦ νά τοὺς κοιτάξης.

Κι' ἐμεῖς γελῶντας τὸν πειράζαμε ἔτσι
ὄν θά μπορῆ ν' ἄρμέξῃ τοὺς μαστοὺς
τῆς ὁμοκρέβατης πού θά τοῦ λάχη.

Μὰ ξάφνου ἡ συμφορὰ ξεσπᾷ ἀναπάντεχη.

Οἶστρος κεντρίζει τὰ μεριά πιρρόστομος
κι' ἡ καλομάσταρη λυσοᾶ καὶ ξεφυσάει
κι' οἰστρόπληκτη χυμᾶ, σάν τὴν 'Ιώ,
τὴν κόρη τοῦ 'Ιναχου, κατὰ τὸ ρέμμα
βουνὸ τὴ σκόνῃ πῖσω τῆς σηκώνοντας.

Κι' ὁ οἶστρος καταπόδας κυνηγῶντας τὴ
βασάνιζε τὸ ζωντανὸ τ' ἀπόνηρο.

Κι' ἀφοῦ καρδάρης ἄδειασε καὶ πρᾶγματα

κατάστρεψε, στοῦ τραγοπόδι Πάνα
 τὸ ξόανο ὄρμα καὶ στῆς πηγῆς τὸ νάμα
 τῆς πολυκέλαδης τὸ ρίχνει. Κι' ὕστερα
 στρέφει γοργῇ καὶ πέφτει ἀπάνω μας
 κι' ἀρχίζει κεφαλιὲς καὶ ποδοπάτημα
 μὲ τέτοια λύσσα πὺν σὰν τὸ δηγιέμαι
 καὶ τώρα ἀνατριχιάζω. Τότε ὁ γυιὸς σου
 ἔφραστη λύπη νοιώθοντας στὸ στήθος
 γιὰ τὸ τυραννισμένο ζῶο θέλοντας
 νὰ τ' ἀπαλλάξῃ ἀπ' τὰ δεινοπαθήματα
 κατάκοιλα θεσσαλικὸ κοντάρι
 ἰσάνεμο τοῦ μπήγει. Μόλις ὁμως
 σωριάστηκε περίκοπο τὸ ζῶο
 κι' αἵματαφρὸς τὸ στόμα του περιόρεχε,
 θρηῆνος μεγάλος τράνταξε τὸν τόπο,
 βγαλμένος ἀπ' τοῦ γυιοῦ σου τὸ λαρύγγι.
 Κι' ἐμεῖς κοιτῶντας μιὰ τοῦ νιοῦ τὸ δάροσμο
 καὶ μιὰ τὴν καλομάσταρη δαμάλα
 στὸ στερνοπάλαιμά της νὰ μουγγρίζῃ
 διπλὰ πονούσαμε. Τὸ πᾶν φανέρωσα.
 Καὶ τώρα καρτερῶ τίς διαταγές σου.
 Ξεπίτηδες γι' αὐτὸ ἀπ' τὸ γυιὸ σου στάλθηκα.

Δ η μ ὠ ν α σ σ α : Κακογέννητη φύτρα κακόσπαρτης ὄρας,
 σκουλήκι, στὰ σπλάχνα μου σ' ἔτρεφα
 νᾶβγης νὰ πιῆς τὴ ζωὴ μου.
 Ὀλονύχτια ξενύχτια δλοφρόντιδα
 δὲ μπορέσαν μιὰ στάλα συμπόνοιας
 νὰ σταλάξουν στὸ στέρφο σου στήθος!
 Καὶ σὲ τάγιζα μέλι καὶ μέλισσα
 φαρμακόκεντρον στάθηκες
 στὴν τροφὴ καὶ μητέρα σου ἐμένα!
 Νὰ γλυτώσῃ τὸ ζῶο τὸ θεάρεστο
 μοναχὸ του ἀπ' τὴν τρέλλα δὲν ἄφηνες
 κι' ἀπὸ λύπη ἀσυγκράτητη μόλυνες
 τὴ ζωὴ σου κι' ἐμένα ἀποτελείωσες;
 Σῦρε ἐσὺ στὰ χωράφια καὶ πὲς
 μὲ κοντάρι νὰ σθύσῃ κατάκοιλα
 φυτεμένο ἀπὸ χέρι ἐπιδέξιο ἢ
 μητρομίσητη γέννα μου.

Ἀ γ γ ε λ ι α φ ὄ ρ ο ς : Μὲ φόρτωσες μ' ἀσήκωτο φορτίο
 καὶ δὲν τολμοῦν τὰ πόδια νὰ σαλέψουν
 χωρὶς τὸν φόβο νὰ σωριάσουν τὸ κορμί.
 Τί συμφορὰ τίς συμφορὲς νὰ φέρνης,
 ἔστω κι' ἂν βία ἀνώτερη σὲ σπρώχνῃ,
 σὲ φίλους σου ξοφλῶντας ἔτσι ἀνάξια
 γιὰ τὰ καλὰ πὺν σὲ φιλεῦαν πάντα
 μὲ λόγια ἢ ἔργα! Κίνησε ποδάρι μου...

- (ὁ ἀγγελιαφόρος φεύγει)
- Δ η μ ὠ ν α σ σ α : Πολυπύκρानτη μέρα πού δίπλα
 σὰ πολύδειπνα βράδνα τ' ἀντρός μου
 σ' εἶχα τάξει λαμπρότατη,
 ποιά τρομάρα σὰ δάκτυλα ἐτοιμάζες
 νά μου ρίξης κατάστηθα;
- Χ ο ρ ό ς : Τὴν Τύχη, τὴν Τύχη κακίζω
 π' ἀνάστροφη ὡς δείξη τὴν φούχτα
 ἀνάποδα πάνε τὰ πάντα.
 Κι' ἂν τύχη κι' ἡ σκέψη στραβάσει
 δὲ δύνεται μόνη νὰ φέρη
 τὰ πράγματα πού καρδιοσώνουν
 τὴν Τύχη ἂν δὲν πάρη συνένοχο.
- Δ η μ ὠ ν α σ σ α : Ξελογιάστρες ἐλπίδες κι' ἀπόκοτες,
 τῆς ψευτιᾶς καὶ τῆς πλάνης γεννήματα,
 πῶς τὶς φρένες μωραίνετε ἐκεῖ
 πού ἡ ἀνάγκη τὶς θέλει ὀρθομάτες!
 Σὰν ξυπνήση ἀπ' τὸν ἄκαρπον ὕπνο σας
 ὁ θνητὸς πὶὸ πικρόχολα βλέπει
 τὰ δεινὰ πού τὸν βρῖσκουν χωρὶς
 νὰ μπορέσετε ἐσεῖς νὰ τὸν σώσετε
 ἀπ' αὐτὰ πρὶν τὸν βροῦν.
- Χ ο ρ ό ς : Ἡ φρόνηση πάντα ἀποδίνει
 σοδιά παραπλοῦσια στὸν βίο.
 Ποτὲ δὲν κοιμίζει τὸ μάτι
 πού ξάγρυπνο πρέπει νὰ μένη.
 Μετροῦ καὶ τολμᾷ μοναχὰ
 σὲ κεῖνα πού ξέρει πῶς δύνεται
 σὲ πέρας καλὸ νὰ νὰ φέρη.
- Δ η μ ὠ ν α σ σ α : Σκληροτραχὴλὴ νιότη κι' ἀτίθαση,
 πῶς πληρώνεις τὸ κάθε ξεδροῦσμα
 πρὶν τὸ πάθης νὰ μάθαινες!
 Θὰ μετροῦσες τὴν κάθε σου πράξη
 κι' ἐκτιμῶντας τὸ βάρος της
 μὲ τὴ σύνεση θὰ προχωροῦσες.
- Χ ο ρ ό ς : Τὰ νάτα πλανεύουν τὸν ἄνθρωπο,
 μιὰ πίστη στὴν ἴδια του δύναμη
 ἀμέτρητη κι' ἄφραστη φέρουν
 κι' ἀγέρωχο βῆμα τοῦ δίνουν.
 Μὰ ἡ πείρα θάρθη πλερωμένη
 μὲ κάδους ἀπὸ αἶμα, νὰ σκύψη
 σὲ μαῦρο ζυγὸ τὸν λαιμὸ του.
- Δ η μ ὠ ν α σ σ α : Τώρα στοὺς πένθιμους θαλάμους πρέπει
 σὰ μάνα νὰ θρηνώ τὸν πρωτογέννητο,
 τὴν πὶὸ χρυσή μου ἐλπίδα, πού στὸ δάγμα

χειμωνιατικοῦ βορριά μου γοργομίσηψε,
καὶ νὰ χτυπῶ τὸ γέρικο κεφάλι
σὰ γλαύκα σὲ λιακάδες Γεναριοῦ
ποῦ ξαστοχῶντας ἔχασε τοὺς ἴσκιους.
Νύχτες ἀγρύπνιας καὶ καρδιοσωμοῦ
κι' ἀνίλεες ὑπνοκραντασιῆς σᾶς βλέπω
τ' ἀσπρότριχα νὰ τρέφετε κροτάφια μου.
Καὶ σπιθομάτες τύφεις καὶ διπρόσωπα
διλήμματα, μηνύματα μου στέλλετε
γιὰ ὁμόκλινα νυχτέρια φιλικά.
'Ἄλλοι καὶ τρισαλλοίμονο! Γυναίκα,
ἔσύ, βοήθα νὰ συρθῶ, νὰ κρύψω
σὲ πέπλους πένθιμους τὸ πρόσωπό μου.
Ποῦ εἶναι τῆς πόρτας τ' ἀνοιγμα; Βοήθα.
'Ἄλλοι καὶ τρισαλλοί μου! ὑπάκουε γυιέ μου
στὸν χτύπο τῆς συμπόνοιας μ' ἀνυπῆκουε
στὸ νόμο, τὸν ἀλύγιστον ἀφέντη,
πόση ζημιὰ σ' ἔσὲ κι' ἐμᾶς ἀπόδοσες!
(μπαίνει μέσα)

Χ ο ρ ό ς .

: Δὲν ὑπάρχει μιὰ μέρα ἀσυννέφιαστη
στοῦ θνητοῦ τὸν πολύδαρτο δρόμο.
Σὲ μαγνάδια βαθιὰ ἀποκρυμμένος
συνοδεύει ὁ πικρόχολος πόνος
τὴν χαρὰ τὴν πετούμενη.
Κι' ὅταν τούτη ξαστροάψη
στὴ ματιὰ τοῦ θνητοῦ, ξετυλίγεται
φουσκωμένος μ' ὄργη τότε κεῖνος
καὶ γκρεμᾶ τὶς χρυσόπαλμες λάμπεις
τὸ σκοτάδι ξαπλώνοντας.
Κι' ὁ θνητὸς, ποῦ πιστεύει κατὰβαθα
πὼς ἀτράνταχτη μένει ἡ χαρὰ του,
σὰν τὸ δῆ πὼς σὲ δνειροῦ βοσκῆς
φτερουγοῦσαν τὰ φρένα του,
διπλά ὁ δύστυχος πάσχει καὶ φαίνεται
πὼς ἀπ' ὄλους μὲ ὁμόζυγη μοῖρα
πὶὸ βαθιὰ κατορίζηκε.

ἽΟποιοι στέκει ψηλά, φυσικὸ
χαμηλὰ πὶὸ πολὺ νὰ γκρεμίζεται
ἅμα ἢ Τύχη τ' ὀρίση νὰ πέση.

Κι' ὁ θνητὸς ἄς τὸ βάλει στὸ νοῦ του:
δὲν ὑπάρχει χαρὰ δίχως λύπη
ὅπως βράδυ χωρὶς τὴν ἡμέρα.
Ἔτσι πλάσανε οἱ Θεοὶ τὴ ζωή.
Τάχα δύνεται ὁ πόθος τοῦ ἀνθρώπου
τὶς μορφές της ν' ἀλλάξη;
Μὲ σοφία τὰ πάντα πλαστῆκαν
κι' ἔχουν ὅλα καὶ κάποιο σκοπό.

Στὰ φτωχά, στὰ μεγάλα, στ' ἀτίθασσα
ἕνας νόμος ὑπάρχει οἱ ἀρμονίες
ποῦ κρατοῦνε σὲ ἰσόβαρο
τὶς δυνάμεις τοῦ κόσμου.

Ἄς τὸ νοιώσει ὁ καθέννας αὐτό,
τὰ πανιὰ στὴ χαρὰ του ἄς μαζεῦει
κι' ἄς τ' ἀπλώνει στὴ λύπη του,
γιατὶ ἡ σύνεση ἀρέσει στοὺς Μάκαρες
κι' ἔχει πάντα τῆς ἄξιο μισθό.

Ὅποιος ὦρα τὴν ὦρα προσμένει
τὸ κακὸ νὰ τὸν βρῆ πιὸ ἀλαφρὸ
τὸ κρατᾷ σὰν σκαλώση στὸν ὄμο του.

Ἡ γαλήνη, ποῦ ἡ πείρα κι' ἡ γνώση
προσκομίζουν, ποθῶ
νὰ εὐλογᾷ τὶς θνητές μου τὶς ὄρες,
σὰν πλατάνου πολύφυλλα ἰσκιώματα
τὴν δροσάτη πηγὴ.
Ποιὸς μισθὸς θ' ἀπομείνῃ ἂν χαρῶ
κι' ἀκριβὰ τὸ πλερώσω μετὰ;

- Θ ε μ ι σ τ ῶ : (μπαίνει μέσα).
Τὸν ἀδερμό! μιλήστε, ὦ σεβαστοί!
Τὸν ἀδερφὸ ποῦ χάνω καὶ μαζί του
καὶ τὰ φτερά μου χάνω ἢ κακομοίρα.
Τὴ συμφορὰ μου μᾶντεψα ἀπ' τὰ λόγια
ἑνὸς ζευγαῖ ποῦ μ' ὄρμηγιες καὶ γύρους
παρηγοριὰ καὶ θάρρος προσπαθοῦσε
στ' ἀλαφιασμένα φρένα μου νὰ δώση.
- Α' Κορυφαῖος : Τὸ θάρρος σώζει, κόρη μου. Κακὰ
καὶ συμφορές δὲν λείπουν ἀπ' τὸ βίο.
Μὰ σὰ μορῆς νὰ τὶς βαστᾷς μικραίνεις
τὴν πίκρα τους καὶ δὲ σὲ γονατίζουν.
- Θ ε μ ι σ τ ῶ : Μὰ τὰ φτερά μου σὰν κοποῦν πῶς θέλεις
ἀνάλαφρα στ' ἀγέρι νὰ πετάξω;
Ποῦ νὰ σταθῆ καὶ ποῦ ν' ἀποκουμπήση
τὸ δέντρο τὸ λεπτόκορμο ποῦ χάνει
τὸ στήριγμά του; Ποιὸς θὰ τ' ἀγκαλιάση
σὰν πέσουν οἱ βοριάδες καὶ τὸ δέρονουν;
Μὰ πέστε, ὦ σεβαστοί, πῶς ἦρθε ὁ Χάρος
καὶ τὴ χαρὰ μου πῆρε τῆς ζωῆς μου;
- Χ ο ρ ό ς : Παράκουσε τὸ νόμο ἀθέλητά του
κι' ὁ νόμος ἄπονος τὸν ἀποσβύνει.
- Θ ε μ ι σ τ ῶ : Τὸν ἀδερφό, τὸν ἀδερφό μου χάνω,
τὸ στήριγμα καὶ τὰ φτερά μου χάνω.
'Ἄλλοι καὶ τρισαλλοίμονο, ἀδερφέ μου...!
- Δ η μ ῶ ν α σ σ α : (μπαίνει ἡ Δημόνασσα).
Ποιοὶ θρηνοὶ συνταιριάζονται στοὺς θρήνους μου

καὶ πὶο βαρεῖα τὴ συμφορὰ μοῦ δείχνουν;
Ἐσύ, κορούλα μου, διπλὰ ὄρφανή;
Ἐσύ, βλαστάρι μου, ξηρὸ σὰ δέντρο
παρατημένο στ' ἄξενο βουνό;

- Θ ε μ ι σ τ ῶ : Προσπέφτω, μάνα, καὶ φιλῶ τὸ γόνυ σου.
Παρακαλῶ συγχώρεσε τὸ σπλάχνο σου
καὶ σῶσε ἀπ' τὸ κακὸ τὸ σπιτικὸ μας.
Ἄθελήτά του ἁμάρτησε ὁ κακόμοιρος.
- Χ ο ρ ό ς : Ἄνεμίζει τὸ δόρυ καὶ πέφτει
καὶ σφαδάζει στὸ χῶμα καὶ σκούζει
σὰν σφαχτάρι τὸ δόλιο κορμί του...
- Δ η μ ῶ ν α σ σ α : ὦ! κόρη, μὴ στιβάξεις νέα φουροτούνα
στ' ἀντίμαχα ποτάμια τῆς ψυχῆς μου.
Μαλλώνουν μέσα μου ἡ στοργὴ κι' ὁ νόμος
κι' ἐγὼ τὸ παιδεμὸ κρατῶ καὶ σφίγγω.
- Θ ε μ ι σ τ ῶ : Παρακαλῶ, μανούλα μου, τὰ στήθη σου,
ποὺ ζάρωσαν σιὸ βύζαγμα γιὰ κεῖνο,
τὰ σπλάχνα σου ποὺ κράτηξαν τὸ βᾶρος του
καὶ πόνεσαν στὸν τοκετὸν ἀπάνω,
νὰ ταραχτοῦν, τὴ γλώσσα νὰ προστάξουν
ἄφηση νὰ τοῦ δώση καὶ συγχώριο.
Τάχα μποροῦν καινούριο ν' ἀναστήσουν!
- Χ ο ρ ό ς : Σὲ πηγῆσιο νερὸ καθαρίζουν
τὸ αἱματόβρεχτο σῶμα του οἱ φίλοι
καὶ μὲ φύλλα πλατάνου τὸ σκέπουν.
- Δ η μ ῶ ν α σ σ α : Ὁ νόμος μίλησε καὶ δὲν ταιριάζει
ἐγὼ ποὺ γιὰ προστάτη του μὲ τάξανε
πρώτη νὰ μὴν τὸν σεβαστῶ. Ποιὸ σέβας
κατόπι θὰ κατέχη τοὺς πολίτες;
Σκληρὸς ὁ νόμος μὰ εἶναι πάντα νόμος.
- Θ ε μ ι σ τ ῶ : Ἄσπλαχνα στέκουν τὰ στήθη σου, μάνα.
Μῆτε συμπίνιας ἀνθὸς τὰ ξυπνᾶ,
μῆτε στοργῆς καρδιοχτύπι τ' ἀγγίζει,
μῆτε ἱκεσίας φωνὲς τὰ λυγίζουν.
ὦ! νὰ μποροῦσα νὰ λύσω τὴ γλώσσα...
- Α' Κ ο ρ υ φ α ῖ ο ς : Σέβας, παιδί, στὸ γονιό σου νὰ δείχνης
κι' ἂν ἁμαρτάνη μὲ λόγους ἢ ἔργα.
- Δ η μ ῶ ν α σ σ α : Σφάλισε, ἀσυλλόγιστη κόρη, τὸ στόμα.
Ἄλλο κακὸ στὰ κακὰ μὴ προσθέτεις.
Φτάνει ποὺ καίνε τὰ σπλάχνα μου μέσα.
Σιώπα! ἀγρυπνάει ὁ νόμος κι' ἀκούει.
- Θ ε μ ι σ τ ῶ : Θᾶσαι γεννήτρα παιδιῶν στερημένη.
Μάταια θὰ σέρνης τὸ βῆμα στὸν κόσμο.
Τί θὰ ὠφελήση τῆς πόλης τὸ παίνεμα

μιὰ ἄτεκνη μάνα, ἂν μπορῶ νὰ σὲ κράζω
 μ' ὄνομα τέτοιο πὸν σέβας γεννάει;
 Ποιὸς παραβγαίνει ἀπ' τοὺς νόμους σου μ' ἓνα
 νόμο τῆς φύσης τ' ἀθέλητο σφάλμα;
 Ποιὸς θελητὰ του μπορεῖ ν' ἀντιστέκεται
 σ' ἓνα μεγάλο δεσπότη, μιὰ δύναμη
 ἂν δὲν τοῦ σπρώχνη τ' ἀδύναμο σῶμα;
 ὦ! ἔσεῖς Θεοί, πὸν τὸ δίκιο κατέχετε,
 πέστε τ' ὀρθὸ πὼς οἱ νόμοι τοῦ ἀνθρώπου
 πρέπει στὴ φύση νὰ στέκουνε σύμφωνοι
 κι' ὄχι νὰ ὀρθώνωνται ἀντίμαχοι.
 Νόμος ἀλύγιστος σώζει μὰ σφάζει.
 Κι' ἄπονος νόμος δὲν πρέπει στὰ νιάτα
 τ' ἄμαθα ἀλλὰ συμβουλιὰ κι' ὀδηγία.

- Δ η μ ὠ ν α σ σ α : Χίλια παιδιά νὰ γεννοῦσα μὲ κίνδυνους,
 ἂν δὲν κρατοῦσαν τὸ σέβας τοῦ νόμου
 τέτοια ποιηὴ θὰ τοὺς ἔριχνα ἀπόνετα.
 Σιώπα, λοιπόν, μὴ θυμώσει τὸ στόμα μου
 κι' ἄκριτο πρόσταγμα δώσει καὶ μάθεις
 ἄλλη φορὰ νὰ μαζεῦης τὴ γλώσσα σου,
 ἂν θὰ μπορῆς τὴ μιλιὰ νὰ κατέχης.
 Κι' οὔτε τ' ἀνέχομαι νᾶχω τ' ἀντίλογα
 σὲ ὅ,τι προστάζω σωστά ἢ λανθασμένα.
 Ὅπου τὰ λόγια κι' ἀντίλογα πέφτουν
 πᾶνε τ' ἀνέμου οἱ στιγμὲς πὸν φελανε.
- Θ ε μ ι σ τ ῶ : Λόγια φοβέρας δὲν πνίγουν τὴ γλώσσα μου
 ἂν γιὰ τὸ δίκιο θὰ δένη τὸν λόγο.
 Πάντα θὰ κράζω ν' ἀκούσουν τ' ἀδίκημα
 κόσμοι πὸν ζοῦνε καὶ κόσμοι πὸν θᾶρθουν.
 Κοίτα, ἀδερφέ μου, ἂν μπορῆς νὰ κυττάξης,
 πνίγηκα αὐτὴ προσπαθῶντας νὰ πείσω.
 Στέκω πιά μαῦρο δεντρί πὸν μιὰ μέρα
 τῶχει ρημάξει βαρὺ ἀστροπελέκι.
- Δ η μ ὠ ν α σ σ α : Κι' ἔτσι θὰ μένουν κακόγλωσσα πλάσματα.
- Α' Κ ο ρ υ φ α ῖ ο ς : Κάτι μαυρίζει στὸ δάσος.
 Σάμπως πομπὴ νεκρική.
- Θ ε μ ι σ τ ῶ : Ἄλλοίμονό μου, συμφορὰ μου!
- Β' Κ ο ρ υ φ α ῖ ο ς : Βλέπω ξεκάθαρα, βλέπω.
- Ἄ γ γ ε λ ι α φ ὄ ρ ο ς : (μπαίνει ὁ ἀγγελιαφόρος)
 Κατὰ πὸν πρόσταξες γενίκανε, βασίλισσα.
 Τὴν προσταγὴ σου
 Στὸ δύστυχο Στασίκυπρο εἶπα.
 Βουρκώσανε τὰ μάτια του κι' ἄς ἔδειχνε
 τὸ πρέπον ὕφος.
 Γύρω, τριγύρα οἱ φίλοι σκούζανε

σὰ νάχανε τὰ στήθη πληγωμένα.
 Μαζεύτηκαν στήν ὥρα κι' οἱ βοσκοὶ
 κι' ἔνώσανε τὸ κλάμα τους μαζὶ μας.
 Ἐφοῦ καὶ τὰ δαμάλια νοιώσανε
 τὴν πίκρα τὴν ἀνθρώπινη καὶ σκύψανε
 χωρὶς τὸ κέφι νὰ μασήσουνε τὴ χλόη.
 Καὶ μιὰ στιγμὴ ὁ Στασίκυπρος βαδίζει
 καὶ δίπλα στὴ νεκρὴ δαμάλα στέκει!
 «Στασάνορα» φωνάζει. «Ρίξε μ' ἄτρομο
 χέρι τὸ δόρυ ἐδῶ στὰ στήθη μου.

Προστάζει τὸ χαμό μου ἢ κεφαλὴ
 τῆς πολιτείας, ἢ μάνα μου.
 Δὲν κάνει ἔμεῖς ν' ἀργοποροῦμε
 ἀπὸ δειλία ἢ δυσπιστία».
 Καὶ τότε μ' ἄτρομο τὸ χέρι ρίχνει
 στὰ στήθη τοῦ Στασίκυπρου ὁ Στασάνορας
 τὸ δόρυ του τὸ ἰσάνεμο.
 Καὶ γέμισε τριγύρα ὁ τόπος θρῆνο.
 Τρέμω καὶ τώρα πὺν σᾶς τὸ δηγιέμαι.
 Στῆς βρύσης τὸ νερὸ ξαπλώσανε
 τὸ ματωμένο σῶμα οἱ φίλοι.

- Θ ε μ ι σ τ ῶ : ὦ! συμφορὰ μου, ἀδερφέ μου!
 Δ η μ ῶ ν α σ σ α : Παιδί μου! (μπαίνει ἢ πομπὴ μὲ τὸ νεκρὸ)
 Α' Κ ο ρ υ φ α ῖ ο ς : Νέοι μου, σταθῆτε. Ἐποθέστε τὸν δόλιο.
 Θ ε μ ι σ τ ῶ : Μαύρη μοίρα σὲ βρῆκε
 στὸν ἀνθὸ σου, καλέ μου,
 καὶ μοῦ βάρυνε πένθος
 τὸ σῶμα μου ἀσήκωτο.
 Ὁῦμὲ κι' ὠϊμένα σὲ μένα!
 ὄρφανὴ νὰ βαδίζω
 κακοπόρευτους δρόμους
 χωρὶς ν' ἀποκουμπῶ
 σ' ἀδερφὸν ἢ πατέρα.
 Οἱ πόρτες θὰ κλείνουν
 διπλὰ στὸ χτύπημά μου,
 τὰ παιδιά θὰ χλενάζουν
 στοὺς δρόμους τὴ φτώχεια μου
 κι' οἱ γυναῖκες κακέντρεχα
 θ' ἀποστρέφουν τὸ βλέμμα.
 Ξένος διαβάτης μονάχα
 θὰ μοῦ δείχνῃ συμπόνια.
 Ὁῦμὲ κι' ὠϊμέ! ἢ συμπόνια
 δὲν κοιμίζει τὸ πνεῦμα
 καὶ τὴν πίκρα τοῦ στήθους
 δὲν νεράνει, καλέ μου.
 Ὁῦμὲ κι' ὠϊμένα σ' ἐσένα!

Δ η μ ώ ν α σ σ α : Παιδί μου κακόμοιρο,
πού σ' ανάθρεφα, δόξα
καί φήμη νά μοῦ δώσης
κι' ἄξιος νά λέν βλαστός
ἄξιου γονιοῦ οἱ πολίτες
ὄταν περνᾷς ὁλόροθος,
ἄλλοι καί τρισαλλοί μου!
πῶς ἀπόπεσες δέντρο
κομένο ἀπό πέλεκυ!
'Αγάπες, ματάκια μου
καί σύνεση ἀνεύρετη
ἀπ' ἀθέλητο σφάλμα
σβυσμένη, πού θ' ἀφήσω
τοῦ γονιοῦ σου τὸ βίος,
τῆ δική σου τὴν κλήρα,
καί γαλήνια νά κλείσω
στό πλευρό σου τὰ μάτια!
'Ἄλλοι καί τρισαλλοί μου!

Χ ο ρ ό ς : Τί κακό! πού κι' ἐμένα
ποῦδαν τόσα οἱ ματιές μου,
μὰ φουρτούνα μοῦ στέλλει.
Στὸν λαιμὸ κομποστέκει
ἓνας θρηῆνος ποτάμι,
πού κρατῶ γιατί πρέπει
νάμαι ψύχραιμος σέ ὅλα.

Θ ε μ ι σ τ ώ : Καί τὰ ξένα θὰ τρῶνε
τ' ἀνύμφευτά μου νιάτα
καί στοὺς καρδιοσωμοὺς
θὰ χαλῶ τὴ ζωὴ μου
χωρὶς νά βλέπω κάπου
νά προβάλλη μιὰ μέρα
λευκή. Κι' ἄτεκνη θάμαι.
Τρισαλλοὶ στὴ γυναίκα
πού σὰν χάση πατέρα
κι' ἀδέρφι τῆς μέλλεται
νά μὴ γευτῆ τὸ στρωμα
μὲ σύνευνο καὶ τέκνα
μ' αὐτὸν νά μὴ γεννήση.
'Ὁϊμέ κι' ὠϊμένα σ' ἐμένα!
δίχως φίλους νά ζῶ,
γιατί φεύγουν καὶ οἱ φίλοι
τὸ στήριγμά σου ὡς χάσης
κι' οἱ συγγενεῖς ξεχνᾶνε
στὶς φλέβες σου πῶς τρέχει
αἷμα ὅμοιο τοῦ δικοῦ τους
καὶ μεμιᾷς σ' ἀπαρνοῦνται.
'Ὁϊμέ κι' ὠϊμένα σ' ἐμένα!

Δ η μ ώ ν α σ σ α : Τὸν δικό μου τὸν νόμο
κακίζω, ποὺ στάθηκε
σκληρὸς γιὰ τὴ νιότη σου,
τὴν Τύχη, ποὺ ὀδήγησε
τὶς συμπίονες κοντὰ σου
καὶ σοῦ σπρώξαν τὰ φρένα
σ' ἀσυλλόγιστες πράξεις
κι' ἀνόσιες, καταριέμαι.
Σπλαχνίσου, παιδάκι μου,
μιὰ μάνα ποὺ ἀθέλητα
σὲ ξερίζωσε. Δόσε
ἄφεση, π' ἀρνηθῆκαν
νὰ σοῦ δώσουν οἱ νόμοι,
σ' ἐμένα ποὺ θὰ σέρνω
ἄτεκνη τὸ βῆμα μου,
γιατὶ ἄτεκνο λογίζω
ὅποιο δὲν ἔχει γυιό.
'Ἄλλοι καὶ τρισαλλοὶ μου!

Χ ο ρ ό ς : Ξαλαφρώνει τὸ δάκρυ
τὴν καρδιά τῆς γυναίκας
μὰ τὸν ἄντρα σκοτώνει.
Γιατὶ τοῦτος ὀφείλει
κάποια λύση νὰ βροῖ
ἀπ' τὸν πόνο σπρωγμένος
γιὰ νὰ σώση ὅ,τι μένει.

Θ ε μ ι σ τ ώ : "ὦ! νὰ τὸ δώση ἡ Μοῖρα
σήμερα σὲ μιὰ ὑδρία
τὴ στόχτη σου, καλέ μου.
νὰ δοῦν μὲ τὴ δική μου!
Δὲν πρέπει ν' ἀπομένη
γυναίκα ἀπροστάτευτη
σ' ἓνα κόσμο κακὸ
μὰ νὰ παίρνη ξοπίσω
τῶν δικῶν της τ' ἀχνάρια
ποὺ θέλημα Θεοῦ
τοὺς ὀδηγεῖ στὸν "Αδῆ.
Ἐκκληρήστηκα, σβύνω.
'Ὀϊμέ κι' ὠϊμέ! ἡ ὀρφάνια
δὲ βασιτέται. Σὰν βάρος
βαρουσῆκωτο μοιάζει.
'Αγάπες μου, ἀδερφέ μου,
ποῦ μ' ἀφήνεις τὴ δόλια
σὰν κλωνάρι σπασμένο;
'Ὀϊμέ κι' ὠϊμένα σ' ἐμένα!

Δ η μ ώ ν α σ σ α : "Ἐλα, κόρη μου ἐσύ,
ὅ,τι μοῦ ἀπόμεινε πιά,
νὰ κρατήσης τ' ἄρρωστο

τῆς μητέρας σου σῶμα.
 Κάλιο νὰ σοῦσα τότε
 παρὰ νὰ ξεριζώσω
 τὸν κορμὸ τοῦ σπιτιοῦ
 ἂν καὶ ἀλλοιῶς δὲ μπορούσα.
 Γιατὶ μονάχα οἱ ἄντρες
 θεμελιώνουν τὸ σπίτι
 καὶ γεννοῦνε τὸ σέβας
 σὲ δικούς καὶ σὲ ξένους.
 Ποιῆς μαῦρες συμφορῆς
 θὰ μᾶς βροῦν τὸ κεφάλι;
 Οἱ γυναῖκες τὸν πόθο
 φέρουν κι' ὄχι τὸ σέβας
 ὅταν λείπουνε οἱ ἄντρες
 τοῦ σπιτιοῦ ἀπὸ δίπλα τους.

Χ ο ρ ό ς : Ἔχετε θάρρος, κόρες μου. Οἱ Θεοὶ
 τοὺς ὄρφανούς στήν προστασία τους παίρνουν,
 κι' οἱ φρόνιμοι ἄνθρωποι διπλά τιμοῦνε
 τοὺς θείους καὶ τὸν θυμὸ τους ἀποτρέπουν
 σὰν σέβωνται τοὺς κακοπαθημένους,
 πὸν σφάλοντας ἀθέλητα ἀδικήθηκαν.

Δ η μ ώ ν α σ σ α : Τὸ ἀγαπητό του σῶμα μέσα στὰ παλάτια
 σύρε καὶ πῆς νὰ φέρουν.
 Μὲς τὰ βαθιὰ τοῦ παλατιοῦ τὸ θέλω
 νὰ στηθοχτυπηθῶ μακρὰ ἀπὸ μάτια
 παρήγορα πὸν τὸν καῖμὸ μικραίνουν.
 (φεύγουν ὄλοι).

Χ ο ρ ό ς : ὦ! συμπόνιες καὶ γλῶσσες παρήγορες,
 πὸν τίς πίκρες γλυκαίνετε,
 ἱκετεύω νὰ τρέξετε ἐπίκουρες
 στὴ Δημόνασσα πρόθυμα
 πὸν βαρῦμοχθος πόνος
 τὴν χτυπᾶ κατακέφαλα.
 Σὰν τὸ δέντρο ποὶ στέκει κατάκορφα
 σὲ βουνὸ κυματόδαρτο πάντα
 κι' ἀπ' τὰ τέσσερα ρέμματα τοῦ ἄνεμου,
 ἔτσι στέκει καὶ σειέται ἢ βαρυνόμοιρη
 κι' ἀπ' ὄλοῦθε τραντάζεται,
 πότε ἐδῶ ἀπὸ βοριάδες κατάψυχρους
 πότε ἐκεῖ ἀπὸ νοτιῆς βροχερές·
 τώρα χάνει τὸ σπλάγχο της,
 χθὲς τὸν ἥλιο τὸν ἄντρα της
 κι' αὔριο — ποῖος τὸ γνωρίζει —
 τί χιονιὲς θὰ τῆς κάψουν
 τὴ θνητὴ της ζωὴ!
 Εἶχα ἀκούσει τίς Φῆμες νὰ λένε
 γιὰ φουρτοῦνες πὸν πλήξαν

καὶ ξερίζωσαν σπίτια.
Μὰ δὲν ξέρω καμμιά νὰ παράβγηκε
μὲ μιὰ τέτοια φουρτούνα.
Γιατὶ οἱ ἄλλες ἀπὸ ὑπεροψίες
καὶ διχόνοιες κατ'ἄρατες
κι' ἀλαφρόμυαλες πράξεις
γεννηθῆκαν. Μὰ τούτη,
ἀπ' τὴ μοίρα δοσμένη,
ἀναπάντεχα βγῆκε στὴν ὥρα
ποῦ καιροὶ καταγάλανοι λάμπαν.
Κι' ὅταν δίκαια ὑποφέρουν οἱ ἄνθρωποι
λιγοστεύει κι' ἡ πίκρα τῶν ἄλλων
ποῦ κοιτοῦν, γιατί ἐκάμαν κι' ἐπάθαν.
Μὰ γι' αὐτούς, ποῦ ἀδικόπαθαν,
ποιὸς μπορεῖ νὰ βασιέται
μὲς τοῦ πόνου τὸ μέτρο;
Κι' ἄλλο ἀκόμα ποῦ ἀνάβει
καὶ χιλιάζει τὴν πίκρα μου:
Πὼς παθαίνοντάς τοῦτα ἡ Δημώνασσα
τὴν εἰρήνη ζητᾷ νὰ μᾶς δώση
καὶ τὸ σέβας τοῦ νόμου.
Γιατὶ οἱ λόγοι μονάχα
ἓνα κήρυγμα δὲ θεμελιώνουν,
ἂν ἡ πράξη τοῦ κήρυκα
δὲ γεννᾷ τὸ παράδειγμα.
Θὰ μπορούσε, μιὰ κι' εἶχε τὴ δύναμη,
ν' ἀψηφήση καὶ νόμους
καὶ πολλὲς κατηγορίες
κι' ὅλα αὐτὰ ν' ἀποτρέψη
ποῦ τὴν δέρονουν ἀλύπητα.
Μὰ προτίμησε σύμφωνα
μὲ τὸν νόμο νὸ πράξη
καὶ τὴν πόλη νὰ σώση,
τὸ δικό της τὸ σπίτι ζημιώνοντας.
Σὲ παινεύω, βασίλισσα,
καὶ τιμῶ τὴ σεπτὴ κεφαλὴ σου.
Ὁ Καιρὸς, ποῦ ζυγιάζει τὰ πάντα
καὶ τὸ στάρι χωρίζει ἀπ' τ' ἄχερα,
θὰ τιμῆση μὲ φῆμες ἰσόθεες
τὴ θεάρεστη πράξη σου.
Σὰ μιὰ ἀρχόντισσα ποῦ ἄξια
τῆς κληρῶσαν τὸ σκῆπτρο οἱ Οὐράγιοι
καὶ δὲν πρόδωσε τὸ ἔργο της,
θὰ σὲ ὀρθώνουν στοὺς χρόνους,
ὅπως βράχο πεντάλαμπρο
μὲς τὴ μέση τοῦ πόντου, ποῦ πόδι
μολυσμένο δὲν ἄγγιξε

τὴν παρθένα κορφή του.

Τὶ ἔτσι πρέπει νὰ φέρωνται οἱ ἄρχοντες;
τίς δικές τους ὠφέλειες νὰ βάζουν
σὲ κατώτερη μοῖρα παρὰ
τὰ κοινὰ τοῦ λαοῦ τους.

- Θ ε μ ι σ τ ῶ : (μπάινει ἢ Θεμιστῶ κι' ἢ Τροφός).
Μὲ συμβουλῆς καὶ παρακάλια χόρτασα.
Τῆς ξηνητιᾶς οἱ κίνδυνοι κι' ὁ πλάνητας
ὁ βίος μὲ τίς στερήσεις καὶ ντροπές του
κι' οἱ Ξορκισμοί, πὸν ἐνόκληση μοῦ δίνουν,
τὴν πρόθεσή μου δὲ μποροῦν ν' ἀλλάξουν.
Σταμάτα! ἐκεῖ, πὸν δὲ βλασταίνει ὁ λόγος
ὁ μετρημένος, δὲ φελᾶν καθόλου
τῆς φλυαρίας τ' ἀμέτρητα κουθάρια.
- Τ ρ ο φ ό ς : Μά, ἡ κόρη μου, πῶς δύνεσαι ν' ἀφήσης
τὰ μέρη, πὸν σ' ἀνάθρεψαν, κι' ἐξόριστη
ἀπὸ δική σου βούληση νὰ σέρνεσαι!
Ποιὰν ἀμοιβὴ θὰ βρῆς καὶ τί θὰ σώσης;
"Ὅ,τι ἔγινε δὲν θὰ ξεγίνη, ἂν βάλῃς
καινούργιες φλόγες στὴν παλιὰ φωτιά.
Στοχάσου! Οἱ δευτεροὶ μας στοχασμοὶ
νκοῦν τοὺς πρώτους, πὸν πετιοῦνται ἀζύγιαστα
ὅταν φουρτοῦνες δέρνονν τὴν καρδιά μας.
- Θ ε μ ι σ τ ῶ : Μὴ μ' ἐμποδίζεις. Φώτιση Θεοῦ
μοῦ ἔαστραψε στὰ φρένα καὶ μὲ σπρώχνει.
- Τ ρ ο φ ό ς : "ὦ! ἐσὺ Πειθῶ γλυκοστόματη, φτάσε,
κι' ὅπως γυρίζεις στὰ πλήθη τῆ σκέψη,
ὅταν προστάτης στὸν ρήτορα στέκης,
πεῖσε καὶ τούτη ν' ἀλλάξῃ τὴ γνώμη.
Φίλοι μου, δέστε τί θέλει νὰ πράξῃ
κι' ἄλλο κακὸ στὰ πολλὰ νὰ προσθέσῃ!
- Α' Κορυφαῖος : Πιὸ λογικὰ στοχάσου. Ὑπάρχει πάντα
καιρὸς γιὰ πράξῃ ἂν βρῆς κάτι σωστότερο.
Κι' ἀπ' τὰ σωστά, τὰ λάθη ὑπερτεροῦν.
Πρέπει κι' αὐτὸ νὰ τὸ καλοζυγιάσῃς.
- Θ ε μ ι σ τ ῶ : Μά, σεβαστοὶ μου, πῶς μπορεῖ ὁ δεσμώτης
νὰ κάθεται καὶ νὰ χρονοτριβῇ
τὴν εὐκαιρία σὰ βρῆ γιὰ ν' ἀποδράσῃ;
Γιατί τίς στέγες τοῦτες πὸν μὲ σκέπουν,
ἀπ' τὴ στιγμή πὸν χάλασε ἡ βουλή της
τὸν ἀδερφό μου, κάτεργα τίς βλέπω.
Κι' ὅταν τὴ βλέπω στοὺς στηθοδαρμούς της
καὶ στὰ μακρόσυρτά της μοιρολόγια,
χωρὶς νὰ μετανιώω μιά στιγμή
γιὰ τὸ κακούργημά της, μὰ μὲ λόγια
σοφιστικὰ τὴν πράξῃ νὰ παινεύῃ

καὶ δυνατὰ τὴν Τύχη νὰ κακίῃ,
 φουσκώνει τὸ κεφάλι μου ὁ θυμὸς
 κι' ἀνόσια τινάγματα στὸ χέρι μου
 νοιώθω νὰ τρέχουν καὶ νὰ τὸ σκουντᾶνε
 γι' ἄπροσπευ πράξεις. Σκιᾶζομαι τὰ σπίτια.
 Κατάρεις νοιώθω νὰ φτεροκοποῦν,
 φοβέρες φιδοπλόκαμες νὰ τρέχουν
 καὶ δόλους καὶ κατεργαριεὺς ἀκούω
 παντοῦ παγίδες σίγουρες νὰ στήνουν.
 Κι' ὅπως καρᾶβι πού χτυπᾶ σὲ βράχο
 ἀθώρητο στὴ μέση τοῦ πελάγου
 καὶ πουθενὰ δὲ βλέπουνε βοηθὸ
 ἔξδν ἀπ' τοὺς Θεοὺς οἱ δόλιοι ναῦτες,
 ἔτσι χτυπῶ στοὺς τοίχους τὸ κεφάλι μου
 κι' οἱ σκέψεις μου σανίδα σωτηρίας
 δὲ βρίσκουν πουθενά. Θὰ πορευτῶ
 κι' ὅπου τὸ κύμα θέλει ἄς μὲ πετάξει.
 Μισῶ τὰ μέρη τοῦτα πού μ' ἀνάθρεψαν
 κι' ὅμως σὲ μιὰ στιγμή μὲ καταστρέψαν.

Α' Κορυφαῖος : Στὴ μάνα, πού σὲ κράτηξε μὲ πίκρες
 μῆνες ἐνιὰ μὲς τὴν κοιλιὰ της κι' ὕστερα
 στὸν τοκετὸ γιὰ σένα ἔχει πονέσει,
 τόση χολὴ νὰ τῆς πετᾶς δὲν πρέπει.
 Κι' οὔτε τὰ μέρη αὐτὰ πού σ' ἀναστήσαν
 μὲ λόγια ἀγνωμοσύνης νὰ πλερώνης.

Θεμιστώ : Νὰ καλοζῆς νομίζω πὺς γεννίεσαι.
 Μὰ ἂν σὲ γεννοῦν γιατί σὲ ὄρες ἀγάπης
 ἀθέλητά τους σὲ συλλάβαν κι' ὕστερα
 σὰν ἀχρηστη σὲ ρίξαν στοὺς ἀνέμους
 νὰ κακοζῆς ποιὰν ὄφειλὴ χρωστᾶς;
 Τοὺς δυνατοὺς ἀνέμους δὲν τρομάζω
 κι' ἀνοίγω τὰ πανιά μου κι' ἀρμενίζω.
 Στὴν κακοπόρευση οἱ δειλοὶ δειλιάζουν,
 πού προτιμοῦν νὰ ψευτοζοῦν παρὰ
 νὰ κινδυνεύσουν γιὰ μιὰ ἀβέβαιη νίκη.

Τροφός : Παιδί μου, πᾶμε νὰ δροσίσης πέρα
 στοῦ Ἀπόλλωνα τὸ δάσος τὸ κορμί σου,
 μὲ τίς πυκνόφυλλες σκιὲς ἐκεῖ πού πνέει
 τὸ μέτρο καὶ τὸ πνεῦμα τὸ γαλήνιο.
 Τόσοπρααίνει ὁ πόνος μὲς τὰ πράσινα
 καὶ στὴ σεβάσμια γαλήνιὰ τῆς πλάσης.
 Ἴσως ἐκεῖ σεμνὴ σοῦ ρίξει σκέψη
 ὁ Φοῖβος καὶ δὲν πάρεις τὸν κατήφορο
 πού κι' ἂν σταθῇ ἡ μετάνοια στὰ γκρεμνά του
 δὲν ἀντικόβει κι' οὔτε συγκρατᾶ.

Χοροός : Ὅλογορα βλασταίνουν οἱ δάρφνες

κι' ἀγκαλιάζουν μ' ἀγάπες τὸν ἄνεμο,
τὸ ζουμπούλι σγουρόμαλλο λάμπει
σὰ σγουρόμαλλος ἔφηθος
καὶ κοιτοῦν μὲς τῇ λίμνῃ τῶν ἴσκιων τους
οἱ ὁμορφιές τῶν ἄνθῶν.
Χρυσομάλλης ὁ κρόκος παρέκει
καμαρώνει σὰν κόρη ποῦ βλέπει
νὰ ξυπνᾷ μὲς τὰ μάτια τῶν νέων
χίλιους πόθους τῶν γάμων.

Κι' οἱ πηγές σὰν μελίσει βουτίζουν,
οἱ σπηλιές μὲ ραθύμα κοιμοῦνται
μὲς σὲ δρόμους κρεβάτια.
Τὰ ποτάμια γλυστροῶνε
σὰν παιδάκια χροινιάρικα
κι' οἱ μικροὶ καταρράχτες
στὰ παιγνίδια τρελλαίνονται.
Ὁ Βωμὸς ἐπρασίνισε γύρω,
σὰν τίς πέτρες ποῦ λάμπουν στὸν ἥλιο
καὶ θαρρεῖς θὰ πετάξουν ἀνθούς.

Αὐτοφύτρωτο δάσος τοῦ Ἀπόλλωνα,
ξακουστὸ καὶ στῆς Κύπρου τ' ἀπόμερα
γιὰ τὴν πλούσια σου βλάστηση,
νὰ δεχτῆς πὸ καλόκαρδο
τὸν ἐκέτη ποῦ θᾶρθη σὲ λίγο
νὰ ζητήσῃ ἀπ' τὸ πνεῦμα σου λίγη
γαληνιά καὶ δροσιὰ γιὰ τὸ μαῦρο του πένθος.

Δ η μ ὠ ν α σ σ α : Ὡ σεβαστοί μου, δίκιο θὰ τὸ βρῆτε
ν' ἀνησυχῶ σὰ μάνα καὶ βασίλισσα.

Α' Κ ο ρ υ φ α ῖ ο ς : Ἡ μοίρα ἀλύπητα σὲ τυραννᾷ.

Δ η μ ὠ ν α σ σ α : Ἀλήθεια ἢ Θεμιστώ, ποῦ φέρθηκε
κάπως ἀβάσταχτα,
ποῦ τώρα νὰ βρῖσκεται; Παρακαλῶ
τὴν πᾶσα ἀλήθεια νὰ μοῦ πῆτε.

Α' Κ ο ρ υ φ α ῖ ο ς : Πρῶτα σκληρὰ μιλοῦσε. Μὰ σὲ λίγο
κάτι σὰν ἥρεμο αἶσθημα ὅμοια λάδι
ποῦ τρέχει στὴν ἀπλάδα τοῦ νεροῦ
ξεμύτισε στὸ λόγο καὶ στὴν ἐκφρασὴ της.
Στοῦ Ἀπόλλωνα τὸ δάσος ἢ τροφὸς
τὴν πῆρε ἀγκαλιαστὰ ὁρμηνεύοντάς την.

Δ η μ ὠ ν α σ σ α : Μακάρι πνεύματα ἀγαθὰ
στὸ νοῦ της νὰ φωλιάσουν ἴσως
τὸ θάρρος βρῆ νὸ ζήση.
Γιατ' εἶναι πελεκιὰ γερὴ στὰ νιάτα
τοῦτα τ' ἀπρόβλεπτα.

- Παρακαλῶ ἀγαθὸ μαντάτο νὰ μοῦ φέρετε. (φεύγει).
- Χορός : Ὁ Ἀπόλλωνας τὸ μέγα μέτρο τῆς Ζωῆς,
 ἄς δώσει μέτρο στὴ ζωὴ τῆς Θεμιστώ.
- Τροφός : (μπαίνει ἢ Τροφός).
 Φεύγει. Τρεχάτε, μποδίστε την, φίλοι.
 Ἔ! ἔσεις φρουρές, κουνηθῆτε. Τρεχάτε.
- Α' Κορυφαῖος : Τρέχτε, πετάχτε. Κι' ἐσὺ τὴ Δημόνασσα
 τρέχα εἰδοποίησε. Μεγάλα κακά,
 δόλια μου πόλη, σοῦ πλέκουν οἱ Μοῖρες.
- Δημόνασσα : (μπαίνει μέσα ἢ Τροφός καὶ βγαίνει μετὰ τὴ Δημόνασσα).
 ὦ! κακὸ πὺν με βρῆκε, πὺν φαίνεται
 πὺν κακὸ στὸ παλιὸ σὰν σιβάζεται.
 Σὰ φτερὰ ξεχνυεῖτε στὶς τέσσερις
 τῆς κοιλάδας γωνιῆς καὶ κρατήχτε
 τ' ἀσυλλόγιστο πλάσμα. Τρεχάτε.
 ὦ! προδόθηκα ἢ δύστυχη ἀπ' ὅλα
 τῆς κοιλιᾶς μου τὰ φύτρα.
- Β' Κορυφαῖος : Γαλήνεψε.
 Τὴν κοπέλλα θὰ βροῦνε,
- Δημόνασσα : Κι' ἀπόμεινα
 γερασμένος κορμὸς πὺν οὔτε φύλλο
 δὲν τοῦ ὑπόσχηται πάλι ξανάνθισμα.
- Β' Κορυφαῖος : Πὺν τὰ φρένα παράδωσε σὲ ἄκριτες
 ἀποφάσεις, χαμένη ἀπ' τὸ πένθος.
- Δημόνασσα : Μά, γυναῖκα, πὺν πρώτη ὑποδέχτηκες
 τὸ παιδὶ σὰν πετοῦσε ἀπ' τὰ σπλάχνα μου,
 πὺν με ξώβεργα λόγια δὲ μπόρεσες
 πρωτοφτέρουγο σπῖνο στὸ στήθος σου
 νὰ κρατήξης τὸν μόνο βλαστὸ μου!
- Τροφός : Μιλῶντας ἀποστέγνωσα, Δημόνασσα.
 Ὅπως τὸ κύμα γλύφει βράχο ἀπόγκρεμο,
 σὲ τρικυμιὰ καὶ σιγαλιὰ ἀκατάπαυστα,
 ὥσπου νὰ τὸν κουφάνη καὶ τὸν ρίξη,
 ἔτσι με λόγια κι' ἱεσίες προσπαθοῦσα
 νὰ τὴ δροσίσω καὶ νὰ τὴν κρατήσω.
- Δημόνασσα : Κι' ὅταν εἶδες τὰ λόγια σὰν σπόρους
 σ' ἀμμοτόπι νὰ πέφτουν, γιατί
 δὲν μοῦ μήνυσες; Ξέρεις πὺν πρέπει,
 μιὰ κι' ἀπότυχε ὁ λόγος, ἢ βία
 τέτοιες ὥρες νὰ τρέχη γοργόποδη.
- Τροφός : Μὰ νόμιζα, Δημόνασσα, πὺν βλάστησαν
 στὸ στήθος τῆς βαθιὰ οἱ παραγγελιῆς μου.
 Ἄναφτεροῦγιαζα, καθὼς τὴν ἔβλεπα
 στὸ δάσος τ' αὐτοφύτρωτο νὰ μπαίνει
 κι' ὅποιον ἀνθὸ ἀπαντοῦσε νὰ τὸν κόβη

καὶ νὰ στολίξῃ τὰ μαλλιά της, ψάλλοντας,
ἕμνους στὸ Φοῖβο παρακλητικούς.
Μὰ ξάφνου στάθηκε, σὰν τὸ λαγὸ,
ποῦ πέρα βόσκοντας κάποιος ἀχὸς
τοῦ κίνησε τοὺς φόβους· ἀφογκράστηκε.
Κι' ὕστερα πέταξε κατὰ τὶς στάνες.
Κάτι μοῦ μίλησε, ποῦ τέτοιες ὥρες
ὀλόλαθο δὲ βγαίνει, καὶ ροβόλησα
τῆς πόλης νὰ σηκώσω τὶς φρουρές.

Ἄγγελιαφόρος :

(μπαίνει ὁ ἀγγελιαφόρος).

Ἄχ! μοῦ σώθηκε ἡ ἀνάσα τρέχοντας.

Δημόνασσα :

Μίλησε. Κι' ὕστερα ξεκούραση ζητᾶς.

Ἄγγελιαφόρος :

Βασίλισσα, στὰ τέσσερα σημεῖα
στόμα μὲ στόμα ἀπόστειλα τὸ μήνυμα
κι' ὅσο νὰ πάῃ τὸ μήνυμα ἢ ἀπόκριση
ἐπέστρεψε στ' αὐτιά μου, ὅπως ὁ ἀντίλαλος
γυρνᾷ ἀπ' τὸ δάσος μόλις βγῆ ἢ φωνὴ
τοῦ λαλητῆ. Στὸν κάμπο οἱ ζευγολάτες
γυναῖκα νὸ. περᾶν ἔξδν ἀπ' ὅσες
δουλεύουν στὰ χωράφια δὲν ἀπάντησαν.
Κι' ὅσοι βρισκόνταν στὸ γιὰλὸ ψαράδες
ἢ ναῦτες δὲν ἀντίκρουσαν κανένα.
Κι' οἱ γελαδάρηδες στὸ ρέμμα δίπλα,
ποῦ συνορεύει μὲ τὸ δάσος, ἄλλο
ἔξδν ἀπ' τοὺς λοτόμους δὲ διακρίναν.
Ἐνας τσοπάνος μοναχὰ δηγιέται
πὼς μιὰ γυναῖκα ἀλλόφρενα προσπέρασε
τῶν κοπαδιῶν τὰ πλάγια καὶ τὶς στάνες
καὶ χάθηκε στὴ λαγκαδιά, καθὼς
ἰσάνεμο κοντάρι ποὶ τὸ ρίχνει
γίγαντα χέρι, δίχως νὰ προλάβῃ
νὰ ξεχωρίσῃ τὴ μορφή της. Ὑστερα
τὴν εἶδε ν' ἀνεβαίνει τ' ἄλλο πλάγι
καὶ μὲς τὸ δάσος νὰ τρουπῶνῃ γρήγορα.
ποῦναι τὸ σύνορό μας βορεινά.

Τροφός :

Στὸ χέρι μου, Δημόνασσα, ἀποκοίμπα.
τὰ σκαλοπάτια ν' ἀνεβῆς.

(μπαίνουν μέσα Δημόνασσα καὶ Τροφός).

Χορός :

Ὅπως ὁ βράχος δέχεται τὸ χτύπημα
ξεριζωμένης ἀπ' τὴ μπόρα ἰτιάς
ἀμίλητα, ἔτσι τούτῃ τὸ καινούριο
τῆς μοίρας χτύπημα εἶδε. Μὰ μηνάει
αὐτὸ καινούριες μπόρες φοβερές,
γιατὶ ἀξεθύμαστος φουντώνει ὁ πόνος
καὶ σ' ἔργα πέφτει σφαλερά, μὲ μέτρο
καλὰ μελετημένο ἀπὸ προτοῦ.

Ἔνας γέρος : (Μπαίνει ἕνας γέρος).
 Ἐξήντα κύκλους εἶδε ὁ Μᾶης, ἀφότου
 τέτοιες πλημύρες ἡλιου στὸν αἰθέρα
 εἶδα ν' ἀνθίζουν. Κι' ἔμαθα τὸ μίλημα
 τῶν ἴσκιων καὶ τῶν κλώνων σ' ἄλλους τόσους,
 καὶ χάρηκα τὸ γόρισμα στὴν πόλη,
 στὸ σπιτικό ὅπου ἀχνίζει τὸ τραπέζι,
 φροντίδα τῆς συμβίας μου ποὺ γλυκόλαλη
 στὴν πόρτα καρτεροῦσε νὰ φανῶ.
 Κι' ἔξαφνα πένθη τοῦ σπιτιοῦ μου ἀντίκρισα
 κι' ἀρρώστειες ξαφνικές, μὰ τέτοιος κόμπος
 δὲ δέθηκε ποτὲ μὲς τὸ λαμό μου.
 Στὴν πόλη νὰ συμβαίνουνε κακά;
 Κάτι μυρίζει στὸν ἀγέρα γύρω.
 ὦ! δὲν γελιέται ὁ γέρος, τοῦ προδώνει
 κι' ἀθῶα ἀκόμα κίνηση πολλά.
 Ἄς μῶ στ' ἀνάκτορα. Μπορεῖ νὰ μάθω.

Χορός : Δία παντοδύναμε, στὸν τόπο ἐδῶ πρὶν λίγο
 ἢ ἐλπίδα ἀνθοῦσε.
 Πέπλος ἀπλώνει τώρα μαῦρος.

Τροφός : ὦ! Θεοί, συμφορές!

Α' Κορυφαῖος : Τί ἀκούω;

Τροφός : ὦ! Δημόνασσα, μ' ἄπρεπο θάνατο.
 Βοηθήστε, γυναῖκες.

Α' Κορυφαῖος : Στὰ σπίτια
 τὴν Δημόνασσα ἀκούω νὰ φωνάζουν.
 Τὴν τροφὸ ξεχωρίζω νὰ βγαίνει.

Τροφός : (βγαίνει ἡ Τροφός).
 Τρισαλλοί! συμπολίτες, ρημάχτηκε
 ἡ κορφή τοῦ λαοῦ μας.

Α' Κορυφαῖος : Τί συμβαίνει; Γιὰ μίλα ξεκάθαρα.
 Μὲ τρομάρες πληθαίνουν τὰ αἰνίγματα.

Τροφός : Μὲ θηλιὰ τὴ ζωὴ της σταμάτησε
 ἡ Δημόνασσα, ἄλλοί! Τρισαλλοί μου!

Α' Κορυφαῖος : Συμφορὲς ἀμελέτητες πάλι
 στὸ κεφάλι μᾶς βροῖσκουν. Μὰ πὲς μου
 πῶς αὐτὸς ὁ χαμὸς ξετυλίχτηκε;

Τροφός : Σὰ μπήκαμε καὶ πήγαινε γαλήνια
 πρὸς τὸν κοιτώνα,
 μὲ πρόσταξε μ' εὐγένεια στὸ κελλάρι
 τονωτικό ποτὸ νὰ φτιάξω, τὶ ἔνοιωθε
 τὴν καρτεριά της πὰ νὰ λιγοστεύη.
 Ἔτρεξα ἐγὼ μὲ προθυμιά. Γυρνώντας
 μὲ τὸ ποτὸ σὲ λίγο τοῦ κοιτώνα
 μάταια χτυπῶ τὴν πόρτα. Μιὰ ὑποψία

σάν ἀστραπή μοῦ φώτισε τὸν νοῦ
καὶ βοηθοὺς καλῶντας παραβίασα
τὸν ἅγιο χῶρο. Μὰ τὰ μάτια τί εἶδαν
λιγοθυμῶ νὰ δηγηθῶ. Νυφιάτικα
ντυμένη νὰ κρεμιέται ἡ Δημόνασσα
ἀπὸ σκοινὶ διπλόηλο.

Κι' οἱ δοῦλες ξεκρεμάσαν
τὸ σῶμα τὸ μσόζωο καὶ στὸ στρῶμα
τ' ἀπόθεσαν, ἐνῶ μὲ δάκρυα τὸ κεφάλι
τῆς ἔλουζα ἀλυγρὰ μοιρολογῶντας.
Κι' αὐτῆς τὰ γουρλωμένα μάτια κοίταζαν
τὸν οὐρανὸ τοῦ κρεβατιοῦ μὲ πείσμα.
Ἄλλοίμονο καὶ συμφορὰ μας.

Α' Κορυφαῖος : Δὲν ἀπαρνήθηκε τοὺς νόμους τῆς πατρίδας!
Γιατὶ κι' ὁ λόγος ποὺ ἀπαρνιέται στέκει
δίπλα στὶς ἄνομες κι' ἀνίερες πράξεις.

Χορός : Ἄς φροντίσω τῆς πόλης τὰ ἥνια
νὰ κρατήξω, τί τ' ἄξαφνο τώρα
παραλύει τίς ὁρμές τοῦ λαοῦ,
ποῦ σὲ λίγο ἀπὸ συνήθεια θ' ἀνάψουν.

ΗΛΕΚΤΡΑ*

(Συνεργασία με τὸν Ἀνδρέα Κοῦρο)

* Ἡ Ἡλέκτρα γράφηκε γύρω στὰ 1940 ὡς ἀπάντηση σὲ ὠρισμένα ἐρωτήματα ποὺ ἐπίμονα βασάνιζαν τὸν συγγραφέα ἐκεῖνον τὸν καιρὸν. Εἴκοσι χρόνια ἀργότερα ἔπεσε στὰ χέρια τοῦ Κύπρου Χρυσάνθη, ποὺ εἶναι καὶ ὁ πραγματικὸς ἀνάδοχος τοῦ ἔργου. Αὐτὸς τοῦ ἔδωσε τὸ στιχουργικὸ του ντύμα, αὐτὸς προώθησε τὴν παρουσιάσῃ του στὴν τηλεόραση καὶ αὐτὸς τὸ πρωτοδημοσίευσε στὴν Φιλολογικὴ Κύπρου τοῦ 1961...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΤΡΟΣ

Τὸ ἔργο παρουσιάστηκε ἀπὸ τὴν Τηλεόραση τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου τὸ 1960.
Πρωτοδημοσιεύτηκε στὴ «Φιλολογικὴ Κύπρος» τὸ 1961.
Ἐρμηνεύτηκε γιὰ πρώτη φορὰ στὴν «Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν Κύπρου» τὸ 1962 καὶ τὸ
Ἄρχαϊο Θέατρο τοῦ Κουρίου τὸν ἴδιο χρόνο.
Κυκλοφόρησε σὲ βιβλίο τὸ 1968, ἔκδοση «Ἐθνικῆς Ἑταιρείας Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν Κύπρου».

Η Λ Ε Κ Τ Ρ Α

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α :

Κλυταιμνήστρα
 Ἡλέκτρα
 Ὀρέστης
 Αἴγισθος
 Λευκοθέα (θυγατέρα τοῦ Αἴγισθου)

(Ἡ κεντρικὴ αἴθουσα τοῦ παλατιοῦ, ὅπου ὁ βωμός).

- Λ ε υ κ ο θ έ α : Εἶναι ἡ ἀγάπη μέγα δῶρο, Ὀρέστη.
 Μυρίζει ἀνθὸ τὸ στόμα πού τὴν κραίνει.
 Δὲν εἶναι αὐτιά πού νὰ χορταίνουν
 τὰ λόγια τῆς ἀγάπης.
- Ὀ ρ έ σ τ η ς : Στ' ὀρκίζομαι στὴ μνήμη τοῦ πατέρα
 τοῦ βασιλιᾶ τῶν βασιλιάδων, τοῦ Ἀγαμέμνονα,
 πῶς θᾶν' ἡ ἀγάπη μας παντοτεινὴ.
- Λ ε υ κ ο θ έ α : Λέξι βαρειὰ σὰν βράχο λέγεις.
 Παντοτεινά! Φοβάμαι νὰ τ' ἀκούω.
- Ὀ ρ έ σ τ η ς : Διῶξε μακρὰ τὴν κάθε ἀμφιβολία.
 Σὲ λίγο θάμαι βασιλιάς σ' αὐτὸ τὸν τόπο.
 Μετρῶ τις λέξεις μου. Καὶ δίνω
 στὸ καθετὶ τὸ βάρος τὸ προεπόμενον.
- Λ ε υ κ ο θ έ α : Σὲ λίγο θάσαι βασιλιάς;
 Τὸ χρυσαφένιο στέμμα θὰ στολίζῃ
 τ' ἀγαπητό σου τὸ κεφάλι, Ὀρέστη;
- Ὀ ρ έ σ τ η ς : Ὁ νόμος τὸ προστάζει, Λευκοθέα.
 Σὲ λίγο θὰ περνῶ τὸ σκαλοπάτι
 ἀπ' τὴν ἀνεύθυνη ζωὴ στὴ φορτωμένη
 εὐθύνης καὶ φροντίδες.
- Λ ε υ κ ο θ έ α : Κι' ἡ Κλυταιμνήστρα ἡ μάνα σου;
- Ὀ ρ έ σ τ η ς : Βαριὰ τὰ χρόνια τὴν παιδεύουν πιά,
 Θὰ πρέπη ἀλάφρωση νὰ βρῇ ἀπ' τοὺς κόπους.
 Δὲν εἶν' μικρὸ νὰ κυβερνᾷς. Ξοδεύεις
 μισὴ ζωὴ.
- Λ ε υ κ ο θ έ α : Κι' ἐγὼ θὰ μπῶ πὰ μὲς τῇ σκιά...
 Βαρὺ φορτίο ἢ πολιτεία.
 Ποῦ νὰ βρεθῇ καιρὸς γιὰ μὲ τὴν ξαδερφοῦλα!
- Ὀ ρ έ σ τ η ς : Ἄσκεφτα μίλησες καὶ μὲ πληγώνεις.

- Τάχα δὲν ξέρεις πλάϊ μου πῶς θὰ ζήσης,
μοιράζοντας μαζί μου λύπη καὶ χαρές!
- Λευκοθέα : Σίγουρα ἂν ἔχω νοιώσει τ' ὅ,τι λές
ρήγισσα θάμαι στὸ πλευρό σου.
'Ορέστη! Σκέφτηκες προτοῦ μιλήσης;
- 'Ορέστης : Μὴν κάνεις σὰν πρωτόμαθο δαμάλι,
ποὺ μόλις δὴ τὸ δεύτερο χωράφι
τὰ χάνει πρὸς στιγμή κι' ἀναρωτιέται.
- Λευκοθέα : 'Ορέστη, μὲ κατάπνιξε ἡ χαρά.
- 'Ορέστης : Καὶ τώρα τὸ μοσχάρι ὀρμᾶ στὸν κάμπο,
τὴ λευτεριά του νὰ χαρῆ καὶ τὴ ζωῆ.
- Λευκοθέα : Κι' ὅ,τι θελήσω θὰ γενῆ;
- 'Ορέστης : "Ὅ,τι μπορεῖ νὰ γίνη θὰ γενῆ.
- Λευκοθέα : Καὶ στή χαρά μας θὰ μετέχη κι' ὁ πατέρας;
Εἶναι τὸ γέλιο τοῦ γονιοῦ κι' ἡ εὐχὴ
δεύτερο μάτι τῶν Θεῶν.
- 'Ορέστης : Εἶναι ἀνοιχτὸς γιὰ τὸν καθένα
τοῦ παλατιοῦ ὁ πυλώνας. Μόνο
σὰ φίλος νὰ περνᾶ τὰ σκαλοπάτια.
- Λευκοθέα : Δίβουλος λόγος τοῦτο μοῦ φαντάζει.
- 'Ορέστης : Ἐάστερα πάντοτε μιῶ σὰν πρέπει
ὁ τίμιος ἄντρας νὰ μιᾶ,
εἴτε χωριάτης εἶναι, εἴτε
κορώνα βασιλιᾶ φορεῖ.
- Λευκοθέα : Παρηγοριὰ μοῦ δίνει ἡ ἐξηγήσή σου.
Γιατὶ θαρρῶ μὲ μάτι μίσους
ὄλοι κοιτᾶνε τὸν πατέρα σὰ μιᾶ.
Λοξὴ ματιὰ παντοῦ μᾶς ρίχνουν.
Κι' ὅμως κι' ἐγὼ κι' αὐτὸς σὰν φίλους
ὄλους κοιτᾶμε.
- 'Ορέστης : Παρεξηγεῖς τὸ καθετί.
- Λευκοθέα : 'Ορέστη, ἄς σβύσουμε τὸ παρελθόν.
'Ἡ φήμη ἀπ' τὰ παλιὰ τὰ χρόνια ἄς φύγει
σὰ διαβατάρικο πουλί.
"Ἄς εἶναι μέλι κι' ἄνοιξη τὸ μέλλον.
Πρὸς τί τὰ κρύματα παλιῶν προγόνων
μαῦρος φραγμὸς νὰ μένουν στή ζωὴ μας;
- 'Ορέστης : Σωστὰ μιᾶς. Τὸ νῶθω
ἡ φύση τῆς γυναίκας πὺδ ξεκάθαρη
τ' ἀπλὰ κοιτάζει τῆς ζωῆς.
- Λευκοθέα : 'Ορκίσου, 'Ορέστη, ὀρκίσου.
Σ' ἐκλιπαρῶ νὰ ξεχαστῇ τὸ παρελθόν.
Καμμιά ὀπτασία νὰ μὴ χωρίση
ἐμᾶς τοὺς δυό.
(γλυστρᾶ καὶ κρύβεται ἡ 'Ηλέκτρα).

- Ὁ ρέστης : Στ' ὀρκίζομαι.
- Λευκοθέα : Σ' εὐχαριστῶ. Μοῦ χάριτες μιὰ ὠραία λαχτάρα.
Πόσο νὰ νοιώθῃ τὴ χαρὰ κι' αὐτός.
- Ὁ ρέστης : Μὰ ποιὸς αὐτός;
- Λευκοθέα : Ποιὸς ἄλλος εἶν' γιὰ μέ; Ὁ πατέρας.
Μεγάλη πίκρα τὸ μυαλό μου τυραννεῖ.
Τὴ μέρα τὸν παιδεύει κάποια σκέψη,
κι' εἶναι θαρρεῖς πὼς κνηγᾶ χαμένα ὄνειρατα.
'Αναπηδᾷ τὶς νύχτες τρομαγμένος
ἀπ' τὸν βαθὺ τὸν ὕπνο κι' ὄλο τρέμει
μ' ὀρθὲς τὶς τρίχες καὶ τὰ μάτια γουρλωμένα,
κομμένη ἀνάσα, κἀθιδρος σὰ νᾶχη
ὦρα πολλὴ σὲ ἥλιο καλοκαιρινό δουλέψει.
Θαρρεῖς κοιτάζει κάτι τρομερό,
πὺν πέρα στὸν ὀρίζοντα προβάλλει
κι' ἀνακινεῖ καλάθια μ' ὄχεντρες
κι' ἄλλα πολλὰ κακά.
Μονάχα ἐγὼ μπορεῖ νὰ τὸν γυρίσω στὴ ζωὴ
μὲ λόγια θαρρετά, πὺν ψιθυρίζω
ἀνάμεσα στὰ κλάματά μου.
- Ὁ ρέστης : Παράξενο. Τοῦτα συμβαίνουν καὶ στὴ μάνα.
- Λευκοθέα : Κάποια στιγμή γυρνᾶ καὶ μὲ κοιτάζει.
Γέλιο ἀπαλὸ στὸ πρόσωπό του ξεμυτᾶ.
Πασκίζει κάτι νὰ μοῦ πῆ.
Μὰ σφίγγουνε τὰ χεῖλη του πεισματικά,
θαρρεῖς γιὰ νὰ τοῦ κρύψουν κάποιο μυστικό.
- Ὁ ρέστης : Παράξενη περιγραφή! Κι' ὠστόσο
βεβαίωση δίνω πὼς μπορεῖς νὰ γνοιάζεσαι
γιὰ τὸν πατέρα σου ὅπως θέλεις.
Εἶν' χρέος μεγάλο τοῦ παιδιοῦ
τὸ γέρο νὰ φροντίζῃ τὸ γονιό του.
Καὶ πρῶτα οἱ πρῶτοι δίνουν τὸ παράδειγμα.
- Λευκοθέα : Μ' εὐχαριστεῖ ἢ βεβαίωσή σου, Ὁρέστη.
Εὐγένεια δείχνεις δίπλα στὴν ἀγάπη.
Καὶ λογικὴ. Σὲ χαίρομαι διπλά.
'Αλλὰ θὰ πρέπη τοῦ Αἰγισθοῦ νὰ πῶ τὸ λόγο σου.
Νὰ σ' ἀγκαλιάσῃ πρέπει. Καὶ νὰ νοιώσῃ
περήφανος γιὰ σένα καὶ γιὰ μένα.
- Ὁ ρέστης : Δὲν εἶναι ἀνάγκη ἢ τόση βία.
- Λευκοθέα : Ὅ,τι μπορεῖ ἢ χαρὰ νὰ δώσῃ
σ' ἓνα γονιὸ δυστυχισμένο
γιατί ν' ἀργῶ νὰ τὸ προσφέρω;
Πόση εἶναι κάθε γέροντα ἢ ζωὴ;
- Ὁ ρέστης : Ὅ,τι νομίζεις πρᾶξε.
Φραγμὸ δὲ βάζω στὶς ὠραῖες ιδέες.
(ἢ Λευκοθέα φεύγει).

- 'Η λέκτρα : (μπαίνοντας) 'Ορέστη, γυιέ τοῦ δύστυχου 'Αγαμέμνονα.
- 'Ο ρέστης : 'Εδῶ ἦσαν καὶ κρυφάκουγες, 'Ηλέκτρα;
Δὲν εἶναι τοῦτο πράξι γιὰ εὐγενή.
Τί θέλεις ἐπὶ τέλους καὶ γυρνᾷς μὲς τὰ παλάτια
σὰν ἄλπη κατάρα; Κι' ἦσαν πρώτα,
ὅσο θυμᾶται τούτη ἡ μνήμη μου,
μὰ λατρευτὴ κορούλα σὰν ἀνθὸς
τῆς λεμονιάς κατάλευκος.
- 'Η λέκτρα : 'Η δυσοσμία πλανιέται μὲς τὰ δώματα.
Μαζεύεται καὶ πνίγει κι' ὄλο πνίγει μας.
'Ανοίχτε τὰ παράθυρα νὰ μπῆ τὸ φῶς.
'Ανοίχτε τὰ παράθυρα νὰ μπῆ ὁ ἀγέρας.
'Ολοῦθε μαύρους ἄθλους ἱστοροῦν
οἱ τοῖχοι καὶ τὰ δάπεδα.
'Αγέρα, φῶς κι' ἀγέρα. Θὰ πιγοῦμε.
- 'Ο ρέστης : Κακόμοιρη ἀδελφή, σοῦ τάραξαν τὰ φρένα.
- 'Η λέκτρα : Κάλλιο τρελλός, 'Ορέστη. Κάλλιο τρελλός
παρὰ τὸ στήθος νὰ σοῦ τρώη ἡ ἀμφιβολία.
Εἶναι φρικτὸ νὰ μὴ μπορῆς
κατάματα σὰ θέλεις νὰ κοιτάξης
μῆτε τὸ πρόσωπο, μῆτε τὰ μάτια,
μῆτε τὰ χέρια, ναί! τὰ χέρια
ἐκείνου πού σέ ὀρίζει ἡ φύση νὰ τὸ σέβεται.
Εἶναι φρικτὸ μαρτύριο ἢ φαντασία
κηλίδες κόκκινες αἱμάτου
κι' ἐγκλήματα, πὸ ζοφερὰ καὶ ἀπὸ νυχτιὰ χειμῶνα,
νὰ ζωγραφίζη γύρω...
νὰ μὴ μπορῆ κι' ὁ χρόνος πού ὄλα ξεθωριάζει,
τούτα νὰ μὴ μπορῆ νὰ σβύση.
- 'Ο ρέστης : 'Ανάγκη πᾶσα νὰ ἡσυχάσης.
'Ἐχεις τὰ νεῦρα μας ἐδῶ ταράξει
μὲ τίς σκοταδερεῖς κραυγές σου.
Καὶ προπαντὸς τῆ μάνα μας, πού πιά ἔχει
ἀδυνατίσει ἀπ' τὰ χρόνια καὶ τὸ χρέος.
- 'Η λέκτρα : Τῆ μάνα!... Πόσο λεπτὴ κι' ἀβέβαιη
μὲς τὸ παλάτι φαίνεται!
'Ἄλλοτε θᾶχε μιὰν ἐξαίσιαν ὁμορφιά,
μιὰν ὁμορφιά πλανεύτρα,
μιὰ χάρη θηλυκὴ, πού θάνατο κερνᾷ
κάτω ἀπὸ στρώμα ρόδα.
Τόσο λεπτὴ καὶ τόσο αἰθέρια!
Κι' ὅμως ἐκεῖνον δὲ λυτήθηκε.
- 'Ο ρέστης : Μὰ ποῖ ἐπὶ τέλους; Μίλησε ξεκάθαρα.
Οἱ λόγοι οἱ σκοτεινοὶ τὰ νεῦρα σπάζουν
κι' ἡ λογικὴ πὰ δὲ δουλεύει.
- 'Η λέκτρα : Δὲ νοιώθεις τί εἶναι τοῦτες οἱ ἀϋπνίες;

Τί τρέμει ἐκεῖνος; τί φοβᾶται;
 Ποιά τύψη φιδομάτα τὸν κοιτάζει;
 Γιατί τὴν ὑποψία θωρεῖ στὸν κάθε κρότο;
 Ἡ τρέλλα γύρω τὸν χορεύει.
 Κι' ὁ θάνατος στὴν κάθε σκοτεινὴ μεριά
 καλέσματα φρικτὰ τοῦ δείχνει.
 Τ' ἄκουσες. Τῶπε ἡ κόρη του,
 ἡ Λευκοθέα, ποὺ κέρδισε τὴν εὐνοια
 τοῦ βασιλιᾶ τοῦ Ὁρέστη, ἔσένα.

- Ὁ ρέστης : Ἄν τῶβαλες σκοπὸ τὴν τρέλλα σου
 σ' ὄλο τὸ σπιτικὸ νὰ μεταδώσης,
 ἄρχισε κι' ὄλας νὰ ταράζη
 τὰ φρένα μας. Ξηγήσου πιὸ ξεκάθαρα.
- Ἡ λέκτρα : Πόσο θὰ τῶθελα στὰ δυὸ μου χέρια
 τὴ βεβαιότητα νὰ κρατοῦσα!
 Θὰ ψήλωνα τὸ δάκτυλο καὶ θάλεγα
 «ἐτούτη τῶκανε τὸ φονικὸ,
 κι' αὐτὸς φρικτὸς συνένοχός της».
- Ὁ ρέστης : Στὴν ἐξοχὴ θὰ πρέπη νὰ σὲ στείλω.
 Στῆς Ἀρκαδίας τὰ ψηλοτόπια ὁ Ἀπόλλωνας,
 τῆς καθαρότητος τὸ πνεῦμα, θὰ μπορέση
 τὰ φρένα σου νὰ γιάνη. Ἄλλοιῶς
 τοῦτα τὰ δώματα θὰ τὰ βουτήξης
 μὲς τὰ πλοκάμια τρέλλας.
- Ἡ λέκτρα : Θὰ μείνω ἐδῶ. Ἡ σκιά του μὲ προστάζει
 νὰ μείνω ἐδῶ νὰ μάθω.
 Νὰ μάθω καὶ παντοῦ νὰ διαλαλήσω
 ποιὸς ἔπραξε τὸ φονικὸ.
 Δὲν εἶναι δύναμη στὴν πόλη τούτη
 νὰ μὲ κρατήση ἀπ' τὸ νὰ μάθω.
- Ὁ ρέστης : Νὰ μάθης τί; Ποιὸ φονικὸ;
- Ἡ λέκτρα : Σπουδάζω κάθε κίνηση καὶ μελετῶ
 τὴν κάθε πράξη ἢ λόγῳ.
 Πασκίζω νὰ μαντέψω τὸ τί κρύβεται
 κάτω ἀπ' τὶς μάσκες.
 Θὰ τὸ πετύχω, Ὁρέστη, ἀρκεῖ
 καὶ σένα νάχω γιὰ βοηθὸ μου.
- Ὁ ρέστης : Μόνη βοήθεια θάνα νὰ σὲ στείλω
 κάπου νὰ σώσης τὸ μυαλό σου
 κι' ἐμᾶς.
- Ἡ λέκτρα : Ἄσκεφτα μίλησες. Ὁφείλεις
 βοήθεια νὰ μοῦ δώσεις.
 Ἦταν πατέρας σου. Καὶ κράζει
 ἀπ' τὰ βαθιὰ τοῦ τάφου νὰ τοῦ σώσης
 τὸ τιμημένο τ' ὄνομα
 μὲ ἐκδίκηση.

- 'Ο ρ έ σ τ η ς : Πατέρας μου; Μὰ πέθανε ὁ πατέρας
τὸν πῶ ἀγιο θάνατο στὸ σπίτι του.
Ποῖό φονικό μού ψέλνεις;
- 'Η λ έ κ τ ρ α : Λάθος φρικτό. Τὸν σκότωσαν.
- 'Ο ρ έ σ τ η ς : Ποιός θὰ τολμοῦσε νὰ σκοτώσῃ
τὴν πῶ ἀηγιή κορφή τῶν Μυκηναῶν;
'Η μάνα πρώτη θὰ τὸν δίκαιζε
καὶ πρώτη θὰ μιλοῦσε γιὰ ὅλα.
- 'Η λ έ κ τ ρ α : Μπορεῖ ἂν τὸ μολογοῦσε νᾶταν κίνδυνος
γι' αὐτή, μπορεῖ γιὰ κάποιον ἄλλο
ποῦ ἀγαπητὸ τὸν εἶχε
κι' ἀπ' τὰ παιδιά της περισσότερο.
- 'Ο ρ έ σ τ η ς : Τί λές, ὦ βλάσφημη! Φωτιά μού ρίχνεις
σ' αὐτὰ τὰ σωθικά. Κι' ἂν ἴσως
ἀπόδειξῃ γερὴ δὲ δώσης, τότε
τ' ἀδερφικό μου χρέος θὰ λησμονήσω
καὶ τιμωρία φρικτὴ στὸν τράχηλό σου
μὲ χέρι ἀπόνετο θὰ ρίξω.
- 'Η λ έ κ τ ρ α : 'Ορέστη, σκότωσέ με καὶ παντρέψου
τὴν κόρη τοῦ φονιά.
- 'Ο ρ έ σ τ η ς : Ἔτσι ἀτιμῶρητα δὲ θὰ μιλάς
σὲ τοῦτο τὸ παλάτι.
- 'Η λ έ κ τ ρ α : Τρελλέ, στηρίζεις μιὰ εὐτυχία
στοῦ ἀδικοσκοτωμένου σου πατέρα τὸ αἷμα;
'Εκδίκηση ζητεῖ ὁ πατέρας.
- 'Ο ρ έ σ τ η ς : Ἀπόδειξῃ ζητῶ γιατί μὲ πνίγει
μαύρη νεφέλη πιά ὁ θυμός.
- 'Η λ έ κ τ ρ α : Ἀλλοίμονο! Στὰ χέρια δὲν κρατῶ
ξεκάθαρη μιὰ ἀπόδειξη.
- 'Ο ρ έ σ τ η ς : Τότε ἐτοιμάσου νὰ χαθῆς.
Ἄπρεπα λές γιὰ ὅσους θᾶπρεπε
τὸ σεβασμὸ νὰ δείχνης.
- 'Η λ έ κ τ ρ α : Τὸ σεβασμὸ νὰ δείξω σὲ ὅσους
σκοτῶσαν τὸν πατέρα μας; Ποτέ!
- 'Ο ρ έ σ τ η ς : Μὰ πρὸς Θεοῦ πιά τόση ἐπιμονή!
Τί ξέρεις ἐπὶ τέλους, ἔστω κι' ἀσαφές;
- 'Η λ έ κ τ ρ α : Σὲ φώτισε ὁ Θεός. Κι' ἡ λογικὴ
στ' ὠραῖο κεφάλι σου γυρίζει.
Εἶναι φρικτὴ, σκοταδερὴ ἢ διήγησι.
- 'Ο ρ έ σ τ η ς : Θ' ἀκούσω καὶ θὰ κρίνω.
- 'Η λ έ κ τ ρ α : Πῆγε ὁ πατέρας, κεφαλὴ τῶν Ἀχαιῶν,
στῆς Τροίας τ' ἀμμονδερὰ ἀκρογιαλία
δόξα νὰ δώσῃ στὴν Ἑλλάδα.
Ἄφησε ἐδῶ γυναῖκα καὶ παιδιά
γιατὶ τὸ χρέος πρὸς τὴν πατρίδα

σάν τὸ μαγνήτη τὸν καλοῦσε πέρα.

- Ὁ ρέστης : Γνωστὴ ἱστορία ἐτοῦτα.
- Ἡ λέκτρα : Ἴαλλὰ ἡ γυναίκα πὸν ἄφησε ἐδωνά,
φυλάχτρα τῶν παιδιῶν του καὶ τοῦ θρόνου,
ἀνάξια στάθηκε.
- Ὁ ρέστης : Καθάρισε τὸ λόγο σου.
- Ἡ λέκτρα : Μιὰ λέξη: δόθηκε στὸν Αἴγισθο.
- Ὁ ρέστης : Ὡ Θεοί!
- Ἡ λέκτρα : Χαρήκανε τὸ στρῶμα τοῦ πατέρα σου
μὲ χάρδια μολυσμένα.
Ὅπου ἡ τιμὴ τοῦ τίμου γάμου,
λεύτερος χύθηκε ἔρωτας.
Μὰ πέρασαν τὰ χρόνια κι' ὁ Ἄγαμέμνωνας
γυρίζει πιά στὸν τόπο του.
Τὸ μυστικὸ δὲ θὰ κρατιότανε.
Θὰ μάθαινε ὁ ἀντρεῖος πατέρας σου
τ' ἄνομα χάρδια τους.
Βαρεῖα γιὰ τοὺς μοιχοὺς ἢ τιμωρία.
Κι' εἶπαν νὰ τὸν ξεκάνουν μὲ μιὰ ἀπάτη.
Ποῦ νὰ τολμήσουν οἱ δειλοὶ ν' ἀντιπαλαίψουν
μὲ αὐτὸν τὸν πρῶτο τῆς Ἑλλάδας;
Μὲ δίχτυ τὸν τυλίγουν στὸ λουτρό
καὶ τοῦ μοιράζουν τὸ κεφάλι μὲ πελέκυ.
- Ὁ ρέστης : Φρικτὲς ὄνειροφαντασιῆς ἐτοῦτα.
Δὲν εἶναι λογικὸ μυαλὸ πὸν τέτοια θὰ σκεφτῆ,
καὶ τέτοια θὲ νὰ πράξη.
Καὶ νὰ τὸ λὲς προσβάλλεις φοβερὰ
τὴ φύση τὴν ἀνθρώπινη.
Πέφτεις φρικτὰ στὴ λάσπη
ἀν λάχη καὶ πιστέψεις τα.
- Ἡ λέκτρα : Ἡ Λευκοθέα ξομολογήθηκε
τις τύψεις τοῦ Αἴγισθου.
- Ὁ ρέστης : Μπορεῖ μιὰ ἀρρώστεια ἀλλόκοτη
τὸ γέρο συγγενῆ μας νὰ παιδεύη.
Ἴαλλὰ σάν κάποιος νὰ σὲ σύνδραμε
νὰ πλάσης τέτοια παραμύθια.
Λέγε, λοιπόν, τὸν ἄλλο σου συνένοχο.
- Ἡ λέκτρα : Δὲν εἶναι τοῦτα παραμύθια.
Ἐτοιμοθάνατος μοῦ τὰ ξεμυστηρεύτηκε.
- Ὁ ρέστης : Λέγε μου, ποιός;
- Ἡ λέκτρα : Στοὺς πυθικοὺς σάν ἔλειπε ἀγῶνες
βαριά ἀρρωστὰ ὁ παιδαγωγός σου.
Κι' ὅταν ἐτομαζόταν νὰ κινήση
μακρυνὰ ἀπὸ τούτη τὴ ζωὴ μὲ κάλεσε
καὶ τὸ μεγάλο μυστικὸ μοῦ λέγει.

- Ὁ ρέσ :
- Θά τώλεγε σ' ἐσένα γιά νά ἐκδικηθῆς.
Μά πρόσμενε στήν ἡλικία νά φτάσης
πού θάχες νοῦ καί δύναμη.
- Ὁ ρέσ τ η ς : Καί σοῦ εἶπε;
- Ἡ λέκ τ ρ α : Αὐτά πού σοῦ εἶπα.
- Ὁ ρέσ τ η ς : Φρικτό. Γιατί ὁ παιδαγωγός
πλαστές κουβέντες δέν τιμοῦσε
μήτε μυθολογοῦσε.
Μήπως ἡ μάνα κι' ὁ Αἰγισθος
ἀδίκησαν πολὺ τὸ γέρο
καί τέτοια ἐκδίκηση τοὺς φύλαγε;
Μά ὡστόσοσον ἀρετὴ εἶχε ὁ γέρος.
Σωστό δέν εἶναι νά καταδικάσω
μήτε τὸ γέρο, μήτε αὐτούς.
Κάποια βεβαίωση θά ζητήσω.
- Ἡ λέκ τ ρ α : Εὐκόλο νά τὸ λές πὼς θά ζητᾶς
ἀπόδειξη. Μά ποιός
ξεσκέπαστην ἀφήνει τὴν ψυχὴ του;
- Ὁ ρέσ τ η ς : Πῶς γύρω μου τὸ πᾶν σκοτείνιασε;
Κι' ἤμουν ἀπάνω στὸν ἀνθὸ τῆς εὐτυχίας.
Κι' εἶπα τί δῶρο χρυσαφένιο εἶν' ἡ ζωὴ!
Κι' ὅμως ἐσὺ μοῦ τ' ἀποκάλυψες αὐτά
καί μαῦρο πένθος μὲ τυλίγει.
Εἶθε ποτέ σου νά μὴ μίλαγες.
- Ἡ λέκ τ ρ α : Μὴν εἶσαι τόσο ταπεινός κι' ἀδύναμος.
Δεῖξε γροθιά πολεμιστῆ.
Κάποιο καθῆκον σὲ καλεῖ.
- Ὁ ρέσ τ η ς : Τί μὲ καλεῖ νά πράξω;
- Ἡ λέκ τ ρ α : Ἐκδίκηση σὰ μάθης ὅλα.
- Ὁ ρέσ τ η ς : Ἄν εἶναι ἀλήθεια, σὰ βαθιὰ
τοῦ στήθους τοὺς ἐκείνοι τὴν κρατᾶνε
τὴν πᾶσα ἀλήθεια! Πῶς θά μάθω;
- Ἡ λέκ τ ρ α : Χίλιοι ἴναι τρόποι.
Ὅταν παιδέψης τὸ μυαλό θά βρῆς.
Δέν εἶναι μυστικό πού ἀργεῖ
χωρὶς νά βγῆ στὸν ἥλιο.
- Ὁ ρέσ τ η ς : Τὸ θηλυκὸ μυαλό γεννᾶ
τρόπους καί μέθοδες.
- Ἡ λέκ τ ρ α : Σήμερα, ἀνήμερα, σκοτώθηκε
στὸ δίχτυ τοῦ λουτροῦ ὁ πατέρας.
Ἄπ' τὸ πρωτὶ πετάχτηκε ἡ μητέρα
καί σάμπως νά γυρεύη κάτι φοβερὸ
γυρίζει μὲς τὰ δώματα καί ψάχνει
καί ψαχουλεύει τίς γωνιές...
τρέμει νά δῆ τὸν κόσμον μὲς τὰ μάτια,

ἀπάντησι δὲ δίνει, κάτι μουμουραῖ
ποῦναι θαρρεῖς ἀχὸς λαχανιασμένης
ἀπὸ τὸ φόβο ἀναπνοῆς.

- Ὁ ρέστης : Ἄν εἶναι ἀλήθεια τὰ ὅσα λέξ
ἢ μέρα αὐτὴ θὰ μαρτυρήσῃ.
- Ἡλέκτρα : Καὶ τώρα φύγε. Βλέπω νῶρχεται.
Φύγε, γιατί ἂν σὲ βρῆ μαζί μου ἐδῶ
θὰ πῆ πὼς γιὰ τίς πράξεις της μιλάμε.
Εἶναι καχύποπτη πολὺ.
Τοὺς φταῖστες ἢ ὑποψία παιδεύει.
(φεύγει ὁ Ὁρέστης. Ἡ Ἡλέκτρα κρύβεται.
Μπαίνει ἢ Κλυταιμνήστρα).
- Κλυταιμν. : Γιατί μοῦ στέλλεις τέτοια σκέψη;
Ἐπίμονα μὲ τριγυρνᾷς σὰ δίχτυ
ποῦ πάει νὰ μὲ τυλίξῃ νὰ πνιγῶ.
Ἐκδίκηση ζητᾷς; ὦ! μείνε μὲ τοὺς ἴσκιους,
ἴσκιε κακέ! Ἄ! ναί! τώρα θὰ σὲ βρῶ
καὶ θὰ κτυπήσω δυὸ φορές. Τί;
Πὼς μὲ κοιτοῦν τὰ μάτια σου;
Γιατ' εἶναι γουρλωμένα; Τὶ τὰ κάρφωσες
σὰν πυρωμένα πάνω μου καρφιά;
Τί μὲ κοιτᾷς ἀμίλητος;
Τούτη ἢ ἀμίλητη ἀπειλὴ πὺν κατεβαίνει
ἀπὸ τοὺς τοίχους, γύρω, ἀπὸ παντοῦ
ψαχουλευτὰ μὲ πλησιάζει!
Τί θὲς νὰ δῆς στὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου;
Ναί! μάθε το. Δικό σου τὸ κορμί μου
τῶχες δικό σου μὰ φορᾷ.
Μὰ τὴν ψυχὴ, τὴ δόλια μου ψυχὴ ποτέ.
Ποτέ! Τ' ἀκοῦς; Καὶ χάσσο πια στὸ χῶμα.
Στὸ μνήμα σου χοῆς θὰ φέρω.
Μὰ τὴν ψυχὴ μου δὲ σοῦ δίνω.
(φανερώνεται ἢ Ἡλέκτρα).
Σὰν τί γυρεύεις, κόρη μου, ἐδῶ πέρα;
- Ἡλέκτρα : Τὸν τρόπο σου φοβήθηκα,
τὸ παραμιλητό σου.
Βαρὺ φορτίο στὸ νοῦ σου φέρνεις.
Φοβήθηκα γιὰ σέ.
- Κλυταιμν. : Τὸ παραμιλητό μου τ' ἄκουσες;
- Ἡλέκτρα : Πολὺ τὸν ἀγαποῦσες τὸν πατέρα.
Μὰ ἄλλη τὸν χάρηκε.
- Κλυταιμν. : Καὶ ποιά ναι ἐτούτη; Σκοτεινὴ
κουθέντα τώρα λέγεις. Καὶ τί ἄκουσες
τοῦ παραμιλητοῦ μου;
- Ἡλέκτρα : Ἡ μάνα γῆ τὸν χάρηκε πὺν δίνει
τὸν πιδὸ μακάριον ὕπνο.

- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Δὲν θέλω νὰ πεθάνω. Πόνο
δὲ νοιώθω γιὰ τὴν πράξη μου.
- Ἐ λ έ κ τ ρ α : Ποιὰ πράξη σου, μητέρα;
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Πάντα τὸ πρέπον ἔκανα.
- Ἐ λ έ κ τ ρ α : Κι' ὁμως σὲ συντρίψε ὁ χαμός του.
Καὶ σὲ φοβίζει τοῦτος ὁ χαμός.
Ἄλλοιῶς γιατί γυρνᾷς στὰ δώματα
κι' ὄλο μ' αὐτὸν μιλᾷς;
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Θαρρῶ πὸς κάτι ξέρεις.
- Ἐ λ έ κ τ ρ α : Εἶμαι γυναίκα καὶ τὸ νοιώθω.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Σὰν τί;
- Ἐ λ έ κ τ ρ α : Τὸν πόνο τῆς συνεύνου ὡς χάσει
σύζυγο ἀντρεῖο καὶ διαλεκτὸ
σὰν τὸ δικό σου σύννευο.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Ὕριμη σκέψη δείχνεις.
Δὲν εἶναι κοριτσιοῦ οἱ συλλογισμοί σου αὐτοί.
Μὰ πότε κι' ὄλας ἄλλαξες;
- Ἐ λ έ κ τ ρ α : Ἕμουννα τέτοια ἀπὸ καιρὸ.
Μὰ ἐσένα οἱ μαῦρες σκέψεις σου θολῶσαν
τὴν προσοχὴ καὶ δὲν κοιτοῦσες γύρω.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Ἄν καὶ μικρὴ πολλὲς θαρρῶ
γνώσεις ἀπόκτησες τοῦ κόσμου.
- Ἐ λ έ κ τ ρ α : Ὅχι καὶ τόσες, νᾶχω σιγουριὰ
καὶ μιὰ στρογγύλη ἀπόφαση νὰ πάρω.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Μὲ τὸν καιρὸ τῆ σιγουριὰ θὰ νοιώσης
φτάνει σὲ σίγουρα νὰ πέσης χέρια
πὸν λογικὰ ὀδηγᾶνε.
- Ἐ λ έ κ τ ρ α : Μιλᾷς γιὰ γάμους, μάνα;
Ἄκόμα δὲν τὸν σκέφτηκα τὸ γάμο.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Ἄλλα μιλοῦν τὰ χεῖλη κι' ἄλλα
νογᾷ ἡ καρδιὰ κι' ἀποζητᾷ.
- Ἐ λ έ κ τ ρ α : Γιατὶ ἄντρας σὰν καὶ κεῖνον δὲν ὑπάρχει,
μῆτε στὸ σῶμα, μῆτε στὴν ψυχὴ, νὰ μοιάζη.
Πέθανε κι' ὁμως μιὰ βαρεῖα τριγύρω
μνήμη δική του ζεῖ κι' ἄς πέρασαν
τόσα καὶ τόσα χρόνια.
Δὲν εἶναι στόμα ποῦ δὲν καταράστηκε
κεῖνη τῆ μαύρη μέρα ποῦ τὸν ἔστειλε
στ' ἀνήλιαγα πεδία τοῦ κάτω κόσμου.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Ἕταν ντυμένος νικητῆς μὲς τὴν πορφύρα του.
Ψηλά 'χε τὸ κεφάλι στὸ ὕψιστο
τῆς περηφάνειας σκαλοπάτι.
Λησιμόνησε θεοὺς κι' ἀνθρώπους.
Κι' ἡ Δίκη τότε δίκασε καὶ πάει
ἐτοῦτος στὰ σκοτάδια τοῦ θανάτου.

- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Μιλᾶς σὰν ξένη κι' ὄχι ὡς ὁμοκρέβατή του.
Κι' ἐσὺ θαρρῶ στὴν περηφάνεια του διπλὴ
θάπρεπε νᾶχῆς περηφάνεια.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Δὲν πρέπει μιὰ στιγμή νὰ λησμονᾶμε
πὼς εἴμαστε θνητοὶ καὶ πὼς οἱ θεοὶ
τὴν περηφάνεια τιμωροῦν.
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Μητέρα, τὸν κατηγορεῖς;
Κ λ υ τ α ι μ ν . : Λέω μιὰ ἀλήθεια. Τίποτε ἄλλο.
Μόνο πού τοῦτος πάντοτε ζητοῦσε
νᾶναι πὸ πάνω ἀπὸ τὸ μέτρο.
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Ἦταν φιλόδοξος. Μὰ ὁ ἄντρας ὅταν ἔχη
μυαλὸ καὶ δύναμη, γιατί νὰ σέρονται
σὰν τοὺς κοινούς θνητούς;
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Κι' ἡ σύνεινός του καρτεροῦσε δέκα χρόνια
ἀνάμεσα σὲ τρικυμίες καὶ σὲ κινδύνους.
- Ἡ λ έ κ τ ρ α . : Ἦτανε δίπλα σου ἄξιοι, πὺν λαμπρὰ
βοηθήσανε στὸ κάθε σου ἔργο.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Ὡ νᾶσθινε μεμιᾶς τὸ παρελθόν!
νὰ μὴ γυρνᾶς ἀπὸ δωμάτιο σὲ δωμάτιο
νὰ σκοῦζης, νὰ γυρεύης,
ὄλα νὰ φταῖνε, πράγματα κι' ἀνθρώποι...
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Εἶναι καιρὸς ἄλλοῦ νὰ δώσης τίς εὐθύνες.
Ἦ σπιθαρὴ παλάμη τοῦ ἀδελφοῦ
θὰ πάρη τὴν ἀρχὴ νὰ δώση δικαιοσύνη
σ' ἐχθρούς καὶ φίλους.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Δικαιοσύνη; Μιὰ λεξιούλα κι' ὅμως
βάρος πολὺ κρατᾶ.
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Δίκιο θαρρῶ πὼς ἔχεις. Ποιὸς μπορεῖ
ἀπ' τὸ μαγνάδι της τὸ μαῦρο νὰ ξεφύγη;
Χύνει τὸν κροῦ ἰδρώτα στὸν ἀδικητὴ
κι' ἂν εἶναι βασιλιάς ἢ ταπεινὸς ἢ
λεύτερος ἢ δοῦλος, ἄντρας ἢ γυναίκα.
Κι' ὕστερα ἀρχίζει ἢ ἀγρύπνια, ἢ τύψη,
τ' ὄνειρο τὸ φοικτό, ὁ βραχνᾶς κι' οἱ ὀπτασίες.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Ποῦ ξέρεις τέτοια ἐσύ;
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Ζητᾶνε ἐκδίκηση οἱ νεκροί! Δὲν εἶναι;
Σηκώνονται ἀπ' τὸ μνήμα καὶ ζητᾶνε,
γουρλώνουν μάτια, ὀρθώνουν χέρια,
ζητοῦν, ζητοῦν, ζητοῦν...
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Ἄ!
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Ξυπνᾶνε τὰ σκυλιὰ τῶν τύψεων οἱ νεκροί,
ζητᾶει μιὰ ἐκδίκηση τὸ κόκκινο αἷμα,
στράφτουν τὰ μάτια, γέλια κόκκινα,
γέλια πνιχτὰ παντοῦ χυμᾶνε,
τρέμουν οἱ τοῖχοι, σειοῦνται οἱ πέτρες,

- Κ λ υ τ α ι μ ν . : τρελλαίνονται τὰ λογικά.
 Ή λ έ κ τ ρ α : Φοικτό. Σταμάτησε ἐπὶ τέλους.
 Ή λ έ κ τ ρ α : Μὰ ἐσύ, μητέρα, κάτασπρη συνείδηση ἔχεις.
 Γιατί τρομάζεις; Ποιός μπορεῖ
 γιὰ σένα τ' ἄδικο νὰ πῆ;
 Κ λ υ τ α ι μ ν . : Ποιὰν κολασμένη ξεσκεπάζεις σκέψη;
 Ή λ έ κ τ ρ α : Ὅτι εἶσαι ἡ μάνα μου ἡ ἀθώα τὸ ξέρω.
 Κ λ υ τ α ι μ ν . : Πάντα μοῦ φεύγει τὸ βαθὺ
 τῆς σκέψης σου τὸ νόημα.
 Ή λ έ κ τ ρ α : Δὲν τὸ νομίζω ὀρθὸ ἀπ' τὴ μάνα μου
 τὴ σκέψη μου νὰ κρύβω.
 Κ λ υ τ α ι μ ν . : Κι' ὅμως εἶν' μέσα σου ἓνα κάτι,
 ποὺ δὲν τὸ ἀναγνωρίζω γιὰ δικό μου.
 Ή λ έ κ τ ρ α : Ναι κάτι ἀπ' τὸν πατέρα μου ἔχω.
 Κι' ὁμολογῶ πὼς θάθελα πολὺ
 νὰ με γεννοῦσες ἄντρα, νὰ τοῦ μοιάσω.
 Κ λ υ τ α ι μ ν . : Μπορεῖ ἡ γυναίκα σὰν τὸν ἄντρα
 ἂν ἔχη μέσα της καρδιὰ πολλὰ νὰ κάμη.
 Μὰ κάτι σκοτεινὸ μοῦ κρύβει ὁ λόγος σου.
 Τὰ μάτια σου σὰν κάτι μολογᾶνε.
 Κι' ὅμως δὲν ἔχουν τόλμη νὰ τὸ ποῦν.
 Ὅτι τριγύρω μου τοὺς δόλους πλέκουν
 καὶ σκευωροῦν τὸ ξέρω.
 Ή λ έ κ τ ρ α : Αὐταρχικὴ κι' ὄλο ὑποψίες
 τῆς ἐξουσίας ἡ δύναμη σὲ κάνει.
 Κ λ υ τ α ι μ ν . : Τὸ μέλλον θὰ τὸ δείξη. Ὡστόσο
 νὰ ἐτοιμαστῆς νὰ φύγης ἀπ' τὴν πόλη.
 Ή λ έ κ τ ρ α : Τί μες στὸ νοῦ σου κλώθεις;
 Κ λ υ τ α ι μ ν . : Εἴμαστε σύμφωνοι κι' ἐγὼ κι' ὁ Ὁρέστης.
 Φιλύποπτη εἶσαι καὶ σηκώνεις
 μες τὰ παλάτια κίνδυνους πολλούς.
 Ὅλο στὸ μνήμα τοῦ πατέρα σου σὲ βλέπουν.
 Σὰν κάτι νὰ μιᾶς με τοὺς νεκρούς.
 Ή λ έ κ τ ρ α : Θαρροῦσα τὸν πατέρα μου ἀγαποῦσες.
 Ἡ τὸ θαρρεῖς πὼς ἄξια του δὲν εἶμαι;
 Κ λ υ τ α ι μ ν . : Κι' ἄλλων ὁ χάρος τὸ γονιὸ ἔχει πάρει.
 Ἄλλες χρονιές-δὲν εἶχες τόση ζέση
 νὰ τὸν τιμᾶς.
 Ή λ έ κ τ ρ α : Νὰ σ' ἐλαφρώσω θέλω.
 Κ λ υ τ α ι μ ν . : Γιατί θαρρεῖς πὼς νοιώθω βάρος
 τοὺς ἄξιους νὰ τιμῶ νεκρούς;
 Ή λ έ κ τ ρ α : Μὲ πρόσταξε ὁ πατέρας.
 Κ λ υ τ α ι μ ν . : Αὐτὸς σὲ πρόσταξε;
 Ή λ έ κ τ ρ α : Ἦρθε στὸν ὕπνο καὶ με πρόσταξε.

- Κλυταιμν. : Τρελλάθηκες;
- Ἡλέκτρα : Νύχτες πολλές. Μὰ ἐψές μὲ πρόσταξε
μὲ τὸ αὐστηρό του μάτι.
- Κλυταιμν. : Τί σοῦ εἶπε; Μίλα πιά!
- Ἡλέκτρα : Ἦταν φοικτό, μητέρα.
Κάλλιο νὰ σωπῆσω.
- Κλυταιμν. : Ψέμματα λές. Ἄλλοιῶς θὲ νὰ μιλοῦσες,
νὰ μάθω πῶς; τί; ποῦ;
- Ἡλέκτρα : Τὸ στόμα του ἔσταζε αἷμα.
- Κλυταιμν. : Ἄ!
- Ἡλέκτρα : Μητέρα!
- Κλυταιμν. : Μὴ μὲ ζυγώνεις. Μοίρα σὰν κι' αὐτοῦ
καὶ σένα τότε σὲ προσμένει.
- Ἡλέκτρα : Εἶναι, λοιπόν, ἀλήθεια;
- Κλυταιμν. : Τί πράμα; Τί ἐννοεῖς; Τί σοῦ εἶπε
ποῦ νὰ γεννᾷ τις μαῦρες ὑποψίες;
Τόσο βαρὺ 'ναι τοῦτο τὸ κεφάλι...
Τὸν ἀγαποῦσα. Καὶ τὸ γυρισμό του καρτεροῦσα.
Καὶ γύρισε, ἔρωτα μελαχροινὸ
ἀπὸ τὴν Τροία του, τὴν Κασσάνδρα.
Μεθοκοποῦσε κι' οὔτε πιά κοιτοῦσε
ἐμένα ποῦ μαράζωνα πασκίζοντας
νὰ διαφεντεύω αὐτὴ τὴν πολιτεία
χρόνια πολλὰ.
Καὶ μιὰ νυχτιά...
- Ἡλέκτρα : Καὶ μιὰ νυχτιά...
- Κλυταιμν. : Ἄπ' τὸ μεθύσι κάτω πέφτει καὶ χτυπᾷ
στὴν αἰχμηρὴ τὴν πέτρα καὶ πεθαίνει.
- Ἡλέκτρα : Μὰ τέτοιο θάνατο εἶχε;
- Κλυταιμν. : Τέτοιο.
- Ἡλέκτρα : Γιατί τὴν ἱστορίαν ἀπόκρυψες;
Πῶς ἤρθεν ὁ χαμὸς του τότε θᾶξεραν.
- Κλυταιμν. : Τέτοιος χαμένος κι' ἄδοξος χαμὸς
δὲν ταίριαζε σὲ νικητή.
Γιὰ χάρη τῶν παιδιῶν του ἀπόκρυψα
τὸν ἄδοξο χαμὸ καὶ ξήγησα
πὼς τῆς καρδιάς ἀρρώστεια τὸν ξαπόστειλε
στοῦ κάτω κόσμου τὰ λειβάδια.
Τί μὲ κοιτᾷς μὲ τέτοιο τρόπο,
μὲ μιὰ ματιὰ ὄχεντρας;
- Ἡλέκτρα : Ἡ ὁμολογία σου μὲ πληγώνει.
- Κλυταιμν. : Μιὰ παλακίδα του ἔτρεχε ξωπίσω.
Τοῦ ξέφυγε ἀπ' τὸ ἐρωτοβόσκητο κρεβάτι.
Τὸν συνεπῆρε ἡ τρέλλα, τὸ μεθύσι.

- Ἡλέκτρα : Εἶναι φοικτό...
 Κλυταίμν. : Τᾶθελες τᾶμαθες. Καὶ τώρα πιά γκρεμίσου
 μακρὰ ἀπ' τὰ μάτια μου, γιατί
 κάτι δικό του ἀπ' τὴν ἀνάσα σου ξεχύνεται.
 Ἡλέκτρα : Μὲ σκότωσες διπλά. Γιατὶ δὲν ἔχω
 τὴ δύναμη μιᾶ ὠραία εἰκόνα, τὴν εἰκόνα του,
 ἔτσι μὲ μᾶς νὰ τὴν ξεσκίσω.
 Κλυταίμν. : Κρούσου στὰ σκότη, χάσου.
 Τιμὴ δὲν εἶναι νᾶσαι τέτοιου ἀνθρώπου
 βλαστάρι ἐσὺ περήφανο.
 Ἡλέκτρα : Κι' ἂν τοῦτα μάθῃ ὁ Ὅρέστης;
 Κλυταίμν. : Κρούσε γιὰ χάρη του τὸ μυστικό.
 Θὰ σὲ συντρίψῃ ὅπως καὶ μένα πρὶν.
 Φύγε ἀπ' ἐδῶ. (φεύγει ἡ Ἡλέκτρα).
 Γυρνᾶω στὰ δώματα.
 Σὰν τί γυρεύω; Ὁ πόνος πῶς θὰ βροῖ
 μιὰ στάλα ἀνάσα νὰ ἡσυχάσῃ;
 Ὅρέστης : (μπαίνοντας). Μὰ τί γυρεύεις, μάνα;
 Κλυταίμν. : Ὅρέστη μου, Ὅρέστη μου ἦρθες γιὰ νὰ δῆς
 ἡ πονεμένη μάνα σου τί πάσχει
 ἀπὸ τὰ λόγια τῆς Ἡλέκτρας;
 Σάμπως νὰ μὴ τὴ γέννησα καὶ νᾶμουνα
 ξένη γυναίκα μὲς τὸ σπίτι.
 Παρακαλῶ σε. Ὅρέστη, στεῖλε τὴν μακρὰ
 στὴν ἡρεμία τῆς ἐξοχῆς.
 Σὰ φόβητρο σ' αὐτὰ τὰ δώματα
 προβάλλει καὶ γυρίζει...
 Ὅρέστης : Θὰ γίνῃ τὸ πού θέλησες.
 Κλυταίμν. : Εὐχαριστῶ, παιδί μου. Τώρα σοῦ ἀπαντῶ
 στὴν πρώτη ἐρώτησή σου.
 Γυρεύω κάτι πῶχασα.
 Ὅρέστης : Καὶ στὸ παλάτι δὲν μπορεῖ κανεῖς
 τὸ ποῦχασες νὰ βροῖ;
 Κλυταίμν. : Κανεῖς. Γιατὶ τὸ ποῦχασα δὲν ξέρω.
 Τὸ τί γυρεύω, τί ζητῶ!
 Ὅρέστης : Παράξενα μιᾶς;
 Κλυταίμν. : Γι' αὐτὸν πού ξέρει δὲ μιᾶ παράξενα.
 Ὅρέστης : Γιὰ ποῖο μιᾶς;
 Κλυταίμν. : Θὰ σοῦ ξηγήσῃ ἡ Ἡλέκτρα ἂν τὴν ρωτήσῃς.
 Μὰ κι' ἂν τὸ ξέρῃς ποιὰ ἔναι ἡ ὠφέλεια;
 Ὅρέστης : Νὰ ξέρω νὰ προστατευθῶ.
 Κλυταίμν. : Σωστὰ μιᾶς. Ἀλλοιῶς θὰ πάθῃς
 τὰ πῶπαθεν ἡ Ἡλέκτρα.
 Ὅρέστης : Σοῦ μίλησε τοὺς φόβους της;

- Κλυταιμν. : Ὅλα μοῦ τᾶπε. Τάχα ἐσένα τὰ ἴδια
δὲν εἶπε σπέρνοντας διχόνοια μὲς τὸ σπίτι;
Εἶναι τρελλὸ τὸ δόλιο μου παιδί.
Εἶναι στιγμὲς ποὺ λυώνω ἀπὸ τὴν πίκρα της.
- Ὁρέστης : Ὁ συκοφάντης πρέπει νὰ ὑποφέρει
τῆς τιμωρίας τὸ βάρος.
- Κλυταιμν. : Εἶν' ἀδερφή σου. Ἡ ἐξοχὴ μπορεῖ
τὴ σωφροσύνη στὸ μυαλό της νὰ χαρίσῃ.
- Ὁρέστης : Γιὰ νὰ μιᾶ τὴν ἀτιμία ποὺ σκάρωσε;
Κλυταιμν. : Κρύψε την. Νέες ντροπὲς στοιβάξει.
Ὁρέστης : Κι' ἐγὼ ποὺ πίστεψα, μητέρα! Δέξου
τὴν ταπεινὴ μου τὴ μετάνοια.
- Κλυταιμν. : Ὁρέστη! Διῶξε πιά τὴ μαύρη σκέψη.
Ἡ μαύρη σκέψη πιότερο σκοτώνει
κι' ἀπὸ τὴ μαύρη πράξη.
(ἀνοίγει τὴν πόρτα).
Ἔσύ; Παραφυλάεις στὶς πόρτες, κρυφακούεις;
Πίκρα τὰ σπίτια γέμισες.
Ὁρέστη. Δεῖξε τὴν πυγμὴ σου. (φεύγει).
- Ὁρέστης : Στὴν ξενητιά θὰ ρίξω τὸ κορμί σου,
μακριὰ στοὺς βάρβαρους, νὰ πάψῃς πιά
μὲ καταχθόνιες ἱστορίες νὰ πλημμυρίζῃς
τὸ γαλανὸ οὐρανὸ τοῦ τόπου μας.
- Ἡλέκτρα : Ἡ πρώτη πράξη: ὁ φόνος τοῦ πατέρα.
Ὁρέστης : Σιωπὴ. Τὴ γλώσσα κράτα ἀλλοιῶς...
- Ἡλέκτρα : Δεύτερη πράξη: τῆς Ἡλέκτρας ἡ ἐξορία.
Ὁρέστης : Ποτὲ νὰ μὴ γυρίσῃς.
Ἡλέκτρα : Τὸ τέλος; Φόνος πίσω ἀπὸ τὸ φόνο,
κι' ἄλλα κακὰ στὰ τόσα ποὺ περάσαν.
- Ὁρέστης : Αὐτὸ θὰ πάψῃ πιά νὰ σὲ σκοτίζῃ.
Ἡλέκτρα : Τέτοια ψυχὴ κακούργα σὰν τῆς μάνας
τὸ φῶς νὰ χαίρεται δὲν πρέπει.
Στὸν ἴσκιό τοῦ πατέρα ὀρκίστηκα
νὰ ἐκδικηθῶ τὸν θάνατό του.
- Ὁρέστης : Λόγια βαριά καὶ στὰ στερνά σου ξεστομίζεις.
Τὴν τιμωρία δὲ νοιώθεις κι' ὄλας;
Σὲ ποῖο γκρεμὸ ἢ κακία σου μ' ὀδηγοῦσε!
- Ἡλέκτρα : Γιατὶ στὸν τρόπο τὸν πανοῦργο της σκλαβώθηκες
κι' ὅ,τι σκεφτῆς σ' αὐτὴ ξομολογιέσαι.
Καὶ τοῦτη μὲ καμώματα γυναίκεια παρασέρνει σε
κι' ἡ ἀρετὴ σου πάει τ' ἀγέρα.
Ὅστοςο πρόσμενε λιγάκι καὶ θὰ δῆς.
Ἡ πᾶσα ἀλήθεια θὰ φανερωθῇ
κι' ἄς ξέρῃ ἐκείνη νὰ φυλάγεται.

- 'Ο ρ έ σ τ η ς : Μὰ ἐσὺ πρὸ ὀλίγου πρώτη...
 'Η λ έ κ τ ρ α : Τὸ πίστεψα; Καμώθηκα καμώματα
 γυναίκεια σὰν τῆς μάνας μου.
 'Ο ρ έ σ τ η ς : Μάνα ἢ ἀδερφή; Ποιανῆς τὸ λόγο νὰ πιστέψω;
 Τρέμει μέσ' τὸ κεφάλι τὸ μυαλό μου.
 'Η λ έ κ τ ρ α : Ὅποιος μιὰ στάλα νοῦ κατέχει
 θὰ ξέρεη πὼς βαθιὰ μέσ τὸ σκοτάδι
 ὁ ἐγκληματίας τὴν πράξη του ἀποκρύβει.
 'Ο ρ έ σ τ η ς : Ν' ἀφήνουμε τὰ λόγια πιά! Τὰ παραχόρτασα.
 Ἀπόδειξη ζητῶ. Σὲ λίγο. Ἀλλοιῶς σὰν πρέπει
 βαρειά τὴν τιμωρία θὰ ρίξω ἀπάνω σου.
 Γιατὶ ἂν πιστέψω σ' ὅ,τι λέγεις
 θὰ πρέπει μάνα νὰ σκοτώσω. Καὶ τὸν Αἴγισθο.
 Κι' ἀκόμα τὴν ἀγάπη μου νὰ ρίξω
 στοὺς πέντε δρόμους ὄρφανή.
 'Η λ έ κ τ ρ α : Εἶν' εὔκολο μὲ λόγια ἀπατηλὰ
 νὰ βρίσκης τρόπο γιὰ νὰ κρύψης
 τὴν τόση σου δειλία. Θὰ πῆς: ἀνθρώπινο.
 Σωστά. Μὰ νὰ ζητᾶς μὲ μιᾶς τὶς ἀποδείξεις
 ὅταν ἡ πράξη σου κι' ὁ λόγος μοῦ κατέστρεψαν
 τὴν εὐκαιρία νὰ βρῶ τὶς ἀποδείξεις,
 δείχνουν ἀψιθυμία πολλή, πού δὲν ταιριάζει
 σὲ σώφρονα.
 'Ο ρ έ σ τ η ς : Ποίος τὸ κακὸ δὲ σκέφτεται γι' αὐτοὺς
 πού τὸ κακὸ ἐτοιμάζουν;
 'Η λ έ κ τ ρ α : Ἐξὸν ἀπὸ τὴ μάνα.
 Μὰ ἐσὺ τὴν καλοπέραση ζητᾶς,
 γιατί εἶναι τούτη πάνω ἀπ' τὸ καθῆκον.
 Κι' εὔκολη τόσο σὰν παιγνίδι παιδικό.
 Θᾶθελα νᾶμουν ἄντρας. Θᾶβρυσκα
 τὸν τρόπο νὰ τὴν κάνω νὰ μιλήσῃ.
 Εἶμαι γυναίκα. Ὅστούσο θὰ τὴν κάνω
 μονάχη τὸ κακὸ νὰ μολογήσῃ.
 'Ο ρ έ σ τ η ς : Θὰ περιμένω. Δρόμο σωτηρίας
 ἀξίζει νὰ σοῦ δώσω τὶ ὑποφέρεις
 κι' ἄς μᾶς κακολογᾶς.
 Ἄσε, λοιπόν τὰ λόγια. Τὰ ἔργα.
 'Η λ έ κ τ ρ α : Τὰ ἔργα γιὰ μένα. Τοῦτο ἐπιθυμῶ.
 Μεῖνε, ἀδερφέ μου ἐσύ, στὰ λόγια.
 Αὔριο θὰ πάρω τοῦ πατέρα τὴν πορφύρα.
 Ναί! Ὅρεστη. Ἀφοῦ μονάχη ἐγὼ φροντίζω
 τὴν πατρικὴ ν' ἀναστηλώσω φήμη καὶ τιμὴ,
 σ' ἐμένα ἀνήκει τοῦ πατέρα ὁ θρόνος.
 'Ο ρ έ σ τ η ς : Παραλογίζεσαι, θαρρῶ.
 'Η λ έ κ τ ρ α : Καὶ τὸ σπαθὶ του ἀκόμα νὰ ζωστῶ.

- Κι' ἂν εἶναι νὰ πεθάνω πολεμῶντας
γιὰ τὴν τιμὴν, τιμὴ μου νὰ πεθάνω.
- Ὁ ρέστης : Εἶναι φρικτὸ νὰ σὲ παιδεύῃ ἡ τρέλλα.
- Ἡ λέκτρα : Κάλιο μιὰ τρέλλα παρὰ ἡ δευλία.
- Ὁ ρέστης : Βαρέθηκα. Καιρὸ δὲν ἔχω πιά.
- Ἡ λέκτρα : Εἶχες καιρὸ γιὰ νὰ μὲ διαπομπέψης.
- Ὁ ρέστης : Ἔχω γιὰ σὲ φρικτότερα μὲς τὸ μυαλό.
- Ἡ λέκτρα : Θὰ τρελλαινόσουν ἀπ' τὸν τρόμο ἂν ἄκουες
τί κλώθω ἐγὼ μὲς τὸ μυαλό μου.
- Ὁ ρέστης : Τί σκέφτεσαι χειρότερα νὰ κάμης;
- Ἡ λέκτρα : Πίσω νὰ φέρω τοὺς νεκροὺς καὶ νὰ μιλήσουν.
(γελαῖ καὶ φεύγει).
- Ὁ ρέστης : Τὸ δύστυχο μυαλό κακὰ στοιβάζει
γι' αὐτὴ καὶ γιὰ ὅσους γύρω τὴν ἀκοῦνε.
Τάχα γνωρίζει ἡ Λευκοθέα τί τριγυρίζει
τὰ σπίτια φοβερὸ κακό;
- Λευκοθέα : (μπαίνοντας). Συλλογισμένο σὲ κοιτάζω, Ὁρέστη,
σὲ μαύρη συλλογὴ μπλεγμένο.
- Ὁ ρέστης : Συνηθισμένες σκέψεις σὲ ὅσους λάχει
τῆς πολιτείας εὐθύνη.
- Λευκοθέα : Κι' ὅμως τὸ μάτι σου ἄλλο ξεχωρίζει.
- Ὁ ρέστης : Τάχατε ζήλεια σὲ παιδεύει;
- Λευκοθέα : Τὰ στήθια ἐμένα; Ὁρέστη, πόσο
γιὰ μένα σκέφτεσαι πειρακτικά!
Ἐμπιστοσύνη πλημμυρίζει τὴν ψυχὴ μου.
- Ὁ ρέστης : Μιὰ δοκιμὴ σὲ πείθει ἢ τάχα
ἡ θηλυκὴ ψυχὴ σου τὸ μαντεύει;
- Λευκοθέα : Γιὰ τὸν πατέρα καλοπροαίρετα ἔχεις
σκεφτῆ καὶ δέχτηρες στὰ σπίτια
τὰ γονικά σου δίπλα μας νὰ ζῆ.
- Ὁ ρέστης : Γι' αὐτό;
- Λευκοθέα : Τί θὲς νὰ πῆς μὲ τούτῃ τὴν κοφτὴ,
κάπως πειρακτικὴ σου ἐρώτηση;
- Ὁ ρέστης : Θᾶθελα νὰ ρωτήσω ἂν μίλησες γι' αὐτὸ μαζί του
κι' ἂν δέχτηκε χαρμόσυνα τὸ λόγο μου.
- Λευκοθέα : Πῆγε στὸ μνήμα τοῦ πατέρα σου
χοῆς νὰ χύσῃ.
- Ὁ ρέστης : Ὅλοι στὸ μνήμα τοῦ πατέρα;
- Λευκοθέα : Τί θὲς νὰ πῆς;
- Ὁ ρέστης : Ἄ! Ξέχασα πὼς σήμερα εἶν' ἡ μέρα
ποὺ χάθηκε ὁ πατέρας.
Κοίτα κι' ἐτοίμαζα τοὺς γάμους μας
ἀντὶ στὸ μνήμα του νὰ κλάψω.

- Λ ε υ κ ο θ έ α : Για τις χαρές τῶν ἀπογόνων τους
χαίρουν διπλά οἱ νεκροί.
- Ὁ ρ έ σ τ η ς : Χαίρουν; Γιατί νά μὴ λυποῦνται;
Νά μὴ ζητᾶνε ἐκδίκηση; Μὴν τάχα
τῶν φόνων γίνονται ὁδηγοί;
- Λ ε υ κ ο θ έ α : Τὰ λόγια σου δὲ νοιώθω. Σκοτεινὰ
μοῦ φαίνονται καὶ φοβερά.
- Ὁ ρ έ σ τ η ς : Κάλιο ποτὲ νά μὴν τὰ καταλάβης.
Γιατί χλωμάζεις, Λευκοθέα;
- Λ ε υ κ ο θ έ α : Κάτι μοῦ κρύβεις φοβερό.
Τάχα δὲν εἶμαι ἀντάξιά σου νά νοιώθω
τὴν πίκρα σου καὶ νά τὴν ἐλαφρώσω;
Τί μοῦ ἀποκρύβεις;
- Ὁ ρ έ σ τ η ς : Γιατί μὲ μᾶς μὲ πίστεψες...
Μὴν τάχατε θὰ μὲ φροντίζεις
ὅπως ἡ μάνα τὸν πατέρα μου;
- Λ ε υ κ ο θ έ α : Πολὺ μὲ πλήγωσαν τὰ λόγια σου.
- Ὁ ρ έ σ τ η ς : Σ' ἐκλιπαρῶ συγχώριο νά μοῦ δώσης.
Τρέξε, λοιπόν, νά βρῆς τὸν Αἴγισθο
ἐγὼ νά τοῦ ἀναγγείλω κάθε εὐχάριστο.
- Λ ε υ κ ο θ έ α : Μέτρα τίς λέξεις σου, γιατί
μιὰ ἀστοχη λέξη θάνατο θὰ φέρη.
- Ὁ ρ έ σ τ η ς : Ἄπ' τὴ χαρά σου νά πεθάνης εἶναι
δῶρο Θεοῦ.
Μὰ ἂν εἶναι ἀπ' τὸ πελέκι νά πεθάνης
κατάρω.
- Λ ε υ κ ο θ έ α : Ὡστε κι' ἐσὺ μισεῖς θανάσιμα
τὸ δόλιο μου πατέρα;
- Ὁ ρ έ σ τ η ς : Βλέπω πὼς ξέρεις νά σκαλίζεις
μὲς τὴν ψυχὴ καὶ νά μαθαίνης.
Λοιπὸν βαθιὰ μου κι' ἄλλο βλέπεις;
- Λ ε υ κ ο θ έ α : Χρωστῶ μιὰ σκέψη μου στὸ Δία.
- Ὁ ρ έ σ τ η ς : Ποιὰ τολμηρὴ σοῦ μπῆκε ἰδέα;
- Λ ε υ κ ο θ έ α : Ἐμένα σκότωσε ἂν τὸ πεθυμᾶς.
Μὰ τὸν πατέρα μου ὄχι.
- Ὁ ρ έ σ τ η ς : Μὴν κακοβάζεις στὸ μυαλό σου.
Σὰ μυγδαλιὰ π' ἀνθίζει τὸ χειμῶνα
κοιτάζω τὴ λευκὴ μορφὴ σου.
Ὡστόσο καθαρὴ σὲ βλέπω σὰν τὸ χιόνι.
Ποιὸ μίσησες ἐσὺ καὶ ποιὸς μπορεῖ
ἐσένα τάχα νά μισήσῃ;
- Λ ε υ κ ο θ έ α : Μισῶ τὸ μίσος ποὺ μαραίνει
καὶ καταστρέφει τοὺς θνητοὺς.
- Ὁ ρ έ σ τ η ς : Εἶμαι κακὸς κι' ὥστόσο μ' ἔχεις πλάσει

μέ τὸν ἀθῶο σου λόγο μαλακό.
Τρέξε καὶ πὲς στὸν Αἴγισθο
πὼς φέρνει ἡ ἀγάπη ἀνάσταση,
τὸ μίσος καταδίκη.

- Λευκοθέα : Τὰ ξέρει αὐτά. Πολλὲς φορὲς
τέτοια μοῦ λέγει τὶς νυχτιές
ποῦ ἡ ἀγωνία τὸν πνίγει.
- Ὀρέστης : Τότε δὲν εἶναι δυσκολία νὰ τὸν καλέσης.
Πήγαινε τώρα. Βιάσου.
- Λευκοθέα : Σὰ νὰ μὲ διώχνης.
- Ὀρέστης : Ἄπλὰ σὲ σπρώχνω,
γοργή νὰ μοῦ τὸν φέρης.
Τ' ἄλλα; Τὰ πράγματα θὰ δείξουν.
Ὅσόσο βιάσου. Κάτι ἐδῶ προομένω.
- Λευκοθέα : Μηνύματα γιὰ πόλεμο φρικτό;
- Ὀρέστης : Δὲν ξέρω. Μόνο οἱ σκιὲς τοῦ κάτω κόσμου
ἀλήθεια νὰ μοῦ ποῦν μποροῦν. (φεύγει).
- Λευκοθέα : Βαριά τὰ λόγια. Κι' ἡ ψυχὴ του
σὰ νᾶχη πίκρα περισσή.
Ἄς τὸν συνδράμουνε οἱ θεοὶ κι' ἄς τὸν κρατᾶνε
στὸν ἴσιο δρόμο ἀφοῦ ἔναι
τῆς πολιτείας ὁ μέγας στύλος. (φεύγει).
- Φωνὴ Κλυτ. : Βοήθεια. Ἀναστηθῆκαν οἱ νεκροί.
- Ὀρέστης : (ὀρμᾶ). Κάποιος φωνάζει. Τί νὰ τρέχει;
- Φωνὴ Κλυτ. : Βοήθεια. Δὲν εἶναι ἐδῶ
τοῦ παλατιοῦ οἱ ἀνθρώποι;
- Ὀρέστης : Τὸ δράμα ξαναρχίζει. (κρύβεται πίσω ἀπὸ κουρτίνα).
- Κλυταίμν. : (μπαίνει καὶ τὴν ἀκολουθεῖ ἡ Ἡλέκτρα ντυμένη
μὲ προσωπίδα ὡς Ἀγαμέμνωνας).
Παντοῦ μὲ κυνηγᾶς; Δὲν εἶναι
στιγμὴ γιὰ μένα πᾶ ἥσυχη;
Μὴν εἶναι τοῦ μυαλοῦ ὀπτασία;
Ὅχι. Κινεῖ τὸ χέρι. Τί μοῦ δείχνεις;
Τί θές; Βαρέθηρες τὸν κάτω κόσμο;
Στὸ χῶμα, σ' ἐξορκίζω νὰ γυρίσης.
Δὲν θές; Μὰ τότε ποῦναι τὸ πελέκι;
Γιὰ δευτέρη φορὰ μὲ τὸ ἴδιο σίδερο
στὸν κάτω κόσμο θὰ σὲ στείλω.
(πιάνει ἀπὸ τὴν ἐστία τὸ πελέκι).
Φύγε, λοιπόν. Κρατῶ τὸ πού σὲ σκότωσε
τὴν τελευταία φορὰ. Μὴν προχωρεῖς.
Τὴν τέχνη ξέρω νὰ σκοτώνω
μὲ χέρι ποῦ δὲν ξέρει νὰ φοβᾶται.
- Ἡλέκτρα : (βγάζει τὴν προσωπίδα).
Ἐγὼ ἔμαι, σκύλα μάνα.

- Τώρα πού τὰ μολόγησες μπορῶ
 χωρὶς ἀμφιβολία νὰ θέλω τὸν χαμό σου.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Ἐσύ 'σαι; Τότε γιὰ τὴ φρίκη,
 πού μοῦ προξένησες, θὰ πρέπει
 μὲ τοῦτο τὸ πέλμα νὰ σὲ σβύσω.
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Ἐκεῖ πού χτύπησες καὶ τὸν πατέρα;
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Κι' ἐσὲ τὸ στόμα σὰν κι' αὐτοῦ
 γιὰ πάντα θὰ σιγήσῃ.
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Τ' ὁμολογεῖς;
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Γιὰ περηφάνεια τοῦτο τὸ θαρρῶ.
 Ἔθλος κοινὸς δὲν εἶναι.
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Γέννημα μαῦρο τῆς νυχτιάς,
 γεμάτο φρίκη, σὲ θωρῶ.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Εἶναι τὰ λόγια φτώχεια καὶ φοβᾶμαι
 τοὺς δισταγμούς.
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Στὸ πρῶτο σου κακούργημα θὰ βάλῃς
 δεύτερο ἐμέ; Δὲν τρέμεις τὸν Ὀρέστη;
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Εἶναι ἔτοιμος τὴ ξήγησή μου
 μὲ λόγια μαλακὰ ν' ἀποδεχτῆ.
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Τὴ δευτέρῃ σου κόρη ρίχνεις
 ἀπόνετα σ' ἀγύριστο χαμό;
 Θαρρεῖς τὸ μυστικὸ σου θὰ κρατήσουν
 οἱ γύρω τοῖχοι;
 Δὲν εἶναι μυστικὸ πού μένει
 γιὰ πάντα μυστικὸ.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Εἶναι ψυχροὶ κι' ἀπόνετα
 γύρω-τριγύρω οἱ τοῖχοι καὶ κρατᾶνε
 φιλάργυρα τὰ μυστικά.
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Κι' ὅμως μὰ μέρα μόνῃ σου θὰ μολογήσῃς.
 Μπροστὰ στὸν κόσμον θὰ ξηγήσῃς πῶς
 ὁ ρήγας Ἀγαμέμνονας σκοτώθηκε.
 Δὲ θάναί τότε λύπησῃ στὰ στήθια κανενός.
 Καὶ μήτε ὁ Ἄδης θὰ δεχτῆ
 μάνα καὶ σύννευνη κακούργισσα.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Τώρα δὲ θέλω νὰ πεθάνω.
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Μὰ πρέπει. Μ' ἓνα θάνατο
 τὸν ἄλλο θάνατο ξεπλένεις.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Ἡ πείρα σοῦ τὸ λέει;
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Τὸ Δίκιο.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Θεῶν ἢ ἀνθρώπων Δίκιο;
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Τὸ Δίκιο καὶ τῶν δυό.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Ἔ τότε δέξου τὸ δικό μου Δίκιο.
 (ὑψώνει τὸν πέλεκυν. Τὸν ἀρπάξει ὁ Ὀρέστης).
- Ὀ ρ έ σ τ η ς : Τὸ Δίκιο καὶ τῶν δυό, μητέρα.

- Τοῦτο κι' οἱ δυὸ σὲ λίγο θὰ τὸ δῆτε.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Ἐσὺ 'σαι, Ὁρέστη μου; Ἐφτασες στὴν ὥρα.
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Ἀλήθεια; Τότε συμφωνᾶμε.
- Κ λ υ τ α ι μ ν : Νὰ δῆς μὲ τὰ μικρόχολά της λόγια
ποῦ μὲ κατάντησε, ποῦ ν' ἀπειλῶ
μὲ τὸ πέλεκι.
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Δὲν ἀπειλεῖς, μητέρα μου, ἂν μπορῶ
μητέρα νὰ σὲ κραξῶ. Κι' ὅλας
τὴν ἀπειλή σου βάζεις μὲς τὴν πράξη.
- Κ λ υ τ α ι μ ν : Ἄκους, Ὁρέστη, τί μικρόχολα
τὴν κατηγοροῦ μελετᾶ;
- Ὁ ρ έ σ τ η ς : Κι' ἀκούω καὶ βλέπω,
καὶ μὲ τὰ μάτια καὶ μὲ τὴν ψυχὴ.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Κι' ἔτσι ἐπιτρέπεις νὰ μὲ βρίζουν;
Τί περιμένεις πιά;
- Ὁ ρ έ σ τ η ς : Ναί! περιμένα...
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Δὲ νοιώθω μὲς τὸ λόγο σου
τὸ σεβασμὸ γιὰ μένα.
- Ὁ ρ έ σ τ η ς : Ἀλλοίμονο.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Τί;
- Ὁ ρ έ σ τ η ς : Ναί. Περιμένω ποῦ θὰ φτάσῃ!
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Δὲν ἔχει ἡ ἀναίδεια ὄρια.
Μονάχος σου τὸ βλέπεις.
- Ὁ ρ έ σ τ η ς : Τί τρομερό 'ναι νᾶσαι γιὸς τέτοιου γονιοῦ.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Τί λές, Ὁρέστη; Δὲν τὸ νοιώθω
τὸ βάθος τοῦ τί λέγεις. Μὰ ἂν ἐτούτη
μοῦ ἄφησε λίγη σκέψη, ποῦ νὰ νοιώθω,
βαρὺς ὁ λόγος σου γιὰ μένα.
- Ὁ ρ έ σ τ η ς : Τοῦτα τ' αὐτιά μου μοναχά τους
τ' ἄκουσαν ὅλα.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Τὰ συγχυσμένα λόγια μᾶς γυναίκας
ποῦ τόσο ὑπόφερε ἀπὸ θανάτους;
Αἰγία ἀπὸ φρίκη ποῦ τὸ φάντασμα
στὶς ἴνες καὶ τὰ κόκκαλά μου χύνει;
Θυμὸς ἀπὸ μιὰ μάνα ποῦ τὴν τυρανᾶ
ὁ ἴδιος ὁ βλαστὸς της μὲ ὑποψίες
καὶ λόγους σὰ μολύβι βαρετούς;
Τοῦτα 'ναι μαρτυρίες γιὰ καταδίκη;
- Ὁ ρ έ σ τ η ς : Τ' ἄκουσα. Ρίξε πιά τὴν προσωπίδα.
Μάνα δὲν εἶσαι. (μικρὴ σιωπὴ).
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Ὅταν ἀκούσης καθετί, καλύτερα θὰ ξέρῃς
τὸ δίκιο ποῦ νὰ δώσης.
- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Μὴ τὴν ἀκούς, Ὁρέστη, πιά.
Ξέρει πολὺ τὶς γαλιφιές καὶ ξέρει

- τὰ γεγονότα νὰ θολώνη μὲ κουβέντες
 κι' ἀκόμα ξέρει νὰ ξυπνᾷ τὸν οἶκτο.
 Εἶναι μαστόρισσα στὸ καθετὶ κακό.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Φοβάσαι μὴ τοῦ ἀλλάξω τὴν ἀπόφαση;
 "Ἄν ἔχω δίκιο, δίκιο νὰ βρω θέλω.
 "Ἄν ἄδικο, κοντὰ μας στέκεις καὶ γροικᾷς.
 Καὶ νοῦ καὶ γλώσσα μου κατέχεις.
 'Ορέστη, τ' ἀκουσες μοῦ λές.
 Μὰ τί ἀκουσες; Μιὰ τρομερὴ ἱστορία...
- 'Ο ρ έ σ τ η ς : Ποῦ δὲν ἀρνήθηκες πὼς ἦτανε σωστή.
 Κ λ υ τ α ι μ ν . : Μὰ ποῦναι ἡ ἀπόδειξη ἢ χροσὴ,
 αὐτὴ ποῦ κάνει νὰ φαντάξῃ ἢ ἀλήθεια;
 'Αλήθεια δίχα ἀπόδειξη δὲν εἶν' ἀλήθεια.
 'Απλὰ μιὰ τρομερὴ ἱστορία.
- 'Ο ρ έ σ τ η ς : Μὰ τ' ὁμολόγησες ἐσὺ. Μάρτυρες τί ζητᾷς;
 Κ λ υ τ α ι μ ν . : Τὸ ξέρεις δὰ κι' ἐσὺ πὼς εἶμαι
 μιὰ παθιασμένη ἐγὼ ψυχὴ, γεμάτη
 πίκρα καὶ σκέψεις τρομερές.
 Σὲ τούτῃ τὴν κατάσταση μπορεῖ
 τὸ ξαναμένο μου μυαλὸ ἱστορίες νὰ πλάθῃ.
- 'Ο ρ έ σ τ η ς : "Ἄλλα ν' ἀκούσω δὲ ζητῶ. Μοῦ φτάνουν ὅσα
 φρικτὰ τ' αὐτὶ μου γροίκησε.
- 'Η λ έ κ τ ρ α : Τί καρτερᾷς; Τὸ χρέος σου σὲ προστάζει.
 Τὴν τιμωρία, 'Ορέστη, πιά.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Παιδί μου, σ' ἐξορκίζω νὰ μ' ἀκούσης.
 Δὲν εἶχα τὴν ὑγεία στὸ σῶμα καὶ στὸ νοῦ.
 Κι' αὐτὸς χροσιές πολλὲς μακροῦά μου.
 Κι' ὅταν στὸν τόπο γύρισε δὲν ἦρθε
 νὰ μὲ κοιτάξῃ, νὰ μὲ γιάνῃ...
- 'Ο ρ έ σ τ η ς : Τοὺς πόθους τοῦ κορμιοῦ μὴ μοῦ προτάξεις
 τὸ σφάλμα σου νὰ κρύψῃς.
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : "Ἴσως καὶ τοῦτο θᾶπρεπε νὰ πῶ.
- 'Ο ρ έ σ τ η ς : Πάψε...
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : Παντοῦ κι' ἂν ψάξῃς, μάρτυρα
 τῆς ἔνοχης ζωῆς μου δὲ θὰ βρῆς, γιὰτὶ
 ἀθῶα καὶ τίμια στάθηκα. Μὰ τοῦτος
 ὅταν ἐπέστρεψε ἀπ' τὴν Τροία κι' ἐγὼ
 μ' ὀλάνοιχτες ἀγκάλες καρτεροῦσα,
 μήτε μὲ κοίταξε καὶ μήτε λόγον
 ἐπαινετὸ γιὰ τὴν καλὴ μου διοίκηση εἶπε
 κι' ἔλωνα ἐγὼ ἀπὸ πόνο κι' ἀπὸ θλίψη
 κι' ἀπ' τὴν πολλὴ του καταφρόνια.
- 'Ο ρ έ σ τ η ς : Κι' ἔπρεπε νὰ σκοτώσης νὰ εὐφρανθῆς
 κι' ἢ καταφρόνια νὰ σοῦ λείψῃ;
- Κ λ υ τ α ι μ ν . : 'Ο λόγος σου προτρέχει. Πρόσμενε

τὴν ἱστορία μου νὰ τελειώσω.
Ἐγὼ δὲ σκότωσα κανένα!

- Ὁ ρέστης : Ἦ τότε ποιός;
Ἡλέκτρα : Μὴ τὴν πιστεύεις, ἀδερφέ μου.
Κλυταίμν. : Ἡ σκέψη ποὺ βαθιὰ μου φάλιαζε.
Ὁ ρέστης : Αἰνίγματα δὲ δύναμαι νὰ λύσω.
Μίλα σταράτα σὰν ποὺ πρέπει.
Κλυταίμν. : Εἶχα μισήσει πὰ τὸν ἄντρα μου.
Κι' ἡ σκέψη μου βαθιὰ παρακαλοῦσε
τὸν θάνατό του πὰ νὰ βρῆ νὰ λυτρωθῶ.
Ὁ ρέστης : Τί κρύβει ἡ κολασμένη σου ψυχὴ;
Κλυταίμν. : Χάος τοῦ ἀνθρώπου εἶν' ἡ ψυχὴ.
Καὶ πάλαιψα σκληρὰ μὰ δὲν τὴν νίκησα.
Ὁ ρέστης : Καὶ σκότωσες στὸ τέλος;
Κλυταίμν. : Μονάχα μὲ τὴν σκέψη σκότωσα.
Ἄν θές, καὶ μὲ τὴν πεθυμιά μου σκότωσα.
Ὅσοσο ἡ σκέψη μου τὸ νίκησε.
Κι' ἦταν ἐτοῦτος μεθυσμένος ὡς τὰ κόκκαλα,
βαρὺς, μουγγός, γεμάτος θάνατο.
Ὅμως ἐγὼ δὲν ἄγγιξα, δὲν ἄγγιξα.
Ὁ ρέστης : Ἀκόμα παίζεις μὲς τὸ ψέμμα σου;
Κλυταίμν. : Ἐχω τοὺς μάρτυρές μου ν' ἀποδείξω
πὼς ὅ,τι λέγω ἀλήθεια 'ναι σταράτη.
Οἱ δοῦλοι τὸν μαζέψανε ἀπὸ χάμω.
Ἡλέκτρα : Τὸν σκότωσες καὶ κάλεσες τοὺς δούλους.
Κλυταίμν. : Ἄρνιέμαι. Μὰ ὅταν πεθάνε ὁ κακόμοιρος
τύφη βαρειά μοῦ τυραννάει τὰ στήθη.
Δὲν ἐγκλημάτισα. Μὰ νοιώθω μιὰ ἔνοχη,
γιατ' εἶχα εὐχὴ ἔνοχη γι' αὐτὸν καὶ πιθανὸ
ἡ σκέψη μου θανατερὴ νὰ τὸν τραβοῦσε,
νὰ τοῦ γονάτιζε τὶς ἴνες τοῦ κορμιοῦ,
νὰ τοῦ παράλυε φρόνηση καὶ θέληση...
Ὅστερα τοῦτος φάσμα σκοτεινὸ
τὶς νύχτες τριγυροῦσε στὸ παλάτι κι' ἔλαμπαν
ὄλο φωτιά τὰ μάτια του καὶ μίσος,
κινούσε μὲ ἀπειλὴ τὰ χέρια καὶ μοῦ τάραζε
τὸν ὕπνο τὸν ξεκουραστή!
Καὶ τότε πὰ τάραξαν τὰ φρένα μου.
Τὸν πλέκω ἄρπαζα καὶ κυνηγοῦσα
τὸ μαῦρο φάσμα του, τὴ σκιά του,
τὸ μαῦρο του ὄραμα νὰ ἐξαφανίσω.
Ἐγκληματοῦσα κάθε νύχτα. Γύριζε
ἡ ἔνοχη σκέψη μὲς τὸ νοῦ μου πὶδ βαρειά.
Τοῦτο 'ναι, γιὰ μέναι, ὄλο τὸ κρέμα μου.
Παράξενη τοῦ ἀνθρώπου 'ναι ἡ ψυχὴ.

μυστήριο, χάος ἀπρόβλεπτο.
 Για τούτο, γιέ μου, μὴ κινήσεις φονικὸ
 στὰ μητρικά μου στήθη χέρι.
 Δὲν εἶναι μάρτυρες οἱ σκιῆς τοῦ κάτω κόσμου.
 Ἡ τύψη πάντοτε δὲν εἶναι μαρτυρία.
 Σκέψου τὸ στήθος πού σε βύζαξε,
 τὰ νυχτοξημερώματά μου
 ὥσπου νὰ δῶ τὸ χνούδι τ' ἀπαλὸ
 στὸ μάγουλό σου, γιέ μου...

- Ὁ ρέστης : Γιατὶ σιωπᾶς, Ἠλέκτρα;
- Ἡ λέκτρα : Τὸ χρέος σου ξέρεις. Καὶ τὰ λόγια δὲ γελοῦν
 ἂν νοιώθης τὴ βαρύτητα τοῦ χρέους.
- Κλυταίμν. : Στρίγγλα πού σ' ἔφερα στὸν κόσμο
 μὲ τοῦ δικού μου σώματος τὸν κίνδυνο...
 Σκοτώστε με, λοιπόν. Τί κατεράτε;
 Ποτέ σας δὲ θὰ μάθετε, ποτέ.
 Τὸ ξέρουν οἱ νεκροί. Καὶ δὲ μιᾶνε
 στοὺς ζωντανούς ποτέ οἱ νεκροί.
- Ἡ λέκτρα : Κι' ὅμως μιλοῦν ἂν ἔχη δύναμη ἢ ψυχὴ.
- Κλυταίμν. : Δὲν ἔχεις μάρτυρες. Θὰ γίνης
 μονάχα μητροκτόνος ἀπὸ ὑποψία.
 Ὅλο τὸ βίό σου θὰ συντριψῆς μὲ τὸ χτύπημα
 πού στὸ κορμί μου τοῦτο θὲ νὰ δώσης.
 Μῆτε βασιλεῖο θὰ γευτῆς καὶ μῆτε
 δικό σου σπιτικὸ θὰ φτιάξῃς.
 Τὸ φάντασμά μου θὰ σε κυνηγᾷ
 κι' ὄμπρός σου θὰ στυλῶνεται νὰ σοῦ φωνάζῃ:
 «κακοῦργε, μητροκτόνε».
- Ὁ ρέστης : Πάψε.
- Κλυταίμν. : Μονάχα ὁ θάνατος θὰ σε λυτρώσῃ.
- Ἡ λέκτρα : Ὁρέστη, ἐσύ 'σαι ὁ βασιλιάς κι' ὀφείλεις
 ἀπόφαση βαρειά νὰ πάρῃς.
 Ἄν τὸ δικό σου σπίτι δίκαιο δὲ μοιράζεις,
 πῶς θ' ἀπαιτήσης ἄλλοι νὰ τὸ πράξουν;
- Ὁ ρέστης : Γυναίκα ἐσύ. Προχώρα.
- Κλυταίμν. : Ποῦ μὲ ὀδηγεῖς;
- Ὁ ρέστης : Στὰ ματωμένα σου λουτρά, νὰ ἐξαγνισοῦμε.
- Κλυταίμν. : Παιδί μου, σκέψου... Δὲν ὑπάρχει
 μετάνοια πῶς ἕστερα ἀπ' τὴν πράξη.
 Ἡ τύψη δὲ μπορεῖ νὰ συγχωρέσῃ
 καὶ μῆτε ὁ παιδεμός.
- Ὁ ρέστης : Προχώρα.
- Ἡ λέκτρα : Κοιμήσου εἰρηνικά.
- Κλυταίμν. : Γιατὶ ἄργησα πολὺ τὴ δίκαιη τιμωρία
 σ' ἐσὲ νὰ δώσω;

- 'Ο ρέστης : 'Απάνω 'ναι οί θεοί. Τὰ πάντα κανονίζουν.
 Κλυταιμν. : Μὰ ἂν τὸ θαρροῦς πῶς θάσαι ἀμέτοχη
 στὴν τύψη τούτη ἀπ' τὸ χαμό μου
 γελιέσαι. 'Απ' τοῦ δικού μου τοῦ φοιᾶ
 μακάρι θάνατο νὰ βρῆς.
- 'Ο ρέστης : Προχώρα. Δὲ φεῶνε πιά τὰ λόγια.
 Κλυταιμν. : Μὰ μήτε οἱ πράξεις πιά φεῶνε.
 Δὲ σώζουν. 'Ο ἕνας φόνος ἄλλο φόνο φέρνει.
 'Η μιὰ πληρώνει τὴν παλιὰ τὴν πράξη.
 Πληθαίνει τὸ κακό. Κακό... κακό...
 Μικρὸ 'ναι τὸ σημερινὸ κακό...
 Αὔριο θὰ σὲ πνίγει τὸ κακό...
- Ἡλέκτρα : 'Εσένα πνίγει τὸ κακό. Κι' ἀκόμα
 ἐδῶ στοῦ τάφου σου τὸ χεῖλος
 κακὸ μονάχα ἐπικαλεῖσαι.
- Κλυταιμν. : Κατάρρα! Πάντοτε κατάρρα νὰ σὲ τρέχει
 κι' ἐδῶ κι' ἀκόμα σὰν κατέβης στὶς σκιές.
- Ἡλέκτρα : Τοῦτα νὰ πῆς σὰν ἀντικρύσις
 τὰ μάτια ἐκείνου μὲς τὸν Ἄδη.
 Τί καρτερᾶς, 'Ορέστη;
 Χειρότερά σου ὅσον ἀργεῖς. Δὲν ξέρεις
 τί κρύβει ἡ μαύρη τῆς ψυχῆ.
 Κι' ἂν σὲ γελάση, τοῦτο θά'ναι κι' ὁ χαμός σου.
- Κλυταιμν. : Ἄνθρωπο δὲν σκοτώνουν μόνο
 γιὰ κάποια ἔνοχὴ του σκέψη.
 Τοῦτο δὲν τὸ ζητᾶ κανένας νόμος.
- 'Ο ρέστης : Ἔχω μιὰ ἀπόφαση.
 Ἡλέκτρα : Ποιά;
 Κλυταιμν. : Λέγε.
 'Ο ρέστης : Στῆς φυλακῆς νὰ λυώσης τὸ σκοτάδι.
 Ἔτσι δὲ θὰ λερώσω μ' αἵματα τὸ χέρι.
 Κι' ἴσως ἀκόμα μοῦ δοθῆ καιρὸς νὰ βρῶ
 τίς βέβαιες ἀποδείξεις.
- Ἡλέκτρα : Φιλάξου, 'Ορέστη. Στὸν ὕγρὸ τῆς τάφο ἀκόμα
 δολοπλοκίες μπορεῖ νὰ μελετᾶ.
 Δὲν ξέρεις τί μπορεῖ νὰ πάθης!
- 'Ο ρέστης : Ἔκρινε.
 Κλυταιμν. : Στὸν τάφο πιά τῆς φυλακῆς, μακρυνά!
 Ἐκεῖ δὲ φτάνει τὸ καθάριο φῶς πὺν κάθε
 βαρὺ σου λογισμό ξεπλένει.
 Δὲν εἶναι ἐκεῖ τὰ χρώματα, οἱ ἀχοί,
 δὲν εἶναι τῆς ζωῆς οἱ τόσες ἔγνοιες,
 ὅλα πὺν σοῦ θαμπώνουν κάθε ἀμαρτωλὴ σου σκέψη...
 Καὶ νᾶναι ἐκείνου τ' ὄραμα τριγύρω
 νύχτα καὶ μέρα μὲ τὰ μάτια πεταχτὰ

- νά μου ζητᾶνε τὴν ψυχὴ μου.
 Ὅ ρ έ σ τ η ς : Ἄλλη δὲ βλέπω λύση,
 πού νά συμφέρη σέ ὄλους.
 Κ λ υ τ α ι μ ν . : Καί νά προσμένω ἐκεῖ τὴ σωτηρία
 φερομένη ἀπὸ τὸ θάνατο;
 Αὐτὸ δὲν εἶναι δικαιοσύνη.
 Ὅ ρ έ σ τ η ς : Τὰ λόγια φτάνουν.
 Κ λ υ τ α ι μ ν . : Μὰ ἐκεῖνος μ' ἕνα κτύπημα μεμιᾶς
 ἐχάθημε χωρὶς νά νοιώση πόνο.
 Κί' ἐγὼ κάθε στιγμή νά ζῶ καί νά πεθαίνω;
 Ὅ ρ έ σ τ η ς : Αὐτὸ μὲ πρόσταξε ἡ συνείδησή μου.
 Τὴ φρόνηση ἐκτιμῶ.
 Κ λ υ τ α ι μ ν . : Ὅχι! Τὸ γρήγορο διαλέγω θάνατο.
 Ἄλλαξε γνώμη, Ὅρέστη.
 Ὅ ρ έ σ τ η ς : Στῆς φυλακῆς τὸν τάφο.
 Κ λ υ τ α ι μ ν . : Λοιπὸν τὸν σκότωσα. Σοῦ δίνω μαρτυρία
 μὲ τὸ δικό μου λόγο. Τώρα ξέρεις.
 Χτύπα, λοιπὸν, γοργὰ νά λυτρωθῶ.
 Ζήτησες τὰ πού θᾶπρεπε νά σβύσουν
 παντοτεινὰ μὲς τὸ σκοτάδι.
 Μὰ θᾶρθη μέρα πού πικρὰ
 θὰ κλάψης γιὰ ὅλα τοῦτα.
 Ἡ λ έ κ τ ρ α : Ἄστοχη μάντισσα γιὰ τοὺς δικούς σου.
 Κ λ υ τ α ι μ ν . : Ἄμαρτημα βαρὺ τὸν μελλοθάνατο
 νά περιπαίζης. Θαύμαζε ἀρετή!
 Ἡ λ έ κ τ ρ α : Τὴ δάφνη ἠρώισσας θᾶπρεπε
 κατὰ τὴ γνώμη σου νά δώσω
 σ' ἁμαρτωλὸ κορμί σου.
 Ὅ ρ έ σ τ η ς : Προχώρα, ἐσὺ γυναῖκα.
 Κ λ υ τ α ι μ ν . : Κί' ἄλλα δεινὰ σ' αὐτὸ θὰ πέσουν τὸ παλάτι.
 Συθέμελα θὰ τρανταχτῆ.
 Μαύρη μου ζωὴ τὰ ποῦθελος παθαίνεις.
 Κανεῖς ἀπ' τῶν θεῶν τὸ χέρι δὲ γλυτώνει.
 Θὰ χαίρεται ἡ ψυχὴ σου, ἐσὲ νεκρὴ...
 (προχωρεῖ καὶ φεύγει μὲ τὸν Ὅρέστη).
 Ἡ λ έ κ τ ρ α : (βλέπει τὸν Αἴγισθο).
 Στὴν ὥρα φτάνει ὁ Αἴγισθος, σὰν τότε
 πού σκότωσαν συντροφικὰ τὸ βασιλιά.
 Τὸ ἔργο μας κάποιος Θεὸς βοηθᾶ.
 Καλῶς μᾶς ἦρθες, Αἴγισθε.
 Α ἴ γ ι σ θ ο ς : Καλῶς σᾶς βρῆκα. Μπά! χαρές;
 Τὸ ροδαλό σου χρώμα γύρισε.
 Καλὲς εἰδήσεις; Ποῦναι ὁ Ὅρέστης
 κ' οἱ ἄλλοι... Ἡ Λευκοθέα ἀπ' ἐδῶ...
 Ἡ λ έ κ τ ρ α : Πέρασε. Κί' εἶπε θὰ ξανάρθη.

Γυρνᾶς ἀπὸ τὴν ἐξοχή;

- Αἴγισθος : Πέρα ἀπ' τὸν τάφο.
Ἡλέκτρα : Ἐπὶ τὸν τάφο τοῦ πατέρα;
Αἴγισθος : Ναι!
Ἡλέκτρα : Σὲ τάφο μου ἐπιστρέφεις.
Αἴγισθος : Τὸ λόγο σου δὲ νοιώθω.
Ἡλέκτρα : Στὴ νεκρὰ τοῦ σπιτιοῦ.
Αἴγισθος : Παράξενα μιᾶς.
Κλυταιμην. : (ἀπὸ μέσα). Ἄχ!
Αἴγισθος : Ποιὸς μίλησε ἔτσι; Μὰ θαρρῶ
τῆς Κλυταιμνήστρας εἶναι...

Ἡλέκτρα : Χτύπα γερά.
Αἴγισθος : Μὰ τοὺς Θεοὺς ἀνησυχῶ μὲ τοῦτα.
Ἡλέκτρα : Ξεχνᾶς ἢ μέρα τούτη ποιά εἶναι;
Αἴγισθος : Φανέρωσε τὴ σκέψη σου.
Ἡλέκτρα : Σὰν τέτοια μέρα σφάχτηκε ὁ πατέρας.
Αἴγισθος : Βαρεῖά ἢ ἀνάμνηση... φορτίο.
Ἡλέκτρα : Ζητᾶ ὁ νεκρὸς νὰ ξεπλυθῇ
στὸ αἷμα μὲ τρόπους ὁμοίους.

Αἴγισθος : Στάσου. Θυσία.
Ἡλέκτρα : Σωστὰ μαντεύεις.
Αἴγισθος : Καὶ ποιά ἢ θυσία;
Ἡλέκτρα : Ταῦρος κι' ἀγελάδα.
Αἴγισθος : Δὲ νοιώθω πιά τὸ λόγο σου.
Πασκίζεις σύγχυση νὰ φέρης.

Ἡλέκτρα : Καθάρια μίλησα σὰν τὸ νερὸ πηγῆς.
Σήμερα σφάχτηκε ὁ πατέρας. Πῶς μποροῦν
τὴ μνήμη νὰ ξεγράψουν τὰ παιδιά του;

Αἴγισθος : Μοίρα κοινὴ ἔχει ὁ θάνατος.
Ἡλέκτρα : Ὁ τρόπος τοῦ θανάτου μὲ φλογίζει.
Αἴγισθος : Ἐπὶ βαρεῖες ξεγράφησαν ἀρρώστειες.
Μοίρα κακὴ τοῦ δόλιου.

Ἡλέκτρα : Ἀλήθεια λές; Ξεγράφηκε ἀπὸ πάθος μισητὸ
τέτοιο πὸν δὲ χωνεύανε τὰ στήθη
μῆτε τῶν φίλων, μῆτε τῶν ὀχτρῶν.

Αἴγισθος : (βλέποντας τὸν Ὀρέστη).
Ὁ Ὀρέστης θὰ ξηγήσει.

Ἡλέκτρα : Τέλειωσε τ' ἄξιό σου ἔργο, Ὀρέστη;
Ὀρέστης : Ἦσυχά. Μὰ δὲν τέλειωσα.
Αἴγισθος : Μὰ τί εἶναι τοῦτα τὰ αἵματα στὰ χέρια;
Γιατί κοιτᾶς μὲ μάτι φλογερό;

- Ὁ ρέστης : Στὸ φῶς τοῦ αἵματός μου λούστηκα
 νὰ βρῶ ἓνα ρόδιον ἐξαγνισμό.
- Ἀ ἱ γισθοῦς : Φόνος βαρὺς στὰ δώματα;
- Ὁ ρέστης : Σωστὰ μαντεύεις. Μὰ ἡ θυσία
 δὲν τέλειωσε, ἄρχοντά μου.
- Ἀ ἱ γισθοῦς : Μὰ ποιά θυσία; Τοῦ ταύρου;
- Ὁ ρέστης : Τῆς μάνας μου.
- Ἀ ἱ γισθοῦς : Θεοί!
- Ὁ ρέστης : Τί τρέμεις; Στ' ὄνειρο εἶδε ἡ μάνα...
- Ἀ ἱ γισθοῦς : Τὸ φάσμα τοῦ Ἀγαμέμνονα;
- Ὁ ρέστης : Καὶ ζήτησε θυσία νὰ γίνη...
- Ἡ λέκτρα : Ταῦρο γερὸ καὶ θραυερὴ δαμάλα.
- Ἀ ἱ γισθοῦς : Λόγια δυσνόητα σὲ ὦρα ταραγμένη.
- Ὁ ρέστης : Τί τρέμεις σὰν τὸ φύλλο;
- Ἡ λέκτρα : Δὲ μᾶς ἀφήνει τῶν νεκρῶν ἡ τυραννία.
- Ὁ ρέστης : Βλέπεις κι' ἐσὺ τὸ φάσμα τοῦ πατέρα;
- Ἡ λέκτρα : Μὲ μάτια λαμπερά;
- Ἀ ἱ γισθοῦς : Ὅσοτόσο τέλεψε ἡ θυσία;
- Ὁ ρέστης : Πρῶτὴ μὲ ξύπνησε ἡ μητέρα.
 Φώναξε τάχα πὼς θὰ πρέπει νὰ ἐξαγνίσω
 τὴ μνήμη τοῦ πατέρα μὲ θυσία.
- Ἀ ἱ γισθοῦς : Σωστὰ τὸ χρέος σου κάνεις.
 Κι' ἀπ' τὸν ἐξαγνισμό τοῦ ὀνείρου τώρα
 ματοβαμένος ἔρχεσαι;
- Ὁ ρέστης : Μισὸ τὸ χρέος μου ἔπραξα.
 Ἄλλ' αἷμα τοῦδωσα ἴσως ἡσυχάσει
 τοῦ δόλιου μου πατέρα ἢ ταραχὴ
 νὰ πάμῃ πιά τις πόρτες νὰ χτυπᾶ
 καὶ νὰ ζητᾷ ἐκδίκηση.
 Μὰ ἐσὺ πὼς γλώμισες καὶ τρέμεις;
 Ποιὸς λόγος μου σοῦ ξύπνησε στὰ στήθη
 μνήμες κακές;
- Ἀ ἱ γισθοῦς : Γι' ἀστεία δὲν εἶναι ἡ μέρα.
- Ὁ ρέστης : Ὡστε δὲ νοιώθεις τί μιλῶ;
- Ἀ ἱ γισθοῦς : Δίγνωμα λόγια μὲ διπλὲς ἐξήγησες.
 Ἡ Κλυταιμνήστρα ποῦ εἶναι;
- Ὁ ρέστης : Ἄργα τὴ μνημονεύει ἡ γλώσσα σου.
 Στὸν στοχασμό σου ὅμως γυρνοῦσε.
 Κοιμᾶται. Πῶς κοιμᾶται!
- Ἀ ἱ γισθοῦς : Κοιμᾶται τέτοια ὦρα;
- Ὁ ρέστης : Κουράστηκε ἀπ' τὸν κάματο
 χρόνων πολλῶν, βασιῶν σὰν τὸ μολύβι.
- Ἀ ἱ γισθοῦς : Πιὸ δίγνωμα τὰ λόγια σου. Ἀνάγκη νὰ τὴ δῶ.

- Ὁ ρέστις : Ἕπνος βαρὺς στὰ βλέφαρά της.
Ποιὸς δύνεται τὸν ἴσκιο νὰ ξυπνήσει;
- Αἴγισθος : Μὲ τὴ φωνή μου θὰ ξυπνήσει.
- Ὁ ρέστις : Ἐπὶ τὸ μέρος τοῦτο κοίταξε. Κοιμᾶται.
- Αἴγισθος : Ἄ! Φρίκη. (φεύγει Αἴγισθος καὶ Ὁρέστης).
- Ἡλέκτρα : Οἱ ζωντανοὶ νικοῦν τοὺς πεθαμένους.
Ἰσκιος κι' οἱ δυὸ στὸν ἄλλο πὰ ἴσκιο,
στὸν ἴσκιο τοῦ μεγάλου μου πατέρα,
λόγο θὰ δώσουν.
- Αἴγισθος : (ἀπὸ μέσα).
Κατάρρα! Τάχατε οἱ Θεοὶ μὲ ξεγελοῦν;
Κοιμᾶμαι σ' ὄνειρο μέσα σκοτεινὸ;
Ἄ ὄχι! νεκρὴ σὲ λίμνη αἱμάτου κοίτεται.
Ἦ Κλυταιμνήστρα μου, γιὰ μένα μόνε θησαυρὲ.
- Ἡλέκτρα : Ἐποὶ γιὰ σένα σκότωσε τὸν ἄξιο σύνευνό της.
- Αἴγισθος : (ἀπὸ μέσα).
Κοντὰ της πιά δὲν τρέμω.
Χτύπα στὸ σῆροκο ἢ στὴν καρδιά.
Τὴ Λευκοθέα, τὴν κόρη μου, λυπήσου.
- Ἡλέκτρα : Ἐσὺ κανένα δὲ λυπήθηκες
καὶ μὲ πελέκι σκότωσες ἐκεῖνον.
- Αἴγισθος : (ἀπὸ μέσα). Θεοὶ ...
- Ὁ ρέστις : (βγαίνει σὲ λίγο).
Τὸ χροῖος πρὸς τὸν πατέρα πλήρωσα.
Τὸ ἔγκλημα μ' ἔγκλημα ἐξαγνίζεται.
Καὶ μένει ἡ κόρη ἀγνή στὰ χέρια μου,
σ' αὐτὰ τὰ μητροκτόνα χέρια.
- Ἡλέκτρα : Ἐχεις πιά σώσει τὴν τιμὴ σου.
Καὶ κέρδισες ἀντρίκια αἰώνια ἐκτίμηση,
τῶν λογικῶν ἀνθρώπων τὴν ἐκτίμηση.
- Ὁ ρέστις : Κι' ἔχασα τὴν καρδιά.
- Ἡλέκτρα : Ἄδυναμία τῆς θέλησης νὰ λὲς αὐτὰ.
- Ὁ ρέστις : Κι' ὅμως ἐκείνη τῶξερε ἀπὸ πείρα.
Πῶς τώρα θ' ἀγκαλιάζω τὴ γυναίκα μου,
ὅταν μ' αὐτὰ τὰ χέρια τὸν πατέρα της ξερίζωσα!
Πῶς θ' ἀγκαλιάζω τὰ παιδιά μου; Ποιὰ νυχτέρια
ἔρωτικά θὰ μὲ δεχτοῦν χωρὶς προστά μου
σύννεφο μαῦρο νὰ χορεύῃ ὁ φόνος;
Ἦ ἴσως μὰ μέρα θὰ εἰπωθῇ τὸ μυστικόν.
Καὶ τότε τί ματιὰ γιὰ μένα θάχη
ποῦ τὴν ξεκλήρησα ἀπ' τὸ θάλλος τοῦ γονιοῦ;
- Ἡλέκτρα : Ζυγώνει. Σιώπα πιά.
- Ὁ ρέστις : Ἦ ὄχι! Δὲν πρέπει αὐτὴ νὰ μάθῃ
τίς ἀνομέσ μου πράξεις.

- Ἡ λ έ κ τ ρ α : Στὸ νοῦ σου τί σχεδιάζεις;
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Σιώπα. Καὶ κρύψου πιά ἀπ' τὰ μάτια μου.
 Ἡ λ έ κ τ ρ α : Σὰν ἀδερφή θὰ παραστέκω στὸ πλευρό σου.
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Ἄν θὰ κρατᾶς τὴ γλῶσσα σου...
 Ἡ λ έ κ τ ρ α : Μ' ἔσπρωγνε πάντα τὸ καθήκον
 κι' ὄχι τῆς γλῶσσας μου ἢ ἀδυναμία.
 (κρύβεται πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα).
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Ὡ Λευκοθέα, μὲ τί ματιὰ νὰ σὲ κοιτάξω;
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Μὲ τὴ ματιὰ πὺν βγαίνει ἀπ' τὴν ψυχή.
 Ἄλλὰ πῶς τρέμεις; Ποιὰ σκληρὴ δουλειά,
 λόγος κακὸς ἢ φόβος σ' ἔχει κάμει...
 Βαρὺ καθήκον μ' αἵματα. Ὁρέστη, μίλησε.
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Γυρίζω ἀπὸ θυσία ἐξαγνισμοῦ.
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Εὐχαριστῶ. Στὸν τόπο τῆς γυρνᾶ ἡ καρδιά μου.
 Ἄλλὰ γιατί τοὺς δούλους σου δὲν πρόσταξες;
 Τί χάνεις χρόνο ἐδῶ μπροστὰ μου ματωμένος
 νὰ στέκης; Πήγαινε.
 Τὰ σφάγια, ἀλήθεια! τί ἔχουν δείξει;
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Περιφῆμα ὄλα. Μὴ φοβᾶσαι.
 Τὰ πνεύματα ἐξευμενίστηκαν.
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Γιὰ σὲ φοβᾶμαι, Ὁρέστη. Τί μαντάτα;
 Ποιὸς λόγος σ' ἔσπρωξε σ' αἵματηρὲς θυσίες;
 Ἄν μ' ἀγαπᾶς, ξηγήσου.
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Ἀκάνθινο στεφάνι ἢ βασιλεία.
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Ἀόριστα λόγια πιδ βαρὺ τὸν φόβο φέρουν.
 Μίλησε. Δύναμαι κοντὰ σου
 νὰ μοιραστῶ τὴν πίκρα καὶ τὸ βάρος.
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Ξενητεμοὶ μονάχα μὲ προσμένουν.
 Τοῦτοι τὸ βάρος μου θὰ μοιραστοῦν.
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Ἄν εἶναι λόγοι ἀνάγκης πὺν σὲ σπρώχνουν
 μακρὰ ἀπ' τὸ χῶμα τοῦτο, ἐγὼ
 κοντὰ σου θὰ σταθῶ ἀκολουθώντας σε
 στῆς ξενητείας τὸ δρόμο.
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Ὡ Λευκοθέα, μικραίνω ἐμπρὸς
 στὴν τόση ἀγάπη σου.
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Ἡ τύχη μ' ἔταξε κοντὰ σου,
 στὸν ἴσκιό σου.
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Τότε μαζί ἄς πάrouμε τὸ δρόμο
 τῆς ἔρμης ξενητείας ἐκεῖ
 πὺν μήτε μάτι ἢ φήμη θὰ μᾶς ξέρη.
 Μόνο ἢ ἀγάπη μας ἄς εἶναι πιά ἢ ζωή.
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Ὅπου προστάζει ἢ πεθυμιά σου.
 Ἡ ξενητεία παράδεισος μαζί σου, Ὁρέστη.
 Μόνο ἢ ἀγάπη δύνεταὶ νὰ πλάση

εὐτυχησμένους κόσμους πὰ στή γῆ.
Μὰ νά! Ἡ Ἡλέκτρα. Ποῦ ἴσουνα ἀδερφή;

- Ὁ ρέστις : Σκιάχτρο τοῦ κόσμου, παραμέρισε.
Χωρίζουν πὰ οἱ ζωές μας.
Πολὺ μοῦ στοίχισε μιὰ τέτοια τόλμη.
Μακρὰ ἀπ' τὰ μέρη τοῦτα πιά.
- Λευκοθέα : Λόγο κακὸ στήν ἀδερφή σημαίνει
πὼς πάνω της φυτεύεις μαχαιριά.
Ἄλλὰ ποιά μπῆκε ἀνάμεσά σας ὄχθηρητα
καὶ τόσο ἀψὰ μιλᾶς;
- Ὁ ρέστις : Ἄν ἴξερες, ἡ φρίκη θὰ σὲ τρέλαινε.
Λευκοθέα : Μήτε ζητῶ νὰ μάθω.
Προβάλλω ἀνάμεσά σας τὴν ἀγάπη μου.
Παρακαλῶ σας ἡμερέψετε.
- Ἡλέκτρα : Κι' ὅμως νὰ μάθης θάπρεπε.
Ὁ ρέστις : Τὴ γλώσσα θὰ σοῦ κόψω.
Ἡλέκτρα : Γιατί θυμώνεις, ἀδερφέ; Μοῦ ζήτησε
τὴ χάρη τούτη ὁ Αἰγισθος καὶ πρέπει
τὸ τί μὴνᾶ σ' αὐτὴ νὰ πῶ.
- Λευκοθέα : Ποῦ νᾶναι; Τὸν γυρεύω τώρα.
Ἔρως τὸ σκότος κοίταζε μὲ κάτι μάτια
χαμένα πέρα, σὰ νὰ κοίταζε
ἴσκιο βαρὺ.
- Ἡλέκτρα : Τὸν καρτεροῦσε ἀπὸ τὸν ἴσκιο.
Ὁ ρέστις : Ἄν δὲν σιωπήσῃ αὐτὸ τὸ στόμα,
μὰ τοὺς Θεούς...
- Λευκοθέα : Τὴν ἀπορία γεννᾶς, Ὁρέστη, μὲ τὸ φέρεσιμό σου.
Μηνᾶ ὁ πατέρας κι' εἶν' ντροπὴ
τὸ μῆνυμα νὰ μάθω!
- Ὁ ρέστις : Πατέρας σου, ἀδερφὸς καὶ σύζυγος.
Λευκοθέα : Ἄρρωστος εἶναι. Κι' ὀλομόναχος.
Μονάχο ἐγὼ παιδί του κι' ἀντιστύλι του...
- Ὁ ρέστις : Ἔλα, σοῦ λέω, στὸ πλάι μου. Οἱ νεκροὶ
στὸν ὕπνο τους ἄς μένουν.
Κι' ἄς θάβουν οἱ νεκροὶ τοὺς ἄλλους των νεκρούς.
- Λευκοθέα : Πολὺ σκληρὰ μιλᾶς. Θαρρῶ ἀμαρτάνεις.
Μίλησε, Ἡλέκτρα. Ὁ φόβος
κι' ἡ ἀπορία κι' αὐτὸς ἀνάμεσά σας ὁ θυμὸς
κάτι κακὸ μοῦ μολογᾶνε.
- Ὁ ρέστις : Κι' ἐμένα ποῦ μὲ ἀφήνεις;
Λευκοθέα : Καθῆκον μὲ καλεῖ ἱερό.
Ὁ ρέστις : Ἡ ἀγάπη 'ναι καθῆκον τώρα.
Λευκοθέα : Πρῶτα τὸ σέβας τοῦ γονιοῦ.
(δοκιμάζει νὰ φύγῃ).

- Ὁ ρ έ σ τ η ς : Ὕχι! δέ θά περάσης.
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Μά δέ μπορῶ νά καταλάβω
 τήν πράξη καί τὸ λόγο σου.
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Εἶθε ποτὲ νά μὴν τὰ νοιώσης.
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Ὅστε κακὸ συμβαίνει στὸ γονιό μου;
 Κι' εἶναι μονάχος κι' ἀβοήθητος;
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Μὲ τὴν μητέρα μου κοντά.
 Δὲν εἶναι βλέπεις μονάχος του.
 Ὡ έσεῖς καταραμένες σκιές...
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Μὴ μὲ ζυγώνεις, μή!
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Σοῦ ἀπαγορεύω.
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Δὲ μὲ τρομάζει μιὰ ἀπαγόρευση.
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Μά μὴ φωνάζεις. Δὲν ἀκοῦν
 μὲς τὸ βαθύ τους ὕπνο.
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Φύγε. Πατέρα... Κλυταμνήστρα...
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Ἐπὸ τὸν τάφο δὲ γυρνᾶνε πιά οἱ νεκροί.
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Μὴ μ' ἐμποδίζεις. Ἡ ψυχὴ
 φουντώνει πιά ἀπ' τὸ μίσος
 ἂν τὸ καθήκον δὲν ἀφήνης νά ἐκτελέσει.
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Ἐσὺ νά μὲ μισήσης;
 Τότε σκοτώσαμε ὅλες τίς ψυχές!
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Τί λές; Σκοτώσαμε ὅλοι τίς ψυχές;
 Θεέ μου, τὰ μάτια του πῶς λάμπουν;
 Ἡ τρέλλα φούντωσε στὸ βλέμμα του.
 Ἠλέκτρα, σῶσε με.
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Ἐσὲ νά σώσει αὐτή; Μά τούτη
 μᾶς σκότωσε καί χάθηκε ἡ ψυχὴ μας.
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Τί λές;
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Ν' ἀπαρνησθῆς τὰ μέρη αὐτά.
 Ἄλλη ζωὴ δική μας πέρα νάτη!
 πῶς ἀνατέλλει κι' ὄλας. (τὴν πλησιάζει).
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Μακρὰ τὰ ματωμένα σου τὰ χέρια.
 Ἠ λ έ κ τ ρ α : Ἄσε τὴν πιά. Νά δῆ καί νά χορτάσει.
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Δὲν εἶναι χρεῖα νά βλέπουμε ὄλα.
 Ὡ Λευκοθέα, σταμάτησε νά θέλῃς.
 Ἠ λ έ κ τ ρ α : Σκοτώνεις τὸν πατέρα της καί θέλεις...
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Τὸν σκότωσε; Μὲ ἀπάτη μὲ ἀποκοίμιζε;
 Δὲν εἶχε ἀγάπη μὲς τὰ στήθη;
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Κτῆνος, ἂν πρόπη νά σὲ λέω μ' ἓνα ὄνομα,
 βαρὺ τὸ καθετὶ θά τὸ πληρώσης.
 Λ ε υ κ ο θ έ α : Τραβήξου πέρα.
 Ὁ ρ έ σ τ η ς : Μὴ τὴν πιστεύεις, Λευκοθέα. Μὴ προχωρεῖς.
 Σοῦ λέω πῶς εἶναι τρέλλα νά περάσης.

- Λευκοθέα : Πατέρα... (φεύγει).
- Όρέστης : Ώ Λευκοθέα! (τρέχει πίσω της).
- Λευκοθέα : (από μέσα). Πατέρα...
(λίγη σιωπή).
- Ηλέκτρα : (βλέπει τὸν Όρέστη πού γυρίζει).
Κι' αὐτὴ μὲ τοὺς νεκρούς;
Πῆρε τὸ μαῦρο δρόμο τοῦ θανάτου;
- Όρέστης : Τὰ μυστικά σου τὴν σκοτῶσαν.
- Ηλέκτρα : Ζητοῦσες μίσος κι' ἔχθηρα κι' ἐκδίκηση
μὲ τὴν ἀγάπη καὶ στοργὴ νὰ συνταιριάσης.
- Όρέστης : Κι' ἐσὺ ζητοῦσες σέβας τοῦ γονιοῦ
καὶ φονικὸ μαζὶ νὰ συνταιριάσης.
- Ηλέκτρα : Τὴ δικαιοσύνη ζήτησα.
- Όρέστης : Τὴ δικαιοσύνη μὲ σειρὰ ἀπὸ φόνους.
Δὲν τέλειωσε ἡ θυσία, Ἡλέκτρα.
Πᾶμε.
- Ηλέκτρα : Γιὰ ποῦ; Τὰ λόγια σου δὲν ἔχουν νόημα.
- Όρέστης : Νὰ βροῦμε τοὺς νεκρούς μας.
- Ηλέκτρα : Τρελλάθηκες;
- Όρέστης : Ἐγώ; Τὴν κρίση μου ἔχω στὸ κεφάλι.
Θὰ πᾶμε πρῶτα στὸν πατέρα νὰ εὐλογήσῃ
τὸ μέγα τόλμημά μας.
Θὰ βροῦμε τὴ μητέρα νὰ φιλιώσουμε.
Ἡ Λευκοθέα σὰν ἴσκιος πὰ θὰ καταλάβῃ
πόσο σωστὰ ἦταν ὅ,τι ἐπράξαμε.
Κι' ἐκεῖ πὰ ὡς ἴσκιος θὰ ἐνωθοῦμε.
Ἐσὺ νὰ λείψῃς, ὁ ἐμπνευστής!
- Ηλέκτρα : Ἄσε τὸ χέρι μου.
- Όρέστης : Βλάπτει τὸ πείσμα τέτοιες ὥρες.
Ἀγάπη μου ἀδερφοῦλα μου, δὲ νοιώθεις;
Τώρα ξυπνᾶμε ἀπὸ τοὺς μαύρους ὕπνους.
Ὅνειρα μαῦρα μᾶς παιδεύανε. Καὶ τώρα
ξυπνᾶμε στὴ ζωὴ καὶ στὴν ἀγάπη.
Μᾶς περιμένουν τὰ χρυσὰ λειβάδια,
οἱ γάμοι οἱ ροδαλοὶ καὶ τὰ μεθύσια,
κι' ἀκόμα τὰ ὄργανα τὰ μουσικά...
- Ηλέκτρα : Θεέ μου, χανόμαστε στὴν τρέλλα.
- Όρέστης : (τὴν τραβάει πρὸς τὸ δωμάτιο τῶν νεκρῶν).
Χωρὶς μιὰ μαύρη σκέψη ἢ ἔγνοια
ξυπνᾶμε στὴ ζωὴ καὶ στὴν ἀγάπη...

ΑΕΙΟΘΕΑ

Πρωτοδημοσιεύτηκε στη «Φιλολογική Κύπρος» 1967 - 1968.
Κυκλοφόρησε σε βιβλίο το 1968, έκδοση «Πνευματικής Κύπρου».

ΑΞΙΟΘΕΑ

ΠΡΟΣΩΠΑ :

Ἄξιοθέα
Ἄρσινόη
Φαίδρα
Εὐρυνόη
Τροφός
Κυμοθόη
Α΄ Κορυφαία
Β΄ Κορυφαία
Χορὸς Θεραπεινίδων

(Ἡ σκηνὴ στὸ γυναικωνίτη τοῦ παλατιοῦ).

Ἄξιοθέα : Τοῦ Νικοκλῆ, τοῦ βασιλιᾶ τῆς Πάφου,
εἶμαι συμβία, ἀπὸ γένος Σαλαμίνο.
Γέννα κι' ἀνάθρομμα τῆς Κύπρου
τῆς Ξακουστῆς γιὰ τὸ χαλκὸ καὶ γιὰ τ' ἀλάτι της,
γιὰ τὰ πολλά της δάση, ποὺ ἡ Ξυλεία τους
γοργόδρομα καράβια πλιάθει
ἐμπορικά.
Τὴν πρώτη νότῃ ξόδεψα
στῆς Σαλαμίνας τοὺς γιαλοὺς, ποὺ ὁ Τεῦκρος
ἔφτασε κάποτε διωγμένος ἀπ' τὸν κύρη του
κι' ἴδρυσε πόλῃ ὁμώνυμῃ τῆς πατρικῆς· κι' ἀκόμα
στοὺς διπλανοὺς πυκνόφυτους πευκῶνες της,
πέρασα χίλιες - δυὸ χαρές.
Ἔστερα ἐδῶ στῆς Πάφου τοὺς ὀρίζοντες,
μὲ τὴ θεομὴ ἔκτασή τους,
μ' ἔφερε ὁ σύνευνός μου νὰ καρπίσω
μ' ἓνα σωρὸ παιδιά.
Ν' ἀναπολῆς εὐτυχοσιμένα χρόνια
τὸν πόνο λιγοστεύεις, μὰ σημαίνει τοῦτο
πὼς γέρασες ἢ πὼς μυρίζεσαι
δεινὰ νὰ δέρνουν γύρω τὸν ἀγέρα.
Μέσα στοὺς δύσκολους καιροὺς θὰ δείξεις
ἂν ἔχη δύναμη ἡ ψυχὴ σου
κι' ἂν νοιώθῃς τὴν ἀξία καὶ σημασία τῆς ζωῆς.
Κι' ὅμως πολὺ θὰ τῶθελα νὰ κλείσω
σὲ ἤρεμα χρόνια δίχως θλίψη
τὰ δύο μου μάτια μὲ τὴ σιγουριά

πὼς πίσω ἀφῆνω στέρεο σπίτι,
φύτρα σὲ σπίτια, πᾶχουνε θεμέλια στέρεα,
καὶ μνήμη ὀλότελα ἀγαθή.
Ἄλλὰ πρὸς τί νὰ σπαταλῶ τὸ χρόνο μου;
Ἔχει διπλὴν ἀξία ὁ χρόνος στὰ προχωρημένα πιὰ κεφάλια.
Ἄς ἐπιβλέψω τὶς δουλειές τοῦ παλατιοῦ...
(φεύγει).

Χορικὸ : Ζώνουν τὰ ξένα φουσατά τὴν Πάφο.
Σειρά μας, σειρά τους.

Ἔμψυχα λάφυρα εἴμαστε πολέμου.
Κάποτε κόρες ὑψηλῶν σπιτιῶν
τ' ὀλότισιο παράστημα προβάλλαμε.
Τώρα στὸν ἴσκιό ζοῦμε ὑπάκουες
στὴν κάθε προσταγή.
Σειρά τους τώρα. Ὁ πόλεμος
ἄλλους ὑψώνει κι' ἄλλους ταπεινώνει.
Ἐμεῖς ταπεινωθήκαμε. Σειρά τους
νὰ σκύψουνε τὸν τράχηλό κι' ἐτούτες
τοῦ παλατιοῦ οἱ γυναῖκες.
(μπαίνει ἡ Τροφὸς)

Τροφὸς : Τοῦ παλατιοῦ γυναῖκες, πέστε μου
ποῦ βρίσκεται ἡ Ἀξιοθέα;
Μὲ τὰ παιδιὰ στ' ἀνώγια ἢ πῆγε
στῆς Ἀφροδίτης τὸ ναὸ
ἢ στὴν αὐλὴ ἐπιβλέπει τὰ γυναῖκεια ἔργα;

Α' Κορυφαία : Μεγάλῃ βία ἀπὸ τὰ λόγια σου μαντεύω, παραμάνα
καὶ λαχανιάζεις σάμπως νάτρεξες πολὺ.
Κι' αὐτὸ τ' ἀνήσυχό σου βλέμμα
πολλὰ μοῦ μολογᾷ.

Τροφὸς : Δεινὰ βαριά οἱ Θεοὶ ἐτοιμάζουνε στὸν τόπο μας.
Ζοῦμε σὲ ἀνήσυχους καιροὺς.
Ἄμποτες νάχαμε τ' ἀρχαῖα τὰ χρόνια
τὰ γαληνά. Κυλοῦσεν ὁ καιρὸς
σὰ γάργαρο νερὸ στοὺς κατεβάτες περβολιῶν.
Χαρὰ Θεοῦ ἦταν τὰ νυχτέρια μας.
Ρυτίδα δὲν αὐλάκωνε τὸ μέτωπο
μήτε πιερὸ χαμόγελο τὸ στόμα.

Α' Κορυφαία : Νὰ τὴν βασίλισσα πὺν ξεπροβάλλει
μὲ τὸ γαλήνιο τῆς ρυθμό.
(μπαίνει ἡ Ἀξιοθέα).

Τροφὸς : Βασίλισσά μου τιμημένη, μήνυμα
μαῦρο σοῦ φέρνω. Μὴ κακοκαρδίζεις.

Ἀξιοθέα : Ξάστερα λέγε κι' ἄφησε
περιστροφές τοῦ λόγου ἀπὸ κακὴ συνήθεια.

Τροφὸς : Δὲν εἶναι πρόπον σὲ γυναῖκεια γλώσσα

ἀπότομα κι' ἀπόνετα νὰ λέγη.
Πάντα τῆ γλώσσα συγκρατᾷ ἢ συμπόνοια
καὶ κοιποδένει την.

'Α ξ ι ο θ έ α : Κι' ὅμως τὸ μαῦρο μήνυμα
μὲ τὶς περιστροφές δὲν ἀσημῶνεται,
ἀλλὰ τὸ μαῦρο μαῦρο πὸ πολὺ
στὸ νοῦ φαντάζει, πὸ ὄλο κακοβάζει.

Τ ρ ο φ ό ς : Κρουφάκουσα. Συγγνώμη. Ἡ καλωσύνη σου
ἀπλόχερα τὰ σφάλματα ξεγράφει.
'Αλλὰ δὲν ἄντεξα στὸν πειρασμό.
Τὴν ταραχὴ μοῦ φύτεψε στὸ νοῦ καὶ τὸ κορμὶ
τοῦ Πτολεμαίου τὸ στράτευμα πὸ γύρω
περίζωσε τὴν πόλη τὰ βραχιόλι.
Εἶναι ἓνας μήνας, ὅπως ἔμαθα, πὸν πέρα
σὲ ἄλλες τῆς Κύπρου περιοχὲς μαζεύουν
ὀπλίτες καὶ τοξότες κι' ἄρματα
ὁ 'Αργεῖος κι' ὁ Καλλικράτης, στρατηγοὶ
τοῦ Αἰγύπτιου Πτολεμαίου, τοῦ σύμμαχού μας.

'Α ξ ι ο θ έ α : Εἶν' ἓνας μήνας; Τώρα νοιώθω
γιατὶ στ' αὐτιά μου κάποιες φῆμες λέγανε,
πὼς γέμισε μὲ ξένους τὸ νησί.
Μὰ ὁ Νικοκλῆς ἐξήγησι δὲν ἔδινε,
παρὰ ἦταν σκυθρωπὸς καὶ νευρικός
κι' ἔτρεχε ἐδῶ, καὶ πάσκιζε παρέκει
καὶ σὲ συμβούλια χρόνο σαταλοῦσε
πράγμα πὸν δὲ συνήθιζε ἄλλοτε!

Τ ρ ο φ ό ς : Λοιπόν, γιατί νὰ τὰ πολυλογῶ; Κρουφάκουσα.
Οἱ ἀπεσταλμένοι ζήτησαν ἐξήγησι
γιὰ τὴν καινούρια συμμαχία τοῦ Νικοκλῆ.
Μὲ φύρια συζητοῦνε·
μισοκατάλαβα, γιατί κι' οἱ γλώσσες τους
μὲ δυσκολεύανε καὶ τὰ νοήματά τους.
Πάντως δυσάρεστα ἦταν ὄλα.
Οἱ ξένοι ἐφύγαν ξαναμένοι σὰν τὰ κάρβουνα,
πὸν κοκκινίσαν γιὰ καλὰ.
Κι' ὁ βασιλιάς μὲ τοὺς δικούς μας
τοὺς στρατηγούς, τοὺς ἀδερφούς του καὶ τοὺς σύμβουλους
κατσούφιασε σὰ ν' ἄρχιζε μιὰ μπόρα
τρομακτικὴ μετὰ ἀπὸ πρόσχαρο καιρό.
'Ο πρῶτος στρατηγὸς σὲ μιὰ στιγμὴ
βαριά μιλά στὸ βασιλιά.
'Η σύναξη ταράχτηκε. Καὶ τότε
λόγο πονετικὸ ξεστόμισεν ὁ Νικοκλῆς.
Καὶ τὰ κεφάλια ἐσκύψαν ὀλωνῶν,
σάμπως κεφάλια δαμαλιῶν
σὲ βαρετοῦ βοδάμαξου ζυγό.

- 'Αξιόθέα : Δὲν ἔνοιωσες τὸ λόγο;
- Τροφός : Γιὰ συμμαχία καὶ γιὰ συνθήκες
καὶ γι' ἀθετήσεις λόγων.
- 'Αξιόθέα : Δὲν ὑψωσε τὸ λόγο θαρρετά του ὁ Νικολῆς;
- Τροφός : Εἶχε γλυκάδα καὶ ταπείνωση ἢ φωνή του.
- 'Αξιόθέα : Πολλὰ δυσάρεστα μοῦ μολογᾶνε τοῦτα.
Τὰ ὄνειρα τρέμω. Τὰ ὄνειρα
κάποιες βουλές Θεῶν κρατᾶνε
στὰ δύσκολα πλεμάτια τους.
Μπορεῖ νὰ τὰ ξυπνᾶνε πεθυμιές,
μπορεῖ νὰ τὰ ξυπνᾶνε οἱ μνήμες.
Μὰ εἶναι καὶ τὰ προφητικά
βουλή Θεοῦ, πού ἡ πείρα τᾶδειξε
ἀληθινὰ νὰ βγαίνουνε συχνά.
- Τροφός : Καλὲ κυρά, μὲ προθυμία θ' ἀκούσω
νὰ ἐξιστορᾶς τὸ τί εἶδες στ' ὄνειρό σου.
Λένε πὼς ἂν τὸ πῆς μπορεῖ
τὸν ἄλλο νᾶβρη τὸ κακό. Μὰ τοῦτα
δὲν τὰ πολυπιστεύω. Πάλιν
τὸ προτιμῶ νὰ μ' εὔρη τὸ κακό
παρὰ ν' ἀγγίξῃ ἐσένα.
- 'Αξιόθέα : Στὸ λιακωτὸ κοντὰ στὸ στύλο
σὲ μιὰ φωλιά τιτύβιζαν μιὰ δράκα
πουλάκια κόκκινα, κ' ἡ μάνα
πηγαινοερχόταν φέροντας τροφή
στὰ λαίμαργά τους στόματα.
Ἦτανε θέαμα ἐξαίρετο, νὰ χαίρεσαι
τὴ μητρικὴ στοργή καὶ τὴ σοφία
τῆς φύσης!
Καὶ ξάφνου σύννεφο βαρὺ
τὰ πάντα σκοτεινιάζει.
Γεράκι γύρω τάραζε τὸ χῶρο
κι' ἔβλεπες πέρα κάτι μάτια στροαφτερὰ
π' ἀναζητούσανε τὴ λεία.
Κι' ὕστερα δεύτερη τρομάρα
ἀπὸ τὸ χῶμα κάτω ξεπηδοῦσε.
Ἦχανε σφύριξε κι' ἀνέβαινε στὸ στύλο
καὶ κάρφωνε ἓνα βλέμμα, πὺν παρᾶλυε
κορμὶ καὶ λογικό.
Ἦ μάνα τῶν πουλιῶν χτυποῦσε δῶθε-κεῖθε.
Γιὰ τὸ γεράκι γιὰ τὴν ὄχεντρα;
Καὶ τὰ πουλάκια τιτύβιζαν δίχως νὰ γνωρίζουν
τὸν κίνδυνο, τὸν διπλοκίνδυνο.
Καὶ τότε πέρασε ἀστραπή, καὶ κοκκίνισαν
στύλοι καὶ λιακωτὸ κι' ἀγέρας.
Καὶ ξύπνησα χωρὶς νὰ δῶ τὸ τέλος.

Αὐτὸ μὲ τυραννάει.
Ποῖδ νᾶτανε τὸ τέλος
ποῦ θὰ μποροῦσε ξήγησι νὰ δώση στ' ὄνειρό μου;
Γιατὶ μὰ ἀμφιβολία δεσπόζει μὲς τὸ νοῦ μου.
Κι' εἶναι ἡ ἀμφιβολία ποῦ μᾶς τσακκίζει
καὶ δὲ μπορεῖς ν' ἀποφασίσῃς...
καὶ παραδίνεσαι.

Τ ρ ο φ ό ς : Μιὰ ξήγησι ἀγαθὴ θωρῶ, κυρά μου,
σ' αὐτὸ τ' ἀβέβαιο τ' ὄνειρό σου.
Ἐάν εἶναι τὰ πουλιὰ τὰ φύτρα σου
κι' ἡ πουλιομάνια ἐσύ, καὶ κίνδυνοι σᾶς ζώνουν,
— τάχα ποιὸν ἄνθρωπο δὲν ζώνουν κίνδυνοι; —
μήτε ἡ ὄχια, καὶ μήτε τὸ γεράκι.
θὰ σᾶς πειράξῃ.
Γιατὶ σᾶς σκέπει ὁ Δίας, ποῦ διαφεντεύει
τὶς ἀστραπῆς καὶ τὶς βροντῆς καὶ τ' ἀστροπέλεκα.

' Α ξ ι ο θ έ α : Μακάρι νᾶβγῃ ἀληθινὸ τὸ ὅπως τὸ ξήγησες.
Γιατὶ τροφὸς σὺν εἶσαι, εὐθύνη στὸ παλάτι
ἔχεις ἰσόμοιρη μ' ἐμένα.

Τ ρ ο φ ό ς : Ἡ πίστι στοὺς Θεοὺς καὶ στὶς καλῆς ἐκβάσεις
τῆς κάθε μας δουλειᾶς
ἀλάφρωσι, κυρά μου, δίνει στὰ δεινὰ μας,
στὶς ὑποψίες καὶ στὶς ἀμφιβολίες.

' Α ξ ι ο θ έ α : Μὲ συμβουλεύεις τοὺς Θεοὺς νὰ ἐξευμενίσω;
Τότε κι' ἐσένα δέρνει ἡ ἀμφιβολία.

Τ ρ ο φ ό ς : Τὸ φέρνει ὁ λόγος κι' ἡ συνήθεια,
καὶ προπαντὸς ἡ λογικὴ.

' Α ξ ι ο θ έ α : Σ' ἄλλους καιροὺς πολὺ θὰ μ' ἄρесе
ὁ τρόπος ποῦ ξεφεύγεις.
Ὅμως οἱ δύσκολοι καιροὶ ἀπαιτοῦν
σκέψη καὶ χρόνον νὰ μὴ δαπανοῦμε.

Τ ρ ο φ ό ς : Ἐὰς ἔχουμε τὴν πίστι στοὺς Θεοὺς...

' Α ξ ι ο θ έ α : Καλύτερα νὰ λῆς στὴ Μοίρα

Τ ρ ο φ ό ς : Παρακαλῶ, κυρά μου, ἀπόδιωξε τοὺς μαύρους φόβους,
μαύρους σὺν τὸ φτεροῦ κοράκου.

' Α ξ ι ο θ έ α : Πᾶμε μαζὶ νὰ δοῦμε τὰ κελλάρια.
Στοὺς δύσκολους καιροὺς καὶ τοὺς χαμένους
πρώτη μας μέριμνα οἱ προμήθειες.
(φεύγουν).

Χ ο ρ ι κ ό : Μεγάλῃ δύναμη ἡ ἀμφιβολία.
Ἐγγονίες γεννᾶ, ξυπνᾶ τὸ φόβο
κι' ἔχει γι' αὐτὸ ἄγρυπνο τὸ μάτι τοῦ ὀθνητός.
Ἡ ξέγνοιαστὴ ζωὴ τὸ σῶμα πλαδαρώνει,
κάνει τὸ νοῦ νὰ μὴ μετρᾷ τὶς πράξεις,

τὴ θέληση σὰν τὸ ζυμᾶρι πλάθει.
 Γιὰ μᾶς τοὺς δούλους δύναμη εἶναι
 μονάχα ἡ ὑποταγὴ καὶ τὸ καλόπιασμα
 κι' ἡ δούλευσις ἡ σκληρὴ.
 Δίβουλος κόσμος, δίβουλη ζωὴ!
 Ἄλλοι ἐκεῖ πάνω στέκουν κι' ἄλλοι χαμηλά
 κι' ἄς εἶναι γιὰ ἄλλους μας ἴδιοι οἱ Θεοί,
 ἢ γέννησις κι' ὁ θάνατος.
 (μπαίνουν Ἀρσινόη, Εὐρυνὴ καὶ Φαίδρα).

Ἀρσινόη : Εἶναι ξανθὸς σὰν ἥλιος θερινός.
 Τοῦ νέου, πὺν μοῦταξε γιὰ γάμο ὁ κύρης,
 στάζει τ' ἀχείλι του τὸν ἴδρωτα σὰ μέλι.
 Τὸν ἀγαπῶ κι' ἄς δὲν ταιριάζει σὲ γυναῖκα
 νὰ ξεστομίζη τέτοια λόγια ἐμπρὸς σὲ κόσμον
 δικό του ἢ ξένο.
 ὦ θεία μου Φαίδρα, πάντοτε ὁ γονιὸς
 λόγο σοφὸ ἔχει.
 Τοῦτο πιστεύω τώρα
 ἀπὸ δική μου πείρα.
 Ὁ κύρης διάλεξε γιὰ μένα παλληκᾶρι
 πὺν δέχομαι ἀπὸ σέβας τοῦ γονιοῦ
 κι ἀπὸ πρεπούμενην ὑποταγὴν στὸ στύλο τοῦ σπιτιοῦ.

Φαίδρα : Ἄλλα καὶ πὺν σ' ἀρέσει.
 Εὐτυχισμένη σύμπτωση.
 Γιατὶ συχνὰ τὸ σέβας ὄ,τι ὑποχρεώνει
 καὶ τὸ λαλεῖς καλὸδεχτο,
 ἢ θέρημ τῆς καρδιάς δὲν τ' ἀγαπᾶ
 καὶ πνίγει τὸν καῦμό της.

Ἀρσινόη : Αὐτὸς ὁ λόγος χίλιες σκέψεις μοῦ γεννᾶ,
 κι' ἄς εἶναι εὐτυχισμένο τὸ μυαλὸ καὶ τὸ κορμί,
 κι' ἢ μέρα γύρω καταγάλανη.

Εὐρυνὴ : Δὲν εἶναι γιὰ τὴν ὥρα τέτοιες συζητήσεις, Ἀρσινόη.

Φαίδρα : Ἄλλοι ἔχουν τ' ὄνομα κι' ἄλλοι τὴ χάρη.
 Φαίδρα μὲ λένε ἀπὸ τὸ Μάριον
 ἀναθρεμμένη ἀρχοντικὰ σὲ καταγάλανους καιροὺς
 εἰρηνικούς, πνιγμένους στὸ χρυσάφι
 μὲ γύρω ἀγέρο ἀγάπης κι' εὐτυχίας.

Εὐρυνὴ : Ἀγαπητὴ μου συνυφάδα Φαίδρα, εἶναι σκληρὸ
 χαρούμενες στιγμὲς τῶν ἄλλων
 νὰ τὶς μαυρίζουμε μὲ τὰ δικά μας πάθη.
 Τῆ δυσπιστία γεννᾶμε γιὰ ὄ,τι πιδ ὠραῖο
 ὑπάρχει στὴν ψυχὴ τῆς νιάς, τὸ γάμο.

Φαίδρα : Μὲ συγχωρεῖτε οἱ δυὸ, μικρούλα μου Ἀρσινόη
 κι' ἐσὺ Εὐρυνὴ συνυφάδα μου,
 μὲ συγχωρεῖτε π' ἀθελα ξεστράτισεν
 ὁ λόγος ὁ γυναικεῖος ἀπ' ὄ,τι πρέπον

εἶναι στή γλώσσα τῆς γυναίκας:
τὴν προσοχή τιμῶ καὶ τὴν γλυκολαλιά.

- 'Α ρ σ ι ν ό η : 'Ετοῦτες οἱ στιγμές, ποῦ τ' ἀναμένεις
τῆς εὐτυχίας σου τ' ἄγνωστο, τίς βλέπω
μνήμη ἀγαθὴ γιὰ τὸν καθένα νὰ ἐτοιμάζουν.
- Φ α ί δ ρ α : "Ἄν βγοῦνε σὲ καλό, 'Αρσινόη μου,
τὰ γύρω μας ἀμφίβολα κινήματα τ' ἀγέρα καὶ τοῦ κόσμου,
Σχέση δὲν ἔχουν μὲ τὸ γάμο σου
ὅμως γεννοῦν τὸ φῶς.
- Ε ὑ ρ υ ν ό η : Μὴν τὴν ἀκοῦς τῆ θεία σου Φαίδρα
ποῦ κατοικεῖται
καὶ κοιτά νὰ χαρῆς τὸ γοήγορο καιρό,
χρυσή, 'Αρσινόη μου.
Οἱ μαῦρες σκέψεις κ' οἱ θολές
ἄς μὴ θολώσουν τὴ χαρὰ σου.
Τὸ πῶς μεγάλο γεγονός γιὰ τὴ γυναίκα
ὁ γάμος εἶναι.
Λάμπει σὰν τὴν κορῶνα στὴ ζωὴ μας.
Κι' ἔρχονται τὰ παιδιὰ σὰν τὰ πετράδια στὴν κορῶνα
καὶ τῶν παιδιῶν μας τὰ παιδιὰ, τ' ἀγγόνια μας...
Τ' ἄλλα τ' ἀφήνουμε στὰ χέρια τῶν ἀντρῶν
καὶ σῶν Θεῶν τὴν προστατευτικὴ ματιά.
- 'Α ρ σ ι ν ό η : Πόσο γλυκὰ μιλάς, ὦ θεία Εὐρυνόη.
Δὲ σὲ τσακίσαν τὰ ξενύχτια
στὰ κρεβατάκια τῶν πολλῶν παιδιῶν σου.
- Ε ὑ ρ υ ν ό η : Οἱ γέννες ξαναιώνουν τὴ γυναίκα
καὶ τὴ γεμίζουν μὲ ἀντοχή.
Παίρνεις ζωὴ κάθε φορὰ ποῦ δίνεις μιὰ ζωὴ στὸν κόσμο.
τὸ βρεφικὸ κεφάλι.
- Φ α ί δ ρ α : "Ὅταν σοῦ φέρουνε καινούργια ἀγάπη οἱ γέννες
κ' ὄχι θυμοὺς καὶ βάσανα στὸ σπίτι.
- Ε ὑ ρ υ ν ό η : "Ὅπως κ' ἂν τὸ ζυγίσης, συνφάδα μου,
οἱ γέννες ξαναιώνουν τὴ γυναίκα.
Τῆς δίνουν νόημα ἢ καλύτερα
τὸ νόημα τ' ἀνανεώνουν μὲ καινούργιες μαρτυρίες.
- Φ α ί δ ρ α : Χορτάτος τὴν τροφὴν πιά κρίνει
καὶ ξεδιαλέγει.
'Ὀ νησιτικός; Δὲν ξέρει νὰ διαλέγη.
Στὴν εὐτυχία τὰ πάντα εἶναι καλὰ,
λαμπροφοροῦν.
Στὴ δυστυχία;
Μῆτε τὸν ἥλιο βλέπεις μῆτε τὸν ἀγέρα νοιώθεις.
- 'Α ρ σ ι ν ό η : Παρακαλῶ, δὲ θέλω ἀνάμεσά σας
νὰ γίνω ζήτημα θυμοῦ...
- Ε ὑ ρ υ ν ό η : Τὸ συνηθίζει ἡ θεία σου, ὦ 'Αρσινόη.

Συχνά παραπονιέται .
Γι' αυτό δε φταίεις ἐσὺ· μηδὲ κανένας.
Τὸ κάθε γεγονός γι' αὐτὴ γεννᾷ
μαύρους συλλογισμοὺς καὶ σχόλια.

- Φ α ί δ ρ α : Ἄς μὴ ζηλέψουνε οἱ Θεοὶ
τὴν πίστη σας στὴν εὐτυχία.
- Εὐ ρ υ ν ό η : Ἐπικαλεῖται τοὺς Θεοὺς νὰ μᾶς προσέξουν
κι' ἄδικο μάτι ἀπάνω μας νὰ ρίξουν;
- Φ α ί δ ρ α : Αὐτὸ δὲν τὸ ζητῶ.
Εὐ ρ υ ν ό η : Ἴσως ἀθέλητα νὰ τὸ ζητᾷ ἡ καρδιά σου
σὲ πόθο μυστικό.
- Φ α ί δ ρ α : Ἔ! ναι! Γιατὶ πολὺ μὲ τυραννᾷ
στὸ πλάϊ σας νᾶμαι, νὰ θωρῶ
τὸ πῶς καλότυχα περνᾶτε
κι' ἐγὼ νὰ νοιώθω δυστυχία
δίπλα στὸν ἄντρα μου ἂν μπορῶ ἄντρα νὰ τὸν λέω
καὶ στὰ παιδιά μου τὰ ὀρφανά μου
κι' ἄς εἶναι ζωντανὸς ὁ κύρης τους.
- Εὐ ρ υ ν ό η : Λόγο βαρὺ προφέρεις, Φαίδρα.
'Α ρ σ ι ν ό η : Καὶ μὲ πληγώνεις τέτοιαν ὥρα τῆς ζωῆς μου.
- Φ α ί δ ρ α : Ἐσένα τύφλωσε ἡ χαρά, Ἄρσινόη,
κι' ἐσένα ἡ νίκη, ὦ Εὐρυνόη.
- Εὐ ρ υ ν ό η : Ἡ νίκη πὰ εἶναι παρελθόν.
Σὲ βεβαιώνω ἀθέλητά μου
τὸ πὺν ἔγινε ἔχει γίνει,
καὶ κέρδισα τὸν ἄντρα μου
πὺν γιὰ δικό σου πεθυμοῦσες ἄντρα.
- Φ α ί δ ρ α : Μὰ ἐγὼ τὴ δυστυχία μου ζῶ
κι' ὄλο τὴν κλώθω σὰ μαλλὶ στή ρόκα.
- Εὐ ρ υ ν ό η : Κι' ὅμως ὁ χρόνος κι' ἡ συνήθεια γαληνεύουν.
καὶ τὰ μεγάλα πάθη.
- 'Α ρ σ ι ν ό η : Στέκω καὶ δὲ μπορῶ νὰ καταλάβω, θεῖες μου,
τὰ βαρετά σας λόγια.
(μπαίνει ἡ Τροφός).
- Τ ρ ο φ ό ς : Οἱ συνυφάδες λογοφέρνουν πάλιν;
Συνήθεια αὐτὸ 'ναί ἀπ' τὰ πανάρχαια χρόνια.
'Αλλὰ σὲ τέτοιες ὥρες κάθε πάθος
μπαίνει παράμερα καὶ λέμε πῶς νὰ σώσουμε
τ' ὅ,τι μποροῦμε.
- 'Α ρ σ ι ν ό η : Μὲ κάνεις νὰ τὰ χάνω, παραμάνα!
Τὰ σκοτεινὰ τὰ λόγια ἀκολουθοῦνε λόγια
πὺν σκοτεινά, γεμάτα αἰνίγματα καὶ φόβους.
- Φ α ί δ ρ α : Μὲ τὴ μουρμούρα σου, ἐσὺ γρηᾷ, μᾶς παραζόρισες.
Ἄν ἔχει ἡ Ἄξιοθέα γιὰ σένα χρέος

πὸν τῆς μεγάλωσες τὶς κόρες
δὲ βλέπω ἔμεῖς γιατί τὸ λόγο σου ν' ἀκοῦμε
τὸν ἐνοχλητικό.

Ὅσο γιὰ τὶς παραγγελιὲς καὶ τὶς ὀρμήνιες σου
πὸν μὲ τὸ πρῶτο ξεστομίζεις ἐπιδεικτικά,
σάν τῆ πρραμμάτεια Φοίνικα, παρακαλῶ
νὰ τὶς πουλᾶς ἄλλοῦ.

- Τροφός : Μετὰ χαρᾶς, κυρά μου, ἀλλὰ ἐγὼ δεινὰ
μαντάτα φέρνω κι' ὄχι ὡς λὲς παραγγελιές.
- Ἀρσινόη : Δεινὰ σὲ τέτοιους ὄμορφους καιροὺς;
- Τροφός : Οἱ ἀντράδες σας βαρὺ φορτίο κρατᾶνε
τῆς πόλης τῆς εὐθύνη.
- Φαίδρα : Τὸ ξέρουμε. Τῶν πρώτων μοῖρα αὐτά,
καθῆκον κι' ὑποχρέωση.
- Τροφός : Ξένος στρατὸς τὴν πόλη περιζώνει
καὶ σφίγγει, σφίγγει, ὀλόγυρα τὰ τεῖχη.
- Ἀρσινόη : Ὁ λόγος ποιὸς, καλὴ μου παραμᾶνα; μὲ τρομάζεις.
- Τροφός : Ντόπιος στρατὸς μὰ ἐχτρός.
- Εὐρυνόη : Ξεσήκωμα λαοῦ;
- Τροφός : Ξεσήκωμα λαοῦ! Μᾶς ἔφαγε
τὸ πνεῦμα τῆς Ἀνατολῆς
κι' ἐσὺ ξεσήκωμα καὶ τέτοια μοῦ ἀραδιάζεις;
- Εὐρυνόη : Ποιὸς εἶπε τέτοιες φράσεις;
Τροφὸς νὰ τὰ σκεφτῆ ἀποκλείεται.
- Τροφός : Στὴν κεφαλὴ μου φύτεψε ὁ Θεὸς αὐτιά ν' ἀκούω
καὶ νοῦ ν' ἀρπάζω καὶ νὰ κρίνω.
- Εὐρυνόη : Καὶ γλώσσα πὸν ἀσταμάτητα μιᾶ
χωρὶς τὸ λόγο νὰ μετῶ καὶ τὸν ἀντίκτυπό του.
- Ἀρσινόη : Καλέ, τί νευρικότητα στοῦ γύρω ἀγέρα!
Ἄλλὰ γιατί ὁ ἐχτρός τὴν πόλη περιζώνει;
- Φαίδρα : Τὴν εὐκαιρία ζητῶ.
Καὶ πάντα μιὰ εὐκαιρία περνᾶ ἀπὸ δίπλα σου.
Ὁ ἔξυπνος πάντοτε καρδοκεῖ
κι' ἀρπᾶ τὴν εὐκαιρία...
- Τροφός : Τί μουμουρᾶς τὸ γρόνθο σφίγγοντας, ὦ Φαίδρα;
Αὐτὰ μᾶς φέρνουν τὰ κεφάλια τῶν ἀντρῶν.
Ἡ πάλιν τὰ παράπονα θ' ἀρχίσης
τάχα πῶς ἀδικήθηκες στοῦ γάμο σου
κι' ἄλλοι ἐδῶ εὐτυχοῦνε
καὶ φταίει ὁ ἄλφα, φταίει ὁ βῆτα
καὶ τὸ δικό μας τὸ μυαλὸ δὲ φταίει;
- Ἀρσινόη : Μὰ σᾶς παρακαλῶ. Κι' ἄς δὲ μοῦ πέφτει λόγος,
παρακαλῶ κρατῆστε τοὺς θυμούς σας
καὶ τὶς λοξὲς κουβέντες πὸν ταράζουν

- ἀκόμα πιό πολὺ τὸν γύρω ἀγέρα.
- Τ ρ ο φ ό ς : Θυμὸ δὲν ἔχω. Πνίγομαι
 πού ἡ πόλη πνίγεται καὶ βλέπω
 τὴν Ἄξιόθεα σκυθρωπὴ νὰ τριγυρνᾷ
 πλέκοντας καὶ ξεπλέκοντας τὰ χέρια
 νὰ πνίγεται σὰ νᾶτανε ἡ ὑπεύθυνη τῆς πόλης,
 ἐνῶ ἐδωνὰ μαλλώνετε τοῦ λόγου σας
 ἢ συζητᾶτε μὲ θυμὸ πού δὲν ταιριάζει
 μὲ τὴν ἀνάστατή μας ὥρα.
- Φ α ί δ ρ α : Ὡστε κρυφάκουγες; Ἦ σ' ἔχουνε κατάσκοπο
 νὰ καταγράψης τίς κινήσεις καὶ τοὺς λόγους μας;
- Τ ρ ο φ ό ς : Ἔχω τ' αὐτιὰ ν' ἀκοῦνε θελητὰ κ' ἀθέλητὰ μου.
 Καὶ δὲν ἀκούω, μονάχα σὰν τὸ θέλω νὰ μὴν ἀκούω
 γιὰτὶ ἔτσι πρέπει.
- Φ α ί δ ρ α : Γιὰ τὸ συμφέρον σου...
- Τ ρ ο φ ό ς : Γιὰ τὸ συμφέρον μας.
 Γιὰτὶ συμφέρον τῆς τροφοῦ στό σπίτι πάντοτε εἶναι
 νὰ ζῆ ἡ γαλήνη ὁλοῦθε.
- Ε ὑ ρ υ ν ό η : Σωστὰ μιλᾷς κ' ἄς εἶναι ἀνάξιο
 νὰ κρυφακούης, παραμάνσ.
- Τ ρ ο φ ό ς : Γι' αὐτὸ μαζέψετε τὸ νοῦ σας καὶ τὴ γλώσσα σας.
 Παραμονεύει γύρω μας μέγας κίνδυνος.
 Κι' ὅταν γνωρίζης γιὰ τὸν κίνδυνο
 κ' εἶσαι ἕτοιμη, λιγώτερο ὑποφέρεῖς
 καὶ πιό πολὺ βοηθεῖς ν' ἀποδιωχτῆ.
- Φ α ί δ ρ α : Ποιᾷς πόλης ἄνθρωποι εἶναι στό στρατό;
- Τ ρ ο φ ό ς : Καὶ ποῦ νὰ ξέρω;
 Δὲν εἶμαι φύλακας στὰ τεῖχη
 ἢ καταδότης στὰ χωριὰ καὶ στὰ λιμάνια.
- Φ α ί δ ρ α : Ἄν ἄκουσες, ρωτῶ.
- Τ ρ ο φ ό ς : Τοῦ Πτολεμαίου ἀνθρώποι.
 Σὲ κάθε πόλη ὑπάρχουνε πολλοὶ δικοὶ του.
 Καὶ τώρα ἐμπρὸς τραβάτε στὴν αὐλή,
 μαζέψετε τίς κόρες σας, τὰ παλληκάρια σας,
 τὰ στόματα βουλῶστε, βρέστε τρόπους
 νὰ παίξουνε ἤσυχχα ὄλοι,
 μὴν ἔχουμε λαχτάρεις, ταραχές...
 (φωνὲς ἀπὸ μακριά).
- Φ α ί δ ρ α : Ἡ ταραχὴ ξεκίνησε στὴν πόλη.
 Θὰ ξεπηθήσουν οἱ θυμοὶ καὶ τὰ παράπονα
 κ' οἱ πικραμένοι θὰ μιλήσουν
 κ' οἱ ἐπιτήδειοι...
- Τ ρ ο φ ό ς : Τ' ἀκοῦτε; Βρῆκε πιά ὁ λαὸς τὴν εὐκαιρία.
 Δυὸ κίνδυνοι στὴν πόλη. Μέσα κ' ὄξω.

- Φ α ί δ ρ α : Καλύτερα για μέ οί ἀνήσυχοι καιροί.
- Τ ρ ο φ ό ς : Νά μουρμουρᾶς... νά μουρμουρᾶς...
(φωνές και σπαθιῶν χτυπήματα).
- Ἄ ρ σ ι ν ό η : Κακό σημάδι για τὸ γάμο μου...
- Τ ρ ο φ ό ς : Μὴν κακομελετᾶς, κορίτσι μου.
Στὸν γάμο τίποτα δὲν εἶναι κακοσήμαδο
ἂν ἔχῃς νοῦ κι' ἀκούῃς τοῦ γονιοῦ
ποῦ με τὴν πείρα και τὴ γνώση περπατᾶ
κι' ἂν ἔχῃς νιάτα ν' ἀγαπᾶς... Ἡ Ἄξιοθέα ζυγώνει...
(φωνές και σπαθιῶν χτυπήματα).
- Ἄ ξ ι ο θ έ α : Τοῦ παλατιοῦ γυναῖκες, τὰ παιδιὰ μαζέφετε.
Τί στέκεστε ἔτσι τρομαγμένες;
Μὲ σύνεση και γρηγοράδα μαζευτῆτε
στ' ἀνωί ἐκεῖ ποῦ ὑπάρχει ἀσφάλεια.
Μέ ψυχραμία. Ἐμπιστοσύνη δίνω ἀμέριστη
στὰ χέρια τῶν ἀντρῶν μας.
Καί, παραμάνα ἐσύ, τὸ τί συμβαίνει μάθε.
- Τ ρ ο φ ό ς : Μετὰ χαρᾶς, κυρά μου.
- Ἄ ξ ι ο θ έ α : Καί στείλε μου ταχὺ τὸ μήνυμα.
- Τ ρ ο φ ό ς : Μετὰ χαρᾶς, κυρά μου.
- Ἄ ξ ι ο θ έ α : Μικρὴ Ἄρσινὴ, στὴ δυσκολία νὰ μὴ φοβάσαι.
Τὸ κάθε ἐμπόδιο κάνει τὴ χαρὰ ποῦ θάρθη
χαρὰ διπλή.
- Ἄ ρ σ ι ν ό η : Στὸ λόγο σου ὑπακούω, μητέρα. Μὰ ἡ καρδιὰ φοβάται..
- Ἄ ξ ι ο θ έ α : Κι' ἐσεῖς τοῦ παλατιοῦ γυναῖκες, νὰ σταθῆτε
ἐδῶ κι' ἐκεῖ προοσμένοντας τὸ μήνυμα.
Καί τώρα ἐμπρός! Ἡ καθεμιὰ στὸ χρέος της.
(φεύγουν).
- Χ ο ρ ι κ ό : Τὴν ταραχὴ φοβᾶμαι, τοὺς πολέμους,
ποῦ νέες ἀμάχες ξεσηκώνουνε στὸν τόπο.
ἌΟ δυνατὸς τὸν γρόνθο σφίγγει με σκληρότητα,
ὁ πλούσιος τσιγκουνεύεται
και παραδέρνουν οἱ φτωχοὶ κι' ἀγωνιοῦν.
Καί μιὰ στιγμή ξεσπάζει τὸ κακό.
Τοῦ ξεσηκώματος ἡ ἀντάρρα σπέρνει
γύρα στὴν πόλη πυρκαγιές και φόνους,
πάει πιά τὸ σέβας, πάει κι' ὁ νόμος,
δὲν ξέρει ὁ συγγενὴς τὸν συγγενή του,
δὲν ξέρει ὁ φίλος πιά τὸ φίλο
καὶ μήτε ὁ λεύτερος πιά νοιώθει λεύτερος,
μήτε κι' ὁ σκλάβος νοιώθει σκλάβος
ἢ νοιώθει λεύτερος.
(μπαίνουν ἡ φαίδρα κι' ἡ Κυμοθὴ).
- Φ α ί δ ρ α : Προχώρα, Κυμοθὴ. Μὴ τρέμεις και τοὺς ἴσκιους.
- Α' Κ ο ρ ὕ φ α ί α : Ἡ Φαίδρα με τὴ σκλάβά της.

- Φ α ί δ ρ α : Δέν εἶν' ἐδῶ ἢ τροφός, φυλάχτρα
μ' ἄγρουπνο μάι. Τῆ·μισῶ
γιατί παντοῦ τῆ μύτη χώνει
κι' ἀκούει καὶ καταδόνει κι' ὀρμηνεύει
καὶ φοβερίζει κι' ἐρεθίζει.
- Κ υ μ ο θ ό η : Κυρά, φοβᾶμαι. Ὁ νόμος λέει
νὰ μὲ κρεμάσουν ἂν τὸ σκάσω
ἀπὸ τοῦ ἀφέντη μου τὸ σπίτι.
- Φ α ί δ ρ α : Ἐν σὲ συλλάβουνε. Μὰ ἐγὼ κανόνισα
νὰ φύγουμε ἀνενόητες στὴ χώρα μου.
Ἔωρα τὴν ὥρα, ἐξάλλου, θὰ χυμῆξουν στὸ παλάτι,
θὰ σφάξουν καὶ θὰ κάψουν καὶ θὰ κλέψουν
κι' ὅλες ἐσᾶς ἀνδρόποδα θὰ πάρουν
στὶς γυναικαγορὲς μακρὰ στὰ ξένα.
- Α' Κ ο ρ υ φ α ί α : Ὁ δοῦλος δοῦλος ὅπου πάει.
- Κ υ μ ο θ ό η : Μὰ νὰ ξεφύγουμε δὲν εἶναι δυνατὸ
γιατὶ πολὺς στρατὸς παντοῦ γυρνάει.
Ἄκουσα ἀπ' ἔξω νὰ τὸ λένε οἱ δοῦλοι.
- Β' Κ ο ρ υ φ α ί α : Ὁ πόλεμος δὲν ξέρει λεύτερον ἢ δοῦλο.
- Φ α ί δ ρ α : Μὰ ἐσὺ δὲν εἶπες πὼς γνωρίζεις
ἀνθρώπους ἔμπιστους πὸν σίγουρα ἔξω
ἀπὸ τὸ τείχη θὰ μᾶς ὀδηγήσουν;
Εἶπες πὼς τὸ χρυσάφι μου εὐκόλα
θὰ ξαγοράση τοὺς ἀνθρώπους.
- Α' Κ ο ρ υ φ α ί α : Θεοὺς κι' ἀνθρώπους τὸ χρυσάφι ἐξαγοράζει.
- Κ υ μ ο θ ό η : Κυρά, φοβᾶμαι. Ἐσηκώθηκε ὁ λαός.
Ἐγὼ γνωρίζω ἐχτροὺς τῆς πόλης.
- Φ α ί δ ρ α : Τί εἶπες; Ἐχτροὺς γνωρίζεις;
Ἐχτροὺς θὰ πλήρωνες νὰ μᾶς συνδράμουν στὸ φεγγιό;
Μὰ τοῦτο πὸ πολὺ συμφέρει.
Σὲ τέτοιες ὥρες
πὸ τίμιος φέρεται ὁ ἐχτρός
γιατὶ συμφέρον ἔχει πὸ πολὺ
καὶ τὴν ἀνωμαλίᾳ πληθαίνει μὲ τὴν πράξη του.
- Β' Κ ο ρ υ φ α ί α : Δὲν εἶναι κίνδυνος πὸ κίνδυνος
ἀπὸ τὴν ἐπικίνδυνη γυναῖκα.
- Φ α ί δ ρ α : Λοιπόν, ἐσὺ θὰ πάρης τὰ παιδιά μου, Κυμοθόη,
καὶ πρώτη θὰ βγῆς ἀπ' τὴν πίσω πόρτα
πὸν πάει ὀλόισια στὸ περβόλι.
Στὴν καλυμένη μὲ κισσὸ σπηλιά θὰ περιμένης.
Ἐέρω τὴ μυστικὴ ἔξοδο ἀπ' τὰ τείχη.
- Κ υ μ ο θ ό η : Κι' ἂν μὲς τὸ περβόλι τριγυρίζουνε φρουρὲς
καὶ καταδότες ἢ χυμῆξουνε οἱ ἐχτροὶ
πὼς θὰ φυλάξω τὰ παιδιά, ποιά ξήγηση θὰ δώσω;
- Α' Κ ο ρ υ φ α ί α : Ἡ γλώσσα κόβει μὰ κι' ὁ νοῦς.

- Διπλὸ κακό.
- Φ α ί δ ρ α : Τοὺς τολμηροὺς βοηθοῦν οἱ περιστάσεις.
Κάτι θὰ βρῆς ἢ θάβρω νὰ ξεφύγουμε.
Μᾶς πνίγουν τώρα οἱ τῆχοι ἐδῶ.
Πόσο περιμένα μιὰ τέτοια ταραχὴ
νὰ δῶ τὴν εὐκαιρία μου νὰ μοῦ γνέφη!
Νὰ φύγουμε; νὰ φύγουμε!
(μπαίνει ἢ Τροφός).
- Τ ρ ο φ ό ς : Ποῦ πᾶτε; Τόπος ὄλωνῶν μονάχα τὸ παλάτι.
Πατρίδα τῆς γυναίκα εἶν' τὸ σπίτι τοῦ ἄντρα της.
- Φ α ί δ ρ α : Ἐκεῖ ποῦ δὲ σὲ σπέρνουν τί φυτρώνεις, παραμιάνα;
Νὰ γνοιάζεσαι γιὰ τὴν κυρά σου κι' ὄχι
γι' ἄλλων δουλειᾶς ποῦ δὲ ζητᾶνε
μῆτε τὴ γνώση σου, μὴδὲ τὴ δούλεψή σου.
- Τ ρ ο φ ό ς : Φύλακα μάτι καὶ φρουρὸ τῶν γυναικῶν
μὲ ὥρισε ἡ Ἄξιοθέα, κυρά μου Φαίδρα.
Κι' ὀφείλω τὴν ἐστία της νὰ κοιτάζω,
νὰ προστατεύω ἀπ' τὶς ἐπιβουλὰς ἢ τὰ τυχαῖα παραστρατήματα.
- Φ α ί δ ρ α : Πάρε σπαθὶ καὶ στάσου ν' ἀντικόησ
τὸν ξενικὸ στρατὸ μιὰ κι' ἔχεις μὲς τὰ στήθη
τοῦ λιονταριοῦ καρδιά.
- Τ ρ ο φ ό ς : Δὲν πολεμᾶνε μόνο μὲ σπαθὶ καὶ μὲ κοντάρι.
Κι' ὁ νοῦς κι' ἡ φρόνηση κι' ἡ πρόβλεψη
σπαθὶ ἔναι τοῦ πολέμου καὶ κοντάρι.
Δὲ νοιώθεις πὼς ἂν φύγῃς σπέρνεις
μὲς στὸ παλάτι μαῦρο πανικό;
Κι' ἂν σὲ συλλάβῃ ὁ ξένος τότε
κίνδυνος εἶναι κάθε τι νὰ μολογήσῃς
ἀθέλητα γιὰ θελητὰ σου. Ξέρουν μύριους τρόπους
νὰ κυνηγοῦν καὶ νὰ ψαρεύουν τὴν πληροφορία.
Κι' ὁ ἄντρας σου ποῦ στέκει δίπλα
στὸ βασιλιά ἀδερφὸς κι' ὑπεύθυνος μοιράζοντας
μαζί του κίνδυνο καὶ βάσανα
τί ταραχὴ θὰ νοιώσῃ, τί ντροπὴ μὲ τὸ φευγιό σου;
- Φ α ί δ ρ α : Ἄντρας δὲν εἶν' αὐτὸς ποῦ σὰ γυναίκα του
δὲ νοιώθει τὴ γυναίκα του.
- Τ ρ ο φ ό ς : Φρόνιμα λόγια αὐτὰ δὲν εἶναι
κι' οὔτε ταριάζουν σὲ γυναίκα
μὴδὲ στοὺς ἥρεμους καιροὺς.
- Φ α ί δ ρ α : Μιὰ σκλάβα σὰν ἐσὲ δὲν ἔχει
δικαίωμα νὰ ἐλέγχῃ τὸ τί λέγω
κι' ἂν σ' ἔχουνε σὲ ὑπόληψη μὲς τὸ παλάτι,
γιατὶ τοὺς παραστέκεις στὴν ἀνάθρεψη.
- Τ ρ ο φ ό ς : Τὴ γλώσσα δάγκωσε. Ζυγώνει ἡ Ἄξιοθέα,
ποῦ δὲ χωνεῖ ἀντίλογα στὶς κρίσιμες στιγμές.

- (μπαίνει ἡ Ἄξιοθέα).
- 'Αξιοθέα : Τί εἶδους μαλλώματα εἶν' αὐτά;
 Αὐτὸ μαντεύω ἀπὸ τῆ στάση σας κι' ἀπὸ τὴν ἔξαψή σας.
 Φαίδρα, γιατί δὲν εἶσαι ἀπάνω δίπλα στὰ παιδιά σου;
 Καὶ σκλάβα ἐσύ, στίς αἰθουσες τί τριγυρνᾷς;
 Κι' ὦ παραμάνα, ἐσένα ἀλλοῦ σὲ πρόσταξα νὰ στέκης.
- Τροφός : Λόγος σ' ἐμὲ δὲν πέφτει τώρα.
 Ἡ Φαίδρα ἄς δώση ἐξήγηση γιὰ τὰ καιώματά της.
 Ἐγὼ στὴν προσταγὴ ὑπακούω κι' ἐκεῖ ἐπιστρέφω
 ποῦ μ' ἔταξες βιγλάτορα καὶ παρατηρητή.
- 'Αξιοθέα : Ἡ Φαίδρα πρώτη πρέπει νὰ μιλᾷ.
 Κι' ἐξήγηση προσμένω.
 (φεύγει ὁ Τροφός).
- Φαίδρα : Θὰ σοῦ μιλήσω καθαρά, γιατί πὰ δὲ φοβᾶμαι,
 μήτε κατακραυγὲς καὶ μήτε τιμωρίες.
 Βαρέθηκα τὰ σπίτια αὐτὰ ποῦ κρέμονται
 καθὼς φοβέρες πάνω στὸ κεφάλι μου.
- 'Αξιοθέα : Μέτρα τὸ λόγο μὲ τὴ φρόνηση.
 Ἀ' Κοροφάια : Δὲν ἔχει φρόνηση τὸ ξέσπασμα.
 Φαίδρα : Ἀφέντρα σὲ δικό μου σπίτι, ὦ Ἄξιοθέα, δὲν εἶμαι.
 Γυναίκα τοῦ ἄντρα μου τοῦ νόμιμου δὲν εἶμαι.
 Γιατί νὰ κατοικῶ σ' αὐτὰ τὰ δώματα;
 Μιὰ στάλα ἂν ἔμεινε φιλότιμο στὰ στήθη μου
 θὰ πρέπει πὰ τὰ μάτια μου νὰ πάρω καὶ νὰ φύγω
 ἔστω κι' ἂν γύρω μας παραμονεύουν οἱ ἀπειλές.
- 'Αξιοθέα : Πολὺ παράξενα μιλᾷς καὶ προπαντὸς
 σὲ τέτοια ταραγμένην ὥρα
 ποῦ πρέπει ἢ σύνεση τὰ πάντα νὰ ὀδηγῇ.
- Ἀ' Κοροφάια : Οἱ ταραγμένες ὥρες δίνουν θάρρος.
 Ἄξιοθέα : Θᾶθελα ξήγηση τῶν λόγων σου.
 Ὅμολογῶ πὼς μὲ στενοχωρεῖς διπλά.
- Φαίδρα : Ὅταν παντρεύεται ἡ γυναίκα θέλει, Ἄξιοθέα,
 νὰ διαφεντεύη σὰ βασίλισσα τὸ σπίτι της.
 Ἐκείνη νὰ φροντίζη γιὰ τὸν δεῖπνο,
 ἐκείνη νὰ φροντίζη τί θὰ ὑφάνουν,
 ἐκείνη νὰ φροντίζη τὸ κελλάρι
 καὶ νὰ προστάζη καὶ νὰ τιμωρῇ.
 Ἐδῶ ἔμαι δεύτερη καὶ τρίτη
 κι' ὁ λόγος μου παράξενα ἀντηχεῖ
 κι' ἴσως νὰ τὸ λογίζουν γιὰ ἀνταρσία
 κι' ἔλλειψη σεβασμοῦ κι' ἀδιαντροπιά.
- 'Αξιοθέα : Σωστὰ ἔναι τὰ ὅσα λὲς μὰ καὶ ἄδικα.
 Ἐξάλλου μὲς τὸ σπίτι δυὸ κεφάλια
 νὰ διαφεντεύουν δὲν μποροῦν. Ἡ ἀρχὴ ἔναι μιὰ.
 Θαρρῶ ἐπικίνδυνο σὲ ξέχωρο παλάτι
 νὰ κατοικῆς σὲ τέτοιο δύσκολο καιρὸ ποῦ ὁ σεβασμὸς

δὲν ἔχει νόημα γιὰ κανένα.

Τώρα μὲ τὸ παραμικρὸ οἱ ἀγύρτες κι' οἱ ἐπιτήδαιοι
τὸν ὄχλο ξεσηκώνουν γιὰ ὑποπτα συμφέροντα,
ἐνῶ στὴν ἔνωση πολλῶν πληθαίνει ἡ δύναμη
κι' ἡ προστασία τῶν ἀνηλίκων πετυχαίνει.

Φ α ί δ ρ α : Ἔχεις σκληρὲς ἀπόψεις γιὰ τὸν ὄχλο
καὶ ταπεινωτικὲς, βασίλισσα.

' Α ξ ι ο θ έ α : Ἄλλο 'ναι ὁ λαὸς κι' ἄλλο 'ναι ὁ ὄχλος.

Φ α ί δ ρ α : Γιὰ τὸ δεσμὸ τοῦ σύννευνο δὲν εἶμαι σίγουρη
γι' αὐτὸ στὰ μάτια ὕπνος ἤρεμος δὲν ἔρχεται,
ξεκουραστῆς.

'Ανάμεσά σας κι' ἂν ὑπάρχω ἐδῶ δὲν εἶμαι.

Τὶς ὑποψιῆς ἀκολουθῶ κι' ἀπ' τὸ θυμὸ μου πέφτω στὴ ντροπὴ
καὶ τὴν ἀπελπισία.

' Α ξ ι ο θ έ α : Νοιώθω τὴ θέση σου. Δὲ σὲ κατηγορῶ.

'Ἄλλ' ἂν τὸ λοξοδρόμημα τοῦ ἐνὸς
γιὰ ἐκδίκηση ἀκολουθῆ τὸ λοξοδρόμημα ἄλλου,
τότε τὰ πάντα πᾶνε ἀπ' τὸ κακὸ στὸ χεῖριστο
χωρὶς κανένα κέρδος.

Ψηλὰ τὸ μέτωπο κι' ὀρθώσου, Φαίδρα,
στάσου πιστὴ κι' ὑπάκουη κι' ἀναμάρτητη
γιὰ νᾶχης πάντα παρηγορία
καὶ νὰ σὲ σέβονται θεοὶ κι' ἀνθρώποι.

'Ἡ ἐκδίκηση τὸ κρῖμα δὲν ξεπλένει.

'Ἡ ἐκδίκηση στοιβάζει κρῖμα νέο.

Β' Κ ο ρ υ φ α ί α : Μπαίνει ἡ τροφὸς ἀνήσυχη κρατῶντας τὴν ἀσπίδα
ἀδέξια.

(μπαίνει ἡ Τροφός).

Τ ρ ο φ ό ς : Μήνυμα μαῦρο μὲς τὰ μαῦρα
καθημερινὰ συμβάντα, πιδ μαυριδερό,
κομίζω ἀσήκωτο!

' Α ξ ι ο θ έ α : Τί σκούζεις ἔτσι; Τὶ κρατᾶς; Τὸ λόγο στρογγυλὸ νὰ λὲς
καὶ καθαρὸ προστάζει ἡ λογικὴ κι' οἱ περιστάσεις.

Τ ρ ο φ ό ς : Φορτίον ἀσήκωτο γιὰ μιὰ ψυχὴ προχωρημένη
σὲ χρόνια καὶ νυχτέρια σὰν ἐμέ, βασίλισσά μου.

Α' Κ ο ρ υ φ α ί α : Τρομάζω νὰ μαντέψω μάντεμα κακὸ.

Τ ρ ο φ ό ς : Καὶ δὲν τὴν πρόδωσε ὀρμηνεύει ὁ βασιλιάς,
κοιτῶντας ψηλομέτωπος.

' Α ξ ι ο θ έ α : Μὰ μίλησε ἐπιτέλους, παραμάννα.

Β' Κ ο ρ υ φ α ί α : Σκοτώνουν τ' ἀξεδιάλυτα καὶ δίβουλα.

Τ ρ ο φ ό ς : Ἐτούτῃ 'ναι τοῦ Πασικράτη ἡ ἀσπίδα ἡ τιμημένη.
Σ' αὐτὴ τὸν φέρανε νεκρὸ ἀπὸ δόρου ξενικὸ
κατάστηθά του καρφωμένο.
(φεύγει ἡ Κυμοδόη).

' Α ξ ι ο θ έ α : Καὶ λέγαμε μὲ τοὺς δεσμοὺς τοῦ γάμου

νά συγγενέψουμε.
'Αντρείος κι' ώραϊος κι' ἀπὸ σπίτι,
καλόκαρδος κι' εὐγενικός ὁ Πασικράτης.
Πόσο θὰ ταίριαζε στὴν 'Αρσινόη
φεγγάρι κι' ἥλιος!

- Τ ρ ο φ ό ς : Τὴ δύστυχη, τὴ δύστυχη ποὺ χάνει τὸ γαμπρὸ
πρὶν τὴ χαρὰ γνωρίσει τοῦ παντρέματος!
- Α' Κ ο ρ υ φ α ί α : Δύστυχη δυὸ φορές γιατί πετοῦσε
ψηλὰ σὲ σύννεφα χαρᾶς πρὶν λίγο.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Παρακαλῶ, γυναῖκες, νὰ φυλάξετε κρυφὸ
ἐτοῦτο τὸ χαμὸ μὴ μάθῃ τον ἢ 'Αρσινόη.
"Ωρα δὲν εἶναι γιὰ στηθοδαρμούς.
'Ἡ πόλη κινδυνεύει κι' ὅλοι πρέπει
τὴ σωτηρία τῆς πόλης νὰ σκεφτόμαστε.
Δεύτερον ἔρχεται τὸ σπίτι καθενός.
- Φ α ί δ ρ α : Πολὺ μᾶς κοροϊδεύει ἡ μοῖρα.
"Ἄλλα ἐτοιμάζεις κι' ἄλλα σοῦ ἐτοιμάζει
ζηλόφθονα.
Εὐτυχισμένος εἶναι αὐτὸς ποὺ συμφωνᾷ
τὸ καθετὶ ποὺ ἐτοίμασε μὲ κεῖνο
ποὺ ἡ Μοῖρα τοῦ ἐτοιμάζει.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Κρύψε σὲ μέρος σίγουρο τ' ἀπομεινάρια
τοῦτο τῆς νιότης καὶ τῆς λεβεντιάς του, παραμάνια,
τὴ στραφετερὴ του ἀσπίδα.
Θᾶρθῃ ὁ καιρὸς — ἂν ἔχουμε καιρὸ γραμμένο —
νὰ τὸν τιμήσουμε διπλά.
Καὶ τώρα στὰ ἔργα μας νὰ σώσουμε
τοῦ σπιτικοῦ μας τὸ ρυθμὸ.
- 'Α ρ σ ι ν ό η : ('Απὸ μέσα). 'Αλλοίμονο! πικρὸ μαντάτο.
- Τ ρ ο φ ό ς : 'Ἡ 'Αρσινόη, βασίλισσα.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : 'Ἡ 'Αρσινόη. Ποιὸς πῆρε τὸ μαντάτο
στ' ἀνυποψίαστο της τ' αὐτὴ χωρὶς νὰ λυπηθῇ
πὼς μεταδίνει σπαραγμὸ;
- Τ ρ ο φ ό ς : 'Ἡ Κυμοθὴ θαρρῶ ποὺ δὲν τὴ βλέπω ἐδῶ!...
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Φαίδρα, στὴν κόρη παραστάσου.
Κι' ἐσύ, γρηῃ, ποὺ τὴ μεγάλωσες, ξοδεύοντας ζωὴ,
πᾶρε γλυκὰ στ' ἀχείλι λόγια
νὰ μαλακώσῃ ὁ πόνος τῆς παρθένας.
Ξέρεις τί σκέψεις ὑποπτές γεννοῦν
τέτοια παθήματα στ' ἄσκεπτα νιάτα.
- Φ α ί δ ρ α : Ποῦ εἶναι στὴν ἀσκεψία τὰ πιὸ σοφά.
- Τ ρ ο φ ό ς : Νά την μὲ ξέπλεκα μαλλιά καὶ ματωμένα μάγουλα
καὶ ξεσκισμένα ροῦχα νὰ σιμώνῃ...
Πικρὴ, κορούλα, πὼς μὲ σφάζεις!
(μπαίνει ἡ 'Αρσινόη).

- 'Α ρ σ ι ν ό η : Μάνα, τὸν Πασικράτη δόρου
πολέμιο πῆρε μακρὰ ἀπ' τὸ φῶς, μακρὰ μου.
Μάνα, ποῦ νᾶθρω στύλο ν' ἀκουμπήσω,
ποῦ νᾶθρω φῶς νὰ δοῦν τὰ μάτια μου,
ποῦ νᾶθρω τὸ νερὸ νὰ δροσιστῶ!
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Ὑπομονή. Καὶ συγκρατήσου, κόρη μου.
Δὲν κάνει κόρη βασιλιᾶ μπροστὰ
σὲ φιλικὰ καὶ ξένα μάτια νὰ δλοφύρεται.
Μὲ δλοφουρμούς δὲ λιγοστεύει ὁ πόνος.
- Α' Κ ο ρ υ φ α ί α : Ὁ θρηῆνος ξαλαφρώνει τὴν καρδιά.
- 'Α ρ σ ι ν ό η : Ἡ Κυμοθόη τὰ πάντα μοῦ μολόγησε.
Τὴν τιμημένη ἀσπίδα δόσε μου
νὰ τὴν σφιχταγκαλιάσω
κι' ἄς ἦμουν μόνο στὴν ψυχὴ δική του
καὶ στ' ὄνειρό μου.
- Φ α ί δ ρ α : Κλάψε. Τὸ δάκρυ ξαλαφρώνει τὴν καρδιά.
Ντροπὴ 'να οἱ ντροπιασμένες πράξεις.
- Β' Κ ο ρ υ φ α ί α : Κι' οἱ ντροπιασμένες σκέψεις.
- Φ α ί δ ρ α : Μὰ τὴν ἀγάπη ὅποιος θρηνεὶ τὴν τίμια
τίμιος λογιέται καὶ τὸ δείχνει κι' εἶναι,
ἐνῶ ξαλάφρωση κερδίζη
κι' ἀναπαμό.
- 'Α ρ σ ι ν ό η : Ὡ παραμὰνα, δόσ' μου τὴν ἀσπίδα του...
ἐδῶ ἄγγιξε ὁ ἀγκῶνας...
Αἷμα! τ' ἀντρείου τὸ αἷμα καὶ τοῦ ὠραίου.
- Α' Κ ο ρ υ φ α ί α : Τοῦ τίμιου ὠραίου κι' εὐσεβοῦς...
- 'Α ρ σ ι ν ό η : Διπλὴ χαρὰ στὸ κάθε μάτι.
- Τ ρ ο φ ό ς : Ἔλα, κορούλα μου, στοὺς ἴσκιους τ' ἀνωγιοῦ,
ἐκεῖ ποὺ διαμονὴ τῶν γυναικῶν τὴν ἔταξαν
ὁ νόμος κι' ἡ συνήθεια,
ἔλα νὰ πᾶμε νὰ θρηνήσης λεύτερα.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Πήγαινε ἐσύ, ὦ γρηά, στὸ πρῶτο σου καθῆκον
κι' ἄσε τὴν κόρη στὰ δικά μου χέρια ὡς μάνα
νὰ τῆς παρασταθῶ στὸ δίκαιο πόνο τῆς.
(φεύγει ὁ Τροφός).
- 'Α ρ σ ι ν ό η : Ἀφίλητη κι' ἀνύπαντρη καὶ δίχως τέκνα θ' ἀπομείνω.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Μὴ κατομελετᾶς. Καὶ τὸ κατομελέτημα
ντροπὴ γεννᾶ καὶ σύγχυση.
- 'Α ρ σ ι ν ό η : Ποῦ πᾶς, καλέ μου; (Κομὸς)
Σὲ ποιά γωνιὰ τοῦ Κάτω Κόσμου
τὸν ἴσκιο σου ν' ἀναζητήσω;
Γιατὶ πικρὴ τὴ βλέπω τὴ ζοή.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Πικρὴ δὲν εἶναι μὰ πικρὴ τὴν κάνουμε.
- 'Α ρ σ ι ν ό η : Ποιὲς νύχτες θὰ περάσω μοναχὴ

χωρίς τὴ θύμησὴ σου;
Ποιὰ σκέψη νὰ κοιτάξω, ποιὸ
γλυκόνειρο παλιὸ χωρὶς ἐσέ;

Ἄ ξ ι ο θ έ α : Ἔλα, κορούλα. Φαίδρα, παραστάθου.
Ἡ παρηγόρια δὲ γιαιτρεῦει
μὰ ἀπασχολεῖ τὴν σκέψη...
(φεύγουν ὄλοι).

Χ ο ρ ι κ ό : Στὰ νιάτα ὁ πόνος εἶν' βαρὺς.
γιατὶ εἶναι ἢ φαντασία φλογάτη
κι' ἢ πείρα μόλις ποὺ γεννιέται.
Κι ἀπάνω στὴ φωτιὰ τοῦ πόνου
ὁ λογισμὸς δὲν ἔχει μέτρο
καὶ τ' ἄνομα τολμᾷ.
Κι' ὅμως τοῦ νέου ὁ πόνος γρήγορα
σὰ μπόρα ξεθυμαίνει
καὶ μένει μόνο στὴν καρδιά
μια θύμηση γλυκόπικρη.
(μπαίνει ἢ Τροφός).

Τ ρ ο φ ό ς : Ἀδύνατο. Ἡ ἀρρώστεια σκόρπισε στὸ σπίτι.
Κάτι τὸ σάπιο βρῖσκεται στῆς Πάφου τὸ βασίλειο.

Α' Κ ο ρ υ φ α ί α : Τρομάζω. Τρόμος μὲς στὸ λόγο σου καὶ τὴ θεωρίᾳ σου.

Τ ρ ο φ ό ς : Δὲν ἔχω συνηθίσει τέτοια νὰ θεωρῶ.

Β' Κ ο ρ υ φ α ί α : Κι' ὅμως λαχτάρεις ἔχουν τὰ παιδιὰ
κάθε στιγμὴ μὲς τὴν ἀνάθρεψή τους.

Τ ρ ο φ ό ς : Μὲς τὰ γυναίκεια ἔργα πάντα ζῆ ἢ ζωή.

Α' Κ ο ρ υ φ α ί α : Καὶ στῶν ἀντρῶν τὰ ἔργα;

Τ ρ ο φ ό ς : Ὁ πόλεμος, ποὺ παίρνει τὴ ζωή.

Β' Κ ο ρ υ φ α ί α : Στιγμὴν ἀτάραχη ἢ βασίλισσα πλησιάζει.

Ἄ ξ ι ο θ έ α : Τί ταραχὴ καὶ τί τρομάρα φέρνεις, παραμάνη;
Ποιὰ θύελλα, ποιὰν ἀντάρα;
Βροντοφωνᾷς καὶ σειέται τὸ παλάτι.

Τ ρ ο φ ό ς : Βασίλισσα, μονάχα ἐσὺ μπορεῖς
τ' ἀδέρφια νὰ χωρίσης ἀπὸ ἀμάχη
θανατηφόρα.

Ἄ ξ ι ο θ έ α : Διχόνοια ὀρθώθηκε στὴ μέση
τῶν ἀδερφῶν;

Τ ρ ο φ ό ς : Ὁ Νικοκλῆς τὸν Ἐτεοκλῆ κατηγορεῖ
πὼς πρόδωσε σὲ ἀδύναμες στιγμὲς
τὴ συμμαχία μὲ τὸν Ἀντίγονο.

Ἄ ξ ι ο θ έ α : Ὁ σύνευνος τῆς Φαίδρας χάνεται
μὲς τὴν κακόφημη τὴ φήμη.

Τ ρ ο φ ό ς : Σὲ γλεντοκόπι μὲ περαστικὸν
ἐμπόρουσ Ἀλεξανδρινούσ
μολόγησε πὼς σύντομα τὸ κράτος

τοῦ Πτολεμαίου στήν Αἴγυπτο θά πέση
τῆ δύναμὴ του χάνοντας καὶ τὴν ἐπιρροή.
Ὁ καταδότης πάντα πρόχειρος
τὴν εὐκαιρία δὲ χάνει
καὶ τὸ μὴν στὸν Πτολεμαῖο.

- 'Α ξ ι ο θ έ α : Εἶν' τὸ κρασὶ στὴν εὐτυχία μιὰ στάλα
περίσσιας εὐτυχίας.
Ὅμως σὰν ξεπεράσης τὸ προεπούμενο
πέφτεις χαμαὶ καὶ δυστυχεῖς,
γιατὶ τὴ σκέψη παραλείπει
καὶ σφάλματα τῶνα ξεπίσω τοῦ ἄλλου κάνεις.
- Τ ρ ο φ ό ς : Μὰ τὸ κακὸ πὸ πέρα προχωρεῖ.
Τὴν κατηγορία ἀρνιέται ὁ Ἐτεοκλῆς.
Σὲ μιὰ παράφορη στιγμή τραβάει τὸ ξίφος.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Αὐτὸ 'ναὶ πιά ἀνταρσία.
Ἡ Φαίδρα προσπλαθεῖ κρυφὰ νὰ φύγη
κί' ὁ Ἐτεοκλῆς μπροστὰ στοὺς στρατηγούς
τραβάει τὸ ξίφος...!
- Τ ρ ο φ ό ς : Δυὸ στρατηγοὶ τὸ βασιλιά προστάτεψαν.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Ἄρχη κακῶν. Ὁ μέσα κόσμος
θάρθη τοῦ ἔχτροῦ μας συνερογός.
- Τ ρ ο φ ό ς : Ἡ Φαίδρα κατὰ δῶ ἔρχεται.
- Φ α ί δ ρ α : Βασίλισσα. Ποιὰ ταραχὴ καινούρια
στὶς ταραχὲς τίς ἄλλες κάθεται
καὶ χλώμιασες;
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Μπῆκε ἡ ὄχια ἡ διχόνοια μὲ στὸ παλάτι.
- Φ α ί δ ρ α : Γιὰ μὲ ἀν μιᾶς νομιζῶ μὲ ἀδικεῖς.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Ὁ ἄντρας σου σήκωσε σπαθὶ ἀνταρσίας.
- Φ α ί δ ρ α : Ἄδύνατο, γιατί τοῦ λείπει ἡ δύναμη
γιὰ πράξεις ἀγαθές.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Πράξη ἀγαθὴ τὴν ἀνταρσία θαρρεῖς;
- Φ α ί δ ρ α : Ἄν εἶναι γιὰ νὰ σώσης τὸ λαό.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Πολλοὶ γιὰ πρόσχημα τοῦ πάθους των
σύνθημα βάζουν τοῦ λαοῦ τὴ σωτηρία
ἐλπίζοντας στὴ συνδρομὴ.
- Φ α ί δ ρ α : Ἄλλὰ τὸν ἄντρα μου κατηγορεῖς
μὲ ποιὰ κατηγορία;
Νὰ λὲς πὼς σήκωσε ἀνταρσία
εἶναι ἕνας λόγος.
Ἴσως μιὰ γνώμη διάφορη
καὶ νᾶναι ἡ γνώμη του ἡ σωστή.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Τράβηξε τὸ σπαθὶ του ἐνάντια
στὸ Νικοκλῆ.
- Φ α ί δ ρ α : Γιατί;

- 'Α ξ ι ο θ έ α : Φανέρωσε στους ξένους ὁ ἄντρας σου
τὴ μυστικὴ τοῦ κράτους συμμαχία
μὲ τὸν Ἀντίγονο.
Τὸ ἀποκαλύπτει ὁ βασιλιάς στὴ σύναξη
κι' ἀντὶ συγγνώμῃ νὰ ζητήσῃ
σπαθὶ προτείνει ὁ ἄντρας σου μὲ πάθος.
- Φ α ί δ ρ α : Ἄν τοῦτο πώλῃ καὶ λαὸ ὠφελῇ
δὲ βλέπω λόγο νὰ τὸν ψέξω.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Ὅποιος στὸ νόμο καὶ τὴν τάξῃ πᾶει ἐνάντια
καὶ δίκαιο νᾶχῃ δίκαιο χάνει.
- Φ α ί δ ρ α : Κι' ἡ Ἀρσινόη ποῦ χύμηξε νὰ πέσῃ
ἀπ' τὸν ἐξώστη κάτω στὸ πλακόστρωτο
τέλος νὰ δώσῃ στὴ ζωὴ της
εἶχε τὸ δίκιο καὶ τὸ δίκιο τῶχασε;
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Τί λές, γυναίκα; Ποῦ τὴν ἄφησες;
- Φ α ί δ ρ α : Στὴν Εὐρυνόη κοντὰ ποῦ μὲ γλυκάδα
τὴν ὀρμηνεύει κι' ἔτρεξα σ' ἐσένα
τὸ μήνυμα νὰ φέρω.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Νάρθη μπροστά μου. (πηγαίνει ἡ Φαίδρα νὰ τὴ φέρῃ)
Πήγαινε δὲς κι' ἡ τύχῃ ἄς τὸ θελήσῃ
ὁμόνοια νάρθη ἀναμεσό τους,
ψύχραιμα νὰ σκεφτοῦν τὴ σωτηρία μας.
- Τ ρ ο φ ό ς : Ἐκλιπαρῶ ἐπιείκεια γιὰ τὸ φύτρο σου
τὴ δύστηχῃ Ἀρσινόη.
Ξέρεις τί φλόγα κλειοῦνε
οἱ πρωτοξύπνητες καρδιές.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Ἡ καλωσύνη σου πολλὰ κακὰ θὰ φέρῃ.
- Τ ρ ο φ ό ς : Ἡ καλωσύνη πάντοτε εἶναι καλωσύνη.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Γιὰ κεῖνο ποῦ τὴ δίνει.
Γιὰ κεῖνο ποῦ τὴν παίρνει;
- Τ ρ ο φ ό ς : Ἄν εἶσαι μάνα, ποῦ τὴ γέννησες,
εἶμαι καὶ μάνα ἐγὼ ποῦ τὴ μεγάλωσα.
Γι' αὐτὸ ζητῶ ἐπιείκεια γιὰ τὸ βλαστάρι σου
ποῦ εἶναι γιὰ μὲ βλαστάρι τῆς ψυχῆς μου.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Στὴν ὥρα ἡ αὐστηρότητα,
στὴν ὥρα ἡ καλωσύνη.
- Τ ρ ο φ ό ς : Κι' ὅμως στὴ δύσκολη περίσταση τοῦ νιοῦ
μονάχα τὸ γλυκόλογο περνᾷ
κι' ἡ καλωσύνη.
- Α' Κ ο ρ υ φ α ί α : Σωστὰ μιλοῦν κι' οἱ δύο τους
καὶ μένει ὁ νοῦς σὲ τί θὰ κλίνη.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Πήγαινε ἐκεῖ στὴ θέσῃ σου
νὰ μὲ πληροφοροῦῃς, τὰ μέτρα μου νὰ παίρνω
καὶ νὰ γνωρίζω.

- Τ ρ ο φ ό ς : Πηγαίνω! "Α! νά τήν 'Αρσινόη.
Βασίλισσα τὸ λόγο μου ἄκουσε...
(μπαίνει ἡ 'Αρσινόη).
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Πράξι κακόφημη δὲν πρόσμενα ἀπὸ σένα,
τὸ πρῶτο φύτρο μου, 'Αρσινόη.
Πῶς τόλμησες νά καταστρέψῃς τὴ ζωὴ σου
καὶ μαῦρο πένθος ἄδοξο σ' ἐμᾶς
νά φέρῃς καὶ στήν πόλιν;
Δίνει ὁ Θεὸς μὲ τὸν πατέρα τὴ ζωὴ.
Δικαίωμα τὸ παιδί νά τὴν ξεγράψῃ,
νά τὴν πατήσῃ, νά τὴ χάσῃ τὴ ζωὴ δὲν ἔχει.
- 'Α ρ σ ι ν ό η : Μάνα, δὲν ἔχει νόημα ἡ ζωὴ γιὰ μένα.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Στὴν ἡλικία σου ἡ ζωὴ
τὸ πῶς μεγάλο νόημα ἔχει.
- 'Α ρ σ ι ν ό η : 'Ο ξαφνικὸς χαμὸς τοῦ Πασικράτη, ποῦ ἔπρεπε
νυμφίος στὸ πλάϊ μου νᾶταν,
μοῦ δείχνει πᾶ τὸ χρέος μου.
Στὸν Κάτω Κόσμο πρέπει
τὸν ἴσκιό του ν' ἀκολουθήσω.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : 'Η τελετὴ τοῦ γάμου δὲ σᾶς ἔνωσε.
'Ο πόθος τῆς καρδιᾶς δεσμὸς κι' ἂν εἶναι,
δεσμὸς δὲν εἶναι ἂν δὲ δώσῃ
τὴ συγκατάθεσή του ὁ νόμος
κι' ἡ τελετὴ νά τὸν σφραγίσῃ.
- 'Α ρ σ ι ν ό η : Τὸ μυστικὸ ἀρραβῶνα τῆς ψυχῆς
κανένας νόμος δὲν ξεγράφει.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Θᾶταν τιμὴ γιὰ σένα ἀσύγκριτη
τὸν πόνο σου ἂν τὸν σφραγίζῃς στὰ στήθη
καὶ μὲ ψηλὰ τὸ μέτωπο ἂν δεχόσουν
τὸ χτύπημα τῆς μοίρας.
- 'Α ρ σ ι ν ό η : Τὴ λογικὴ βαρέθηκα. Πολλά,
πάρα πολλά κακὰ στοιβάξῃς ἐτούτῃ.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : 'Αντιμιλᾶς, ὑψώνοντας φωνή, ποῦ λίγο
πῶς πέρα θᾶταν ἀνταρσία.
- 'Α ρ σ ι ν ό η : Καθένας ἔχει τὸ δικαίωμα νά μιᾶ, μητέρα.
- Α' Κ ο ρ υ φ α ί α : Ξεπήδησε ἡ διχόνοια παντοῦ, παντοῦ.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Αὐτὸ σημαίνει πῶς σὲ πῆρε τὸ κατήφορο.
'Η συμβουλὴ γονιοῦ δὲν εἶναι προσταγὴ
σ' αἰχμάλωτο ἢ σὲ δοῦλο.
'Η προσταγὴ γονιοῦ γιὰ τὸ παιδί
πάντοτε συμβουλὴ λογίζεται.
- 'Α ρ σ ι ν ό η : Μάνα, τὸ δρόμο ποῦ ἄρχισα ἄφησε
ν' ἀποτελειώσω.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : 'Εγὼ προστάζω μέσα στὰ παλάτια

για τὰ γυναίκεια ἔργα.
 Στὰ σκοτεινὰ κελλιὰ θὰ σὲ σφαλίσω
 γιὰ ἀσφάλεια κι' ὄχι τιμωρία.
 Ἐκεῖ μὲς τὸ σκοτιάδι καὶ τὴ μοναξιά
 τὴ λογικὴ θὰ ξαναβρῆς.
 Γυναῖκες, πάρτε την.

- Φ α ί δ ρ α : Βασίλισσα, τί κάνεις; Προσβολὴ
 στὸ μέσα πόνο ἐξακοντίζεις;
- ' Α ξ ι ο θ έ α : Ἄν εἶναι γιὰ νὰ σώσω τὸ παιδί,
 παιδί δικό μου, δὲ δειλιάζω
 μπροστὰ στὸ κάθε μέσο.
- Φ α ί δ ρ α : Ἡ ἐξουσία κι' ἡ δύναμη σκληρὴ σὲ κάνει.
 Μὰ ἡ εὐτυχία φωλιάζει
 μὲς τὴ γλυκάδα τῆς καρδιάς.
 Βασίλισσα, σ' ἐκλιπαρῶ. Θὰ παραστέκω της.
 Στὸ σκοτεινὸ κελλὶ μὴν τὴ σφαλίσης.
 Ἐξάλλου ὁ βασιλιάς τὸ λόγο τὸ στερνὸ
 πρέπει νὰ πῆ σὰ βασιλιάς.
- ' Α ξ ι ο θ έ α : Ἄλλες φουρτοῦνες κεῖνο δέρνουν.
 Τοῦ σπιτικοῦ τὴν τάξη ἐγὼ κρατῶ
 ὑπεύθυνα καὶ σταθερά.
 Γυναῖκες, πάρτε την.
- ' Α ρ σ ι ν ό η : Μάνα, τὸ σκοτεινὸ κελλὶ δὲν τρέμω.
 Μὲς τὸ σκοτιάδι θάχω σίγουρο καιρὸ
 τὴ μνήμη του νὰ ζῶ.
 Μέρα τὴ μέρα θ' ἀποχάνομαι, θὰ ρέβω
 ὅσπου νὰ πάω στὸν Ἄδη νὰ τὸν βρῶ.
- ' Α ξ ι ο θ έ α : Γυναῖκες, πάρτε την.
- Α' Κορυφαία : Ἄπ' τὸ κακὸ στὸ χεῖριστο.
- Τ ρ ο φ ό ς : Σαλέψετε, παλάτια, καὶ σαλέψετε.
 ὦ! λογικὰ σαλέψετε, κι' ἐσεῖς καρδιές
 ξεριζωθῆτε! Χάθηκεν ἡ πόλη.
- ' Α ξ ι ο θ έ α : Φριχτὰ δεινὰ μᾶς προφητεύεις, παραμάννα;
- Φ α ί δ ρ α : Ὅργη Θεοῦ χτυπᾷ τὶς κεφαλές μας.
- Α' Κορυφαία : Ἄνοίγει ἡ γῆ καὶ χάνεται ὁ λαός.
- Τ ρ ο φ ό ς : Τὰ μάγουλα ματῶστε, ξεριζῶστε τὰ μαλλιά.
 Χαθῆτε!
- ' Α ξ ι ο θ έ α : Μίλησε πιά.
- Τ ρ ο φ ό ς : Μάτια, τὸ φῶς μὴ βλέπετε.
 Μάτια μου, τυφλωθῆτε.
- Φ α ί δ ρ α : Μᾶς ἔζωσεν ὁ τρόμος
 κι' ὅ,τι θωροῦμε μαῦρο τὸ θωροῦμε.
- Τ ρ ο φ ό ς : Δὲν εἶναι θέαμα πὸ τρομακτικὸ,
 ποὺ νὰ μὴν τῶβλεπα...!

- 'Α ξ ι ο θ έ α : Γρηά τρελλή, πιά θά μιλήσης;
Μά τούς θεούς δέν ξέρω τί νά πῶ!
- 'Α ρ σ ι ν ό η : Μαῦρο κελλί κι' ὕγρò
καί μοναξιά πιδ μαύρη
κι' ὄνειρο σκοτεινό, τρομακτικό
σῶς παραδίνομαι.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Μίλησε πιά. Μά τί κοιπιάζεις;
Φ α ί δ ρ α : Μίλησε πιά, γρηά.
Τ ρ ο φ ό ς : Ἔνας ἀπάνω τ' ἄλλου στοιβαγμένοι,
χεροπιαστά δετοί σάν ἀδερφοί,
τò δρόμο πήραν τοῦ θανάτου
μέ τò δικό τους χέρι.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Μά ποιοί, καλέ; Μᾶς ἔπνιξες.
'Α ρ σ ι ν ό η : Ὁραῖο νά παίρνης μόνος σου
τò δρόμο τοῦ θανάτου.
- Τ ρ ο φ ό ς : Οἱ ἀπεσταλμένοι ξαναγύρισαν.
Ὁ βασιλιάς τούς δέχτηκε ψυχρά.
Μά εἶχε ματιά ξαστραφετή
πού δήλωνε τή μέσα ταραχή του.
«Ὁ Ἄργεῖος» τοῦ λένε «δέν πιστεύει
στό λόγο σου. Μά σέβεται τò στέμμα σου
καί τήν παλιά φιλία.
Σοῦ στέλνει τοῦτο τò σπαθὶ καί πρᾶξε
κατὰ πού θέλεις».
Τὰ εἶπαν κοφτά, χαιρέτισαν καί φύγαν.
Σέ δυò στιγμὲς σιωπῆς ξηγήθηκαν
μέ τή ματιά τ' ἀδέρφια.
Τραβᾶνε τὰ σπαθιά τους, τὰ φιλοῦν
κι' ἕνας ξοπίσω τ' ἄλλου μπήγουν τὰ
στό στήθος.
Προτίμησαν τò θάνατον ἀπ' τὴν παράδοση,
τὸν ἐξευτελισμό.
- Φ α ί δ ρ α : Ἄντρεῖε μου σύνευνε, δέν πρόσβαλες
τò μέτωπό σου κι' ἄς τò σφράγισαν
μ' ἕνα σημάδι, τὴν ἀκριτομύθεια.
Βασίλισσα, κρατήσου ἐδῶ στὸν ὤμο μου.
- Τ ρ ο φ ό ς : Νὰ σέ κρατήσω, δύστυχη βασίλισσά μου.
'Α ρ σ ι ν ό η : Μάνα, μάνα, σοῦ προσπέφτω,
ζητῶ συγχώρεση π' ἀθελήτά μου
σὲ στεναχώρησα βαριά.
Πατέρα μου, πατέρα μου...
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Τò βῆμα μου ἀκολούθησε, Ἄρσινόη...
(φεύγαν).
- Χ ο ρ ι κ ό : Βαρὺ τò χτύπημα σκοτώνει
κάθε ζωοδότρα ἀντίδραση.

Τὶς σιωπηλὲς ἀντάρεις νὰ φοβᾶσαι,
γιατὶ εἶναι τοῦτες ποὺ ρημάζουν!
Ὁ πόνος ὁ ξετοίπωτος, ποὺ οὐρλιάζει
καὶ στηθοδέρνεται κι' ἀγκομαχᾶ,
σὲ λίγο ξεθυμαίνει σὰν ἀτμός
ποὺ βρῖσκει τρύπα καὶ ξεφεύγει
γιὰ νὰ μὴ σπάσῃ τὸ δοχεῖο.
Εὐτυχισμένο λέω τὸν ἄνθρωπο
ποὺ τὶς χαρὲς τὶς πὸ μεγάλες δὲ γνωρίζει
μηδὲ τὶς λύπες τὶς βαρεῖες,
μὰ ζῆ στὸ μέτρο.

(μπαίνουν Ἀρσινόη καὶ Τροφός).

- Ἄρσινόη : Θὰ πάω νὰ νὰ πέσω στοῦ πατέρα
τὸ ματωμένο σῶμα.
- Τροφός : Στάσου, παιδί μου, καὶ δὲν κάνει
ἀνύπαντρη κοπέλα νὰ μοιρολογᾶ
μπροστὰ σὲ κόσμο.
- Ἄρσινόη : Τὸν στύλο τοῦ σπιτιοῦ μας τὸν πατέρα
τὸ πὸ μεγάλο σέβας, πάω νὰ κλάψω.
- Τροφός : Μονάχα ὁ γυιὸς μπορεῖ στὸ πτώμα τοῦ πατέρα δίπλα
σὰν ἄντρας νὰ σταθῆ.
Τῶν γυναικῶν ἡ μοῖρα λέγει
χορφὰ νὰ κλαῖμε ὅ,τι ἀγαπᾶμε.
Κοίταξε ἡ βασίλισσα ἡ μητέρα σου
τὸν πόνο κράτησε περὶ φανα
κι' ἄς ἔπεσαν στοὺς ὤμους τῆς φροντίδες
δυσθάσταχτες καὶ γιὰ ἄντρα ἀκόμα.
- Ἄρσινόη : Ἡ μάνα χάνει σύννευνο.
Μὰ ἐγὼ τὸν κύρη χάνω, δεύτερο θεό,
τὸν πλάστη μου.
- Ἀκορυφαία : Μοῖρα κακὴ νὰ χάνῃς σὲ μιὰ μέρα
πατέρα κι' ἔρωτα.
- Ἄρσινόη : Γιατὶ στὰ πόδια του νὰ μὴ κυλήσω,
νὰ τὰ φιλήσω καὶ νὰ κλάψω,
τὰ μάγουλα νὰ γδάρω, νὰ ματώσω,
νὰ στηθοκοπηθῶ;
- Τροφός : Τ' ὅ,τι δὲν ἔκανεν ἡ μάνα,
πῶχει τὸ πρῶτο χορὸς καὶ τὴν εὐθύνη,
δὲν πρέπει ἐμεῖς·
Κρατήσου, κόρη μου, κι' ἡ μάνα πλησιάζει.
(μπαίνει ἡ Ἀξιόθεα).
- Ἀξιόθεα : Μὴν κλαῖς, παιδί μου. Φώτιση γιὰ μᾶς
θὰ στείλουνε οἱ θεοί.
Τοὺς ἄντρες ἄφησε ῥεπούμενα
τοὺς ὑψηλοὺς νεκροὺς μας νὰ ἐτοιμάσουν.
Ὁ δρόμος τῆς καρδιάς εἶν' εὐκολός.

Μὰ ἡ λογικὴ ἄλλα μᾶς προστάζει,
τὰ δύσκολα.
(μπαίνουν Φαίδρα κι' Εὐρυνόη).

Εὐρυνόη : Μὲ κάλεσες, βασίλισσα;

Φαίδρα : Μὲ κάλεσες, βασίλισσα;

'Αξιόθεα : Στ' ἀνάϊ, Ἀρσινόη, μὲ τὰ παιδιὰ
καὶ τίς γυναῖκες μείνε καὶ περιμένε.
(φεύγει ἡ Ἀρσινόη).

'Αρσινόη : Μάνα, ὑπακούω.

'Αξιόθεα : Ἐσύ, γρηά, πὺ παραστάθηκες
σ' ὄλες τίς γέννες μου κι' ἀνάθρεψες
τὰ φύτρα μου ὡς παιδιὰ δικὰ σου,
πάρε τίς δοῦλες στὴν αὐλὴ καὶ μάζεψε τὰ ξύλα.
Ὅταν προστάξω, βάλε τὴ φωτιά,
οἱ φλόγες τὸ παλάτι νὰ ἐξαγνίσουν.

Εὐρυνόη : Μὰ τί βαρὺ ἔργο μὲς στὸ νοῦ σου κλώθεις
ἀσυνήθιστο;

'Αξιόθεα : Θαρρῆ κι' ἡ ὄρα τῆς ἐξήγησης.
Μὰ πρῶτα μάζεψε στ' ἀνάϊ
τὰ φύτρα μας ντυμένα γιορτινά,
καθαρισμένα, χτενισμένα
σὰν πὺ ταιριάζει στὶς ἐπίσημες στιγμὲς
κι' ἄς εἶν' θανατερές.

Εὐρυνόη : Οἱ προσταγὲς σου μὲ τρομάζουν.

'Αξιόθεα : Εἰστέρα θὰ μιλῆσω. Ὅταν στ' ἀνάϊ
σημάδι θὰ σοῦ δώσω βάλε τὴ φωτιά
κι' ἀνέβα, παραμάνε.

Τροφός : Ἀκούω τὴν προσταγὴ σου.

'Αξιόθεα : Φαίδρα, ὁ Ἐτεοκλῆς, ἀνάξιος σύννευος
ὡς τὸν καλοῦσες, πέθανε ἔντιμα
μὲ τὸ δικό του χέρι.

Κι' ἐσένα, Εὐρυνόη, ὁ σύννευος
τὸν ἴδιο θάνατο προτίμησε
παρὰ νὰ πέση δοῦλος στὸν ἐχτρὸ
καὶ νὰ ἐξευτελιστῆ.

Ἐμεῖς ἀδύναμες γυναῖκες,
τοὺς ἄμοκρέβατους ν' ἀκολουθήσουμε ταιριάζει
μὲ πράξη ἀντρεία.

Εὐρυνόη : Νὰ δώσουμε τὸ θάνατο μὲ τὸ δικό μας χέρι
στὰ φύτρα μας καὶ στὰ κορμιά μας;
Μὰ ὑπάρχει ἐλπίδα νὰ ξεφύγουμε μὲ τὰ παιδιὰ.
Οἱ κρύπτες στὰ τειχιὰ εἶν' ἄγνωστες.
Οἱ φιλικὲς μας πολιτεῖες κι' οἱ σύμμαχοι
θὰ μᾶς δεχτοῦνε δείχνοντας στὸν κόσμο
ψυχὴ καὶ πνεῦμα ἀνώτερο.

- 'Α ξ ι ο θ έ α : Εἶν' ἄγνωστες οἱ κρύπτες τώρα.
 Ὅταν θὰ μπῆ ὁ ἔχτρος στὴν πόλη οἱ τωρινοὶ σου φίλοι
 θὰ δείξουν πρόσωπο στὸν ξένο,
 ἀράδα μολογώντας κάθε τι.
- Φ α ί δ ρ α : Θαρρῶ θεωρεῖς πράξη κακὴ
 ν' ἀποτελειώσης μόνη τὴ ζωὴ σου
 ποὺ ὁ Δίας πατέρας ἔδωσε
 κι' ὁ κύρης μας.
- Ε ὑ ρ υ ν ό η : Φοβᾶμαι τὴν κατακραυγὴ
 καὶ τῶν θεῶν τὴν τιμωρία.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Εἶσαι φιλόζωη, χωρὶς μὰ ἀρχή, Εὐρυνόη.
 Κι' ἐσὺ διπλὰ φιλόζωη, Φαίδρα.
 Δὲν εἶναι πὸ μεγάλη προσβολὴ
 νὰ πέφτη σκλάβα ἢ λεύτερη.
 Ἐξευτελίζει τῆς ζωῆς τὸ νόημα ἢ σκλαβιά.
 Ἐσὺ, Εὐρυνόη, θὰ κουβαλᾶς τὰ ξύλα.
 Φαίδρα, στὸν ἀργαλειὸ θὰ ὑφαίνης ἢ θὰ πλήνης στὸ ποτάμι.
 Ἐγὼ θὰ μαγειρεύω ἢ θὰ χτενίζω
 ξένα παιδιά...
- Ε ὑ ρ υ ν ό η : Μὰ εἶναι ἡ ζωὴ δῶρο Θεοῦ.
 Ἐξάλλου τὰ παιδιά...
- Φ α ί δ ρ α : Ζήτησα ξήγηση, γιατί θ' ἀποτελειώσω τὴ ζωὴ
 μὲ πράξη πῶχει φήμη ἀμφίβολη.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Ἄν ἡ ζωὴ δὲν εἶν' ζωὴ
 γιατί νὰ ζοῦμε τὴ ζωὴ;
 Ζωὴ χωρὶς νὰ διαφεντεύης τὸ κορμί σου,
 τὴ σκέψη σου καὶ τὴν καρδιά,
 σκλάβα ζωὴ, ταπεινωμένη,
 ζωὴ ἑτερόφωτη κι' ἀνεῖθνη,
 δὲν εἶν' ζωὴ.
- Ε ὑ ρ υ ν ό η : Γιὰ μὲ ἡ ζωὴ μ' ὅποια μορφὴν
 εἶναι ζωὴ.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Συχαίνουμαι τὰ λόγια ποὺ ἄδικα
 πηγαίνουνε τ' ἀνέμου.
 Ἐγὼ προστάζω. Ἄν θέλετε
 τὴν πράξη ἀκολουθήστε τὴ δική μου.
 Ἄλλοιῶς τοῦ παλατιοῦ οἱ πυλῶνες
 ὀλάνοιχοι κι' ἀφροῦρητοι εἶναι.
 Πάρτε τὰ φύτρα σας καὶ φύγετε.
- Φ α ί δ ρ α : Ἀκολουθῶ τὴν πράξη σου, βασίλισσα.
 Ὁ σύνευνός μου τίμια πέθανε
 παράδειγμα παντοτινὸ.
 Κατώτερή του δὲν σκοπεύω νὰ εἶμαι.
- 'Α ξ ι ο θ έ α : Φαίδρα, διπλὴ κερδίζεις φήμη.
- Ε ὑ ρ υ ν ό η : Τὴν πράξη τρέμω καὶ διστάζω

νά τῆ δεχτῶ ὡς ὀρθή.
Λυπᾶμαι τὰ παιδιά ποι' χάνουν τὸ δικαίωμα
νά ζήσουν τὴ ζωή.

- 'Αξιοθέα : Ὑπολογίζεις τὸ κορμί, Εὐρυνόη.
Εὐρυνόη : Στ' ὀρκίζομαι στὴ μνήμη τοῦ ἄντρα μου
δειλιάζω δίχ' ὑπολογισμούς καλοζωῆς.
- 'Αξιοθέα : Ἡ μοίρα δείχνει μας τὸ δρόμο.
'Ανάψτε τὶς φωτιές... (φωνή: τὶς φωτιές...).
- Α' Κορυφαία : Βλέπω τὶς πρῶτες σπίθες.
(ἢ 'Αξιοθέα φεύγει).
- Φαίδρα : Τὸ δρόμο τῆς τιμῆς μᾶς δείχνει ἢ 'Αξιοθέα
καθὼς στ' ἀνάψι ψηλόκορμη ἀνεβαίνει,
ἀλύγιστη σὰ λεύκα.
- Εὐρυνόη : Τὸ δρόμο τοῦ Ἔαδῃ δείχνει, Φαίδρα.
Παιδάκια μου λαχταριστὰ
ξενύχτια μου, ἀγαποῦλες μου...
- Φαίδρα : Μὴ μοῦ λυγίζεις τὴν καρδιά μὲ θρήνους
ἀνατολίτισσας μοιρολογίστρας.
- Εὐρυνόη : Στὴ γέννα μου γιὰ σᾶς τὸ θάνατο
ἀντίκρισα ἄφοβα, ἀγαποῦλες μου, παιδιά μου...
- Φαίδρα : Ἡ μοίρα τῆς γυναίκας νὰ γεννᾷ
ἀντίμαχη στὸ θάνατο.
- Εὐρυνόη : Σᾶς ἔδωσα τὸ γάλα
κόβοντας τὴ ζωή μου,
παιδιά ἀγαποῦλες μου...
- Φαίδρα : Ὅταν θηλάζεις τὸ παιδί
λογίεσαι μάνα.
- Εὐρυνόη : Ξενύχτια στὸ προσκέφαλό σας
στὸν πυρετὸ καὶ στὴν ἀρρώστεια...
- Φαίδρα : Νὰ παραστέκη στὰ παιδιά
τὸ μέγα χρέος τῆς μάνας.
- Εὐρυνόη : Κι' ἔλεγα νὰ μεστῶσετε, νὰ μπῆτε
μὲ πάθος στὴ ζωή.
- Φαίδρα : Ἄγια κι' ὠραία ὄνειρα
τῆς κάθε μάνας.
- Εὐρυνόη : Καὶ τώρα ν' ἀπαρνιέμαι τὴ ζωή
καὶ νὰ σᾶς φεύγω...
- Φαίδρα : Μονάχες δὲ θὰ πᾶμε.
Εὐρυνόη : Θὰ πάροουμε μαζί μας τὰ παιδιά;
Φαίδρα : Στὴν ἀγκαλιά μας.
Εὐρυνόη : Ἄχου! τὸ χέρι δὲν ἀπλώνω στὰ παιδιά.
Φαίδρα : Τιμὴ δὲν εἶναι νὰ τὰ στέλλης
σκλάβοι νὰ γίνουν.

- Εὐρυνόη : Ὅχι!
- Β' Κορυφαία : Φουντῶσαν οἱ φωτιές, πλημμύρισεν ὁ τόπος
λάμψη καὶ καπνό.
(μπαίνει ἡ Ἀξιοθέα κρατῶντας σπαθί).
- 'Αξιοθέα : Τετέλεσται. Τὰ φύτρα μου ἀναχώρησαν
μέσα στὶς λάμπεις τυλιγμένα
ἤλιοι στὴ γῆ μας διάπυροι,
λεύτεροι.
- Εὐρυνόη : Ὅχι!
- Φαίδρα : Σειρά μας, Εὐρυνόη.
- Εὐρυνόη : Τὴν ἐξορία στὰ ξένα ἐδάφη
τὴν προτιμῶ.
Τί τὸ κρατᾷς τὸ ξίφος;
- 'Αξιοθέα : Εἶναι ἀνοιχτοὶ τοῦ παλατιοῦ οἱ πυλῶνες.
Παραμονεύουνε οἱ ἐχτροὶ ν' ἀρπάξουν
χρυσάφι, ρουχικά, γυναικες.
(φωνές).
Ἄκου! στὴν πόλη πὰ ἄρχισε ἡ λεηλασία.
(μπαίνει ἡ Τροφός).
- Τροφός : Ἀπλώσανε καλὰ οἱ φωτιές, βασίλισσα.
Καὶ τρῶνε στύλους καὶ δοκάρια.
- 'Αξιοθέα : Μᾶς ἐξαγνίζουνε οἱ φωτιές.
Μὲ τὸ δικό μας χέρι ἄς ἀποκόψουμε
τὸ νῆμα τῆς ζωῆς μας λεύτερες.
Μὲς τὰ καμένα τοῦτα δώματα
στάχτη νὰ γίνουμε.
Ὁ ἐχτρός μῆτε νεκρὸ ν' ἀγγίξη
τὸ τιμημένο μας κορμί.
- Ὀλέες : Ἀκολουθᾶμε.
- 'Αξιοθέα : Πρώτη θὰ πέσω στὴ φωτιά.
- Ὀλέες : Ὅλες μαζί.
- 'Αξιοθέα : Ἄς συγχωρέσουνε οἱ Θεοὶ τὴν πράξη μας.
Εἶναι ντροπὴ φιλόζωες νὰ φανοῦμε
γιὰ τὴν σκλαβιάς τὴν ταπεινὴ ζωὴ,
ἔστω κι' ἂν δώσανε οἱ Θεοὶ
τὴν κάθε μιὰ ζωὴ.
- Ὀλέες : Παιδιά μας...
(Φωτιέ, κρότοι, κλάματα).
- Φωνή : Τετέλεσται.
(παύση).
- Χορός : (ἔξοδος).
Γιὰ τὴν τιμὴ ὅποιος χάνει τὴ ζωὴ
μὲ ξένο χέρι, τὸν τιμοῦμε.
Μὰ ὅταν τὴ χάνη ἀπ' τὸ δικό του χέρι
γιὰ τὴν τιμὴ καὶ γιὰ τὸ χρέος
ἀναρωτιόμαστε
μιὰ τὸν τιμοῦμε.

ΘΕΟΜΑΧΙΕΣ

Κυκλοφόρησε τὸ 1951.
Μεταδόθηκε ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα Κύπρου.

Θ Ε Ο Μ Α Χ Ι Ε Σ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α :

Ἄφροδίτη
Ἑρμῆς
Ἄρης
Λιόνυσος
Ἥφαιστος
Σίληνός
Χορός Σατύρων

(Σὲ δασερό κορφοβούνι τῆς Ἀρκαδίας).

Ἑ ρ μ ῆ ς

: Βρὲ κοσμάκη, νὰ γνῶριζες τί εἶσαι
στὴ ζωὴ μας θὰ κόμπαζες ὅπως
ἀσχημόμουτρος ὅταν δηγιέται
τὰ ξενύχια τ' ἀνύπαρχτα πού ἔζησε
σὲ κρεβάτια βαρβάτα μὲ κόρες
ἀνθοβύζες πού στάζουνε μέλι.
Σὲ ἱκεσίες τί παιδεύεσαι, φίλε;
Σὲ θυσίες τί ξοδεύεσαι τρέμοντας;
Πρέπει ἡμεῖς προσευχῆς νὰ σοῦ στέλλουμε
καὶ θυσίες πολυδάμαλες πάντα
νὰ σοῦ στρώνουμε τί εἶσαι γιὰ μᾶς
ὁ σκοπὸς κ' ὁ θεὸς τῆς ζωῆς μας.
Ἄπο ἡμᾶς ποιὸς μπορεῖ νὰ σὲ κάψῃ
ἀφοῦ οἱ ἄλλοι μεμιᾶς θὰ ξεσκίσουν
τίς βαρειές τους χλαμύδες μ' ὄργῃ
καὶ κοπάδι θὰ τρέξουν προστάτες σου;
Νά! σὲ λίγο θ' ἀρθοῦν νὰ παλαίψουν
μὲ βρισιὲς πού ταιριάζουν σὲ ἀλῆτες
σεβαστοὶ καὶ μεγάλοι θεοὶ
γιὰ νὰ δείξουν ποιὸς τάχατε στέκει
βασιλιάς καὶ δεσπότης γιὰ σένα.
Κι' ὅλα τοῦτα γιὰτὶ στὸ ξεφάντωμα,
ποῦχε στήσει ὁ πατέρας ὁ Δίας
στὰ γενέθλια τῆς Ἥρας, προσβλήθηκε
ἀπὸ σπόντες—κουθέντες ἢ Ἑριδα.
Τὶ οἱ ἐξοχώτατοι τέσσαρις κύριοι,
πού σὲ λίγο θ' ἀρθοῦνε, τῆς εἶπαν
πὼς νονό της τοὺς Φοῖνικες εἶχε.
Καὶ γιὰ ἐκδίκηση σπέρνει μιὰ ἀμάχη
σάμπως νᾶταν λειψοὶ οἱ φονκαράδες

οί νονοί της και νάτανε οί "Έλληνες
διπλοκέρατοι. Βλέπεις ή φήμη
πού μπορεί νά μάς σπρώξει κι' έμας;
Νά! κι' αὐτοί, πού δσφρανθήκαν μεριῶν
και μασχάλης ιδρώ, νά ζυγώνουν
τά ποδάρια κλεφτάτα πατώντας
σέ ρυθμούς τσακκιστούς και τά χέρια
στόν ἀγέρα κουνῶντας ἀνάστροφα.
Κακοπρόσωπε, ἐσὺ Σιληνέ,
τί κοιτᾶς, τί γυρεύεις σάν σκύλος;
(μπαίνοντας οί Σάτυροι χορεύουν).

Σιληνόσ : Συμπάθιο, Έρμη μου. 'Αθέλητα ξεστράτισα.
Τὸ δίστρατο γιά σταυροδρόμι ἐπῆρα
κι' ἀντὶ τὸ βορεινὸ ν' ἀκολουθήσω
πού πάει κατὰ τὸν λόγγο πῆρα ἐτοῦτο
πού πάει δυσμᾶς πρὸς τις κορφές μιὰ κ' ἦταν
στό σταυροδρόμι δυὸ τὰ βορεινά.

Και κοίτα σύμπτωση! νά παραπέσω
στό δυσμικὸ και ν' ἀνεβαίνω δίχως
κακὸ νά μπῆ στό νοῦ μου. 'Ο γύψος φταίει,
ἀφέντη Έρμη, πού ρίχνουν οί χωριάτες
μὲ τὸ τσουβάλι στό κρασί! Καὶ τοῦτο
λένε τὸ χρῶμα πὼς φελᾶ. Μὰ τάχα
τὸ μάτι πίνει τὸ κρασί, γιά πές μου,
ἢ τὸ στομάχι γνοιάζεται γιά χρῶμα;

Έρμησ : 'Η τσέπη γνοιάζεται τοῦ κρασοπούλη
κι' ὅπως μπορεί στὰ δίχτυα της σέ φέρνει.
Γιὰ τῆ φρεσκάδα τοῦ μυαλιοῦ σου, φῶς μου,
θαρρεῖς θὰ σκέφτεται και τὸ κρασί του
ν' ἀφήση στὰ βαρέλια νά ξυνίση;
Ξέρεις, τὸ ξύδι δύσκολα πουλιέται
κι' ἐξευτελίζει ή πώληση τὸ κέρδος.

Χορὸς Σατύρ. : Βρὲ μαστᾶρι κρεμασμένο
κι' ὀφαλιέ βαθυλωτὲ
και μεριά σφιχτοδεμένα
και μασχάλες μυρωδάτες,
δέκα σῶματα νά τᾶχα
και σαράντα δυὸ ματάκια
και πεντέξη πῆγεξ χέρια
λίγα θᾶταν γιά ν' ἀρκέσουν
νά μοῦ σθύσουν τῆ φωτιά.

Έρμησ : Οί χωριάτες πὸν σέ πλάσαν
πού νά ξέραν πὼς θὰ γίνης
σάν τὸ πιὸ στεγνὸ σφογγάρι;

Χορὸς Σατύρ. : Δυὸ συκώτια, ὀκτῶ στομάχια
κι' ἓνα στόμα σάν πηγᾶδι

νά μου δῖναν οἱ θεοὶ
γιὰ νὰ μὴν ἀδειάζω κοῦπες
καὶ τὲ ὄρες σπαταλῶ
μὰ τὸν σίφιτη μονορούφι
καὶ τὸν ἕπνο νὰ τὸν παίρνω
δὺὸ λεφτὰ μόλις ξυπνήσω,
τὶ εἶν' ὁ ξύπνιος κουταμάρα.

Ἐ ρ μ ῆ ς : Ἀσφαλῶς γιατί στὸν ἕπνο
τὰ καρβέλια κι' οἱ γυναῖκες
κουβαλιοῦνται μὲ τ' ἀμάξια.

Χο ρ ὀ ς Σ α τ ῦ ρ : Βρὲ κοσμάκη, μοῦσαι ἀνάποδα
σὰ θαρρεῖς πὼς εἶσαι ἴσια.
Μωρέ, πέσε κατακούτελα
νὰ χαρῆς καὶ τὴν ἰσιάδα σου.
Ἡ συνήθεια σ' ἔχει φάει
καὶ δὲ βλέπεις τὸ σωστό.

Ἐ ρ μ ῆ ς : Ὅποιον πέφτει τὸ κεφάλι
καὶ γυρνᾷ νὰ δῆ ποῦ τῆχε
ἀσφαλῶς θὰ καταλάβῃ
πόσος ἴσιος ἦταν πρίν.
Μὰ γιὰ δάγκασε τὴ γλώσσα
γιατὶ βλέπω νὰ ζυγώνη,
σὰν τὸ ἠλιόγευμα βαμένη,
τὴ θεὰ τῶν κρεβατιῶν .

Σ ι λ η ν ὀ ς : Ἡ Ἀφροδίτη, ἡ Ἀφροδίτη,
καλομάσταρη κι' ἀφράτη.
Θὰ πνιγῶ μὲς τὴ σκιά της.

Ἐ ρ μ ῆ ς : Κουταμάρες. Δὲν ἀξίζει
νὰ πνιγῆς γιὰ μιὰ γυναῖκα.
Καὶ χωρὶς αὐτὲς μποροῦσες
τὴ ζωὴ σου νὰ τὴ ζήσης.

Σ ι λ η ν ὀ ς : Καὶ παιδιὰ πὼς θὰ βλασταίνουν;

Ἐ ρ μ ῆ ς : Σὰ βροχὴ καὶ σὰν ἀγέρας
θὰ γινόσουν καὶ τὸ πράμμα
θὰ τὸ βόλευες σὰν κάνει
κι' ὁ Πατέρας τῶν Θεῶν
καὶ τὴν Ἥρα ξεγελάει
καὶ μᾶς σπέρνει τὰ μουλάρια.

Σ ι λ η ν ὀ ς : Ἀπὸ θηλυκὰ δὲ βγαίνει
τ' ἀπροσδιόριστο μουλάρει;

Ἐ ρ μ ῆ ς : Νὰ τ' ἀκοῦς καὶ νὰ σιωπαίνης.
Ἔτσι λένε. Τί σὲ νοιάζει;
Ὅποις σκέφτεται πολὺ
ἔχει λίγο τὸ μυαλό.
(μπαίνει ἡ Ἀφροδίτη).

Ἄφροδίτη : Τὰ ξενύχτια στήν Κύπρο μὲ κούρασαν.
Καὶ μετὰ τ' ἀνηφόρισμα τοῦτο
μοῦχει κόψει τὰ πόδια ἀπ' τὶς κλείδωσες.
Μ' ἀπ' τὴν ἄλλη πολὺ μ' εὐχαρίστησε
τὰ ματάκια νὰ κἀνη σὺν εἶδα
τὴν κασίκα τὴν Ἑρα πὸ κάτου
σὲ τσοπάνο λεβέντη. Κι' αὐτὸς
ν' ἀποτρέπη τοὺς ἔρωτες εὖστοχα
ἀπὸ φόβο θεοῦ μὴ γνωρίζοντας
πὼς μιᾷ στὴ θεᾷ τῆς παντρεῖας
καὶ φυλάχτρα τῆς νόμιμης κλίνης.
Ἡ ἠθικὴ μὲ φωνάζει «ὦ ἑταίρα»
ἐπειδὴ δὲν κοιτᾷ νὰ κυττάξῃ
τὴν σκασμένη κοιλιὰ τῆς κανέννας.
Μὰ ἀφοῦ σβύνη κι' ὁ Δίας τὸ λυχνάρι
σὺν πλαγιάσῃ μαζί τῆς γιατί
τοῦ κακόμοιρου φεύγει ἡ ὁρμὴ του
σὺν κοιτᾷ τὴν ἀσκήμια τοῦ στήθους τῆς.
Ἄμ! ἡ Ἑστία, πὺ στὸ ράφι ἀπομένει
γιατὶ ὁ ἕνας μυρίζει κι' ὁ ἄλλος
ἔχει μύτη μεγάλη, τί φούριες
λές νὰ μοῦχη; Μά, Ἑρμῆ μου, φτιαχτήκαν
οἱ ἠθικὲς ἀπ' αὐτοὺς πὺ δὲν ἔχουν
τὰ προσόντα νὰ μποῦν στὴν κορυφαία.
Κεῖνη τσάκισε σ' ἄπειρες γέννες,
τούτη ἀνύπαντρη μένει στὸ ράφι...
Δὲ μοῦ λές πὺ νὰ βρισκῶνται οἱ ἄλλοι;

Ἑρμῆς : Τί τὰ θές, τί τὰ γυρεύεις;
Τῶν Ἑλλήνων οἱ Θεοὶ
σὺν τοὺς Ἑλληνας δὲ φτάνουν
εἰς τὴν ὥρα τους ποτέ.
Ὁ Διόνυσος γυρνώντας
κι' ἀπ' τὴν Ἑπειρο περνώντας
στραβοπάτησε καὶ πέφτει
σὲ λακούβα ἀπὸ κοπριές.
Τὸν ξεπλένουν οἱ τσοπάνοι
στὸ νερὸ τὸν φουκαρῶ
κι' ἔχει γούστο ν' ἀρωμασίση.
Μὰ ὅπου νᾶναι θὰ μᾶς ἔρθῃ.
Γιὰ τὸν Ἄρη μοῦπαν πάλι
πὼς τὸν πόλεμο ἐπιβλέπει
στῆς Κασπίας τ' ἀχρογιάλια.
Γιατὶ ταῦρος σκυθικὸς
μιὰ δαμάλα περσικὴ
διπλαρώνει καὶ βατεύει.
Καὶ προσβλήθησαν οἱ Πέρσες,
γιατὶ τάχα θὴ χαλίσση

τῶν γελᾶδων τους ἢ ράτσα.
 Καὶ πιαστήκαν οἱ γειτόνοι
 — ὅπως δὰ συμβαίνει πάντα —
 καὶ κριτὴ τὸν Ἄρη κράζου.
 Γιὰ τὸν Ἑφαιστο δὲν ξέρω
 τί τὸν ἄργησε νὰ πῶ.
 Μὰ θαρρῶ πὼς θὰ μετράῃ
 ἢ τὰ τάλαντα πὸν πῆρε
 γιὰ νὰ κάνῃ πὼς κοιμᾶται
 ὅταν ἄλλοι σὲ ζυγώνουν,
 ἢ τὰ κέρατα π' αὐξάνουν
 στὸ κεφάλι του ἀπὸ σένα.
 Μὰ ὅπου νᾶναι θὰ μῶς ἔρθουν.

- Ἄφροδίτη : Μὲς στὴ σπηλιὰ θὰ μῶ γιὰ νὰ σιαχτῶ.
 Μοῦ χάλασε ὁ ἀνέρας τὰ μαλλιά
 καὶ τὰ ψμίθια οἱ πάχνες. Κι' οἱ πτυχῆς
 θαρρῶ πὼς δὲ μοῦ πέφτουνε μὲ χάρη.
 Σ' ἀρέσω, Ἑρμῆ μου; Τὸ γνωρίζω δὰ
 καὶ μὴ μοῦ παίξεις τὸ κρυφτούλι, ἀγόρι.
 Τὸ κοκκινάδι πὸν στὴν Κύπρο φτιάχνουν
 ξέρεις, πολὺ τὰ χεῖλη κολακεύει.
 Μὰ εἶναι στὴ γεύση ἀπαίσιο καὶ πειράζει.
- Ἑρμῆς : Μπροστὰ στὸ κάλλος τύφλα νῆχῃ ὁ πόνος.
 Ὅσο γι' ἀρέσεις, δὲ μ' ἀρέσεις, πάψε
 καὶ μεσιτιῆς δὲν κάνω πιά, νὰ ξέρης.
 Ἄϊ! στὴν σπηλιὰ τὰ χάλια σου νὰ σιάξης.
 (φεύγει ἡ Ἄφροδίτη. Ὁ Ἑρμῆς ἀπὸ μιὰ τρύπα
 κοιτάζει μέσα στὴ σπηλιὰ).
- Σιληνός : Ἑρμῆ, ντροπὴ σου νὰ κρυφτοηρᾶς
 ἀπὸ τίς τρύπες δίχως νὰ καλῆς
 κι' ἄλλους πὸν ὀρέγονται καθὼς ἐσύ.
 Βλέπεις ἢ φύση τῶν Θεῶν ὀρέγεται
 σὰν τῶν θνητῶν τῆ φύση νὰ μαθαίνει.
 Ἐξάλλου Πάνδημο τῆ λὲν κι' ἐγὼ
 στὸν δῆμο τῶν Θεῶν κατέχω θέση.
 Λοιπὸν, κουνήσου πέρα. Μιά μου, μιά σου.
- Ἑρμῆς : Γιὰ ξεκουμπήσου. Πῆρες θάρρος, βλέπω,
 γιὰτὶ σὲ καταδέχτηκα σὰν φίλος.
 Βλέπεις; Μοῦ βγῆκε τὸ φτερὸ ἀπ' τὸ πέδιλο
 καὶ σκάζω νὰ τὸ βάλω μὴ μοῦ φύγει.
 Μὰ κι' ἂν ἀλλοιῶς εἶχε τὸ πράμμα πάλι,
 ξεχνᾶς πὼς εἶμαι μὲ σειρήτια κι' ἔμπιστος
 τοῦ Δία Πατέρα; Καὶ τὸ ψάρι, μάθε,
 τὸ πιὸ μεγάλο τρώει τὸ μικρό.
 (μπαίνει ὁ Διόνυσος).
- Διόνυσος : Μπά! Σὰ νωρὶς νὰ κουβαλήθηκα.

Πῶς τῶπαθα; Ἦς καθήσω πέρα
 στ' ἄσπρο τὸ σύνορο. Μὰ εἶναι ἕνα ἢ δυὸ
 τὰ σύνορα ἐκεῖ κάτω; Διάβολε!
 Τὸ μάτι μου ὁ ἀέρας ἐρεθίζει
 κι' ἔτσι διπλὰ θωροῶ; Λὲς τρίχα
 νὰ μπῆκε στὸ βολβὸ ἢ κουνούπι
 νὰ γαργαλᾷ μου τὸ ρουθούνη;
 Μπά! σὲ καλὸ σου! Τί μὲ γνοιιάζει
 ἂν εἶναι δυὸ τὰ σύνορα γιὰ ἕνα;
 Βροῆκες τὸν ὄρο κάθησε
 μήπως καθήσουν ἄλλοι.
 Θυμήθηκα! Θὰ τῶπε ὁ Ἀρχιμήδης:
 μὴ μοῦ τοὺς κύκλους τάραττε
 βροῆκες τὸ σύκο σήκον το
 μὴν τὸ σηκώσουν ἄλλοι.
 Ἄλλά, τί σχέση ὑπάρχει στὸ δικό μου
 τὸ θεῖο καὶ στ' ἄλλο τοῦ θνητοῦ;
 Βρὲ Δία μου, σφάλμα μέγα
 νὰ μὴ θελήσης ἡ φιλοσοφία
 στῶν γυῖων σου τὴν ἐκπαίδευση νὰ μπῆ.
 Ἔνα σὺν ἕνα κάνουν τρία
 σὰν παπαγάλοι ἀναμασοῦμε
 καὶ γιὰ σοφοὶ περνοῦμε.
 ὦχ! κούραση... ἄς καθήσω.
 (κάθεται ἀπάνω στὸν Ἑρμῆ).

Ἑ ρ μ ῆ ς : Θὰ τὰ τσοῦξουμε βλέπω, τραγόποδε,
 Σιληνὲ κι' ἀναιδέστατε. Φτάνει.
 Δὲ χωροῦνε τ' ἀστεῖα σ' αὐτοὺς
 ποὺ σὲ διάφορες τάξεις ἀνήκουν.

Δ ι ό ν υ σ ο ς : Εὐοῖ κι' εὐάν, Ἑρμῆ μου.
 Μὰ ἔτσι ὡς μαζεύτεηκες κουβάρι
 μὲ τ' ἄσπρα σου κοντὰ χιτώνια
 γιὰ σύνορο σὲ πέρασα
 καὶ νὰ μὲ συμπαιθᾷς.
 Μ' αὐτοῦ τί κάνεις μαζωμένος;

Ἑ ρ μ ῆ ς : Μοῦ μαζεύτεηκες σάμπως νωρὶς.
 Οἱ Ἑπειῶτες καλὰ σὲ ξεπλύναν;
 Ἦμε βρὲς κάποιο μέρος καὶ πέζεψε.
 Πφ! μυρίζεις κρασὶ καὶ κοπρίλα.

Δ ι ό ν υ σ ο ς : Μπά! στὸν κάλο μὲ πατᾶς;
 Στάσου, ντέ, νὰ σ' ἀπαντήσω.
 Λημονᾶς ποὺ σὲ τσακκῶσαν
 στὴν ἀυλὴ μιᾶς παξιμάδας
 τὸ γαῖδούρι νὰ καμώνεσαι
 καὶ στὴ ράχη σου καβάλλα
 τοὺς μπαστάρδους της νὰ παίζης;

- Σιληνός : Κάλιο νὰ γαϊδουροφαίνεσαι
παρὰ νὰ γαϊδουροπλάθεσαι.
- Διόνυσος : Κι' ἡ καλή μας δῆθε ἀστεῖα
νὰ χτυπᾶ τὰ πσινά σου
ποῦ τὰ μαύρισε ὡς τηγάνι.
Κι' ὄλα αὐτὰ γιὰ νὰ μπορέσης
νὰ κερδίσης λίγο στῶμα.
Κι' ἂν τὸ κέρδιζες; Ἔμ! τότε
χαίδεμα τὸ ξυλαρίδι.
Μὰ σοῦ φύλαγε τὸ φροῦτο
καὶ στὸν φίλο της μηνᾶει
ποῦ σὰν ἦθε τὰ φτερὰ
σοῦ τὰ μάδησε ἕνα - ἕνα.
- Ἐρμῆς : Πιὸ σιγὰ γιὰτὶ σ' ἀκοῦνε ξένοι.
Μά, Βακχούλι μου, ἐγὼ σ' ἀγαπᾶω
κι' ἀστετεύομαι τώρα. Μαϊάκωσε.
Καὶ νὰ δῆς πόσο φίλος σου στέκω
θὰ σοῦ δείξω τί κρύβει ἡ σπηλιά.
- Διόνυσος : ὦ! τὰ φίδια φοβᾶμαι. Μὴ σπρώχνεις.
- Ἐρμῆς : Ἡ Ἀφροδίτη, μωρέ, καλλωπίζεται.
- Διόνυσος : Ἐρμουλάκι μου, εὐθύς καταφθάνω.
Τὸ καθήκον, καθήκον. Ψυχὴ μου!
τῆς μασχάλης της βλέπω τὶς τρίχες.
Μά... μυρίζουν, νομίζω, τραγίλα.
- Ἐρμῆς : Μωρέ, οἱ Σάτυροι γύρω σου εἰχνοῦν
τὶς τραγίλες κι' ἐσὺ νὰ κοιμᾶσαι!
- Διόνυσος : Τί; Καὶ ξέχασα νὰ χαιρετήσω.
Ἄνδρες Σάτυροι, χαίρετε. Δοῦλος σας.
Τώρα, Ἐρμῆ μου, νὰ σκίψουμε πρέπει
στὴ μελέτη τοῦ κάλλους. Ἀγιάζει
ὁ σκοπὸς κάθε μέσο, ὅπως λένε.
- Χορὸς Σατύρ. : Τὴν ἀγάπη ἄλλοι γλεντᾶνε
κι' ἄλλοι τῆς κρατᾶν φανάρι
κι' ἄλλοι μ' αἶμα τὴν πλερώνουν
Μὲ λεπτὰ πολλοὺς φορτώνει,
μὰ πολλοὺς μὲ κερατάκια.
'Ἀπ' τὸν Ὀλυμπο τὸν ἕνα
κατεβάξει κι' ἄλλο βγάξει.
Κυκεώνας, πανηγύρι,
ποῦ τὸ νοῦ σου νὰ τὸν χάσης.
- Κι' ἀπ' τὰ φροῦτα τῆς ἀγάπης
ἄλλος ἄλλο προτιμᾶει:
τὸ ξυνὸ τοῦτος ὁ γέρος,
τὸ μεστὸ τοῦτος ὁ νέος.
Καὶ τὴν χήρα ὁ ἐμποράκος

καὶ τὴν δούλα ὁ στρατιώτης.
Ὁ κουμπάρος τὴν κουμπάρα
κι' ὁ γαμπρὸς τὴν πεθερά του.
Τοῦτος κείνο, τοῦτος τ' ἄλλο.

Νᾶχα ἐγὼ γυναίκα ναύτη
πεινασμένη, διψασμένη
νὰ τὴν ἔφερνα στὸν λόγγο
τὸ μυαλό της νὰ τὸ χάσει
κι' ἓνα ἀσκὸ κρασί ἀπ' τὴν Κίπρω
βερεσέ κι' ἀπλήρωτο
θᾶβλεπες ζωὴ καὶ κότα.
(μπαίνει ὁ Ἄρης).

- Ἄ ρ η ς : Πατέρας τῶν πάντων ὁ πόλεμος.
Προσκύνα, χορὲ τῶν Σατύρων,
ποὺ μάχες ὀλάκαιρες στήνεις
κι' ἐσὺ γιὰ τὶς νύμφες στὰ δάση.
Γαλήνη μυρίζει πολὺ
σ' αὐτὲς τὶς μεριές, ποὺ πειράζει
τ' ἀτσάλινα νεῦρα μου. Ποῦναι
λοιπὸν οἱ λοιποὶ νὰ ξεσκάσω;
- Δ ι ό ν υ σ ο ς : Μᾶς ἀλάφιασες, Ἄρη μου, βάρβαρε,
κι' ἡ ψυχὴ μου κρεμάστηκε εὐθύς
σὰ μαστᾶρι γελάδας κατάβαρης.
- Ἄ ρ η ς : Τί κάνετε αὐτοῦ μαζωμένοι;
Τὸν χρόνο δὲν φείδεσθε, ἡλίθιοι;
- Ἐ ρ μ ῆ ς : Στὰ ζάρια ριχτήκαμε, Ἄρη.
- Ἄ ρ η ς : Μὰ ζάρια δὲ βλέπω στὰ χέρια σας.
Τὶς πέτρες κρατᾶτε γιὰ ζάρια;
Τὰ ξέχασες, φαίνεται, κάπου
τοῦ Δία μεσιτιές σὰν ἐσκάρωνες.
- Ἐ ρ μ ῆ ς : Τὰ ζάρια μου, Διόνυσε. Τ' ἄφησα
στὸ στοῦμα κοντὰ τῆς Λητῶς.
Πῶ! Πῶ! Ξυλαρίδι θὰ πέση
ὁ Δίας ἂν τᾶβρη ὁ καχύποπτος.
- Ἄ ρ η ς : Μὰ ὁ Δίας θαρρεῖ ἡ μεσιτιὰ
πὼς μένει χωρὶς πληρωμὴ;
- Ἐ ρ μ ῆ ς : Φίλε, Ἄρη, κουτὸς ὁ Πατέρας
δὲν εἶναι σὰ θὴς νὰ νομίζης.
Προτοῦ τὴν ὀπώρα γεντῆ
μὲ στέλλει καὶ τὴ δοκιμάζω
νᾶν σίγουρος ὅταν θὰ πάη.
Δὲν ἔχει καιρὸ γιὰ σπατάλη.
Ἐξᾴλλου τὸ ξύλο τῆς Ἡρας
βασιέται μονάχα σὰν πιῆ
γιομάτη τὴ γλύκα τῆς φίλης

- καὶ νοιώσῃ βαθιὰ τοῦ εὐχαρίστησι.
- Διόνυσος : Περνᾶ ὁ Γανημήδης, Ἐρμῆ,
καὶ πὲς γιὰ τὰ ζᾶρια νὰ πάη.
- Ἐρμῆς : Τί λές; ὄ,τι ἐγίγη ἐγίγη.
Στὸ ξύλο συνήθισα πιά.
- Διόνυσος : Ὁ Ἡφαιστος νά: σὺν τῇ πάπια
κουνώντας τὸ σῶμα ζυγώνει.
Τί μοῦτρο, μὴ βασκαθῆ.
(μπαίνει ὁ Ἡφαιστος).
- Σιληνός : Πατέρα, Πατέρα, δυὸ γρόσα
νὰ πάρω ἀπ' τὴν Κίπρω κρασί.
- Ἡφαιστος : Λαγὲ Παποσίληνε, στρίβε,
τσιπούρι μοῦ κόλλησες βλέπω.
- Σιληνός : Μωρὲ τσιγκουνιά τὸν σπαγγόδετο!
- Διόνυσος : Μὰ ὁ ἄσκημος θάνα ἢ φιλόσοφος
ἢ πρῶτος τσιγγούναρος, λένε
Καὶ βρῆκε ὁ Σωκράτης φιλόσοφος
καὶ τοῦτος φιλάργυρος βγῆκε.
- Ἐρμῆς : Καλῶς τὸν ἀφέντη τὸν Ἡφαιστο.
Τοὺς Κύκλωπες πλέρωσες, φίλε,
ποὺ χθὲς ἀπεργῆσαν γιὰτὶ
πολλὰ τοὺς χρωστοῦσες μισθά;
- Ἄρης : Ἀκόμα τὸν ἴδιο ἀμανὲ
κρατᾶς, παλαβέ, στὴ δουλειά σου;
Γιὰ μὰ διαφορὰ πέντε τάλαντα
πικραίνεις τὸν γλύπτη Ἀλκαμένη
καὶ στ' ἄγαλμα φτιάχνει τὸ πόδι
σου τῶνα κοντύτερο ἀπ' τ' ἄλλο.
Καλίγια μοῦ φτιάχνεις καὶ πάντα
γαϊδούρι ἀπετάλωτο θᾶσαι.
- Ἡφαιστος : Μαζῶχτε τὰ χάχανα, τριχες.
Καὶ κοίταξε ἐσὺ τὴ φαλάκρα σου
ποὺ οἱ μυῖγες συγκάψαν κι' ἡ κόπρος.
Κι' ἐσὺ τοῦ μεσίτη τὰ πέδιλα.
Κι' ἐσὺ τὰ πολλά σου κανχήματα
ποὺ φτώχεια τοῦ νοῦ φανερώνουν.
Μὴ θέτε τὴ σφύρα νὰ ὑψώσω
καὶ κάνω ζήμιες στὶς κεφαλές σας.
- Ἄρης : *Similia similibus semper
curantur.* Κι' ἂν θῆς νὰ ἐφαρμόσω
γιὰ σένα μὰ δίαιτα τέτοια
στὰ δυὸ θὰ σ' ἀνοίξω τὰ καύκαλα
καὶ κόκκινες θᾶβγουν στὸν ἥλιο
οἱ στοῖβες τῶν τούβλων ποὺ κρύβεις.

- Διόνυσος : Χρυσέ μου, θωρῶ στῶν Λατίνων
τῆ γλώσσα μου ἐγίνης ξεφτέρι.
Κοιτᾶς ὅταν ἔχης τὶς βάσεις...
- Ἄρης : Ἡ ἀνάγκη, μητέρα τῶν πάντων.
Τί λές καὶ γιὰ τοῦτο τὸ λόγο μου;
Μεθαύριο θὰ πάω στὴ Ρώμη
καὶ γλέντι πολέμου θ' ἀνάψω
γιατὶ τὶς μικροῦλες Σαβίνες
νὰ κλέψουν θὰ βάλω οἱ Ρωμαῖοι.
Καὶ πρέπει τῆ γλώσσα νὰ ξέρω.
Ἄφροῦλα, τί στέκεις παρήμερα
κι' ἀμίλητη μένεις σὰν ψάρι;
- Ἄφροδίτη : Τὸ μίλημα ἀσήμι, τὸ «σιώπα»
χρυσάφι. Ν' ἀρχίσουμε πρέπει.
- Ἡφαιστος : Τὸ «σιώπα» σκαρώνει καὶ κάτι.
- Ἑρμῆς : Σὰν κριτὴς θὰ ξηγήσω τὸ πῶς
καὶ τὸ πόσο τῆς μάχης. Μετὰ
θὰ κηρύξω τὴν ἔναρξη. Ἄνδρες,
στὴν ἀρχὴ ὁ καθένας θὰ ἐκθέσει
τὰ προσόντα του, αὐτὰ συνοδεύοντας
μ' ἀποδείξεις. Μετὰ θὰ μοῦ ὀρίση
καθαρὰ καὶ σταράτα τὸ πόσον
θ' ἀγοράση τὸν ψῆφο τῆς νίκης.
Τὸ κριφὸ φιλοδώρημα ἀμάρτημα:
καταγράφεται εἰς βάρους σας πάντα.
Τὴν ἀγόρευση ὀρίζω μονάχα
δυὸ κλειψύδρες. Ἐπίδειξη αἰσχίστης
διαγωγῆς συνεπάγεται διώξιμο.
Τὸν ἀγῶνα κηρύσσω. Ποιὸς βούλεται,
τῶν Ἑλλήνων Θεοί, ν' ἀγορεύση;
- Ἄρης : Ἐγὼ βούλομαι ὁ Ἄρης τοῦ Δία
καὶ τῆς Ἥρας, πολίτης τοῦ Ὀλύμπου
ἐξ ἀμφὶν ἀστίν, νόμου καρπός.
- Ἄφροδίτη : Ἐγώ, Ἑρμῆ μου.
- Ἄρης : Στὸν Ὀλυμπο ὀρίζει
τὸ πρωτόκολλο πρῶτος νὰ λέγη
ὁ διογέννητος, Ἕλλην καὶ γνήσιος
- Ἑρμῆς : Ἐξηγῶ τὸ πρωτόκολλο.: «Πρῶτος
θ' ἀγορεύση ὁ διογέννητος κι' Ἕλλην.
Ὁ διογέννητος βάρβαρος δεύτερα.
Τελευταῖος ὁ μιγὰς κι' αὐτοφύτρωτος».
Ἄρη, ὑπόγραψε τώρα, γιατί
πιθανὸ νὰ ὑποβάλλη στὸν Ἄρειον
Πάγον ἔφεση κάποιος καὶ πρέπει
πρακτικὰ τοῦ καθγᾶ ν' ἀποστείλω.

Ἄ! μπορεῖς ν' ἀγορεύσης νομίμως.

Ἄ ρ η ς

: Θεοὶ τῶν Ἑλλήνων, νομίζω
περιττὸ φυσικὲς ἀρετὲς μου,
σὰν τὴ ρώμη, νὰ ἐκθέσω γιατί
δὲ μὲ φτάνουν καὶ χίλιες κλειψύδρες.
Τοὺς πολλοὺς μου τοὺς ἀθλοὺς ἐπίσης
παραλείπω. Ρωτῆστε τὴ φήμη
σχετικὲς ἀπορίες σας νὰ λύση.
ἽΟτι ὀρίζω τὸν ἄνθρωπο ἐγὼ
μαρτυρᾷ τὸ ρητὸ τοῦ φιλόσοφου:
«πατὴρ πάντων ὁ πόλεμος». Δεύτερη
μαρτυρία τῶν σοφῶν Ἀθηναίων
ἡ μεγάλη τους λατρεία γιὰ μένα:
ἀρπαγὲς καὶ πολέμους δὲν παύουν
γιὰ νὰ δώσουν εἰρήνη στοὺς σύμμαχους
κι' ἐκπολίτιση δῆθε σ' αὐτοὺς.
Τὸ τρανὸ δικαστήριον τῆς πόλης
Ἄρειον Πάγον ἐπίσης τὸ λένε
καί... γιὰ στάσου: δὲ τελείωσα ἀκόμα.

Ἐ ρ μ ῆ ς

: Θ' ἀναιρέσω, προτοῦ προχωρήσης,
μὰ ἀνακρίβειά σου ἀσύγνωστη, ὦ Ἄρη.
Τὸν Ἀνάχαρση οἱ Σκῦθες ρωτήσανε
ὅταν γύρισε, ἂν βρίσκη σοφοὺς
τῆς Ἀθήνας τὰ φύτρα κι' ἀπάντησε
ἐξυπνότατα αὐτός: «Πῶς μπορεῖ,
ἄνδρες Σκῦθες, σοφοὶ νὰ λογιῶνται,
ἀφοῦ ὁ ἥλιος ἐκεῖ ἀπ' τὸν Τρελλὸ
ἀνατέλλη καὶ σθῆ στο Δαφνί;»

Δ ι ὀ ν υ σ ο ς

: Ὡ Θεοὶ τῶν Ἑλλήνων, κι' ἡ πρώτη
μαρτυρία του σηκώνει νερό.
Εἶχε πεῖ κι' ὁ φιλόσοφος τοῦτο:
«Πάντα ρεῖ». Συνεπῶς ξεπεράστηκε
τὸ ρητὸ «Πατὴρ πάντων ὁ πόλεμος»
μὰ κι' ὑπάγονται ὅλα στὸ «ρεῖ».
Ἦσουν τότε πατέρας μὰ τώρα
ἄλλοι βγῆκαν πατέρες τοῦ κόσμου.

Ἐ ρ μ ῆ ς

: Προσκομίζεις γερωτέρους μάρτυρες
ἢ νὰ δώσω τὸ λόγο στὸν δεύτερο;

Ἄ ρ η ς

: Προσκομίζω. Τὴ δόξα, τὰ πλοῦτη,
ποῦ γιὰ τοῦτα ὁ θνητὸς τὴν τιμὴ
τῆς συμβίας του ἀκόμα πουλáει,
πῶς κερδίζονται, φίλι μου, ὅν ὄχι
μὲ πολέμους; Κοιτᾶστε τὸν Ὅμηρον,
Ξενοφῶν, Θουκυδίδη καὶ τόσους
ποῦ γιορίζουν καντάρια χαρτὶ
μὲ πολέμου διηγῆσεις. Τελείωσα.

- Ἐ ρ μ ῆ ς : Ἡ στερνὴ μαρτυρία σου δεχτή.
 ὦ Διόνυσε, πάρε τὸν λόγο.
 Πρῶτα ὑπόγραψε, ντέ. Μὰ βαστήχτε τον.
- Δ ι ό ν υ σ ο ς : Εἶμαι ἀγράμματος, φίλοι, γιατί
 στοὺς καιροὺς μου στὸν Ὀλυμπο δίδασκαν
 μοναχὰ παιδιὰς καὶ ζαράκια.
 Ἄλλαγές εἶχε τότε τὸ πρόγραμμα
 τῆς ἐκπαίδευσης. Κι' ὅμως κοκκίδα
 βάλε ἐσὺ καὶ πατῶ τὸ δακτύλι μου
 καὶ τὸ πρᾶμμα βολεύεται. ὦΑ! μπράβο.
- Ἐ ρ μ ῆ ς : Τώρα πὰ ν' ἀγορεύσης μπορεῖς.
 Δ ι ό ν υ σ ο ς : ὦ Θεοὶ τῶν Ἑλλήνων, τὴν τέχνη
 ἐπειδὴ δὲν κατέχω τοῦ λόγου
 πολὺ ἀπλὰ θὰ μιλήσω καὶ σύντομα.
 Μὰ δυὸ χάρες ζητῶ κι' ἄς μοῦ γίνουν:
 τὸ «τυγχάνω ἀγράμματος» πρέπει
 νὰ γραφτῆ στὰ ὑπέρ μου κι' ἐπίσης
 ἱκετεύω νὰ μὴ μ' ἀντικόβεται
 σὰ μιλῶ γιατί χάνω τὸ νῆμα
 τῆς κουβέντας. Μὴ σπρώχνεις ἐσύ.
 Τί μονάχος κουιέμαι; Τί κρύο:
 Οἱ μασέλες χτυποῦν. ὦ Θεοὶ
 τῶν Ἑλλήνων, τυγχάνων ἀγράμματος
 μαρτυρίες ἀπ' ἀνθρώπων τὸν βίο
 λίγες φέρνω: Οἱ γυναῖκες στὴν Ἥλιδα
 «ἄξιε ταῦρε» μὲ κράζουν καὶ σέρονται.
 Στὴν Ἀθήνα γιορτὲς ἐγκαινίασαν
 γιὰ τίς τόσες μου πράξεις καὶ τέχνες,
 ποὺ τίς κἀναν κλεινὲς κι' ὕμνητές:
 «Λιπαρὲς ἰοστέφανες, αἰίδιμες,
 τῆς Ἑλλάδος ἀμάχη, ὦ Ἀθῆνες
 τῶν δαιμόνων κρεβάτι». Γελᾶτε;
- Ἄ ρ η ς : Μὰ τὰ μούσκεψες, Βάκχο, τί ὁ Πίνδαρος,
 πληρωμένος γερά, πὺ καλοῦς
 ὕμνους εἶπε. Τί ἀμάχη καὶ δαίμονες
 κουπανᾶς: Κι' ἄξιος ταῦρος ἐσὺ
 ποὺ ξεκούφανες τώρα καὶ χρόνια;
- Δ ι ό ν υ σ ο ς : Προχωρῶ. Ὁ Τειρεσίας ὁ μάντης
 εἶπε: «μόνο σὰν πίνης σοφὰ
 συλλογιέσαι, καὶ σφάλεις σὰν εἶσαι
 νεροπότης». Νομίζω ἐξηγοῦμαι.
 Τὴ Σεμέλη γιὰ μάνα μοῦ ἐδῶσαν
 οἱ θνητοὶ ποὺ σημαίνει πὼς εἶμαι
 στὴν καρδιά τους. Κι' αὐτὸ μιὰ μεγάλη
 μαρτυρία θεωρῶ καὶ τελειώνω.
- Ἐ ρ μ ῆ ς : Ἡ στερνὴ μαρτυρία σου δεχτή.

- Στ' ἄλλα ὑπάρχει πολλὴ ἀκαταλόγιστο.
- Διόνυσος : Μήπως ἔχεις καὶ πῆχυν καὶ μέτρησες
πόσους πῆχεις βλακείας ἀράδιασα;
- Ἑρμῆς : Τὸ βλακόμετρο μὲς τὸ κεφάλι
μου κρατῶ καὶ μετρῶ τὸν καθένα.
Γιὰ κρατῆχτε τον, φίλοι, καὶ πέφτει
καὶ τὸν τόπο στὴ σκόνῃ θὰ πνίξῃ.
Πάρε, ἐσύ. Ἦφαιστε, τώρα τὸν λόγο.
- Ἦφαιστος : Τῶν Ἑλλήνων Θεοί, οἱ κανησιές,
τὰ ρητὰ καὶ τὰ τέτοια τερτίλια
φανερώνουνε φτώχεια τοῦ νοῦ.
Κι' ἐπειδὴ τὸ λεπτὸ στὸ δικό μου
σιδεράδικο ἀξίζει δυὸ τάλαντα
πεταχτὰ θὰ μιλήσω καὶ σύντομα.
Δίχως πῦρ, πρῶτες ὕλες ποιά χώρα
δὲ μοῦ λέτε μπορεῖ νὰ καιχίεται
γιὰ ἐθνικὴ οἰκονομία καὶ τὰ τέτοια;
'Εσύ, Βάκχε, τ' ἀμπέλι βλασταίνει
ἀπ' τὸ θειάφι, ποὺ βγάζω. Κι' ἐσύ, Ἄρη,
τὰ σπαθιά σου στοὺς φούρνους μου φτιάχονται.
Νά! ποιὸς εἶναι ὁ ἀφέντης. Τελείωσα.
- Ἑρμῆς : Δὲν ὑπόγραψες, ὅμως, κι' ἀμφίβολο
ἂν θὰ γίνουν δεχτὰ τὰ προσόντα σου.
- Ἦφαιστος : Ὑπογράψω.
- Διόνυσος : Κριτὰ ὑπενθυμίζω.
τὴν δεκάλεπτη ἀνάπαυση, τί εἶναι
φουσκωμένο τ' ἄσκι τῆς κοιλιᾶς μου
καὶ θὰ πάω νὰ τ' ἀδειάσω.
- Ἑρμῆς : Τῶν Ἑλλήνων Θεοί, ἀποσυρθῆτε.
(φεύγουν ὅλοι).
- Χορὸς Σατύρ. : Νὰ σοῦ λὲν τοῦ κόσμου ἀφέντες
καὶ τὰ ροῦχα του νὰ παίξουν
ζύγα - μόνα στὸ χαρτί.
Νά! θνητέ, στὸ μοῦτρο μούντζα
γιατὶ φταῖς γιὰ ὅ,τι ἐκάτσαν
στὸν λαιμό σου αὐτὴ καθάλα.
Δὲν τοὺς ἔφτιαχνες λιγάκι
συνετοὺς καὶ μαζωμένους
τὴ γαλήνη σου νὰ βοῆς
καὶ τὸν ἴσχυο τὸν ἵπνο;
- Βρὲ μαγκούφη, ἐμένα πάλι
κερατὰ καὶ κερκοφόρο
τί μὲ σκάρωσες; Χρωστοῦσα
στὴ μαϊμούδα τὴ γιαγιά σου;
Σὲ ἰκετεύω ἀναθεώρα

τὴ μορφὴ ποὺ μοῦχεις δώσει
νὰ μποροῦν νὰ μ' ἀγαπήσουν
ἢ λεφτὰ στὴν τσέπη δός μου
καὶ τὸ πράγμα κανονίζω.

Νᾶταν τώρα τὸ σαντάλι
νὰ ξεχνοῦσε ἡ Ἀφροδίτη
στὸν θυμὸ της καὶ νὰ πάη
ἀνυπόλυτη στὸ σπίτι!
Θὰ τὸ πῆγαινα μονάχος
κ' ὡς ἐσήκωνε τὸ πόδι
τὸ σαντάλι νὰ φορέση
καὶ θὰ λάμπανε τὰ κάλλη...
ᾠ! τί ζάλη κ' ᾠ! τί μέθη!
τὴν ψυχὴ μου θὰ πουλοῦσα.
(ἔρχεται ὁ Ἑρμῆς κ' ἕνας-ἕνας οἱ ἄλλοι
ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Διόνυσο).

- Ἑρμῆς : ᾠ Θεοὶ τῶν Ἑλλήνων, κοπιάστε.
Ἄπουσία σημειώνω τοῦ Βάκχου.
- Ἄρης : Διονύσι...
- Διόνυσος : Δικός σας, παρών.
- Ἑρμῆς : Τὴ συνέχιση κύριοι, κηρύσσω.
Ἀφροδίτη μου, πάρε τὸν λόγο.
- Ἀφροδίτη : Νὰ ὑπογράψω;
- Ἡφαιστὸς : Ἀσφαλῶς.
- Ἑρμῆς : Τώρα ἐμπρός.
- Ἀφροδίτη : Τῶν Ἑλλήνων Θεοί, μοναχὰ
ἀναφέρνω τὸ ἐπίθετο «Πάνδημος»
κ' ὅποιον κόβει ἄς τὸ νοιώσει. Κι' ἀμέσως
τὸ ποσὸν π' ἀγοράζω τὸν ψῆφο
σᾶς δηλώνω: θὰ κάμω νὰ τρέχουν
τὰ κορίτσια μελίτσι ξοπίσω σου,
καὶ μεθύσματα ἀλλόφρενα τώρα
καὶ στὸ ἐξῆς στὴ ζωὴ σου θὰ δίνω.
Σκέψου, Ἑρμῆ, τὴν τρανὴ προσφορὰ μου.
- Ἡφαιστὸς : Τί ψηλώνεις τὰ ροῦχα σου πάνω;
Νὰ φανοῦν τὰ μεριά σου; Ζαβόλικα
θὰ μ' ἀρπάξης τὸν ψῆφο, νομίζεις;
- Ἀφροδίτη : Ἔχει ἐκδώσει, θαρρῶ, τὸ διαζύγιον
ὁ Κρονίδης καὶ πάψε τίς γκρίνιες.
- Ἑρμῆς : Οἱ ἀγορεύσεις τελειώσανε, κύριοι.
Προσφορὲς περιμένω ν' ἀκούσω.
- Ἡφαιστὸς : Πέντε τάλαντα δίνω. Τί λές;
- Ἑρμῆς : Μὰ παζάρια θὰ κάνουμε τώρα;
- Σιλῆνος : Γιὰ παζάρια καὶ τίποτες ἄλλο.

- “ Η φ α ι σ τ ο ς : Τ' ἀνεβάζω στὰ δέκα. Τί λές;
- Ἐ ρ μ ῆ ς : Νὰ κουρεύεσαι. Βάγκχο, τί δίνεις;
- Δ ι ό ν υ σ ο ς : Λησμονιά σ' ὀλονύχτιες κραιπάλες
καὶ βαρέλια μὲ τόνους κρασί
τοῦ μεσίτη τίς πίκρες νὰ σβύνης.
- Ἄ ρ η ς : Δόξα, πλούτη κι' ἀσκέρια τοὺς δούλους
καὶ συμμάχους νὰ εἰσπρόττης τοὺς φόρους.
- Ἐ ρ μ ῆ ς : Μὲ κατάνυξη τ' ἄκουσα. Τώρα
ἄλαργέψετε δίχως καβγάδες
γιὰ νὰ βγάλω συμπέρασμα ψύχραιμα
καὶ συμφώνως τοῦ νόμου νὰ πράξω.
- Δ ι ό ν υ σ ο ς : ἼΗ δεκάλεπτη ἀνάπαυση πάλι;
(φεύγουν οἱ ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἐρμῆ καὶ τὸν Χορό),
- Ἐ ρ μ ῆ ς : ἼΗ πρόταση τοῦ Βάγκχου ζηλευτή,
τί ἢ μεσιτιά κακὴ δουλειὰ κι' ἀχάριστη.
«Ἐρμῆ στὴ Λήδα» κι' ὁ Ἐρμῆς στὴ Λήδα
κι' ἂν δέν σκαρώσω τὴ δουλειὰ ἀπὸ τὸν Δία
ξύλο τρικούβεργο. Κι' ἂν τὴν σκαρώσω
τῆς ἼΗρας παντουφλιὰ στὰ πισινά μου.
Σκύλλα καὶ Χάρυβδις. Γιὰ τοῦτο ἢ λήθη
θὰ μ' ἀναπαύσει κι' ἴσως μεθυσμένο
δὲ θὰ μὲ στέλλῃ ὁ Δίας. Μὰ τὸ ξύλο
μοῦ φαίνεται πῶς δὲ θὰ λείψῃ πάλι.
ἼΗ μοίρα τῶν ἀθάνατων θὰ τῶχι
νὰ βρίσκουν μπρὸς γκρεμνὸ καὶ πίσω λάκκο.
Τὰ τάλαντα τοῦ ἼΗραίστου; Νὰ τὰ βράσω,
Μὰ κλεφταρᾶς δὲν εἶμαι; Κατεβαίνω
στὴ Λῆμνο δῆθε γιὰ παραγγελίες
καὶ τὸν γυμνῶνω στὸ ἄψε - σβύσε. Πάλι
δὲ συζητεῖται ἢ πρόταση τοῦ ἼΗρη.
Σὰ μπόσικη. Ντροπὴ εἶναι τσιφλικὰ
νὰ μὲ καλοῦν καὶ νὰ προσμένουν ὅλοι
φαλάκχα καὶ προκοίλι ν' ἀποκτήσω.
Πάλι ἂν δεχτῶ τῆς Κύπριδας τὰ δῶρα,
ἀκέραιο στοὺς ἔρωτες ὁ Δίας
νομίζεις θὰ μ' ἀφήσῃ; Μιά σου, μιά μου.
Κι' ἀντὶ φτερὰ στὴν κεφαλὴ θὰ βλέπω
γιὰ σῆμα μου δυὸ κέρατα μεγάλα.
Μὰ ἢ σκέψῃ τρώγει τὸν ἀφέντη
κι' ἕνα σὺν ἕνα κάνουν δύο, ἕ; Τώρα
ἂν μὲ δεχτῆ τῆς Κύπριδας τὸ στρωῶμα
ἀπόψε πῶχω σκόλη — θὰ πλαγιάσῃ
ὁ Δίας χωρὶς γιὰτι κι' οἱ δυὸ φτυρώνουν
οἱ φρονιμίτες του — θὰ τῆς χαρίσω
τὴ νίκη. Τί εἶχα καὶ θὰ χάσω; Νάτη!

- κλεφτάτα μου ζυγώνει για να πέση
στη δῆθε λεία της σὰν ξεφτέρι. Καλά...
- 'Αφροδίτη : 'Ερμῆ μαργιόλη, δός τὸν ψῆφο ἐμένα
καὶ στὸ κορμί μου μερδικὸ σοῦ τάζω.
- 'Ερμῆς : Σάμπως κοιτᾶς νὰ μοῦ τὴ σκάσης. Κι' ὅμως
μίλα σιγά. Μπορεῖ νὰ συμφωνήσω.
'Ἐστω κι' ἂν μόνο ἀπόψε μ' ἀγαπήσης
πρωτὶ - πρωτὶ τὸν ψῆφο σοῦ χαρίζω.
Πρὸ φαγητοῦ ὅμως τίποτε δὲ δίνω.
- 'Αφροδίτη : Στὴ Στύγα δοκίσου.
- 'Ερμῆς : 'Ορκίζομαι.
- 'Αφροδίτη : Τραβοῦμε
τότε πρὸς νότο για τὴν Κύπρο, 'Ερμῆ μου.
(φεύγουν).
- Σιληνός : Τοὺς ἀσπασμούς μας τοὺς πολλοὺς στὴν Κύπρο.
Τὸν ἀρχικλέφταρο...! Καλὰ τὸ λένε :
«παλιά μας τέχνη κόκκινο». Κι' αὐτὸ
τὸν ξευγενίσαν οἱ θνητοί, τὸν εἶπαν
τῶν στρατοκόπων βοηθὸ κι' ἀκόμα
τῆς λύρας πλάστη, μὰ ἔμεινε σαράφης
κι' ἔμπορας σ' ὅλα του καὶ κλέφτης ὅπως
ὄταν μικρὸς τοῦ 'Απόλλωνα τὰ βόδια
τὰ μάζεψε καὶ δολερὰ ξαφάνισε
τ' ἀχνάρια τους. Μ' ἀπὸ τὴν χαραυγὴ
τὴ μέρα τὴν καλὴ θὰ καταλάβης.
Τώρα θὰ πῆς ἢ ζήλια μου πὼς κραίνει
κι' ὄχι ἢ μιλιὰ μου. Καὶ τὰ δυὸ θαρρῶ.
(μπαίνουν στὴ σκηνὴ οἱ Θεοί).
- * Ἀρης : Σάμπως ἀργεῖ κι' ἀνησυχῶ για δόλο,
γιατὶ οἰκουμένη καὶ ντουνιας τὸν ξέρει.
Βρὲ Σιληνέ, ποῦ βροίσκεται ὁ 'Ερμῆς;
- Σιληνός : * Ἄν ἔχης κόκκον ἐξυπνάδας, πές μου,
τὸν κλέφτη σὰν φιλοξενῆς στὸ σπίτι
τί δύνετα νὰ σοῦ σκαρώση; Πάλι
τὴν ἀλεποῦ στὸν ὀρνιθῶνα ἂν βάλῃς
στὶς κότες σου γραμματικὴ θὰ μάθῃ;
* Ἢ ἂν τὸ γουροῦνι σὶς βραγιές ἀφήσης
θαρρεῖς θὰ βγάλλῃ τ' ἀχρηστα ζιζάνια;
- * Ἡφαιστος : Μὰ ποῦναι ἢ Κύπριδα;
- Σιληνός : Δὲν τὸ γνωρίζεις
πὼς ἢ γυναίκα για στὴ πλύση θᾶναι
για στὴ στρωμνὴ θὰ παίζη;
- Διώνυσος : Δηλαδή
τὰ μέλωσε μὲ τὸν 'Ερμῆ καὶ χαῖρε;
- Σιληνός : 'Αφέντη, γειὰ στὴ γλώσσα σου, ποῦ κραίνει.

- Διόνυσος : Πρώην σύζυγε και νῦν τὰ συγχαρίκια μου.
- "Αρης : Ποῦ πῆγαν; Λέγε νὰ τοὺς βρῶ, νὰ σπάσω
τὰ διπλοπάγιδά τους και τὶς πλάτες.
- "Ηφαιστος : 'Απατημένος σύζυγος σιωπᾶ.
Πάρε παράδειγμα ἀπὸ μένα, φίλε,
νῦν κερατᾶ, πὸν γένηκα ρεζίλι
μὲ τὶς πολλὲς μου φασαρίες πέρσι.
"Έκανες κι' ἔπαθες. Παραπονιέσαι;
Γὰ ποῦ κινᾶς, Διόνυσε νὰ πᾶμε
λιγάκι συντροφιά; Στὴν Αἴτνα ἐγώ.
- Διόνυσος : 'Εγὼ στὴν Ἀττικὴ. Τρυγᾶνε τώρα
και πᾶω νὰ πάρω λίγα ποσοστά.
'Εφέτος φτώχεια στὴν παραγωγή
γιατ' ἦρθε ἀρρώστεια ἀπὸ τὴ Σάμο. λένε.
- "Αρης : Σταθῆτε, ντέ, κι' ἐγὼ θὰ φύγω. Πρέπει
νὰ πᾶω στὴ Ρώμη. Κλέψαν τὶς Σαβίνες
ἢ νὰ τοὺς σπάσω τ' ἄτριχα κεφάλια;
(φεύγουν).
- Χορὸς Σατύρ. : 'Απὸ πίσω τοὺς φυγάδες.
Σὰ δὲν τρῶς, κι' ἡ μυρωδιά
κάτι ἀξίζει. Σὰ νὰ ποῦμε:
λόρδα στόμαγε και μάτι
φάε παίνεμα και σκάσε.

ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑ

Τὸ ἔργο μεταδόθηκε ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα Κύπρου τὸ 1973.
Πρωτοδημοσιεύτηκε στὴ «Φιλολογικὴ Κύπρος» τὸ 1973—1974.

ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α :

Δίας
Ἥρα
Ἑρμῆς
Ἥφαιστος
Ἄρης
Ἀφροδίτη
Διόνυσος
Μελαθώ
Σιληνός
Χορός Σατύρων
Ἀσκληπιός

(Ἡ σκηνή στὸν Ὀλυμπο)

Ἑ ρ μ ῆ ς

: Βρίζω, βρίζεις, βρίζει
βρίζουμε, βρίζετε, βρίζουν
οἱ Θεοὶ τῶν Ἑλλήνων πᾶσαν ὥρα καὶ στιγμή
καὶ ξεθυμαίνουν.

Ἄλλος τρόπος δὲν ὑπάρχει.

Πές τα νὰ ἡσυχάσης,

Εἶδ' ἄλλοιῶς στοιβάζονται μὲς τὸ σκῶπι σου
καὶ σοῦ τὸ πρῆζουν.

Ἡ Ἥρα ἡ μάνα ἀπ' τὸ πρωὶ

μὲ σκυλλοβρίζει μήπως

βαγαποντιὰ τῆς σκάρωσα καὶ κουβαλήσω
κανένα ἡηλυκὸ στὸν Ὀλυμπο.

Γιορτάζει τὰ γενέθλιά του ὁ Δίας Πατέρας—

μονάχα οἱ ἀρσενικοὶ γενέθλια ἔχουν

γιατὶ οἱ Θεὲς σὰν τὶς θνητὲς δὲν ἔχουν ἡλικία

πὸ πέρα ἀπ' τὰ τριάντα...

Χίχίχί! Σκέψου τὴν Ἥρα

νᾶναι τριαντάρα στὸ φαί της.
 Λοιπόν, μὲ τάραξε στὸ πῆγαιν' ἔλα
 νὰ προσκαλέσω μόνο τοὺς Θεοὺς
 κι' ἀπ' τοὺς ἡμίθεους μόνο ἀρσενικούς.
 Καὶ πάει πὶδ πέρα τὸ κακό, γιατί
 δὲ θέλησε αὐλητρίδες καὶ χορευτρες.
 Καὶ πῆγα ἐκεῖ στὸ Σιληνὸ
 καὶ πρόσπεσα, παρακαλώντας τον νὰ πείση
 τοὺς Σάτυρους σὲ γυναικίους χοροὺς
 νὰ ἐπιδειχτοῦν, χωρὶς νὰ νοιώσῃ ὁ Δίας
 πὼς εἶναι ἀρσενικοί.
 Καὶ σκέφτομαι ἂν ριχτῆ σὲ Σάτυρο
 καὶ γίνουν φασαρίες.
 Μὰ νὰ σοῦ πῶ! Τὸ ξύλο προτιμῶ
 τοῦ Δία Πατέρα!
 Τὶς τρώς ἀπὸ ἄντρα.
 Ἐνῶ δὲν τρώγεται τὸ ξύλο ἀπὸ γυναίκα
 κι' ἄς εἶναι ἀπὸ τὴν Ἥρα
 θεῶν καὶ θεαινῶν μητέρα.
 Ζήτημα προσβολῆς.
 Καὶ τὸ κακό; χτυπᾶ στὰ πισινὰ
 καὶ ρεζιλεύεσαι σὰ νᾶσαι
 μυξιάρικο.
 Οὐ! Τοὺς βλέπω ἢ τοὺς ἀκούω ἢ τοὺς μυρίζομαι;
 Φτάνουν οἱ Σάτυροι.

Χ ο ρ ὸ ς

Σ α τ ὺ ρ ω ν

: Ὅπου γιορτὲς καὶ πανηγύρι
 κι' ὄπου καλὸ κρασί
 τ' ἀσκιά στομάχι κουβαλοῦμε.
 Ζωὴ γιὰ μᾶς τὰ πατητήρια
 καὶ τ' ἀχνιστὸ φαί
 ἐκεῖ πὸν τζάμπα θὰ τὸ βροῦμε.
 Εἶναι οἱ σοφίες τοῦ ἀνθρώπου ἢ φτώχεια
 κι' οἱ ρητορίες σκαίμοι
 κι' ἀρρώστια τοῦ μυαλοῦ οἱ ποιήσεις.
 Οὐροῦμε ἐμεῖς σὰν πρωτοβόρξια,
 ρεγόμεστε ἄφοβα,
 πορδίζουμε μὲ παρηγήσεις.
 Ὅπου γιορτὲς καὶ πανηγύρια
 κι' ὄπου καλὸ κρασί
 τ' ἀσκιά στομάχια κουβαλοῦμε.
 Ζωὴ γιὰ μᾶς τὰ πατητήρια
 καὶ τ' ἀχνιστὸ φαί
 ἐκεῖ πὸν τζάμπα θὰ τὸ βροῦμε.

Ἐ ρ μ ῆ ς

Σ ι λ η ν ὸ ς

Ἐ ρ μ ῆ ς

: Καλῶς τὰ λεβεντόπαιδα.
 : Χορευτρες ἀπ' τὴν Κίπρω
 : Οὐ! νά! πὼς ξέχασα!

- Παραδρομή τῆς γλώσσας.
- Σιληνός : Πού λέγει τὸ σωστό.
- Ἑρμῆς : Καὶ τί θὰ πῆ σωστό,
φίλε μου Σιληνέ;
- Σιληνός : Ἐκεῖνο πού συμφέρει.
Θαρρεῖς πὼς χάσαμε τὴ λεβεντιά μας
γιατὶ δεχτήκαμε ἔναντι
τῶν σοβαρῶν σου ὑποχρεώσεων.
- Ἑρμῆς : Ἄν ἔχουν λόγο οἱ Ἕλληνες
θνητοὶ ἢ Θεοί.
- Σιληνός : Νὰ καμωθοῦμε τὶς χορευτρες;
- Ἑρμῆς : Κατὰ παράκληση τῆς Ἥρας.
- Σιληνός : Τὴν ἀντρικότητά μας διαφυλάττουμε.
- Ἑρμῆς : Ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ.
- Σιληνός : Αὐτὸ πὺν λές δὲν τὸ καταλαβαίνω,
γιατὶ δὲ σπούδασο κοντὰ
σ' ἐκεῖνο τὸ Σωκράτη.
Ἐγὼ ἀπὸ λόγια δὲ νογῶ.
Ἐγὼ τὰ πίνω καὶ τὰ λέγω,
καὶ τὰ κάνω.
- Ἑρμῆς : Σιωπὴ καὶ σεβασμό. Ἔρχεται ἡ Ἥρα.
- Ἥρα : (μπαινοντας) Ἔ! ἦρθαν κι' οἱ χορευτρες ἀπ' τὴν Κύπρο;
Γιὰ νὰ τὶς δῶ;
Τὰ πσινά σας...!
- Σιληνός : Τὰ πσινά μας; Γιὰ ξύλο;
- Ἑρμῆς : Μονάχα ἐγὼ τὶς τρώω.
- Ἥρα : Καλοί, πολὺ καλοί. Πῶς μοιάζουν;
Μὲ χοντροκόκκαλες κυράδες
πὺν τρῶνε μόνο ἀλεύρι καὶ γεννοβολᾶνε
κάθε χρονιά.
- Σιληνός : Εἴμαστε ἄντρες, δέσποινα Ἥρα.
Ἄντρες δοκιμασμένοι.
Ποῦ βρίζεις πλαδαρότητες καὶ πάχη
στὰ πσινά μας;
- Ἥρα : Ὁ Σιληνὸς θαρρῶ δὲ συγκρατεῖται.
Ἄν πῆ κι' ἓνα κροντήρι
θὰ μολογήσῃ τὴν ἀπάτη.
Κι' ὁ Δίας θὰ σπάσῃ πιάτα καὶ ποτήρια.
Καὶ θά'χω προσβολές σὲ τέτοια
γιορτὴ μεγάλη ἐδῶ στὸν Ὀλυμπο.
Γενέθλια θᾶναι ἢ μάχη μὲ Τιτάνες;
- Σιληνός : Ὡστε γιορτάζεις τὰ γενέθλιά σου, ὦ Ἥρα;
- Ἥρα : Τὴ γλώσσα νὰ δαγκώσης,
νὰ βουβαθῆς, τομάρι.

- Ἑρμῆς : Δὲν ἔχουτε γενέθλια οἱ γυναῖκες,
Σιληνέ μου θηλυκέ.
- Σιληνός : Ἄρσενικός.
- Ἥρα : Τᾶδες, Ἑρμῆ; Δὲ συγκρατεῖται.
Κοντὰ του νᾶσαι ὅλη τὴν ὥρα.
Ἄν δῆς καὶ παραφέρεται κοπᾶνα τον.
- Σιληνός : Κοπᾶνα τον; Πῶς τὴ θυμοῦνται
κι' οἱ εὐγενεῖς μας τὴ χωριάτικὴ τους
καταγωγὴ μόλις θυμώσουν!
Κυρὰ Ἥρα, καὶ κορώνα ἂν βάλῃς
ὁ χωρικός σε γέννησε καὶ σφίχτηχε
ὅπως ἀδειάζει τ' ἄντερό σου,
σφίχτηχε γιὰ νὰ σε γεννήση.
- Ἥρα : Ἔλα, Ἑρμῆ, νὰ δοῦμε ἂν ὅλα ἐγίναν
κατὰ ποὺ πρόσταξα.
Δὲ θέλω πλαῖ τοῦ Δία
ἢ Ἀφροδίτη νὰ καθήση.
Ἦλο τοῦ λέει ἱστορίες πρόστυχες
καὶ τὸν ἀνάβει.
Τὴν Ἄρτεμη κοντὰ του μὴν καθήσης.
Φορεῖ κοντὸ χιτῶνι κι' ὅταν δῆ
μερὶ ὁ κανάγιας, σὰν τὸν ταῦρο
φουσομανᾷ κι' ἄς εἶναι κόρης του
ποδάρι.
Τὴν Ἀθηνᾶ νὰ βάλῃς, ποὺ ὄλο
γιὰ γράμματα καὶ τέχνες ἱστορεῖ
καὶ φέρνει κούραση καὶ γρήγορο ὕπνο.
Ἔτσι γλυτώνουμε κι' ἀπὸ καμμιά
χοντροκοπιὰ του ὅταν θὰ πιῆ.
Δὲν τῶχει μὲ τὸ δεύτερο κροντήρι
ν' ἀρχίσῃ νὰ ἱστορῇ τοὺς ἔρωτές του
μὲ θεαίνες καὶ θνητές.
Στὴν ἄλλην ἄκρη πλαῖ στὴν Ἀφροδίτη
νὰ βάλῃς τὸν Διόνυσο.
Ἐτούτη τὸν συχαίνεται μὰ αὐτὸς
βλακεῖες τῆς λέγει
καὶ γεννᾷ τὸ κέφι
στοὺς γύρω ποὺ θ' ἀκοῦνε.
Ἔτσι τὴν ρεζιλεύω καὶ μαζὶ
τὴν ἀχρηστεύω.
Ὁ Ἥφαιστος πλαῖ μου νὰ καθήση.
Τὰ πόδια του βρωμᾶνε. Ὡστόσο
τὸν συμπαθῶ.
- Σιληνός : Γιατί σὰν τὸ δικό μας μέτωπο
ὁ φίλος κερατοφορεῖ.
- Ἑρμῆς : Τὸν Ἄρη; Ποῦ νὰ τὸν καθήσω;

Ἦ ρ α : Δίπλο στήν Ἄρτεμη καὶ τὸν Ἀπόλλωνα.
Θ' ἀρχίσῃ νὰ κομπάζῃ γιὰ τοὺς ἄθλους του,
ἐκείνοι γιὰ τὶς μουσικὲς του καὶ τὴν ποίησιν
καὶ θὰ γλυτώσουμε τοῦ λόγου μας
ἀπὸ καμμιὰ προσφώνησή τους.

Ἐ ρ μ ῆ ς : Κ' ἐκείνους τοὺς Σατύρους;

Ἦ ρ α : Ἐτοῦτες τὶς χορεύτριες;

Σ ι λ η ν ό ς : Στὸ μαγειρείο. Νὰ τρῶμε,
νὰ πίνουμε καὶ νὰ γλεντάμε.

Σ ά τ υ ρ ό ι : Ναί! ναί! Καὶ ναῖσκε!

Ἦ ρ α : Θέλω νὰ δῶ μιὰ δοκιμὴ τους.
Λέγεις πὼς εἶναι ἐπιτυχία.

Σ ι λ η ν ό ς : Στά... πσινά;

Ἦ ρ α : Ἄλλὰ θὰ πρέπει νάχουν χάρι
στὸ πῆσμα καὶ τὸ λύγισμά τους.
Νὰ τὸ πιστέψω μὲ τὰ μάτια μου...
Ἐμπρός, λοιπόν.

Ἐ ρ μ ῆ ς : Ἐμπρός, λοιπόν!

Χ ο ρ ό ς

Σ α τ ύ ρ ω ν : Στήθῃ στητά, πολὺ στητά,
μεριὰ σφιχτά, πολὺ σφιχτά,
μέσῃ νὰ σειέται,
μπράτσα γερά, πολὺ γερά,
χείλῃ θεριά, πολὺ θεριά,
βάλτε καὶ πέτε.

Ὅταν θὰ πιῆς, ὅταν θὰ πιῆς
τρέλλες λαλεῖς, τρέλλες λαλεῖς
ποῦναι σοφίες.
Κάλλιο νὰ πᾶς, κάλλιο νὰ πᾶς
ἅμα θὰ πιῆς κι ἅμα θὰ φᾶς
κι' ὄχι νηστείες.

Πίνω καὶ τρώω, χορεύω ἐγώ,
ἔρωτα ζῶ καὶ τὸν τρυγῶ.

Ἦ ρ α : Ὠραῖα χορεύουνε καὶ τραγουδοῦν.

Τὰ λόγια κάπως μὲ σοκάρουν.
Ἐλπίζω ὁ Δίας νὰ μὴ προσέχη
τὸ τί θὰ λένε ὡς τῶχει γιὰ συνήθειο
νὰ λέν καὶ νὰ κουνᾶ τὴν κεφαλή
χωρὶς ν' ἀκούη μιὰ λέξη.
Τοῦ κόλλησε ἡ συνήθεια ὅταν γνώρισε
Ἑλληνα βουλευτή.

Σ ι λ η ν ό ς : Καταλαβαίνω πὼς ἀρέσαμε στὴν Ἦρα

Σεῖσμα καὶ λύγισμα ἄλλο
 δὲν θὰ μπορέσουμε γιὰτὶ
 τὴν παρεξήγησιν φοβόμεσθε.
 Ἐξάλλου θὰ διαμαρτυρηθοῦν
 τὰ τρίτα φύλα τῶν Κελτῶν
 καὶ θ' ἀπεργήσουνε κι' οἱ λόρδοι τους,
 θὰ πονοκεφαλιάζουνε τί νόμους
 νὰ φτιάξουν προστατευτικούς
 στὸ τρίτο φύλο, τί θὰ κάμουνε
 νὰ γίνουν σεβαστοὶ
 σ' ὄλες τις χῶρες τοῦτοι οἱ νόμοι.

- Ἥρα : Δὲ θέλω πολιτικολογία
 στὸν Ὀλυμπο μιά τέτοια μέρα.
 Χωριάτες εἴσαστε. Θὰ μιμηθῆτε
 τοὺς Ἀθηναίους πού γιὰ τὰ κοινὰ
 ὡς λένε συζητοῦνε καὶ σκοτώνονται;
 Ἐδῶ μονάχα ἢ Ἀθηνᾶ καὶ λίγο
 ὁ Ἀπόλλωνας θυμίζουν τὴν Ἀθήνα.
- Ἐρμῆς : Ἡ Ἀφροδίτη. Πέρα βλέπω τὴ μορφὴ της!
 Ἄ! νά! προβάλλει ὀλόκληρη.
- Σιληνός : Ἔρχεται...εεε ἔρχεται.
- Σάτυροί : Ἐεεῖρχεται...
- Ἥρα : Βρὲ σεῖς! δὲν εἶστε ἀρσενικοί.
- Ἐρμῆς : Χορεῦτρες εἴσαστε.
- Σιληνός : Τὸ μάτι βλέπει,
 τὸ στομάχι ἐπιθυμεῖ,
 οἱ τρίχες μου σηκώθηκαν
 καὶ ξέχασα τὴν ἀρετή.
- Ἀφροδίτη : (μπαίνοντας) Χρυσή μου, Ἥρα μου, νὰ ζήσης.
- Ἥρα : Νὰ ζήσῃ ὁ Δίας.
- Ἀφροδίτη : Νὰ σοῦ ζήσῃ, νὰ τὰ χιλιάσῃ.
- Σιληνός : Χωρὶς ἐσὺ νὰ μεγαλώσῃς.
- Ἀφροδίτη : Ποιὲς νᾶναι τοῦτες οἱ χορεῦτρες;
 Μυρίζουν βαρβατίλα.
 Μυρίζουν τσίκνα πεινασμένων
 ἀρσενικῶν.
- Σάτυρος : Χαχαχα! Μυρίζουμε.
- Ἥρα : Χορεῦτρες ἀπ' τὴν Κύπρο.
 Τὶς μάζεψε ὁ Ἐρμῆς.
- Ἀφροδίτη : Ἀντρογυναῖκες δὲν παράγει ἡ Κύπρος.
 Γερά μουλάρια! Ναί!
 Μὰ τοῦτες ἔχουν ἄντρα φλόγα,
 ἀρσενικὸ παλμό.
- Σάτυρος : Χαχαχά — ἀρσενικὸ παλμό.

- Ἦ ρ α : Μὰ τώρα θὰ τὸ ρίζουμε στὴν ἐπιστήμη
 πὼς ξεχωρίζουν ἄντρες καὶ γυναῖκες;
 Τὸν Ἀσκληπιό. ἂν ἔρθῃ, ρώτησε
 κτὴν ἀπορία σου γιὰ τὴν λύση.
 Ἐρμῆ, τὴν Ἀφροδίτη ὁδήγησε στὴ θέση της.
- Ἄ φ ρ ο δ ί τ η : Ἐρμῆς ὁ προπομπός.
 Σ ι λ η ν ό ς : Ἦ προαγωγός.
- Ἦ ρ α : Θὰ φτιάξω λίγο τὰ μαλλιά μου
 προτοῦ μᾶς ἔρθουν οἱ φιλοξενούμενοι.
 Μὲ συγχωρᾶς, χρυσή μου.
- Ἄ φ ρ ο δ ί τ η : Ὡραῖο τὸ μαῦρο χρῶμα τῶν μαλλιῶν σου
 Χρυσή μου, Ἦρα!
- Ἦ ρ α : Χρησιμοποιοῦ καρποὺς τῆς δάφνης.
 Σ ι λ η ν ό ς : Ἦ εἶναι κ' ἡ ἡλικία. Τριάντα χρόνων.
 Ἦσπρα μαλλιά κοιτᾶς νὰ βρῆς;
- Ἐ ρ μ ῆ ς : Σιωπή, μπρέ, καὶ θὰ θυμώσῃ
 καὶ θὰ σέ βροίση θεϊκά.
- Ἦ ρ α : Γαῖρουδοτρισιγαῖδουρογαῖδαρε... (φεύγει)
 Σ ι λ η ν ό ς : Φεύγει ἡ Ἦρα; Πωπωπώ.
 Λατινικὰ εἶναι τοῦτα, Ἐρμῆ μου;
- Ἐ ρ μ ῆ ς : Γαλατικὸς χαιρετισμός. (δυνατὴ φωνὴ ἀκούεται)
- Ἄ φ ρ ο δ ί τ η : Ἀκούεις μουγκρίσματα;
- Ἐ ρ μ ῆ ς : Σὰ νᾶναι μούγκρισμα τοῦ Δία Πατέρα.
- Σ ι λ η ν ό ς : Μουγκρίζει ὁ Δίας, Ἐρμῆ;
- Ἐ ρ μ ῆ ς : Ἀφοῦ βροντᾶ καὶ σειέται ἡ γῆ,
 ντρέπεται νὰ μουγκρίσῃ;
- Σ ι λ η ν ό ς : Ἦ! ποιά γελάδα βλέπει ὀμπρὸς του;
 (ἀκούονται δυνατὰ φωνές)
- Ἄ φ ρ ο δ ί τ η : Σὰ νὰ τοῦ μπήγουν μαχαιριές ἢ
 σὰ νὰ κοιλοπονᾶ.
- Σ ι λ η ν ό ς : Γεννᾶ κ' ὁ Δίας;
 Πάει νὰ γίνῃ τρίτο φύλο;
- Ἐ ρ μ ῆ ς : Θὰ πεταχτῶ νὰ δῶ τὸ τί συμβαίνει.
- Δ ί α ς : (παρασκήνια) Ἐρμῆ! Βρὲ κοπροκυκλοτόμαρο!
- Ἐ ρ μ ῆ ς : Θὰ φάω κλωτσιά. Κλωτσιά... (φεύγει)
- Ἄ φ ρ ο δ ί τ η : Τὸ φουκαριά! Παλάθωσε ἀπ' τὸ φόβο
 καὶ δὲν τὰ καταφέρνει ὀλόϊσια
 πρὸς τὰ δωμάτια νὰ τρέξῃ,
 τοῦ Δία Πατέρα.
- Σ ι λ η ν ό ς : Γεννᾶνε κ' οἱ ἄντρες, δέσποινα Ἀφροδίτη;
- Σ ά τ υ ρ ο ς : Πές το, πές το.
- Ἄ φ ρ ο δ ί τ η : Ὁ Δίας ἀπ' τὸ κεφάλι του γεννᾶ,
 ἀπ' τὰ μεριά κ' ἀπ' τὰ παγίδια του.

Αὐτὰ τῆς λέει τῆς Ἥρας.
 Ἄν τὰ πιστεύει ἐτούτῃ ἢ ὄχι δὲν τὸ ξέρω.
 Θαρρῶ τὴν παλαβὴ πὸς κάνει.
 Ὁ Δίας τὰ φτιάχνει μὲ τὴ μιὰ καὶ μὲ τὴν ἄλλη
 κι' ὅταν τοῦ δώσουν τὸ κλεψίγαμο
 λέγει τὸ γέννησε ἀπ' τὴν κεφαλὴ του
 ἢ τὸ μερὶ του.

- Σιληνός : Τί ώραία σκαρώνει παραμύθια!
- Ἄφροδίτη : Ἡ Ἥρα τὸ δέχεται κι' εὐτὺς
 ἢ ἄρμονία ξανά φυτρώνει
 στὰ δώματα τοῦ Ὀλύμπου.
 Μουγκρίζει πάλε ὁ Δίας.
- Σιληνός : Τᾶχατε νᾶφαγε κανένα ψάρι χαλασμένο
 ἢ κουκιὰ κακόψητα ἀπ' τὴν Κύπρο;
 Μήπως κανένας τὸν φαρμάκωσε
 μὲ φάρμακα γεωργικά...
 γιατί κοιτοῦσε νὰ πειράξῃ τὴ γυναίκα του;
 Ἔρχεται ἡ Ἥρα. Συγχυσμένη.
- Ἥρα : (μπαινοντας) Ποιὸς μπορεῖ νὰ τρέξῃ στὴν Ἐπίδαυρο
 νὰ φέρῃ τὸν Ἀσκληπιό;
- Ἄφροδίτη : Τὸν εἶδα νὰ πηγαίνει πρὸς τὸ Πήλιο.
- Ἥρα : Στὸ Πήλιο ποιὸς μπορεῖ νὰ πάῃ;
 Παρακαλῶ συνδράμετέ με τέτοια μέρα.
 Ἔρχονται οἱ ξένοι. Κι' ἔχει γίνει ὁ δύστηχος
 σάν τὴ μορφή τοῦ χοίρου ἀπ' τὰ πρηξίματα
 στὰ δύο του μάγουλα.
- Ἄφροδίτη : Μὰ πρήστηκε τὸ πρόσωπό του;
 Ἔπαθε μαγουλιῆθρες; Ξέρεις ἔχει
 στὴν Κύπρο ἐπιδημία μεγάλη.
 Τοὺς ἄντρες πείραξε πολὺ καὶ πρήστηκαν
 τῶν πιὸ πολλῶνε τ' ἀχαμνά.
 Μήπως ἐτούτες οἱ χορευτρες ἀπ' τὴν Κύπρο
 τὸ μόλυσμα σᾶς φέρανε στὸν Ὀλυμπο;
- Ἥρα : Φυτρώνουνε κι' οἱ τέσσερις οἱ φρονημίτες του, καλέ.
- Σάτυρος : Οἱ φρονημίτες του, οἱ φρονημίτες του...
- Ἥρα : Ποιὸς θὰ βοηθήσῃ; Ποιὸς; Ἐσύ!
- Σιληνός : Ἐγὼ γυναίκα ἀνήξερη νὰ τρέξω μόνη
 στ' ἄξενο Πήλιο, νὰ μὲ βροῦν οἱ Σάτυροι
 καὶ νὰ μὲ πρήξουνε;
- Ἥρα : Βρὲ σὺ μοῦ κάνεις τὸν κουτό;
- Ἄφροδίτη : Γιατ' εἶναι ἀρσενικός; Μὰ τέτοιους
 στὸν Ὀλυμπο μᾶς φέρνεις; Κέλτης εἶναι;
- Ἥρα : Γυναίκα μὲ περικεφαλαία εἶναι, ἢ γαιδουρόφατσα.
- Σιληνός : Ἔ, αὐτὸς εἶναι γαλατικὸς χαιρετισμός.

- 'Αφροδίτη : Αιγυπτιακός, καλὸ χορευτρά μου.
 Ἥρα : Παρακαλῶ, δὲν εἶμαστε γι' ἄστεϊα.
 Νά! τὸν Ἑρμῆ! Ἑρμῆ...
 Ἑρμῆς : (μπαίνοντας) Θὰ πάω νὰ φέρω τὸν Ἀσκληπιό.
 Στὸ μεταξὺ ζεστὰ νὰ βάλουν πρέπει
 στὰ μάγουλά του. Νά! Λαπάδες. (φεύγει)
 Ἀφροδίτη : Μουγκρίζει. Θέλεις, Ἥρα μου, νὰρθῶ
 νὰ σοῦ ἐτοιμάσω τοὺς λαπάδες;
 Ἥρα : Ὅχι, ὄχι! Θὰ τὰ κανονίσω. (φεύγει)
 Σιληνός : Μὲ λιναρόσπορο λαπάδες. (μουγκρίζει ὁ Δίας)
 Ἀφροδίτη : Μουγκρίζει. Λὲς νὰ θέλι νὰ σαρώσῃ
 τῆς Ἥρας μας καμμιά βρωμοδουλειά;
 Σιληνός : Ἐσένα βλάστησαν οἱ φρονημίτες, Ἀφροδίτη;
 Ἀφροδίτη : Ἐγὼ δὲν ἔχω φρονημίτες
 ἐκ φύσεως, παρακαλῶ.
 Σιληνός : Ἐκ φύσεως. Τί πάει νὰ πῆ ἐτοῦτο;
 Ἀφροδίτη : Πάω λιγάκι νὰ φτιαχτῶ ἐκεῖ πέρα.
 Ἐξήγησῃ στὶς λέξεις θὰ σοῦ δίνω; (φεύγει)
 Σιληνός : Βρίσκεις καιρὸ γιὰ φτιάξιμο;
 Χορὸς :
 Σατύρων : Νὰ σοῦ τύχη πρῶτο βράδου
 τῆς παντρειάς σου καὶ ν' ἀνοίξουν
 σὰν τὴ βρύση τ' ἄντερά σου.
 Νὰ σοῦ τύχη πρώτη μέρα
 στὴ βουλή νὰ ρητορέψῃς
 καὶ νὰ κλείσῃ ὁ λάουγγάς σου.

Νὰ σοῦ τύχουν τὰ προξένια
 γιὰ νὰ πᾶς νὰ δῆς τὴ νύφη
 καὶ νὰ πάθῃς μαγουλιῆθρες.
 Νὰ σοῦ τύχουνε οἱ ἀγῶνες
 καὶ νὰ νοιώθῃς νὰ νικήσῃς
 καὶ νὰ σπάσῃς τὸ ποδάρι.

Τέτοια τύχη νὰ σοῦ τύχη
 καὶ νὰ φᾶς ἐσὺ τὴ νύφη
 καὶ νὰ φᾶς ἐσὺ τὴν πίτα
 μὲ τὸν πῆχyu μὲ τὸν πῆχyu
 νὰ σοῦ τύχη, νὰ σοῦ τύχη
 κ' ἄς τὸν ρήτορα νὰ βήχῃ

- Σιληνός : Τί βρωμάει, βρὲ τί βρωμάει;
 Σάτυρος : Τὰ πσινά μας.
 Σιληνός : Ἄλλη βρώμα.

- Σάτυρος : Τὰ πόδια τοῦ Ἡφαιστου.
 Σιληνός : Ἕλλη βρώμα.
 Σάτυρος : Ἄερισε ὁ Διώνυσος.
 Διώνυσος : ἝἈνδρες Ἕλληνες, ἝΑ!
 Βρὲ σεῖς βρωμάτε κατσικίλα.
 Ζωντόβολα, χαίρετε.
- Σιληνός : Ἐπίσης γιὰ ὅλα.
 Διώνυσος : Μ' ἀρέσει ἡ εὐπροσηγορία σου.
 Σιληνός : Ἐπανεκάμψε σ' ἐσένα τὸ βρισίδι.
 Διώνυσος : Μ' ἀρέσουνε οἱ ἀντρογυναῖκες.
 Πιάνεις κόκκαλο καὶ δύναμη.
 Καὶ προπαντὸς ἀντέχουνε τὸν λόξυγκα.
 Οὔξ! μ' ἔπιασε ὁ δαμονισμένος.
 Οὔξ!
- Σιληνός : Λόξυγκας λέγεται τοῦτο;
 Στὴν Κύπρο λούτσιγκα τὸ λέμε.
- Διώνυσος : ἝΑ! ἀπ' τὴν Κύπρο μοῦ εἰσαστε, μουλάρισες;
 Οὔξ!
- Δίας : (ἀπὸ τὰ παρασκήνια)
 Μὲ καεὶ ὁ λαπάς!
 Τραβῆχτε τον πὸ πέρα
 μὴ σᾶς κλωτσήσω.
- Διώνυσος : Ὁ Δίας φωνάζει γιὰ λαπάδες;
 Τοῦ φέρανε ἝΑθηναίους; Γιατί λαπάδες
 τοὺς ἝΑθηναίους ὀνοματίζουν στὴν Ἕλλάδα.
- Σιληνός : Καὶ τοὺς Ληδραίους τῆς Κύπρου.
 Δίας : Μὲ κάψετε.
 Διώνυσος : Τρελλάθηκε ὁ Δίας πατέρας;
 Σιληνός : Οἱ φρονιμίτες του φυτρώνουν
 καὶ πρήστηκε, μᾶς εἶπανε.
 Ἐδῶ στὰ μάγουλα.
- Διώνυσος : Νὰ ἔτσι σὰν τὸ χοῖρο;
 Σάτυρος : Χαχαχά!
- Ἡφαιστος : (μπαίνοντας) Γελᾶτε γιὰ τὰ χάλια μου;
 Τὴν εἶχα ἐγὼ τὴν ἝΑφροδίτη ἐνῶ
 στὸν ὕπνο σας ἐσεῖς τὴ βλέπατε.
- Διώνυσος : Πρῶτον: γιὰ σένα δὲ γελᾶμε, ὦ Ἡφαιστε.
 Δεύτερον: κάλλιο στὸν ὕπνο δίχως κέρατα
 τὴν ἝΑφροδίτη νὰ κοιτᾶμε ἂν τὴν κοιτᾶμε.
 Τρίτον: λένε ὅποιος ἔχει μυίγα μυγιαίνεται. Οὔξ!
- Ἡφαιστος : Μὲ τὸ κρασι ρητορική σπουδάζεις, μάτια μου,
 καὶ μὲ μὰ τάξη τ' ἀναπτύσσεις!
- Διώνυσος : ἝΕγώ; Χωριάτες καὶ πολῖτες ἀφουγκράζομαι

κι' ὅτι σωστό τ' ἀρπάζω, οὔξ!
καὶ δὲν παρεξηγῶ κανένα, οὔξ!

- Δίαις : (ἀπὸ τὰ παρασκήνια)
Τὸν Ἀσκληπιὸ σᾶς εἶπα νὰ μοῦ δώση ἀλοιφὲς πραϊντικὲς
ἢ χάπια ποὺ τὸν πόνο παύουν.
Κάτω τὰ χέρια σου. Λαπάδες, λιναρόσπορους...
- Διόνυσοις : Λέει προστυχιὲς ὁ Δίας, οὔξ!
Σιληνόσις : Γι' αὐτὸ γελᾶμε, ὦ Ἡφαιστε,
κι' ἄδικα μᾶς κακολογᾶς.
Οἱ φρονιμίτες του φυτρῶνουν
καὶ πρήστηκαν τὰ μάγουλά του...
Τὸν Ἄρη ξεχωρίζω νὰ ζυγῶνῃ. Νάτος!
- Διόνυσοις : Εὐτύχημα ποὺ δὲν συναντηθήκατε, ὦ Ἡφαιστε,
στά σκαλοπάτια τοῦ Ὀλυμπού.
Θὰ σὲ κοιτοῦσε μὲ λοξὴ ματιὰ ποὺ μοῦ κοιτσαίνεις.
Καὶ θᾶλεγε καὶ μὰ κουβέντα.
- Ἡφαιστος : Μὰ τὴν κεφάλαια του θὰ χωρίζα στά δυὸ
μὲ τὴ βαριά μου σφύρα.
- Ἄρησις : (μπαίνοντας)
Λεβέντες, εὐζωνάκια μου στὴ μάχη, ἔμπρός, ἔμπρός
οὔξ! χορὸ γυναικὲς βλέπω ἐδῶ!
- Διόνυσοις : Γι' ἄντρες ἐμεῖς δὲ σοῦ χορταίνουμε τὸ μάτι;
Ἄρησις : Ἐσύ, ὦ Διόνυσε; Γερό στομάχι, γερό σικώτι,
κοιλιά ἀχαμνὴ καὶ φεύγει σου τὸ κάτουρο.
Αὐτός; Τὰ βόδια δὲν τὰ πᾶν' στὸν πόλεμο.
- Διόνυσοις : Πῶς! πῶς! Τὰ πᾶν! Τὰ τρῶνε οἱ στρατιῶτες.
Σάτυροι : Χαχαχά!
Σιληνόσις : Ἔ... ἔ... ἔρχεται.
Διόνυσοις : Ὁ Δίας πατέρας;
Σιληνόσις : Ὁ Ἀσκληπιός. Δοντάγρες καὶ τσιμπίδες καὶ σμιλάρια.
Ἄου, Ἄου μοῦθγαλε τὸ δόντι.
Κλώτσα, ὦ Δία, σπρώχνε, ὦ Δία, γκάριξε, ὦ Δία.
Τὸ δόντι πρέπει πιά νὰ βγῆ.
- Σάτυροι : Χιχιχί!
Ἐρμησις : (μπαίνει μὲ τὸν Ἀσκληπιὸ)
Ἦ Ἀσκληπιέ, τὰ δυνατὰ σου βάλε.
Τὸν λυποῦμαι τὸν Δία πατέρα κι' ἄς μὲ σπάζει
στὸ ξυλαρίδι μέρα-νύχτα.
- Ἀσκληπιός : Ζεστό νερό, κρασί καὶ δυὸ πετσέτες.
Πάρε καὶ πέτσινά λουριὰ καὶ καραδόσκoiνα
νὰ δέσουμε τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια του.
- Σιληνόσις : Τὴν ἐξοχότητά σου προσκυνῶ,
ἀφέντη Ἀσκληπιέ. Θὰ ξεγεννήσης

- τὸ Δία πατέρα; Τέτοια λένε οἱ γλῶσσοι οἱ κακῆς.
- Ἐρμῆς : Τῶν γυναικῶν καθὼς ἔσεις.
- Σιληνόσ : Νὰ τὴ ρουφήξης.
- Ἀσκληπιός : Αὐτὲς μυρίζουν βρόμα ἀρσενικοῦ.
Ποῦ διάβολο τίς βρίσκετε;
Θαροῦ πῶς εἶναι ἐξαιρετο ὕλικό,
νὰ μελετήσης γιὰ Ἐρμαφρόδιτους.
- Δία : (ἀπ' τὰ παρασκήνια)
Ἄσκληπιέ ζωντόβολο; βιάσου.
Μὲ τάραξε ὁ πονόδοντος.
- Ἀσκληπιός : Ταχιά, ταχιά. Αὐτὲς κατόπιν θὰ ἐξετάσω
τίς ἔρμαφρόδιτες. Ἐρμῆ μου (φεύγει μὲ τὸν Ἐρμῆ)
- Σιληνόσ : Ἄκουτε; Μὲ εἶπε ὁ κανάγιας ἔρμαφρόδιτο.
- Διόνυσος : Βρὲ μήπως εἶσαι ἀρσενικοθήλικος;
Γιὰ σκέψου σύμπτωση!
- Σιληνόσ : Κάτω τὸ χέρι σου ἀπ' τὰ μάγουλά μου, Διόνυσε,
γιατί θὰ σὲ κλωτσήσω μέ... τὸ πόδι!
- Διόνυσος : Βρὲ τὸ γουρσουζικο ἔχει καὶ ποδαράκι
ἔχει καὶ χεράκι, ἔχει καὶ μαγουλάκι...!
- Σιληνόσ : Ἄρσενικός λογιέμαι κι' εἶμαι, ὦ Διόνυσε.
- Διόνυσος : Ἄμε στὸ διάολο καὶ μοῦ λέρωσες
χέρι καὶ νοῦ.
- Ἄρησ : Ποῦ δὲν τὸν ἔχεις.
- Διόνυσος : Κι' ἔχεις ἐσὺ τὸ νοῦ ποῦ βάφεσαι
μὲ τοὺς χυλοὺς τοῦ αἵματου
ἐνῶ τὴ μούρη ἐγὼ τὴ χώνω
μὲς τὸ χυμὸ τοῦ σταφυλιοῦ.
Κόκκινο, κόκκινο, ἔ;
Βρὲ νάτη! ποῦ ἀνεβαίνει. Ποιὰ εἶναι;
Ζουμερῆ καὶ κουνουνάτη
καὶ μοῦ σιεῖται καὶ λυγιέται
καὶ γλυστρᾶ κι' ἀνασηκώνεται
καὶ φαντάζουν τὰ μεριά της!
- Σιληνόσ : Ποιὰ νᾶναι ἀλήθεια; Κι' ἔχει
κάτι ποῦ ἐγὼ δὲν τὸ ἔχω!
- Ἐρμῆς : (μπαίνοντας) Τί διάβολο! Ἐσὺ εἶσαι κουνουνάτη
ἀπ' τὴν Κύπρο μαϊμοῦ;
- Σιληνόσ : Στὸ διάβολο πῶς ξέχασα
καὶ θάρρεψα πῶς εἶμαι θηλυκός.
- Διόνυσος : Κι' ἔχει φλόγα ὁ τράχηλός της
καὶ πατᾶ τὸ στήθος μου τὸ σάνταλό της
κι' ἡ ἀνάσα της χτυπᾶ μὲς τὰ ρουθούνια μου.
Βρὲ κρασίλα ποῦ μυρίζει.

- Ἦκουσε, ἄκουσε, γυναίκα νᾶναι
 καὶ ν' ἀδειάζη ἀσιαὶ κρασί,
 καὶ τὸν τόπο μὲ κρασίλα
 — τί κρασίλα! — νὰ μοῦ πνίγη.
- Ἦ Ἀρησ : Μούσκειμα τᾶχεις κάνει, Διόνυσε.
 Διόνυσοσ : Ἐγώ; Πρὶ λίγο πῆγα πρὸς νεροῦ μου.
 Μελαθώ : (μπαίνοντας) Μὲ λένε Μελαθώ. Στὴν Πάφο
 τῆς Κύπρου ζῆ ἡ γενιά μου.
 Δεκαεπτὰ Μαίους στὴ ράχη σέρονω
 καὶ στὴν καρδιά μου.
- Διόνυσοσ : Ποῦ στὰ πόδια σου μέ ρίχνουν
 Σάτυροσ : Ὅπως τὸ βόδι στὴ σφαγή.
 Μελαθώ : Τὸν Ἦδωνη μὰ μέρα συναντῶ
 στὴν ἀνθισμένη χλόη.
 Ἐρωτας μ' ἔσφαξε κατάστηθα.
 Καὶ δίχως σκέψη ἢ φρόνηση
 στὸν ἔρωτά του παραδόθηκα.
- Διόνυσοσ : Καὶ πῶς στὸν ἔρωτά του παραδόθηκες;
 Κάπως τὸ πρᾶμα φαίνεται ἀσαφές,
 χρυσή μου Ἄσπραθώ.
- Ἦ Ἀρησ : Μελαθώ τὴ λένε, Διόνυσε.
 Διόνυσοσ : Τὰ ἔξ ἀντιθέτου, φίλτατε Ἦρη.
 Μελαθώ : Μιὰ μέρα ἡ Ἀφροδίτη τὸ λυμπίστηκε
 καὶ μοῦ κλεψε τ' ἀγόρι μου.
 Κι' ἔμεινα μόνη γιὰ νὰ κλαίω
 τὸν πρὸ μεγάλο μου ἔρωτα.
- Διόνυσοσ : Δηλαδή εἶχες κι' ἄλλους ἔρωτες;
 Ἦ Ἀρησ : Μὴν παίζεις μὲ τὸν πόνο τοῦ ἄλλου, Διόνυσε.
 Διόνυσοσ : Συνέχισε, Ἄσπρομελαθώ.
 Μελαθώ : Ἦρθα, λοιπόν, στὸν Ὀλυμπο ἐδῶ νά!
 Τὸ Δία πατέρα νὰ παρακαλέσω
 νὰ μοῦ ἐπιστρέψῃ τὸ ἀγοράκι μου.
- Διόνυσοσ : Τ' ἀγοράκι της... γλυκάδα μου.
 Μελαθώ : Ἄλλοιῶσ θὰ πῶ ὅτι ἄδικα
 πράττουν καὶ σκέρτουνται οἱ θεοὶ
 καὶ πῶς μᾶς ξεγελοῦν
 καὶ πρέπει μ' Αἰγυπτίους θεοὺς
 νὰ τοὺς ἀλλάξουμε.
- Διόνυσοσ : Τῶν Αἰγυπτίων θεῶν βρωμᾶν τὰ πόδια τους.
 Μελαθώ : Λοιπόν, ἀφέντες καὶ κυράδες μου...
 Σιληνόσ : Ἐμεῖς κυράδες; Πωπωπώ!
 Διόνυσοσ : Χορευτρες ἀπ' τὴν Κύπρο ἀρσενικοθήλυκες
 εἶν' τοῦτες κι' ὄχι καὶ κυράδες.
 Μελαθώ : Λοιπόν, ἀφέντες μου εὐγενικοί,
 σὲ ποῖο ν' ἀποταθῶ νὰ μὲ ὀδηγήσῃ

- στο Δία πατέρα;
- Δία : (ἀπὸ τὰ παρασκήνια) Κερατά, μούσπασες τὸ σαγόνι μου.
- Διώνυσοι : Τ' ἀκοῦς; Τοῦ βγάξει ὁ Ἀσκληπιὸς
τὸ χαλασμένο φρονημίτη του.
Σὲ λίγο θάρθη στὸ τραπέζι νὰ γιορτάση.
Θᾶχη χαρὲς ποὺ γλύτωσε ἀπ' τὸν πόνο
τοῦ φρονημίτη
κι' εὐκόλα μπορεῖς νὰ τοῦ μιλῆσης.
Ὅταν βρεθῆς μπροστά του, κοριτσάκι μου,
κουνήσου λίγο, κοριτσάκι μου,
λυγίσου, κοριτσάκι μου! Αὐτὰ
τὸ Δία πατέρα ξετρελαίνουν.
Καὶ μὴν τὰ περιμένεις ὅλα ἀπ' τὸ θεό.
Σὺν Ἀθηνᾶ καὶ τὰ μεριά σου κάνει.
Οὐχ! Ἡ Ἀφροδίτη, νάτη, νάτη!
- Ἄρης : Ποὺ μ' ἄφησε γιὰ ἓνα θνητό.
- Διώνυσοι : Ἄ! Ξέχασα πὼς δεύτερος
ἄντρας της εἶσαι μιὰ καὶ χῶρισε
ἀπ' τὸν θεόκουτσο Ἡφαιστο
τὸ βρωμοπόδη.
- Σιληνός : Δὲν εἶμαι βρωμοπόδης, Βάχχε ἢ Διόνυσε ἢ
τῆς Σεμέλης γιὲ καὶ τὰ λοιπά.
- Διώνυσοι : Καὶ ποιὸς σοῦ μίλησε ἐσένα, ἀρσενικοθήλυκε;
- Ἀφροδίτη : (μπαίνει) Ποιὰ νᾶναι ἐτούτη;
- Διώνυσοι : Εἶναι ἢ ἀπ' αὐτὴ ποὺ τὸν ἀπ' αὐτὸ της
τὸν αὐτῶσες καὶ τὴν ἀπαύτησες αὐτὴ
ἀπὸ τὸν ἀπ' αὐτὸ της.
- Ἄρης : Ἄσε τίς ρητορεῖες τίς ἀττικῆς
ποὺ στὸ Παγκύπριο Γυμνάσιο σπούδασες
κι' ἐξήγα καθαρὰ.
- Διώνυσοι : Δὲν π' αὐτῶσα στὸ ἀπ' αὐτὸ
ποὺ αὐτῶσες πρὶ λίγο.
Τᾶμαθα στὸ παζάρι, στίς ταβέρνες
καὶ στὰ φτηνὰ τὰ καπελιά.
- Ἄρης : Ἡ Μελαθῶ, κυρ' Ἀφροδίτη.
- Ἀφροδίτη : Καὶ τί γυρεύεις, ἐσὺ ξεδιάντροπη,
στὰ μέρη τῶν θεῶν;
Δὲν πᾶς νὰ κυλιστῆς στὴν Πάφο
μὲ τοὺς ἀνατολίτες ἔμπορους
καὶ κουβαλήθηκες στὸν Ὀλυμπο
νὰ τὸν φτηνήσης;
- Μελαθῶ : Στὸ Δία πατέρα θὰ τὰ πῶ σταράτα
ὅσα κακὰ μοῦ φόρτωσες,
πὼς παίρνεις τῶν θνητῶν τ' ἀγόρια
καὶ τοὺς θεοὺς τοὺς ἀπατᾶς,

- τὸν Ἡφαιστο, τὸν Ἄρη...
 Διόνυσος : Τ' ἄκουσες, Ἄρη; Τάμαθ' ἀνὰ στήν Κύπρο
 τὰ ὠραία κέρατιλκία σου.
 Ἄρης : Θὰ τὸ βουλῶσης;
 Σιληνός : Ποιὸς ἀπ' τοὺς δυό;
 Ἄρης : Κι' οἱ δυό. Κι' ἐσὺ χορεύτρα
 χοντροκόκκαλη ἀπ' τὴν Κύπρο.
 Σιληνός : Τὸ χοντροκόκκαλη δὲν μὲ προσβάλλει.
 Ἐκεῖνο τὸ χορεύτρα μου χτυπᾷ.
 Ἀφροδίτη : Στὴν Ἥρα θὰ τὸ πῶ
 πὼς θὰ λερῶσης τίς γιορτὲς
 μὲ φασαρίες χυδαῖες.
 Καὶ τότε ποιὸς θὰ σὲ γλυσῶση
 ἀπ' τὸ χαστούκι της;
 Ἐρμῆς : Σᾶς ἄκουσα. Μὰ ἐγὼ θαρρῶ
 μὲ ξύλο θὰ πληρώσω.
 Δὲν θὰ πιστέψη ἡ Ἥρα πὼς τυχαῖα
 σκαρφάλωσε στὸν Ὀλυμπο
 ἐτούτη ἡ Μελαθῶ.
 Σιληνός : Ὁ Δίας πατέρας μαντηλοδεμένος
 καταφθάνει στὸ τραπέζι.
 Πείνασε θαρρῶ. Κι' ἡ πείνα
 μήτε πρωτόκολλα κοιτᾷ,
 μήτε φωνὲς τῆς Ἥρας.
 Ἐρμῆς : Ἡ Ἥρα κοιτάζει νὰ τὸν ἐμποδίση,
 μὰ ποῦ νὰ κρατηθῆ
 ὁ Δίας πατέρας.
 Ἥρα : (μπαίνει) Στάσου, καλέ, νὰ δῶ ἂν κοπιάσανε
 οἱ γιοὶ κι' οἱ κόρες σου.
 Δίας : (μπαίνει) Μυρίζει ἀρσενικὸς ἰδρῶς.
 Ποῦ διάβολο μαζεύτηκε
 μὰ τόση χωριατίλα;
 Διόνυσος : Τὰ φάρμακα τοῦ Ἀσκληπιῦ
 σοῦ χάλασαν τὴ μύτη,
 Δία πατέρα.
 Δίας : Τᾶπιες κι' ἦρθες, Διόνυσε;
 Διόνυσος : Νερὸ δὲν ἔχει στὴν Ἑλλάδα.
 Θάλασσα ἔχει καὶ γι' αὐτὸ
 τὰ θαλασσῶνουν πάντα οἱ Ἕλληνες.
 Ἄλλὰ νερὸ ποῦ νὰ βρεθῆ;
 Κι' ἂν ἔχη λίγο, ἐδῶ κι' ἐκεῖ,
 τὸ θέλουν νὰ νερώνουν τὸ κρασί
 στὸ πρόγειμά τους.
 Ἔ! νέκταρ οἱ θνητοὶ δὲν ἔχουν.
 Ἄλλὰ λίγο κρασί προσθέτου

- καὶ σὸ νέκταρ οἱ κεραστές.
- Δία : Ξεσκόλισες θαρρῶ στήν Κύπρο
γι' αὐτὸ παραλογίζεσαι.
Ἄ! ἢ Ἀφροδίτη; ὁ Ἄρης;
Ἐσύ... Ποιὰ νᾶναι αὐτὸ τὸ προβατάκι
μὲ τὰ σφιχτὰ μεριά;
- Ἡρα : Ἐρμῆ, ποιὰ νᾶναι τούτη
πού στίς χαρές μου μπῆκε
χωρὶς νὰ προσκληθῆ;
Ἦ μήπως λαθρεμπόριο
ἔσύ μὲ τὸν πατέρα σου τὸ Δία μου κάνεις;
Ἐσύ μὴν τὴν κοντεύεις, Δία.
Ντροπὴ καὶ σὲ κοιτᾶνε τὰ παιδιά σου.
- Δία : Αὐτοὶ ποὺ ἦ προκοπή τους,
τράνταξε κόσμο καὶ ντουινιά;
- Ἀφροδίτη : Εἶναι ξεδιάντροπη κατσίκια
ἀπὸ τὴν Πάφο, Δία πατέρα.
Καὶ κουβαλήθηκε ἐδωνὰ
νὰ σὲ πεισώσῃ.
- Ἡρα : Ἐρμῆ, νὰ τὴν κατακυλήσῃς,
νὰ τσακιστῆ στὰ Τέμπη.
- Δία : Ἦνητὴ ἀπ' τὴν Κύπρο νὰ τσακίσῃς
χωρὶς ν' ἀκούσῃς τὸ παράπονό της;
Κορίτσι μου, θυσίες γιὰ μένα
ἐκεῖ στὸν τόπο σου ἔχεις κάμει;
- Μελαθώ : Πολλές καὶ πλούσιες.
- Δία : Ὅριστε! Καὶ νὰ μὴν ἀκούσουμε
τῆς κόρης τὸ παράπονο;
Θυσίες μου ἔχει κάμει
πολλές καὶ πλούσιες.
Καὶ πῶς σὲ λένε κατσικούλα μου;
- Μελαθώ : Μελαθώ.
- Δία : Ποὺ πάει νὰ πῆ μελαχροινούλα.
- Μελαθώ : Ναί, Δία, πατέρα.
- Δία : Διόνυσε, σ' ἀρέσει τὸ ὄνομά της;
- Διόνυσο : Τὸ μαῦρο θυμίζει μου κρασί.
Ἔχει ὠραῖο κρασί ξηρὸ
μαῦρο στήν Κύπρο, Δία πατέρα,
αὐτὸ ποὺ σ' ἄλλα μέρη τ' ὀνομάζουσι ἐρυθρό.
- Δία : Λοιπόν, κορίτσι, Μελαθώ μου...!
- Ἡρα : Μιὰν ἄλλη μέρα ἀκούεις
ἐτούτης τὰ παράπονα.
Ἐδῶ ἔχουμε γιορτές γιὰ τὰ γενέθλιά σου
κι' ὄχι νὰ στήσῃς δική.
- Δία : Ἐγὼ γενέθλια; Παράξενο.

- 'Αφροδίτη : Καλύερα νὰ πῆ τὸ τί θὰ πῆ,
γιατὶ κ' ἐγὼ τὴ λύση
σὰ θεὰ θὰ δώσω.
- Δία : Τί λές, Διόνυσε;
Διόνυσος : Ἄν εἶναι νὰ τὸ πῆ ἄς τὸ πῆ.
Δία : Σ' ἀκούω, Μελαθώ.
Διόνυσος : Μαῦρο κρασι ξηρό,
π' ἀνάβεις τὰ αἵματα.
- Μελαθώ : Τὸν Ἄδωνη δὲν ξέρω ἂν τὸν γνωρίζης,
Δία πατέρα.
Εἶναι ἕνας νέος. Καὶ μ' ἔχει
ἀθελήτὰ μου ξεπλανέπει.
Μοῦ πῆρε τὴν καρδιὰ καὶ τὸ μυαλό.
- Διόνυσος : Ποιὸς ἔχει ἐκεῖ στὴν Κύπρο σας
μυαλό γιὰ νὰ τὸ χάση;
- Δία : Μὴ διακόπτεις, Διόνυσε.
Μελαθώ : Μαζὶ του γύριζα στὰ δάση,
μαζὶ του στοὺς γιालούς.
Ὅπου χλωρὸ κλαρὶ
καὶ δροσερὴ πηγὴ
ἐρωτικὰ καρτέρια
ἐστήναμε τὰ δυό.
- Διόνυσος : Καί;
Ἥρα : Σκασμός, Διόνυσε.
Δία : Ἥρα... ἀξιοπρέπεια.
Μελαθώ : Κι' εἶπε πὼς τίμια θὰ μὲ παντρευτῆ...
Διόνυσος : Ἔχει καὶ ἀτιμες παντρεῖες;
Ἥρα : Σκασμός, Διόνυσε.
Δία : Κι' οἱ δυό σας, εἶπα. Λέγε, Μελαθώ.
Μελαθώ : Μιὰ μέρα ἢ Ἄφροδίτη
περνοῦσε ἀπ' τὸ γιालὸ
κι' εἶδε τὰ δυό μας στὰ νερὰ
καὶ πλάνεψε τὸ νιὸ
καὶ τὸν ἀρπᾶ ἀπ' τὰ χέρια μου
καὶ πάει ὁ ἔρωτας κι' ὁ πόθος μου
καὶ στὴ δική της ἀγκαλιὰ
μέρα καὶ νύχτα ζεῖ.
Μάταια τὸν προσκαλῶ κοντά μου.
Τὰ δάκρυνά μου βρέξανε τὴ γῆ.
Ἡ Πάφος μύρισε ἀπὸ τὶς θυσίες
ποὺ στοὺς Θεοὺς χαρίζω.
Μιὰ μέρα τὸν συνάντησα στὸ δρόμο.
«Ἄδωνη, ἀγόρι μου» τὸν κράζω.
Γυρίζει αὐτὸς καὶ μὲ κοιτᾷ

μὲ βλέμμα πλανεμένο.
 «Ποιά εἶσαι ὦ κόρη» μοῦ ἀπαντᾷ.
 «Ἡ Μελαθῶ» τοῦ λέω.
 «Ποιά Μελαθῶ; Καὶ ποιοῦ γονιοῦ;
 Ποιάς πόλης γέννημα καὶ θρέμμα;»
 μοῦ ἀπαντᾷ.
 Τότε τραβῶ ἀπ' τὸν πόνο τὰ μαλλιά μου,
 σκίζω τὰ μάγουλα
 καὶ σκούζω.
 Ὅλοι οἱ διαβάτες μὲ λυπήθηκαν.
 Μονάχα ὁ Ἄδωνης προχώρησε χωρὶς
 μιὰ στάλα λύπηση νὰ νοιώση
 γιὰ μὲ πού γιὰ τοῦ λόγου του χανόμενα

Διόνυσος : Γλυκὰ τὰ λέει καὶ λογικά.
 Ἄρης : Ἐγὼ θαρρῶ πὼς εἰτοιμάζει
 μάχες καὶ ναυμαχίες.
 Ἑρμῆς : Καθένας μὲ τὸν τρόπο του
 τὸν ἄλλοτε κοιτάζει, ὦ Ἄρη,
 Δία : Μὲ προσοχὴ ἀφοκράστηκα
 τὴν ἱστορία σου, Μελαθῶ.
 Ἄλλὰ... πεινῶ καὶ πρέπει
 ἀφοῦ τὰ φαγητὰ καὶ τὸ πιοτὰ
 γευτῶ νὰ τὸ σκεφτῶ
 πὸ πέρα τὸ παράπονό σου.
 Ἐξάλλου ἢ Ἀφροδίτη πρέπει
 νὰ πῆ καὶ τὰ δικά της.
 Λοιπὸν, κοντὰ μου κάθησε, ἐδῶνὰ μπροστὰ μου.
 Ἥρα : Παράμερα, παρακαλῶ.
 Θεὰ δὲν εἶσαι νὰ καθήσης
 στὸ τραπέζι τῶν θεῶν.
 Δία : Αὐτὸ ἀπαιτεῖ τοῦ Ὀλύμπου τὸ πρωτόκολλο;
 Ἥρα : Αὐτὸ ἀπαιτεῖ.
 Δία : Λοιπὸν, τὴν Ἥρα ἀκούοντας, ὦ θεοὶ
 τίς θέσεις σας νὰ πάρετε.
 Κι' αὐτὲς τῆς Κύπρου οἱ χορευτρες
 τραγούδια ἄς ποῦνε κι' ἄς χορεύουνε
 νὰ ζωντανέψῃ τὸ αἷμα μας.
 Ἥρα : Ἐκεῖ 'ναι ἡ θέση γιὰ τὴν Ἀφροδίτη.
 Ἐδῶ, ὁ Διόνυσος. Ποῦ πᾶς; Ἐκεῖ 'ναι ὁ Ἄρης.
 Ἑρμῆς πὸ ἐδῶ. Ὁ Ἀσκληπιὸς κι' ὁ Ἥφαιστος
 ποῦ εἶναι;
 Ἑρμῆς : Δὲ θάρθῃ; τῶρα τὰ οὖρα
 προσεχτικὰ ἐξετάζει
 τοῦ Δία πατέρα.
 Τὸ δόντι λέει νὰ κουπανήσῃ
 νὰ μελετήσῃ τὰ κοιμᾶτια καὶ τὴ σκόνῃ

- νά βρῆ τὸ λόγο πού τὸ σάπισε.
- Ἦρα : Οἱ ἄλλοι θεοί;
Ἐρμῆς : Ἦρα μητέρα, ποῖος θεὸς
στήν ὄρα καταφθάνει;
Λένε νὰ μαζευτοῦνε οἱ ἄλλοι καὶ νάρθῃ
στερονὸς νὰ τοὺς ἐκπλήξῃ.
Κι' ἔτσι ὁ καθένας τους ἀργεῖ.
- Διώνυσος : Τοῦτα συμβαίνουνε στὴν Κύπρο.
Συμβαίνουν καὶ στὸν Ὀλυμπο;
- Δία : Ἐγὼ γιορτάζω. Ἐγὼ θὰ φάω,
ἐγὼ θὰ πιῶ κι' ἂν θέλουν
ἄς ἔρθουν τώρα ἢ ποτέ.
- Ἦρα : Περιμένε τοὺς ἄλλους νὰ καθίσουν, Δία.
Δία : Περιμένω.
Ἦρα : Καὶ τώρα τὴν προεπούμενη
εὐχὴ θὰ πῶ γιὰ σένα, ὦ Δία,
κι' ἄς δέ σοῦ πρέπει τὸ καλόπιασμα.
- Δία : Ἄκούω.
Ἦρα : Ἔτη αἰώνων συναπτὰ
διαβίῳ στὸ πλάϊ σου.
Μοιράστηκα μαζί σου τὸ τραπέζι
καί... λίγο τὸ κρεβάτι σου.
- Διώνυσος : Ἐξαίσια πλάγια βολή.
Ἦρα : Ἦπια τὴν πίκρα σου
καὶ τὴ χαρά σου.
Σὰν τίμια δέσποινα, προστάτισσα
τοῦ γάμου καὶ τῶν ἀντρογύνων,
προπίνω νὰ μακροζωήσης
σὲ χρόνια μόνο.
- Διώνυσος : Καὶ νὰ ξεράνη ἀλλοῦ;
Χά, χά!
- Δία : Εὐχαριστῶ, ὦ Ἦρα, σύνευνός μου
στεφανωτική.
- Ὀλοί : Νὰ ζήσης.
Σάτυροί : Οὐ...οὔ...ῶ...
Ἐρμῆς : Σκασμός, ἔσεῖς χωριάτες.
Σιληνός : Χορευτρες ἀπ' τὴν Κύπρο. Ἐρμῆ.
Δία : Καὶ τώρα ἔμπρὸς στὴν ἀμβροσία
καὶ στὸ κατεψυγμένο νέκταρ.
- Ἦρα : Παγωμένο νέκταρ.
Δία : Παγωμένο...
Διώνυσος : Φαῖ καὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ κρασί δὲν ἔχοιμε ἐδῶ;
Ἐρμῆς : Θὰ σοῦ πῶ στ' αὐτί, Διόνυσε.

- Διόνυσος : Ἀκούω.
- Ἑρμῆς : Μὲ τὴν ὥρα τοὺς θάρθοῦν κι' αὐτά.
Θὰ τῆς γελάσουμε τῆς Ἑρας.
- Χοροὸς
Σατύρων : Τρῶγε, τρῶγε, τρῶγε,
πίνε, πίνε, πίνε,
γέλα, γέλα, γέλα
καὶ κατούρα.
- Φίλα, φίλα, φίλα,
τσιμπα, τσιμπα, τσιμπα,
παῖξε, παῖξε, παῖξε
καὶ ξεψύχα.
- Μίλα, μίλα, μίλα
ψάλλε, ψάλλε, ψάλλε,
ξύσου, ξύσου, ξύσου
καὶ κοιμήσου.
- Ἑρμῆς : Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ποῖ ἀνηφορίζει
κι' ἀπὸ τὸ βάδισμα δὲ μοιάζει
θεός;
- Ἀφροδίτη : Τὸν ξέρω. Ἐγὼ τὸν κάλεσα
νάρθη στὸν Ὀλυμπο.
- Ἑρα : Ποιὸς εἶναι, ὦ Ἀφροδίτη;
- Μελαθώ : Δία πατέρα, ὁ Ἄδωνης.
- Δίας : Ποιὸς εἶναι ὁ Ἄδωνης, Ἑρμῆ;
- Μελαθώ : Αὐτός...
- Ἑρα : Τὸ μῆλο τῆς ἔριδος.
Ἄνάμεσα Ἀφροδίτης καὶ θνητῆς, ὦ Δία.
- Δίας : Τὸ πράγμα περιπλέκεται.
Θὰ στήσω τώρα δίκη ἐρωτικῆ;
- Ἀφροδίτη : Ἔχω κι' ἐγώ, ὦ Δία πατέρα,
μὰ νὰ σοῦ πῶ παράκληση.
Ξέρεις! Ποτὲ δὲ ζήτησα μὰ χάρη,
οὔτε στὸν Ὀλυμπο ἦρθα νὰ κατηγορήσω
τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο.
Δὲ ζήτησα τὴν τιμωρία
θεοῦ ἢ θνητοῦ.
- Διόνυσος : Γιατί τὰ καταφέρνεις μόνη σου.
- Ἑρμῆς : Σιωπή, Διόνυσε.
- Διόνυσος : Γιατί σιωπή; Προτίθεμαι νὰ γίνω δικηγόρος.
Ἄμα δειπνήσης, εἴκοσι φορὲς
σὲ καπηλιὸν ἢ χάνι
σοῦ δίνουν δίπλωμα στὸ δικαστήριον νὰ μιᾶς.

- Δίας : Σιωπή, Διόνυσε. Σ' ἀκούω,
κορούλα μου Ἀφροδίτη.
- Ἀφροδίτη : Γι' αὐτὸ ζητῶ μιὰ χάρη τώρα.
Τὸν Ἄδωνη ἡμίθεο νὰ κηρύξης.
Ἔτσι δὲ θὰ μπορεῖ νὰ σκούζη
τούτη ἡ κοπέλλα πᾶς τῆς πῆρα
ἄντρα θνητόν, ἐγὼ θεά.
- Δίας : Χρυσή μου, τί ἔξυπνες γεννᾶ
τὸ μυαλουδάκι σου ἀποφάσεις.
Ὅμολογῶ πὼς τοῦτο σώζει τὴν κατάσταση.
Τί λές, Διόνυσε;
- Διόνυσος : Σᾶς ὑποβάλλω: δὲν ἵπάρχει ὑπόθεση.
- Δίας : Δηλαδή;
- Διόνυσος : Δὲν ἔχει ἐξήγηση. Σᾶς ὑποβάλλω:
Δὲν ἵπάρχει ὑπόθεση.
- Δίας : Βρὲ Διόνυσε, μεθᾶς καὶ μὲ τὸ νέκταρ;
Νὰ κάνω τὸν Ἄδωνη ἡμίθεο
ἢ ὄχι;
- Διόνυσος : Νὰ τὸν μαυρίσης ἀπ' τὸ ξύλο.
Νᾶναι ἄνθρωπος καὶ νὰ γυρεύη
σῶνι καὶ καλά νὰ μπῆ στὴν φάρα τῆ δική μας
ἐμᾶς τῶν δύστυχων πλασμάτων...
ξύλο θέλει, ξύλο θέλει.
- Δίας : Τί κλαῖς, ἐσὺ μωρό μου;
- Διόνυσος : Ἀφοῦ τῆς παίρνουν δεύτερη φορὰ
τὸν ἄνθρωπο, πού θὰ τὴν παντρευτῆ.
- Δίας : Γι' αὐτό; Στάσου μωρό μου,
ἐξήγησέ μου.
- Μελαθώ : Ἡ Ἀφροδίτη μὲ τὰ κάλλη της
μπορεῖ ἐραστὲς πολλοὺς
νὰ βρῆ χωρὶς νὰ μοῦ στερήσῃ
ἐμὲ τὸ μόνο πού κατάφερα νὰ βρῶ.
- Διόνυσος : Μιὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἀπὸ κάποιες ἄλλες
θὰ στερήσῃ, Μελαθώ.
- Ἀφροδίτη : Ἀκριβῶς! Γι' αὐτὸ ζητᾶω ἡμίθεο
τὸν Ἄδωνη ν' ἀνακηρύξω, Δία.
- Διόνυσος : Κι' ὅσους θὰ τοὺς λμπίζεσαι, Ἀφροδίτη,
ἀπ' ἐδῶ κι' ἐμπρὸς ἡμίθεους
ὁ Δίας θ' ἀνακηρύσῃ.
- Σάτυροι : Χιχιχί!
- Ἑρμῆς : Σκασμός, γυναῖκες.
- Σιληνός : Ἄ πιά δὲ τρώγεσαι, ὦ Ἑρμῆ,
καὶ θ' ἀποκαλυφθῶ.
- Ἡρα : Τί πάει νὰ πῆ πὼς θ' ἀποκαλυφθῆς;

- Ἐσὲ ρωτάω κορυφαία
τῶν χορευτριῶν.
- Ἐ ρ μ ῆ ς : Παραλογίζεται ὁ Σιληνός...
ὁ κορυφαῖος, ὦ Ἥρα.
- Δ ι ό ν υ σ ο ς : Ἄλλος τὰ πίνει κι' ἄλλος
μὲ τὴ μυρωδιὰ μεθᾶ.
Καὶ λέγει ἡ κορυφαία μας ν' ἀποκαλυφθῆ,
τὰ ροῦχα τῆς νὰ βγάλῃ, ὦ Ἥρα.
- Δ ί α ς : Γιὰ κόντεψε ἐσύ, λεβέντη μου,
καὶ λυγεροσπαθάτε μου.
Σὲ λένε;
- Ἄ δ ω ν η ς : Ἄδωνη.
- Δ ι ό ν υ σ ο ς : Βρὲ κι' ἔχεις καὶ μπόι!
Τί ζήλεψες ἀπ' τὰ δικά μας
κι' ἡμίθεος θέλησες νὰ γίνῃς;
- Ἄ δ ω ν η ς : Ἡ Ἀφροδίτη τὸ ζητᾶ.
Μοῦ λέει πὼς εἶν' ὄραϊο πρᾶγμα
νᾶσαι θεὸς ἢ ἡμίθεος.
- Δ ι ό ν υ σ ο ς : Καὶ πιστεύεις, λιγόμεναλε;
Τότε γιατί οἱ θεοί, ἐμεῖς,
στὰ πανηγύρια σας γυρνᾶμε
καὶ δίπλα σας γλεντοκοπᾶμε
καὶ τίς γυναῖκες σας πειράζουμε
καὶ κλέβουμε τὰ ζᾶ σας
καὶ πονηριὲς πολλὰ σκαρώνουμε;
- Ἄ δ ω ν η ς : Μὲ πείθεις μὲ τὰ λόγια σου
καὶ θᾶθελα θνητὸς νὰ μείνω.
Ἄλλὰ κοιτᾶς πὼς μὲ κοιτᾶ
ἡ Ἀφροδίτη καὶ μὲ ξεμυαλίζει;
- Μ ε λ α θ ώ : Ἐλα, χρυσό μου, νὰ πετάξουμε
στὴν Κύπρο πέρα.
Μᾶς καρτεροῦνε τὰ λειβάδια
κι' οἱ μυστικὲς ἀκρογιαλιές...
- Ἄ φ ρ ο δ ί τ η : Δία πατέρα, σοῦ ζητῶ τὴ χάρη.
Μ' ἔνα σου νέψιμο καὶ γίνεται ὁ θνητὸς ἡμίθεος.
- Δ ί α ς : Ἐλα κοντά μου κάτι νὰ σοῦ πῶ,
μικρούλα μου Ἀφροδίτη.
- Ἥ ρ α : Μπροστὰ στὸν κόσμον μυστικὰ δὲ λέγονται.
Καθένας τὸ θαρρεῖ πὼς κάτι γιὰ τοῦ λόγου του
λέγεται καὶ μαγειρεύεται.
- Δ ί α ς : Τὸ λέει καὶ τοῦτο τὸ πρωτόκολλον τοῦ Ὀλύμπου, ὦ Ἥρα,
Ἄ! μὲ παράπρηξε ἡ ἀξιοπρέπεια. Τὰ πρωτόκολλα
στὰ νεῦρα μοῦ κτυποῦν.
Καὶ τί θὰ πῆ πρωτόκολλο, παρακαλῶ;
Δημοκρατία τῆς Κύπρου μοῦ κατάντησες τὸν Ὀλυμπο;

- Κουμάντο ἐγὼ στὸν κόσμο κάνω
κι' ὄχι τὰ διασολοπωτόκολλά σας.
- Ἦρα : Τὰ τελευταῖα σου λόγια δέχομαι,
σὰν προσβολὴ βαρειά.
Θ' ἀποσυρθῶ.
Λυπᾶμαι πού στὸ πλάι σου ξόδεψα
τὴν πιὸ πολλή μου νιότη.
- Διόνυσος : Γιατί ἔχεις κι' ἄλλη ἀκόμα, ὦ Ἦρα;
Οἱ μυστικὲς οἱ χάρες φαίνεται
πού δὲν μᾶς φαίνονται ἔ;
- Δίας : Σκασμός, Διόνυσε. Ἄλλοιῶς σὲ στέλνω
πρεσβευτὴ στοὺς Σκυῆτες.
- Διόνυσος : Ἔσκασα τότε...
- Δίας : Κυρὰ καὶ σύνευνή μου, ὦ Ἦρα,
μὴ μοῦ χαλᾷς τὴν ὄρεξη μιὰ τέτοια μέρα...
- Διόνυσος : Πού βγάζει φρονιμίτες.
- Ἦρα : Θ' ἀποσυρθῶ νὰ βρῆς ἐλευθέρο
καιρὸ καὶ χῶρο ν' ἀφηνιάσης. (φεύγει)
- Ἀφροδίτη : Ἦρθα κοντά σου, Δία πατέρα,
καὶ σ' ἀκούω.
- Δίας : Κάνεις τὴ Μελαθῶ νὰ πέση
μὲς τὴ δική μου ἀγάπη;
- Ἀφροδίτη : Σὲ δυὸ λεπτά. Στὸν Ἔρωτα τὸ γιό μου
γράμμα θὰ στείλω.
Ἄλλὰ καλύτερα στὴν Κύπρο νὰ τραβήξης
γιὰ νάρθη κάπως φυσικὸ τὸ πράμα.
Ἐδῶ θὰ τὸν μαδήση ἡ Ἦρα σὰν τὸ δῆ
νὰ τριγυρνᾷ ὁ γιός μου μὲ τὰ βέλη του.
- Δίας : Σωστὰ μιλάς.
- Ἀσκληπιός : (μπαίνοντας) Πειράχτηκαν λιγάκι τὰ νεφρά σου,
Δία, πατέρα.
- Δίας : Ἄσε τ' ἀστεῖα σου, Ἀσκληπιέ.
Ἐδῶ καὶ λίγο, φούσκωσα κοιτάζοντας θνητὴ
κι' ἐσὺ μιλάς πὼς πειραχτῆκαν τὰ νεφρά μου;
- Ἀφροδίτη : Στάσου, πατέρα, Τοῦτο μᾶς βοηθᾷ.
Γιατρέ μου Ἀσκληπιέ, στὴν Κύπρο ἂν πάη γιὰ μπάνια
θειοῦχα ὁ Δίας πατέρας τὰ νεφρά του
θὰ γιατρευτοῦνε ριζικά;
- Διόνυσος : Γιατί εἶναι τὰ νεφρά του πλάτανος
κι' οἱ ρίζες τους παντοῦ ξαπλώνουν;
- Ἐρμῆς : Σκασμός, Διόνυσε.
- Διόνυσος : Κόλλησες σὲ μιὰ βρισιά
καὶ μοῦ τὴν κουπανᾷς,
σὰν κριτικὸς θεάτρου, Ἐρμῆ.

- 'Ασκληπιός : Τὸ σκέφτηκα. Στὴν Κύπρο τρέχουνε οἱ χυμοὶ
στὶς φλέβες τῶν γερόντων.
Θειοῦχα ὑπάρχουν ἀρκετά.
Φροῦτα πολλὰ ποὺ καθαρίζουν αἷμα καὶ νεφρά.
Ἐν πάῃ ἐκεῖ καὶ ξεκαλοκαιριάση
θὰ δυναμώσουν τὰ νεφρά του.
- 'Αφροδίτη : Λοιπόν, στὴν Ἥρα νὰ τὰ πῆ, ὦ Δία πατέρα.
Λιγάκι τραγικά...
- Δίας : Λιγάκι τραγικά, παιδί μου 'Ασκληπιέ.
Μὲ πάθος νὰ τὰ πῆς. Νὰ φοβηθῆ.
Ἔτσι μὲ στόμφο — Ἀράδιασέ της συνταγές,
γνώμες γιατρῶν ἀπὸ τὴ Θούλη
καὶ περιπτώσεις πέρα στοὺς 'Αζτέκους. Ἔ;
- 'Ασκληπιός : Τὸ χρέος μου θὰ τὸ κάμω. Ἀλλὰ
σὲ συμβουλεύω ἐγκράτεια κι' ἀποχή
ἀπὸ κρασί καὶ λάδι καὶ γυναίκα.
- Δίας : Κι' αὐτὰ τῆς Ἥρας νὰ τὰ πῆς
κι' ἀκόμα πὼς στὸ λόγο σου ἔχω πεισθῆ
καὶ κατὰ γράμμα ὅ,τι προστάξεις θὲ νὰ κάμω.
- 'Ασκληπιός : Πηγαίνω νὰ τὰ πῶ στὴν Ἥρα. (φεύγει)
- 'Αφροδίτη : Καὶ τώρα, Δία πατέρα, ξεκινᾶμε.
'Απὸ τὸ χέρι πάρε τὸ κορίτσι
κι' ἐγὼ τὸ νιὸ τὸν καφουράτο.
- Δίας : Ἔλα κοντά μου, Μελαθώ.
Στὴν Κύπρο θὰ κατέβουμε κι' ἐκεῖ
μὲ ψυχραμία θὰ ξηγηθοῦμε...
Θὰ βροῦμε λύση... Θὰ τὴ βροῦμε...
- 'Αφροδίτη : Κουνήσου ἐσύ.
- Μελαθώ : Κουνίεμαι.
- Διόνυσος : Σύννεφα γέμισαν τὸν τόπο.
Φεύγει ὁ Δίας.
- 'Ερμῆς : Θ' ἀστράμη, θὰ βροντήση,
θὰ γίνη χαλασμός.
- "Ηφαιστος : Προτοῦ μᾶς πάρει ἢ μπόρα
ἄς ροβολήσουμε. Στὴ Ἀῆμινο πάω.
- Διόνυσος : Στὴν Ἀττική θὰ πάνω ν' ἀκούσω
τὴν κωμῶδια τοῦ Ἀριστοφάνη.
Καλὰ τὰ ψάλλει τῶν πολιτικῶν
καὶ τῶν δασκάλων.
- "Αρης : Ἐγὼ θὰ πάω νὰ δῶ τοὺς Σκύθες
ποὺ τοὺς Κινέζους πολεμᾶνε
γιὰ μιὰ λωρίδα ποταμοῦ
γιὰ χάρη τῆς Εἰρήνης.
(ἀκούονται βροντὲς κ.λ.π.).
- Δίας : Στὴν Κύπρο, Ἄφροδίτη.

Ἄφροδίτη : Μὴ σκιάζεσαι, Ἄδωνη
Μελαθώ : Δία πατέρα, πάρε με σπὴν ἀγκαλιά σου.
Χορὸς
Σατύρων : Ὅταν βρῆς ψητό, νὰ φᾶς,
κι' ὅταν βρῆς κρασί νὰ πῆς,
κι' ὅταν βρῆς τὴν κοπελλιά,
νὰ τὴν πνίξεις στὸ φιλιό.
Μὴ ξεχνᾶς τὰ γερατεῖα
μὲ τὴν κακοστομαχιά.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ

Τὸ ἔργο μεταδόθηκε ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἰδρυμα Κύπρου στὶς 8 Ἀπριλίου 1965.
Πρωτοδημοσιεύτηκε στὴ «Φιλολογικὴ Κύπρος» 1966 τοῦ «Ἑλληνικοῦ Πνευματικοῦ
Ὁμίλου Κύπρου».
Κυκλοφόρησε σὲ βιβλίον τὸ 1966, στὶς «Μικρὲς ἐκδόσεις» τῆς «Πνευματικῆς Κύπρου».

Ι Π Π Ο Κ Ρ Α Τ Η Σ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α :

Ἴπποκράτης
Εὐδόκιμος
Ὑστάνης
Α' Ἀσκληπιάδης
Β' Ἀσκληπιάδης
Χορὸς Ἀσκληπιαδῶν
Πέρσες δοῦλοι)
Πέρσες στρατιῶτες) Βουβά πρόσωπα

(Στὸν περίβολο τοῦ Ἀσκληπείου τῆς Κῶ).

Χορὸς Ἀσκληπι.: Στὸν Φοῖβο Ἀπόλλωνα τὸ φῶς ὀφείλουμε
πὺν μὲς τὶς δέσμες τοῦ κυκλοφορεῖ ἡ ὑγεία.
Τὸ καθετὶ φωτίζει ἐτοῦτο καὶ μπορούμε
τὸ χρῶμα καὶ τὸ σχῆμα νὰ διακρίνουμε·
τὴ ζεστασιά νὰ νιοώθουμε πὺν φέρνει ἀπὸ τὸν ἥλιο.
Αὐτὸ τὴ δύναμη σκορπᾶ νὰ μεγαλώσουν τὰ φυτά,
νὰ ξατμιστοῦνε τὰ νερὰ καὶ νᾶρθουν οἱ βροχές,
στὴν ὥρα του ὁ καρπὸς νὰ κιτρινίση, νὰ ὠριμάση.
Ἀλέκτορα θὰ πρέπει νὰ θυσιάσουμε,
κατὰ τὸ ἀρχαῖο μας ἔθιμο, στὸν Ἀσκληπιό,
πατέρα τῶν ἰαμάτων καὶ τῆς τέχνης μας
τῆς θεραπευτικῆς.
Αὐτὸς κοντὰ στὸν Χείρωνα, ψηλὰ στὸ Πήλιο, ἔμαθε
τὰ μυστικὰ τῶν βοτανῶν
καὶ μᾶς τὰ δίδαξε. Τὰ ὀλέθρια πάθη τώρα,
μὲ τῶν βοτάνων τὶς ἰδυνάμεις, μὲ τὶς δίαιτες,
τὴν ἄσκηση τοῦ σώματος καὶ τοῦ μυαλοῦ
τὸν λογικὸ κατευνασμό, γιατρεύουμε.
Γιατρὸς φιλόσοφος ἰσόθεος εἶναι.
Ὁ δάσκαλός μας ὁ Ἴπποκράτης πρῶτον ὄρο βάζει
στὴν παιδείουή μας τοῦτο.
Γιατὶ ἡ φιλοσοφία στρατεύει τὸ μυαλὸ· στοὺς δρόμους
τῆς γνώσης καὶ τῆς σκέψης κι' ἔτσι
ὀρθοφρονεῖ.
Ἡ τέχνη τοῦ γιατροῦ νὰ γνῶση καὶ καρδιά
καὶ φρόνημα ὑψηλό.

- Φωνή : (ἀπὸ τὰ παρασκήνια)
Φωτιά, φωτιά στὸ γραμματοφυλάκιο.
- Φωνές : Φωτιά...
- Α' Ἀσκληπ. : Κακὸ σημάδι ἐτοῦτο.
- Β' Ἀσκληπ. : Τί καρτεροῦμε; Τρέξετε νὰ σώσουμε
τ' ὄ,τι ἀφορᾷ τὴν τέχνη μας.
- Α' Ἀσκληπ. : Ὅσφραίνομαι τὴ φήμη τῶν κακόβουλων
νὰ φτερουγᾷ τριγύρω κι' ὄλας.
Ὁ Εὐδόκιμος πλησιάζει ἔξοργισμένος.
- Β' Ἀσκληπ. : Τὸ χρέος καλεῖ τοὺς ἄλλους νὰ συνδράμουμε
νὰ λιγιστέψουν οἱ ζημιές.
- Εὐδόκιμος : (μπαίνοντας) Σωθήκανε τὰ πῶ πολλὰ κι' ἀπόμεινε ἡ φωτιά
στὴ μιὰ γωνιά νὰ γλύφῃ, νὰ μαυρίζῃ
πλάκες ἀναθηματικὲς καὶ συνταγές.
Τῶκανε αὐτός. Τ' ὄσφραίνομαι, τὸ λέει ὁ ἀγέρας,
τὸ λένε τὰ σημάδια, ἡ λογική.
- Α' Ἀσκληπ. : Σιωπή! Τὴ γλώσσα κράτα. Ἀκούει ὁ Ἀσκληπιός.
Φῆμες κακὲς τὴν ἀρετὴ προσωρινὰ μαυρίζουν.
- Β' Ἀσκληπ. : Κι' ἔρχεται ἡ ὄρα νὰ φανῆ ξανά τὸ φῶς της
κι' ἐμᾶς νὰ ταπεινώσῃ ἡ λύπη
γιὰ τοὺς κακοὺς μας λογισμοὺς
καὶ τ' ἄπρεπά μας λόγια.
- Α' Ἀσκληπ. : Καὶ τὰ κακά μας λόγια π' ἀσυλλόγιστα
ἢ γιὰ δικό μας κέρδος ξεστομίσαμε.
- Εὐδόκιμος : Οἱ μαθητὲς δὲν πρέπει νὰ κατηγοροῦν
τὸ δάσκαλό τους. Τέτοια λέει ἡ συνήθεια
γιὰ τοὺς πολλοὺς ἐπαινετὴ. Μπορεῖ.
Μὰ ἐγὼ δὲν εἶμαι μαθητὴς του κι' ἔχω
ἴσο δικαίωμα μὲ τὸν καθένα ἐδῶ πολίτη
γνώμη νὰ ἐκφράσω.
Σκόπιμα αὐτὸς φωτιά ἔβαλε νὰ κατακάψῃ
τῶν πῶ παλιῶν γιατρῶν τὴν πείρα,
νὰ μείνῃ μοναχὴ της ἡ δική του γνώση
καὶ νὰ κερδίσῃ φήμη καὶ χρυσάφι.
- Α' Ἀσκληπ. : Πῶ πάνω ἀπὸ τὸ χρῆμα καὶ τὴ φήμη
στέκει ὁ δάσκαλός μας Ἰπποκράτης.
Χρῆμα γι' αὐτὸν μικρὸ ποσὸν νὰ ζῆ
μὲ τὸ καλοστεκαούμενό του σπίτι,
γενιῶν γενιὰ γιατρῶν.
Φήμη γι' αὐτὸν οἱ εὐχαριστίες τῶν πῶν γιατρεύονται,
καὶ ξαναρχίζουν τὴ ζωὴ τους.
Παντοῦ κορφολογᾷ τὴ γνώση καὶ τὴν πείρα
παλιῶν καὶ τωρινῶν,
Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων.
Ἡ πείρα τῶν πολλῶν ἢ πρώτη βάση.

- Εὐδόκιμος : Λόγια ρητορικῆς στοργγύλα ἐτοῦτα.
- Β' Ἀσκληπ. : Τῆ δεισιδαιμονία χτυπᾶ καὶ τὴ μαγεία
κι' ὅ,τι κρυφὸ τὸ καταπολεμᾶ.
"Ὅλοι κρατοῦμε σὲ γραφῆς τῆ διδαχῆ του
καθένας μὲ τὸν τρόπο του καὶ τὰ ἐνδιαφέροντά του.
Κι' ὅλο προτρέπει μας μὲ προσοχὴ ν' ἀκοῦμε
οἱ ἄλλοι τί λένε, νᾶμαστε καλότροποι
κι' εὐγενικοὶ καὶ κόσμιοι, ν' ἀποφεύγουμε
τὸ καθετὶ ποὺ βλάπτει, νὰ κρατᾶμε
θαμένα μὲς τὰ στήθη μας τὰ μυστικά τῶν ἄλλων.
- Εὐδόκιμος : Κι' ὅμως ἐτοῦτος λένε τὴ φωτιὰ ἔβαλε
στὸ γραμματοφυλάκιο ἐκεῖ τῆς Κνίδου,
ἀντίκου ἀπ' τὸ νησί μας, νὰ χαθῆ
ὁ θησαυρὸς τῆς γνώσης ἀπὸ τούτη τὴ σχολή
κι' ὅλοι νάρθοῦνε ἐδῶ στὴν Κῶ νὰ μάθουνε τὴν τέχνη
κοιτᾶ σ' αὐτὸν γιὰ νᾶχη κέρδος
καὶ φήμη.
- Α' Ἀσκληπ. : Τὸ καλοκαίρι πέρυσι ταξίδεψε μαζουὰ
στ' Ἀβδηρα νὰ γιατρέψῃ τὸ Δημόκριτο.
- Εὐδόκιμος : Ψευτιῆς ἐτοῦτα καὶ παρερμηνεῖς.
Εἶχε μανία ὁ ἄνθρωπος. Κι' ὁ δάσκαλός σου ὁ Ἰπποκράτης
γυρνῶντας, στὸ νησί ἐπαινεῖ τὸν ἄρρωστό του
πὼς τᾶχατε φιλόσοφος μεγάλος εἶναι κι' ὄχι
θεότρελλος. Πάει νὰ πῆ δὲν πῆγε στ' Ἀβδηρα,
ἀλλὰ στὴν Κνίδο κι' ἔκαψε τὴ γνώση τῆ γραμμῆ.
- Ἰπποκράτης : (μπαίνοντας)
Εὐδόκιμε, ἡ χολὴ ἐνοχλεῖ
ἐκεῖνο ποὺ τὴ σχηματίζει.
"Ε! ἔσεῖς καλοὶ μου μαθητῆς,
ἐτοῦτα ν' ἀντιγράψετε, ποὺ μαύρισαν ἀπ' τὴ φωτιὰ,
καὶ νὰ φυλάξουμε τὴ γνώση γιὰ τοὺς ἄλλους ποὺ θάρθοῦνε.
"Ὅτι, ἀποσβέστηκε παρακαλῶ νὰ μὲ ρωτήσετε
γιὰ νὰ συμπληρωθῆ.
- Α' Ἀσκληπ. : Θ' ἀρχίσουμε τ' ὠφέλιμο ἔργο.
- Β' Ἀσκληπ. : Διπλὰ ἔναι ὠφέλιμο : γιὰ τὴ σχολὴ καὶ γιὰ τὴ γνώση μας.
- Ἰπποκράτης : Εὐδόκιμε, ἡ πολιτικὴ μαχαίρι δίκοπο εἶναι.
Ἡ πονηριά της πότε ὑψώνει νικητὴ τὸν πονηρὸ,
πότε τὸ ρίχνει κάτω νικημένο.
Ἐνὼ γιὰ μένα τὸ γιατρὸ μεγάλη ἀρχὴ ἔναι
τὸν ἄλλο νὰ ὠφελῶ, ποτὲ νὰ μὴν τὸ βλάπτω.
- Εὐδόκιμος : Μιλᾶς μὲ πειστικότητα καὶ μαλακὴ φωνή,
μὲ λόγια ἀπλὰ ποὺ τὰ κατανοεῖ ὁ καθένας...
- Ἰπποκράτης : Γιατὶ μὲ τέτοιο τρόπο πρέπει νὰ μιλᾶς στὸν ἄρρωστο
ποὺ κρέμεται ἀπ' τὰ χεῖλη σου.
Σεβόμαστε τοὺς πάσχοντες καὶ θέλουμε
μὲ τὴ γλυκύτητα τῆς γλώσσας θάρρος νὰ τοὺς δίνουμε

θάρος πού σώζει,
κι' ὑπομονή πού σώζει
καί σιγουριά πού σώζει
καί μᾶς σώζει.

Κάτω ἀπ' τὸν πλάτανο, στὴ δασερὴ του σιά,
ἔλα νὰ πᾶμε φιλικὰ νὰ ξεχωρίσουμε
τούτη τὴ φήμη ἀπὸ τὴν ἄλλη παρατέρα,
ἂν θῆς νὰ δοῦμε τὰ κοινὰ τῆς πολιτείας
μὲ ἤρεμο τόνο,
νὰ θυμηθοῦμε τῶν παλιῶν μας προπατόρων ἱστορίες.
Ἵραιο καὶ ξεκουραστικό νὰ συζητᾶς
μὲ κύκλο φιλικὸ στὸν ἴσκιό τοῦ πλατάνου.

Εὐδόκιμος : Ἀναγνωρίζω τὴ σοφία καὶ πείρα σου, Ἴπποκράτη.
Ἐξάλλου μὲ τὰ μάτια μου τὸ δυὸ εἶδα πῶς μοῦ γιάτρευες
τὸ γέρο μου πατέρα στὸ ἱπποκράτειο βᾶθρο σου.

Ἴπποκράτης : Τέτοιο τὸ λένε οἱ μαθητές μου.

Εὐδόκιμος : Τιμητικά.

Ἴπποκράτης : Δὲν τοὺς κατηγορῶ. Τιμῶ ὅσους τοὺς δασκάλους των τιμοῦν.

Εὐδόκιμος : Ἀλλὰ κερδίζει ἡ δράση σου ὅλους
καὶ βλέπω νὰ ξεφεύγῃ ἀπὸ τὰ χέρια μου
ὁ χαλινὸς τῆς πόλης.

Ἴπποκράτης : Τὰ πάθη ἄς μὴ λασπώνουνε τὶς τέχνες
πού σώζουν τὴ ζωὴ.
Φήμη καλὴ νὰ δέχεσαι καὶ νὰ ἐπαινῆς,
ἔστω κι' ἂν βγῆς στὸ τέλος λανθασμένος.
Φήμη κακὴ νὰ βλέπῃς μ' ἐπιφύλαξη
καὶ ν' ἀναμένῃς σίγουρα πειστήρια.
Ἄλλοιῶς δεινὰ πολλὰ θ' ἀποκομίσης
ἂν σφαιερὴ δειχτῆ στα τελευταῖα.
Καὶ τώρα πᾶμε.

Χορὸς Ἀσκληπ. : Σύντομος λόγος εἶν' ὁ ἀφορισμὸς
σὰν τὴν ὀρμήνια τοῦ λαοῦ.
Πείρα πολλή, σοφία πολλή συμπυκνωμένες
σ' αὐτόν.
Κι' ἔτσι μαθαίνοντας θυμᾶσαι μὲ λιγόλογα
πράξεις πολλῆς καὶ δράσης.
Αὐτοὶ 'ναὶ τοῦ Ἴπποκράτη οἱ τετρακόσοι ἀφορισμοί.

Τέχνη παλιὰ καὶ πρώτη ἡ τέχνη τῶν ἱαμάτων:
Στέκει ψηλὰ στὸ κεφαλόσκαλο τῆς γνώσης
σὰν τοὺς πρωτεύοντες τῆς τραγωδίας ὑποκριτές.
Αὐτοὶ βαστοῦν στοὺς ὤμους των τὴ δράση.
Ὁ ἀμόρφωτος γιατρός πολλὰ δεινὰ στοιβάξει
στὸν τόπον πού ἐξασκεῖ τὴν τέχνη.
Φήμη πολλὴ ἔχει κι' ἔργο μήτε στάλα.
Κι' ἂν δὲν γνωρίζῃς τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος
τί τέχνη ἱατρικὴ θὰ ξέρῃς;

Θὰ ψιθυρίζω τοῦ ὄρκου τὴν οὐσία γιὰ νὰ θυμᾶμαι
τὸ χρέος μου πᾶσαν ὥρα:
'Ορκίζομαι καλῶντας μάρτυρες
τὸν Γιατρὸ 'Απόλλωνα καὶ τὸν 'Ασκληπιὸν καὶ τὴν 'Υγεία
καὶ τὴν Πανάκεια,
καὶ τοὺς Θεοὺς καὶ Θεαινέες ὄλους, νὰ ἐπιτελέσω
κατὰ τὴ δύναμη καὶ κρίση μου τὸν ὄρκο αὐτὸ πού θὰ
ὑπογράψω:

Τὸ δάσκαλό μου ἰσότιμο μὲ τὸ γονιό μου νὰ θεωρῶ,
νὰ ζῶ παρέχοντας τὴ συνδρομή μου σὲ ἀσθενεῖς
χωρὶς κανέναν νὰ βλάψω.

Θανατηφόρο φάρμακο καὶ συμβουλή γιὰ τέτοιο νὰ μὴ δώσω,
νὰ μὴ διακόψω ἐγκυμοσύνη
καὶ σ' ὅποιον σπίτι μὴ γιαιρεία νὰ δίνω ἀποφεύγοντας
νὰ βλάψω θελητὰ μου, σέβας δείχοντας
σ' ἀντρίκια καὶ γυναικεία σώματα
δούλων ἢ λεύτερων.

Τὸ καθετὶ πού θ' ἀντικρύσω καὶ θ' ἀκούσω
κατὰ τὴ θεραπεία ἢ καὶ τυχαῖα νὰ μὴν τὸ μολογήσω
ἀπόρητο πιστεύοντάς το.

Τὸν ὄρκο αὐτὸ ἂν κρατήσω ἄς εὐτυχῆσω στὴ ζωὴ μου,
ἄς δοξαστῶ ἀπ' τοὺς πάντες γιὰ τὴν τέχνη μου παντοτινά.
'Αλλὰ ἂν τὸν παραβῶ κι' ἐπίορκος γίνω
τ' ἀντίθετα νὰ πάθω.

- Α' 'Α σ κ λ η π. : Ξένους διακρίνω νὰ ζυγώνουν ἀπὸ πέρα.
'Η φορεσιά τοὺς δείχνει βάρβαρους.
- Β' 'Α σ κ λ η π. : Κρατᾶνε βαρετὰ κιβώτια.
Πραμματευτὲς νομίζεις νᾶναι;
- Α' 'Α σ κ λ η π. : Θαρρῶ πιὸ πίσω ἀρματωμένοι ἀκολουθοῦν
πού πάει νὰ πῆ πρραμματευτὲς δὲν εἶναι.
- Β' 'Α σ κ λ η π. : Παράξενο π' ἀνηφορίζουν κατὰ δῶ στὸ 'Ασκληπιεῖο.
Τὸ γρήγορό τους βῆμα μαρτυραεὶ υγεία.
- Α' 'Α σ κ λ η π. : Δὲν πῆγαν νὰ ζητήσουνε τῆς πολιτείας τοὺς πρώτους
ὡς θὰ ἔκαμναν ἂν ἦταν πρέσβεις.
- Β' 'Α σ κ λ η π. : 'Αλλη ἀπορία ἐτοῦτο.
- Α' 'Α σ κ λ η π. : Μαντεῖο δὲν εἴμαστε,
νὰ φέρνουνε χρυσάφι στὸ Θεὸ γιὰ τοὺς χρησμούς.
- Β' 'Α σ κ λ η π. : 'Εδῶ πληρώνουνε τὴν θεραπεία, τὰ φάρμακα,
τὸ καθαρὸ νερό, τὶς δίαιτες.
'Αλλὰ ὄχι γιὰ χρησμούς καὶ θεραπείες,
γραφετὲς σὰν συμβουλὲς σὲ πλάκες ἢ παπύρους.
- Α' 'Α σ κ λ η π. : 'Εδῶ κοιτᾶμε τοῦ ἀρρωστοῦ τὴν ἱστορία,
τὸ καθετὶ ἐξετάζουμε κορμιοῦ καὶ πνεύματός του,
τοῦ παραγγέλνουμε τὰ πρέποντα
κι' ἄγρυπνα καὶ προσεκτικὰ ζυγιάζουμε
ἂν πάη πρὸς τὸ καλὸ ἢ κατάσταση

- ἢ ἂν εἶναι χρεία γιὰ κάποιες ἀλλαγές.
- Β' Ἀσκληπι. : Σιωπὴ κι' ὁ ξένος ζύγωσε.
 Ὑστάνης : Ἄντρες τῆς Κῶ, μὲ λένε Ὑστάνη,
 Ὑπαρχος εἶμαι τῶν Ἑλλησποντιῶν,
 χέρι δεξι τοῦ Πέρση βασιλιᾶ.
 Ζητῶ τὸν Ἴπποκράτη.
- Α' Ἀσκληπι. : Πολὺ ἀρεστός δὲν εἶναι ὁ τρόπος σου.
 Προστακτικὰ μιλάς καὶ δυσκολεύεις ἔτσι
 τὶς φιλικὲς ἀνταλλαγές.
 Ὁ φιλικὸς ὁ λόγος φιλικὸν
 ἀντίλογο γεννᾷ.
- Ὑστάνης : Παρακαλῶ νὰ μὲ οδηγήσετε κοντὰ του
 γιὰτὶ κι' ἐμένα ἀνάγκη δυνατὴ μὲ σπρώχνει :
 ἡ προσταγὴ τοῦ βασιλιᾶ.
- Α' Ἀσκληπι. : Μπροστὰ στὴ νόσο οἱ ἄνθρωποι ὅλοι 'ναι ἴσοι.
 Καὶ τοὺς ἀνθρώπους ὅλους ἴσους τοὺς κοιτᾷ ὁ γιατρός.
- Ὑστάνης : Ἀρχὴ καλὴ θωρῶ τὸ λόγο σου.
 Α' Ἀσκληπι. : Ἡ σύμπτωση τὸν φέρνει κι' ὅλας πρὸς τὰ ἐδῶ.
 Ὑστάνης : Τὸν Ἴπποκράτη ;
 Α' Ἀσκληπι. : Αὐτὸς ποὺ περπατᾷ ἤρεμα μὰ σταθερὰ
 χωρὶς πολλὲς χειρονομίες.
- Β' Ἀσκληπι. : Ὁ ἄλλος ποὺ δίπλα του χειρονομεῖ
 καὶ σὰ νὰ πολεμᾷ μὲ τὸν ἀγέρα
 εἶναι τῆς πολιτείας ἀρχή, ὁ Εὐδόκιμος.
- Ὑστάνης : Τοὺς δημοκράτες σας μὲ πλάγιο μάτι
 τοὺς παρακολουθῶ. Τὸ λόγο λεύτερο ἔχουν
 καὶ τὴν ἀντιλογία.
- Ἴπποκράτης : (μπαίνοντας) Ἐένε, καλῶς μᾶς ἦρθες στὸ νησί.
 Ἄν εἶναι ἡ νόσος ποὺ σὲ ὀδήγησε
 μὲ προσοχὴ θ' ἀκούσω ὅ,τι θὰ πῆς καὶ θὰ ρωτήσω
 νὰ συμπληρώσω τὴν πληροφορία,
 προτοῦ στοῦ σώματος προθῶ τὸ κοίταγμα.
 Ἄν εἶναι γιὰ δουλιὲς τῆς πολιτείας
 πολίτης εἶμαι κι' ἐνδιαφέρομαι,
 ἀλλὰ ὁ Εὐδόκιμος εὐθύνες πῆρε ἀπ' τὸ λαὸ
 μὲ τίμιον ψῆφο.
- Ὑστάνης : Μὲ λένε Ὑστάνη κι' ἔρχομαι σὰν πρέσβυς
 ἀπ' τὸ μεγάλο βασιλιᾶ Ἀρταξέρξη.
- Ἴπποκράτης : Ὁ Εὐδόκιμος θ' ἀκούσῃ. Ἐμεῖς στὰ εἰρηνικά μας τὰ ἔργα
 νὰ σκύψουμε θὰ πρέπει ὡς χωρικός στ' ἀλλέτρι.
- Ὑστάνης : Λοιμὸς βαρὺς τοξεύει τὰ στρατεύματά μας, Ἴπποκράτη,
 τὰ μαζεμένα στ' ἀκρογᾶλια τοῦ Ἑλλησπόντου.
- Ἴπποκράτης : Κακὸ μαντάτο ἐτοῦτο, ξένε.
 Αἰσθάνομαι πὼς γύρισε ὁ καιρὸς καὶ θάρθουν

ρεύματα κρύα από τὸ βοριά.
Τάχα στήν Κῶ θὰ φτάση τὸ κακὸ
μὲς τὰ φτερά τοῦ ρεύματος;
Ἦ σὲ ἄλλα μέρη ἀπ' Ἑλληνες κατοικημένα
θὰ σκορπιστῆ, κορμιά πολλὰ χαλῶντας;

Εὐδόκιμος : Ἐσὺ μελέτησες τοὺς τόπους καὶ τοὺς ἀνεμους
καὶ τὰ νερά καὶ τὶς βροχές,
καὶ ξέρεις ποῦ οἱ λοιμοὶ θὰ ἐμφανιστοῦν
καὶ ποιά τροπὴ θὰ πάρουν τὰ μολύσματα.
Παρακαλῶ νὰ τὸ σκεφτῆς καλά, καὶ σύντομα
παραγγελιῆς νὰ δώσης νὰ προλάβουμε ἂν μπορούμε
ν' ἀποδιωχτῆ ἀπὸ ἐμᾶς ὁ κίνδυνος.

Ἰπποκράτης : Ἐένε, ἐξιστόρα μας τὸ κάθε ποῦ γνωρίζεις
νὰ κρίνω.

Ἰστάνης : Ἀπὸ τὰ πέρατα τοῦ περσικοῦ μας κράτους
κόσμος ἀρματωμένος στίς ἀκτὲς μαζεύτηκε
κι' ἐτοιμαζόμαστε νὰ ρίξουμε γεφύρια ἀπὸ καράβια νὰ
διαβοῦμε

τὸ γαλανὸ τὸ ρεῖμα.

Ἐκεῖ μᾶς βοῆκε τὸ κακὸ ἀναπάντεχα.

Καλὸς καιρὸς βασίλευε τριγύρα, τὰ καράβια μαζευτήκανε
καὶ δόθηκαν οἱ πρῶτες προσταγές νὰ κληθοῦν οἱ λόχοι.

Μὰ ξαφνικὰ ἀπ' τὰ ἀριστερὰ ξυπνάει ὁ πανικὸς
καὶ ροβολᾷ πρὸς τ' ἀρχηγεῖο.

Κι' ὕστερα ἀχτινωτὰ σκορπᾷ παντοῦ στὸ στράτευμα
καὶ πάει πρὸς τὰ καράβια κι' ἀντικρὺ

στὸ θρακικὸ ἀκρογιάλι ποῦ περάσαν μερικοὶ τὸ χῶρο νὰ
ἐτοιμάσουν.

Τρέχω νὰ δῶ, νὰ ξηγηθῶ μὰ ὄλοῦθε θρηῆνος καὶ φωνές καὶ
φοβερὴ ἀταξία.

Πρήζεται λείει ἡ κοιλιά του χαμηλὰ κι' ἀνοίγουν ἔλκη,
καὶ πύο θανατηφόρο τρέχει,
καὶ μὲς τῆ θέρμη ὁ ἄνθρωπος παραλογίζεται
καὶ θανατώνεται καὶ πάει.

Ἰπποκράτης : Λοιμὸς μεγάλος, θεριστῆς κι' ἀποδεκατιστῆς.
Ἡ τέχνη μας νὰ τὸ νικήση δὲ μπορεῖ
εἴτε φωτιῆς ἀνάψουνε καθαριστικῆς.....

Ἰστάνης : Γιὰ τοῦτο ὁ Ἄρταξέρξης μ' ἔστειλε κομίζοντας
δῶρα βαριά, πολὺ χρυσάφι καὶ πορφύρες
σὰν προκαταβολὴ στήν ἀμοιβή σου,
νάρθηξ στὸ στράτευμα παραγγελιῆς νὰ δώσης στοὺς
γιατροὺς μας

νὰ λιγοστέψη τὸ κακὸ, νὰ σταματήση,
προτοῦ θρηνηθῆ ἀνεπανόρθωτα ἡ Ἀσία.

Ἰπποκράτης : Ἄλλὰ γιατί τὸ στράτευμα μαζεύτηκε
καὶ πάει πρὸς τὴν Εὐρώπη;

- Ἵστάνης : Ἡ προσταγή τοῦ βασιλιᾶ λόγος βαρῦς,
 κι' ἡ ὑπόληψη τοῦ περσικοῦ τοῦ κράτους
 ἀπάνω ἀπ' ὅλα. Κι' εἶναι ὁ γδικιωμὸς
 μεγάλη δύναμη κινήτρα.
 Κι' ἡ ἐξουσία σὰν ἀπλωθῆ παντοῦ
 εἰρήνη βέβαιη βασιλεύει.
- Ἴπποκράτης : Ὑποταγή τοῦ Ἑλληνικοῦ μας χώρου
 στὸν περσικὸ ζυγὸ ζητάει ὁ βασιλιάς σας;
- Ἵστάνης : Τὴ φιλικὴν ὑποταγὴ χωρὶς τὸ σκοτωμὸ,
 τὴν πυρκαγιὰ καὶ τὴν ἐρήμωση.
 Σοφία θαρρῶ τὴν τέτοια ὑποταγὴ.
- Ἴπποκράτης : Καὶ μὲ καλεῖ νὰ σώσω τοῦτο τὸν στρατὸ
 πὸν θὰ ρημάξῃ πολιτεῖες ἀδελφικὲς κι' ἀλλόφυλες ἀκόμα;
- Ἵστάνης : Ἐέρω πὼς χρέος τῆς τέχνης σου νὰ σώξῃς
 φίλο ἢ ἐχθρό, φτωχὸ ἢ ἐχούμενο, Ἑλληνα ἢ Βάρβαρο,
 κακὸ ἢ καλὸ.
- Ἴπποκράτης : Σωστὰ μιλάς.
- Ἵστάνης : Τότε τοὺς δούλους θὰ προστάξω
 νὰ κουβαλήσουνε στὸ σπίτι σου τὰ δῶρα.
- Ἴπποκράτης : Σωστὰ μιλάς γιὰ τὸ σκοπὸ τῆς τέχνης μας, Ἵστάνη.
 Μὰ πρῶτο χρέος μας ὁ δικὸς μας.
 Πιὸ πάνω ἀπ' τὸ χρυσάφι στέκει ὁ τόπος μας.
 Τὸ δίκαιο δὲν πουλῶ μὲ δῶρα.
- Ἵστάνης : Ἄν ἀρνηθῆς θὰ γίνῃ προσταγή
 τ' ὅ,τι ὡς παράκληση εἶπα,
 δείχνοντας σέβας γιὰ τὴν τέχνη σου
 καὶ τὴν καλὴ σου φήμη.
- Ἴπποκράτης : Ἐένε, γιὰ μένα προσταγὴ ἢ συνείδηση.
 Κι' εἶναι ἡ συνείδηση μιὰ οὐσία Θεοῦ.
 Δὲ σώζω ἀνθρώπους γιὰ νὰ θανατώσουν
 μυριάδες ἄλλους ξένους ἢ δικούς μου.
 Σώζω ζωές. Ὅχι ζωές πὸν θ' ἀφαιρέσουν ἄλλες.
 Συνένοχος τοῦ βασιλιᾶ δὲν γίνουμε
 κι' ἄς εἶναι ἰσόθεη ἡ δύναμή του.
- Ἵστάνης : Τότε γιατρὸς δὲν εἶσαι.
- Ἴπποκράτης : Εἶμαι πολίτης ἂν τὸ θέλῃς, ξένε.
 Γιὰ μένα πρῶτο δῶρο ἢ λευτεριά.
 Κι' ὅταν ἀκόμα ἀσκῶ τὴν τέχνη μου
 λεύτερα σκέφτομαι.
- Ἵστάνης : Εἶν' ὁ θυμὸς κακὸς πάντοτε σύμβουλος.
- Ἴπποκράτης : Διπλὴ ἐρμηνεῖα στὸ λόγο σου ἀποδίνω.
- Εὐδόκιμος : Λόγοι βαριοὶ σὲ χῶρο εἰρηρικὸ
 διπλὰ βαριοὶ φαντάζουν.
- Ἵστάνης : Ὁ βασιλιάς στρατὸ θὰ στείλῃ στὸ νησί σας
 νὰ κάψῃ, νὰ ρημάξῃ, μήτε μνήμη

- γ' αὐτὸ νὰ μείνη πιά.
- Εὐδόκιμος : Τὸν κύκλο τῆς εὐπρέπειας ξεπερνᾷς, ὦ Ξένη.
- Ἴπποκράτης : Γύρισε, Ξένη, καὶ στὸ βασιλιά σου πές τὴν ἄρνησή μου.
- Ἰστίανης : Φεύγω προσωρινά. Σὰν ἔρθω πάλι μαῦρο δάκρυ
δὲ θὰ προλάβῃ τὸ νησί νὰ χύσῃ. (φεύγει)
- Εὐδόκιμος : Τὴν εὐστροφία σου χαίρουμαι, Ἴπποκράτη.
- Ἴπποκράτης : Ὁ λογισμὸς μου τώρα τρέχει στὸ λοιμὸ.
Φοβοῦμαι μὴ σκορπίσει τὸ κακὸ παντοῦ.
Γιατὶ πολὺς θὰ πέσῃ θρηῆνος καὶ καῦμός.
- Εὐδόκιμος : Σειρά μου τώρα νὰ σκεφτῶ τὴν ἀπειλή.
Θὰ πρέπει νὰ μὴνύσω τοὺς συμμάχους μας,
τὰ γύρω μας νησιά καὶ στὴν Ἀθήνα,
πὼς ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα καταδοκεῖ διπλὸς ἐχθρός:
ὁ βασιλιάς μὲ τὸ στρατό του κ' ὁ λοιμὸς
μὲ τ' ἀνελέητα βέλη του τ' ἀθώρητα.
- Ἴπποκράτης : Ὁ ψίθυρος τοῦ ἰσόθεου τοῦ πλατάνου
καὶ τὸ σιγαλινὸ κελάρυσμα τῆς βρύσης,
ἴσως τὴν ἔμπνευση ὀδηγήσουν στὸ μυαλό μου
καὶ βρῶ μιὰ σωτηρία.
- Εὐδόκιμος : Πᾶμε, λοιπόν, καθέννας σὲ ὅ,τι τάχτηκεν
ἀπ' τὸ Θεὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους.
Κι' ἐσεῖς γιατροὶ μαθητευόμενοι, κρατῆστε
κρυφὸ τὸ καθετὶ πὸν ἀκούσετε μὴν τάχα
τὸ λαὸ ξαφνιασθεῖ τούτῃ ἢ ἀπειλῇ
κ' ἄλλα δεινὰ μᾶς βροῦνε.
- Α' Ἀσκληπ. : Τὰ μυστικά ἔμαθα νὰ σέβουμαι
καὶ νὰ τὰ πνίγω μὲς τὰ στήθη μου.
- Εὐδόκιμος : Πᾶμε, Ἴπποκράτη. (φεύγουν)
- Χορὸς Ἀσκληπ. : Ἄπ' ὅ,τι λένε οἱ πρὸ παλιοὶ μας
λοιμὸς ξεσπάθωσε στὴν Ἰλλυρία καὶ Παιονία
κ' ἀποδεκάτιζε ἀσταμάτητα τὶς πολιτεῖες.
Πρέσβεις μὲ δῶρα φτάσανε στὸν τόπο μας
νὰ προσκαλέσουνε τὸν Ἴπποκράτη γιὰ νὰ σώσῃ
τὶς χῶρες τους ἀπ' τὸ κακὸ.
Μὰ τοῦτος μάντειπε ἀπ' τὴ φόρα τῶν ἀνέμων
πὼς ὁ λοιμὸς θὰ ροβολήσῃ χαμηλά
στὴν Ἀττικὴ καὶ στὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου.
Ἄρνήθηκε τὸν τόπο του ν' ἀφήσῃ
καὶ μὴνυσέ τοὺς Ἀθηναίους τὰ πρέποντα
κ' ἐδῶ σπατάλησε ζῶη καὶ δύναμη
γιὰ ν' ἀποστρέψῃ τὸ κακὸ.
Καὶ νίκησε.
Ἡ γνώση δῶρο εἶναι μεγάλο,
μὰ ἡ πείρα στέκει τὸ δεξί της χέρι.
Μαθαίνης σὰν παθαίνης. Κι' ὅ,τι πρόλαβες νὰ δῆς

μέ τὰ δικά σου μάτια δύναμη στό νοῦ σου γίνεται κοντά
στήν ἄλλη γνώση καί στό τάλαντο
πού ἀπό γεννήσιό σου κατέχεις.

Ἔτσι ἀπ' τήν πείρα ὀδηγημένος γιάτρεψε τή θλίψη
τοῦ βασιλιᾶ Περδίκκα ὁ δάσκαλός μας Ἴπποκράτης.
Κρατοῦσε τόν καρπό του, τὸ σφυγμὸ μετρῶντας του
κι' ὡς πέρασε σὰν αἶθρα ἔαρινή
μὰ παλλακίδα τοῦ πατέρα του ταράχτηκε ὁ σφυγμὸς στήν
ἄρτηρία.

Πάθος ἐρωτικό βασάνιζε τὸν ἄνθρωπο
— κι' ὡς ἦταν βασιλιάς! Ποιὸς τάχα γλύτωσε ἀπ' τὸ πάθος;
Κι' ὁ Ἴπποκράτης ἔξυπινα χειρίστηκε τὸ καθετὶ
καί τὸν κατευνασμὸ ἔφερε στό ἀνάκτορο
καί τίς εὐτυχισμένες μέρες τίς παλιές.

Χρησμός ἀπ' τῶν Δελφῶν τὸ μαντικό πηγάδι
τήν τελευτὴ τοποθετεῖ τοῦ δάσκαλου στή Λάρισσα.
Καί νὰ τὸ σκέφτομαι μεγάλο νοιώθω βάρος.
Θὰ ταξιδέψη, λέει ὁ χρησμός, στή Θεσσαλία
γιὰ νὰ διδάξη στοὺς ἐκεῖ γιατροὺς τήν πείρα του,
εὐχαριστῶντας ἔτσι τὸ λαὸ τῶν Θεσσαλῶν
πού μεσολάβησαν κι' ἀπότρεψαν ἐπίθεση
τῶν Ἀθηναίων στήν πατρικὴ του Κῶ.
Εἶν' ἀρετὴ μεγάλῃ ἢ ἀνταπόδοση,
Ὅστοςο τοῦτο δὲν παρηγορεῖ.
Ἦ συνδρομὴ τοῦ δάσκαλου στήν κάθε δυσκολία
διδασκαλία καί σιγουριὰ 'ναι.

- Ἦ σ τ ἄ ν η ς : (μπαίνοντας)
Ἦντρες τῆς Κῶ, ξαναγυρνῶ μ' ἓνα καινούργιο λογισμό.
Ζητῶ τὸν ἄντρα πού τῆς πολιτείας ἐτούτης
κρατᾷ τὰ ἡνία ὑπεύθυνα
ἀπ' τοῦ λαοῦ τὴν ψῆφο, ὅπως μοῦ λέτε.
- Α' Ἀ σ κ λ η π. : Ὁ Εὐδόκιμος τὴ νῆσο κυβερνᾷ.
- Ἦ σ τ ἄ ν η ς : Παρακαλῶ νὰ τὸν φωνάξετε προσφέροντας μ' αὐτὸ
σ' ἐμένα ἐκδούλευση καί στό νησί σας σωτηρία.
- Α' Ἀ σ κ λ η π. : Ἦς πάει ὁ Ἡρόδικος ὁ Κύπριος,
ὁ πῶ καινούργιος στή σχολή μας.
Ἦλλὰ γιατί μᾶς λὲς προσφέρομαι τὴ σωτηρία
σὴ νῆσο μας μνηῶντας νάρθη ὁ Εὐδόκιμος;
Κάπως λοξὸς ὁ λόγος σου.
- Ἦ σ τ ἄ ν η ς : Ὅπου δὲν πιάνει ὁ ἴσιος λόγος
οἱ πλάγιοι δρόμοι κι' οἱ λοξοὶ ὠφελοῦν.
- Α' Ἀ σ κ λ η π. : Κάλλιος ὁ ὀλοΐσιος λόγος κι' ἡ καλὴ ἀπ' αὐτὸν ἐξήγηση,
παρὰ ἡ σειρὰ παρερμηνεῖς κι' οἱ κίνδυνοι
ἀπ' τὴν ἐχθρότητα πού ὑψώνει ἡ παρεξήγηση.
- Ἦ σ τ ἄ ν η ς : Στὴν ἐξουσία τὰ τέτοια δὲ συμφέρουν.
Προστάζεις. Δὲν ξηγᾷς τὸ στόχο σου.

Τὰ σχέδια κλώθεις στοῦ μυαλοῦ καὶ βλέπεις πῶς
σὲ αἴσιο πέρας θὰ τὰ φέρης.

- Α' Ἀσκληπ. : Παράνομα;
Ἰστάνης : Παράνομο δὲν ξέρει ἢ ἐξουσία.
Τὸ καθεὶ της νόμος εἶναι.
- Α' Ἀσκληπ. : Δὲ συμφωνῶ.
Ἰστάνης : Τοῦ λαοῦ τῆ γνώμη δὲ ρωτᾷ ἢ ἐξουσία.
Α' Ἀσκληπ. : Τότε γιατί ζητᾷς τὸ σέβας τοῦ λαοῦ,
τὸ μόχθο του καὶ τὴ ζωὴ του γιὰ υπερέσπιση;
Ἰστάνης : Ἐτοῦτα τῶν Ἑλλήνων εἶναι ιδέες,
καὶ πᾶμε ἑμεῖς ἢ Ἀσία νὰ τὶς σαρώσουμε
νάρθη ξανὰ ἢ εἰρήνη.
- Α' Ἀσκληπ. : Ἐπεροψία μιᾶ στοῦ λόγο σου.
Οἱ Θεοὶ ἀκοῦνε κι' ἔρχονται στὴν ὥρα τιμωροί.
Ἰστάνης : Οἱ Θεοὶ τοὺς δυνατοὺς τῆς γῆς ἐτάξανε
γι' ἀντιπροσώπους των.
- Α' Ἀσκληπ. : Μὴ βλαστημᾷς, ὦ ξένε.
Ἡ ὑπομονὴ μιὰν ὥρα ὑποχωρεῖ
κι' ἡ ὀργὴ ἀσυγκράτητα ξεσπάει.
Ἰστάνης : Ἡ νιότη πάντα δύναμη δὲν εἶναι.
Κάλλιο τῆ γλώσσα νὰ κρατῆτε
παρὰ κακὰ πού θὰ σᾶς βροῦν νὰ κλαῖτε πὺ ὕστερα.
- Β' Ἀσκληπ. : Ὁ Εὐδόκιμος, πού φτάνει τῶρα,
τὴν πρέπουσα θὰ δώση ἀπάντηση στοῦ λόγο σου
τὸν ὑπεροπτικό.
Ἰστάνης : Κάλλιο νὸ κράταες τὴ σιωπὴ σου.
Φίλους γεννᾷ ἢ σιγῆ.
- Εὐδόκιμος : (μπαίνοντας) Ξένε, πολὺ νωρὶς ξαναγυρίζεις.
Στ' αὐτὰ ἀντηχοῦνε ἀκόμα οἱ ἀπειλές σου.
Ὅταν τὸ θάρρος φτάση πιά στοῦ θράσος
τὴν ἀκοὴ ἐνοχλεῖ.
Ἰστάνης : Γιὰ τὸ καλὸ τοῦ τόπου θέλησα, ὦ Εὐδόκιμε,
καινούρια πρόταση νὰ κάνω.
- Εὐδόκιμος : Μὲς τὰ ὄρια τῆς εὐπρέπειας
μπορεῖ ὁ καθένας νὰ μιᾷ.
- Α' Ἀσκληπ. : Πράγμα πού δὲν τ' ἀπόδειξες μ' ἐμένα συζητῶντας.
Εὐδόκιμος : Ἡ νιότη δεύτερη μιᾷ.
Πρῶτα ἢ εὐθύνη καὶ τὰ χρόνια.
- Α' Ἀσκληπ. : Σιωπῶ, σειρὰ προσμένοντας.
Ἰστάνης : Προσφέρω δῶρα μὲ χρυσάφι καὶ πραγματεῖα
καὶ συμμαχία μὲ ὑπογραφές,
ἂν τὸ νησι παραχωρήση θελητὰ ἢ ἀθέλητὰ του
τὸν Ἰπποκράτη.
- Εὐδόκιμος : Νᾶρθη ὁ λαὸς νὰ παραδώση στοὺς βαρβάρους

δεσμώτη αὐτὸ πού τοῦ χρωστáει ὑγεία καὶ φήμη;
Ἐένε, τὸ Δία φοβάμαι ἄλλοίως θὰ σὲ σφαλνοῦσα
στὶς φυλακὲς νὰ ρέψης.

- Ἰστανης : Ἄπάντηση ἀσυλλόγιστη μοῦ δίνεις.
Ὅσο γιὰ τὴ φοβέρα σου θαρρῶ πῶς παιδικὰ
πλάθεις ἀστεῖα.
Σταλμένος εἶμαι ἀπὸ τὸ βασιλιὰ κ' ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ νησί σας
καράβι καρτερᾷ.
Τὰ μέτρα πήραμε γιὰ κάθε ἀντίξοή μας περίσταση.
Ἡ σύλληψή μου θὰ σημαίνει ξέσπασμα πολέμου
κ' ὡς νὰ σκεφτῆς, τὸ μήνυμα θὰ πάρη ὁ βασιλιάς
κ' ὡς νὰ ἐτοιμάσης τὶς φρουρὲς σου στὰ παράλια
μυριάδες τὰ καράβια μας θὰ ζώσουν τὸ νησί.
- Εὐδόκιμος : Τὸ δίκιο πάντα προστατεύει,
κ' ὁ πόθος τῆς καρδιάς.
- Ἰστανης : Λόγια φτωχῶν σὲ δύναμη καὶ πλούτη
τὰ λόγια σου
Σώφρονα θὰ σὲ λόγιζα ἂν θελήσης
τὴν πρότασή μου ψύχραμα νὰ ὑπολογίσης.
Ἄν θέλῃς κάλεσε τὴ σύναξή σας νὰ σκεφτῆ
κ' ἄλλων τὶς γνώμες νὰ γροικῆσης κ' ἴσως
μπορέσεις μ' ἄλλους νὰ μοιράσης τὴν εὐθύνη,
ἂν εἶναι εὐθύνη νὰ παραχωρήσης λίγο χρόνο
τὸν Ἰπποκράτη.
- Εὐδόκιμος : Τὴ λευτεριά τοῦ κάθε μας πολίτη δὲ μπορεῖ
νὰ τὴ στερήση ἢ σύναξη χωρὶς νὰ ὑπάρχη λόγος
βαρῦς. Νὰ ποῦμε προδοσία κ' ἀσέβεια.
Ἐγὼ θεωρῶ πατρίδας προδοσία ἂν φύγη
ἀπὸ τὸν τόπο ὁ Ἰπποκράτης, ἀψηφώντας
τὸν κίνδυνο νὰ κατεβῆ ὁ λοιμὸς στὰ μέρη μας
κ' αὐτὸς νὰ λείπη θελητὰ του ἢ θελητὰ μας.
- Ἰστανης : Ἐπίθεση ἔναι ὅτι ὁ λοιμὸς θὰ κατεβῆ ὡς ἐδῶ.
Μὰ σίγουρη εἶναι ἡ ἀπειλὴ πολέμου ἐναντιὰ σας.
Διαλέξετε ἀπ' τὰ δυό.
- Εὐδόκιμος : Ἐένε, τὸν Ἰπποκράτη δὲ σοῦ παραδίνω.
Πάρε τὰ πλούσια δῶρα σου καὶ πὲς στὸ βασιλιὰ σου...
- Ἰπποκράτης : (μπαίνοντας) Πῶς πρῶτο χρέος μας ὁ δικός μας,
πὺδ πάνω ἀπ' τὸ χρυσάφι στέκει ὁ τόπος μας.
- Εὐδόκιμος : Στὴν ὥρα φτάνεις, ὦ Ἰπποκράτη,
ν' ἀκούσης ἀπρεπες προτάσεις
καὶ μόνος τὴν ἀπάντηση νὰ δώσης.
- Ἰστανης : Ἄς πέσει ὁ θάνατος στὸν τόπο σας
μὲ τὴν ὀργὴ τοῦ βασιλιᾶ.
- Ἰπποκράτης : Εὐπρέπεια στὴν ἀπρέπεια
καὶ καλωσύνη στὴν ἐχθρότητα.
Ζημιὰ ἀπ' αὐτὸ δὲ θάχης.

- Ἵστάνης : Ἄναχωρῶ. Κι' ἄς δοῦν τὰ μάτια μου
στερνὴ φορὰ τὸν τόπο τοῦτο
πὺ θὰ ξεγράψῃ ἢ μάνητα τοῦ βασιλιᾶ
μ' ἀστροπελέκι.
- Ἵπποκράτης : Καλὸ ταξίδι, ξένε, κι' οἱ Θεοὶ
ἄνεμον οὐριον ἄς φυσᾶνε στὰ πανιά σου.
Κι' ἢ σωφροσύνη σκέψη δεύτερη ἄς κατέβῃ
στὰ ἐξοργισμένα φρένα σου.
Καὶ τώρα, Εὐδόκιμε, νὰ βροῦμε κάποια λύση.
- Εὐδόκιμος : Λύση γιὰ ποιό;
- Ἵπποκράτης : Τὶς ἀπειλὲς φοβᾶμαι τῶν βαρβάρων.
Τῆ φόρα τῶν ἀνέμων μελετῶ καὶ βλέπω
ἀνέγγιχτο τὸν τόπο μας ἀπ' τὸν λοιμό.
- Εὐδόκιμος : Θάρρος μοῦ δίνει ἢ πρόγνωσή σου.
- Ἵπποκράτης : Γι' αὐτὸ τὸ λόγο σκέφτηκα ν' αὐξήσω
τὴ φήμη τῆς σχολῆς, μαζεύοντας καινούρια γνώση
ὄση κατέχει ἢ Αἴγυπτος καὶ τᾶλλα μέρη τῆς Ἑλλάδας.
Στὴ Θεσσαλία στερεὰ θὰ μείνω λίγο χρόνο
νὰ μελετήσω τὰ προβλήματα τῶν Θεσσαλῶν,
σ' ὅ,τι μπορῶ νὰ τοὺς συνδράμω.
- Α' Ἀσκληπ. : Ἄρχίζει ν' ἀληθεύῃ ὁ δελφικὸς χρησμός.
- Εὐδόκιμος : Τέτοιο ταξίδι, αἰσθάνομαι, καιροὺς πολλοὺς κρατάει.
Θὰ μείνῃ ἀκέφαλη ἢ σχολὴ καὶ τὸ ἱερό;
- Ἵπποκράτης : Ὁ Θεσσαλὸς κι' ὁ Δράκοντας, οἱ γυιοὶ μου, θὰ διδάσκουν
κι' ὁ Πόλυβος, γαμπρός μου ἀπὸ τὴν κόρη.
Μελέτησα τὸ καθετί, κατέταξα τὰ πάντα.
Ὁ Ἀσκληπιός, Θεὸς τῆς Τέχνης μας, ἄς ρίχνει πάντα
καλόβολο τὸ βλέμμα στὸ νησί μας.
- Α' Ἀσκληπ. : Τρέμω τὴν ὥρα πὺ χωρίζει ὁ μαθητῆς
ἀπ' τὸ σοφὸ του δάσκαλο.
- Εὐδόκιμος : Πάθη πολιτικά συχνὰ μᾶς σπρώχνουν
σὲ λόγους ἄπρεπους.
- Ἵπποκράτης : Ἡ στάση σου μᾶς δείχνει τὴν ὀρθοφροσύνη σου
καὶ τὴν ἀγάπη σου πρὸς τὴν πατρίδα.
Ἄς μὴ μιλάμε γιὰ στιγμὲς ἀδυναμίας.
Νὰ ἐτοιμαστῶ γιὰ τὸ μεγάλο μου ταξίδι
θαρρῶ πὺς εἶναι πιά ὥρα.
Στὸν ἵσκιό τοῦ πλατάνου θ' ἀποχαιρετήσω
τοὺς μαθητῆς. Καὶ στὸ καρᾶνι ἐσένα, Εὐδόκιμε,
εὐδόκιμη ζωὴ παρακαλῶντας τοὺς θεοὺς νὰ σοῦ χαρίζουν.
(ἐνῶ φεύγουν)
- Χορὸς Ἀσκληπ. : Ὁ βίος βραχὺς κι' ἢ Τέχνη μας πολὺχρονη,
ξεφεύγει ἢ εὐκαιρία κι' ἢ πείρα ἀπατηλὴ εἶναι,
δύσκολη ἢ κρίση...

ΕΥΔΗΜΟΣ Ο ΚΥΠΡΙΟΣ

Πρωτοδημοσιεύτηκε στην «Ἡπειρωτικὴ Ἑστία», τόμ. Στ'.

Κυκλοφόρησε στὴ σειρά «Δυτικὴ Κύπρος», Λευκωσία, 1958.

ΕΤΔΗΜΟΣ Ο ΚΥΠΡΙΟΣ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α :

Εϋδημος	}	φίλοι του
Ἀριστόκυπρος		
Νικολῆς		
Ζήνων		θεῖος τοῦ Εϋδημου
Χορὸς Κυπρίων Γερόντων		
Χαρμίδης	}	φιλόσοφοι
Ἀρμόδιος		
Δίων		
Χορὸς Νέων		
Χορὸς Ναυτῶν		
Φαίδων		

ΕΙΚΟΝΑ ΠΡΩΤΗ

Στὴν Κύπρο. Τοπίο ἀνοιξιάτικο.
Στ' ἀρχαῖα τὰ χρόνια.

- Εϋδημος : Τρέμε τις νόθες καταστάσεις.
Μέτωπο κάθιδρο τὸν τρόμο ἐγκυμονεῖ.
Γέμισε ἡ τόπος ἀπὸ ἰδρώτα
καὶ μάτια τρομαγμένα.
Χτυποῦνται οἱ ιδέες μὲς τὸ μυαλό μας
ὅπως τὰ στάχυα πού τὰ δέρνει ἀγέρας.
- Ἀριστόκυπρος : Μᾶς ἔφαγε τὸ πνεῦμα τῆς Ἀσίας.
- Εϋδημος : Κι' ἡ φυσική μας πλαδαρότητα
σὰν τὰ μεριά καχεκτικοῦ.
Τῆς Ἀτικῆς τὸ πνεῦμα θραυπερὸ
φτάνει στὴ γῆ μας κουρασμένο μὲς τὰ ξύλα
πικρὰ δαρμένα.
Ὁ σπόρος δὲ μπορεῖ μονάχος ν' ἀποδώσει
τὸ ὕψος καὶ τὸ ἦθος τοῦ δεντροῦ.
Τὸ πνεῦμα δύσκολο προσφάγι,
μὰ δίχα του δὲ δένεται ὁ καρπός.
- Ἀριστόκυπρος : Λυχνία χρυσοπερίχυτη τὴν ἔφεσή σου

πρὸς στέρεες καταστάσεις ὀνομάζω.
Πλοῦτο καὶ δύναμη ψυχῆς κατέχεις,
τὰ δυὸ θεμέλια τῆς ζωῆς.
Γι' αὐτὸ σὲ σπρώχνω σὰν τὸν οὔριον ἄνεμο
στὴν ἀττική τῆ γέυση.
Εὐφραίνεται ἡ ψυχὴ σὰ νοιώθει
μὲ ἄλλη ψυχὴ νὰ γεύεται εὐφροσύνη.
Ἐξάλλου ὁ μυστικός ὁ πόθος
τοῦ γυρισμοῦ σου μὲ τὰ δῶρα του,
πνευματικὰ σὰ φρόνημα τοῦ νέου,
στὰ στήθη μου φτεροπατᾶ,
λαὸς πουλιὰ κλεισμένα.

Εὐδημοσ

: Ἡ ἀνάταση τοῦ μέτωπου
κτίζει τοῦ τόπου τὴν ἀνάταση.
Εὐχαριστῶ γιὰ τὶς σταλιές μελιοῦ
ποῦ στὸ ποτὸ τοῦ χωρισμοῦ σταλάζεις
μὲ καθαρὴ σὰν τοῦ παιδιοῦ καρδιά.
Στὶς δύσκολές μας ἀποφάσεις
τοῦ φίλου μᾶς πρᾶαίνει.

Νικοκλής

: (μπαίνοντας)
Εὔδημε, φαίνεται λιποψυχᾶς.
Ὅταν ἡ νιότη τρέμει, χάθηκε
τὸ φρόνημα τοῦ τόπου.
Ἔμαθα φεύγεις. Στὴν Ἀθήνα
λένε θὰ πᾶς νὰ μαθητεύσης
στοῦ Πλάτωνα τὸν ὄμιλο.
Ὁ πόθος γιὰ σοφία ἐπαινετός.
Μὰ ὁ τόπος βράζει κι' ἔχει ἀνάγκη
ξύλα γερά γιὰ νὰ κρατήξουν τὴ φωτιά.
Τὸ ἐμπόριο καὶ τὸ χρῆμα ὑψώνει
σὲ θρόνο ἰδέας τοὺς ξένους μας Ἀσιάτες.
Λιποψυχᾶ ὁ λαὸς σὰ βλέπει τὸ χρυσάφι
στὰ ξένα χέρια νὰ κυλᾶ.
Ποῦ πᾶς; Ἐδῶ θὰ πρέπει νὰ παλαίψης.

Εὐδημοσ

: Ὅρθὰ μιλᾶς. Ξαγόρασε τὸ στῆθος
μὲ ἓνα σπειρὶ χρυσάφι ὁ Ἀσιάτης.
Ὁ ντόπιος πράκτορας μὲ τὴ γλυκάδα
στὴν ἔχιδνα τὴ γλώσσα του γεωργεῖ
λιποψυχίες μὲς τὸ χωράφι τοῦ λαοῦ.
Ὁ νόθος μὲς τὶς νόθες καταστάσεις
σιγάλωμα βρίσκει κι' ἀποκούμπι
καὶ σὰν τὸ τσοφλί καρδιοῦ ἐπιπλέει.
Ὁ νοικοκύρης μὲ τὴ σύνεση κραταίει
τὸν παπαγάλου ῥήτορα πρᾶσινωτὸ
ποῦ ἀναμασᾷ τῆς προσοχῆς τὸ πρόσταγμα.
Νίκησε ὁ ἔμπορος τὸ πνεῦμα
καὶ τὸ διαμάντι τῆς συνείδησης.

- Νικοκλής : Κι' αφήνεις μιὰ κατάσταση πού θέλει
βράχο για νὰ τὴν ἀνιχνύῃ;
Τὸ χρέος πρὸς τὴν πατρίδα στέκει
στὶς πράξεις μας ἢ πρῶτη πράξι.
- 'Αριστόκυρος : Κι' ἡ ἐτοιμασία θαρρῶ χρειάζεται
γι' ἄξιες, μεγάλες πράξεις,
ὅσο κι' ἂν ἀπὸ φυσικό σου
ζητᾷς μεγάλες πράξεις.
- Νικοκλής : Σοφιστικά μιλιῖς σὰ διαβασμένος.
Στὸ νοῦ μου ἐμένα ἡ πείρα
κι' ἡ ταπεινὴ τριβὴ στὶς ἀγορῆς
πὸ καθαρὰ μιλᾷν καὶ πρακτικά.
Τὴ θεωρία μισῶ ἀπὸ φυσικό μου.
Τὴ δρᾶση, ἀπὸ τὴν πείρα, θεωρῶ
σοφία μεγάλη κι' εὐεργέτημα.
- 'Αριστόκυρος : Καθένας μὲ τὸν τρόπο του μπορεῖ
τὴ γῆ του νὰ ὠφελήσῃ ἂν θέλῃ.
- Εὐδημος : Κι' ὀφείλει λεύτερος νὰ ὑπηρετῇ
μὲ καθαρὴ συνείδηση τὴ γῆ του.
- Νικοκλής : Σωστό. Μὰ ἐσὺ λιποψυχᾷς
καί, φεύγοντας, τὸν τόπο σου προδίνεις.
Δὲν εἶναι προδοσία νὰ σκύβῃς μόνο τὸ κεφάλι,
μῆτε ψιθυριστὰ νὰ λῆς στ' αὐτὶ
ἐτοιμασμένες ἄλλων ἀποφάσεις.
Ν' ἀφήνῃς τὸν ἀγῶνα στὰ μισὰ
κι' ἄλλοῦ στὰ σίγουρα νὰ ζῆς
δὲν εἶναι πάλιν προδοσία;
- 'Αριστόκυρος : Σιωπᾶτε πιά. Ζυγώνουν κάποιοι γέροι.
Ζήνων : (μπαίνει μὲ τὸ χορὸ πῶν Γερόντων).
Εἶδμε, κρύψου γρήγορα.
'Εδῶ τριγύρα τὰ λαγωνικά
ὁσμίζονται τ' ἀγέρι.
- Πρῶτος Γέρος : 'Ο ντόπιος πρῶκτορας εἶν' πάντα
τῆς γῆς ὁ πὸ τρανὸς ἐχθρός.
- Δεύτερος Γέρος : Στὴν πρέπουσα τὴν ὥρα
κατηγορᾷ καὶ κολακεῖει,
σὰν τὸ σκυλλὶ τὸ πεινασμένο,
τ' αὐτὶ τοῦ Πέρση ἀφεντικοῦ του
μὲ τοὺς γυναίκειους τσακκισμούς του,
μὲ κύναιδα χαμόγελα καὶ σείσματα.
- Χορός Γερόντων : 'Η πόρνη θᾶχῃ μιὰ συγχώρεση
κι' ὁ κλέφτης κάποια πρόφαση.
Θᾶχῃ ὁ μοιχὸς ἀδυναμίεις
κι' ὁ ψεύτης μεταμέλεια.

Κι' ἴσως τὴν ἀλαφράδα τοῦ μυαλοῦ
νᾶχη ὁ φονιάς.
Μᾶναι ὁ προδότης
ἔσχατος τῶν ἐσχάτων καὶ πρωτοκακοῦργος.

- Π ρ ῶ τ ο ς Γ έ ρ ο ς : Μήτε συγχώρεση καὶ μεταμέλεια
ἢ πρόφραση ἢ καὶ νοῦ ἀλαφράδα.
- Δ ε ύ τ ε ρ ο ς Γ έ ρ ο ς : Μαύρη συνείδηση σὰν κόπνη
ξύλων χλωρῶν καὶ πνιγμονή,
ὅπως μὲς τὰ κατώγια μας ποὺ βράζει
ἄρρωστος μοῦστος,
μιὰ προσβολὴ θανατικὴ
στ' ἀνθρώπινό μας εἶδος.
- Χ ο ρ ὸ ς Γ ε ρ ὸ ν τ ω ν : Κάποτε θᾶρθη ἡ ὥρα
ποὺ τῆς πατρίδας ἡ συνείδηση
μ' ἓνα ξυπνᾶ μαχαίρι πυρωμένο.
Τρυπᾶ τὸ στήθος κι' ἀχνιστὴ
τσίκνα μυῶν μυρίζει.
Ὁ νοῦς τὴ σκέψη ντρέπεται.
Κατηγορᾶ τὸ λογικὸ καὶ τὴν πειθῶ.
Δὲν εἶν' χαλκὸς τὰ νεῦρα.
Κι' ἔρχεται μιὰ ὥρα καὶ τὰ σπάζει.
Μὲ μιὰ θηλιὰ ὁ προδότης
κρεμάζει τὴ ζωὴ του ἀπὸ τὴ γῆ
ποὺ χίλιες - δυὸ φορές τὴν πρόδωσε.
- Ζ ή ν ω ν : Τ' ἄλογο πάρε καὶ τρεχάλα
τράβα στίς βορεινὲς ἀκτὲς.
Αὔριο πρωτὶ θὰ δῆς νὰ μπαίνει
καράβι στὸ λιμάνι τοῦ Δαυλοῦ.
Περίμενε νὰ πέση λίγο
τριγύρω ἢ σκιὰ τῆς νύχτας.
Κλεφτάτα χώσου στὸ καράβι.
- Ε ῦ δ η μ ο ς : Σεβάσμιε θεῖε, σ' εὐχαριστῶ.
Τοὺς κόπους σου δὲ θὰ προσβάλω.
Τ' ἄξαφνα γεγονότα καὶ τὰ δύσκολα
χαλκεύουν τὴν ἰσυχὴ μας.
Φίλε Ἀριστόκυπρε, στὸ στήθος
σὰ φυλακτὸ τὸ πρόσωπό σου θᾶχω.
Ἔντιμε-Νικοκλῆ, μ' ἀδίκησες.
Κι' ὅμως τὸ λόγο σου τὸν χάρηκα.
Λίγους ἂν εἶχε τίμιους σὰν ἐσέ
ὁ τόπος τοῦτος, λεύτερος θὰ ζοῦσε.
Ἦ γέροντες, τῆς γῆς μας τούτης
προστάτες συνετοί, σᾶς χαιρετῶ.
- Ζ ή ν ω ν : Ὅ,τι εἶδετε ἢ ἀκούσετε νὰ μένη
νεκρὸς παλιὸς σὲ τάφο σφραγισμένο.

ΕΙΚΟΝΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Στήν 'Αθήνα. Φιλόσοφοι κάτω απ' τις έλιές.

Οί χρυσοί καιροί.

- Χ α ρ μ ί δ η ς : 'Ενθεο κεφάλι ή ιδέα,
μὰ ή πράξη στέφανο χαλκεύει.
- 'Α ρ μ ό δ ι ο ς : Τὰ ώραία μέινουν πάντα ώραία
κι' αν γλώσσα γνωστική τὰ κολακεύη
κι' αν ἄρνηση με πάθος ἀψιθιάς
παιδεύη τα.
- Ε ὕ δ η μ ο ς : Κι' οί δυό σας τ' ἄκρα ἐπήρετε.
Μὰ ό ζῆλος, πάθος φρόνιμο,
πολλές φορές στο λάθος όδηγεῖ.
'Αποψη μέση ἄς βροῦμε.
- Χ α ρ μ ί δ η ς : 'Η ἐπιμονή 'ναι λάθος, τὸ γνωρίζω...
'Α ρ μ ό δ ι ο ς : Κι' ή συγκατάθεση; Τοῦ πλούσιου φρονημάδα.
Ε ὕ δ η μ ο ς : Μονάχη ή 'Ιδέα τὸ θαῦμα
κρατάει μες τὴν ὑπόστασή της.
'Ο στέφανος τῆς πράξης
καινούριο χρῶμα ρίχνει,
μὰ δὲν ἀγγίζει τὴν οὐσία.
'Η 'Ιδέα αὐθόπαρκτη. Κι' ή Πράξη
ἔργο τ' ἀνθρώπου φυσικό.
'Η Πράξη αν συμφωνᾷ με τὴν 'Ιδέα,
ἀρμόζει στέφανος στὴν Πράξη.
'Αλλοῶς ή Πράξη μοναχὴ
μένει χειρονομία τοῦ ἔνστικτου
κι' ἔχει καλή κι' ἀνάποδη ὄψη.
- Δ ί ω ν : 'Αργόσχολη εὐτυχία τῆς 'Αθήνας
καὶ λεύτερη συζήτηση με λόγους
ὀρθοὺς γραμματικά,
ἀκόνισμα τοῦ νοῦ σάν τὸ λεπίδι
σὲ πέτρα λαδομένη,
γνώσεις (φυλάμενες προαματίειες ἔμπορα,
ποὺ πρόσφορο καιρὸ προσμένει
ν' αὐξήση ξαφνικά τὸ κέρδος)
καὶ κάτι αἰσθήματα τῆς σάρκας
ποὺ ὄσο με πνεῦμα τὰ τυλίγει
κομμάτια ἀλλάξεντου ἱλικοῦ
πότερο μένουν κατὰ βάθος...!
Αὐτὰ 'ναι φίλοι μου, φιλοδοξίες
κι' ἔργα μικρῶν ἀνθρώπων.
Εὔδημε, ἐσένα στο ζυγὸ τοῦ Πέερση,
σὰ ζῶο στο μάγγανο, στενάζει ή γῆ σου.

Ἐσένα, Ἀρμόδιε, λυόνουν
οἱ ἔξοχες Συρακοῦσες, ἡ πατρίδα σου,
κάτω ἀπ' τὸ πέλμα ὁμόαμου σου δυνάστη.
Ἐραία μιλάτε γιὰ νὰ πνίξετε
τὴν ἀσυνέπεια, ποὺ ὡς τσουνίδα γέμισε
τὸ στῆθος σας στὴν καφερὴ της τρίχα.

Εὐδημοσ : Μᾶς ἀδικεῖς. Τὴν πείρα καρτεροῦμε
σὲ κάποιου στόματος τῆ διαταγῆ.
Ἔχουν τὰ νιάτα δύναμη καὶ πόθο.
Λαξέψαμε τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα
μ' ὀδοντωτὸ πατροπαράδοτο τσαμπί.
Μὰ θέλουμε περιγράμμα.
δύο στέρεους ὄχτους, νὰ ξεχύσουμε,
ὅπως σὲ κόιτη, τὰ νερὰ τοῦ χείμαρρου.
Βρέχει πολὺ στὸ φαλακρὸ βουνό.

Δίωv : Μ' εὐχαριστεῖ ν' ἀκούω πὼς ἔχω γελαστῆ.
Νοιώθω διπλά, τὸν ἥλιο
σὰν λάχη νὰ τὸν δῶ ἀναπάντεχα.
Τὴν εὐκαιρία θὰ βρῆτε τὴν ἰδέα
σὲ πράξη σύμφωνη νὰ δῆτε.

Ἀρμόδιος : Θὰ προτιμοῦσα μυστικὰ
μὲ τὸ βαθὺ ἑαυτό μου νὰ παλέψω.
Τὴν εὐκολὴ φοβάμαι ἀπόφαση:
μοιάζει μὲ δικοπο μαχαίρι.

Εὐδημοσ : Σὰν ἀσπρομάλλα σκέψη ἀδύναμη
ποὺ τσιγκουνεῖται τὸ χρόνο,
φίλε, μιλάς.
Γιατί τὴν ἔνταση σηκώνεις
προτοῦ τὸ Δίωνα ἀκούσης;
Τὴν ἀρνηση μὲ τέτοια δὲν ἀσπρίζεις.
Μὲ τὸ γερὸ ἐπιχείρημα θὰ δείξης
τὴν ἀρνηση ἀσπρομέτωπη.

Χαρμίδης : Πρώτη μου ἀρχὴ ἔναι ἡ Πράξη.
Διχῶς τὴν Πράξη κάθε Ἰδέα
μοιάζει σὰ δάκρυ ἀπὸ κρεμύδι.
Ἦ ἂν θέτε, τ' ὄργωμα τ' ἀγροῦ χωρὶς σπορὰ
γιὰ χρῆσιμο φυτό.
Τέτοιο ὄργωμα μπολιάζει
μὲ δύναμη τὴν χτενισμένη γῆ
γιὰ ν᾿ ἀβγὴ θραφερὸ τ' ἀγριοχόρτι.
Καὶ τί μ' αὐτό; Μὰ στὸν καιρὸ
τῶν ζιζανιῶν θὰ ξεπεράση ὁ σπόρος
τοὺς χωρατένιους κόκκους τοῦ τοπίου.
Θὰ θέλῃς χρόνια νὰ ἐξοντώσης
τὰ βάρβαρα παράσιτα.
Τότε τί θέλεις τὴν Ἰδέα,

- Εὐδημοσ : μιὰ Ἰδέα πού σέ γέμισε ὀκηριὰ;
 Τότε τὴν Πράξη ἀλόγιστη
 βάζεις κορώνα τῆς ζωῆς;
- Χαρμίδης : Δὲν εἶμαι τόσο ἀλόγιστος.
 «Ἐνθεο κεφάλι ἢ Ἰδέα,
 μιὰ ἢ Πράξη στέφανο χαλκεύει».
 Αὐτὸ εἶπα. Δέχομαι τὸ φῶς,
 μιὰ νὰ φωτίζη τὸ περπάτημά μου.
 Ἄν τώρα γιὰ νὰ δείξω τὴν ἀξία
 τοῦ παραμελημένου μέρους πὸ ἔντονα
 τονίζω τὴν πλευρά του, πρέπει
 σχῆμα ρητορικό νὰ λογισθῆ.
- Φαίδων : (μπαίνει μὲ τὸ χορὸ τῶν Νέων).
 Ἦρθαν οἱ νιοί, τῆς πόλης τ' ἄνθος,
 μὲ ρωμαλέαν ἀπόφαση σὰν ὕψος
 κύματος θεριεμένου.
- Πρωτὸς Νέος : Ἀφέντης ὁ λαὸς στὶς Συρακοῦσες.
 Δὲ χάνεις μόνο ἀπὸ τοὺς ξένους
 τῆς λευτεριᾶς τὸ δῶρο.
 Πιὸ δύσκολο καὶ μισερὸ τὸ χάσιμο
 τῆς λευτεριᾶς ἀπὸ δικό σου.
 Νὰ πέση ὁ Τύραννος στὸ χῶμα
 γιὰ νὰ ψηλώση πιά ὁ λαός.
- Δεύτερος Νέος : Νόμο δὲ φτιάχνει ὁ ἔνας
 στοὺς ξυπνημένους μας καιρούς.
 Τοὺς νόμους φτιάχνει ἡ ψήφος τοῦ λαοῦ
 γιὰ νᾶχη τὴν εὐθύνη σὰν βοσκὸς
 μὲς τὴ δική του μάντρα.
 Κι' εἶναι ἴσος γιὰ ὅλα τὰ κεφάλια
 ὁ ψηφισμένος νόμος τοῦ λαοῦ.
 Ἀλλοιώτικα νὰ πέφτη ὁ ἄρχοντας
 πᾶχει σὰ λάστιχο τὸ στήθος
 ἢ σὰν καλάμι πού λυγᾷ
 στὸ φύσημα τοῦ ἀγέρα.
- Χορὸς Νέων : Ἡ νιότη 'να πλασμένη
 γιὰ ὅ,τι δὲν τ' ἀψηφᾶνε οἱ γέροι.
 Μίσχος χλωρὸς πού σὰν ξεδιάντροπος
 τρουπᾷ τ' ἀγέρι νὰ μαζέψη
 τροφή καὶ φῶς ἀπὸ τὰ γύρω.
 Τέτοιος ὁ νιὸς σὴν ἔξαροσή του.
 Ἐνῶ 'ναὶ ὁ γέρος στέρφο ξύλο
 πού θέλει μιὰ ἀπλωμένη ρίζα:
 νᾶχη τὸ χῶμα βάση του πλατειά.
 Μίτε καταφρονᾷ ἀντιστύλια.
- Πρωτὸς Νέος : Εἶν' τὸ καράβι ἀρματωμένο

για ένα τραγὸ ταξίδι.
Κι' ἔχει τὸ στήθος μας ἑτοιμαστῆ
για τὶς μεγάλες δάφνες.
Δὲν εἶναι ἡ δόξα τίποτε φτηνό:
'Ἀπ' τὸ χυμὸ σου βγαίνει ὡς ἥλιος
τὴ χρυσαυγὴ ἀπ' τὸ αἷμα τ' οὐρανοῦ.

Δ ε ὕ τ ε ρ ο ς Ν έ ο ς : Θὰ βρῆ τὸ νόημα ἢ παιδευσὴ μας.
Ζητήσαμε ἀσπρομέτωπη ζωὴ
σ' ἓνα ψηλὸ σημεῖο τῶν οὐρανῶν.
Τὴν εὐκαιρία μᾶς δίνει ὁ χρόνος,
κόμπο στὸ μακρονήματο κουβάρι.
Ποιὸς τάχα ξέρει ἂν κλώθῃ
δεύτερο κόμπο ἢ μοῖρα μας;

Δ ί ω ν : Διαμάντια οἱ ἀποφάσεις σας ποὺ λάμπουν.
Καὶ τοὺς Θεοὺς ἀκόμα θὰ θαμπώνουν.
Μὲ τὴ μεγάλη ἀπόφαση ξεφεύγεις
τὴ φυλακὴ τοῦ πνεύματος, τὸ σῶμα.
Σὲ τούτῃ μόνο ξεχωρίζεις
ὄν ἔχῃς κάτι ἀπὸ τὴ λάμψη τῶν Θεῶν,
κεῖνο τὸν κόκκο τῆς φωτιᾶς ποὺ φύτεψε
μὲς τὸ μυαλὸ τ' ἀνθρώπου ὁ Δίας.

Χ α ρ μ ί δ η ς : Τώρα ποὺ βλέπω νὰ προβάλλῃ
στὰ πρόθυρα ἡ μορφὴ τῆς Πράξης
πόσο καλὰ διακρίνω τὴν Ἰδέα!
Κρατᾷ τὸν ὦμο καὶ ὀδηγεῖ.
Γιατ' εἶναι ἡ πράξη δίχως μάτια:
πρόσωπο μόνο κατακόκκινο,
σὰν πεταλούδα ποὺ χορεύει στὰ νερὰ
ὅταν στὴ θάλασσα βουτᾷ ὁ ἥλιος
μέσα στὴ βύσινῃ του δύση.
'Ενῶ 'ναι ἡ Ἰδέα ἀστερισμὸς μὲ μάτια,
ποὺ ἰλοῦθε βλέπει καὶ τρυπᾷ
κι' αὐτὲς τὶς ἴνες μελετᾷ.

' Α ρ μ ό δ ι ο ς : Ἡ λευτεριά τῆς πόλης στέκει
πὸ πὸ πάνω ἀπ' ὅλες τὶς συγγένειες.
Τοῦ αἵματος τάχατε ἢ φωνή, τοῦ πλήθους
τὴν ἀγανάκτηση μπορεῖ νὰ πνίξῃ;
Εἶναι κι' οἱ δύο τους ἀρετές.
Μὰ εἶναι ψηλότερη ἄρετὴ
τὴν πόλῃ σου νὰ σώσης.
Τοῦ συγγενῆ τὸ λάθος δὲ σημαίνει
ν' αὐξαινῆς τάχα στῆς συγγένειας
τὴν ἀρετὴ ὑπακούοντας τυφλά.

Ε ὕ δ η μ ο ς : Τὴ νιότη μου σᾶς παραδίνω ἀδερφικά.
'Ἡ γῆ μου ἀκόμα δὲ μοῦ μῆνυσε.
Μαζί σας θ' ἀσκηθῶ νὰ θέλω.

Κι' ὁ πόθος κάποτε ἐτοιμάζει
 ἀπ' τὸ σφέρον περισσότερα.
 Τὴν ἀσκοπιή ζωὴ τοῦ πνεύματος
 στοὺς ἀγκισμοὺς τῆς σκέψης καὶ σοφίας
 βαρέθηκα, κι' ἄς εἶναι γύρω ὁ τόπος
 ἰδανικὸ τοπίο σὺν ποίημα.
 Μυθίζει ἡ ἐλιά τριγύρω εἰρήνη.
 Ἐ' ἀηδόνια δίνουν πλαδαρότητα
 στοὺς αὐγίνοὺς περιέργους περιπάτους.
 Καλὸ 'ναὶ τὸ κρασί σὺν ἐπιστέγασμα
 τῆς νικητήριας μίχης.
 Μὰ ὅταν τὸ πίνης νὰ ξεχνᾷς
 τὴν ἀτολμία τοῦ πνεύματός σου
 εἶναι σὺν πράξη αὐτόχειρα ἢ προδότη.

Δ ί ω ν

: Πνευματικὲς μονομαχίες
 κατάντησε τὸ πράγμα, φίλοι.
 Καθένας πρέπει νὰ ἐτοιμάσῃ
 τὴν ἀναχώρησίν του μυστικά.
 Μὲς τὴν Ἀθήνα χίλιους κατασκόπους
 καλοπληρώνει ὁ τύραννος.
 Βίβρο δὲν ἔχει ἡ τυραννία
 τὸ στήθος τοῦ λαοῦ.
 Γι' αὐτὴ 'ναὶ οἱ πληρωμένοι
 καὶ τὸ καθάρισμα τῶν φωτισμένων.

Φ α ί δ ω ν

: Ὅταν ἐρχόμουν, πίσω ἀπὸ τὸ μάρμαρο
 ἐκεῖ πέρα, μὰ σκιά
 μοῦ φάνηκε πὺς πέταξε μὲ βία.
 Νᾶναι κατάσκοπος ἢ γέννημα τοῦ νοῦ;
 Σὲ τέτοιες ὥρες πυρετοῦ
 δὲ λογαριάζεις ψύχραμα σὺν τοκιστῆς.

Δ ί ω ν

: Κάλιο νὰ σκορπιστοῦμε πιά.
 Μόλις νυχτώσῃ νὰ βρεθοῦμε
 στὸν ὄρμο τοῦ Φαλήρου.
 Στὸ μεταξὺ μῆτε πὺν ξέρει
 ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. Ἦ' ἀν' κακὸ
 νὰ δώσουμε στοιχεῖα τῆς δυνάμεώς μας.
 Ἐ' ἄγνωστο πάντα καὶ κρυφὸ
 τὰ νεῦρα τ' ἀντιπάλου θὰ τσακίξῃ.

ΕΙΚΟΝΑ ΤΡΙΤΗ

Μὲς τὸ καράβι. Μπροστὰ στὶς Συρακοῦσες. Δειλινό.

Ἄ ρ μ ό δ ι ο ς

: Σὲ παραλύει ὁ γυρισμός!
 Νοιώθεις σὰ νᾶχασες κεφάλι καὶ καρδιά.
 Κι' εἶν' ἡ πατρίδα ἢ ρίζα σου.
 Φέρνεις παντοῦ τὸ μάτι της. Μὲ τοῦτο

μονάχα βλέπεις και ζυγίζεις
 τὸν ξένο θησαυρό.
 Καλές μου Συρακοῦσες! Ἄναψε
 κόκκινη ρόγα ὁ ἥλιος στὰ λευκά σας
 τὰ μάρμαρα σὰν κόμπος αἶμα
 στ' ἀφάλι τοῦ λευκόσαρκου μωροῦ.
 Ἀγάπη μου, καλές μου Συρακοῦσες...!

- Δίω ν : Τὸς θαυμασμοὺς ἀφήστε καὶ τὰ ὄνειρατα.
 Τώρα ἀφεντεύει ἡ δράση.
 Ξύπνιο μυαλό και χέρι στέριο.
 Αἴσθημα μόνο ἢ λευτεριά πού δείχνει
 τώρα μιάν ἄηλη χαλασμένη.
 Κάντε τὸ πρόσωπό της νὰ γελάση
 μ' ἓνα κλωνάρι ἐλιάς στὰ δάκτυλά της.
- Χαρμίδης : Βεβαίωση πῆρες τὸ μαντάτο ἂν ἔφτασε
 στ' αὐτιά τῶν φίλων, Δίωνα;
 Κάποιος θὰ πρέπη νὰ τρυπώση μὲς τὴν πόλη.
- Δίω ν : Τὸ ξαφνικό νικᾶ, Χαρμίδη.
 Ἔχουν τὰ σχέδια πάντα φόβο.
 Ἔπαρχουν οἱ δειλοί, πού μολογοῦν.
 Ἔπαρχουν και οἱ πανοῦργοι πού προδίνουν
 μιὰ θέση νὰ κερδίσουν στοὺς παλάτι.
 Ἔπαρχουν κι' οἱ πεμπάμενοι,
 πῶχουν καλὸ μισθὸ ν' ἀκοῦνε και νὰ λένε.
 Ἐνῶ στοὺς ξαφνικό τὰ πάντα σκύβουν.
 Χάνει ὁ στρατός τοῦ παλατιοῦ τὸ στόχο.
 Οἱ κεφαλές δὲν ἔχουν σχέδιο.
 Ξυπνᾶ τὸ πάθος τοῦ λαοῦ γιὰ πλιάτσικο.
 Ξυπνᾶ τὸ μίσος τῶν δικῶν μας,
 πῶχουν ξεκίθαρο σκοπὸ τὸ ξεκαθάρισμα
 τοῦ τύραννου ἀπ' τὸ σβέρκο τοῦ λαοῦ.
- Εὐδημος : Κι' ἂν ἀποτύγουμε στοὺς ξαφνικό;
 Χαρμίδης : Δὲν ἔχει θέση τέτοια ὑπόθεση.
 Πλάθει τὸ φόβο πρὶν τὴ μάχη.
 Κοίτα νὰ μὴ σ' ἀκοίσουν οἱ ἄλλοι.
 Ὁ πανικός δὲ θέλει δυνατὴ φωνὴ
 ἢ πρόσωπο πελώριο δράκου
 νὰ σπείρη τὸ φαριμάκι στοὺς δικούς μας.
- Δίω ν : Κι' ὅμως θὰ δώσω ἀπάντηση, Χαρμίδη.
 Τὸ ξαφνικό κι' ἂν δὲ νικήση
 χάνουμε ἡμεῖς μονάχα τὸ παιγνίδι.
 Μὰ τὸ πελέκι τῆς ἐκδίκησης θὰ πέση
 σὲ λίγους μόνο τράχηλους.
 Εἶναι μεγάλο αὐτὸ τὸ κέρδος γιὰ τὴν ἦττα:
 νὰ μείνη τὸ προζύμι γι' ἄλλη ἐξέγερση.
 Θὰ πῆς πὼς χάνει τὸ κοιναράγιο του ὁ λαός.

Εύκολα χάνει κι' εύκολα κερδίζει
τὸ πλῆθος σὲ ὅλα: ἀγάπη, φόβος ἢ μίσος.
Ἐξάλλου κύλησε βαθιὰ ὁ λαός.
Βλέπεις νὰ ὑπάρχει κι' ἄλλο σκαλοπάτι;

Φ α ί δ ω ν

: Πολεμικὰ καρδιά προχωροῦν
ἀπ' ὄλες τὶς μεριές τριγύρω μας
σὰ νὰ μᾶς δένουν δακτυλίδι.

Δ ί ω ν

: Κακὸ σημάδι ὁ κύκλος.

Χ α ρ μ ί δ η ς

: Κι' εἶν' ὑποχώρηση σχεδὸν ἀδύνατη.
Ἦσθι σὰν πράξι. Στὴν κατάλληλη ὥρα
μιὰ νίκη 'ναι κι' αὐτὴ σὰν ἔχη
μέσα στὸ νόημα τοῦ σχεδίου.
Μὰ ἐδῶ πὰ θᾶν' λιποψυχία
χωρὶς ἐλπίδα γλυτωμοῦ.

Δ ί ω ν

: Νὰ ρωτηθῆ ὁ καθέννας.

Ἄ ρ μ ό δ ι ο ς

: Θὰ πολεμήσω ἐδῶ στὰ πατριὰ νερά.
'Εχθρὸς εἶν' κι' οἱ ἐχθρικές ιδέες.
Σὲ ξένους τὶς ἐστὶς δὲν παραδίδω
γιὰ νᾶχω πάντοτε τὸ στίγμα τοῦ προδότη.
Γιὰ τὴν ἀνύψωση τῆς γῆς μου πολεμῶ.
Νὰ ὑποχωρήσω ντρέπομαι τὴν ἴδια
τοῦ στήθους μου τὴ λάμψη.

Δ ί ω ν

: Κι' ἐσύ, Χαρμίδη, πρακτικὴ
σὰν τὸ σκαφτιὰ στὸ δύσκολο χωράφι;

Χ α ρ μ ί δ η ς

: Θαρρῶ πὸς εἶπα ἐγὼ τὴ γνώμη μου.
Θὰ πολεμήσω ἀφοῦ δὲν βλέπω
τρόπο μιᾶς ἔντιμης φυγῆς.
Νὰ συμμαχήσω μὲ τὸν τύραννο;
Θᾶταν μιὰ λύση πρόχειρη. Μὰ ὡστόσο
κι' ἂν πρακτικὸς θὰ ντρέπομαι νὰ ρίξω
σὲ τούτη τὴν κατάπτωση μιὰ ὠραία ιδέα.

Δ ί ω ν

: Κι' ἐσύ, Εὐδῆμη, πὸν συλλογιέσαι,
τὸ κύμα βλέποντας νὰ γλύφει
ὅμοια τοῦ τύραννου τὰ ξύλα
καὶ τὰ δικά μας πὸν ὄνειροῦνται τὴ νίκη;

Ε ὕ δ η μ ο ς

: Τὴν πλαδαρότητα τοῦ τόπου μου
μὲ τὸ βαρὺ τὸ πέλμα τ' Ἀσιάτη
δὲ χάνενα. Τὸ πνεῦμα δὲν κοιτοῦσε
μήτε σὰ μύτη τοῦ πουλιοῦ νὰ ξεπροβάλλει
νὰ πῆ νερὸ καὶ φῶς.
Τοῦ τυφλοπόντικα τὸ βίον πορεύεται
τοῦ πνεύματος ἢ ἀφρόκρεμα κοιτῶντας
γιὰ διὸ κονκιά σιτάρι νὰ ἐπαινέση
μ' ἑλληνικὰ ἐπιγράμματα τὸν ξένο.
Μιὰ δροάκα, ξυπνημένοι μὲ βοηθήσανε

μπαρκάροντάς με σὲ καράβι ἐμπορικὸ
 τάχα γιὰ τὴ Σιδώνα. Μὲ δέχτηκε ἡ Ἀθήνα ἰσότιμα.
 Δὲ λέω κουβάλησα πολὺ χρυσάφι.
 Μορφώθηκα στὸ σῶμα καὶ τὸ νοῦ.
 Τοῦτο τὸ ἀπόκτημα θὰ πρέπει
 γιὰ τὴ μεγάλη ἰδέα τὴ λευτεριά
 — γιὰ τούτη δὰ τὸ παίδενα — νὰ τὸ χαρίσω
 στὶς Συρακοῦσες. Ἡ θυσία
 στὴν ὥρα τῆς θὰ γίνῃ. Τί πειράζει
 ἂν εἶν' ὁ τόπος Συρακοῦσες κι' ὄχι Κύπρος;

- Δίω ν : Τὴ θέση ἄς πάρουμε τῆς μάχης
 κι' ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ χαμός μας.
- Φαίδω ν : Ἔρχονται οἱ ναῦτες. Καὶ στὸ πρόσωπό τους
 βαρὺς συλλογισμὰς καταδοκεῖ,
 σὰν τίγρη δίπλα στὴν πηγῆ.
 Τὸ λόγο μέτρησε μὲ τὴν περιστασι.
 Ξεσπᾶ πολὺ εὐκόλα ὁ θαλασσινός.
- Πρῶτος Ναύτης : Μ' ἐμπορικὸ σκοπὸ γυρονοῦσα
 ξένες ἀκτὲς καὶ πατρικῆς.
 Μάλλωσα στήθος - στήθος μὲ τὴ θάλασσα
 στὶς ἄσχημῆς τῆς ὄρες.
 Εἶχα στὸ νοῦ νὰ φτιάξω τὴ ζωὴ μου
 μὲ τὴν πραγματεία καὶ τὴν πανουργία.
 Νὰ πολεμήσω δὲν τὸ σκέφτηκα ποτέ.
 Συχαίνομε νὰ τρέγῃ τὸ αἷμα
 ἐκεῖ πού θὰ μποροῦσε νᾶν' κρασι
 ἢ ἀλεύρι ἀπὸ τοὺς μύλους ἢ πετράδια
 γιὰ τοὺς πολύστραφτους λαίμους.
- Δεύτερος Ναύτης : Ὑπάρχει τρόπος νὰ τὸ σκάσουμε.
 Νὰ κατεβάσουμε τίς βάρκες σὰ νυχτώση.
 Τὰ ξενικά καράβια θὰ προσέχουν τὸ καράβι.
 Ὁ νοῦς σὲ τέτοιες ὄρες πιά φελᾶ.
 Τὸ κόλπο σας δὲν πέρασε. Γιατί
 νὰ μὴν ἀλλάξουμε τὸ σχέδιο;
 Τὰ κατατόπια ξέρω στὶς ἀκτῆς.
 Σὲ μὴν ἄλλη πόλῃ θὰ βροῦμε καράβια
 χώρια νὰ ταξιδέψουμε μακρὰ.
- Χορὸς Ναυτῶν : Μὲ κάναν τὰ ταξίδια πολυμήχανο,
 γιατί δὲν ἔχει σιγουριῆς ἡ θάλασσα.
 Μὴ ἀμφίβολη δουλειὰ τὸ ἐμπόριο.
 Κατεργαρίες, λοιπόν, ἐκεῖ
 πού ἡ ἀρετὴ μας βρῖσκει δυσκολία.
 Μονόξυλος κι' ἀλύγιστος σημαίνει
 δέντρο ξερὸ ἢ κουφάρι.
- Δίω ν : (θόρυβος ναυμαχίας)
 Ἡ θάλασσα κι' ἡ βάρκα εἶναι δικῆς σας.

Φ α ί δ ω ν

Δ ί ω ν

Ε ὕ δ η μ ο ς

Ἐμείς μᾶς συγκραταίει ὁ πόθος
σάν τὸν ἰξὸ στὰ ξώβεργα
πὺ συγκραταίει τὰ φτερωτά.

: Τὸ ἔμβολο μπῆκε στὰ πλευρά μας.
Μᾶς ζύγωσε στὸ μεταξὺ ὁ ἔχθρος.

: Ἐντιμιο θάνατο, λοιπόν.

: Ἄχ! τρύπησε τὸ στήθος μου τὸ βέλος.

Ἐριαντάφυλλο σχημάτισε τὸ δέρμα.

Δὲν τῶμαθα πὼς ἔχει τόσες γλύκες
ὁ θάνατος γιὰ μιὰ μεγάλη ἰδέα.

Ἄθάνατο τὸ πνεῦμα θ' ἀνταμώση
τὴ σπίθα τ' οὐρανοῦ χωρὶς ντροπή.

Δὲν ἔχει βάθος ἢ ζωὴ ἂν δὲν ἔχη
κι' ὁ θάνατός της βάθος.

ΔΕΛΦΙΚΕΣ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΕΣ

Μεταδόθηκε από τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἰδρυμα Κύπρου στὶς 11 Νοεμβρίου 1964.
Πρωτοτυπώθηκε στὴ «Φιλολογικὴ Κύπρος», 1969.
Κυκλοφόρησε σὲ βιβλίο τὸ 1969 ἀπὸ τὴν «Πνευματικὴ Κύπρος».

ΔΕΛΦΙΚΕΣ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΕΣ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α :

Νίκωνας
Γόλγος
Ἰερομνήμονας
Ἀρίστωνας
Χοροὶ Ἀθλητῶν
Μιά φωνή

(Ἡ σκηνὴ μπροστὰ στὰ προπύλαια τοῦ Μαντείου τῶν Δελφῶν).

- Νίκωνας : Γόλγε, μπροστὰ στὸ δελφικὸ μαντεῖο,
μὲ τὴν καρδιά πλημμυρισμένη δέος,
φτάσαμε πιά, τελειώνοντας τ' ἀνήφορο,
ποῦ ἀπ' τὸ λιμάνι μᾶς ὀδήγησε ἐδῶ πάνω.
Ἐλιῆς φυτρῶνον δῶθε-κεῖθε,
χωρὶς βοσκὸ κοπάδια τρέφονται τριγύρα
σὲ βοσκοτόπια πλούσια.
Καὶ τί οὐρανὸς γλαυκὸς καὶ πεντακάθαρος!
Ὁ Παρνασσὸς μιᾶ μὲ μουσικὲς πνοῆς
καθὼς τ' ἀγέρι ροβολᾷ ἀπ' ὀλόγυρα.
- Γόλγος : Νίκωνα, βλέπω ἢ κούραση τ' ἀνήφορου
μῆτε τὴ σκέψη, μῆτε τὴ λαλιά σου στέγνωσε.
- Νίκωνας : Τὸ θαῦμα δὲν κουράζει.
Κρατάει ἀκίνητη τὴ γλώσσα πρὸς στιγμή
μὰ τὸ μυαλὸ γοργὰ τὴν κίνησή του βρίσκει
κι' ἀρχίζει νὰ ἐξυμνῇ τὸ θαῦμα.
- Γόλγος : Ἐμένα ὥστόσο τυραννάει ἡ ἀποστολή μας.
- Νίκωνας : Μὲ τὴν πρεσβεία τοῦ Ἀπόλλωνα, ποῦ νοιώθει
τοὺς καθαρούς μας λογισμούς,
θὰ πείσουμε νὰ μᾶς δεχτοῦνε οἱ ἀμφικτύονες.
Μερίδιο θὰ πληρώσουμε στὸ θησαυρὸ,
τοὺς νόμους θὰ ὑπακούουμε καὶ θάμαστε
ἐκτελεστὲς πιστοὶ τῶν ἀποφάσεων.
Ἡ ψῆφος ὅλων ἰσόμετρα τιμᾶται ἐδῶ,
εἴτε πολὺς λαὸς τὸν δίνει εἴτε λιγάριθμος.
- Γόλγος : Σωστὰ μιλᾶς· μὰ τάχατε συμφέροντα ἄλλων
δὲ θὰ μποδίσουνε τὴν εἰσοδογὴ μας;

- Νίκωνας : Σάν ἔμπορος ζυγίζεις καθετί.
 Γόλγος : Εἶναι τὸ ἔμπόριο βάση τῆς ζωῆς
 ἔστω κι' ἂν δεύτερο τὸ λογαριάζουν
 μὲ πρωτοκάθεδρη τὴ γεωργία.
- Νίκωνας : Ὡστόσο κάποιες ὥρες ἐπιβάλλουνε στὴ σκέψη μας
 πετάγματα πὶὸ πάνω ἀπ' τὴν πεζότητα
 τοῦ καθημερινοῦ τοῦ μόχθου.
 Τὴν ἀδελφότητα τιμῶ καὶ τὴν εἰρήνη
 καὶ τῶν ἀνθρώπων τὴ συνένωση.
 Χεροπιαστά κι' ἀδελφικά στο βίον σου πετυχαίνεις
 κι' ἐσύ κι' ὁ διπλανός κι' ὁ μακρυνός.
 Ἡ ἀντιδικία κι' ἡ ἔχθρητα ἐμποδίζουν
 τὴν πρόοδο καὶ τὸν πλοῦτο
 καὶ τὴν ψυχὴ μαυρίζουν.
- Γόλγος : Ἐχεις τὸ χάρισμα τοῦ λόγου καὶ μὲ πείθεις.
 Ποιός εἶναι τοῦτος πρὸς τὸ μέρος μας ποῦ ὀδεύει;
- Νίκωνας : Ἄπ' τὸ περπάτημα καὶ τὸν ἀγέρα
 κι' ἀπὸ τὴ φορεσιὰ θαρρῶ τὸν Ἱερομνήμονα
 κάποιας φυλῆς ἐκπρόσωπο.
- Ἱερομνήμονας : Ποιανῆς φυλῆς ἑλληνικῆς βλαστοὶ εἴσαστε,
 ὧ ἔσεῖς προσκυνητές, μὲ τὴ ζωηρὴ θωριὰ
 τὴ λοκαμένη, καὶ τὴν ἔκφραση
 μισὴ θαλασσινή, μισὴ μεσόγεια;
 Καὶ ποιά τοῦ βίου ἀνάγκη ἐδῶ σᾶς ὀδηγεῖ;
 Λαμπρὸς καιρὸς τριγύρα βασιλεύει
 καὶ τὴ συρροὴ πρωτάκουστη μετρῶ
 ποῦ δὲ θυμᾶμαι τόσα χρόνια.
- Νίκωνας : Μὲ λένε Νίκωνα. Πατρίδα μου εἶναι τὸ Καρπάσι,
 ποῦναι ὡς οὐρὰ βοδιοῦ ἱεροῦ στῆς Κύπρου τ' ἀνατολικά.
 Δεξιά-ξερβά τὸ περιβρέχει ἡ θάλασσα,
 λόφοι μικροὶ σάν κεφαλάκια παιδικὰ τὸ διακόσμουν,
 κατάφυτοι μὲ πεῦκο καὶ σκινιά καὶ δάφνη.
- Γόλγος : Ἐμένα λένε Γόλγο. Κατοικῶ στὴν Σαλαμίνα,
 τοῦ Τεύκρου κτίσμα.
 Κτενίζουνε καράβια τοὺς γιालούς της,
 στάδια καὶ παλαῖστρες πλημμυρίζουνε τὸ χῶρο της
 κι' εἶναι κορώνα στο ἔμπόριο καὶ τὰ γράμματα
 καὶ στὴν κεραμικὴ.
- Ἱερομνήμονας : Εὐπρόσδεκτοι στὸν ὀμφαλὸ τῆς γῆς, ποῦ λέγεται Δελφοί,
 ἐδῶ ποῦ ἐξουσιάζει ὁ Ἀπόλλωνας, πηγὴ τοῦ πνεύματος
 καὶ τῆς ὑγείας καὶ τῶν τεχνῶν,
 κι' ἐνάνει τοὺς πανέλληνες τριγύρα
 στο γονικὸ τραπέζι μὲ ἴση δύναμη στὸν ψῆφο.
 Ἐδῶ ὁ Ἀπόλλωνας τὴ δράκαινα Πυθῶ,
 ποῦ φύλαγε τὸ χῶρο ἐκπροσωπώντας τὶς δυνάμεις
 τοῦ Κάτω Κόσμου, τὶς κατώτερές μας καὶ τὶς ἐνστικτώδεις,

ἔδῳ ὁ Ἀπόλλωνας τὴ νίκησε κι' ὑπόταξε στὸ πνεῦμα,
 στὴν ἄρμονία καὶ στὴ χαρὰ τοῦ βίου τὴν ὕλη.
 Μονάχα ὁ Ἕλληνας μπορεῖ
 τὸ νόμο τῆς ἰσορροπίας παντοῦ στὴ γῆ νὰ στήση
 μνημεῖο αἰώνιο.
 Συνεργασία ζητᾷ ὁ Ἀπόλλωνας, τὸ πνεῦμα, μ' ὅλα
 τὰ ξένα φύλα καὶ τ' ἀλλόδοξα κι' ἀλλόγλωσσα,
 Ἐτρούσκους καὶ Ρωμαίους καὶ Σκύθες καὶ Λυδοὺς καὶ Φρύγες.
 Ἡ εἰρήνη 'ναὶ ἡ ὁμότροπη τῆς εὐνομίας
 ὅπως λαλοῦνε οἱ ποιητές, πού τοὺς ἐμπνέει
 ὁ ἔφορος καὶ προστάτης τῶν Δελφῶν ὁ Ἀπόλλωνας.
 Ἐνωσι καὶ ἀδελφότητα κι' εἰρήνη τῶν λαῶν
 τὸ δελφικὸ παγκόσμιο κέντρο κατεργάζεται
 μὲ ἀγῶνες, συναντήσεις καὶ συνέδρια
 ἀνάμιχτα θρησκευτικά, πολιτικά κι' ἀθλητικά,
 τὸ κάθε πού ἐπιβάλλει ὁ βίος.
 Εὐπρόσδεκτοι, λοιπόν, ἔδῳ εἴσαστε.

- Νίκωνας :** Ὅμοιαμε Ἱερομνήμονα, στὸ χῶρο τοῦτο
 σκοπὸς ἱερὸς μᾶς φέρνει.
 Κι' οἱ δυὸ εἴμαστε πατέρες ἀθλητῶν στὰ Πύθια,
 στὸ ἐπάγγελμα ἔμποροι, κι' ὥστόσο κάποτε στὴ νιότη
 σὲ ἀγῶνες γυμνικὸς τὴ νίκη κυνηγήσαμε
 πλάι ὁ ἓνας τ' ἄλλου
 κι' ἄς ἀναδείχτηκε ἄλλος νικητής.
- Ἱερομνήμονας :** Ὡ Κύπριοι ἄντρες, χαίρομαι ν' ἀκούω
 τὸ πόσο διατηρεῖται ἀκαίω τὸ σπέρμα σας τ' ἀρκαδικό,
 ἐνῶ σᾶς πολεμᾷ ὁ Πέρσης καὶ σᾶς κατατρώγει
 ἢ Ἀνατολὴ μὲ τρόπους ὑπουλοῦς
 κι' ἀποπλανητικούς.
- Νίκωνας :** Γι' αὐτὸ τὸ λόγο οἱ πόλεις μᾶς ἐκλέξανε
 ἀπ' τοὺς πανέλληνες ἀμφικτύονες νὰ ζητήσουμε
 ἀδελφικὰ νὰ δῶν τις ἐθνικὲς μᾶς δυσκολίες
 κι' ἰσότημο δικαίωμα νὰ μᾶς δώσουν στὸ συνέδριο.
- Γόλγος :** Περίοικοι στὸ μαντεῖο δὲν εἴμαστε,
 μηδὲ συμφέροντα σὲ ἀγρὸς καὶ σὲ χρυσάφι
 δὲν ἔχουμε στὸ δελφικὸ ταμεῖο.
 Ἐπάρχει ὁ κίνδυνος στὸ χῶρο τῆς ψυχῆς.
 Τὸ πνεῦμα τῆς Ἀσίας φανατικὰ κτυπᾷ στὶς πύλες μᾶς.
 Ὡς πότε ἡ ἀντοχή μᾶς θὰ τ' ἀντέξῃ τοῦτα
 τὰ συνεχῆ κτυπήματα!
- Ἱερομνήμονας :** Δώδεκα φύλα τάξει ὁ νόμος κι' ἡ παράδοση
 μὲ ψήφους δυὸ μονάχα τὸ καθένα, δίχως νὰ μετράμε
 τὸ πόσοι κατοικοῦν τὶς πόλεις τους.
- Νίκωνας :** Τὰ ξέρουμε τὰ φύλα; οἱ Θεσσαλοὶ κι' οἱ
 Βοιωτοὶ κι' οἱ Δωριεῖς, κι' οἱ Ἴωνες κι' οἱ
 Μάγνητες κι' οἱ Δόλοπες κι' οἱ Περγαβοί,
 κι' οἱ Οἰταῖοι κι' οἱ Φωκιεῖς κι' οἱ Ἀχαιοὶ

κι' οἱ Μαλιεῖς
καὶ τέλος οἱ Λοκροί!

- Γόλγος : Καὶ λείπουν οἱ Ἀρχάδες πὺ μοροῦσαν
καὶ τὰ δικά μας φύλα ν' ἀντιπροσωπεύουν.
- Ἐρομνήμονας : Σωστὰ μιλάτε καὶ σὲ δυσκολία μὲ βάζετε
μιὰ ἀπάντηση νὰ δώσω ἀρνητική.
Ἄλλὰ γιατί στῶν Ἀχαιῶν τὸν ψῆφο
οἱ πόλεις σας δὲ θέλουν νὰ ἐνταχθοῦν;
Στὴ δυσκολία μιὰ λύση ἔναι καὶ τούτη.
- Νίκωνας : Στὴν Κύπρο κατοικοῦνε καὶ Δωριεῖς κι' Ἀρχάδες κι' Ἴωνες.
Καὶ ποιά φυλὴ θὰ μᾶς δεχτῆ μὲ τόσο βάρους ψήφων;
Ἡ Κύπρος εἶν' πολὺκοσμο νησὶ μὲ πάθη
κι' ἀντιζηλιες φρικτιές.
- Ἐρομνήμονας : Σᾶς συμβουλεύω φιλικὰ νὰ ρωτηθῆ ἡ Πυθία.
Ὁ Ἀπόλλωνας, τὸ πνεῦμα τῆς ἰσορροπίας,
τὴ λύση θὰ μᾶς δώσῃ μὲ χρησιμὸ.
Τὸ λόγο του θὰ φέρω στὸ συνέδριο
καὶ θὰ ζητήσω μιὰ νέα ἀνακατάταξη.
Ἄς ἔλθῃ ὁ Γόλγος μὲ τὸ τάξιμο νὰ δοῦμε
τὸν πρῶτο τῶν ἱερέων. Τρεῖς μέρες νήστεψε ἡ Πυθία
κι' ἔχει λουστῆ στὴ Κασταλία τὴν κρήνη.
Εἶν' ἔτοιμη γιὰ τὶς θυσιές καὶ τοὺς χρησιμούς
κι' αὐτὸ βοηθεῖ τὴν αἴτησή σας.
Φοβᾶμαι τὶς ἀναβολές, γιὰτ' εἶναι βαρυνένο
μὲ θέματα πολλὰ τὸ φτεινὸ συνέδριο τῆς ἀμφικτυονίας.
- Νίκωνας : Θὰ περιμένω ἐδῶ κοιτάζοντας παρέει
τῶν μουσικῶν τὶς δοκιμὲς γιὰ τὸν ἀγῶνα.
(φεύγουν. Ἀκούονται οἱ αἰλοὶ κι' οἱ κιθάρες).
- Χορὸς Ἀθλητῶν : (μπαίνοντας)
Δεκάχρονο ἱερὸ πόλεμο
ἡ δελφικὴ ἀμφικτυονία
κάποτε κήρυξε
καὶ τὴν παράλια Κίρρα νίκησε.
Καὶ τότε τὴν ξεγύμνωσε ἀπ' τὸν πλοῦτο της
κι' ἀπὸ τὴν ἐξουσία τῶν χωραφιῶν της
κι' ἔταξε γύρω ὄλο τὸν τόπο βοσκοτόπι
στὰ δελφικὰ κοπάδια τὰ ἱερά,
π' ἀγόραζαν γιὰ τὶς θυσιές
προσκυνητὲς δικοὶ μας κι' ἄλλοεθνεῖς.
- Νίκωνας : Γιατὶ τοὺς νόμους παραβῆκανε τῆς ἀμφικτυονίας
κι' οἱ ἱερομνήμονες τὸν πόλεμο κηρύξαν.
(μουσικὴ αὐτῶν)
- Χορὸς Ἀθλητῶν : Γιορτάζοντας τὴ νίκη οἱ ἀμφικτύονες
ἀγῶνες μουσικοὺς καθιέρωσαν
τιμητικοὺς γιὰ τὸ Ἀπολλώνιο πνεῦμα,
πὺ στὸ ρυθμὸ ὑποτάζεται

καὶ στήν τρανή ἄρμονία.
'Αλλά σὲ λίγο τοῦ κορμοῦ τὸ κάλλος
ἰσόμετρη μὲ τ' Ἀπολλώνιο πνεῦμα
πῆρε τὴ θέση του στὰ Πύθια,
μ' ἀθλητικὰ ἀγωνίσματα κ' ἵπποδρομίες
τέλος τοῦ θέρους κάθε τέσσερις χρονιές.

Νίκωνας : Ἡ νίκη τοῦ πνεύματος κ' ἡ νίκη τοῦ κορμοῦ
ἰσόμετρα πηγαίνουν μὲ τὶς νίκες τοῦ πολέμου
ποὺ σώζουνε τὴν πόλη.
(μουσικὴ αὐλῶν).

Χορὸς Ἀθλητῶν : Στεφάνι δάφνης εὐκοσμεῖ
τῶν νικητῶν τὴν κεφαλὴ.
'Η φήμη ἐξασφαλίζει κέρδος
ψυχῆς κ' ὀνόματος.
Γ' αὐτὸ βραβεῖο χρηματικὸ
ἢ ποὺ χρυσάφι νάχη γ' ἀντιστάθμισμα
δὲν δίνεται στὰ Πύθια.

Νίκωνας : Τοῦ ὀνόματος ἡ λάμψη πὸ πολὺ
θερμαίνει κ' ἀπ' τὸν ἥλιο
κ' ἀπ' τὸ χρυσάφι.

Ἀρίστωνας : (μπαίνοντας) Πατέρα, σ' ἀναζήτησα παντοῦ στὸ στάδιο
καὶ τὴ σεπτὴ σου κεφαλὴ δὲν εἶδα.
Σὲ λίγο τὸ δικό μου ἀγώνισμα θ' ἀρχίση.
Τὸ μάτι σου κ' ἡ εὐχή σου θὰ μὲ στέψουν
στὴν ἄμλλα μου παραστάτες.
Παρακαλῶ νάρθῃς στὸ στάδιο.
Οἱ ἀγῶνες ἄρχισαν οἱ μουσικοὶ
κ' ὁ Πάφιος Σώπατρος, μὲ μελωδία κινύρα
ἄγνωστη ἐδῶ, θὰ ἐξασφαλίσῃ νίκη.
Τὸ λένε αὐτοὶ ποὺ κρυφακοῦν στὶς δοκιμές.

Νίκωνας : Εἶν' ἡ περιέργεια πάθος δίβουλο
σὰ δίκωπο μαχαίρι.
Τώρα στὸ στάδιο τρέξε. Νίκη θέλω
γιὰ τὴ γενιά σου καὶ τὴν πόλη σου.
Γονιοῦ τὸ πάθος εἶν' ἡ προκοπὴ τοῦ γιοῦ,
ποὺ τ' ὄνομα δοξάζει τῆς γενιᾶς καὶ τ' ἀπαθανατίζει.

Ἀρίστωνας : Ὁ γιοῦς τοῦ Γόλγου ρίχνει δίσκο
καὶ μάταια ἢ ματιά του ἀναζητεῖ τὸ βλέμμα τοῦ πατέρα.

Νίκωνας : Ὁ Γόλγος μέσα στὸ μαντεῖο προσμένει
χρησμὸ σωτήριο γιὰ τὴν Κύπρο.
Τρέξε κοντὰ στὸ φίλο σου τὸ Ζωῖλο
καὶ πὲς του πὸς τὰ μάτια τῶν Κυπρίων γονιῶν
ἐδῶ καὶ πέρα στὸ νησί παρακαλοῦνε
γιὰ μὰ μεγάλη νίκη, τὴ δική του.
(μουσικὴ)

Ἀρίστωνας : Ἀκοῦς φωνές; Τὸ νικητὴ ζητωκραυγάζουν.

Πατέρα, κοίταξε! Θαρρῶ ὁ Ζωῖλος εἶναι.
Ἄνακηρύχτηκε τοῦ δίσκου νικητής;
Χαρὰ στή μάνα πού τὸν γέννησε.

- Νίκωνας : Χαρὰ καὶ στὸ γονιό του πού τοῦ φύτεψε
στὶς ἴνες του τὸ πάθος γιὰ τὴ νίκη.
(ἀπὸ τὰ παρασκήνια ἀκούεται νικητήρια ᾠδή, ἐνῶ
ὁ Ἱερομνήμονας καὶ ὁ Γόλγος παρουσιάζονται)
- Μιὰ Φωνή : Ἡ νίκη φτερωτὴ θὰ διαλαλῇ
τὸ θαῦμα πού πηδᾷ ἀπ' τὸ νικητή.
Ἄπόλλωνα, ὦ Ἄπόλλωνα, προστάτη...
- Γόλγος : Νίκωνα, δόθηκε ὁ χρησμός,
μὰ μάταια προσπαθῶ νὰ βρῶ τὴν ξήγησή του.
- Νίκωνας : Εὐτυχισμένε Γόλγε, τὰ κοινὰ σὲ τυραννοῦν
ἐνῶ τὴ νίκη κέρδισε ὁ Ζωῖλος
τὸ πρωτοπαίδι σου.
- Γόλγος : Νίκησε ὁ γυιός μου; Ἄπόλλωνα σ' εὐχαριστῶ.
Κλειδί μοῦ δίνεις γιὰ τὴν ξήγηση τοῦ λόγου σου.
Καὶ τί γιὰ πρῶτο θὰ σκεφτῶ καὶ τί γιὰ δεύτερο;
τοῦ γυιοῦ τὴ νίκη ἢ τοῦ χρησμοῦ τὴν ξήγηση;
Παρακαλῶ σε, συντοπίτη μου ἐσὺ Νίκωνα,
τὸν Ἱερομνήμονα ν' ἀκούσης νὰ ἱστορῇ
τὸ τί συνέβηκε μὲς τὸ μαντεῖο
καὶ τὸ χρησμὸ νὰ μελετήσης ψύχραιμα
μὰ ξήγηση νὰ βροῦμε.
Ἐγὼ στὸ στάδιο τρέχω νὰ φιλήσω τὸ στεφάνι
πού στὸ ὑακίνθινο κεφάλι λάμπει τοῦ παιδιοῦ μου. (φεύγει).
- Ἱερομνήμονας : Εὐτυχισμένος ὁ γονιός πού βλέπει
τὸ κέρδος τῆς ζωῆς στὸ γυιό του.
Ἐξασφαλίζει ὑπόληψη καὶ θάρρος.
- Νίκωνας : Ὡστόσο τὰ κοινὰ τῆς Κύπρου τώρα
μοῦ τυραννοῦν τὰ σπλάχνα,
κι' ἄς ἔχω γυιὸ πού ὦρα τὴν ὦρα θάμπη
στ' ἀγώνισμα σεμνός γιὰ νὰ μοχθήση
φέροντας νίκη στὴ γενιά του καὶ στὴν πόλη του.
- Ἱερομνήμονας : Θὰ σοῦ ἱστορήσω καθετὶ βοηθώντας σε
νὰ νοιώσης τῶν Θεῶν τὸ θέλημα.
Ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδας καὶ τὸ πάθος
γιὰ τὰ πολιτικά μεγάλη εἶναι ἀρετή.
Καὶ σὲ παινεύω.
Λοιπόν, τρεῖς μέρες νήστευε ἢ Πυθία
κι' ἀπόμεινε ἀπ' τὴ σάρκα τῆς μονάχα λίγος ἕσκος
πού νὰ δηλώνη τάχατε πὼς ζῆ.
Ἐγίνε πνεῦμα πού μπορεῖ νὰ συλλαμβάνη
τοῦ Ἄπόλλωνα τὸ πνεῦμα. Λούστηκε
στὴν Κασταλία τὴν κρήνη πού τονώνει
ψυχὴ καὶ σῶμα.

Τὰ σφάγια ἀνάμεσα σὲ φύλλα δάφνης ἐτοιμάστηκαν.
 Μετὰ ντυμένη ἀνέμελα στὰ ἐνδότερα προχώρησε,
 ἦπτε νερὸ ἀπ' τὴν Κασσώτιδα πηγή κι' ἀνέβηκε
 στὸν τρίποδα μὲ τὴ βοήθεια τοῦ προφήτη.
 Ἄφρὸς τὰ χεῖλη τῆς σὲ μιὰ στιγμή καλύπτει,
 τὰ μάτια στρογγυλεύουν καὶ πετᾶνε φλόγες,
 βογγᾶ ἡ ἀνάσα τῆς, τρεχολογᾶ ὁ ιδρώτας,
 καὶ τοῦτα κραίνει στὸ θεϊκὸ τῆς πάθος:
 «Σὲ μάχη ἀναίμακτη ἂν νικήση ἡ Κύπρος
 δυὸ ψήφους στὸ συνέδριο θὰ κερδίση».
 Τάπε καὶ σιώπησε, τὰ χεῖλη ράβοντας,
 σφαλίζοντας τὰ μάτια κι' ἀναπαύοντας τὸ στήθος
 σὲ ἀνασεμιὰ παιδιοῦ.

- Νίκωνας : Χρησμός βαρὺς καὶ σκοτεινός!
 Ποιὰ μάχη ἀναίμακτη κερδίζει νῆσος,
 ποὺ βάρβαροι τριγύρω τὴν κυκλώνουν;
 Κι' ἂν εἶν' οἱ μάχες πολυθάνατες
 σίγουρη νίκη δὲν ἐξασφαλίζουν.
- Ἰερομνήμονας : Τοῦτα ζητᾷ ὁ Θεός.
 Μιὰ μάχη ἀναίμακτη ἂν κερδίση τὸ νησί σας
 τὴν πρόταση θὰ φέρω στὸ συνέδριο
 δυὸ ψήφους ν' ἀποκτήση ἡ Κύπρος
 στὴν πανελλαδική μας ἐκκλησία.
 Κατάγραφα τὰ μαντικά καὶ τὰ κατάθεσα
 ἐπίσημα κι' ἀκόμα στοὺς ταμίες
 τὴν προσφορά σας μέτρησα.
- Νίκωνας : Νίκη ἀπὸ μάχη ἀναίμακτη...
- Ἰερομνήμονας : Ἡ εἰρήνη τῶν λαῶν πὺρ πάνω ἀπ' ὅλα στέκει.
 Εἰρηνικὰ ἂν νικήσης, δίχως δόλο, δίχως αἷμα,
 μὲ τὴν πειθῶ, μὲ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν κατανόηση
 ὄμοιος εἶσαι καὶ ὀπαδὸς τοῦ Ἀπόλλωνα.
 Στὸ στάδιο ὀδεύω νὰ ἐποπτεύσω ἂν τίμια
 οἱ ἑλλαοδίκες, ἀπὸ μᾶς καθορισμένοι,
 κρῖνουν τὴ νίκη δίκαια. (φεύγει)
- Γόλγος : (μπαινοντας) Νίκωνα, δέχομαι ἀσπασμὸ ἀπὸ φίλο· κι' ἔπαινο.
- Νίκωνας : Τὸ μέτρο ξεπερνᾷς, Γόλγε, ἀδελφέ μου μὲ τὸ δίκιο σου.
- Γόλγος : Ἄν ὁ πατέρας γιὰ τὸ γιὸ δὲν παινευτῆ,
 τότε γιατί παιδιά νὰ φέρνη στὴ ζωὴ,
 γιατί νὰ τ' ἀνατρέφει;
- Νίκωνας : Ζηλεύω τὴ χαρὰ σου κι' εὐχονοῦμαι
 στὴ θέση σου σὲ λίγο νὰ βρεθῶ,
 δακρῦζοντας γιὰ νίκη τοῦ δικοῦ μου γιουῦ.
- Γόλγος : Ἄς εἰσακούσῃ τὴν εὐχὴ σου ὁ Ἀπόλλωνας:
 εὐχὴ γονιοῦ γιὰ τίμια πράξη τοῦ παιδιοῦ του
 εὐήκοα πάντοτε τὴ δέχεται ὁ Θεός.
- Νίκωνας : Ἄς ἔχει ἡ Σαλαμίνα δίκαιον ἔπαινο

- κ' ἄς ρίξει μέρος ἀπ' τὰ τείχη της καθῶς
θὰ μπαίνει ὁ γυιό σου.
- Γ ό λ γ ο ς : Εὐχαριστῶ γιά τίς εὐχές σου, Νίκωνα.
Νίκη ἀθλητῆ, νίκη λαοῦ.
- Ν ί κ ω ν α ς : Καί νίκη τῆς πατρίδας· γιατί πατρίδα εἶν' ὅλα:
λαός κ' ἀρχόντοι καί παρὸν καί μέλλον
κ' ὅλο τὸ παρελθόν, μὲ τὰ χωράφια
καί μὲ τίς θάλασσες, τὰ δάση, τοὺς ναοὺς, τὰ σπίτια.
- Χορὸς Ἀ θ λ η τ ῶ ν: Τῆ νίκη θὰ ἐπαινέσω
τοῦ Πάφιου Σώπατρου,
τοῦ μελωδίας κυπριακῆς
στ' ὄργανο τὴν κινύρα
παίζοντας κέρδισε
κ' ἀνακηρύκτηκε ἄξια
πυθιονίκης.
- Ν ί κ ω ν α ς : Ἄκουσμα ἐξαίσιο φτάνει
ἀπὸ τοὺς ὄμιλους τῶν νέων.
- Γ ό λ γ ο ς : Τιμητικό γιά τὸ νησί μας.
- Μ ι ἄ Φ ω ν ῆ : Χαῖρε ὦ Κύπρος... (μουσική)
- Χορὸς Ἀ θ λ η τ ῶ ν: Λένε ὁ Κινύρας, βασιλιάς
κ' ἱερέας τῆς Ἀφροδίτης,
πρῶτος σὲ λύρα κυπριακῆ
μέλη ἀπ' τὰ πάθη τῆς καρδιάς
ἔπλεξε σὲ ρυθμὸ καινούριο
καί μελωδίαν ἀβροή,
ποὺ νὰ μιλά γιά τῆς ζωῆς
τὰ ἐρωτικά παιγνίδια
καί τίς χαρές.
- Ν ί κ ω ν α ς : Πρῶτη χαρὰ γεννήτρα ὁ Ἔρωτας,
ποὺ τὴ ζωὴ μας διαωνίζει.
- Γ ό λ γ ο ς : Καί δένει σπίτια, δένει πολιτεῖες.
(μουσική)
- Χορὸς Ἀ θ λ η τ ῶ ν: Τὸν ἔρωτα τοῦ σώματος
ἄμα τὸν μεταπλάθης
σ' ἔρωτα πνεύματος
διπλὰ κερδίζεις. (φεύγουν)
- Ν ί κ ω ν α ς : Μὲ τὸ αἶσθημα σοφὰ μλοῦν οἱ νέοι.
- Γ ό λ γ ο ς : Ἡ λογικὴ πετιέται ἀπ' τὸ κεφάλι
ὅταν τὰ αἰσθήματα μᾶς λείπουν.
Κοίταξε, Νίκωνα, ὁ Ἰερομνήμονας γυρίζει
καί χαιρετᾶ παράξενα.
- Ν ί κ ω ν α ς : Ἀνησυχία γεννᾷ τὸ φέροσμό του.
- Γ ό λ γ ο ς : Ἀντίθετα. Χαρὰ τὸν περιλούζει,
κ' ἀδέξια, κοίταξε, πῶς περπατᾷ!
- Ν ί κ ω ν α ς : Κοίτα, θαρρῶ παρὰδοξα ὁ χορὸς τῶν ἀθλητῶν

ὀδεύει πρὸς τὸ στάδιο.
Κάτι ἀσυνήθιστο συμβαίνει καὶ παράξενο.

- Γόλγος : Κάτι πού δένει τοὺς ἀνθρώπους σὲ φιλία
καὶ συμμαχία μὲ τὸ θεὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους.
Ἡ εἰρήνη στὴ φιλία μεθ' ἁ διπλά
καὶ ξεπερνᾷ σὲ πάθη καὶ τὸ Διόνυσο.
- Νίκωνας : Βλέπω τοῦ γιοῦ σου ἡ νίκη μέθη
στὰ φρένα καὶ στὴ γλώσσα σοῦ χαρίζει.
- Γόλγος : Τὸ δέχομαι. Πολὺ μὲ κολακεύεις
κι' ἄς μὴ τὸ λογαριάσουνε οἱ Θεοὶ σὰν περηφάνεια.
- Τερομνήμονας : (μπαινόντας) Νίκωνα, χαῖρε. Τρίτη νίκη κέρδισεν ἡ Κύπρος.
Ὁ Ἀρίστωνας ὁ γιός σου δάφνινο στεφάνι
στὸ κατσαρὸ μαῦρο μαλλί του τώρα φέρνει
καὶ τίς ζητωκραυγὲς τοῦ κόσμου δέχεται
τὸ νεανικό του αὐτί.
- Νίκωνας : Εὐχαριστίες ὀφείλουμε στὸ θεῖο Ἀπόλλωνα,
πού προστατεύει τοῦ κοριοῦ καὶ τοῦ μυαλοῦ τὴν ἄσκησι,
καὶ τὴν καλλιγραμμία ψυχῆς καὶ σώματος
μὲ δάφνινο στεφάνι ἐπιβραβεύει.
- Γόλγος : Ἡ Καρπασία μὲ δάφνινα κλαδιὰ
τὸν νικητὴν Ἀρίστωνα ἄς καλωσορίσει.
Νίκη ἀθλητῆ, νίκη λαοῦ.
- Τερομνήμονας : Γόλγε, τὸ λόγο ξαναπὲς τον!
- Γόλγος : Νίκη ἀθλητῆ, νίκη λαοῦ.
Γιατί...
- Τερομνήμονας : Δὲ θέλω ἐξήγησι. Μοῦ δίνεις τὸ κλειδί.
- Νίκωνας : Στὸ στάδιο πρέπει πιά νὰ τρέξω.
Τὸ μάτι τοῦ γονιοῦ σὲ τέτοιες ἄρες
διπλὴ τὴ δείχνει τὴ χαρὰ στὸ γιό,
γιατὶ γονιοῦ ἔπαινος εὐχὴ Θεοῦ.
- Γόλγος : Τοὺς ἀθλητὲς θωρῶ νὰ συνοδεύουν
τὸ νικητὴ σου γιό.
- Τερομνήμονας : Οἱ λέξεις ξεδιαλύνουνε καὶ βλέπω
τὸ νόημα καθαρά.
(μπαίνει ὁ Ἀρίστωνας μὲ ἄλλο Χορὸ Ἀθλητῶν).
- Νίκωνας : Γιγιέ μου, ἀκριβέ μου, πρώτη μου τιμή.
- Ἀρίστωνας : Πατέρα, σοῦ φιλῶ τὸ χέρι
καὶ μακαρίζω σε πού δύναμη ἔδωσες στὰ μέλη μου
καὶ πάθος γι' ἄμιλλα καὶ νίκη στὴν καρδιά μου φύτευες.
- Νίκωνας : Φιλῶ τὴ δάφνη στὰ μαλλιά σου, γιγιέ μου ἀκριβέ μου,
κι' εὐχαριστῶ πού λάμπρυνες τὸ σπίτι μου
κι' ἔγραψες τ' ὄνομά μου στοὺς αἰῶνες.
- Χορὸς Ἀθλητῶν : Τὸν ἐπινίκιον ἕμνο ψάλλουμε
στὸν Κύπριο νικητὴ πού κέρδισε

τὸ δρόμο τρέχοντας μὲ τὰ φτερὰ τοῦ Νοῦ τὰ ἰσόμετρα.
Θαυμάζανε τὰ μάτια τὴ γοργότητα,
γιατὶ κι' ἐτούτῃ χάρι' ἔναι μεγάλη
σὰν τὸ ρυθμὸ καὶ σὰν τὴν ἁρμονία.

- Ἄρ ισ τ ω ν α ς : Πρῶτη τιμὴ καὶ δόξα εἶν' οἱ Θεοί.
Χορὸς Ἀθλητῶν: Ἡ κάθε νίκη πράξι ὠραία
καὶ στίς τιμὲς πρώτη τιμὴ.
Τὸ πρῶτο φύλλο δάφνης στὴ γενιά του,
τὸ δεύτερο στὴν πόλη ποὺ τὸν ἔθρεψε,
τὸ τρίτο φύλλο δόξα τῶν Ἑλλήνων,
τῶν Πανελλήνων αἰῶνες τῶν αἰῶνων.
- Ἰε ρ ο μ ν ῆ μ ο ν α ς: Τρεῖς νίκες νίκησαν οἱ Κύπριοι:
Ζωῖλος καὶ Σώπατρος κι' Ἄριστῶνας.
Νικήσετε σὲ μάχῃ ἀναίμακτη.
Νίκωνα, Γόλγε... Ξήγησα τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ.
- Νί κ ω ν α ς : ὦ Ἰερομνήμονα, στὴν τόση μας χαρὰ
χαρὰ ἄλλη μὴ προσθέσεις,
ἢ λύπη μὴ μᾶς πῆς ποὺ λιγοστεύει
τοῦτο τὸ κτύπο τῆς καρδιάς τὸν πιὸ μεθυστικό.
- Ἰε ρ ο μ ν ῆ μ ο ν α ς: Τὴν ξήγηση σᾶς λέω,
προσθέντοιας χαρὰ καινούργια στὴ χαρὰ σας,
ἰμαδικὴ χαρὰ.
Νίκη ἀπὸ μάχῃ ἀναίμακτη ζητᾶ ὁ χρησμός.
- Νί κ ω ν α ς : Τὸ νοιώσαμε τὸ δύσκολο αἶτημα.
Ἰε ρ ο μ ν ῆ μ ο ν α ς: Κι' ὁ Γόλγος λέει πὼς νίκη τοῦ ἀθλητῆ
νίκη λαοῦ εἶναι.
- Γό λ γ ο ς : Μὲ συμπαθᾶς ἂν λόγος περηφάνειας φαίνεται
τοῦτος ὁ λόγος μου.
Ἡ πρόθεσή μου ἀπλὴ καὶ ταπεινὴ,
τιμητικὴ γιὰ τὸ λαό, ἀφαιρῶντας
τὴν αἴγλη ἀπ' τὸ πρόσωπο τοῦ νικητῆ.
- Ἰε ρ ο μ ν ῆ μ ο ν α ς: Ἡ ἄμιλλα μάχῃ τῶν κορμῶν
εἶναι καὶ μάχῃ τῶν ψυχῶν
ἀναίμακτη μὲ κέρδος ἠθικὸ
δίχως θανάτους, δίχως λάφυρα.
Μιὰ μάχῃ εἰρηρικὴ ὁ ἀγώνας
μὲ νίκη τῆς ψυχῆς.
- Ἄρ ισ τ ω ν α ς : Μὲ σεβασμὸ ρωτῶ, πατέρα, τί σημαίνει
ὁ διάλογός σας τοῦτος.
- Νί κ ω ν α ς : Εἶπε ὁ χρησμός τοῦ Πύθιου Ἀπόλλωνα
«σὲ μάχῃ ἀναίμακτη ἂν νικήσῃ ἢ Κύπρος
δὴ ψήφους στὸ συνέδριο θὰ κερδίσῃ».
Ὁ Ἰερομνήμονας ξηγᾶ τὰ λόγια τοῦ χρησμοῦ.
- Ἰε ρ ο μ ν ῆ μ ο ν α ς: Κερδίστε, ἄντρες Κύπριοι, σὲ μάχῃ ἀναίμακτη.
Ἐκπρόσωποι τῆς Κύπρου, θὰ ὑποβάλλω

στοὺς ἀμφικτύονες πρότασι με βάση τὸ χρησμὸ
κι' ἐσεῖς νὰ μπήτε στὸ θεσμὸ μας με δυὸ ψήφους.

Ἄμποτε κι' ἄλλα μέρη ἑλληνικά
με μάχη ἀναίμακτη δικαίωμα νὰ κερδίζανε
σ' ἀδελφικὲς συνεδριάσεις.

Καὶ τώρα θυσίες με πλούσια σφάγια
χρωστάμε στοὺς θεοὺς
γιὰ τούτη τὴ μεγάλη μέρα.

Νίκωνας : Ἄς εὐλογεῖ ὁ Ἀπόλλωνας τὶς κεφαλὲς
τῶν βλασταριῶν μας νὰ τιμῶνε πάντα
τὸ ἑλληνικὸ τους πνεῦμα.

Χορὸς Ἀθητῶν: Εἰρήνη, ὁμότροπη τῆς εὐνομίας
σ' ἀποκαλοῦνε οἱ ποιητές.
Ἐμεῖς σ' ἀποκαλοῦμε
«Μητέρα τῶν Πάντων».

ΕΛΕΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Μεταδόθηκε από το Ραδιοφωνικόν "Ίδρυμα Κύπρου τὸ 1962.
Δημοσιεύτηκε στὴν «Φιλολογικὴ Κύπρος» 1962.
Κυκλοφόρησε σὲ βιβλίον τὸ 1962, ἔκδοσις «Λυρικὴ Κύπρος».

ΕΛΕΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α :

Βασιλιὰς Ἰωάννης	
Βασίλισσα Ἑλένη	
Καρλόττα	κόρη τους
Βουστρώνιος	γραμματικὸς τοῦ παλατιοῦ
Λεγάτος τοῦ Πάπα	
Σιρ Καρσερά Σουὰρ	κοντοσταύλης
Βρυώνης	γιατρὸς
Μαρκίων	
Σιρ Κτόρο ντὲ Κυβίδες	} εὐγενεῖς
Σιρ Γιάκουμο Γούρρη	
Μάστρε Ἰωάννης	
Γαλέσιος Μόνσολος	
Μαργαρά	
Τροφὸς τῆς βασίλισσας	
Πάτερ Πέτρος τῶν Μαγκάνων	
Θωμᾶς Πελοποννήσιος	
Ἄποστόλης	
Μαργαρίτα	γυναίκα τοῦ Σιρ Καρσερά Σουὰρ
Δυὸ Σικελοὶ στρατιῶτες	
Βαχλιῶτες	
Βάγιες	
Ποιητῆς	

Ἐποχὴ τῆς φραγκοκρατίας στὴν Κύπρο.

(Μπροστὰ στὴ σκηνή)

Ποιητῆς : Γεῖά σου, Κυπραῖε τραγουδιστή, ποιητάρη,
ποῦ μετὴ φλόγα τῆς καρδιάς τὰ πλέκεις
τὰ χρυσοτράγουδά σου μὲς τὸ γλέντι
καὶ στὴ φλογέρα τὰ φυσαῖς κι' ἀνάβεις
γιαλὸ, οὐρανὸ, βουνὸ καὶ κάμπους.

Ἐσὺ ἴσαι, Κυπραῖε τραγουδιστή, ὁ λαὸς μας
 ποὺ πλάθεις ἀπ' τὴν ἱστορία τοὺς μύθους
 κ' ἀπὸ τοὺς μύθους πλάθεις τὴ ζωὴ μας
 καὶ ξαναγίνεται ἡ ζωὴ τραγοῦδι
 καὶ τὸ τραγοῦδι πάλι μιὰ ἱστορία.
 Ἦταν ἀγάπη ἡ Ἑλένη Παλαιολόγου.
 Τὴν πῆρε μὲς τὰ χέρια του ὁ λαὸς μας
 κ' ἀπ' τὴν ἀγάπη φτιάχνει μιὰ ἱστορία
 κ' ὕστερα μύθο πορφυρὸ καὶ πλάθει
 τραγοῦδια κεντητὰ στὸ κάθε χεῖλος.
 Ἀπ' τὸν Μοριά κινᾶ καὶ βασιλεύει
 στὸν βασιλιὰ Ἰωάννη δίπλα ἰσάξια
 βασίλισσα κ' ἀγάπη καὶ διδάχτρα.
 Μὰ τὸν Ρωμὸ ἐάντὸ της δὲ νικάει
 ἡ ἀγάπη τῆς Αὐλῆς καὶ τῶν ρηγάτων.
 Φλόγα φουντώνει ἐντὸς της, ὁ Κυπραῖος,
 ὁ δυὸ φορές Ρωμῖός, λαὸς ποὺ στέχει
 καὶ καρτερεῖ τὸ μῆνιμα ἀπ' τὴν Πόλη,
 βυζαντινὸς νὰ ξαναγίνῃ κλάδος.
 Ἐγκλήματα σειρὲς σὰν κομπολόϊ
 δίπλα σ' ἀγάπες κ' ὄνειρα μεγάλα,
 πάλη κρυφῆ κ' ὀλάνοιχτες ἀμάχες
 δέρονουν καιρὸ τῆς Κύπρου τὸ ρηγάτο.
 Ποιὸς στὰ στερνὰ θὰ νικηθῆ μονάχα
 ὁ χρόνος ὁ παμπόνηρος τὸ ξέρει.
 Μὰ ποιὸς δυνάστης μπόρεσε νὰ λυώσῃ
 ἓνα λαὸ στὴν ἰσχυρὴ του φτέρνα;
 Παρακαλῶ σας, φίλοι ποὺ μ' ἀκούτε,
 τὸ βάθος νὰ κοιτάξετε τοῦ μύθου.
 Βάρος δὲν ἔχει ἡ λεπτομέρεια μόνο.
 Ρωτήχτε τὴν καρδιά σας γιὰ τὸ πάθος
 ποὺ λέγεται στὸν κόσμῳ Ρωμιοσύνη.
 Ἐλένη Παλαιολόγου, Ρωμιοσύνη....
 (καὶ τραβᾶ σιγὰ σιγὰ τὴν ἀυλαία πηγαίνοντας πρὸς
 τὴν μιὰ ἄκρη τῆς σκηνῆς)

Π Ρ Ω Τ Η Π Ρ Α Ξ Η

Σκηνὴ Α'

(Ἀνοίγει ἡ σκηνή. Ἡ μεγάλη αἴθουσα τοῦ θρόνου, μὲ δυὸ θρόνους. Σ' ἓνα γραφεῖο
 ὁ Βουστρώνιος. Ὁ Σουάρ πηγαινοέρχεται. Ὁ ποιητὴς σὲ μιὰ γωνιά).

Σ ο υ ά ρ : Τὸ πάθος τῆς ἀρχῆς, ἡ φιλαρχία,
 ὅπου φανῆ βάζει φωτιά καὶ θρέφει
 πύρινες γλώσσες ν' ἀνεβοῦν, νὰ κατακάψουν.
 Τὸ πρόσχημα πὰ βρίσκεται εὐκόλα.

- Βουστρώνιος :** Εἶν' ὠλήθεια, κοντοσταύλη μου, κι' αὐτὰ πού λές.
 Τοῦτο τ' ἀνθρώπινο μυαλό γεννάει,
 ὅπως καρποφόρο ἔδαφος, τοὺς δόλους·
 ἀπλώνει σχέδια σὰ μελισσολόι
 στὴν ἐποχὴ τῶν λουλουδιῶν,
 πλάθει ἀφορμές, συνθήματα, διεγείρει.
- Σουάρο :** Τὸ πλῆθος πάντοτε προσμένει
 μιὰ σπίθα νὰ τοῦ ἀνάψη ὅλα τὰ πάθη
 πὸν κρύβει μὲς τὰ στήθια του ἀπὸ φόβο,
 φόβο Θεοῦ καὶ νόμων τῶν ἀνθρώπων.
- Ποιητής :** Ὁ Πάπας θέλησε ν' ἀπλώση
 τὴν κοσμικὴ ἐξουσία του παντοῦ.
 Σαρακηνοὶ πατήσανε τοὺς Ἅγιους Τόπους
 κι' ἀπλώσαν τὸ βασίλειό τους.
 Καὶ τὸ Βυζάντιον, ἄρρωστο κι' ἀδύναμο,
 ἐξαντλημένο ἀπὸ πολέμους
 νοιαζόταν πῶς νὰ ζήση ἐκεῖ στὸ κέντρο του.
 Βοηθοῦσε πιά ἡ στιγμή. Κι' ὁ Πάπας
 ξαπόλησε στὶς δυτικὲς Αὐλές
 φανατισμένους ὄπαδους νὰ ξεσηκώσουν
 σὲ πόλεμο ἱερὸ τοὺς δυτικούς λαούς.
- Σουάρο :** Θὰ πρέπει οἱ Ἅγιοι Τόποι νὰ ξανάρθουν
 σὲ χέρια Χριστιανῶν καὶ στὴ δική του Πάπα
 τὴν κοσμικὴ ἐξουσία, ἀδιάφορο
 πῶς ἔδρα του θὰ κράταγε τὴν Ἅγια Ρώμη.
 Τὶς χῶρες πὸν περνούσαμε ὑποτάξαμε
 καὶ τὶς μοιράσαμε
 σὲ πριγκιπάτα καὶ βασιλεία, πὸν πασκίζαν
 τὸ δόγμα τὸ καθολικὸ νὰ τὸ ἐπιβάλουν.
- Βουστρώνιος :** Συγχύστηκαν τὰ δόγματα ὅπως βλέπεις.
 Τοῦτο ἂν συμφέρον ἢ ὄχι, δὲν τὸ ξέρω.
- Ποιητής :** Εἶναι γερὸ τὸ ντόπιο καὶ θ' ἀντέξη.
 Κάποτε φούντωνε ἓνα ἀνθὸ γερὸ
 πὸν ξάστραφτε καὶ πολεμοῦσε νὰ νικήση
 καὶ τ' ἀνατολικὸ τὸ δόγμα ν' ἀνυψώση.
 Πολλὲς φορὲς κατάφερε πολλά.
 Πολλὲς φορὲς μαδοῦσε πρὶν καρποφορήση.
 Κι' ὅμως ἡ πάλη τούτη λίπαινε
 τὸ ντόπιο χῶμα γιὰ ν' ἀντέξη
 στὰ βάσανα, καὶ τοῦ γεννοῦσε ἐλπίδες.
- Σουάρο :** Γερὸς ἀνθὸς ἢ Ἑλένη φάνηκε
 στὰ χῶματα τῆς Κύπρου τὰ ἱερά.
 Ἑλληνικὲς μορφὲς θαρρῶ πασκίζει νὰ ἐπιβάλῃ
 μὲς τὴ θρησκευτικὴ τῆς πάλη.
 Τοῦτο βοηθᾷ τὴ σύγκριση στὰ δόγματα.
- Βαχλιώτης :** Σίρ Καρσερά Σουάρο, δυὸ ξένοι κληρικοὶ

- προσμένουν νὰ σὲ δοῦνε. (φεύγει ὁ Σουάρ)
- Ποιητής : Ὁ παπισμὸς κ' ἂν λύσσαξεν, ὥστόσο
τὰ ντόπια αἰσθήματα φουντῶσαν δίπλα.
- Βουστρώνιος : Μονάχα ἂν πατηθῇ ὁ λαός — κερδίζουμε τὸν τόπο.
Ἔχει τὸν τρόπο ὁ λαός συχνά
μέσα ἀπ' τὴ στάχτη ν' ἀνεβαίνει
πὸ κολημένους στὶς παλιές τὶς ἀρετές του.
- Βαχλιώτης : Οἱ βασιλιάδες.
- Ποιητής : Ἑλένη Παλαιολόγου. Τὶς χροστᾶμε
τὴ σωτηρία τῆς Κύπρου κ' ἄς φαινόνταν (ἐνῶ
τότε πὼς ἦταν πάλη γιὰ τὰ δόγματα. μπαίνη
Ἦταν τὸ δόγμα τῆς θρησκείας ἢ βασιλική
τῶν ἐθνικῶν μας ἀρετῶν τὸ πρόσχημα. πομπή)

(μπαίνουν οἱ βασιλιάδες κ' ἡ συνοδεία τους. Κάθεται ὁ βασιλιάς Ἰωάννης κ' ἡ βασίλισσα Ἑλένη. Στὰ πόδια τῆς κάθεται ἡ Καρλόττα, κόρη τους. Μιὰ βάγια στέκεται δίπλα στὴ βασίλισσα. Δυὸ βαχλιῶτες στέκουν μακρυνά. Ὁ γραμματικὸς Βουστρώνιος κάθεται κάπου πέρα κρατῶντας βιβλία καὶ καλαμάρι).

Ἰωάννης : Γραμματικὲ Βουστρώνιε, τὴν ἔκθεσή σου ἀκοῦμε.

Βουστρώνιος : Αὐξῆσαν τὴ δεκάτη ἐκεῖ στὴν Τόχνη,
γιατὶ ὑστεροῦσαν οἱ σοδεῖς κ' οἱ εἰσπράξεις
τὸ νόμο θὰ ἐξευτελίζανε. Στὴν Καλοψίδα
εἰσπράξανε διπλά, παρόλο πὸν ὁ λαὸς
ἀρνήθηκε νὰ δώση στὴν ἀρχή...

Ἑλένη : Ἀφέντη βασιλιά καὶ κύριέ μου,
πὸν σὰ διαμάντι ἀστράφτεις μὲς τὸν Οἶκο
τῶν Λουζινιάνων βασιλιάδων, καύχημα
στὴν γύρω Ἀνατολή, κ' ὀνομαστὲ στὴ Δύση
γιὰ τὰ τολμήματα καὶ τὸ ἦθος σου....

Ἰωάννης : Εὐχαριστῶ, βασίλισσα, διαμάντι
στὸ στέμμα μου πεντάλαμπρο,
γιὰ τὰ σοφά σου λόγια πὸν τ' ἀκούω
καὶ γονατῶ στὸ νόημα τους σὰ σκλάβος
στὸ σῶφρονα τὸ λόγο ἀφεντικοῦ.

Ἑλένη : Κοίταξε τοῦτο τὸ λαὸ πὸν κυβερνᾷς,
τοὺς Κυπριῶτες Ἑλληνες.

Ἰωάννης : Κέντρο τῆς σκέψης πιστευέμε
πάντοτε μένει ὁ Κυπριώτης μου λαός.

Ἑλένη : Οἱ Φράγκοι κ' οἱ ἄλλοι τῆς Δύσης ἰσχυροὶ
συνθῆκες καὶ συνδυασμοὺς ἀνάμεσό τους
καθημερινὰ πασκίζουνε νὰ φτιάξουν,
γιὰ νὰ στεριώσουν τὸ δικό τους θρόνο.
Ἐσὲ συμφέρο σου εἶναι νάχης γύρω σου
τὴν ὑποστήριξη τοῦ ντόπιου κόσμου.

Ἰωάννης : Τὸ ἑλληνικὸ στοιχεῖο τὸ σέβομαι διπλά.
Πρῶτα γιὰ τ' ἀξίζει. Δεύτερο

γιατ' είναι τὸ στοιχεῖο σου καὶ τὸ στοιχεῖο ἀκόμα
ἐτοῦτης τῆς κορούλας μας ποὺ ἐλπίζω
στὸ θρόνο μου θὰ λάμψη σὰν τὸν ἥλιο.

- Ἐλένη : Χμ! Τὸ στοιχεῖο τοῦ νόθου τ' Ἀποστόλη
μὲ τὴ Μαρία τὴν Πατρινή χωρὶς
νὰ σεβαστῆς τοῦ γάμου σου τὸ.....
- Ἰωάννης : Μὰ ἀγαπητή.....
- Ἐλένη : Τὸ ξέρω, πρόσκαιρή σου ἀδυναμία,
συγχώριο γιὰ τ' ἀνθρώπινα τὰ πάθη,
ἐπίκληση ὑψηλῆς πολιτικῆς,
σιωπὴ νὰ μὴ προσβάλλης τὸ παιδί σου,
κι' ἓνα σωρὸ προσχήματα κι' ἐξήγησες.
Τὶς ἀγωνίες ποὺ πέρασα θυμᾶμαι
κι' ἀναρριγῶ σὰ φύλλο τὸ χειμῶνα.
Ἡ ὑγεία μου ράγισε, κουτσομπολεύτηκα,
κέρδισα παρατσούκλια καὶ χαμόγελα
κι' ἀμφιβολίες γιὰ τὴν καρδιά σου πληθῶς.
- Ἰωάννης : Σάμπως καθρέφτη καθαρὸ σοῦ ἀπόδειξα
τὸ βάθος τῆς ἀγάπης μου καὶ σύντριψα
μὲς τὴ μετάνοια τὴν ψυχὴ μου.
Ἐσὺ 'σαι τὸ βασίλειο κι' ἡ ζωὴ μου
κι' ἡ τελευταία μου λέξι μὲς τὸ κράτος μου.
- Ἐλένη : Τὴ στάση σου ἐκτιμῶ, μὰ πάντα βλέπω
τὸν ἴσκιο νὰ φουντώνη ἀνάμεσὸ μας.
Στὸ χέρι σου εἶναι νὰ τὸν ἀποδιώχνης
ὅσες φορὲς σηκώνεται καὶ σκούζει.
- Ἰωάννης : Ὅ,τι ζητήσεις πρόθυμα θὰ πράξω
τὸν ἴσκιο νὰ σκορπίζω καὶ νὰ ζῶ
στὸ πλάϊ σου σύντροφος καὶ ρήγας.
- Σουάρο : (μπαίνει)
Ὁ παπικὸς λεγάτος, μεγαλειότατο,
ἔφτασε στὴν αὐλή μας καὶ ζητάει
χωρὶς ἀναβολὲς νὰ σᾶς μιλήσῃ.
- Ἰωάννης : Νάρθη;
- Ἐλένη : Νάρθη. (φεύγει ὁ Σουάρο) Μεγάλη σημασία
στὴ θέση τοῦ Ἀρχιεπίσκοπου ἀποδίνω.
Ὁ Πάπας χίλια κλώνει στὸ μυαλό του,
ὑποταγὲς τῆς ἐκκλησίας μας κι' ἄλλα
ποὺ συδαιλίζουν ἔχθρητες στὸν κόσμο.
- Ἰωάννης : Μὴν εἶσαι τόσο ἐχθρὰ τοῦ Πάπα.
Κερδίζει ἡ ὑπομονή.... Θὰ δοῦμε....
- Ἐλένη : Τὴ στάση τοῦ λαοῦ γνωρίζεις ὅταν
οἱ παπικοὶ προσβάλλανε τὸν κληρο
τοῦ ὀρθόδοξου λαοῦ μας. Δὲ νομίζω
νὰ βάλουμε τὴ ράχη μας μὲ κίνδυνο
γιὰ νὰ δεσπόζη ἐδῶ ἡ βουλή τοῦ Πάπα.

- Σ ο υ ά ρ : (μπαίνοντας μὲ τὸν Λεγάτο)
'Ο παπικὸς λεγάτος, φρά Σουλουάνης.
- Λ ε γ ά τ ο ς : Τὴ μεγαλειότητά σας προσκυνῶ,
ἐνδοξοὶ κ' ἅγιοι βασιλεῖς τῆς Κύπρου.
- Ἰ ω ά ν ν η ς : Τιμὴ σας εἶναι ἡ ἄφιξή σου ἐδῶ.
Τὶς ἅγιες θέλουμε βουλὲς νὰ μάθουμε,
τῆς Ἁγίας Ἐδρας ἐμπνευσμένους λόγους.
- Λ ε γ ά τ ο ς : Ὁ Πάπας ἀπορρίπτει τὶς προτάσεις σας
νὰ βγῆ στὸν ἅγιο θρόνο τῆς Ἁγίας Σοφιάς
ὀρθόδοξος Ρωμῶς.
- Ἐ λ έ ν η : Βαρὺς ὁ λόγος σου, λεγάτε.
- Ἰ ω ά ν ν η ς : Μὰ πλέκονται τ' ἀπλά....
- Λ ε γ ά τ ο ς : Αὐτὸ θεωρεῖται
ἀποστασία ἀπὸ τ' ἅγια δόγματά μας.
Θὰ κηρυχθῆ σχισματικὸς ὁ τόπος σας
κ' ἐσεῖς τῆς Ἁγίας Ἐδρας ἀποστάτες.
- Ἐ λ έ ν η : Ἡ Ἁγία Καθολικὴ, Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία
τοῦ Ὄρθόδοξου λαοῦ τῶν Πανελλήνων,
ποὺ τὸ Βυζάντιο λάμπρυνε πρεπούμενα
κ' ἔδωσε μάρτυρες κ' ἁγίους πλήθος
σχισματικὴ καλεῖται ἀπὸ τὸν Πάπα;
- Λ ε γ ά τ ο ς : Ἄν τοῦτο γίνῃ, ἀφορισμὸ θὰ ἐκδώσῃ
ὁ Πάπας κ' οἱ λοιποὶ τῆς Δύσης Οἴκοι
θὰ σὰς στερῆσουν τὴ φιλία τους.
- Ἐ λ έ ν η : Τὸν Πάπα σεβαστήκαμε καὶ στείλαμε
νὰ πάροινε τὴν ἔγκρισή του. Τοῦτο
δὲν εἶναι τάχα σεβασμὸς κ' ἐκτίμησι;
Ἄν θέλαμε ἀποστέλλαμε στὴν Πόλη
καὶ παίρναμε τὴν ἔγκρισή, μὰ θέλαμε
τοῦ παπικοῦ τοῦ κλήρου τὸ δικαίωμα,
σὰ χριστιανοὶ ἀδερφοί, νὰ σεβαστοῦμε.
- Λ ε γ ά τ ο ς : Μὲ τούτῃ τὴ χρυσόβουλη γραφὴ ὄρισε
στὸ θρόνο τὸ Γαλέσιο Μόνσολο, ἄνδρα
μεστὸ σοφία καὶ ἦθος, νὰ τιμῆσῃ
καὶ νὰ λαμπρύνῃ ὡς πρέπει νὸ νησί σας.
- Ἐ λ έ ν η : Ἀπὸ κανένα διορισμὸς δὲ θέλουμε.
Ἐγκρίσεις σεβασμοῦ μετὰ χαρᾶς,
γιατὶ τοὺς ἀρχηγούς κάθε θρησκείας
σεβόμαστε σὰν πρέπει σὲ χριστιανούς.
- Λ ε γ ά τ ο ς : Τὸ παπικὸ τ' ἀνάθεμα θὰ πέσῃ
σὰν τὴν κατάρα τ' οὐρανοῦ στὸν Οἶκο σας.
- Ἰ ω ά ν ν η ς : Πιὸ ψύχραιμα ἄς σκεφτοῦμε νᾶβροουμε
μιὰ λύση ποὺ ν' ἀρέσῃ σὲ ὅλους.
Ἡ βία θὰ σπρώξῃ σὲ κακοτοπιὰς

- κι' ὅλοι θὰ βγοῦμε ζημιωμένοι.
- Λεγάτος : Αὐτὴ 'ναὶ ἡ ἀπόφαση τοῦ Πάπα.
 Ἰωάννης : 'Αγαπητὴ μου Ἑλένη, τί πειράζει
 στὸ θρόνο τοῦ Ἀρχιεπίσκοπου νὰ βάλουμε
 καθολικὸ σοφὸ καθὼς ὀρίζει ὁ Πάπας;
 Φιλέψανε στὸν τόπο οἱ ἐκκλησιῆς
 καὶ δίχως παρεξήγηση περνοῦνε.
 Ἀρχιερέας ὀρθόδοξος ὑπάρχει.
- Ἑλένη : Ἐδῶ ὁ λαὸς πληρώνει τὶς δεκάτες
 καὶ πολεμᾷ φυλάγοντας τὴ χώρα.
 Οἱ Ἰππότες εἶν' σμικτοὶ Ρωμιοὶ καὶ Φράγκοι.
 Ἐγὼ κι' ἡ κόρη σου εἴμαστε Ρωμοί.
 Ἡ μάνα τοῦ Ἀποστόλη σου εἶν' Ρωμά.
 Ὀρθόδοξοι παντοῦ κι' ὁ πρῶτος Θρόνος
 τῆς ἐκκλησίας μας πρέπει νάνα Ὀρθόδοξος.
 Γιὰ τοῦτο Ὀρθόδοξο Ἑλληνα σκοπεύω
 νὰ βάλω στὴν Ἀγία Σοφία γιὰ νᾶχη
 ἡ βασιλεία μας ἔγκριση τοῦ κόσμου.
- Λεγάτος : Ποιὸς εἶναι τότε βασιλιάς στὸν τόπο;
 Ἑλένη : Κι' οἱ δύο, λεγάτε. μὲ ἴση δύναμη.
 Τὸ δέχτηξε ἡ βουλή τοῦ τόπου κι' ὁ λαός.
- Λεγάτος : Κι' ὁ βασιλιάς δὲν ἔχει ἐδῶ τὴ γνώμη του;
 Σουάρο : Μέτρα τὰ λόγια σου, λεγάτε. Σέβας
 στὸν ἅγιον Οἶκο τῶν Λουζινιανῶν.
- Λεγάτος : Ἡ Ἐδρα μὲ πρόσταξε αὐστηρὰ
 στοὺς ἀποστάτες νὰ μιλῶ.
 Ἰωάννης : Ψύχραιμα! ἄς βροῦμεν ἓνα τρόπο
 νὰ γιατρευτῆ ἡ διχογνωμία.
 Ἑλένη : Βαχλιῶτες, πάρτε τὸ λεγάτο
 σ' ἓνα κελλὶ κρατούμενο γιὰτ' ἔχει
 γλώσσα πολλὴ καὶ λίγη σύνεση.
 Τὸν τίτλο τοῦ λεγάτου καταργῶ
 στὸν τόπο μας κι' ἐλπίζω ὁ βασιλιάς
 νὰ συμφωνῆ μ' αὐτὸ τὸ πρόσταγμα μου.
- Ἰωάννης : Ἡ Ἑλένη μίλησε αὐστηρὰ κι' ὀφείλω
 νὰ σεβαστῶ τὸ λόγο τῆς βασιλισσας.
 (οἱ βαχλιῶτες παίρνουν τὸ λεγάτο)
- Ἑλένη : Μοῦ στοίχισε πολὺ ἡ συζήτηση.
 Νοιώθω μιὰ ζάλη στὸ κεφάλι.
 Ἰωάννης : Ἑλένη, νὰ ξεκουραστῆς. Σὲ νοιώθω.
 Ἑλένη : Πονᾷ ἡ καρδιά σὰ νᾶχη βάρος
 νὰ τὴν πατᾷ καὶ νὰ τὴν σφίγγῃ.
 Ἰωάννης : Ἑλένη. Τὸ γιατρό.
 Σουάρο : Τὸ Βρουάνη.

- Κα ρ λ ό τ τ α : Μητέρα, πάγωσε τὸ χέρι σου. Μητέρα.
 Ἐ λ έ ν η : Κορούλα, τ' ἀκουσες πῶς φέρονται
 ὁ Πάπας στὸν ὀρθόδοξό μας κλῆρο;
 Δὲν ξέρει ὅτι ἐμεῖς τὸ πείσμα
 στὰ στήθη μας κρατοῦμε δυνατό.
- Κα ρ λ ό τ τ α : Γιατί, μανούλα, ὁ Ἅγιος Πάπας μᾶς προστάζει;
 Ἰ ω ά ν ν η ς : Εἶν' τοῦ Θεοῦ ἀντιπρόσωπος στὴ γῆ
 κι' ἐμεῖς ὀφείλουμε ν' ἀκοῦμε.
- Ἐ λ έ ν η : Ν' ἀκοῦμε τὸ Θεό.
 Μὰ μέσα μας μιᾶ ὁ Θεὸς
 καὶ μ' ἄλλη γλώσσα μᾶς προστάζει.
- Κα ρ λ ό τ τ α : Σὰν τί, μανούλα, μᾶς προστάζει;
 Ἐ λ έ ν η : Πῶς τοῦτος ὁ ρωμῶς λαὸς
 ἀπάνω στέκει ἀπ' ὅλα.
 (κάνει πῶς ζαλίζεται περισσότερο).
- Κα ρ λ ό τ τ α : Μανούλα, σὲ πιστεύω. Νοιώθω.
 Καὶ μὴ κουράζεσαι νὰ λὲς
 ὅ,τι κι' ἐμᾶς τὸ στήθος μας προστάζει.
- Ἐ λ έ ν η : Πόση χαρὰ μοῦ δίνεις, κόρη μου,
 μὲ τὸ στερνό σου λόγο.
- Ἰ ω ά ν ν η ς : Ὅ,τι μοῦ πῆτε οἱ δυὸ σας τὸ πιστεύω.
 Ὁ λόγος καὶ τῶν δυὸ σας προσταγή.
 Ἐσεῖς τὸ πλοῦτος μου εἴσαστε.
- Ἐ λ έ ν η : Σ' εὐχαριστῶ, σ' εὐχαριστῶ....
- Ἰ ω ά ν ν η ς : Ἡσύχασε, βασίλισσα, κι' ἐγὼ θὰ κανονίσω.
 Ὅ,τι ζητήσεις θὰ γενῆ. Τὸ ξέρω
 πῶς καθετὶ πού θὰ σκεφτῆς εἶναι σωστό
 κι' ἔχει σκοπὸ τὸν Οἶκο νὰ στηρίξη.
- Β ρ υ ώ ν η ς : (μπαίνει τρεχάτος)
 Κυρά μου; ὦ! παρακαλῶ σιγά
 σιγά νὰ πᾶμε στὰ δωμάτιά σας.
 Παρακαλῶ βοηθήστε με. Δεξιὰ,
 κράτα τὸ χέρι τῆς κυρᾶς, κυρία.
- Ἰ ω ά ν ν η ς : (ἐνῶ φεύγει ἡ βασίλισσα)
 Χρειάζεται ξεκούραση, γιατρέ.
 Τὴ γονατίσανε οἱ δουλειὲς τοῦ κράτους.
 Μιὰν ἀπ' ἐδῶ ὁ λαός, μιὰν ἀπ' ἐκεῖ
 κλῆρος κι' ἱππότες κι' εὐγενεῖς
 κι' ὁ δύσκολος ὁ Πάπας ἀπ' τὴν ἄλλη,
 τῆς ἔχοντε ταράξει τὴ γαλήνη.
- Ἐ λ έ ν η : Γιὰ τὴ δική σου ὑγεία καὶ χαρὰ,
 γιὰ στήριξη τοῦ τιμημένου σου Οἴκου
 πασκίζω, βασιλιά.
- Ἰ ω ά ν ν η ς : Τὸ ξέρω. Εὐχαριστῶ.
 (φεύγουν).

Σκηνή Β'

(Βουστρώνιος, Μαρκίων — θεῖος τοῦ Ἀποστόλη — Σίρ Κτόρο ντὲ Κυβίδες)

(Στὴ σκηνὴ ὁ Βουστρώνιος γράφει)

- Βουστρώνιος: Εὐγενικοί μου ἀρχόντοι, προσκυνῶ.
 Σίρ Κτόρο : Γραμματικὲ Βουστρώνιε, μυρίζει πολλὴ λαχτάρα τὸ παλάτι σήμερα.
- Βουστρώνιος: Καλὸς καιρὸς ἀνθίζει ὡς πάντα.
 Σίρ Κτόρο : Ἔλα καὶ μὴν τὸ κρύβης. Εἶναι ἡ ὄψη σου χλωμὴ σὰν ὄρμιμο λεμόνι.
- Βουστρώνιος: Τὸ μάντεμα δὲν εἶναι πάντα ἀλάνθαστο.
 Σίρ Κτόρο : ὦ! μοῦ τὸ κρύβεις; Εἶδα τοὺς βαχλιῶτες σπρωχτὰ τὸν παπικὸ λεγάτο νὰ τὸν παίρνουν στὴ φυλακὴ τοῦ ὑπόγειου.
- Μαρκίων : (μπαινοντας) Θέλει ἡ Βασίλισσα. Ρωμὸ νὰ βάλῃ στὸ θρόνο τοῦ Ἀρχιεπίσκοπου, μὰ ὁ Πάπας ἀφορισμὸ θὰ βγάλῃ γιὰ τὸν Οἶκο της. Μωρὲ κακὸ πὸν πάθαμε μὲ δαύτη!
- Σίρ Κτόρο : Ἐχέμυθος; Πολὺ θὰ μοῦ κοστίση! Σὲ μάγεψε κι' ἐσὲ ἡ βασίλισσα κι' ἡ γλώσσα σου μὲ μέλι κόλλησε καὶ δὲ μπορεῖ νὰ βγάλῃ λέξι;
- Μαρκίων : Στὶς φυλακὰς μοῦ λένε ἀπόστειλε τὸν παπικὸ λεγάτο σὰν κακοῦργο βιλάνο πὸν δὲ δίνει τὴ δεκάτη.
- Σίρ Κτόρο : Ρωμὸς δὲν εἶσαι! Μιλᾶς ρωμέϊκα γιὰ τὸ λέει ἡ διάτα στὸ παλάτι. Μὰ εἶναι ἡ καρδιά σου φράγκικη, Λατίνος καὶ τιλοῦχος κι' αὐλικὸς τοῦ φράγκικου οἴκου τῶν Λουζινιανῶν.
- Μαρκίων : Μαρκίων, τοῦ Ἀποστόλη θεῖε, Λατίνε στὸ φέροσιμο καὶ στὴν ψυχὴν, ἐτοῦτο τὸν εὐγενὴ Βουστρώνιο πείσε νὰ μιλήσῃ. Τὴν πίστη τῶν Λατίνων πάει ἐτούτη ἡ κόρη τοῦ Δεσπότη Θεόδωρου, ἡ Ἑλένη, νὰ σβύσῃ ἀπ' τὸ νησι κι' ὄλους Ρωμιοὺς σὲ πίστη καὶ πατρίδα νὰ μᾶς γυρίσῃ. Βλέπεις κι' ὁ Βουστρώνιος ξωμότης θάναι καὶ σιωπᾶ.
- Βουστρώνιος: Ξωμότης δὲν εἶμαι. Στὸν Πάπα μένω πιστὸς γιὰτὶ ἡ φαμίλια μου οἶκος παλιὸς κι' εὐγενικὸς πάντοτε ἦταν καὶ πολέμησε πιστὰ γιὰ τ' ἅγια δόγματα τῆς Ρώμης.

- Σίρκτορο : Μίλησε τότε. Τὸ συμφέρον βιάζει.
 Βουστρώνιος: Τὴ θέση μου φοβοῦμαι μήπως χάσω
 γιατί μὲ πνίγουνε τὰ χρέη κι' ἡ χρεία.
 Ἄν χάσω τὸ μιστό....
- Μαρκίων : Θάχης διπλὸ ἀπὸ μᾶς.
 Γιὰ τ' ἄγιο δόγμα σου θὰ πολεμᾷς
 καὶ θάχης δυὸ μιστά. Τοῦ βασιλιᾶ
 καὶ τῶν Λατίνων Ἰπποτῶν, μαζί
 κι' ἐκτίμηση καὶ σέβας ἀπ' τὸν Πάπα.
- Σίρκτορο : Σωστά μιλά ὁ Μαρκίων.
 Ἐξάλλου ἔναι γυναίκα αὐτή.
 Σὲ λίγο θὰ τὴν φάη ἡ τριυλοποδιά μας.
- Μαρκίων : Καὶ τότε ἐσὺ ποιά θέση θάχης;
 Οἱ νέοι πὸν θάρθουν δὲ θὰ σ' ἐμπιστεύονται.
- Σίρκτορο : Γιατ' ἦσουνα κι' ἐσὺ μὰ δυσκολία.
 Βουστρώνιος: Ἄλλάζει τότε ἡ θέση μου καὶ θάρρος
 νάβγω ἀπ' τὸ καβούκι μου πὰ παίρνω.
- Μαρκίων : Τότε πὰ μίλησέ μας καθαρά.
 Βουστρώνιος: Ἡ Ἑλένη ὀρθόδοξο δεσπότη θέλει
 στὸ θρόνο τῆς Ἀγιάς Σοφιάς νὰ βάλῃ.
 Ἀρνιέται ὁ Πάπας. Κι' ἔτσι πρέπει.
- Σίρκτορο : Τᾶδες πὸν χώνει πὰ τὴ μύτη της παντοῦ;
 Βουστρώνιος: Τᾶπε βαριά ὁ λεγάτος του καὶ θύμωσε
 κι' ἄναψε ἡ βασίλισσα σὰν τὸ δαυλί.
 Ἔννοια σας ὅμως ἀπ' τὴ Ρόδο φτάνει
 ὁ πορτογάλλος πρίγκηπας Κοέμπρ
 νὰ παντρευτῆ τὴν ὁμορφη Καρλόττα.
- Σίρκτορο : Τόσο ἐνωρὶς θὰ φτάσῃ ὁ πρίγκηπας;
 εἶναι καλὸς Λατίνος ὡς μαθαίνω.
 Θὰ τὸν δασκάλεψε στὴ Ρώμη ὁ Πάπας.
- Βουστρώνιος: Σ' ἐτοῦτο βλέπω τίς ἐλπίδες μας.
 Ἄν ἔχη λίγη γνώση θὰ τυφλώσῃ
 μὲ χάρδια κι' ὑποσχέσεις τὴν Καρλόττα
 κι' ἔτσι τριγύρα τῆς Βασίλισσας θὰ στέκη
 τεῖχος ἀπόρθητο σειρὰ Λατίνοι.
 Ὁ βασιλιάς, χωρὶς βοιλή σὰν εἶναι,
 ὅπου φουσᾷ τ' ἀγέρι θὰ πηγαίνει.
- Σίρκτορο : Αὐτὸς ἂν εἶχε νεῦρο κι' ἐξυπνάδα....
 Βουστρώνιος: Ἄ ξέχασα. Τὸ θρόνο τοῦ Ἀρχιεπίσκοπου
 γιατί νὰ μὴν τὸν πάρῃ ὁ Ἀποστόλης;
 Ὁμορφος εἶναι, δυνατός, ξυπνός, ὅσο δὲ θέλεις.
 Τὸν ἀγαπαεὶ ὁ βασιλιάς. Τί στέκεστε;
- Μαρκίων : Σωστά μιλάς. Τὸ θρόνο θὰ γυρίσῃ
 κι' αὐτὸς μὲ τοὺς Λατίνους φερόρηδες
 νάχῃ τὴν ὑποστήριξή του. Κι' ἔτσι

τοῦ Πάπα ὁ κλῆρος θ'ἂν πανίσχυρος.

Βουστρώνιος : "Όταν θὰ φτάση κι' ὁ γαμπρός ὁ πρίγκηπας
θ'ἄχουμε πόστα γιὰ πλεκτάνες.
Σήμερα ἐτοῦτο κι' αὐριο ἓνα ἄλλο
μικραίνουμε μὲ φόνους κι' ἀρπαγές
τὸ πλοῦτος τῶν Ρωμιῶν καὶ τὴν ἰσχύ τους.

Σιρκτόρο : Σὰ δαίμονας ὁ νοῦς σου πῶς δουλεύει;
Καλὰ τὸ λὲν ὁ σιωπηλὸς πὼς πάντα εἶναι ξυπνίος.

Βουστρώνιος : "Όταν θὰ σφίξουμε ἔτσι τὴν αὐλὴν
ἢ θὰ λυγίσῃ ἢ ρήγισσα καὶ θὰ δεχτῆ
τοῦ Πάπα τὴν ἰσχύ σ'ἂν τὸ καλάμι
ποῦ τὸ λυγίζει ὁ ἄνεμος, ἢ πάλι
σ'ἂν τὸ κερὶ στὸν ἥλιο θὲ νὰ λυώσῃ.

Σιρκτόρο : "Εδαφος τότε ἐλεύθερο θὰ μένη
γιὰ πλουτισμὸ καὶ γιὰ θρησκεία.

Βαχλιώτης : (μπαίνοντας, ἐνῶ ἀπὸ ἀντίκρου φαίνεται ὁ κοντοσταύλης)
Σιρ Καρσερά Σουάο, ὁ σιρ Γούρρη
ἀπὸ τὴ Ρώμη γύρισε καὶ θέλει
τὸ βασιλιὰ νὰ δῆ.

Σουάο : Ν' ἀνέβῃ.
Εὐγενικοὶ μου Ἴππότες, θέλετε
κι' ἐσεῖς τὸ βασιλιὰ νὰ δῆτε;
"Αν κάτι δύναμαι γιὰ σ'ᾶς νὰ κάνω
μὲ τὴν καδιά μου θὰ τὸ κάνω.

Μαρκίων : "Ἡ καταδεχτωσύνῃ σου τιμὴ μας!

Σουάο : Μαρκίων, τί γίνεται ὁ ἀνιψιὸς σου;
"Ἐχω καλὰ μαντάτα νὰ τοῦ πῶ.
"Ὁ βασιλιάς στὸν Βησσαρίωνα ἔχει στείλει,
κρυφὰ τῆς ρήγισσας, παράκληση
γιὰ τὴν εὐνοουμένη του Ζωὴ Παλαιολόγου.
Τὸν Ἀποστόλη γνοιάζεται κι' ἄς δὲν τὸ δείχνει.
Θὰ τὸν κηρύξῃ πρίγκηπα ἂν πετύχῃ
τοῦ συνοικέσιου ἢ δουλειά.

Μαρκίων : Αὐτὸ πολὺ μᾶς κολακεύει!
Πάντοτε πρόσμενα ἀπ' τὸ βασιλιὰ
μιὰ εὐγενικὴ χειρονομία.

Σιρ Γιάκουμο : (μπαίνοντας) Εὐγενικοὶ μου Ἴππότες, προσκυνῶ.
Μόλις στὴν Ἄλκῃ ξεμπάρκαρα,
πῆρα τὸ γρηγόρο ἄλογο γιὰ νᾶρθω,
νὰ δῶ τὸν τόπο μας καὶ τοὺς ἀνθρώπους.
Τὴν ἡσυχία τοῦ τόπου μας δὲν τὴν ἀλλάζω.
Τὸ βασιλιὰ, σιρ Καρσερά Σουάο.

Μαρκίων : Καλῶς μᾶς ἦρθες, σιρ Γιάκουμο Γούρρη.
Ἐλπίζω νᾶναι νέα εὐχάριστα
στὸν Οἶκο τῶν Λουζιανῶν ποῦ φέρνεις.

- Σουάρο : Τὸ μήνυμα θὰ πάω στὸν βασιλιὰ
 πὸν τώρα δίπλα στὴν κυρὰ περνάει
 μὲ λόγια ἀγαπητὰ τὴν ὥρα του.
 Ἔχει λιγάκι χάσει τὶς δυνάμεις της
 τοῦ παλατιοῦ ἢ κυρὰ κ' ἢ παρουσία του
 δύναμη δίνει κ' εὐχαρίστηση.
- Σὶρ Γιάκουμο : Σὶρ Καρσερά Σουάρο, ἡ ἀπάντηση
 ἀρνητικὴ καὶ μὲ σκληρότητα εἰπωμένη.
 Νόθο ἢ Ζωὴ Παλαιολόγου δὲν παντρεύεται.
 Ὁ Βησσαρίωνας σέβεται τὸ λόγο της.
 Ὁ νόθος εἶναι στίγμα κ' ἄς εἶν' νόθος
 βασιλικῆς ἀγάπης. Ἡ ἀρετὴ
 πάντοτε ξεχωρίζει τὴν κακία,
 εἴτε εἶναι μὲς τ' ἀνάκτορα εἴτε παίζει
 στὸ δρόμο φανερά, μὲς τὸ λαό.
- Σουάρο : Πικρὸ μαντάτο φέρνεις σὲ ὦρα
 πολὺ κακὴ τοῦ βασιλιᾶ.
 Σὲ σύγκρουση ἦρθε μὲ τὸν Πάπα
 κ' ὦρα τὴν ὥρα θ' ἄρθη ἀφορισμός.
- Σὶρ Γιάκουμο : Αὐτὸ εἶναι φοβερὸ μὲς τ' ἄλλα φοβερά.
- Σουάρο : Ἡ ρήγισσα ἀδυνάτισε πολὺ
 κ' ἀνησυχεῖ ἢ αὐτὴ γιὰ τὴν ὑγεία της.
 Κουράστηκε στὸ πλάι του νὰ κυβερνᾷ
 καὶ νᾶχη νὰ παλαίψη μὲ τὴν πίστη,
 τὰ παπικὰ τὰ πείσματα... καὶ τὸ λαὸ
 πὸν δὲν τολμᾷ μὰ σπιθαμὴ νὰ χάσει
 ἀπ' τὴν ὀρθόδοξη θρησκεία του.
 Ἄν θέλῃς πέρασε ὕστερα νὰ δῶ
 ἴσως ἢ αὐτὴ λιγάκι γαληνέψει.
- Σὶρ Γιάκουμο : Ὅπως νομίζεις πιὸ σωστό.
 Ἐξᾴλλου στὸ καστέλλι μου θὰ πάω
 νὰ δῶ λιγάκι τὸ δικό μου βιός.
 Λεῖπω καιρό.
 Ἰππότες, χαίρετε. Καλὴ σας μέρα
 κ' εὐτυχισμένη νύχτα νὰ σᾶς βρῆ.
- Σουάρο : Καὶ πάλι καλῶς ἦρθες.
- Μαρκίων καὶ Σὶρ Κτόρο : (φεύγουν Γούρρη καὶ Σουάρο)
- Βουστρώνιος : Μαρκίων, θὰ βρῆς τὸ βασιλιὰ
 στὴν πιὸ στενόχωρὴ του θέση.
 Δὲ μπόρεσε νὰ δώσῃ τὴ χαρὰ τοῦ γάμου
 πὸν ὄνειρευόταν.
 Νά! ἢ στιγμὴ νὰ δώσῃ τοῦ Ἀρχιεπίσκοπου
 τὸ θρόνο εὐτὺς στὸν Ἀποστόλη.

- Μαρκίων : Εἶν' φοβερά προσβλητικὴ ἢ ἀπάντησις.
 Βουστρώνιος : Θ' ἀνάφουμε μετὰ τὸν Ἀποστόλη
 ἐνάντια στοὺς Ρωμοὺς γιὰ τὴ Ζωὴ
 Ρωμιά δὲν παίρνει τέτοιο Φράγκο.
 Εἶναι κι' ὀρθόδοξη. Μπορεῖ κι' αὐτὸ
 νὰ χρειαστῇ στὰ σχέδιά μας.
- Σίρ Κτόρο : Ἄν ξηγηθοῦμε στὴν ἀρχὴ θὰ δράσουμε
 μὲ ζῆλο, δίχως ὑποψίες καὶ τ' ἄλλα.
 Γι' αὐτὸ ξηγοῦμαι: θάθελα
 βισκούντης νὰ γενῶ μὲς τὸ παλάτι.
 Φιλοδοξία θὰ πῆτε. Πιθανό.
 Μὰ τοῦτο θὰ βοηθᾷ τὰ σχέδιά μας.
- Βουστρώνιος : Στὸν Ἀποστόλη θὰ μιλήσουμε κι' ἐλπίζω
 τὴ δίκαιή σου ἀξίωση νὰ δεχτῇ.
 Ἐξᾶλλου αὐτό, Σίρ Κτόρο, μᾶς βοηθεῖ.
- Βαχλιώτης : (μπαίνοντας) Τὸν κοντοσταύλη Σέρ Καρσερά Σουάρ.
 Βουστρώνιος : Νάτος γυρίζει (μπαίνει ὁ Καρσερά)
 Βαχλιώτης : Σίρ Καρσερά Σουάρ, ὁ μάστρε Ἰωάννης
 τοῦ Σεβασμίου Τάγματος τῶν Ἱπποτῶν τῆς Ρόδου
 μὲ τὸ Γαλέσιο Μόνσολο ἀπ' τὴ Ρώμη
 φτάσανε στὴν αὐλή.
- Σουάρ : Ἀπρόβλεπτα
 μᾶς ἦρθε τούτ' ἡ ἐπίσκεψη.
 Μόλις ξεκίνησε ἡ βασίλισσα νὰ πάη
 στὴν ἐξοχὴ της γιὰ δυνάμωμα. Ἔτσι
 θὰ ξηγηθοῦν χωρὶς περιπλοκές.
 Κύριοι, θαρρῶ πὼς πρέπει τὴν Αὐλὴ
 ν' ἀφήσετε προσωρινά. Τοὺς ὑψηλοὺς μας ξένους,
 ἐσὸ Βαχλιώτη, ὀδήγησε. Γραμματικὴ
 Βουστρώνιε, μείνε νὰ διαβάσης τὶς γραφῆς
 καὶ πρακτικὰ μὲ τρόπο νὰ κρατήσης.
 Τὴν ἀφιξὴ στό βασιλιά θὰ πῶ. (φεύγει).
- Μαρκίων : Χαλάσανε τὰ σχέδιά μας μ' αὐτὴ
 τὴ γρήγορη ἀφιξὴ τοῦ παπικοῦ ὑποψήφιου.
 Βουστρώνιος : Νὰ μὴ λιποψυχῆτε. Ἡ νύχτα δὲ γνωρίζεις
 τί ἐπίσκοπο θὰ βγάλῃ ὡς τὸ πρωτὶ.
- Μαρκίων καὶ
 Σίρ Κτόρο : Γεῖά σου, Βουστρώνιε. Μᾶς κρατᾶς ἐνήμερους
 Βουστρώνιος : Συμφέρο μου εἶναι. Δυὸ μιστὰ
 καὶ πῶ τρανὲς τιμὲς θὲ νάχω. (φεύγουν).
 (μπαίνουν Μάστρε Ἰωάννης καὶ Γαλέσιος)
 Σᾶς προσκυνῶ, σεβασμώτατοι. Βουστρώνιος
 γραμματικὸς τοῦ παλατιοῦ καὶ μέλος
 τοῦ συμβουλίου γιὰ τὰ οἰκονομικά.
- Μάστρε Ἰωάννης : Χαιρόμαστε, Βουστρώνιε εὐγενῆ.

- Ἡ φήμη σου ἔχει φτάσει καὶ στὴ Ρόδο
γιὰ γνώσεις καὶ γιὰ πίστη πρὸς τὸν Πάπα.
- Β ο υ σ τ ρ ῶ ν ι ο ς :** Τιμὴ μου, σεβασμιώτατα. Τὸ δόγμα
τ' ἀλάθητο τῆς Ἑδρας μας σὰ φῶς
τὶς πράξεις μου ὀδηγᾷ παντοῦ.
Ὅμως περνᾶμε δύσκολους καιροὺς.
Δὲ χάσαμεν ἀκόμα τὰ πρωτεῖα.
Ὡστόσο ἡ ρήγισσα Ρωμὰ κι' ὀρθόδοξη
τέτοιο κουράγιο δίνει στοὺς Ρωμιούς
πὸ μέρη τῆ μέρα κάτι χάνουμε.
Φοβοῦμαι μήπως πάλι ὑπερισχύσει
τ' Ὄρθόδοξο θεριὸ καὶ θέλει ἀγώνα
νὰ γονατίσῃ ἢ πίστῃ τοῦ λαοῦ.
- Μάστρε Ἰωάννης :** Ἐμαθα ἀρρώστεια σοβαρὴ παιδεύει
τὴν ἄπιστη βασίλισσα. Θᾶν' τιμωρία
τῶν οὐρανῶν σὲ κεφαλὴ ἀπιθάσσου.
- Β ο υ σ τ ρ ῶ ν ι ο ς :** Ὁ μάστρε Βρονῆς, ὁ γιατρὸς τοῦ παλατιοῦ,
καθολικὸς τὸ θρήσκευμα καὶ φίλος,
τὴν ἔστειλε ἐξοχὴ νὰ δυναμώσουν
τὸ στῆθος κι' ἡ καρδιά της. Σήμερα
δεύτερη κρίση ὑπόφερε ἐξαιτίας
τοῦ παπικοῦ λεγάτου, πῶναι τώρα
στὴ φυλακὴ κλειστὸς γιὰ τὴν ἀνθάδειά του.
- Μάστρε Ἰωάννης :** Τὸ μάθαμε κι' αὐτό. Μεγάλῃ ἀδυναμίᾳ
ὁ βασιλιάς δείχνει γι' αὐτή. Δὲ λέω
τ' ἀξίζει κι' ἔχει μόρφωση καὶ σθένος
κι' ἦθος ἀνώτερο κι' ἄς εἶναι μὲ τὸ σχίσμα
τῶν ὀρθοδόξων.
- Σ ο υ ἄ ρ :** (μπαίνει)
Ὁ Βασιλιάς.
(ὕποκλίνεται ἐνῶ μπαίνει ὁ βασιλιάς)
- Β α σ. Ἰωάννης :** Καλῶς ὄρισετε στὴν Κύπρο, ἀγαπητοί μου.
- Μάστρε Ἰωάννης :** Τιμὴ στὸ θρόνο σου, Ἰωάννη.
- Β α σ. Ἰωάννης :** Εὐχαριστῶ τὴν Ἁγίαν Ἑδρα. Ξέρω
πολὺ δὲν τ' ἀξίζα. Μὲ βρῆκαν ὄρες
ἀπρόβλεπτα ἰδυναστικὲς πὸ μού ἀφαιροῦν
τὴ δύναμη σὲ γνώμη ν' ἀντιδράσω.
- Μάστρε Ἰωάννης :** Κι' ὅμως θαρρῶ στὰ βάθη τῆς ψυχῆς σου
δὲν ἔλειψε τοῦ ἐνάρετου τὸ ἦθος.
Ὁ λόγος σου κι' ἐτοῦτο φανερῶνει:
πὼς ἔχει σθένος ἡ ψυχὴ νὰ βρῆ
ποιὸν εἶναι τὸ σωστὸ καὶ νὰ τὸ πράξῃ.
- Β α σ. Ἰωάννης :** Πάντοτε μ' ἀξιολύνη κι' ἀρετῇ.
- Μάστρε Ἰωάννης :** Στὸ βίο τὸ σύντομο, τῆς γῆς πνευματικὴ
στοὺς πάντες ἐξουσία γνωρίζουμε τὸν Πάπα.

Μὲ τίς πρεσβεῖες τοῦ θ' ἀνοιχτοῦν
γιὰ μᾶς οἱ κόλποι τοῦ Ἀβραάμ στὸν οὐρανό.

Β α σ. Ἰ ω ἄ ν ν η ς : Πιστὰ πνευματικά του τέκνα θᾶμαστε.
Μάστρε Ἰωάννης: Κάθε παρέκκλιση ἀπ' τὰ δόγματα τῆς Ρώμης
ἐγκλείουν κινδύνους τοῦ ἐπίγειου βίου
κι' ἀνάθεμα ποὺ κλείνει τὴν ὁδὸ
γιὰ τὴ χαρὰ τοῦ ὑπέργειου κόσμου.
Ἡ κόλαση τῆς γῆς καὶ τ' οὐρανοῦ
τοὺς ἀποστάτες πάντοτε προομένει.

Β α σ. Ἰ ω ἄ ν ν η ς : (ταράζεται)
Μάστρε Ἰωάννη, φίλε μου, παρακαλῶ
δυσάρεστες προβλέψεις νὰ μὴν κάνης.
Κι' ὁ ποὺ δειλὸς στὴ γῆ ἄνθρωπος
ἔχει τὸ στήθος του, ποὺ μέσα ἡ τύψη
νυχωπατᾶ. Μὴν τὴν τραβᾶς νὰ βγῆ
στὶς φωτεινὲς κορφές καὶ ν' ἀγοιέψη.

Μάστρε Ἰωάννης: Κι' ὅμως τὸ λόγο δὲν ἀκοῦς τοῦ Πάπα.

Β α σ. Ἰ ω ἄ ν ν η ς : Τὰ δόγματα τῆς Ρώμης ἐκτιμῶ
κι' ὡς ἄνθρωπος πιστὸς τοὺς εἶμαι.
Μὰ δὲ μπορῶ μὲ τὸ σπαθὶ τοὺς ἄλλους
υπήκοους στὰ ἴδια δόγματα νὰ κάνω
ὅταν ἡ γλώσσα δὲν τοὺς πείθει.
Τῆς ἐκλογῆς τὴν ἀρετὴ ἐκτιμῶ.

Γ α λ έ σ ι ο ς : Αὐτὸ σημαίνει ἀμφιβολίες στὴν πίστη σου.
Ὁ βράχος δὲν ἀφήνει τὸ νερὸ νὰ πάη
παραμερίζοντας. Ἡ ἄμμος στ' ἀκρογιαλὶ
μὲ τὴν ἀβέβαιή της ὄντοτητα ἐπιτρέπει
χωρὶς ἀντίσταση νὰ τρέχη τὸ νερὸ
καὶ νὰ τὴν κάνη ὅπως τὸ θέλει.

Β α σ. Ἰ ω ἄ ν ν η ς : Θαρρῶ πὼς μ' ἀδικεῖς, σεβασμιώτατε.
Ὅταν τὸ δόγμα τῆς γυναίκας μου
καὶ τῆς πριγκίπισσας κορούλας μου
εἶν' ἄλλο ἀπ' τὸ δικό μου κι' ὁ λαὸς
διάφορο δόγμα ἀπ' τοὺς Ἰηπότες μου πιστεύει,
ἡ ἐλεύθερη ἐκλογὴ στὸ θρήσκευμα εἶναι
βάση καλῆς διοίκησης. Ἀλλοιώτικα
θᾶχουμε πόλεμο κι' ἐπαναστάσεις κι' αἶμα
κι' ἀπὸ τὰ δυὸ τὰ μέρη θὰ χυθῆ ἄδικα.

Μάστρε Ἰωάννης: Ἀπάνω ἀπ' ὅλα εἶναι τὸ δόγμα
κι' ὁ λόγος ὁ σεπτὸς τοῦ Πάπα.

Β α σ. Ἰ ω ἄ ν ν η ς : Τριγύρα οἱ Μουσουλμάνοι καταπάτησαν
τοὺς Ἅγιους Τόπους κι' ἡ Χριστιανωσύνη
μέρα τὴ μέρα χάνεται κι' ἐμεῖς
θὰ τρώγουμε τὰ σωθικά μας γιὰ τὰ δόγματα;

Μάστρε Ἰωάννης: Ἄ! τοῦτο εἶναι βλαστήμα κι' εἶμαι ὑπόχρεος
νὰ εἰσηγηθῶ στὴν Ἐδρα ν' ἀφορίση

τὸν Οἶκο σου κ' ἡ κοσμικὴ ἐξουσία
τοῦ Πάπα νᾶρθη ἀντίπαλος καὶ μαχητής.
Καὶ νὰ κλειστοῦν οἱ δρόμοι τοῦ Παράδεισου
σ' ἐσένα καὶ στὸν οἶκο σου γιὰ πάντα.

- Γ α λ έ σ ι ο ς : Μὰ ὑπάρχει ἀκόμα τρόπος νὰ ξεφύγῃ
θαρρῶ τ' ἀνάθεμα, ἀδερφε 'Ιωάννη.
- Μάστρε 'Ιωάννη: Αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἂν τὶς δεχτῆ τὶς ἀποφάσεις
τοῦ Πάπα, δίχως δισταγμούς κ' ἀναβολές.
Φίλε 'Ιωάννη, ἄς ποῦμε πὼς σεβόμαστε
τοὺς κατὰ τὰ ἄλλα ἁμαρτωλοὺς συλλογισμούς σου.
"Ἄν τὸ Γαλέσιο Μόνσολο στὸν Θρόνο τ' Ἀρχιεπίσκοπου,
ὅπως ὁ Πάπας θέλησε, θελήσεις,
ὅλα θὰ σωπηθοῦν καὶ μιὰ ἔκθεση
γιὰ μιὰ εὐλογία γιὰ σέ θὰ δώσω.
- Β α σ. 'Ι ω ά ν ν η ς : Εὐχαριστῶ πὸν νοιώθετε τὴ θέση μου
κ' εὐχαριστῶ πὸν πάντα θέλεις
τὴν προστασία νὰ μοῦ χαρίζῃς.
Αὐτὸ μοῦ δείχνει τὴ φιλία σου.
Στὴν ἄρνηση ὅμως τῆς βασίλισσας
ποιός θὰ μπορῆ ν' ἀντισταθῇ;
- Μάστρε 'Ιωάννη: Μὰ ἡ ἀπουσία της; "Ἦσθαμε ἀπρόβλεπτα!...
ὁ κλῆρος κ' οἱ 'Ιππότες τὸ ζητοῦσαν...
"Ἔτσι γιὰ ν' ἀποφύγῃς τὶς περιπλοκὲς
μιὰ καὶ δὲν εἶχες χρόνο νὰ μηνύσης,
ὑπόγραψες τὴν ἔγκριση.
- Β α σ. 'Ι ω ά ν ν η ς : Μὰ αὐτὸ σημαίνει περιφρόνηση
γιὰ τῆς βασίλισσας τὴ γνώμη.
- Γ α λ έ σ ι ο ς : Ποιὸς κυβερνᾷ τὸν τόπο αὐτό;
- Β α σ. 'Ι ω ά ν ν η ς : Ἐμεῖς. Αὐτὸ τὸ δέχτηκε ἡ Αὐλή.
Γνώμη μὲ τὴ δική μου ἰσάξια
νᾶχη κ' ἡ Ἑλένη.
- Μάστρε 'Ιωάννη: Ἡ ἀπόφαση εἶναι τυπικὴ.
Ψυχὴ τοῦ βασιλείου μονάχα ὁ βασιλιάς.
'Ἐσύ.
- Γ α λ έ σ ι ο ς : Ἡ λογικὴ σου ἀπόφαση θὰ δώσῃ
στὸ χέρι σου τὴ ρηγικὴ ἐξουσία.
- Μάστρε 'Ιωάννη: Τοῦ Πάπα δίπλα ἡ εὐλογία
θὰ στέκη δύναμη μεγάλη
καὶ προστασία σου.
- Γ α λ έ σ ι ο ς : Κι' οἱ Φράγκοι 'Ιππότες θὰ κοιτάζουν
τὴν προστασία στὸ πρόσωπό σου.
- Μάστρε 'Ιωάννη: Ὁ δισταγμὸς ἁμάρτημα μεγάλο.
Τὴ δύναμη εἶρε τῆς ψυχῆς
καὶ σώσου, Βασιλιά 'Ιωάννη.
- Γ α λ έ σ ι ο ς : Καύχημα θᾶσαι τότε τῶν Λατίνων.

- Μάστρε Ἰωάννης: Κι' ἡ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν θ' ἀνοίξη
γιὰ σένα διάπλατα τὶς πύλες.
(μικρὴ παύση)
- Βασ. Ἰωάννης: Γαλέσιε Μόνσολε, σ' ἐγκρίνω Ἀρχιεπίσκοπο
στὸ Θρόνο τῆς Ἀγιάς Σοφιάς
κι' ὀρίζω ἀκόμα τὶς προσόδους τοῦ Ναοῦ
καὶ τῶν κτημάτων ποὺ ἐξαρθῶνται
μαζὶ μὲ τὰ κανονικὰ τῶν ὀρθοδόξων
εἰσόδημά σου νᾶναι. Κι' εἶχομαι
ἐνδοξο κι' εὐκαρπο τὸ στάδιό σου.
- Μάστρε Ἰωάννης: Σοφὰ κι' ἀντάξια, βασιλιά, πὰ μίλησες.
Ἡ εὐχὴ τοῦ Πάπα στὸ κεφάλι σου
καὶ σ' ὅλο τὸ πιστὸ βασιλείο σου.
(φεύγουν ὄλοι καὶ μένει ὁ Βουστρώνιος.
Μπαίνει ἡ Μαργαρώ)
- Μαργαρώ : Γράφω δὲν ξεγράφω, μὰ τὴ μοῖρα δὲν ξεγράφω.
Ὅ νοῦς μου δὲ χωρεῖ πῶς τὰ ψηφία
ποὺ στὸ χαρτὶ σκαλίζεις λένε
τόσα πολλὰ. Μὰ τὸ Θεὸ ἡ λαλιά
τ' ἀξίζει τοῦτα τὰ στολίδια τοῦ χαρτιοῦ
ὅπως ἀξίζει ἓνα φιλάκι
ὄλους τοὺς στίχους μὲς τὰ ραβασάκια.
- Βουστρώνιος: Τὰ ψάρια δὲν τὰ βρίσκεις στὴ στεριά,
παμπόνηρή μου ψαροπούλα.
Ἄπλωσε ἐδῶ καὶ δὸς μου ἓνα φιλί.
- Μαργαρώ : Τόσο φτηνὸ τὸ βρίσκεις τὸ φιλί;
Γιὰ στάσου! κίνηση πολλὴ μὲς τὸ παλάτι βρίσκω σήμερα.
Ἔρχεται ὁ ἓνας, φεύγει ὁ ἄλλος,
σιγομιλήματα δεξιά, σιγομιλήματα ζερβά.
- Βουστρώνιος: Ἄσε τα τοῦτα γιὰ τὰ γέρικα
μυαλὰ νὰ βρίσκουν παρηγόρια
μὰ καὶ τὸ σῶμα δὲ μιᾶ
τὴ γλώσσα τῆς ἀγάπης.
- Μαργαρώ : Ἄ! ὄχι! Θαρρῶ κι' ἐμεῖς οἱ νιοὶ
πρέπει νὰ ξέροντε ποῦ πάμε.
Ἐξᾶλλου νοιώθω δίψα νὰ μαθαίνω.
- Βουστρώνιος: Καὶ νὰ τὸ λέω στὴ γειτονιά.
- Μαργαρώ : Τὰ παραλές. Ἐμεῖς μιᾶμε γι' ἄλλα.
Μιᾶμε γιὰ τὰ μάτια καὶ τὰ νιάτα.
Κουτσομπολεύουμε τοὺς ἔρωτες καὶ κάτω
κουφὰ φερσίματα τὸ βράδυ.
- Βουστρώνιος: Φίνα δουλειὰ μὰ τὸ Θεό.
Κι' ὁ κόσμος ἄς χαλάσει.
- Μαργαρώ : Τί θές νὰ πῆς μ' αὐτό;
Τάχατε οἱ ξένοι ἀπὸ τὴ Ρόδο

- Βουστρώνιος : σκαρώνουνε βρωμοδουλειές;
 Βρωμοδουλειά 'ναι ὁ θρόνος τῆς Ἁγιᾶς Σοφίᾶς;
 Γιὰ κράτηξε τὴ γλώσσα σου λιγάκι.
 Διαβολοθήλυκο, μὲ ψάρευες καὶ πάλι.
 Μὰ τώρα δός μου ἓνα φιλί...
 (πάει νὰ τὴ φιλήσῃ. Μπαίνει ὁ Μαρκίων καὶ οἱ ἄλλοι)
- Μαρκίων : Τῶν γλυκασμῶν τ' ἀνάγνωσμα.
 Στὸ μέλι πέσαμε. Μᾶς συγχωρεῖτε.
 (ἢ Μαργαρώ φεύγει καὶ κρύβεται πίσω ἀπὸ μιὰ κουρτίνα)
- Βουστρώνιος : Ἄρχόντοι μου, τυχαῖο τὸ πράγμα.
 Παρακαλῶ νὰ μείνῃ μεταξύ μας.
- Μαρκίων : Ὅσο γι' αὐτὸ τὸ ξέρεις. Στις δουλειές
 ἔμεῖς τὶς αἰσθηματικὲς δὲν ἔχουμε
 λόγο ἢ συμφέρο νὰ τὶς ξέρομε.
 Ἄν καὶ πολλὲς φορὲς μποροῦν νὰ χρειαστοῦν.
- Σιρκτόρο : Ὡστόσο τοῦτο τὸ στερνὸ μὴ λησμονήσης.
- Μαρκίων : Οἱ ξένοι ἀπὸ τὴ Ρόδο τί ζητᾶνε;
 Οἱ φρερῆδες μᾶς εἶπαν τὸ Γαλέσιο
 πὼς ὄρισε στὸ Θρόνο ὁ Πάπας...
- Βουστρώνιος : Σωστή 'ναι ἡ εἶδηση. Κι' ἀπρόβλεπτα
 σ' ὦρα κακὴ μᾶς ἦρθανε ἐδῶ πέρα.
 Ὡστόσο σώσαμε τὸ θρόνο κι' εἶναι
 τοῦτο μεγάλο κέρδος.
 Ὁ βασιλιάς τὴν ἔγκριση ἔχει δώσει.
- Μαρκίων : Τί λές, σιρ Κτόρο ντὲ Κυβίδες;
 Χαλᾶν τὰ σχέδιά μας μεμιᾶς.
 Βλέπεις μιὰ λύση μέσα στὸ σκοτάδι;
- Σιρκτόρο : Μιὰ στάλα στὸ ποτήρι του φαρμάκι.
 Ἔτσι ξοφλάμε ἀπ' τὸν Γαλέσιο
 κι' ὕσως μπερδέψουμε σὲ τοῦτο τὴ βασίλισσα.
 Θ' ἀνάψουν οἱ δικοὶ μας ἂν ἀφήσουμε
 μὲ τρόπο τέτοια διάδοση νὰ τρέξῃ.
- Μαρκίων : Σωστά τὸ λὲν πὼς ἔχεις θηλυκὸ μυαλὸ
 κι' εὐκόλες βρίσκεις λύσεις.
 Νὰ τὸ σκεφτοῦμε ψύχραιμα, τὸ βράδυ.
 Ἡ νύχτα πάντοτε βοηθᾷ
 τὶς δευτερές μας σκέψεις.
 Μὰ τί 'ναι ποὺ κουνιέται ἐκεῖ στὸ βάθος;
- Σιρκτόρο : (τρέχει κι' ἀρπάζει τὴ Μαργαρώ)
 Τὸ φυλλοκάρδι τοῦ Βουστρώνιου.
 Ἡ σφήνα τούτη στὶς δουλειές μας.
- Μαρκίων : Μᾶς κατασκόπευες, μικρὴ Ρωμιά;
- Μαργαρώ : Στὰ μάτια μου ἂν τῶνοιωσα τί λέγατε.
 Μπήκα τυχαῖα καὶ τ' ἄκουσα νὰ λέτε:
 Ἡ νύχτα πάντοτε βοηθεῖ.

- Στοὺς ἔρωτες; Τὸ ξέρω.
- Μαρκίων : Νὰ γχορεμιστῆς, σκουλήκι.
 Σίρκτόρο : Ἐγὼ θαρρῶ πῶς λίγο τὸ χρυσάφι
 κολλᾷ τῇ γλώσσα καὶ τὰ χεῖλη.
 Καὶ χάνεται ἡ μιλιὰ καὶ δὲ γνωρίζεις
 μῆτε θυμᾶσαι τί ἄκουσες καὶ τί εἶδες!
- Μαρκίων : Μπορεῖ. Γιὰ πάρε τοῦτα τὰ νομίσματα.
 Κι' ἂν εἶσαι πονηρὴ γυναῖκα θὰ κερδίσης
 ἕνα πουγγὶ χρυσάφι. Πᾶμε.
 (φεύγουν Βουστρώνιος, Μαρκίων, Ντὲ Κυβίδες).
- Μαργαρώ : (φωνάζει ἕνα Βαχλιώτη)
 Ἄν ἔχης πίστη μέσα σου κι' ἀγάπη
 γιὰ τὴν κυρά μας, τρέξε νὰ τὴ φτάσης.
- Βαχλιώτης : Εἶν' περιττὸς ὁ πρόλογος καὶ λέγε.
 Μαργαρώ : Ἦρθε ὁ Γαλέσιος Μόνσολος κι' ὁ ρήγας
 τὸν δέχτηκε στὸ θρόνο δίνοντάς του
 ἕνα σωρὸ προνόμια.
 Εἶναι ὁ Σίρκτόρος ντὲ Κυβίδες κι' ὁ Μαρκίων
 μὲ τὸ Βουστρώνιο συνωμότες γι' ἄλλο.
 Θὰ φαρμακώσουν τὸ Γαλέσιο κι' ἔτσι
 ν' ἀδειάση πάλι ὁ θρόνος. Μᾶς συμφέρει
 τὸ πράγμα ὡς τούτη τὴ στιγμή.
 Μὰ ποιὸν προορίζουν γιὰ τὸ θρόνο;
 Γιὰ τοῦτο θὰ πασκίσω. Θὰ τὸ μάθω.
 Ὡς νὰ γυρίσης θάχω νέα.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΑΞΗ

(Δωμάτιον Ἐλένης στὸν Βασιλοπόταμο)

- Βρωώνης : Κυρά μου, πέρασε πιά ὁ κίνδυνος.
 Τὸ κλίμα ἐδῶ τοῦ τόπου κι' ἡ ἡσυχία
 σοῦ τόνωσαν καὶ πνεῦμα καὶ κορμί.
- Ἐλένη : Γιατρέ, τὸ λὲς στ' ἀλήθεια!
- Βρωώνης : Ἐκπληκτικό. Μιά τέτοια ἀνάρρωση
 δὲν πίστευα, παρόλο πὸν συχνὰ
 θαύματα βλέπουμε στὴν ἀσκησι τῆς τέχνης μας.
 Ἡ Φύση, ἡ ζωοδότρα Φύση ὑπερνεκᾷ
 τῆς νόσου τὴν κακούργα δράση.
 Νικᾷ ὁ ἀγώνας τῆς ζωῆς καὶ πάλιν
 ὀλόδροσο τριαντάφυλλο πετιέται
 ἀπὸ μιὰ φούντα ὡς χιτὲς χλωμὰ φύλλα.
- Ἐλένη : Εὐχαριστῶ, γιατρέ, γιὰ κάθε κόπο σου.
 Θαρρῶ τὸ ἐπάγγελμά σας εἶναι
 ἀνώτερο κι' ἀπὸ τὸν κληρο.
- Βρωώνης : Μὲ κολακεύει ἡ χάρη σου, βασίλισσα.

- 'Ελένη : Είναι ἡ ψυχὴ τὸ πρότιστο στὸν ἄνθρωπο
 γι' αὐτὸ δὲ συζητῶ. Μᾶναι τὸ σῶμα
 τὸ πὸ χειροπιαστὸ στὴν ὑπαρξή μας.
 "Όταν τρυπᾷ τὸ σῶμα ὁ παιδεμὸς —
 τί πόνος εἶναι τί εἶναι πυρετὸς —
 τὸ πνεῦμα ἀδυνατεῖ νὰ ὑπηρετήσῃ
 τὶς ἔντιμες λαχτᾶρες τῆς ψυχῆς.
 Θαρρῶ διπλὰ στὰ ἐγκόσμια προσκολλᾶται
 καὶ θᾶδινε τὴν ἀρετὴ γιὰ μὰ
 χωρὶς καῦμούς τοῦ σώματος στιγμῆ.
- Τροφός : Παιδάκι μου, δὲν κάνει νὰ μιλᾷς
 πολὺ μὲ τέτοια μάλιστα ἔξαψη.
 "Άς ποῦμε γιὰ τοῦ τόπου τὶς δροσιές,
 τὰ καθαρὰ νερά του, τὶς δῶρες
 ποὺ λιμπιστὲς κρεμοῦνται ἀπὸ τὰ δέντρα.
 "Όταν μιλᾷς γιὰ γαλήνὰ τοπία
 διπλὴ γαλήνη παίρνει κι' ἡ ψυχὴ σου.
- Βρωύνης : Κι' εἶναι ἡ γαλήνη πρῶτο φάρμακο
 στὸν κουρασμένο. 'Όρθὰ μιλᾷ ἡ τροφός.
- 'Ελένη : 'Αγαπητῆ μου, πάντα στάθηνες
 πολλὲς φορὲς μητέρα στὸ πλευρό μου.
 Σ' ἐσένα ὀφείλω τὴ ζωὴ ὡς γεννήθηκα,
 σ' ἐσένα τὴν ἀνάθρεψη κι' ἀκόμα
 σ' ἐσένα σκέψεις ἀρεστὲς ὀφείλω,
 σ' ἀνθρώπους καὶ Θεὸ ἀρεστές.
- Βρωύνης : Θαρρῶ σὲ λίγο θὰ μπορῆς
 στὴ Λευκωσία νὰρθῆς πὰ πίσω.
 Αἰσθάνεται ἡ Αὐλὴ τὴν ἔλλειψή σου.
 'Αλλὰ νὰ πάψῃ ἡ ἀγωνία κι' ἡ προσπάθεια.
 Τὰ δυὸ σκοτώνουνε ψυχὴ καὶ σῶμα.
- Βάγια : (μπαίνοντας) 'Ο πάτερ Πέτρος τῶν Μαγκάνων,
 ὁ ξομολογητὴς σας, ἔφτασε, κυρά μου.
- Βρωύνης : "Ε! νὰ πηγαίνω ἐγὼ γιὰτὶ δὲν ἔχω
 σχέση ἀγαθὴ μὲ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ.
 Εἶμαι λιγάκι σκληροτράχηλος
 ἁμαρτωλὸς καὶ τόσον
 ποὺ μοναχὰ ἡ μητέρα μου λιγάκι
 μ' ἀνέχεται. Καὶ πῶς ἀλλοιῶς μπορεῖ...!
- 'Ελένη : Εὐχαριστῶ, γιατρέ. Πολλὰ σοῦ ὀφείλω.
 Παρόλο ποὺ στὸ δόγμα ἀνήκεις
 τοῦ Πάπα, ὥστόσο σ' ἐκτιμῶ
 γιὰ τὴν εὐρεία σου ἀντίληψη καὶ τὸ ἦθος.
- Βρωύνης : "Ω! βέβαια. Δὲ μπορῶ νὰ καταλάβω
 τὶς τόσες τῶν δογμάτων ἔριδες.
 "Ίσως ἡ τέχνη τοῦ γιατροῦ, ποὺ ἀνήκει
 σὲ φίλο καὶ σ' ἐχθρό, νὰ μᾶς δημιουργῆ

- μι' ἀτμόσφαιρα φιλίας πρὸς ὄλους
 μὲς τὴν ψυχὴ μας. Προσκυνῶ. (φεύγει)
- Ἐλένη** : Σὰ θάρθη ὁ Πάτερ Πέτρος θέλω
 μονάχη· νὰ μ' ἀφήσετε. Θὰ πρέπει
 νὰ ἐτοιμαστῶ νὰ κοινωνήσω.
 Νοιώθω στὸ στήθος τόσα βάρη...
 Ἄν ἤξερα τὸ κράτος πὼς στηρίζεται
 σ' ἀγῶνες, δόλους καὶ σ' ἐγκλήματα,
 θὰ προτιμοῦσα τὴ μοναχικὴ ζωὴ.
- Τροφός** : Νὰ μὴ λιποψυχῆς, κυρά μου. Ὁ γιός μου
 ὁ ὀρθόδοξος Θωμᾶς συχνὰ τὸ λέγει
 πὼς ὁποῖος γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ
 καὶ τῆς Ἑλληνισσας πατρίδας πολεμᾷ
 θάχη μιστὸ στοὺς οὐρανούς διπλό.
- Πάτερ Πέτρος**: (μπαίνοντας) Βασίλισσα, παιδί μου, τοῦ ἐκλεκτοῦ
 ὀρθόδοξου μας κλήρου τίς εὐχὲς σοῦ φέρνω.
- Ἐλένη** : Εὐχαριστῶ, πατέρα. Εὐχαριστῶ.
- Πέτρος** : Εἶσαι καλά, δοξάζω τὸν Θεόν, ὑπέρμαχη
 τῆς πίστες μας στὸ δουλωμένο τόπο.
- Ἐλένη** : Τὸ χρέος μου κάμνω πρὸς τὴν πίστη μας
 χωρὶς μιστὸ κι' εὐχαριστίες νὰ θέλω.
- Πέτρος** : Τῆς Λευκωσίας ὁ Ἐπίσκοπος καθημερινὰ
 παράκλησες ἀπόσπελλε στὸν Κύριο
 τὴν κλονισμένη ὑγεία σου νὰ τονώση.
 Στὸ Μονατήρι μας, παιδί δικό σου,
 νυχτοήμερα στίς προσευχὲς γιὰ σένα
 ὄλοι οἱ πατέρες σκύβαμε νὰ σώση
 τὸ καύχημα τῆς πίστες ὁ Θεός,
 ἐσὲ βασίλισσά μας τιμημένη.
- Ἐλένη** : Κοιτάζω τὴ συνείδηση στὸ στήθος μου.
 Ὅταν αὐτὴ χαμογελᾷ νομίζω
 πὼς ὄλο εἰσπράττω τὸ μιστὸ τῆς πράξης μου.
 Ὅταν αὐτὴ μὲ νέφη σκυθρωπάζει
 ψυχὴ καὶ σῶμα παραλύει καὶ χάνω
 τὴν αἴσθηση τῆς ἔντιμης ζωῆς.
 Γιατὶ μονάχα ἡ αἴσθηση μιᾶς ἔντιμης
 ζωῆς μπορεῖ χαρὰ νὰ δίνη κι' εὐτυχία.
- Πάτερ Πέτρος**: Μ' ἐσένα συμφωνῶ, βασίλισσά μου.
 Ἄλλὰ τοῦ Πάπα ὁ κληρὸς θέρειψε ξανά
 κι' ὀλοῦθε μᾶς πιέζει, σὰ βραχιόλι,
 νὰ βγάλῃ τὴν ψυχὴ μας καὶ τὴν πίστη.
- Ἐλένη** : Τὸ νοιώθω κι' ἀγωνίζομαι.
- Πάτερ Πέτρος**: Ἄπο τὴν ἄλλη χάσαμε τοῦ ὀρθόδοξου
 Πατριάρχῃ μας τὴ συνδρομὴ. Καὶ μένουμε
 ἔρημος κόσμος μὲς τὴ μέση τοῦ ἄνεμου.

- Ἐλένη : Ἔρμος κόσμος; Ὅχι! Θὰ παλαίψουμε.
Ἡ πίστη ἔναι τὸ πιδὸ μέγαν ὄπλο.
- Θωμᾶς : (μπαίνοντας)
Τὸν κόσμο ἐτοῦτο ἂν σώσης καὶ κερδίσει
τὴ θέση του στ' Ὁρθόδοξό μας πλήρωμα,
διπλὰ ἐντιμῆς ζωῆς τὴν αἴσθησι
στὰ φυλλοκάρδια σου θὰ νοιώσης, ρήγισσα.
- Ἐλένη : Πῶς ἔτσι ἀπρόσκλητα ἐδῶ βρέθηρες;
Κάτι κακὸ στὴν πόλη γίνεται, γιὰτι
σὲ δύσκολες κι' ἀνώμαλες στιγμῆς φυτρῶνεις.
- Θωμᾶς : Μὰ σώζω τὴν κατάστασι καὶ νᾶμαι
φύλακας ἄγγελος ἐσένα καὶ τῆς μάνας μου.
- Ἐλένη : Πάτερ...
- Θωμᾶς : Ἄς μείνη ὁ Πάτερ Πέτρος.
Εἶναι δικός μας ἄνθρωπος, πιστός.
Τὴν ἀγισσύνη του ἐκτιμῶ καὶ πάντα
διπλὰ ἐκτιμῶ πὸν πρακτικὰ
τὰ δύσκολα προβλήματά μας ἐκτιμᾶ.
- Ἐλένη : Ἄργοπορεῖς νὰ μπῆς στὸ θέμα.
- Θωμᾶς : Ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀρχίζει
ἀπὸ τὴ γῆς. Ἔτσι δὲν εἶναι, Πάτερ;
- Πάτερ Πέτρος : Ὁ ἐπίγειος βίος προετοιμάζει.
- Θωμᾶς : Ἄν χάσουμε τὴν πίστη, χάσαμε
τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Νομίζω
πὼς μάρτυρας τρανὸς εἶν' ὅποιος
τὴν βασιλεία τῶν οὐρανῶν θυσιάζοντας
τὴν χάνει γιὰ νὰ ἀνοίξη δρόμο
στοὺς ἄλλους γιὰ τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ.
- Πάτερ Πέτρος : Παράδοξα μιλάς καὶ λὲς παράδοξους συλλογισμούς.
- Ἐλένη : Πολλὴ ὑποψία στὰ λόγια σου γυρνάει,
Θωμᾶ. Δὲν ξέρω, δὲ μαντεύω, δὲ μπορῶ
τί θᾶχης φτιάξει τρομερὸ γιὰ νᾶχης
τόση στὰ λόγια σου εὐφράδεια νὰ πείσης
κι' ἐμᾶς, μὰ προπαντὸς τὸν ἑαυτό σου.
- Θωμᾶς : Ἀπλούστατα καθάρισα τὸν τόπο
ἀπὸ τ' ἀγκάθια καὶ τριβόλια.
- Ἐλένη : Μίλησε καθαρά, Θωμᾶ γιὰτ' ἔτσι
τὴν ἀγωνία διπλὰ τὴν ἐρεθίζεις.
- Θωμᾶς : Ξεπάστρεψα μὲ τὸ φαρκάκι στὸ πιοτὸ
τὸ σεβαστὸ Λατίνο Ἀρχιεπίσκοπο
Γαλέσιο Μόνσολο πὸν τάραξε
στὴν πίεσι κλήρο καὶ λαό.
(ὁ Πέτρος ξαφνιαίνεται κι' ἀρχίζει νὰ προσεύχεται).
- Ἐλένη : Μὰ τοῦτο εἶν' ἔγκλημα, Θωμᾶ.
Δὲν εἶναι τίμα ὑπερίσχυσι.

- Ἄλλοίμονο ἂν θὰ σώσαμε τὸν τόπο
σπέρνοντας τὸ ἔγκλημα παντοῦ.
- Θ ω μ ᾶ ς : Ἦταν ἀνάγκη. Κάθε ἀργοπορία
θὰ στοιχίζε μιὰ πλήρη ἀποτυχία.
Μέσα σὲ δυὸ μονάχα μῆνες ξέγραψε
ὁ ἐντιμὸς Μόνσολος καμπόσες διατάξεις
τῆς παπικῆς τῆς Βούλας ποὺ ἀφοροῦσε
τὴ δύναμη τοῦ ὀρθόδοξου μας κλήρου.
- Ἐ λ έ ν η : Τόσο δραστήρια δούλεψε στὸν τόπο μας;
Θ ω μ ᾶ ς : Ἀφάνταστα δραστήρια.
Κι' ὅταν θὰ θέριευε ἡ κατάσταση
καὶ θ' ἄρεξε στὸν Πάπα ἡ ὑπόταξή μας,
χάναμε πιά μιὰ πάντα τὸ παιγνίδι.
- Ἐ λ έ ν η : ἜΩ Πάτερ Πέτρο, ἐσὺ ξαγορευτή μου!
Π ά τ ε ρ Π έ τ ρ ο ς : Στὴν ἐκκλησία ὁ ρόλος μου εἶναι
πολὺ μικρὸς γιὰ νὰ σᾶς συμβουλευσω.
Πάντως σὰ πάντα πρώτη στέκει
ἡ ἐγνοια γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία.
Τώρα τὰ μέσα δὲν τὰ καλοσκέφτηκα.
- Θ ω μ ᾶ ς : Δὲν εἶν' δουλειά δική σας.
Δουλειά 'ναι τοῦ μυαλοῦ μου.
- Π ά τ ε ρ Π έ τ ρ ο ς : Βασίζομαι στὴν πίστη σας καὶ στοῦ Θεοῦ
τὴ φώτιση καὶ ἐπίνευση.
Θὰ πάω ἕνα γύρο στὴν περιοχὴ
κι' ὅταν ζητήσης τὴν φτωχὴ μου συντροφιά
θάρθῶ μ' εὐλάβεια γιὰ ν' ἀκούσω
τὸ τί θὰ θῆς νὰ ξομολογηθῆς.
Θεῖο δῶρο ἡ ἐξομολόγησι σὰ θεῖα
τὰ τόσα δῶρα τοῦ Πανάγαθου Θεοῦ.
- Ἐ λ έ ν η : Ὅπως νομίζεις, ἅγιε Πάτερ. (φεύγει ὁ Πέτρος)
'Απότολμα τὰ σχέδιά σου πολὺ, Θωμᾶ.
Τὸ ἔγκλημα ὀρθώνει ἀντίσταση μεγάλη
καὶ δυσκολεύει πιά τὸ ἔργο μας.
'Ἐπάρχει κίνδυνος ν' ἀρχίσουνε τ' ἀντίποινα.
- Θ ω μ ᾶ ς : Ἀρχίσανε τὰ ἐγκλήματα ἀπ' ἐκείνους.
'Ο πορτογάλλος πρίγκηπας, ποὺ μπῆκε
μὲ τὴν εὐχὴ τοῦ Πάπα στὴν Αὐλὴ σας,
εἶν' ὄργανο τῶν παπικῶν πῶχει σκοπὸ
τὴν ἐξουσία νὰ πάρῃ καὶ νὰ βάλῃ
παράμερα τὴ δύναμη τῆς ρήγισσας.
Τοῦτο πιστεύουν καὶ τὸ λένε οἱ Ἰππότες.
- Ἐ λ έ ν η : Ἀπ' ἐξαρχῆς δὲν ἤθελες τὸν πρίγκηπα.
Μὰ ἦταν μιὰ λύση μὲς τὴ δυσκολία μας.
- Θ ω μ ᾶ ς : Δίπλα τοῦ πρίγκηπα γαμπροῦ σου
χέρι τρανὸ τοῦ παραστέκει ὁ Θρόνος

- τ' Ἀρχιεπίσκοπου πὸν σὲ μισᾷ θανάσιμα
γιατ' εἶσαι δυνατόν ἐμπόδιο
κι' ἐξευτελίζεις τὸ τρανὸ κεφάλι του.
- Ἐλένη : Σ' ὄλους τοὺς Φράγκους εἶμαι μισητή.
Μ' ἂν συμφωνᾶμε κάπου, κάπου
εἶναι γιατί φοβοῦνται.
- Θωμᾶς : Λοιπὸν θὰ πρέπη δυὸ νὰ βγοῦνε ἀπὸ τὴ μέση
προτοῦ ἢ ζωὴ σου κινδυνέψη καὶ χαθῆ.
Γαλέσιος καὶ γαμπρός. Τὸν ἕνα τὸ ξεμπερδεψα
μ' ἕνα καλόγερο δικό μας πῶχω
χρόνια στὰ οἰκήματα τοῦ θρόνου ἐγκαταστήσει.
- Ἐλένη : Τὸ πρόβλεψες δαιμονικά.
- Θωμᾶς : Τὸν πορτογάλλο πρίγκιπα στοχάσου
πῶς νὰ τὸ φέρης σὲ μὰ ἀκίνδυνη κατάσταση.
Τὸν καθαρίζω βέβαια...
- Ἐλένη : Ἄ, ὄχι τῆς Καρόττας
τῆς κόρης μου τὸν ἄντρα, π' ἀγαπᾷ.
Ἐτοῦτο θ' ἄναι πιά ἔγκλημα στὸ σπῆτι μου.
- Θωμᾶς : Γι' αὐτὸ θαρρῶ πὼς εἶναι εἰρηνικὸ
ἔργο πολιτικῆς δικῆς σου ἢ ἀφαίρεση
ἀπ' τὸν γαμπρό σου κάθε δύναμης.
Λυποῦμαι νὰ τὸ πῶ πὼς ἔγινε
σὲ δυὸ μονάχα μῆνες κύριος τῆς αἰλῆς
καὶ δίνει διάτες κι' ὑπογράφει κι' ἐκτελεῖ
σὰν νᾶναι αὐτὸ ὁ Κύριος τοῦ νησιοῦ.
- Τροφός : (μπαίνοντας)
Κυρά, Θωμᾶ, μᾶς ἔρχονται ἀπ' τὴν πόλη
Ἰππότες, κληρικοὶ καὶ θ' ἂν καλὸ
ὁ γυιὸς μου κάπου νὰ κρυφτῆ νὰ δοῦμε
ποιά βία τοὺς ἔφερε ἐδῶ κάτω.
- Θωμᾶς : Θᾶμαι στὸ διπλανὸ δωμάτιο. Ἔχω
παντοῦ δικούς μου ἀνθρώπους πὸν γνωρίζουν
νὰ δροῦν στὴν πρέπουσα στιγμή
ὅταν ὁ κίνδυνος θειρέψη. (φεύγει ὁ Θωμᾶς).
- Ἐλένη : Ὀδήγησέ τους μέσα.
Καὶ δυὸ βαχλιῶτες δίπλα μου νὰ στέκουν.
Οἱ ἀνθρωποὶ τοῦ σπιτιοῦ τὴν εἴσοδο
καὶ τὸ περβόλι νὰ φυλᾶνε.
Μισάνοιχτη τὴ πόρταν ἄφησε
γιὰ νᾶναι φανερὸ τὸ καθετί.
- Τροφός : Ἠσύχασε. Τὰ πρόβλεψε ὁ Θωμᾶς,
γιατὶ θαρρῶ πὼς γνώριζε τὸν ἐρχομὸ τους.
Κάτι μισά, μισόλογα τοῦ πῆρα. (ἀνοίγει ἢ πόρτα).
(μπαίνουν δυὸ βαχλιῶτες, ὁ Μαρκίων καὶ Ντέ Κυβίδες)
- Μαρκίων : Βασίλισσά μου εὐγενική, σὲ προσκυνοῦμε.

- Ἐλένη : Καλῶς ὄρισετε, ἄρχοντές μου εὐγενικοί.
- Μαρκίωv : Μετὰ χαρᾶς διαδόθηκε στήν πόλη
 πῶς ξανακέρδισες τὸ θάλλπος σου.
 Ἡ ὑγεία λάμπει στήν πανένδοξη μορφή σου
 κι' ἐπισφραγίζει μὲ χρυσὸ τὴν καλλονή σου.
 Εἶναι χαρὰ μας καὶ χαρὰ τοῦ κόσμου ὀλάκαιρου
 νᾶχη βασίλισσα εὐγενῆ κι' ἐνάρετη
 καθὼς ἐσὺ μὲ τόσες στολισμένες χάρες.
 Τῶν Λουζινάνων ὁ Οἶκος καταλάμπει
 ἔχοντας πρῶτο του διαμάντι ἐσὲ στὸ στέμμα.
 Ἡ σωφροσύνη σου σκλαβώνει τὸν καθένα.
 Γνωρίζουμε τὸ πόσο γνοιάζεσαι γι' αὐτὸ
 τὸν τόπο ποὺ ὅλοι εὐτυχισμένο θέλουμε.
- Ἐλένη : Εὐχαριστῶ γιὰ τὰ εἰλικρινῆ παινέματά σας.
 Ἄρχή μου νὰ δουλεύω γιὰ τὴν προκοπή
 λαοῦ μου κι' ἵπποτῶν κι' ὄλου τοῦ κλήρου,
 καθολικοῦ κι' ὀρθόδοξου, γιὰ νᾶχη
 τὴν ἡσυχία καὶ τὴ χαρὰ τὸ κράτος.
 Πολὺ θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ γνωρίζω
 ποιὸς εὐγενῆς σκοπὸς σᾶς ἔχει φέρει.
- Μαρκίωv : Εἶναι χαρὰ Θεοῦ τὸ μέρος τοῦτο.
 Τὸ ἀντὴληφθήκαμε περνώοντας μέσα
 σὲ καταπράσινα δεντρὰ καὶ κήπους.
 Ἡρεμος τόπος σὰν ἀνασεμιὰ παιδιοῦ.
 Κι' οἱ δουλευτὲς γεμάτοι καλωσύνη
 ὅπως καλὸς εἶναι κι' ὁ κάμπος μὲ τὰ στάχυα.
 Ἄλλὰ ἡ κακούργα ταραχὴ τῆς πόλης
 ἐδῶ δὲν φτάνει νὰ λερώσῃ
 τὴν ἀγιосύνη τῆς ψυχῆς σας.
- Ἐλένη : Συμβαίνει τίποτε κακὸ καὶ δὲν τὸ ξέρω;
- Μαρκίωv : Κακὸ ἢ καλὸ νὰ τὸ χαρακτηρίσω
 βαθιὰ-βαδιὰ δὲ δύναμαι, κυρά μου.
 Κατὰ ποὺ βλέπει ὁ ἄνθρωπος τὰ πράγματα
 καὶ κατὰ τὸν σκοπὸ του κρίνει,
 Γι' ἄλλους κακὸ ἔναι φοβερὸ καὶ γι' ἄλλους
 μὰ λύση ἀπ' τὸ Θεὸ σταλμένη.
- Ἐλένη : Τὸ προτιμῶ νὰ γίνης πιὸ σαφής.
- Σίρκτορο : Μαρκίων, θαρρῶ πῶς πρέπει καθαρὰ τὰ γεγονότα
 στήν ἔντιμη βασίλισσα νὰ ποῦμε.
- Ἐλένη : Αὐτὸ ἀκριβῶς ζητῶ κι' ἀπὸ τοὺς δυό.
- Μαρκίωv : Χηρεύει ὁ θρόνος τῆς Ἀγιᾶ Σοφιάς.
- Ἐλένη : Μὰ ὁ Μόνσολος, παρόλες τίς ἐνστάσεις μου,
 στὸ θρόνο στέκει κι' ἀπολαύει
 τόσα εἰσοδήματα καὶ δόξες.
- Μαρκίωv : Ἦταν, βασίλισσά μου, ὡς τὸ πρῶτ.

Μὰ χτὲς στὸ δεῖπνο ἀπάνω νόσος
βαρεῖά τὴν ἄγια κεφαλή του χτύπησε.

- Ἐλένη : Δὲν ἔπασχε;
- Σίρ Κτόρο : Ἦταν γερός.
- Μαρκίωv : Σπασμοὶ καὶ πυρετὸς στὸ σῶμα του
ὀλονυχτὶς παιδεύσαν δίχως οἶκτο
Πρωτῖ-πρωτῖ, προτοῦ καλά χαράξη,
τὸ πνεῦμα του στοὺς οὐρανοὺς ἐπέταξε.
- Ἐλένη : Λυπήθηκα τὸ δύστηχο, παρόλο
πὺν σχέσεις φιλικὲς δὲν εἶχαμε.
Ὅσοσο ὀφείλω νὰ παραδεχτῶ
πὺς ἦταν ἄνδρας ἔξοχος στὶς γνώσεις,
στὴν ἀρετὴ καὶ στὰ διοικητικὰ.
- Μαρκίωv : (βήχει ὑποπτα).
Λένε πὺς τάχατε οἱ ὀρθόδοξοὶ τοῦ ρίξαν
φαρμάκι στὸ κρασί καὶ τὸν ξεπάστρεψαν
γιὰ νάχουνε τὸ δρόμο ἀφύλαχτο.
- Ἐλένη : Τὸ δόγμα μου προσβάλλεις. Ἄκαιρες
κι' ὑποπτες ὑποψίες δὲ δέχομαι.
- Μαρκίωv : Μὲ συγχωρεῖς. Ὀφείλω νὰ τὸ πῶ,
παρόλο πὺν προσωπικὰ δὲν ἔχω
οὔτε μιὰ τόση δὰ ὑποψία.
Τὸ λέγω γιὰ νὰ δείξω πὺς θὰ πρέπει
μὲ πρόσωπο κατάλληλο νὰ πληρωθῆ
ὁ θρόνος πὺν χηρεύει μὴπως
καινούργιες ταραχὲς μᾶς βροῦνε.
- Ἐλένη : Ἄν καλομάντεψα προτάσεις θάχετε
καὶ θάχα περιέργεια νὰ τὶς ξέρω.
Φαίνουμαι πάντοτε ἀκαμπτη μὰ πάντοτε
τὴν ἄποψη τῶν ἄλλων λογαριάζω.
Ἄν εἴσαστε καλόβουλοι, κι' αὐτὸ τὸ ἐλπίζω,
τὴν πρότασή σας θὰ σκεφτῶ,
χωρὶς αὐτὸ νὰ μὲ δεσμεύη ἀπέναντί σας.
- Μαρκίωv : Δὲν εἶναι πρόταση δική μας τούτη.
Εἶναι μιὰ σκέψη πὺν τὴν κάναμε πολλοὶ
γιὰ ν' ἀποφύγομε στὸ μέλλον φασαρίες.
Καθένας γιὰ τὸ δόγμα του φροντίζει
σὰν πρέπει κάθε χριστιανός.
- Ἐλένη : Ἐτοῦτο τὸ ἐκτιμῶ πολὺ
ἀρκεῖ τὸ κίνητρο νάναί ἔντιμο.
- Μαρκίωv : Προσωπικὰ θαρρῶ πὺς ἔντιμη
στάση στὰ πάντα ὡς σήμερα ἔχω δείξει.
- Ἐλένη : Αὐτὸ τὸ παραδέχομαι.
- Μαρκίωv : Δὲ θὰ βρεθῆ εὐγενὴς ἢ χωρικὸς
νὰ μὲ κατηγορήση γι' ἄνομες ἐνέργειες.

Εἶμαι πιστὸς στὸ δόγμα μου τ' ὁμολογῶ.
Περηφανεύομαι γι' αὐτὸ νομίζοντας
πὼς εἶναι δόγμα ὀρθό. Μὰ σέβουμαι
συγχρόνως τ' ἄλλο δόγμα ἀδελφικά.

- Ἐλένη : Αὐτὸ σὲ δείχνει λογικὸ καὶ τίμιο.
καὶ χαίρομαι πὺν ἀνήκεις στὴν Αὐλή μας,
παρόλο πὼς οὐνε τὰ σπίτια μας
μὲ ἀσήμαντη διαφορὰ στὸ παρελθόν.
- Μαρκίωv : Ἐννοῆς τὴν ἀδελφή μου τὴ Μαρία
πὺν πλέχτηκε ἀθελά της σ' ἔρωτα
μὲ τὸ νεαρό μας τότε βασιλιά,
λυπᾶμαι ἐπίσημα. Καὶ τῶχω πάντοτε
πικρὸ φαρκάκι αὐτὸ τὸ παραστράτημά της.
Παρακαλῶ νὰ ξεχαστῆ παρόλο πὺνταν
πληγή γιὰ σέ τ' ἀναγνωρίζω.
Ὅμως συμπάθεια γιὰ τῆς ἄγουρης
τ' ἀνέντιμο τὸ πάθος πὺν μᾶς κόστισε
τόσο πολὺ σ' ἀξιοπρέπεια καὶ τιμή.
- Ἐλένη : Ὁ χρόνος κί' ἡ ἀπόσταση τὰ ξεγράψε.
Ὅσο κί' ἂν ἔχη πείσμα ἡ μνήμη,
τὸ λογικὸ τὰ φύλλα ξεθωριάζει
σὺν ἥλιος λαμπερὸς τ' ὀλάνοιχτο βιβλίο.
- Μαρκίωv : Αὐτὸ μὲ συγκινεὶ καὶ θάρρος μου γεννᾶ.
- Ἐλένη : Γι' αὐτὸ τὴν πρότασή σου καθαρὰ
θὰ πρέπη πιά νὰ πῆς.
- Μαρκίωv : Θαρρῶ τὸ θρόνο νὰ πληρώσετε
μ' ἕνα δικὸ μας κύπριο τῆς Αὐλῆς σας
εἶναι σωστὸ καὶ δίκιο. Νομίζω
πὼς ἔτσι μιά ἀδικία ξεγράφεται,
μιά δίκαιη ἀδικία κατὰ τὰ ἄλλα.
- Ἐλένη : Δὲ νοιώθω πὼς ἡ πλήρωση τοῦ θρόνου
μιά ἀδικία θὰ σθύση. Ποιά;
- Μαρκίωv : Θᾶταν καλὸ στὸ θρόνο ν' ἀνεβῆ
ὁ Κύπριος Ἀποστόλης ὁ ἀνεψιός μου.
- Ἐλένη : Τί; Ἄ! τὴν προτασή σου θὰ σκεφτῶ.
Κί' ἀφοῦ θαρρῆς πὼς ἔτσι μὲ ἀδικία,
ἀθέλητά του πὺν ἔγινε, θὰ ξεγραφτῆ
θὰ προσπαθῆσω νὰ τοῦ σώσω τὴν τιμή.
- Σιρκτόρο : Μὰ αὐτὸ νὰ ὑπέροχο, βασίλισσα.
- Μαρκίωv : Βασίλισσα, πιστεύουμε στὴ σωφροσύνη σου,
στὴν καλωσύνη τῆς καρδιάς σου πὺν εἶναι
ἡ πὺν μεγάλη ἐπίγεια ἀρετὴ
σὲ ὅλα πιστεύουμε κί' εὐχαριστοῦμε.
- Ἐλένη : Φιλοξενία θὰ βρῆτε στὴν αὐλή μου
γιὰτὶ σὰ φίλους σᾶς προσβλέπω

- μετά ἀπ' τὴ σὺμφρονά σας ὁμιλία.
(φεύγουν κι' ὕστερα μπαίνει ὁ Θωμᾶς)
- Θ ω μ ᾶ ς : Ἡ πρότασή τους ἔξοχη. Στὸ θρόνο
ἐτοῦτο τὸν ἀκόλαστο νὰ βάλουμε
νὰ πέση ἢ αἶγλη τῶν δογμάτων τους.
- Ἐ λ έ ν η : Τί! Συμφωνεῖς μὲ τέτοια πρόταση;
Τὸν νόθο τοῦ συζύγου μου νὰ βάλω
στὸ θρόνο τῆς Ἁγίας Σοφίας, ἓνα ἄσωτο;
Τὴ δίκαιη ἀδικία, ὅπως τὴ λένε, νὰ ξεγράψω;
- Θ ω μ ᾶ ς : Ὅμως αὐτὸ βοηθεῖ τὰ σχέδια.
Κι' ἂν βοηθῆ τὰ σχέδια, ἐκδικεῖσαι
διπλά τὴν ἀπιστία. Κι' ἂν τοῦτος πέση,
ὅπως θαρρῶ, πὺ χαμηλὰ κι' ἀπὸ τὴ λάσπη,
πλερώνεις τ' ἄδικο μὲ δίκαιη πράξη
πὺ ἢ πράξη δίκαιη τιμωρεῖ.
- Ἐ λ έ ν η : Στὰ σοβαρὰ μιλάς; Ἄστεία σὲ τέτοιες ὥρες
θολώνουν τὴ διάθεση.
- Θ ω μ ᾶ ς : Στὰ σοβαρὰ μιῶ.
Στὸ κάτω-κάτω λίγο χρόνο θὰ χαρῆ
τοῦ θρόνου του τὴ λάμψη καὶ τὴ δύναμη.
Τὴν ὑποψία θ' ἀνάψω τάχατε πὺ κάποιος
ἂ ὁ Γιάκουμος τοῦ Γούρρη πὺ σκοπεῖ
τὸν Ἀποστόλη καθαρίζοντας νὰ βάλῃ
τὸν ἀδελφὸ του τὸ Θωμᾶ στὸ θρόνο.
Ἔτσι ὁ ἀπίθνος μας νόθος θὰ σκοτώσῃ
ἄφοβα τὸν βισκούντη Γιάκουμο.
- Ἐ λ έ ν η : Ἐγκλημα πάνω σ' ἔγκλημα λοιπόν.
- Θ ω μ ᾶ ς : Ἐγκλημα πάνω σ' ἔγκλημα . Θὰ δείξω
τὸν παπισμὸ σαθρὸ κι' ἐπίφοβο.
Τότε θὰ βροῦμε τὸ ἔδαφος νὰ μπῆ
ὀρθόδοξος Ρωμὸς στὸ θρόνο.
Κερδίζουμε χωρὶς ἑμεῖς νὰ βᾶψουμε
σ' αἷμα δίκαιου ἢ ἄδικου τὸ χέρι.
- Ἐ λ έ ν η : Θαυμάζω πόσο ἢ σκέψη σου εὐκόλα
περνᾶ τις περιστάσεις κι' ἄλλες φτιάχνει
κι' ἀπάνω βγαίνεις σὰν τὸ λάδι.
- Θ ω μ ᾶ ς : Στὸν ἄξιο σου πατέρα, τὸ Δεσπότη τοῦ Μοριᾶ,
Θεόδωρο, τοῦ Ἑλληνικοῦ κι' Ὀρθόδοξου
τῶν Παλαιολόγων Οἴκου, ὑπόσχεση ἔδωκα
κατάληψη τοῦ βασιλείου αὐτοῦ τῆς Κύπρου.
Νόμιμα μέσα, εἰρηνικά, δουλεύω.
- Ἐ λ έ ν η : Καὶ λὲς αὐτὰ πὺ κάνεις
νόμιμα κι' εἰρηνικά;
- Θ ω μ ᾶ ς : Ἄν τώρα οἱ περιστάσεις μὲ βοηθοῦν
καὶ τὸ ἔγκλημα τῶν ἄλλων ὀμαλὸ

τὸ δρόμο ἀνοίγει, τί πειράζει;
Θαρρῶ μὲ τοῦτο θὰ χαρῆ κι' ὁ ἄντρας σου
πὺ μυστικά ἀγαπᾷ τὸ νόθο του Ἀποστόλη
καρπὸ τ' ἀνόμου του ἔρωτα ἄδικα
τυραγνισμένο ἀπὸ δικό του λάθος.

Ἐλένη : Νὰ γίνῃ κληρικός.....νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ μέσον.
'Αφοῦ τὰ πράγματα ἔτσι θέλουνε
ἄς εἶναι αὐτὰ τὰ πράγματα ὁδηγὸς μας,
παρόλο πὺ ἀμφιβάλλω στὴν ἀξία τους.
Αἰσθάνομαι πὺς τοῦτος θάναί ἐμπόδιο.
τώρα ἢ μετὰ, στὰ σχέδιά μας. Προαίσθηση;
Καλὰ-καλὰ δὲν ξεχωρίζω τί εἶναι.

Τροφός : Ὁ βασιλιάς, κυρά μου, μὲ τὸν κοντοσταύλη
σὲρ Καρσερά Σουὰρ καὶ τὸ Βουστρώνιο.

Ἐλένη : Θωμᾶ, πιά χάσου ἀπ' τὸ παλάτι.
'Απ' τὸ περβόλι πάρε τοὺς ἀνθρώπους σου,
μαζὶ καὶ τὸν ἑξαγορευτή μου τῶν Μαγκάνων.
'Ο Καρσερά Σουὰρ μυρίζομαι
πὺς κάτι κρύβει μὲ τοὺς τρόπους του.
(φεύγει ὁ Θωμᾶς)

Βαχλιώτης : Ὁ βασιλιάς!

Βασ. Ἰωάννης : (μπαίνοντας)
Βασίλισσά μου τιμημένη, στέμμα μου
καὶ δόξα μου αἰωνία, χρυσή μου (τὴ φιλᾶ).

Ἐλένη : Διαμάντι στῶν Λουζιανῶν τὸν Οἶκον,
ἔξοχε σύζυγε καὶ φίλε, καλῶς ἦλθες.

Βασ. Ἰωάννης : Ἡ δύσκολη ζωὴ τοῦ παλατιοῦ,
τοῦ κράτους οἱ ὑποθέσεις πὺς κουράζουν
δὲν ἄφησαν τὴν σκέψη μου μακριὰ σου.

Ἐλένη : Αὐτὸ μὲ εὐχαριστεῖ παρόλο
πὺς ξέρω τὴν ἀγάπη σου.

Βασ. Ἰωάννης : Ὅποια γεγονότα, πὺς συντάραξαν
τὴ Λευκωσία, μοῦ δεῖξαν τί διαμάντι
εἶσαι στὶς δύσκολες στιγμὲς κοντὰ μου.
ὦ! τί χαρὰ, κοκκίνισες ἐδῶ, χαρὰ μου.
Ἔχει μιὰ λάμψη ἢ ὄψη σου σὰν τὸ φεγγάρι.
Εἶμαι εὐτυχὴς πὺς ξαναβρῆκες γρήγορα
ἐκείνη τὴν παλιὰ ἀνθηρότητά σου.

Ἐλένη : Ὅταν τὸ λὲς ἐσὺ πιστεύω, ρήγα μου,
ρήγα τοῦ βασιλείου καὶ τῆς καρδιάς μου.
'Αλλὰ τί βλέπω; Ἀσπρίσανε οἱ κροτάφοι σου;

Βασ. Ἰωάννης : Ἄπ' τὴ δική σου ἀγάπη κι' ἔγνοια.

Ἐλένη : Μὴν εἶσαι τόσο πλούσιος στὸ κολάκευμα.
'Εμένα ἀρκεῖ ἡ ἀγάπη σου παρὰ
τὰ χίλια λόγια τοῦ ἔπαινού πὺς, ἂν κρύβουν

μιά στάλα ἀλήθεια, φαίνονται νὰ θέλουν
μ' ἓνα σωρὸ ψευτιῆς νὰ γονατίσουν
τὴν σὸφρονα ψυχὴ μου. Μὰ ναι! μὴ βιάζεσαι.

- Β α σ. Ἰ ω ά ν ν η ς : Μὰ δὲν πιστεύεις πόσο ειλκρινῆς
μαζί σου ὁ βασιλιάς ἐστάθηκε καὶ στέκει!
'Ἡ πίστιν μου 'ναι ὑπέροχος καμπάνα
ποὺ διαλαλεῖ στὰ πέρατα τί ἀγάπην ἐδῶ
στὰ στήθη μου γιὰ σένα κρύβω!
- Ἐ λ έ ν η : Τὰ παραπτώματα τῆς νιότης τότε;
- Β α σ. Ἰ ω ά ν ν η ς : Παλιὰ στραβοπατήματα ποὺ δείχνουν
μὲ τὴν μετάνοια πόση ἀγάπην
γιὰ σένα ἀπόκρυβα στὰ στήθη.
- Ἐ λ έ ν η : Πάντα γλυκὰ μιλάς καὶ ταπεινὰ
ὄταν ἐκεῖνα σοῦ θυμίζω,
τοὺς ἔρωτές σου τοὺς τρανοῦς.....!
- Β α σ. Ἰ ω ά ν ν η ς : Δὲ λέω, πολὺ σέ πίκρανα. Μὰ ἐσύ
τὰ πλήρωσες διπλά καὶ τριδιπλά!
Ναί! νοιώθω δίκην πὼς εἶχες πὰ γιὰ ὅλα,
πὼς εἶχες δίκαιο περισσὸ καὶ δὲ παραπονιέμαι.
- Ἐ λ έ ν η : Τὴν ἀδικία μου ἀναγνωρίζω σήμερα.
'Ἔστω κ' ἀργὰ ἢ συνείδηση ξυπνάει
κ' ἀποκατάσταση ζητᾷ σὰν πρέπει.
Ναί. Ναί, ἐκλεκτὲ τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδιάς μου.
Μιὰν ἀδικία μου θάθελα νὰ σβύσω.
- Β α σ. Ἰ ω ά ν ν η ς : Παραξενεύουμαι μὰ τὸ Θεὸ
ὄταν μιλάς πὼς τάχα ἀδίκησες κανένα.
- Ἐ λ έ ν η : 'Αδίκησα πολὺ, τ' ὁμολογῶ.
- Β α σ. Ἰ ω ά ν ν η ς : Τῆ σωφρονά σου δράση ἀκολουθῶ
πιστὰ σὰ σκιὰ τὰ πράγματα.
Ποιὸς εἶπε πὼς ἀδίκησες ἐσύ;
Τὸ στόμα του ποτὲ δὲ θὰ μιλήσῃ
ἂν τέτοιο λόγον ἄπρεπο γιὰ σένα,
ρῆγισσά μου, ἄστοχά του πῆ.
- Ἐ λ έ ν η : Τὸ στήθος μου τὸ λέγει, βασιλιά μου.
- Β α σ. Ἰ ω ά ν ν η ς : Εἶναι γιὰ μένα προσβολή.
- Ἐ λ έ ν η : Ἡσύχασε. Ἀποφάσισα νὰ σβύσω
τὴν ἀδικία ἀπ' τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς μου.
Τὸν Ἀποστόλῃ κληρικὸ θὰ κάνω
καὶ σὲ παρακαλῶ στὸ θρόνον νὰ τὸν βάλῃς
τοῦ Ἀρχιεπίσκοπου ποὺ σήμερα χηρεύει.
- Β α σ. Ἰ ω ά ν ν η ς : Μὰ ποιὸς τὴ σκέψη μου ἤρθε καὶ εἶπε;
- Ἐ λ έ ν η : Κι' ὅλες τὶς πρόσοδες νὰ δώσουμε
καθολικῶν καὶ ὀρθόδοξων ναῶν.
Νομίζω πὰ ἔτσι πὼς ξεγράφω
τὴν ἀδικία ποὺ σῶρεψα στ' ἀθῶα

τὰ νιάτα του, τυφλή ἀπ' τὸ πάθος.

Βασ. Ἰωάννης: Ἐκπλήττομαι. Μὲ σώζεις. Πῶς νὰ πῶ!
θὰ στὸ χρωστῶ γιὰ χάρη τέτοια χάρη.
Νόθο παιδί μᾶναι παιδί δικό μου.
Κι' ἦταν ἀθῶος στὸ ἔγκλημα μου.

Ἐλένη : Ἀθῶος βλαστὸς ἐγκλήματος.

Βασ. Ἰωάννης: Σ' εὐχαριστῶ. Θὰ μοῦ δοθῇ κι' ἐμένα
ἢ χάρη νὰ τοῦ δώσω μὰ τιμῇ.
Κι' αὐτὸς διπλὰ θὰ σεβαστῇ τὴν κρίση σου
τὴν ἀρχαγγελικὴ σου. Εὐχαριστῶ.
Βουστρώνιε, στείλε μιά γραφὴ στὴ Λευκωσία.

Βαχλιώτης : Μὲ σεβασμὸ ὑποβάλλω πὼς ἐδῶ
μὲ τὸν Μαρκίωνα, τὸ θεῖο του, ὁ Ἀποστόλης
ἦρθε τὰ σέβη του στὴ ρήγισσα σὰν πρέπει
γιὰ τὴν ἀνάρρωσή της νὰ ὑποβάλῃ.

Ἐλένη : Ἐδῶ; Καλὰ τὴν στρῶσαν τὴν παγίδα.

Βασ. Ἰωάννης: Ἐδῶ; Νὰρθῇ. Ἡ βασίλισσα τὸν θέλει,
θὰ τὸν τιμῆσῃ ἀντάξια τοῦ γονιοῦ του.
(ὁ Βουστρώνιος φεύγει)

Ἐλένη : Ἐσένα δηλαδή. Γιατὶ θαρρῶ
πὼς ἢ λεγόμενη σου ἀντάξια
μὲ τέτοια δὲν τιμᾶται μὰ.....

Βασ. Ἰωάννης: Ἀγάπη μου, τὸ λόγο παρεξήγησες.
Ἡ τυπικότητα πολλὰς φορές,
ἄκαιρους λόγους φέρνει.
Συγχώρεσε! δὲν ξέρω πὰ τί λέω.

Ἐλένη : Ὅλα σου συγχωρῶ γιατί ἢ καρδιά σου
σὰν τὸ χρυσάφι ἀστράφτει κι' εἶναι
γλυκειὰ ἀπ' τὴν καλωσύνη σὰν τὸ μέλι.
Ἀδυναμία, τὸ ξέρω, νοιώθουμε ὅλοι
ξεχωριστὰ στ' ἀδύνατα παιδιά μας.
(μπαίνουν ὁ Βουστρώνιος ὁ Μαρκίων, ὁ Ἀποστόλης
καὶ ὁ Ντὲ Κυβίδες).

Βασ. Ἰωάννης: Ἐλα, Ἀποστόλη, κι' ἡ βασίλισσα,
ἢ τιμημένη Ἐλένη τοῦ Οἴκου
τῶν Λουζινιανῶν, τιμᾶει τὸ ἦθος σου
καὶ τὸ καλὸ ὦς! τὰ σήμερα ὄνομά σου
κι' Ἀρχιεπίσκοπο σὲ ὀρίζει Κύπρου
μ' ὄλες τίς πρόσοδες καὶ τίς τιμές.

Ἀποστόλης : Εὐχαριστῶ τὴν Ὑψηλότητά της, Κύριε,
κι' ἐσᾶς τῆς Κύπρου καύχημα
γιὰ τὴν τιμῇ ποὺ σήμερα μοῦ δίνετε.
Τὸ βάρος τέτοιας θέσης θὰ κρατήσω
ἀντάξια τῶν ἐλπίδων σας γνωρίζοντας
τὰ χρέη καὶ τίς βαρεῖές της δυσκολίες.

- Ἐλένη : Αὐτὸ τὸ ἐλπίζω· ἀλλοιώτικα ἔγκριση
δὲ θάδινα γιὰ τέτοια θάση.
Ἔχεις καλὸ ὄνομα, παρόλο ποῦσαι
νέος πολὺ, σχεδὸν παιδί.
Τὸ πρόωρό σου τὸ μέστωμα ἐκτιμῶ
κι' εὐχουμαι σύμβουλος καλῶν νὰ εἶσαι.
- Ἀποστόλης : Σύμβουλος ἔξοχος γιὰ μένα αὐτὸς
ὁ Σίρ Κτόρο Ντὲ Κυβίδες εἶναι.
Ἐντιμος ἄνθρωπος, ἱππότης σας πιστός,
ποῦ στάθηκε ὁδηγὸς στὴν ἀρετὴ
τότε στὰ πρώτα βήματά μου.
Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ μὲ τὴ σειρὰ μου θάθελα
ἀντάξια πληρωμὴ νὰ τοῦ δοθῇ
ἀπ' τὴ δική σας χάρη. Θάναι
τιμὴ γιὰ σᾶς, τιμὴ γιὰ μένα
ποὺ τόσο σήμερα τιμᾶτε.
- Βασ. Ἰωάννης : Ν' ἀκούσουμε, Ἀποστόλη, τί προτείνης.
Θᾶχης μιὰ πρόταση σαφῆ γιὰ νὰ μιᾶς.
- Ἀποστόλης : Σὰν ἔμπνευση τὴν ὥρα αὐτὴ τὴ νοιώθω
τὴν πρόταση στὰ στήθη μου. Θαρρῶ
θάναι τιμὴ στὸν Σίρ Κτόρο ἂν γίνῃ
βισκούντης πιά πιστός κι' ἀγαπητός.
- Μαρκίωv : Αὐτὸς τοῦ ἐδίδαξε τὴν ἀρετὴ,
τοῦ γύμνασε τὸ σῶμα καὶ τὸ θάρρος
τοῦ φύτεψε μὲς τὴν ψυχὴ.
- Ἀποστόλης : Δεύτερος στάθηκε πατέρας μου
κοντὰ στὸ θεῖο Μαρκίωνα.
- Μαρκίωv : Στους κηδέμονες μας δεφίλουε πολλά.
- Ἀποστόλης : Θᾶλεγα ἐγὼ τὸ πᾶν.
- Ἐλένη : Ἐλεύθερα ἀποφάσισε, Ἰωάννη.
- Βασ. Ἰωάννης : Θὰ γίνῃ. Δόστε μου τὸ ξίφος. (τοῦ τὸ φέρουν)
'Ορθὸ 'ναὶ νὰ τιμᾶς αὐτοὺς
ποὺ ἔντιμες πράξεις ἔχουν κάμει.
Κι' ἡ καθοδήγησή στὴν ἀρετὴ 'ναὶ
ἔντιμη πράξη ἀπὸ τίς πρώτες. (στὸν Κτόρο)
Σ' ἀνακηρύσσω Σίρ Κτόρο Ντὲ Κυβίδες ὡς
βισκούντη τῆς Λευκωσίας καὶ σὲ τιμῶ σὰν πρώτο
τιτλοῦχο στὴν Αἰλὴ μου. Ἐλπίζω
πιστὰ νὰ φέρῃς κι' ἔντιμα τὸν τίτλο.
(ὑποκλίνεται ὁ Κτόρο).

ΤΡΙΤΗ ΠΡΑΞΗ

(Αἴθουσα δεῖπνου στὸ σπίτι τοῦ Θωμᾶ Πελοποννήσιου).

- Θωμᾶς : Βερούκοκό μου μυρωδάτο, πάψε
νὰ κλαψουρίζῃς σὰν τρυγόνι μὲς τὰ θάμνα.

- Μαργαρίτα : Τὸ τόλμημά μου 'ναί μεγάλο
κι' ἄς τὸ προστάξει κι' ἡ καρδιά.
- Θωμᾶς : Χρυσό μου, καρυδάτο μου,
ὁ Σίρ Σουάρ ὁ κοντοσταύλης σύζυγός σου
μήτε μπορεῖ νὰ μυριστῇ τὸ γίασεμί
ἐσένα καὶ νὰ νοιώση τὴν ἀξία.
- Μαργαρίτα : Μὲ γέμισες γλυκόλογα
μὰ ἄσε τὸν κοντοσταύλη κατὰ μέρος.
- Θωμᾶς : Κι' ὅταν συχνὰ-πυκνὰ μυρίζεσαι,
κι' ἂν γίασεμί διπλό, βαρύνεσαι
καὶ στὰ στερνὰ τὴν αἰσθησή σου χάνοντας
ἄλλην ὁσμὴ ἀπ' τῆς σαρκὸς δὲν παίρνεις.
- Μαργαρίτα : Τὰ παραλές, ἐκτὸς ἂν θές νὰ μὲ πεισιμώσης
καὶ σ' ἄλλο κίνδυνο κι' ἄλλη πλεκτάνη
νὰ μὲ τυλίξης δίχως νὰ μπορῶ
ν' ἀντισταθῶ. Τῶνα κακὸ τ' ἄλλο κακὸ
γραμμὴ ξοπίσω τοῦ ἄλλου ἀκολουθεῖ.
- Θωμᾶς : (πίνοντας) Σὰν πάρη τὸν κατήφορο τὸ σῶμα
πότε δεξὰ χτυπᾷ, πότε ζερθὰ
ὥσπου νὰ φτάση κάτω νὰ ἡσυχάση.
- Μαργαρίτα : Τόσο φτηνὰ μὲ ὑπολογίζεις, κύριε;
Θωμᾶς : Μά, Μαργαρίτα, ἀγάπη μου, γιὰ μένα
μιλῶ καὶ λέω κατρακυλίσματα τὶς δούλεψες
γιὰ τὴ βασίλισσα πού κάνω.
Ὅμως μιὰ μέρα, ὡς βολευτῇ τὸ καθετί,
θ' ἀποσυρθῶ στ' ὠραῖο μου παλατάκι
καὶ θᾶχῳ ἐσένα στὸ πλευρό μου ἀρχόντισσα
σιπτιοῦ, καρδιάς καὶ δυὸ παιδιῶν.
- Μαργαρίτα : Τρέχεις πολὺ, Θωμᾶ. Καθολικὴ στὸ θρήσκειμα εἶμαι.
Κι' ὁ Καρσεράς
ἔτσι φτηνὰ τ' ἀπόκτημα δὲ δίνει.
- Θωμᾶς : Ἐπάρχουν τρόποι χίλιοι δυὸ
καὶ θρήσκειμα κι' ἀντίσταση συζύγου
νὰ προσπεράση κάποιο χέρι σπιβαρό.
- Μαργαρίτα : Τὸ ἔγκλημα. Τρέμω καὶ νὰ τὸ σκεφτῶ.
Νὰ κοιμηθῆς στὸ πλάι του νόμιμα
μὲ τοὺς δεσμοὺς τοῦ γάμου κι' ὅταν
θελήσης σ' ἄλλη ἀγάπη νὰ πλεχτῆς
νὰ πρέπει πρῶτα νὰ σκοτώσης
μὲ τρόπο δολερὸ τὸν ἄντρα σου,
ποῦ ἔντιμο κράτηξε τὸ λόγο του
σὰ σύζυγος κι' ἀφέντης καὶ πατέρας!
- Θωμᾶς : Ἀγάπη μου, πῶς πάνω ἀπὸ τὰ τέτοια
ποῦ σου ἀραδιάσαν οἱ δασκάλοι κι' οἱ παπάδες
ἡ ἀγάπη στέκει πρῶτος ἦμιος
δικαιοκρίτης καὶ Θεός.

- Μαργαρίτα : 'Απάνω ἀπ' ὄλα βάζεις μιὰν ἀγάπη
κι' ἄλλοῦ κοιτάζει τὸ μυαλό σου.
- Θωμᾶς : Στὸ κάτω-κάτω ὀρθόδοξη σὲ κάνω.
Κι' εἶν' τὸ διαζύγιον εὐκόλο στοὺς ὀρθοδόξους.
Μὲ τὴ βοήθεια τῆς βασίλισσας χωρίζετε
καὶ παντρευόμαστε τὰ δυό, χωρὶς
ἐγκλήματα καὶ τὰ ὅμοια ποὺ φοβᾶσαι,
παρόλο ποῦναι τούτα πιά ἡ ἠθικὴ
σ' ἐτοῦτο καὶ στὸν γύρω κόσμο.
- Μαργαρίτα : Μὰ ὁ Καρσερὰ Σουὰρ ἀγάπη δείχνει
κι' ὑπακοὴ κι' ἐκτίμηση στὴ ρήγισσα
δουλεύοντας πιστὰ στὴν κάθε της δουλειά.
Πῶς μ' ἄλλο νόμισμα ἕπουλο ἡ βασίλισσα
πιστὸν ὑπάκουο θὰ πλερώσει;
- Θωμᾶς : 'Ο Καρσερὰ Σουὰρ στὴ ρήγισσα ὑπακούει
γιατὶ γνωρίζει πῶς αὐτὴ κρατᾶ
τὸ χαλινὸ τοῦ κράτους καὶ διευθύνει.
Γιὰ τοῦτο κάνει τὸ φιλέλληνα
κι' ὄλο γιὰ τοὺς ὀρθοδόξους μιᾶ μὲ καλωσύνη,
σάμπως ἔμεῖς τὸν οἶκτο του ζητοῦμε.
- Μαργαρίτα : Ἔχει ἐξυπνάδα ὁ ἄντρας μου.
- Θωμᾶς : Κι' ἔχει μιὰ τέτοια νόστιμη γυναικία,
καθάριο ἀσήμι, λαμπερὸ σὰν ἄστρο,
καὶ στοῦ βισκούντη ντὲ Κυβίδες τὴ συμβία
τσαλαβουτᾶ σὰν κοκοράκι μαδημένο.
Ποῦναι τὸ σθένος τοῦ ἄντρα κι' ἡ παλληκαριὰ
κι' ἡ παρρησία ποὺ κουνουνίζει
καὶ λέει πῶς ἔχει θέση πὰ στὴ γῆ;
- Μαργαρίτα : Τοῦ ντὲ Κυβίδες τὴν Ξανθὴ Τζουάννα;
Τούτη ποὺ βάφει τὰ μαλλιά νὰ φαίνεται
ζωγραφιστὴ μαντόνα ἀπὸ τὴ Ρώμη;
- Θωμᾶς : Ἐτούτη ποὺ καμώνεται τὴν Παναγία
καὶ μπαίνει στὴν Αὐλὴ λυγίζοντας
δεξὰ-ξερθὰ τὸν ἄσκημο λαμό της.
- Μαργαρίτα : Μὰ τούτη λέει πῶς τάχατες κοιτάζει
τὴν κάθε κίνησην ἐσᾶς τῶν ὀρθοδόξων
καὶ μολογᾶ τα στὸν βισκούντη, ποῦναι
μὲ τὸν Μαρκιῶνα κι' Ἄποστόλη οἱ πρῶτοι
τοῦ παπικοῦ θρησκευήματος προστάτες.
- Θωμᾶς : Τὸ ξέρω πῶς μ' αὐτὸ τὸν τρόπο μπῆκε
στοὺς κύκλου σας μὰ τᾶπλεξε, κυρὰ μου,
μὲ τὸν ἀφέντη σύζυγό σου πὶδ γερὰ
πληροφορίες νὰ παίρνη. Κι' ἴσως
μὲς τὴ παγίδα τῶν Λατίνων νᾶπεσε
κι' ὁ δύστηχος ὁ κοντοσταύλης δίχως
νὰ βλέπη πῶς τὸ σπίτι του διαλύεται.

- Μαργαρίτα : Θὰ μού πλερώσουν ἀκριβὰ τὴν προσβολή!
Στ' ὀρκίζουμε θὰ δῶ πῶς μούχει πλέξει
ὁ προκομένος ἄντρας μου κι' εὐτὺς
θὰ στείλω μήνυμα σ' ἐσέ, Θωμᾶ.
- Θωμᾶς : Τώρα μού φεύγει ἡ δυσθυμία, γιατί
στ' ὀμολογῶ, πῶς σέ κοιτοῦσα μὲ ὑποψία,
ὅταν τ' ἀνακατώματα τοῦ ἀντρός σου
οἱ ἀνθρώποι μου μὲ πληροφοροῦσαν.
Τᾶχατε λέω κι' ἡ Μαργαρίτα, τ' ἄστρο
κι' ἡ ἀγάπη τῆς καρδιάς μου, νᾶναι
μὲ τούτους τοὺς ἀχρείους μὰ πάστα;
- Μαργαρίτα : Καὶ τόλμησες, Θωμᾶ, νὰ κινδυνεύσης
μὲ τέτοια γνώμη τὴν ἀγάπη μου καὶ τὸ ἦθος μου;
- Θωμᾶς : Μὲ συγχωρεῖς, ἀγάπη, Μαργαρίτα μου.
Ταπεινωμένος σοῦ ζητῶ συγγνώμη.
Κι' εὐχαριστῶ ἀπ' τὰ βάθη τὸν Θεό,
γιὰ τὴν πολλή σου φρόνηση καὶ πίστη
πρὸς τὴν τρανὴ βασίλισσα κι' ἐμένα.
- Βαχλιώτης : (μπαίνοντας) Ἡ μάνα σου βιαστικὴ στὸ σπίτι
ἔφτασε, ἀφέντη, καὶ σέ θέλει.
- Μαργαρίτα : Πωπὼ! ἂν μὲ δῆ πιά χάθηκα.
Εἶν' αὐστηρὴ ἡ μητέρα σου καὶ τρέμω
τ' ἀγριωπό της βλέμμα. Κρύψε με.
- Θωμᾶς : Ἔμπα στὸ διπλανὸ δωμάτιο. Μιὰ κουρτίνα
βαρεῖα ἀποκρύβει τὴ ντουλάπα. Πίσω
κρύψου καὶ σιωπή. (ἡ Μαργαρίτα φεύγει)
- Τροφός : (μπαίνοντας) Γυιέ μου Θωμᾶ, μονάχος τρῶς;
- Θωμᾶς : Καλῶς τηνε τὴ μάνα.
- Τροφός : Πῶς θᾶθελα κοντά σου κάθε μέρα
μονάκριβο παιδί μου γᾶμαι, νὰ σέ βλέπω!
Μὰ τὸ παλάτι ποῦ καιρὸ νὰ μᾶς ἀφήση!
- Θωμᾶς : Ὅπως κι' ἐμένα, μάνα.
- Τροφός : Λυποῦμαι τὴ βασίλισσα μονάχα
τώρα ποῦ ἐχθροὶ πολλοὶ τὴν τριγυρίζουν.
- Θωμᾶς : Καὶ πότε λείψανε οἱ ἐχθροί;
- Τροφός : Ἄ! Τᾶμαθες; Ὁ πρίγκηπας γαμπρός της
δασκαλεμένος θᾶναι ἀπ' τοὺς Λατίνους
καὶ κάθε μέρα κάτι μηχανεύεται
τὴν ἐξουσία νὰ πάρη ὀλόκληρη
στὰ δύο του χέρια. Ὁ Ἀποστόλης
τῶν παπικῶν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ στέλλει
κάθε στιγμὴ μηνύματα καὶ δίπλα
ὁ Ντὲ Κυβίδες κι' ὁ Μαρκίων τοῦ παραστέκουν.
Σφίγγει ὁ κλοιὸς τριγύρα τῆς βασίλισσας.
- Θωμᾶς : Τὰ ξέρω, μάνα, κι' ὄλο καταστρώνω

- τοῦτο καὶ τ' ἄλλο σχέδιο ὅσπου νᾶβρω
τὴν εὐκαιρία νὰ δράσω.
Μὰ πείσε τὴ βασίλισσα
πέρα τὸν πρίγκηπα νὰ στείλῃ
σ' ἄλλο παλάτι, μοναχό.
- Τ ρ ο φ ό ς : Εἶναι κουβέντα αὐτῆ; Ἡ Καρλόττα
μονάκριβο παιδί της εἶναι.
Τὰ μάτια της θὰ θέλῃ νὰ κοιτάξῃ.
- Θ ω μ ᾱ ς : Ἄλλος δέν εἶναι τρόπος νόμιμος.
Ἔτσι καιρὸ θὰ βρῆ νὰ ξαναπάρῃ
στὰ χέρια της τὶς τρέχουσες εὐθύνες.
Σιγά-σιγά θὰ χάσῃ ὁ πορτογάλλος πρίγκηπας
τὴν ἐπαφὴ μὲ τὶς δουλειὲς τοῦ κράτους
καὶ θ' ἀσχολῆται πὰ μὲ τὶς πλεκτάνες.
Ἐκεῖ τὸν πιάνω σὰ λαγὸ στὴ φάκα.
Μὰ μέσα στὸ παλάτι δυσκολεύουμαι.
- Τ ρ ο φ ό ς : Θάρθῃ σὲ λίγο ὁ ἱερομολογητῆς
ὁ Πάτερ Πέτρος τῶν Μαγκνάνων.
Θαρρῶ πὼς κάτι σοβαρὸ συμβαίνει,
γιατ' εἶδα τὴ βασίλισσα καὶ τὸν δεσπότη μας
ποὺ χθὲς ἀπ' τὶς Σολιὲς ἐπέστρεψε.
- Θ ω μ ᾱ ς : Παράξενο. Ὁ δεσπότης εἶπε
πὼς θὰ μᾶς λείψῃ κάμποσο καιρὸ.
Φοβόταν μήπως στὶς πλεκτάνες μας
πὼς θὰ κατηγοριότανε σὰ μέτοχος.
Δὲ δέχεται μ' ἐγκλήματα νὰ ὑψώσουμε
τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ. «Πολλοὶ ἔναι οἱ κλητοὶ
μὰ λίγοι λίγοι, οἱ ἐκλεκτοὶ»
φωνάζει σὰν τοῦ πῦμε δυὸ-τρεῖς λέξεις.
- Τ ρ ο φ ό ς : Ἔχει κι' αὐτὸς μυαλὸ καὶ πίστη.
Μπορεῖ τὸ δίκαιο καλύτερα ἀπὸ ἐσένα,
τὸ κοσμικόν, ἐτοῦτος νὰ γνωρίζῃ.
- Θ ω μ ᾱ ς : Μάνα, μᾶς σφίγγουν τὴ θηλιὰ
κι' ἐμεῖς μὲ τὸ Βαγγέλιο ἂν πᾶμε
μάρτυρες θὲ νὰ γίνουμε μὰ πᾶνε
τὰ δόγματά μας σὰ σφαχτὰ σὲ πανηγύρι.
- Τ ρ ο φ ό ς : Δὲ νοιώθω τί μοῦ λέξ,
μὰ σὲ πιστεύω, γυιέ μου.
- Θ ω μ ᾱ ς : Ὁ κοσμικὸς δουλεύει μ' ὅποιο μέσο
νὰ υπερασπίσῃ, καὶ μετὰ κοιτάξῃ
δικαιοσύνη ν' ἀπονέμῃ πάντα
μὲ τοῦ Χριστοῦ τὰ δόγματα καὶ τὴν ἀγάπη.
- Τ ρ ο φ ό ς : Τὰ μπέρδεψες μὲς τὸ μυαλὸ τῆς μάνας σου.
- Θ ω μ ᾱ ς : Γιατί ἔναι μπερδεμένα πὰ ὅλα,
θρησκεία, βασιλείο καὶ τὰ αἰσθήματά μας.
- Τ ρ ο φ ό ς : Ὅ,τι σοῦ λέει ἢ συνείδησή σου κάμε.

- Ἐγὼ σὰ μάνα στέκω στὸ πλευρό σου
καὶ μ' ὄλη μου τὴ δύναμη βοηθῶ
ἔσε παιδί, καὶ τὴ βασίλισσα παιδί μου,
ἀφοῦ τὴ βύζαξα κι' ἀνάθρεψα
κι' ἄς εἴμαστε ἀπὸ σοὶ χωρικῶν.
- Θ ω μ ᾱ ς : Τί σοὶ βασιλικό, τί σοὶ χωρικῶν.
Τὸ σοὶ 'ναι μές τὸ μυαλό καὶ μές τὰ χέρια.
- Τ ρ ο φ ό ς : Μπορεῖ, παιδί μου, νᾶχης δίκιο.
- Β α χ λ ι ώ τ η ς : Ὁ Πάτερ Πέτρος τῶν Μαγκάνων.
Θ ω μ ᾱ ς : (σηκώνεται κι' ἐνῶ μπαίνει ὁ Πέτρος)
Πάτερ μου Πέτρο, προσκυνῶ.
- Π ά τ ε ρ Π έ τ ρ ο ς : Σὲ προδῶσαν στὸν Ἀποστόλη. Φαίνεται
πὼς βρήκανε πειστήριο. Τὸ ξέρουν
ἐσὺ φαρμάκωσες τὸ Μόνσολο καὶ θέλουν
ἐκδίκηση νὰ πάρουν. Σὲ φοβοῦνται.
Λένε πὼς θᾶρθη κι' αὐτουνοῦ ἡ σειρά
ἐφόσον ζῆς σ' αὐτὰ τὰ μέρη.
Γι' αὐτὸ σὲ εἰδοποιῶ γοργὰ νὰ πᾶς
στὸ σπίτι τοῦ δεσπότη στὴν Ἀμμόχωστο.
- Τ ρ ο φ ό ς : Τί κάθεσαι, παιδί μου! τί μᾶς βρήκανε;
- Π ά τ ε ρ Π έ τ ρ ο ς : Αὐτὸς θὰ σ' ἀποκρύψη κι' ὅταν
θὰ πάρουμε ξανὰ τὴ δύναμη, τὸ μήνυμα
τοῦ στέλλω καὶ γυρίζεις. Μὲ γραφή.
Ἦχι μὲ λόγια. Τ' ἄκουσες;
- Θ ω μ ᾱ ς : Καλὰ προμάντεψε ἡ βασίλισσα πὼς θᾶχουμε
γερό τὸν Ἀποστόλη ἀντίπαλο.
Ἄσωτος ἦταν καὶ στηρίχτηκα σ' αὐτό.
- Τ ρ ο φ ό ς : Ἄσωτος, ξεάσωτος εἶν' χρεῖα νὰ φύγης πιά.
- Π ά τ ε ρ Π έ τ ρ ο ς : Ὁ ἄσωτος πάντα ρέπει στὸ ἔγκλημα.
Μὲ χειρισμὸ καλό, ὄργανο θὰ γίνη
σ' ἔξυπνη σπείρα. Τοῦτο
καλὰ δὲν τὸ ζυγιάσετε κι' ἀφήσετε
στὴν ἐξουσία ἓνα ἄντρα τέτοιο.
- Τ ρ ο φ ό ς : Παιδί μου, τί στοχάζεσαι; Ξεκίνα.
Εἶναι καιρὸς καὶ τὸ σκοτάδι θάναι
γιὰ σένα ὁ πῶ καλὸς βοηθός.
- Θ ω μ ᾱ ς : Τὰ σχέδιά μου στοχάζουμε πού πᾶνε
σὰν τὰ φτερὰ στὸν ἄνεμο.
- Π ά τ ε ρ Π έ τ ρ ο ς : Τὰ σχέδια ξαναφτιάχνονται.
- Τ ρ ο φ ό ς : Ἐνῶ ἡ ζωὴ μας πάη...
Ξεκίνα πιά, παιδί μου.
- Θ ω μ ᾱ ς : Ὑστερα τὴ βασίλισσα: σ' ἐμένα
πού τὸ φορτίο τῆς μουῦ μπιστεύτηκε κι' εἶν' βέβαιη
πὼς στὸ γιαλὸ θὰ φέρω τὸ καράβι.
- Τ ρ ο φ ό ς : Παιδί μου, πάψε πᾶ νὰ μουρμουρᾷς.

- Φοβοῦμαι τὴ ζωὴ σου.
- Θ ω μ ᾱ ς : Γιατὶ ἡ ψυχὴ κι' ἂν ἔχη δύναμη
κι' ἂν εἶν' πιστὴ στὰ ἰδανικά της
χωρὶς βοηθὸ στὶς δύσκολες στιγμὲς
λιποφυγᾶ καὶ χάνει τὸν ἑαυτὸ της.
Στὸ κάτω-κάτω τί μπορεῖ νὰ πᾶν μπροστὰ
χωρὶς κατάλληλους πιστοὺς βοηθοὺς;
- Π ἄ τ ε ρ Π έ τ ρ ο ς : Θὰ τῆς παρασταθοῦμε ἐμεῖς.
- Θ ω μ ᾱ ς : Ἔσπειρεν ὁ καλόγερος τὴν ὑποψία
πὼς τάχα ὁ σὺρ Γιάκουμος τοῦ Γούρρη
κοιτᾶ νὰ φαρμακώσῃ αὐτὸ τὸν Ἀποστόλη
καὶ ν' ἀνεβάσῃ τὸ Θωμᾶ στὸν θρόνον του;
- Π ἄ τ ε ρ Π έ τ ρ ο ς : Σὲ ὑποῦλα σχέδια ἀποφεύγω νᾶμαι.
'Αρχὴ μου τὸ καλὸ νὰ ὑπηρετῶ.
Πάντως δὲν ἄκουσα μιὰ τέτοια φήμη
καὶ φαίνεται δὲ σπάρθηκε ὅπως πρέπει.
- Θ ω μ ᾱ ς : Τί διάβολο! νὰ χάσω τὸ παιγνίδι;
- Β α χ λ ι ώ τ η ς : (μπαινοντας) Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος μὲ δυὸ ξενόγλωσσους
βρίσκειται στὴν αἴλῃ μας καὶ σὲ θέλει.
- Θ ω μ ᾱ ς : Ἐδῶ 'ναι ὁ Ἀποστόλης; Μάνα, φύγε!
κι' ἐσύ, Πατέρα Πέτρο, νὰ μὴν πέση
σὰν τὸ πελέκι στὸ λαιμὸ σας ἡ ὑποψία του.
- Τ ρ ο φ ό ς : Τᾶδες ποὺ ἀργεῖς... ποὺ ἀργεῖς...
- Θ ω μ ᾱ ς : Μητέρα, τὴ βασίλισσα βεβαίωσε
πὼς, ἂν ξεφύγῃ, θάμει στὴν Ἀμμόχωστο
καὶ θὰ προσμένῃ σίγουρο καιρὸ
νάρθῃ νὰ δράσω γιὰ τὴν πίστη μας
καὶ γιὰ τὸ στέμμα καὶ τιμὴ της.
Πάτερ μου Πέτρο, πρόσεξε δολοπλοκὲς
μὴ πλήξουν τὴ βασίλισσα. Ὁ Καρσερά,
ὁ κοντοσταύλης, εἶναι μὲ τὸ μέρος τους.
Κι' ὁ ντὲ Κυβίδες παίξει
διπλὸ παιγνίδι. Πότε εἶναι μαζί τους,
πότε γλυκὰ στὸ μέρος μας θωρεῖ.
- Π ἄ τ ε ρ Π έ τ ρ ο ς : Ἐτούτῃ 'ναι τῶν Ἰπποτῶν ἡ ἠθικὴ.
Δολοπλοκίες, συνδυασμοὺς καὶ φανερά
μ' αὐτὸ ποὺ στέκει στὴν ἀρχή.
Σὰ γύρη πᾶνε μὲ τὸ νέο τους κύριο,
πιστοί, ξεχνῶντας ὄρκους καὶ φιλίες.
Καὶ τὰ πληρώνει ὁ δύστυχος λαός.
- Τ ρ ο φ ό ς : Παιδί μου, φρόνηση καὶ σύνεση.
Κι' ἄς εἶναι τοῦ Θεοῦ τὸ χέρι φύλακάς σου.
- Β α χ λ ι ώ τ η ς : Δὲν εἶναι σίγουρες οἱ στρατὲς γύρα.
Νομίζω, ὀσφραίνουμαι κινήσεις ἀσυνήθιστες.
- Θ ω μ ᾱ ς : Νὰ πᾶνε ἀπ' τὸν κρυψώνα καὶ νὰ βγοῦν

δεξὰ τῆς ἐκκλησιᾶς. Τὸ μοναστήρι
πιὸ πέρα φαίνεται. Ἀντίο, μητέρα!

- Τ ρ α φ ό ς : Τὸ νοῦ σου, γιέ μου, μὴν παραφερτῆς.
Σὲ λόγους κι' ὑποσχέσεις μὴ πιστέψεις.
- Θ ω μ ᾱ ς : Σ' ἔνω κλαρὶ δυὸ ἀρσενικοὶ δὲν στέκουν.
- Π ά τ ε ρ Π έ τ ρ ο ς : Προστάτης σου ὁ Θεὸς καὶ τ' ἅγια δόγματα
τῆς ἀνατολικῆς μας ἐκκλησίας.
(φεύγουν).
- Β α χ λ ι ώ τ η ς : Ὁδήγησα τοὺς ξένους.
Μυρίζουμαι ἄσχημα.
- Θ ω μ ᾱ ς : Σὰν τὸ σκυλί πού ὀσφραίνεται τὴ μπόρα.
- Μ α ρ γ α ρ ί τ α : (μισοπαρουσιάζεται ἀπ' τὴν πόρτα)
Θωμᾶ, νάρθῳ;
- Θ ω μ ᾱ ς : ἝΑμμαλη, κρύψου.
Θᾶναι ἐδῶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ χάθηκες
στὸν κοντοσταύλη σύζυγό σου ἂν τὰ μνηύση.
Εἶναι δικός του.
- Μ α ρ γ α ρ ί τ α : Χάθηκα... Χριστέ μου.
(μπαίνουν ὁ ἀρχιεπίσκοπος, δυὸ Σικελοὶ κι' ἄλλοι
δυὸ βαχλιῶτες τοῦ Θωμᾶ)
- Θ ω μ ᾱ ς : Τιμὴ μου πού σὲ δέχουμαι στὸ σπίτι μου,
Σεβασμιώτατε πρωτόθρονε τῆς Κύπρου.
Στοὺς ὀρισμούς σου στέκω.
- Ἐ π ο σ τ ό λ η ς : Βλέπεις, ἀργὰ στὸ σπιτικό σου φτάνω.
γιατὶ εἶναι χρεία μεγάλη καὶ στίς χρεῖες
οἱ ἀναβολές στοιχίζουνε καὶ μὰ ἦττα.
Θαρθῶ σὰν ἄντρες ποῦμαστε ἀνοιχτὰ
θὰ ξηγηθοῦμε γιὰ δουλειές τοῦ κράτους,
ἐγὼ ἀρχηγὸς τῶν παπικῶν κι' ἐσὺ μοχλὸς
ὁ πιὸ γερός τῶν ὀρθοδόξων.
- Θ ω μ ᾱ ς : Τιμὴ μου κι' ἔπαινος τὰ λόγια σου.
Τὸ ζῆλο σου ἐκτιμῶ στὸ καθετί.
Τιμᾶς τὸ θρόνο τῆς Ἀγίας Σοφιάς
μὲ γνώση κι' ἐξυπνάδα καὶ τιμὴ.
Σ' αὐτό, τ' ὀμολογῶ, ζηλοτυπῶ.
Τὴν κάθε ἐλπίδα τὴν ξεπέρασες.
Κι' ἐμεῖς π' ἀνήκουε σὲ ξένο δόγμα
μὲ σεβασμὸ τὸ πρόσωπό σου βλέπουμε.
- Ἐ π ο σ τ ό λ η ς : Εὐχαριστῶ γιὰ τὴν ὑπόληψη πού μ' ἔχετε.
Θὰ ὑποστηρίξω τὸ δικό σας κῆρο
ὅσο τὸ δόγμα μου ἐπιτρέπει καὶ τὴ βοῦλα
τὴν παπική θὰ σεβαστῶ πού δίνει
τόσα δικαιώματα στοὺς ἀρχηγούς σας.
- Θ ω μ ᾱ ς : Αὐτὸ μ' εὐχαριστεῖ γιατί εἶναι ἀρχὴ
στενότερης φιλίας κι' ἐμπιστοσύνης.

- 'Αποστόλης : Θαρῶ μονάχοι ἂν μείνουμε θὰ λύσουμε
τις μικροδιαφορές. Καλύτερα μὰ ξήγηση
κι' ὄρκοι διπλοὶ • ἐ σχέδιο ἔτοιμο
παρὰ ἀσαφείς κουβέντες κι' ὑποσχέσεις.
Πιστεύω στήν ὑπόσχεσή σου μὰ εἶναι
σωστή μὰ ξήγηση. Θαρῶ δὲν πρέπει
νὰ ξέρον τί θὰ ποῦμε. Ὑποψιάζουμε
τοὺς πάντες γιὰ προδότες. Εἶν' ἀρχή
στο κράτος μας ἢ προδοσία.
- Θωμᾶς : Στείλε τοὺς συνοδοὺς σου στήν αἰλή
κι' ἐγὼ θ' ἀπομακρύνω τοὺς δικούς μου.
- 'Αποστόλης : Οἱ Σικελοὶ μου ἑλληνικὰ δὲ νοιάθουν
οὔτε μὰ λέξη. Ἐξάλλου εἶν' ὄρκισμένοι
μῆτε στιγμή μονάχο νὰ μ' ἀφήσουν.
- Θωμᾶς : Δίνω στὸν λόγο πίστη. Ἐσεῖς πὺδ πέρα
τραβάτε στὰ κελλιά σας καὶ φωνάζω
ἂν ἴσως καὶ χρειαστῶ τῆ δουλειή σας.
(φεύγουν οἱ βαγλιῶτες)
- 'Αποστόλης : Εἴμαστε μόνοι πιά, Θωμᾶ.
- Θωμᾶς : Κι' οἱ Σικελοὶ στήν πόρτα;
- 'Αποστόλης : Θὰ ξηγηθοῦμε τίμα μεταξύ μας.
- Θωμᾶς : Πάντα ξηγοῦμαι τίμα.
- 'Αποστόλης : Γιατί σ' ἐμένα πόλεμο ἔστησες;
Ναὶ ναί! μὴ ἐκπλήττεσαι. Τὰ ξέρω:
φαρμάκωσες τὸ Μόνσολο καὶ τώρα
γιὰ μένα κάτι τέτοιο μοῦ ετοιμάζεις.
- Θωμᾶς : Ὁ Γιάκουμος τοῦ Γούρρη σοῦ ετοιμάζει
φαρμάκωμα, σεβάσμιε, γιὰ νὰ βάλῃ
τὸν ἀδερφό του τὸν Θωμᾶ στὸ θρόνο.
- 'Αποστόλης : Ἄλλος Θωμᾶς τὸ θρόνο μου ὄνειρεύτηκε;
- Θωμᾶς : Μὲ θάρρος ἀποκρούω τὴν κατηγορία
πὺς τάχατε φαρμάκωσα τὸ Μόνσολο.
- 'Αποστόλης : Παράξενα μοῦ φαίνονται, Θωμᾶ.
- Θωμᾶς : Δουλειές δὲν ἔχω μὲ τὸν κλῆρο ἐξὸν
τις σχέσεις Χριστιανοῦ ποῦ σέβεται
τὸ πατρικό του δόγμα καὶ τὴν πίστη.
- 'Αποστόλης : Σὰ ρήτορας μιλάς στήν ἐκκλησιά.
- Θωμᾶς : Εἶμαι Ρωμὸς. Αὐτὸ θαρῶ τιμᾶ με
ὅπως τιμᾶ κι' ἐσὲ μισὸ Ρωμὸ
ἀπὸ Ρωμιά μητέρα τῆ Μαρία
καὶ Φράγκο ἄλλο μισὸ ἀπ' τὸν πατέρα
τὸ δοξασμένο βασιλιὰ Ἰωάννη.
- 'Αποστόλης : Οἱ Σικελοὶ θ' ἀποτελειώσουνε τὸ ἔργο τους.
Τὰ λόγια μαστορεύεις, μὰ εἶναι
πιὰ ἀργὰ τὰ λόγια νὰ σὲ σώσουν.

(γίνεται πάλι και ξιφομαχία ανάμεσα τῶν δύο Σικελῶν
καὶ τοῦ Θωμᾶ. Σκοτώνεται ὁ Θωμᾶς).

- Θωμᾶς : Θὰ σὲ πλερώσῃ ὁ Γιάκουμος.
'Αποστόλης : Πέθανε ἐσὺ. Τὰ κανονίζω καὶ μ' αὐτόν.
'Ανοίξετε τὶς πόρτες νᾶμπουν
οἱ ἀρματωμένοι κληρικοί. Σιωπή.
- Μαργαρίτα : (μισοπαρουσιάζεται)
Θωμᾶ; Νὰ μῶ;
'Αποστόλης : Συλλάβετέ την.
(τὴν πιάνουν).
- Μαργαρίτα : Κύριέ μου!
'Αποστόλης : Τοῦ Καρσερὰ Σουὰρ, τοῦ κοντοσταύλη,
ἡ παινεμένη σύζυγος καὶ πρώτη
γυναίκα τῶν τιμῶν τῆς ρήγισσας;
Πῶς ἀπ' ἐδῶ, κυρά μου; Μάρτυρας
τοῦ δίκαιου φόνου στέκεσαι μὰ σ' ἔχω
καλὰ στὸ χέρι γιὰ προδότρα τοῦ ἄντρα σου.
- Μαργαρίτα : ὦ! Κύριε, λυπηθῆτε με. Θὰ χάσω
τὴν εὐνοια τῆς βασίλισσας, κι' ἀκόμα
τ' ἄντρός μου τὴν ἀγάπη κι' ὄλοι
θὰ μ' ὀνομάζουν ἄτιμη προδότρα.
- 'Αποστόλης : Ὑπάρχει ἡ σωτηρία σου ἂν θελήσῃς
μὲ τὸ δικό μου μέρος νὰ δουλέψῃς.
Κοιτάζεις πόση δύναμη ἔχω;
- Μαργαρίτα : Τὸ χέρι σου φιλῶ καὶ προσκυνῶ.
'Αποστόλης : Ἄν μοῦ δουλέψῃς ἐμπιστα κερδίζεις
πλοῦτο, τιμὴ καὶ σύζυγο.
'Ἄλλοιῶτα μὲ μιά μου λέξη χάνεις
τιμὴ κι' ὑπόληψη καὶ σύζυγο.
- Μαργαρίτα : Εἴμ' ἓνα πλάσμα ἀδύναμο καὶ τί μπορῶ...
Σικελός : Μπήκανε ὄλοι. Δέσανε τοὺς δουλευτὲς
καὶ τοὺς βαχλιῶτες ὄλους τοῦ σπιτιοῦ.
- Μαρκίων : (μπαίνοντας) Μὰ τί εἶναι τοῦτο; Ἡ Μαργαρίτα
τοῦ Καρσερὰ Σουὰρ στὸ σπίτι τοῦ Θωμᾶ;
Γοῦστο πολὺ. Κι' ὁ κοντοσταύλης πῆρε
καινούργιο τίτλο ἀπ' τοὺς Ρωμιούς.
- 'Αποστόλης : Θεῖε μου, σιώπα. Ἡ Μαργαρίτα θάνα
δικός μας ἄνθρωπος. Θὰ ὑποστηρίξουμε
τὸν ἄντρα της κι' ἐτούτῃ ἂν μᾶς δουλέψῃ
πιστὰ γιὰ τὴ θρησκεία καὶ τὸ καλὸ μας.
- Μαρκίων : Βεβαίως. Διπλὰ ἐκτιμῶ τὸ Φράγκο
ποῦ γιὰ καλὸ τῶν Φράγκων θὰ πασιζῆ.
- Σικελοί : Ὁ Σιρ Κτόρο Ντὲ Κυβίδες φτάνει.
'Αποστόλης : Θεῖε, κρυφτῆτε μὲ τὴ Μαργαρίτα διπλά.

- Σίρκτορο : Σεβασμιώτατε, τὸ Γιάνουμο τοῦ Γούρρη σκοτώσαμε. Κοιμόταν ἀνεγνοιας στὸ πατρικὸ του στρώμα. Τώρα στὸ σπίτι τ' ἀδερφοῦ του οἱ ἄνθρωποι μας θ' ἀποτελειώσουν τὴ δουλειά. Μετὰ κατὰ πὸν πρόσταξες τὸ πτώμα του στὸ σπίτι τοῦ Θωμᾶ θὰ μεταφέρουμε.
- Ἀποστόλης : Μὲ σύνεση τὸ σχέδιό μας πιά ἐπέτυχε. Τὸ τέλος τώρα θὰ προσμένουμε.
Ἄν ὅλα ὠραῖα τελειώσουν, τότε τὸ καθετὶ πὸν πράξαμε ἦταν ὠραῖο.
'Αλλοιώτικα κι' ὠραῖα νᾶταν, ἄσκημα θᾶναι ἂν εἶν' τὸ τέλος ἄσκημο.
Παρακαλῶ, τὸ πτώμα νὰ προσμένης κάτω στὴν εἴσοδο.
- Σίρκτορο : Θὰ τὸ προσμένω (φεύγει).
- Ἀποστόλης : Θεῖε Μαρκίωνα. Μαργαρίτα. Ἐλᾶτε.
Ἔχω δουλειὰ γιὰ σᾶς περίφημη.
Ὁ λογισμὸς γεννᾶ διαρκῶς σὰν καρπερὴ γυναῖκα τοῦ λαοῦ.
- Μαρκίων : (μπαινοντας) Τελειώσανε στοὺς Γούρρη;
- Ἀποστόλης : Καλά, πολὺ καλά.
Πλοῦτος θὰ βροῦμε μπόλικο.
- Μαρκίων : Σύνεση τώρα νὰ ξεφύγουμε τὸ σκάνδαλο.
- Ἀποστόλης : Τώρα θὰ δῆς και τ' ἀνεπινοῦ τὸν λογισμό, ἀγαπητέ μου θεῖε Μαρκίωνα.
Ἄ Μαργαρίτα, βρῆκα μιὰ δουλειὰ περίφημη γιὰ σένα. Κέρδισες μ' αὐτὴ τιμὲς και δόξες και χρυσάφι.
Δὲν εἶναι δύσκολη. Παρακαλῶ.
Λίγη καρδιά τῆς χρειάζεται και τόλμη.
- Μαργαρίτα : Ἀδύναμη εἶμαι, δίχως νοῦ...
- Ἀποστόλης : Κίνδυνος; Τίποτα. Ἐξᾶλλον ἐδῶ ἔμαι.
Στὴν κεφαλὴ τοῦ μᾶστρε Βρυῶνη, τοῦ ἔμπιστου αὐλικοῦ γιαιοῦ, ἡ καταδίκη μου θὰ καταπέση ἂν λάχη κι' ἀποτύχουμε. Πῶς;
Καλὲ μὴν τρέμεις. Τόλμησες νύχτα νάρθης στοῦ φίλου σου τὸ σπίτι, χωρὶς τὰ μάτια ν' ἀψηφήσης, τὴν προδοσία, τὸ σκάνδαλο, τὴ δίκη, και τρέμεις τώρα γιὰ δουλειὰ ἔντιμη, σωτήρια τοῦ πατικοῦ μας δόγματος;
- Μαργαρίτα : Κύριέ μου, νοιώθω σάμπως νᾶμαι σὲ βάρκα μισοπέλαγα και πάω

- ὅπου θελήσει ἀγέρας καὶ νερό.
- Ἄποστόλης : Ἐτοῦτο τὸ μπουκάλι ἀνάπαυση
ψυχῆς καὶ σώματος ὑγρὸ περιέχει.
- Μαργαρίτα : Νερό, φαρμάκι!
- Ἄποστόλης : Στὸ γιατρικὸ ποὺ πίνει ἡ ρήγισσα
ρίξε το. Ἀνάπαυση τῆς δίνεις κι' ἡσυχία.
- Μαργαρίτα : Νὰ φαρμακώσω τὴ βασίλισσα;
- Ἄποστόλης : Ἄλλοιῶς ἡ φυλακὴ σὲ περιομένει
κι' ἀτίμωση φριχτὴ κι' ἀφορισμός.
- Μαργαρίτα : Θεέ μου! συχαίνουμαι τὰ ἐγκλήματα.
- Ἄποστόλης : Ἐγκλήματα ἄρχισες σὰν ἦρθες
στὸ σπίτι τοῦ Θωμᾶ προδώνοντας
τὸ νόμιμο τοῦ γάμου σου κρεβάτι.
- Μαργαρίτα : Ἦταν τὸ λάθος τῆς καρδιάς.
- Ἄποστόλης : Πάρτο καὶ τράβα στὸ παλάτι.
Δυὸ ἀνθρώποι μου ἐκεῖ πέρα θὰ σὲ πᾶνε
νὰ ποῦν στὴν ἐκκλησιὰ πὼς ἦρθες
γιὰ νὰ ξαγορευτῆς. Θὰ τὸ πιστέψουνε
σὰ δοῦν τοὺς φρέρηδές μου. Φύγε.
Στοχάσου. Ἀφορισμός, διαπόμπειψη
καὶ φυλακὴ νὰ λυώση τὸ κορμί σου.
Ἀπὸ τὴν πίσω πόρτα πάρτε την, Μαρκίων.
(φεύγουν)
- Σίρ Κτόρο : (φέρουν τὸ πτώμα τοῦ Γιάκουμο καὶ δυὸ ἄλλους
σκοτωμένους)
Τὸ νεκρὸ φορτίο κομίζουμε.
Ὅποιος ἐγκλήματα στὸ νοῦ του κλώθει
τάφο δικό του ἀνοίγει νάμπη.
- Ἄποστόλης : Ρίξτε δῶθε κεῖθε τὶς καρέκλες
γιὰ νὰ φανῆ πὼς ἔχει γίνει πάλη.
(τὸ κάνουν)
ἽΡραϊα. Σὲ λίγο θ'ἄρθη ὁ κοντοσταύλης
νὰ τοῦ ξηγήσουμε τὰ ἐγκλήματα.
Ὅ,τι ρωτήξουν τσιμουδιά. Δὲν ξέρετε.
Ἐδῶ σὰς ἔφερα βιαστικά.
- Σικελός : (μπαινοντας) Ὁ κοντοσταύλης Καρσερά Σουάρ.
- Σουάρ : (μπαίνει) Σεβασμιώτατε; Ὡ τί σκοτωμοὶ καὶ πτώματα;
Παρακαλῶ. Ξηγήστε τί γνωρίζετε.
- Ἄποστόλης : Ἄνθρωποι τοῦ Θωμᾶ μὲ εἰδοποίησαν
πὼς ἄνθρωποι τοῦ Γιάκουμο στὸ σπίτι
μπήκανε τοῦ Θωμᾶ νὰ τὸν ξεκάνουν.
Ὁ πορτογάλλος πρίγκηπας τοὺς ἔστειλε
νὰ ξεπαστρέψουν κάθε φίλο τῆς βασίλισσας.
Ἔτσι τὸ θρόνο θὰ κερδίση λέει.
Μὲ βία, ἀνθρώπους πῆρα κι' ἔτρεξα

τὸ φονικὸ νὰ σταματήσω, τί εἶναι
τὸ σκάνδαλο μεγάλο κι' ὁ λαὸς
θὰ σηκωθῆ καὶ θᾶχουμε ἱστορίες.
Δὲν πρόλαβα. Τὸ θῦμα κι' ὁ κακοῦργος,
ἔγκλημα, πληρωμὴ, μπροστά μας
ξαπλώνουν ἀπνοες σάρκες, βδελυρές.
Κι' ὅμως ποτὲ δὲν πίστευα πὼς τέτοια ὁ πρίγκηπας,
τόσον ἀχρεῖα, θὰ σκέφτωνταν. Σκοπεύει
τὸν Οἶκο νὰ κερδίση καὶ στὴ ράχη μας
σ' ἐτοῦτο τὸ νησί νὰ βασιλέψῃ.
Τὴ δίκῃ ἐπικαλοῦμαι, ἂν ἀληθεύουν
οἱ φῆμες τοῦτες. Κοντοσταύλῃ, σκέψου
νὰ μαθευτῆ κι' ἐτούτῃ ἡ πράξι.

- Σοῦάρο : Ἐκκλητικὸς εἶμαι. Πόσο λάθεψα!
Ἄλλο τ' ὠραῖο τὸ πρόσωπο κ' ἀλλοιώτικο
τὸ πνεῦμα κι' ἡ ψυχὴ ποὺ κρύβει.
- Ἀποστόλης : Τὴν ἐπιφάνεια συνηθίσαμε νὰ βλέπουμε
χωρὶς ἐξέταση τοῦ βάρους.
- Σοῦάρο : Σεβάσμιέ μου, στὸν βασιλεῖς θὰ μεταφέρω
τὸ καθετί. Στὸ μεταξὺ τὰ πτώματα,
τῆς ἐκκλησίας μας πιά ἔργο, παραδίδω
σ' ἐσένα, ἀρχή!
(ὁ κοντοσταύλης φεύγει)
- Ἀποστόλης : Βισκούντη ντὲ Κυβίδες, τώρα
τὸ τέλος θ' ἀναλάβῃς. Ὠρα
στά νῶτα νὰ χτυπήσουμε τὸν πρίγκηπα.
- Σὶρκτόρο : Τὴν προσταγὴ σου καρτεροῦ νὰ δράσω.
- Ἀποστόλης : Ἀνθρώπους πάρε τοῦ σπιτιοῦ καὶ πῆς
πὼς ἦρθε ὁ Γιάκουμος σταλμένους
ἀπὸ τὸν πρίγκηπα νὰ ξεπαστρέψῃ
ὀρθόδοξο εὐνοοῦμενο τῆς ρήγισσας.
Ἔτσι θαρροῦσε νὰ κερδίση δύναμη
καὶ στὸ λαιμὸ νὰ πνίξῃ τὸ λαό.
Πῆς πὼς μισᾷ τὰ ὀρθόδοξά τους δόγματα
καὶ πὼς τὸν ἔστειλεν ὁ πάπας
τὴν ἐκκλησία τῆς Κύπρου νὰ ὑποτάξῃ
κι' ὄλους καθολικοὺς νὰ μεταβάλλῃ.
Νὰ πάρουνε στὰ χέρια κάμποσοι τὸ πτώμα
— συμβούλεψε — τοῦ ὀρθόδοξου Θωμᾶ
καὶ νὰ τὸ πάνε στὴν Αὐλὴ ζητῶντας
τὴν τιμωρία τοῦ πρίγκηπα.
- Σὶρκτόρο : Θὰ πράξω σύμφωνα τοῦ λόγου σου.
Τὰ μίσῃ θὰ ξυπνήσω ὡς πρέπει.
(φεύγει)
- Ἀποστόλης : Ἐλένη Παλαιολόγου, ἀρχίζει ἡ νίκη μου.
Μιὰ μέρα θὰ κερδίσω καὶ τὸ στέμμα.

Τ Ε Τ Α Ρ Τ Η Π Ρ Α Ξ Η

(Δωμάτιο στὸ παλάτι)

(Βασίλισσα — Καρλόττα — Μαργαρίτα)

- Κ α ρ λ ό τ τ α : Τὸ πένθος μου δὲν πέρασε κι' ἀμέσως,
μᾶνα, τὸν πρωτοξάδερφο νὰ πάρω
τὸ Λοῦη τῆς Σαβοΐας ἐπιμένετε;
- Ἐ λ έ ν η : Ἰδέα καὶ πόθος τοῦ πατέρα σου εἶναι.
- Κ α ρ λ ό τ τ α : Δὲ λέω, τὸν ξέρω πὺν σπουδάσαμε μαζί
στὴ Φλωρεντία. Καλὸς στοὺς τρόπους,
εὐφράδεια κι' εὐφυΐα πὺν τὴν πληθαίνουν,
μόρφωση τέλεια ἀπὸ Ἕλληνες δασκάλους.
Ἐμφάνιση ἔξοχη καὶ πρόσωπο γλυκό.
- Ἐ λ έ ν η : Σωστὸ τὸν πρωτοξάδερφο νὰ πάρης
δὲν εἶναι, κόρη μου. Ὁ πατέρας ἐπιμένει.
- Κ α ρ λ ό τ τ α : Πολὺ ἀπορῶ μὲ τοῦ πατέρα τὴ βιασύνη.
- Ἐ λ έ ν η : Ὁ Πάπας κάποιον ἄχρηστο ἀνεπιό του
στὸν ἀδερφό σου πρότεινε καὶ φαίνεται
πὺς τοῦ πατέρα σου δὲν τ' ἄρεσε νὰ πλέξη
μὲ ταπεινὴ γενιά καθὼς τοῦ Πάπα.
- Κ α ρ λ ό τ τ α : Τὸ βρῖεις δίκαιο ἐτοῦτο;
- Ἐ λ έ ν η : Τοῦ βρῖσκω δίκαιο. Ἀνεπιός τοῦ Πάπα
νὰ βγῆ στὸ θρόνο ἐδῶ τῆς Κύπρου θᾶναι
μιά πρόκληση γιὰ τὸ λαὸ πὺν ὑπέφερε
ἀπ' τοὺς καθολικοὺς δεινὰ πὺν μήτε
Σαρακηνοὶ ἢ Ἀράπηδες θᾶ σοφίζόντανε.
Κι' ἐτοῦτα γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ.
Βλέπεις τὸ πρόσχημα. Στὸ βάθος ὅμως
ἢ κοσμικὴ ὑπερίσχυση τοῦ Πάπα
κι' αὐτὸ τὸ φοβερὸ πρωτοθρονάτο...!
- Κ α ρ λ ό τ τ α : Θέλεις νὰ πῆς, μητέρα μου, τ' ὀρθόδοξο
τὸ δόγμα μας πιὸ κοντινὸ 'ναι στὸ Βαγγέλιο
καὶ στὴν παράδοση τῶν Ἀποστόλων;
- Ἐ λ έ ν η : Αὐτὸ πιστεύω. Μᾶναι σοβαρὸ πολὺ
πὺς ὁ λαὸς αὐτὸ πιστεύει. Κι' ὄ,τι
ἐναντίο εἶναι στοῦ λαοῦ τὴν πίστη ὀργίζει
τὸ λογισμό του καὶ κινᾶ σ' ἐπαναστάσεις.
- Κ α ρ λ ό τ τ α : Μὰ μὲ τὰ αἰσθήματά μας ὁ λαὸς
τί σχέσεις ἔχει;
- Ἐ λ έ ν η : Σχέσεις πολλές. Ψυχὴ ὁ λαὸς.
Ἔστερα φέρθηκαν κουτὰ στὴν Κύπρο
τὰ παπικά τὰ τάγματα: Σφαγές,
πωλήσεις κι' ἀγορὲς καὶ πλιάτσικο.

Τούτα φοβίζουν τὸ λαὸ προσωρινὰ
μὰ τοῦ γεννᾶνε ἰδανικά: τὸν πόθο
τῆς λευτεριάς καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ δικοῦ τους.

- Κ α ρ λ ό τ τ α : Κί' ὁ πατριάρχης μας στὴν Πόλη;
Ἐ λ έ ν η : Ἦταν σὲ δύσκολες στιγμὲς ἡ Πόλη,
τὸ καύχημα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, νὰ βοηθήσῃ
τοὺς Κυπριῶτες ἀδερφοὺς. Ἀντιζηλίεις
τῶν κληρικῶν, κακὲς ἐκτίμησες καὶ τόσα
ἀπομακρύνουν τὸ νησί μας ἀπ' τὸ κέντρο του,
τὸ κέντρο τῶν αὐτοκρατόρων πέρα.
- Τ ρ ο φ ό ς : (μπαίνει κρατῶντας κύπελλο μὲ φάρμακο)
Τὸ φάρμακό σου, ρήγισσα. Τὸ ξέχασα
καὶ πέρασε λιγάκι ἡ ὥρα. Τῶπε
ὁ μάστρε Βρυώνης τακτικά νὰ παίρνης,
ἀλλοιῶς οἱ ζᾶλες θὰ γυρίσουν στὸ κεφάλι
καὶ θὰ λιποψυχῆς σὰν τὸ πουλι πὺ βλέπει
πέρα στὸ δέντρο τὴν ὄχιά νὰ τὸ κοιτᾷ.
- Ἐ λ έ ν η : Ἀγαπητή μου, θὰ τὸ πάρω. Βάλε το
κάπου κοντά. Σὲ λίγο. Ναι σὲ λίγο.
- Τ ρ ο φ ό ς : Σὲ λίγο. (τὸ βάζει) Μὴ ξεχνᾷς πὼς θάχουμε
ἓνα μικρὸ συμπόσιο σήμερα καὶ πρέπει
καλὰ νὰ νοιώθης. Δὲ συμφέρει ἡ Αὐλὴ
ἀρρωστημένη ρήγισσα νὰ βλέπῃ. (φεύγει)
- Ἐ λ έ ν η : Λοιπόν, τὸν πρωτοξάδερφο δὲν πρέπει
σύζυγο, κόρη μου, νὰ πάρης. Τούτο
τ' ἀπαγορεύει ἡ ἐκκλησία μας, γιὰτὶ
στενός σου στέκει συγγενής.
- Κ α ρ λ ό τ τ α : Ἐξάλλου δὲν τὸ θέλει ὁ κόσμος.
Ἐ λ έ ν η : Ὁ κυπριώτης.
Νὰ σέβεσαι παντοτινὰ τὸ δόγμα τῶν πατέρων σου
τῶν εὐγενῶν αὐτοκρατόρων Παλαιολόγων.
- Κ α ρ λ ό τ τ α : Τ' ἄνθος τῆς Ρωμοσύνης.
Ἐ λ έ ν η : Τὸ ξέρω ἡ Πόλη ξεψυχᾷ
γιὰτὶ μᾶς βρῆκαν διχασμένους καὶ τὸν Πάπα
ἄσπονδο ἐχθρὸ τοῦ Ὁρθόδοξου λαοῦ.
Σιώπησε ἡ Δύση. Σὰν ἐγκληματίας
στῆς ἱστορίας τὴν κρίση θάναι πάντα.
- Κ α ρ λ ό τ τ α : Καὶ θὰ χαθῆ ὁ Ρωμός;
Ἐ λ έ ν η : Ὁ Ἕλληνας ποτέ του δὲν πεθαίνει.
Πάλι μὲ χρόνια μὲ καιροὺς δικά μας
θάναι τὰ μέρη κι' οἱ λαοὶ καὶ πάλι
θὰ λάμπῃ τῶν Ἑλλήνων τὸ σπαθί
κι' ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ θὰ βασιλεύσῃ.
- Μ α ρ γ α ρ ί τ α : Τὸ φάρμακό σας ρήγισσα.
Ἐ λ έ ν η : Σὲ λίγο.

- Καρλόττα : Ἴσ βγοῦμε λίγο στή βεράντα, μάνα,
τίς ὁμορφιές τοῦ κήπου νά χαροῦμε.
- Ἐλένη : Οἱ ἔγνοιες τοῦ κράτους, ἀγαπούλα μου,
πολὺ μοῦ στέρησαν τὴν συντροφιά σου.
- Καρλόττα : Θέλω πολλὰ ν' ἀκούσω ἀπὸ τὸ στόμα σου
γιὰ τῆς τρανῆς πατρίδας μας τὴ δόξα.
Στὴ Φλωρεντία θαυμάζαν τοὺς Ρωμιούς
μ' ἄλλο ν' ἀκοῦς ἀπὸ τὴ μάνα ἐτοῦτα
κι' ἄλλο ἀπ' ἀνθρώπους διαβασμένους
ποῦ μὲ τὸ ψυχρὸ τὸ λογισμὸ ἀραδιάζουν
ἕνα σωρὸ σοφὰ ἐπεισόδια κι' ἰδέες.
- Ἐλένη : (ἐνῶ προχωροῦν νά βγοῦν)
Βαθεῖα μὲς τὴ συνείδησή σου ζήτησε
τὸ ἐλληνικὸ σου κλέος ν' ἀνακαλύψης.
- Καρλόττα : Πολλὲς φορὲς τὸ νοιώθω λίγο συγχυσμένο.
- Ἐλένη : Μοναδικὴ στὸν κόσμῳ ἀξιοπρέπεια
θαροῶ τὸ νᾶσαι Ὁρθόδοξος Ρωμιός.
Δυὸ λέξεις ποῦ τὸ πᾶν στὸ γράμμα κλείνουν.
(φεύγουν οἱ δυὸ, ἀπομένει ἡ Μαργαρίτα λίγο πίσω,
παίρνει ἀπὸ τὸ μποῦστο της τὸ μπουκαλάκι. Τ' ἀδειάζει
γρήγορα στὸ κύπελλο τοῦ φαρμάκου καὶ πάει πρὸς τὴ
βεράντα).
- Βασ. Ἰωάννης : (μπαινόντας) Δὲν ξέρω πῶς ν' ἀρχίσω τῆς βασίλισσας.
- Σιρκτόρο : Μεγάλῃ ἀνάγκῃ, βασιλιά μου. Ὁσφραίνουμαι
πὼς θὰ ζητᾶ βοηθοὺς στὴν Αἴγυπτο.
- Βασ. Ἰωάννης : Μὰ λές νά φτάσουμε ὡς ἐκεῖ;
- Σιρκτόρο : Εἶν' ὁ Ἀποστόλης ἄξιος γιὰ τὸ καθετί.
Θᾶταν βαρὺ μὲ ξένους νᾶρθη στὸ νησί
κι' ἀνέντιμα τὸ θρόνο σου νά πάρῃ.
Ἐνῶ ἡ συγγνώμη θ' ἀφαιρέση ἀμέσως
κάθε του πρόσχημα ἀπ' τὰ χέρια.
- Βασ. Ἰωάννης : Καταλαβαίνω τὴ σωστή σου εἰσήγηση.
Ἐξᾶλλου τὸ γνωρίζει πόσο
τὸν ἀγαπῶ κρυφὰ καὶ φανερά.
- Σιρκτόρο : Δὲν εἶν' αὐτὸ ἀρκετὸ νά σβύσῃ
τὴν προσβολὴ καὶ τὴν ἀμάχη.
- Βασ. Ἰωάννης : Μὰ τὰ στερνὰ καμώματα τοῦ ἀντήχησαν
δυσάρεστα σὲ ξένους καὶ δικούς του.
Σκότωσε τὸ Θωμᾶ κι' ἀναψαν οἱ Ρωμιοὶ
ἐνάντια πρῶτα τοῦ γαμπροῦ μου κι' ὕστερα,
ὁ αἴτιος σὰν μαθεύτηκε, ἐνάντιά μας.
- Σιρκτόρο : Ἦταν μιὰ πράξη λίγο σκοτεινὴ.
- Βασ. Ἰωάννης : Ἀπὸ τὴ λύπη πέθανε ὁ γαμπρός μου.
Ἐτοῦτο θύμωσε τοὺς εὐγενεῖς ποῦ ἐλπίζανε
πολὺ στὴ σωφροσύνη κι' ἀντρείουσὴν του.
Δεύτερα ἐξέκανε τὸ Γιάνκουμο ἄδικα

κι' ἄρπαξε κείνου ἀσημικά καὶ πράγματα
καὶ ρήμαξε μετὰ καὶ τοῦ Θωμᾶ τὸ σπίτι.
Τὸν λέει ὁ κόσμος ἄρπαγα κι' οἱ Ἰππότες
μ' ἐμπιστοσύνη, ὡς ξέρεις, δὲ τὸν βλέπουν.
Δὲν εἶν' ὁ φόβος σίγουρος δεσμός
γιὰ μιὰν εἰλικρινῆ φιλία καὶ ὑποστήριξη.

- Σ ἰ ρ Κ τ ὀ ρ ο : Ἡ στέρηση ἀπ' τὶς πρόσοδες τοῦ θρόνου
καὶ τῶν ὀρθόδοξων ναῶν τοῦ στοίχισε
κι' ἦταν στ' ἀλήθεια τιμωρία μεγάλη.
Στὴ Ρόδο δοκιμάστηκε καὶ νοιώθει
ταπείνωση κι' ἀποζητᾶ συγχώριο.
- Β α σ. Ἰ ω ἄ ν ν η ς : (παίρνοντας τὸ κύπελλο)
Τὸ φάρμακο ἢ νερό; (τὸ μυρίζεται) Μυρίζει ἀλλοιώτικα!
- Τ ρ ο φ ὀ ς : (μπαίνοντας) Τὸ φάρμακο εἶναι τῆς κυρᾶς. Δὲν τῶπιε;
Ἄ τὸ παράκανε μ' αὐτὴ της τὴν ἀμέλεια.
- Μ α ρ γ α ρ ῖ τ α : Τό... φάρμακο; (μπαίνοντας)
- Τ ρ ο φ ὀ ς : Γιατί;
- Μ α ρ γ α ρ ῖ τ α : Γιὰ τὴν κυρά.
Θυμήθηκα πὼς ξέχασε νὰ πιῇ.
Μοῦ φαίνεται πὼς ἄρχισε ἡ χλωμάδα της.
- Ἐ λ ἔ ν η : (μπαίνοντας) Ρήγα μου, τώρα δὰ μιλοῦσα τῆς Καρλόττας.
Ἐξοχος εἶναι ὁ κῆπος μας μὲ τ' ἄνθη
σὲ τάξη δῶθε κεῖθε φυτεμένα.
- Κ α ρ λ ὀ τ τ α : Ἀλήθεια 'ναι, πατέρα. Τέτοιο κῆπο
θὰ ζήλευαν τῆς Ἰταλίας οἱ πόλεις.
Ξέρεις ἐκεῖ 'ναι μπόλικο νερὸ
καὶ σπουδαγμένοι ἄνθρωποι γιὰ τοὺς κήπους.
- Β α σ. Ἰ ω ἄ ν ν η ς : Μ' εὐχαριστεῖ πού βλέπω ἢ εὐτυχία
πὼς γύρισε στὸ πρόσωπό σας.
Εἴσαστε μιὰ χαρὰ κι' οἱ δυὸ, κορῶνες
τοῦ παλατιοῦ καὶ τοῦ νησιοῦ κι' ἐμένα.
Ἀκόμα λίγο κι' οἱ καλὲς θάρθοῦνε
κάτασπρες μέρες στὸ βασιλεῖό μας.
- Ἐ λ ἔ ν η : Τί θὲς νὰ πῆς μ' αὐτὸ τὸ «ἀκόμα λίγο»;
- Β α σ. Ἰ ω ἄ ν ν η ς : Νὰ σταματήση κάθε πάθος κι' ἔριδα
στὸν Οἶκο μας καὶ στὰ μεγάλα σπίτια.
- Ἐ λ ἔ ν η : Στὸν Οἶκο μας δὲν βλέπω τὴ φιλονικία.
- Β α σ. Ἰ ω ἄ ν ν η ς : Τὸ παραστράτημα τῆς νιότης πάντοτε
πρέπει μὲ σύνεση νὰ τὸ ἐξετάζουμε.
Μακροθυμία, βασίλισσα, κι' ἀγάπη.
Πάνω σ' αὐτὰ στηρίζονται οἱ χαρές.
- Ἐ λ ἔ ν η : Θαρρῶ καλύτερα τὴ σκέψη σου σαφῆ
ν' ἀκούσω, ἂν ἔχῃς κάτι νὰ μοῦ πῆς.
- Β α σ. Ἰ ω ἄ ν ν η ς : Εἶναι μιὰ πρόταση τοῦ Ντὲ Κυβίδες,
τοῦ λόγου του. Τὴ βρῖσκω δίκαιη.

- Μὲ ψυχραιμία θαρρῶ πὼς πρέπει
τὸ καθετὶ ν' ἀκούσης πρὶν μιλήσης.
Τὶς φῆμες, ντὲ Κυβίδες, πὲς καταλεπτὸς.
- Σίρ Κτόρο : Φημιλογεῖται, ρήγισσα, πὼς τάχα
ἐκδίκηση γιὰ τὴν ταπείνωσή του
ζητάει ἀπ' τοὺς ἐχθροὺς μας ὁ Ἀποστόλης.
Στερήθηκε τὶς πρόσδοδες καὶ τώρα
σοφίζεται τεχνάσματα νὰ πάρη
πίσω τὸ βιὸς καὶ τ' ἀξιώματά του.
Στὸ στέμμα σας συμφέρει νὰ τοῦ δώσετε
μιά ἄφεση. Τὶς πρόσδοδες του δόστε
ἴσως μ' αὐτὸ ἀφαιρέσετε σατανικὲς
ἀπ' τὸ μυαλὸ του ἐνέργειες, ποῦναι
κακὸ γι' αὐτὸν καὶ γιὰ τὸ στέμμα.
- Ἐλένη : Τὸ δύσκολο καταλαβαίνω δίλημμα
τοῦ κράτους. Καὶ τὸ διχασμὸ σας νοιώθω.
Μισοὶ ἀγαπᾶτε τὸν προδότη
κι' ἄλλοι μισοὶ τὸ στέμμα συμπαθᾶτε.
Κι' εἶν' ὁ λαὸς ἐνάντια καὶ στοὺς δυό.
Θάρθουν οἱ ἐχθροὶ νὰ τιμωρήσουν
λαὸ καὶ στέμμα. Δύσκολη περίστασι.
- Βασ. Ἰωάννης : Τὴν ἄφεση ἂν τοῦ δώσης θ' ἀποφύγουμε
δυσάρεστα ἐπεισόδια στὸ κράτος.
- Ἐλένη : Ὅλο γι' αὐτὸν συγχώρεση ζητᾶς.
Ἄσπρη δὲ φέρνει μέρα στὸ νησί μας.
- Βασ. Ἰωάννης : Ἐπικαλοῦμαι τὴν μακροθυμία σου
καὶ προπαντὸς τὴν δξυδέρκειά σου.
- Ἐλένη : Τὸ ρηγικὸ σου γόητρο ταπεινῶνεις,
μ' αὐτὴ σου τὴν ἀδυναμία.
- Βασ. Ἰωάννης : Ἐχεις εὐθύνη πιδ πολὺ ἀπὸ μένα
γιατὶ εἶσαι ρήγισσα τῶν εὐγενῶν
κι' ἀγαπητὴ μητέρα τοῦ λαοῦ.
Μπορῶ νὰ πιῶ ἀπ' τὸ φάρμακό σου λίγο;
Νοιώθω τὰ πόδια μου νὰ τρέμουν
κι' εἶν' ἄδειο τὸ κεφάλι μου ἀπ' τὴ ζάλη.
- Ἐλένη : Μετὰ χαρᾶς. Θὰ τονωθῇ ἡ ψυχὴ σου
καὶ τὸ μυαλό σου καθαρὸ θὰ γίνῃ.
- Μαργαρίτα : Ὅχι.
- Ἐλένη : Γιατὶ παρακαλῶ, κυρία;
Πὼς γλώσσες, καλέ; Τί σοῦ συμβαίνει;
- Μαργαρίτα : Ἡ τελευταία τοῦ φάρμακου ἔναι δόση.
Αὔριο ὁ γιατρός θὰ στείλῃ νέο σιρόπι.
Ἄν τύχη κι' ἔχεις τὴν λιποψυχία;
Ἐτοῦτο σκέφτηκα καὶ ξέφυγε ἡ φωνή μου.
- Βασ. Ἰωάννης : Εἶμαι καλά. Παροδικὴ ζαλάδα
ἀπ' τὴν πολλὴ συγκίνηση. Τὸ φάρμακο

- ἔσὺ, καλή μου, πρέπει ν᾿ἄχης ποῦσαι
δεξι μου χέρι καὶ τιμόνι καὶ ζωή.
Παρακαλῶ τὴν πρόταση τοῦ Ἰππότη
Βισκούντη ντὲ Κυβίδες σκέψου,
προτοῦ μᾶς βροῦν κακὰ κ' ἢ σκέψη
θᾶν' τότε ἀνώφελη καὶ λυπηρά.
- Ἐλένη : Ἄν μετανοιώση ἀληθινὰ γιὰ ὅλα
τὰ τόσα κριματά του δὲ νομίζω
πὼς πρέπει ν' ἀρνηθῶ τὴν ἄφεση.
- Βασ. Ἰωάννης : ὦ ξέρω τὴ μακροθυμία σου.
- Ἐλένη : Αὐτὸ συμφέρει ἐξἄλλου καὶ στὸ στέμμα,
γιατὶ θ' ἀπομακρύνῃ κάποιον κίνδυνο
ἔστω κ' ἂν εἶναι ἀκόμα ὑπόθεση.
Εἶναι καὶ πράξη πὸν ἐπιβάλλει τὸ Εὐαγγέλιο.
Ποιὸς εἶναι ὁ ἀναμάρτητος σὲ τούτη
τὴν ψεύτικη ζωή; Κι' ἂν μετανοιώσης,
ἔχι μὲ λόγῳ μὰ ἀπὸ ἀνάγκη τῆς ψυχῆς,
δὲν ἐπιτρέπεται ἄνθρωπος νὰ ὀρθώσῃ
τ' ἀνάστημα καὶ ν' ἀρνηθῇ.
- Βασ. Ἰωάννης : Σ' εὐχαριστῶ πὸν μὲς τὴ δύσκολη ὥρα
σὰν ἅγια λάμπεις Παναγία
κ' ὀρθὰ μιλάς, παρηγορᾶς, καὶ πράττεις
ἀγγελικά. Σ' εὐχαριστῶ, σ' εὐχαριστῶ.
- Σίρ Κτόρο : Θαυμάζω τὴν ἀνώτερή σου φύση,
βασιλίτσα λαοῦ καὶ ἱπποτῶν.
Τὸ εὐχάριστό σου μήνυμα θὰ στείλω.
Γύρισε ὁ Ἀποστόλης σήμερα μὲ λίγους
δικούς του φρέρηδες καὶ κάτι ἱππότες
τοῦ τάγματος τῆς Ρόδου καὶ προσμένει
στὸ σπίτι μου τὴ δίκαιη πρόσκλησή σας.
- Ἐλένη : Ἐδῶ 'ναι; Οἱ ἄνθρωποι μας πὸν κοιμοῦνται;
Τέτοια παράλυση στὸ κράτος
πρώτη φορὰ γνωρίζω. Ὁ ὑπεύθυνος
στὴ φύλαξη ποιὸς εἶναι; Νᾶρθῃ
μὰ ξήγηση νὰ δώσῃ.
- Βασ. Ἰωάννης : Κι' ὁ Ἀποτόλης;
- Ἐλένη : Ἄλλο τὸ ζήτημα Ἀποστόλη κ' ἄλλο
τοῦ κράτους ἡ ἀσφάλεια κ' ἡ τάξη.
Βισκούντη, ὀδήγησε τὸν Ἀποστόλη
ὅσο μπορεῖς πὸν γρήγορα. Κι' ἐπίσης
τὸν ἀρχηγὸ τῆς φύλαξης θὰ θέλω.
(φεύγει ὁ Ντὲ Κυβίδες)
- Βασ. Ἰωάννης : Εἶσαι χλωμή, βασίλισσά μου. Πιὲς
τὸ φάρμακο μὰ τόνωση νὰ πάρῃς.
Σὲ πείραξε ἡ συγκίνηση. Συγγνώμη
πὸν τόσα βάρη ἐπιφορτίζω τοὺς ἀβρούς,

- ἐξαίσιους ὤμους σου.
- Μαργαρίτα : Τὸ φάρμακο, κυρία.
 Ἐλένη : (τὸ παίρνει) Μυρίζει ἀλλοιώτικα. Τὸ κατακάθι
 χίλιες φορὲς σᾶς εἶπα νὰ πετάτε.
 Εἶναι λιγάκι δύστροπος
 τὸ τελευταῖο καιρὸ ὁ γιατρός.
 Οὐφ ἄστε τὸ κατόπι. Νοιώθω δὰ περίφημα.
 Θ' ἀνακατέψῃ ἐτοῦτο τὸ στομάχι μου.
 (τὸ δίνει πίσω)
 Ἄ ξέχασα. Μιλοῦσα τῆς Καρλόττας
 γιὰ τὴ καινούργια πρόταση τοῦ γάμου.
- Βασ. Ἰωάννης : Δεχτήκετε; Τὸ μήνυμα νὰ στείλω;
 Ἐλένη : Κι' οἱ δυὸ ἀπορρίπτουμε τὴν πρόταση.
 Εἶν' ἁμαρτία τὰ πρωτοξάδερφα,
 τέτοια στενὴ συγγένεια, νὰ κάμουν
 ζευγάρι ταιριαστὸ κι' εὐλογητό.
- Βασ. Ἰωάννης : Παράξενα μιᾶς, Ἐλένη.
 Ἐλένη : Ἐξᾴλλον οἱ διατάξεις ἐμποδίζουν
 στὰ δόγματά μας τέτοιο γάμο.
 Χωρὶς νὰ σὲ προσβάλλω, θέλω
 μὲ τις δικές μου ἀπόψεις τὴν Καρλόττα.
 Ἄν τὸ νομίζεις ἐγωϊσμὸν ἢ πείσμα,
 ἄδικα θὰ σκεφτῆς γιὰ μένα.
 Ζήτημα ἀρχῶν τὸ θεωρῶ καὶ μάρτυρας
 εἶν' ὁ Θεὸς ποῦναι κοινὸς γιὰ ἄλους.
- Βασ. Ἰωάννης : Δὲ σὲ κατηγορῶ γιὰ ἐγωϊσμό.
 Ὅμως νομίζω συγγενῆς μου ἂν εἶναι
 ὁ ἄντρας τῆς Καρλόττας θὰ διοικήσῃ
 τὸ κράτος πρὸ πονετικά.
- Ἐλένη : Αὐτὸ ἐξαρθᾶται ἀπ' τὴ συνείδησή του.
- Βασ. Ἰωάννης : Πολὺ φοβᾶμαι μήπως ἔχει βλέψεις
 ἄλλο ὑποκείμενο καὶ θᾶθελα
 τὸ στέμμα νὰ στερεώσω τώρα
 πού εἰρηνικοὺς νομίζω τοὺς καιροὺς.
 Ἐξᾴλλον ὑπολογίζω καὶ βοήθεια
 τοῦ Οἴκου τῆς Σαβόγιας, πλούσιος Οἶκος.
 Μὲς τὴ μπουκιὰ βρισκόμαστε τοῦ Ἀράτη.
- Ἐλένη : Τότε γιὰ νὰ μὴν τῆς δώσουμε Ἑλληνα;
 Ὑπάρχουν πρίγκηπτες μὲ σθένος,
 παράδοση πολεμική. Ὁ λαὸς
 ρωμὸς σὰν εἶναι τὸ ρωμὸ ἀρχηγὸ
 κι' ὀρθόδοξο μ' ἀγάπη θὰ δεχτῆ.
 Καὶ θάνα τοῦτο βασικὴ ὑποστήριξη.
 ἀπ' τὸ Βυζάντιο, τὴν Ἑλλάδα.
- Βασ. Ἰωάννης : Θὰ χάσουμε τῆς Δύσης τὴ βοήθεια.
 Ἡ Δύση τοὺς Ρωμοὺς μὲ μίσος βλέπει.

- Ἐλένη : Καὶ πότε ἡ Δύση μᾶς βοήθησε;
Δυὸ-τρία καράβια στέλλει κι' ἀπαιτεῖ
προνόμια μὲς τὸ κράτος σου καὶ πάντα
διχόνοιες σπέρνει κι' ἔριδες.
Εἶναι μονάχα ἐμπόροι ἡ Δύση.
- Βαχλιώτης : (μπαινοντας) Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος σεβάσμιος Ἀποστόλης,
ὁ ντὲ Κυβίδες κι' ὁ Μαρκίων.
- Βασ. Ἰωάννης : Νᾶρθῆ ὁ γραμματικὸς Βουστρώνιος.
Νὰ μποῦν. Νὰ μποῦν. Χρυσὴ μου,
γίνε μελίχια κι' αὔριον τὴν ὑπόθεση
μιλᾶμε τῆς Καρλόττας μοναχοὶ μας.
- Ἐλένη : Τὴν ξέρεις τὴν ἀπόφαση. Τὴν ἄφεση
θὰ δώσω πὺν συμφέρει καὶ στὸ κράτος.
- Ἀποστόλης : (καὶ λοιποὶ μπαίνουν) Βασιλισσά μου, προσκυνῶ. Καρλόττα,
μὲ πλήγωσε τὸ πένθος σου βαθιά.
Ρήγα, σὲ προσκυνῶ μὲ σεβασμό.
- Βασ. Ἰωάννης : Μ' εὐχαριστεῖ πὺν γύρισες στὸν τόπο σου.
- Ἀποστόλης : Ἡ τελευταία ζωὴ πολὺ μοῦ στοίχισε.
Εἰλικρινὰ σὰν κληρικὸς μιλῶ.
Λάθος πὼς ἔκανα τ' ἀναγνωρίζω,
ἀλλ' ἦταν λάθος μου ἀπὸ κακὸ ὑπολογισμό.
Ἄνομη πρόθεση δὲν εἶχα κι' ἄς τὸ δείχνουν
ἀντίθετα τὰ πράγματα. Ποιὸς τάχα
κύριος εἶναι τῶν πραγμάτων κι' ἄς τὸ θέλει;
- Ἐλένη : Ὅ νοῦς πὺν πάει μὲ τὴ συνείδηση.
- Ἀποστόλης : Μετάγνωισα πὺν παραφέρθηκα
στὶς δύσκολες στιγμὲς μου δίχως
νὰ σεβαστῶ τὴν ἡσυχία τοῦ κράτους.
Οἱ διαβολιὲς κι' οἱ φῆμες οἱ πανοῦργες
σκοτίζουν τὸ μυαλὸ καὶ βλέπει τὸ σωστὸ
σὰν ἄδικο καὶ κούφιο κι' ἐκτιμᾶ
τὸ λανθασμένο σὰν ὀρθὸ καὶ δίκαιο.
Τὸ φίλτατο Θεμᾶ, πὺν πάντα θαύμαζα,
ἄδικη μοῖρα μ' ἔταξεν ἐχθρὸ του
γιατὶ τὸν παραστῆσαν γι' ἄρπαγα
τοῦ θρόνου μου καὶ δολοφόνο μου.
Ἄδικα βέβαια. Μὰ ὅταν κινδυνεύη
τὸ βιὸς κι' ἡ ὑπαρξὴ σου ἡ ψυχραιμία
μεμιᾶς ἐξαφανίζεται καὶ χάνεται ὁ καιρὸς
τὸ πρᾶγμα νὰ ἐκτιμῆσης μελετῶντας το.
- Ἐλένη : Τοῦ Γιάκουμου τοῦ δύστηχου ὁ χαμὸς
ἄδικη πράξη κι' ἀσυγχώρητη
κι' ἀπ' τὸν Θεὸ κι' ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους.
- Ἀποστόλης : Τοῦ Γιάκουμου τυχαῖο τὸ γεγονός.
Οἱ ἀνθρώποι παρεξήγησαν τὴν διαταγὴ
καὶ πράξαν μ' ὀδηγὸ τους τὴν περίσταση.

Γιὰ ὅλα ἐτοῦτο μὰ ἄφεση ζητῶ (γονατᾶ)
γονατιστὸς. μπροστὰ σὰς δίχως πάθος,
ἐγωϊσμοὺς παράκαιρους κι' ἐπίβουλες
κρυμμένες σκέψεις, κληρικούς πὺν θέλει
λευκὴ συνείδηση στὰ στήθη του.

- Ἐλένη : Αὐτὴ τὴν πράξη σου ἐκτιμῶ καὶ δίνω
τὴν ἄφεση μὲ τὴ καρδιά μου. Ἀκόμα
τὶς πρόσοδες λατινικῶν κι' ὀρθόδοξων
ναῶν σ' ἐσένα δίνω. Μὰ ἀπαιτῶ
τῆς παπικῆς τῆς βούλας σεβασμὸ
κι' ἀγάπη στοὺς ρωμοὺς κι' ἱππότες,
παιδιὰ τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατρός.
- Βασ. Ἰωάννης : Σῆκω, παιδί μου κι' Ἀρχιεπίσκοπε
τῆς Κύπρου. Σ' ἀποκαθιστῶ.
- Ἀποστόλης : Εὐγενικὴ καρδιά μου, εὐχαριστῶ.
Τὸ θρόνο θὰ τιμῆσω κι' ἀσπροπρόσωπη
θὰ βγάλω αὐτὴ τὴν πράξη σου.
Τὸν Ἰωάννη ἐπίσκοπο Σολιάς,
πρωτόθρονο τῶν Ὀρθοδόξων, θᾶχω
ισόβαθμο στοῦ κλήρου τὰ ζητήματα.
Τὶς πρόσοδες ἀπὸ ναοὺς ἑλληνικοὺς
θὰ τὶς χαρίσω νὰ μπορῆ
νᾶχη τ' ἀξίωμά τους δύναμη.
Γιατὶ τὸ πλοῦτος πάντα βοηθᾶ
κι' ἀπὸ τὰ ἐπίγεια ἀποσπᾶ τὴ σκέψη
αὐτοῦ πὺν διευθύνει τὸ ναό.
- Ἐλένη : Στὸ δεῖπνο ἀπόψε προσκαλῶ
ἐσὲ καὶ τὸν Μαρκίωνα.
Χαρμόσυνο εἶναι γεγονός καὶ πρέπει
νὰ τὸ γιορτάσουμε πρεπούμενα.
- Ἀποστόλης : Εὐχαριστῶ. Τιμὴ μας.
- Ἐλένη : Χαίρετε.
(φεύγουν Ἀποστόλης, Μαρκίων καὶ Ντὲ Κυβίδες).
- Βασ. Ἰωάννης : Εἶσαι ἄγγελος ὑπέροχος στὰ μάτια μου.
- Ἐλένη : Μὲ κολακεύει ὁ λόγος σου.
- Βασ. Ἰωάννης : Ἡ καλωσύνη σκέπει τὴ μορφὴ σου
κι' ἁγία βυζαντινὴ σὲ βλέπω.
- Ἐλένη : Ἡ καλωσύνη σου γιὰ σὲ καὶ τὸ λαό μας.
- Βασ. Ἰωάννης : Εὐτυχημένος εἶν' ὁ βασιλιάς
ἄχι μονάχα μὲ τὰ πλοῦτη του.
- Ἐλένη : Μὲ τὴν ἀγάπη τοῦ λαοῦ του.
- Βασ. Ἰωάννης : Καὶ τὴ συμβία του πὺν τοῦ στέκει
σύμβουλος, σύζυγος καὶ παρηγορητής.
- Ἐλένη : Ὡ πῶς βαρὺ 'ναι τὸ κεφάλι μου!
Γιατὶ ἦταν δύσκολη κι' ἐτούτη ἡ μέρα.

- Βασ. Ἰωάννης : Τὸ φάρμακό σου, λατρευτή, νὰ τονωθῆς.
Σὲ پاίδεψα πολὺ μὲ τέτοιες ἄχαρες
δουλειὲς τοῦ κράτους. Πόσο θάθελα
μὰ μέρα νὰ σοῦ δώσω εἰρηνική
κι' ἄς ἔκοβε ὁ Θεὸς δεκάδα χρόνια
ἀπ' τὴ δική μου μου ἐπίγεια ζωὴ!
(τῆς τὸ δίνει. Στὸ μεταξὺ τὸ πίνει ἡ Ἑλένη)
- Ἑλένη : Λόγο βαρὺ μὴ λέγεις, βασιλιά.
Τὸ φάρμακο; Μυρίζει ἀπαίσια.
- Βασ. Ἰωάννης : Τὸ φάρμακο εἶναι φάρμακο, σιρόπια
καὶ μυρουδιὲς γλυκὲς ἂν βάλουν. (στὸ μεταξὺ τὸ πίνει ἡ
Ἑλένη).
- Ἑλένη : Πφ. Καίει πολὺ. Μ' ἄλλη φορὰ
γλυκὺ ἦτανε.
- Μαργαρίτα : Νοιώθεις καλά, κυρά μου; Θεέ μου.
Καρλόττα : Μητέρα, χλώμασες πολὺ. Γιατρό.
Τροφὸς : (μπαίνοντας)
Πάλι ζαλάδες; Σοῦ εἶπα πιὲς τὸ φάρμακο.
- Βασ. Ἰωάννης : Τῶπιε καὶ νοιώθει φοβερὰ ἄσχημα.
Τροφὸς : (παίρνει τὸ κύπελλο)
Μὰ τοῦτο ἀλλοιώτικα μυρίζει. Τέτοια
δὲν εἶχε μυρωδιά. Τί τρέμεις, Μαργαρίτα;
- Μαργαρίτα : Συγκίνηση. Φοβᾶμαι μήπως πάθει
κακὸ ἡ βασίλισσα.
- Ἑλένη : Φαρμάκι στὸ ποτό.
Γιατρό. Χοχλάζει τὸ στομάχι μου.
Σπαράζω ἀπὸ τὸν πόνο. Ἦταν φαρμάκι.
- Τροφὸς : (τὴν ἀγκαλιάζει) Κυρά καὶ κόρη μου;
Καρλόττα : Μητέρα;
- Βασ. Ἰωάννης : Κακὸ ποῦ βροῆκε τὸ κεφάλι μας.
Ἐπιμονή, χρυσή μου, θάρθουν οἱ γιατροί.
Μὴ κάνεις ἔτσι. Λυώνει σὰν κερὶ.
Τί μοῦκανες;
- Τροφὸς : Τὸ φάρμακο ἦταν.
Ἦρθε κανένας, Μαργαρίτα, ἐδῶ;
- Μαργαρίτα : Δὲν ξέρω. Στὴ βεράντα πήγαμε.
Νᾶρθε κανεῖς;
- Ἑλένη : Πεθαίνω, πεθαίνω.
(μπαίνουν ὁ Βρονῆνης καὶ ὁ Ἀποστόλης)
- Ἀποστόλης : Κυρία, δὲ φτάσαμε νὰ φύγουμε
καὶ μῆνυμα μᾶς γύρισε πικρό.
- Βρωῶνης : (μυρίζεται)
Φαρμάκι στὸ ποτήρι νοιώθω.

- Ἀποστόλης : Φαρμάκι; Ποιός; Τί τρέμεις, Μαργαρίτα;
 Ἀυτὴ 'ναι. Ἀγόραζε φαρμάκια καὶ βοτάνια
 στὴ δούλεψη σὰν ἦταν τοῦ Θωμᾶ,
 Μαιτρέσα τοῦ Θωμᾶ καὶ δολοφόννα.
- Μαργαρίτα : Ὅχι. Δὲν ξέρω. Λυπηθῆτε με.
- Βασ. Ἰωάννης : Πάρτε τὴν στὰ κελλιά. Δουλειὰ τοῦ κοντοσταύλη.
 Γιατρέ, τὴ ρήγισσά μας σώσε.
- Μαργαρίτα : Ὅχι θὰ πῶ (ἐνώ τὴν σέρνουν ὁ Σίρ Κτόρος ἀρπάζει ἓνα
 μαχαίρι)
- Ἀποστόλης : Σίρ Κτόρο ντὲ Κυβίδες.
 καθάριζε τὸ δρόμο στὸ λεπτό.
 (ὁ Κυβίδες σκοτώνει τὴ Μαργαρίτα)
- Σίρ Κτόρο : Τὸ μισαρό της ἔργο νὰ τελειώση
 μ' ἄλλη της πράξη ἁμαρτωλή.
- Βρωώνης : Ἀργά. Τὸ δηλητήριο σκόρπισε
 μὲς τοὺς ἰστούς. Μυρίζει ἢ ἀναπνοὴ
 φαρμάκι πνιγερό.
- Τροφὸς : Θεέ μου.
- Ἐλένη : Καρλόττα μου, Ἰωάννη, ἐλάτε.
 Κοντὰ στὰ χεῖλη μου τὸ λόγο
 πὸ καθαρὰ νὰ νοιώσετε τὶ σβύνω.
 Νὰ μείνη ὀρθόδοξη ἡ Καρλόττα,
 Ἑλλησισσα καθὼς κι' ἐγὼ ἤμουν.
 Μὴν τὴ παντρέψῃς μὲ τὸ Λούη.
 τὸν πρωτοξάδερό σου κι' εἶναι κρύμα.
 Ἄλλοιῶς τ' ἀνάθεμα νὰ πέση
 σὶς κεφαλές καὶ τῶν δυονῶν σας. (πεθαίνει)
- Καρλόττα : Μητέρα; Ποῦ μ' ἀφήνεις μόνη
 στὸν ἐχθρικὸν ἐτοῦτο κόσμο!
- Βασ. Ἰωάννης : Ἄγγελε, φῶς μου, καύχημα τῆς νήσου
 καὶ γιασεμὶ τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων,
 ἀρχόντισσά μου ὀρθόδοξη, κυρὰ
 λαοῦ καὶ ἵπποτῶν, καρδιά μου,
 μεσίτευε στὸν οὐρανὸ γιὰ μᾶς
 ποὺ ἁμαρτωλὸ στὸν κόσμο τοῦτο
 ἀσθενικὸ κορμὶ κρατᾶμε,
 ψυχὴ μικρὴ σὰν τὸ σπειρί.
 (ὁ ντὲ Κυβίδες κρατᾶ τὸν Ἰωάννη φεύγουν.
 Φεύγουν Βρωώνης καὶ Καρλόττα).
- Ποιητῆς : Καὶ εἰς ὀλίγον ἀπέθανεν ἡ ρήγαινα ἡ Ἐλένη
 τῇ ἐντεκᾶτῃ Ἀπριλίου 1458 Χριστοῦ.
- Ἀποστόλης : Ἑλληνικὸ κι' ὀρθόδοξο μυαλό,
 σὲ νίκησα.
- Ποιητῆς : Τὸ πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων
 μὲς τὸ λαὸ περνάει καὶ δὲν πεθαίνει.

ΑΛΕΞΙΟΣ Α΄ ΚΓ ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΟΙ

Δημοσιεύτηκε στη «Φιλολογική Κύπρος» τὸ 1970.
Κυκλοφόρησε σὲ βιβλίο τὸ 1970.

ΑΛΕΞΙΟΣ Α΄ ΚΓ΄ ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΟΙ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α :

Ἀλέξιος Α΄ Αυτοκράτορας Βυζαντίου Ἄλλη γυναίκα	
Πέτρος Ἐρημίτης	Γρηῆ
Ἰππότης Βαλτέρος	Θεόδοτος
Φρούραρχος Δυρραχίου	Ἰσαάκιος
Ἀπεσταλμένος τοῦ Πάπα	Ἕνας πρόσφυγας
Εἰρήνη Δούκα αυτοκράτειρα	Στρατιώτης - Κόσμος
Καλόγερος Κ α λ λ ί ν ι κ ο ς	Ἰωάννης Κομνηνός
Ἄννα κόρη τοῦ Ἀλέξιου	Θεοδότη Ζωστή (μεγάλης ἡλικίας)
Μαντατοφόρος Α΄	Θεοφανῶ κόρη τῆς Εἰρήνης Δούκα
» Β΄	Δύο κατάσκοποι
» Γ΄	Κάπελας
» Δ΄	Σταυροφόρος Α΄
Ἐκατόνταρχος	» Β΄
Γυναίκα	Γοδοφρίδος
Γέρος	Ραϊμόνδος
Ἄλλος Γέρος	Ροβέρτος
Μιά γυναίκα	Οὔγος
Βαρῶνοι (βωδὰ πρόσωπα)	Βοημοῦδος
Δέκαρχος	Πατρίκιος Α΄
Μιά τρελλή κοπελίτσα	» Β΄
Γουίδος	» Γ΄
Ροβέρτος	Βαρῶνος Α΄
Ἐρρίκος	» Β΄

ΠΡΩΤΗ ΠΡΑΞΗ

Εικόνα πρώτη

Κάπου στὸν Ἰπλόδρομο. Σωρὸς πρόσφυγες δεξιὰ κι' ἀριστερά. Στὴ μιὰ γωνιὰ ομάδα ἀπὸ μιὰ γυναίκα καὶ δυὸ-τρεῖς γέροντες. Σὲ μιὰ ἄλλη γωνιὰ στὸ κέντρο δυὸ γυναῖκες μὲ παιδάκια. Δεξιὰ-ἀριστερὰ ἄλλες ομάδες.

- Γ υ ν α ῖ κ α** : Τῆς ξενητιᾶς οἱ δρόμοι μαῦροι
κι' ἄς εἶναι μὲ χρυσάφι ἢ Βασιλεύουσα
δεξιὰ-ζερόβᾳ κτισμένη.
Ἡ πατρικὴ μας γῆ μᾶς περισσεύει.
Γιατί, λοιπόν, στὰ ξένα νὰ δαπανηθῶ;
Γοργόποδα ἄλογα ἀνασταίνουν
τὸ εἰρηρικὸ τοπίο στὸ τρέξιμό τους.
Στάχθα ψηλὰ στὸ μπόι τ' ἀνθρώπου
προσδίνουν βιβλικότητα στὸν τόπο.
Οἱ καπνοδόχες πάντοτε καπνίζουν
γιατὶ τὸ σπίτι ζεῖ καὶ βασιλεύει.
- Ἔ ν α ς γ έ ρ ο ς** : Εἶχα κοπάδια. Τὰ γκρέμισαν περνώντας.
Σπίτια σειρά. Τὰ γκρέμισαν περνώντας.
Εἶχα τ' ἀγόρια λεβεντιά. Μοῦ τᾶφαγε ἡ θηλιά
στοὺς κλώνους κρεμασμένα.
Εἶχα κορίτσια. Ποιὸς τὸ ξέρει
τί βάρβαρο κρεβάτι τὰ κρατᾶ.
Εἶχα τὸ βίός μου. Τίποτα δὲν ἔχω.
- Ἄ λ λ ο ς γ έ ρ ο ς** : Ὁ πόλεμος τὰ πάντα ἰσοπεδώνει.
Τὸ βίός μοιράζεται. Τὰ σπίτια πέφτουν.
Πατὰ ἢ κακία τὴν ἀρετή.
Δὲν ξεχωρίζει ὁ πόλεμος γιὰ ἰδέα
ἀπὸ τὸν πόλεμο γιὰ πλουτισμό.
Πόλεμος εἶναι, ξίφος καὶ κοντάρι
κι' ὅ,τι προφτάσης νὰ μαζέψης ἀπ' τὰ γύρω.
- Ὀ λ ο ι** : Τῆς ξενητιᾶς οἱ δρόμοι μαῦροι.
(στὴν γωνιὰ τοῦ κέντρου).
- Μ ι ἄ γ υ ν α ῖ κ α** : Πάρε τὸ μπόγο σου πὸ πέρα.
Μιὰ σπιθαμὴ γωνιὰ θὰ μοιραστοῦμε;
- Ἄ λ λ η γ υ ν α ῖ κ α** : Καλέ, νὰ κρύψω τὸ παιδί π' ἀγκομαχᾶ
μὲς τὸν πολὺ τὸν πυρετό.
- Μ ι ἄ γ υ ν α ῖ κ α** : Ν' ἀρπάξῃ τὸ δικό μου τὴν ἀρρώστεια;
Γιὰ στρίβει παραπέρα μὴν ξυνίσω
τὴν ἔκφρασή μου κι' ἀγριέψω.
Πολὺ μοῦ κόλλησες. Ὅριστε μας...!
- Ἄ λ λ η γ υ ν α ῖ κ α** : (ἀγριεμένα)
Χωρεῖ κι' ἐμένα. Δὲν εἶν' ὄρες γιὰ ἄπλα.
'Αλλοιώτικα μ' αὐτὰ τὰ νύχια

- θὰ πολεμήσω γιὰ ἓνα πόδι τόπο.
- Μιὰ γυναίκα : Δοκίμασε ἂν τοιμᾶς.
- Ἄλλη γυναίκα : (ὄρμᾳ) Χαμένη...
- Μιὰ γυναίκα : Τομάρι.
(τσακώνονται)
- Γέροσ : Σταθῆτε, εὐλογημένες.
Μᾶς ἔφαγεν ἡ δυστυχία κι' ἐμεῖς
τὰ μάτια μας θὰ βγάλουμε;
- Ἄλλος γέροσ : Δόστε ἓνα βούρδουλα νὰ βάλω τάξη.
Σὲ τέτοιες ὥρες μοναχὰ
τὸ ξύλο πρέπει πιά γιὰ νόμος.
- Μιὰ γρηά : Καλέ μου, τὰ παιδιά. Μωροὶ
τρελλόκοτες, τσαλαπατήσετε
τὸ παιδολοῖ, δικὸ καὶ ξένο.
- Μιὰ γυναίκα : Ποῦναι τὸ παιδί; Χρυσό μου.
- Ἄλλη γυναίκα : Ἄγορι μου χρυσὸ ἀγοράκι.
- Θεόδοτοσ : (μπαινει μὲ τὸν Ἰσαάκι καὶ δυὸ στρατιῶτες)
Τί φασαρία φριχτὴ τὴ μέρα αὐτή;
Μήτε στὶς ὥρες τ' ἀγωνίσματος
δὲν εἶχε ὁ τόπος τέτοια μπόρα.
Καβγάδες; Δὲ θὰ σεβαστῆτε ἐσεῖς
τ' ὅ,τι ἡ φιλοξενία σᾶς δίνει;
Δὲ φτάσετε στὸν τόπο τοῦτο
κι' ὄλα τὰ θέμελά τοι πάτε
ἀράδα-ἀράδα νὰ σαλέψετε.
- Ἰσαάκιος : Θαρρῶ πὼς πρέπει νᾶχουμε φρουρὲς
τὴν τάξη νὰ κρατᾶνε.
Φοβοῦμαι μήπως ταραχὴ ξεσπάσει
βάζοντας πρόχωμα τὴν προσφυγιά.
Οἱ συνωμότες γύρω μας κουνιοῦνται.
Τάχα μπορεῖ μιὰν ὥρα νὰ ἡσυχάση
ἀπ' τὶς κρυφὲς λαχτάρες τούτη ἡ πόλη;
Ποιὸς ἀποκλείει ἀνάμεσα σὲ τοῦτα
τ' ἀνόμοια πλήθη πὼς δὲ ζοῦνε
κατάσκοποι τῶν δυτικῶν ἐχθρῶν μας;
Τοὺς Νορμανδοὺς ὁ Ἐρρίκος χτύπησε
μὰ τοῦτο δὲ σημαίνει πὼς ὁ κίνδυνος
γιὰ πάντοτε ἔχει λείψει.
Εἶναι κι' οἱ Βλάχοι. Εἶναι κι' οἱ Σκύθες.
Εἶναι σωρὸ φυλὲς ποὺ κατεβαίνουν
ζητῶντας χῶρο, θάλασσα καὶ πλοῦτος.
- Θεόδοτοσ : Σωστὸ τὸ βρίζω νᾶχουμε φρουρὲς.
Θὰ βάλουν τάξη. Καὶ θὰ ξαγρυπνᾶνε
γιὰ ὑποπτες δράσεις καὶ κινήσεις.
Δέκαρχε, βάλε ἀνθρώπους σου ἐδῶ πέρα.

Κάθε πρωὶ θὰ θέλω ἀναφορά.
Σεβάσμιε γέροντά μου, μίλησε.
Πῶς ἔφτασες στὰ μέρη μας διωγμένος;
Ἄκουσα βέβαια ἱστορίες φριχτές.
Μὰ ἄλλο νὰ τὶς ἀκοῦς ἀπὸ παθόντα
κι' ὄχι ἀπὸ στόμα δεύτερο καὶ τρίτο.

Ἔνας γέρος : Ἀπελπισία καὶ σιέρηση,
ξεσπιτωμὸς καὶ κακονχία,
κεῖνο τ' ἀθέβαιο ταῦριο στὰ ξένα
τὸ λογικὸ ταραζοῦν καὶ τὰ νεῦρα
τεντώνουν σάμπως νάθελαν νὰ σπάσουν.
Τότε δὲν ἔχει φρόνηση.
Τότε δὲν ἔχει ὑπομονή.
Μήτε φιλία κι' ἀγάπη.
Τὴν εὐκολία ποῖος σκέφτεται νὰ δώσει;
Ποῖος συμπονάει τὸν ἄλλο ἀφοῦ 'ναι
στὴν ἴδια θέση οἱ πάντες;
Ἔχεις καιρὸ νὰ σκέφτεσαι πὺρ πέρα
ἀπῶνα ξεροκόμματο ψωμὶ
καὶ μιὰ γωνιὰ νὰ γειρῆς νὰ πλαγιάσης;
Αὐτὰ 'ναι, ἀρχόντοι μου, συμβάντα,
καὶ πρόξενοι μαζί, ἀφορμὲς κι' αἰτίες.

Μιὰ τρελλή
κοπελλίτσα : Σπάγγο δένω τὰ μαλλιά
στὴν στορογγύλη μου θηλιά.
Δακτυλίδι καὶ κεφάλι
κοίτα μέσα της προβάλλει.
Τραλαλά - τραλαλά
Στὸ ψηλὸ κρεμῶν κλωνί
τὸ κορμί μου σὰν πανί.
Φύσα, ὠραῖο μου ἀγεράκι,
κούνα τ' ἄπνοο του κορμάκι.
Τραλαλά-τραλαλά.

Γυναίκα : Ἀρχόντοι, μὴν παρεξηγῆτε
τ' ὀλάδειανό της λογικό.
Τὴν χτύπησε τὸ ξαφνικό.

Ἔνας γέρος : Οἱ Σταυροφόροι κρέμασαν μπροστὰ
στ' ἀπελισμένα μάτια της τὸν ἄντρα
πὺρ μόλις χιτὲς παντρεύτηκε.
Καλέσαν ὅλο τὸ χωριὸ νὰ δοῦνε
τὸ πάθημα τοῦ ἀντάρτη.
Ἄντάρτης ἦταν ὄποιος
ἐνάντιος στίς χυδαῖες ὀρέξεις τους στεκόταν.

Ἰσαάκιος : Τοῦτο πολὺ μ' ἀνησυχεῖ,
φίλε μου Θεόδοτε. Τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ
δὲν τοὺς θερμαίνει τὴν ψυχή.

Τῆς τύχης τὸ κινήγι, ἡ περιπέτεια τοὺς ὠθεῖ,
τὸ ξόδεμα παθῶν συγκατατημένων.
Θαυρῶ θὰ πρέπει ὁ Βασιλιάς
τὸ καθεὶ νὰ ξέρη μήπως θάναι ἀργὰ
γιὰ σκέψεις δραστικώτερες τὴν τελευταία στιγμή.

- Θ ε ὀ δ ο τ ο ς : Διπλωματία, διπλωματία βλέπω μόνο.
Μ' αὐτὴ ἂν μπορούμε θὰ γλυτώσουμε
ἀπ' τὸν καινούριο τοῦτο ἐχθρό,
μ' ὅσο μπορεῖ λιγότερες φθορές.
(ἀκούεται φασαρία)
- Ἰ σ α ἄ κ ι ο ς : Καινούριες μάχητες θαυρῶ.
- Φ ω ν ἔ ς (ἀπ' ἔξω) : Οἱ Σταυροφόροι, οἱ Σταυροφόροι.
- Φ ω ν ἔ ς
(ἀπὸ τὴ σκηνή) : Οἱ Σταυροφόροι, οἱ Σταυροφόροι.
- Μ ι ἄ γ υ ν α ἰ κ α : Βοήθεια. Κύριε, ἴλεως, ἴλεως.
- “ Ο λ ο ι : Μνήσθητι, Κύριε, μνήσθητί μου.
- Μ ι ἄ γ υ ν α ἰ κ α : Παιδάκι μου.
- Ἄ λ λ η γ υ ν α ἰ κ α : Τὸν μπόγο μου καὶ δρόμιο.
- Γ ἔ ρ ο ς : Δὲν ἔχει ὁδὸ γιὰ μᾶς.
Τὰ πόδια μας τσακίστηκαν.
Παντοῦ ἡ πορεία ἢ ἴδια.
Παντοῦ ἔσπισω μας ὁ ἐχθρός.
- Γ ρ η ἄ : Θὰ μείνης, γέρο ἐδῶ περιέγelo
στὸ δυτικὸ μπουλούκι;
Ζάρωσα κι' ὄμως δὲν τ' ἀντέχω
νὰ πατηθῶ ἀπ' τοῦ Σατανᾶ τ' ἀδέρφια.
Θὰ φύγω. Μεῖνε ἐσὺ λιπόψυχος...
- Ἰ σ α ἄ κ ι ο ς : Ποῦ πᾶτε, ἀνθρώποι μου καλοί;
Ἄν δὲ μπορεῖ νὰ προστατέψη ἡ Βασιλεύουσα
τὴν προσφυγιά ποιὰν τάχα καρτεροῦτε προστασία κι' ἀπὸ ποῦ;
Ἄπὸ τὸν Τοῦρκο ἀντίκου ποῦφτασε
ὡς κάτω στ' ἀκρογιάλι;
- “ Ο λ ο ι : Βοήθεια, Κύριε, ἴλεως, ἴλεως.
- Μ ι ἄ γ υ ν α ἰ κ α : Μνήσθητι, Κύριε, μνήσθητί μου .
- Τ ρ ε λ λ ῆ : Σπάγγο δένω τὰ μαλλιά
στὴν στρογγύλη μου θηλιά...
- Γ ρ η ἄ : Σώπασε, κόρη, σώπασε
καὶ φτάνει ὁ Σταυροφόρος.
(ἔξω διαρκῶς φωνές).
- Κ ἄ π ο ι ο ς
π ρ ὀ σ φ υ γ α ς : Ἄδέρφια, ὁ Σταυροφόρος φτάνει.
- Ἄ λ λ ο ς : Ἄλλοίμονό μας.
- “ Ο λ ο ι : Ἰλεως, ἴλεως.

Κάποιος

πρόσφυγας : Περνοῦν τὴ Θράκη καίοντας τὰ χωριά.
Τίποτε πιὰ δὲ σέβονται.
Αἰρετικὴ τὴ χώρα τούτη λένε·
γι' αὐτὸ συνθέμελα θὰ πρέπει νὰ τὴν σκάφουν.
Γλύφουν τὰ χεῖλη τους σὰ νοιώθουν
πὼς σίμωσαν στὴ Βασιλεύουσα.
Σπαθιά ἀκονᾶνε, ἀσκοῦν τὰ χέρια,
μυρίζονται τ' ἀγέρι σὰ λαγωνικά.
Πεινᾶν, πεινᾶν, διψᾶν, διψᾶν.

Ὅλοι : Πεινᾶν, πεινᾶν, διψᾶν, διψᾶν.

Θεόδοτος : Στείλε στὸν Αὐγουστο μαντάτο.

Ἰσαάκιος : Ἄπ' ὦρα τῶκανα. Θαρρῶ
θὰ ξέρουν πὸ πολλὰ ἐκεῖ πέρα.
Ὅμως καλὸ νὰ ξέρουν καὶ τὴ γνώμη
τῆς προσφυγιάς, αὐτῆς ἐδῶ.

Κάποιος

πρόσφυγας : Ἔχω τὴ γνώμη νὰ μαζέψουμε
τὸν πρόσφυγα ἑαυτὸ μας
καὶ ν' ἀρχινίση πάλι ἡ περιπλάνηση.
Ἔχει τὸν κόπο της μὰ πάντα ἐλπίζεις.
Ἐδῶ 'ναι σίγουρη θανάη.

Ὅλοι : Νὰ φύγουμε, νὰ φύγουμε, μακρὰ.

Μιὰ γυναίκα : Μνήσθητι, Κύριε, μνήσθητί μου.
(κινοῦνται νὰ φύγουν. Σπρώχνονται. Ἔξω φωνές).

Μιὰ φωνή : (ἀπ' ἔξω) Τὸ σιτηρέσιον ἔτοιμο.

Ὅλοι : Τί;

Μιὰ φωνή : (ἀπ' ἔξω) Μοσχάτη φασολάδα.

Ὅλοι : Μοσχάτη φασολάδα.

Μιὰ γυναίκα : Πεινᾶμε. Δόστε μας φαί.

Κάποιος

πρόσφυγας : Κι' ὁ Σταυροφόρος;

Ὅλοι : Τώρα θέλουμε φαί.

Εἰκόνα δεύτερη

Αἴθουσα θρόνου. Ἀλέξιος Α', Θεόδοτος, Ἰσαάκιος, Ἄρχοντες, Καλόγερος.

Θεόδοτος : Γέμισε ὁ Ἰππόδρομος πολύμορφο
κοπάδι πρόσφυγες ἀπὸ παντοῦ.
Στρωθῆκαν οἱ κερκίδες μὲ κουρέλια
κι' ἀπάνω τους κεφάλια παιδικὰ
ὅπως τὰ σύκα στὰ πλατιά συκόφυλλα.
Κι' ἀρχίσανε οἱ καθγάδες οἱ ξενόγλωσσοι,
ξένων γειτόνων ἀλλοεθνῶν.

Ἐδῶ τραβομαλιοῦνται δυὸ γυναῖκες
κι' εἶναι θαρρεῖς μιὰ μάχη κοκοριῶν
τοῦφες πετᾶνε τὰ μαλλιά καὶ στάζει ὁ ἴδρωτας
καὶ βάφει τὸ τοπίο τὸ αἷμα κι' οἱ ματιές
πὸ κόκκινες σπαθίζουσι τὸν ἄγέρα
σὰν πυρωμένα σίδηρα στὸ σιδεράδικο
ποῦ νὰ τὰ πλάσῃ ξίφη ὁ κομοδρόμος
παιδεύεται μ' ἀνασεμιὰ βαρειά.
Ἄλλη πὸ πέρα μάχη γιὰ ἓνα
κουρέλι πᾶχουν κλέπει.
Ἄλλος ζητᾷ τὸ τρύπιο τοῦ σαντάλι
καὶ φτύνει βλαστημῶντας τὸν πλαῖνό του.
Γέμισε ὁ Ἰππόδρομος πολύμορφη,
πολύγλωσση ἀπ' τὰ Μπαλζάνια δυσσομία.

Ἰ σ α ἄ κ ι ο ς : Οἱ πάνσεπτοι πλημμύρισαν ναοί.
Γονατιστοὶ Βουλγάροι, Κροάτες. Ἴλλυροὶ
ζητᾶνε τὴν βοήθεια τ' Οὐρανοῦ.
Βλέπω μεγάλη δυστυχία ὅταν ὁ νοῦς
τ' ἀνθρώπου ὁ σκληροτράχηλος ζητᾷ
μὲ πληγωμένο γόνατο βοήθεια
ἀπ' τ' Οὐρανοῦ τὸ μάτι τ' ἀκατάδεχτο.
Εἶναι κι' ὁ κίνδυνος νὰ μὴ ξεσπάσῃ
μὲ τέτοια συρροὴ θανατικό.
Λένε οἱ γιατροὶ τοῦ Παλατιοῦ
πὼς πάντα σὲ παρόμοιες περιπτώσεις
ποῦ πλήθη μαζευτήσαν σ' ἓνα τόπο,
εἴτε γιὰ πανηγύρεις εἴτε ἀπὸ διωγμοὺς
εἴτε πολιορκίας ἀνάγκη τὸ ζητοῦσε,
θανατικά ξεσποῦσαν εὐκολὰ καὶ σάρωσαν
τὸν πληθυσμὸ χωρὶς διάκριση.
Τοῦτο φοβοῦμαι πὸ πολὺ.
Εἶναι κι' ὁ κίνδυνος τῆς στάσης σοβαρός.
Γιατὶ κι' οἱ νόμοι κι' ἡ ἐπαγρύπνηση
σὲ τέτοιους δύσκολους καιροὺς παραμελοῦνται.

Θ ε ὀ δ ο τ ο ς : Μὰ τὸ Παλάτι ἀπ' ἔξω γέμισε.
Μάτια οἱ φρουρὲς πασκίζουν ν' ἀπαλλάξουν
τὸν ἅγιο χώρο ἀπ' τὴν πολυκοσμία
μὲ τίς ποικίλες γλῶσσες καὶ στολές.
Ἡ ἀπελπισία σκληραίνει τὴν καρδιά
καὶ μὲ μιὰ ἀντρεία πρωτόφαντη τὸ στῆθος
γεμίζει ποῦ μπορεῖ ν' ἀνατινάξῃ
τοὺς τόπους σὰν τὴ δύναμη ἡφαιστείου.
Γι' αὐτὸ οἱ φρουρὲς μὲ φρόνηση ἔχουν δράσει
ἔστω κι' ἂν φάνηκαν σὲ μερικὸν
πὼς δείχνουν στάση μαλακή.
Οἱ τέτοιες περιστάσεις θέλουν φρόνηση
καὶ μέτρα μαλακά, ὑπολογισμένα.

Ἄ λ έ ξ ι ο ς Α' : Πρὶν μιὰ βδομάδα ἀπόστειλα
 γραφή στὸ φρούραρχό μας στὸ Δυρράχιο
 νὰ φτάση γρήγορα στὴν Πόλη,
 ἀφοῦ μαζέψη καθαρὲς κι' ἐξελεγμένες
 εἰδήσεις γιὰ τοὺς νέους στρατοὺς.
 Οἱ Σταυροφόροι, λένε, μὲ τὴν εὐλογία
 τῆς Ἁγίας Ἐδρας σὰν τὸ χεῖμαρρο τραβοῦνε,
 χοχλάζοντας,
 νὰ λευτερώσουν τ' Ἁγία Χώματα.
 Ἡ πρόθεσή τους σεβαστὴ καὶ ἀξιεπίαινη.
 Μὰ τόχα πάντα ἡ πρόθεση ἔχει
 τὴν ἀρετὴ καὶ δίκαια δρᾶ χωρὶς
 τῶν ἄλλων νὰ πατάει τὰ δίκαια;
 Φοβοῦμαι μήπως πρόσχημα εἶναι τοῦτο
 γιὰ κατακτήσεις κι' ἐπεκτάσεις.

Ἄ γ γ ε λ ι α φ ὄ ρ ο ς : (μπαίνοντας)
 Στὴν Βασιλεύουσα ζυγώνουνε τὸ στίφη
 φανατισμένων ὄχλων πού ὡς περνᾶνε
 σὰν τὴν ἀκριδα κατατρῶγουνε τὸν τόπο,
 ρημάδια ἀφήνοντας, σκορπώντας τοὺς λαοὺς,
 κι' ὅταν κορέση ἢ δίψα τους κι' ἡ πείνα
 καὶ τῆς κλεψιάς τὸ πάθος
 κι' ὅταν ἀγάπες ἀπολάψη τὸ κορμί τους,
 πέφτουν στὸ χῶμα καὶ ἀνυμνοῦν
 τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ κι' ὀραματίζονται
 πολέμους πέρα στ' Ἁγία Χώματα
 καὶ λαχταροῦν τὴν ὄρα πού θὰ φτάσουν
 νὰ ξεπληρώσουνε τὸ χρέος πρὸς τὸ Θεό.

Ἄ λ έ ξ ι ο ς Α' : Σφίγγουν τὰ πράγματα. Καὶ παίρνει
 σάρκα καὶ σχῆμα ἡ ὑποψία μου.
 Οἱ ἀσύντακτοι ὄχλοι ρέπουνε
 — κι' ἄς ἔχουνε ὀδηγὸ τὴν ἀρετὴ —
 στὰ πλιάτσικα καὶ στὰ ὄργια.
 Εἶναι στρατὸς κι' ἄς ἔχει τὸ Σταυρὸ
 σημαδι κι' ὀδηγὸ του.

Κ α λ ὄ γ ε ρ ο ς : Μὰ τότε τ' Ἁγία Γράμματα ἀπ' τὴ Ρώμη
 παιγνίδι πλέκουν παπικό.
 Καὶ πρέπει νάβαι. Πῶς τολμοῦν
 ἔτσι χωρὶς τὴ χριστιανικὴ ἀρετὴ
 νὰ μᾶς ζητοῦν νὰ διώξουμε τοὺς πρόσφυγες
 μὲ τιμωρίες βαρεῖες γιὰ λόγὸ τάχα
 πῶς ἀντιστάθηκαν στὸ θέλημα τοῦ Κυρίου;
 Τάχα ὁ Χριστὸς γιατί στοὺς δυτικούς
 τὸ μῆνυμά του ἀπόστειλε κι' ἐμεῖς ἐδῶ
 τ' Ὀρθόδοξό του Πλήρωμα εἶδηση
 ἀπὸ λαϊκούς ἢ κληρικούς δὲν εἴχαμε;

Μυρίζομαι παγίδες και τεχνάσματα
ἢ πῶς σωστὰ ἐκμετάλλευση τῆς κίνησης
ἀπὸ τὴν Ἔδρα και τοὺς ἡγέμονες.

Στρατιώτης : Ὁ Φρούραρχος ἀπ' τὸ Δυροράχιο.

Φρούραρχος : (μπαίνοντας)· Εἰς ἔτη πολλά, Ἀλέξιε.

Ἀλέξιος Α' : Τὴν ἐκθεσὴ σου καρτερῶ γιὰ νᾶχουμε
μὰ καθαρὴν ἰδέα γι' αὐτὴ τὴν κίνηση.
Ἐξάλλου τὰ μαντάτα ἀνησυχοῦν.
Λένε πὼς κόντεψαν στὴν Βασιλεύουσα
οἱ Σταυροφόροι.

Φρούραρχος : Πῆρα λεπτομερεῖς ἐκθέσεις
ἀπὸ σταλμένους μου παντοῦ.
Ὁ Πέτρος Ἐρημίτης, ἄνθρωπος
ἐνάρετος καθ' ὅλα, καθαρὸς,
ὄργανο τοῦ ἴδιου τοῦ Χριστοῦ,
μὰ νύχτα στ' ὄνειρό του ἀντίκρουσε
τὴ φωτεινὴ μορφή τοῦ Θεάνθρωπου
νὰ κατεβαίνει ἀπ' τ' Οὐρανοῦ τὰ μέρη
σὲ μὰ νεφέλη φωτεινὴ.
'Απάνω ἀπ' τὸ κεφάλι του σταμάτησε,
τὸν κοίταξε μὲ βλέμμα καυτερὸ
καὶ φώναξε προστακτικά:
«Πέτρο, πατᾶνε τ' Ἅγια Χώματα,
ὅπου τὸ σάνταλό μοι τ' ἅγιασε,
ἀλλόθρησκοι τῆς Ἡμισέληνου ὀπαδοί.
Ποῦναι οἱ ἐνάρετοι ὀπαδοί μου ἐδῶ στὴ Δύση;
Καὶ ποῦναι ἢ ἀντρειοσύνη τους, τὸ ἱπποτικὸ τους
τὸ ἦθος; Ποιδὸν τάχα ὑπηρετᾶνε;
Τί μὲ φελᾶνε οἱ αἰνοί σας κι' οἱ δοξασμοί σας,
ὅταν προσβάλλοινε τὸν τόπο ποὺ μαρτύρησα
ξένοι λαοί, τοῦ Σατανᾶ ὀπαδοί;»
«Καὶ τί θὰ κάνω ὁ δοῦλος σου, Χριστέ μου;»
ρωτᾷ γονατιστός, ἐνῶ τὰ μάτια του
τ' ὄραμα χάνανε ἀπ' τὸ φῶς.
«Ἐεσήκωσε τὴ Δύση, Πέτρο.
'Αγγέλων Τάγματα θὰ πολεμᾶνε
δίπλα στὰ εὐλογημένα ξίφη σας.
Λευτέρωσε τοὺς Ἅγιους Τόπους».
Μὲ τέτοια ὁ Πέτρος τὴ Γαλλία ξεσήκωσε.
Οἱ Κάτω Χῶρες μέθυσαν στὸ λόγο του.
Εὐλόγησε τὰ πλήθη ὁ Πάπας
στὴν ἅγια συγκατάθεσή του.
Στὰ μεθυσμένα ἀσύντακτα κοπάδια
τῶν Σταυροφόρων στάθηκε ὁδηγὸς
δίπλα στὸν Πέτρο ἕνας Βαλτέρος
φτωχὸς ἱππότης, γυρολόγος, δίχως

δόξα, τιμή, μὰ νιὸς πὸν νὰ ζητᾷ
τὶς περιπέτειες ἀψερές, πὸν χρῆμα
κι' ὄνομα διαλεκτὸ θὰ τοῦ ἀποφέρναν.

'Αλέξιος Α' : Μὰ τοῦτο 'ναι κοπάδι ἐπίφοβο
γιατὶ μὲς τοὺς θρησκόληπτους θὰ μποῦνε
οἱ πεινασμένοι τυχοδιῶκτες κι' ὄσοι
τὸ πλιάτσικο ἀγαποῦν κι' ἐκείνοι
πὸν μ' ἀλαφρὸ μυαλὸ ζητᾶνε
τὴν περιπέτεια.

'Ισαάκιος : Γι' αὐτὸ θὰ πρέπει ν' ἀνακόψουμε
μακρυνὰ ἀπ' τὴ Βασιλεύουσα τὸ χεῖμαρρο
προτοῦ τὸ κράτος μας σαρώση.

'Αλέξιος Α' : Σὲ τέτοιους δύσκολους καιροὺς δὲν εἶναι
μόνο τὸ ξίφος πὸν μιλά.

'Ισαάκιος : Μὰ ἔφτασε στὸ λαϊμὸ μας τὸ λεπίδι

'Αλέξιος Α' : 'Ο νοῦς πολλές φορὲς μᾶς σώζει
πὸ σίγουρα ἀπ' τὸ ξίφος.
Ποιὸς τάχα βρίσκει σίγουρη τὴ νίκη
μὲ τὸ δικό του τὸ σπαθί;
Κι' ὕστερα πρέπει νὰ σκεφτοῦμε
μὴν τάχα ἡ νίκη θᾶχη μακρυνὲς
συνέπειες γιὰ μᾶς στὸ μέλλον,
ὄχι ἀσφαλῶς εὐχάριστες.

Θεόδωτος : Τὰ Γράμματα τοῦ Πάπα εἰδοποιοῦνε.

'Ισαάκιος : Μᾶς λέγει αἰρετικούς ὁ Πάπας
κι' ἀδερφικά οἱ λαοὶ τῆς Δύσης δὲ μᾶς βλέπουν.

'Αλέξιος Α' : Καλύτερα θαρρῶ ν' ἀκούσουμε ὡς τὸ τέλος
τὴν ἔκθεση τοῦ φρούραρχου.

Φρούραρχος : 'Οπου περνᾶνε οἱ Σταυροφόροι
θερίζουνε τὸν τόπο καὶ τὰ σπίτια.
Δὲν ἔχουν σύνταξη καὶ φροντιστές,
τάξη στρατοῦ δὲν ἔχουν κι' ἀρχηγούς.
'Αρπᾶνε γιὰ νὰ φᾶνε, νὰ φυλάξουν.
'Οπλα ζητοῦν καὶ κλέβουν τὰ ὄπλα.
Καὶ τοῦ πολέμου τὴν ἐξάσκηση ἀποκοτοῦν
στὶς κεφαλὲς τῶν πληθυσμῶν πὸν συναντοῦν.
Στὴν Οὐγγαρία οἱ ντόπιοι ἐπιτεθήκανε
καὶ σάρωσαν τὸ νέο στράτευμα,
γιατὶ εἶχε τοῦτο ἐξευτελίσει ὀλότελα
τὴν ἔννοια τοῦ Χριστοῦ μὲ τὶς κλειμὲς,
τὶς ἀτιμίες, καθημερνὰ, καὶ τοὺς βιασμούς.
Γέμισε ἡ Ἑλλάδα προσφυγιὰ
κι' ἡ πείνα ἀρχίζει νὰ θερίζη
τὶς ἐπαρχίες μας στὴν Εὐρώπη.

'Αλέξιος Α' : Κι' ὁ Πέτρος ὁ Ἐρημίτης, ἄνθρωπος

τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ Χριστοῦ, ὅπως εἶπες,
πῶς δέχεται τοὺς φόνους, τὶς κλειψὶς
καὶ τὴν σειρὰ τῶν βιασμῶν;

Φ ρ ο ὑ ρ α ρ χ ο ς : Ποῦ νὰ μπορέση ὁ ἄνθρωπος
κι' ἄς ἔχει ἀνώτερο ἦθος
νὰ συγκρατήση τ' ἀγριεμένα τ' ἄλογα;
Μὰ μπαίνει ἡ ἐπιτίμηση
στὸ στήθος τυχοδιώκτη, μόνο
ὅταν χορτάση ἡ ἀπαίτηση προσωρινὰ
τῆς πεινασμένης σάρκας του.

Κ α λ ό γ ε ρ ο ς : Νὰ κλείσουμε τὶς πύλες, βασιλιά.

Ἰ σ α ά κ υ ο ς : Μὲ ξίφος νὰ χτυπήσουμε τὴ Δύση.

Ὁ διπλωμάτης καὶ τὰ Γράμματα
εἶναι γιὰ πῶ ἡσυχους καιροὺς.

Ἡ πείρα τώρα τοῦ πολέμου θὰ μᾶς σώση.

Ἀ λ έ ξ ι ο ς Α' : Δὲν ἔχουμε καιρὸ γιὰ νὰ σκεφτοῦμε.

Κοντεύουνε στὶς πόρτες μας. Νὰ κλείσουν
οἱ πύλες καὶ νὰ μποῦν φρουρές.

Μαντάτο νὰ σταλῆ στὶς λεγεῶνες
τῆς Μικρασίας νὰ στείλουν ἐνισχύσεις.
(φεύγει κάποιος).

Σ τ ρ α τ ι ώ τ η ς : Νέος ἀπ' τὴ Ρώμη ἀπεσταλμένος.

Ἀ π ε σ τ α λ μ έ ν ο ς : Τὰ Γράμματα ἐτοῦτα ἡ Ἅγια Ἐδρα

μ' ἀγάπη πατρικὴ σᾶς στέλνει.

Στοὺς δύσκολους καιροὺς οἱ φιλικὸι δεσμοὶ
δύναμη δίνουνε κι' ἀσφάλεια

σ' ὄλους μας κι' εὐκολία

γιὰ τὰ μεγάλα τὰ ἔργα τὰ ἐκλεκτά.

Ἀ λ έ ξ ι ο ς Α' : Τοῦ Πάπα ἀπεσταλμένε, εὐχαριστῶ

γιὰ τῆς φιλίας τὶς ἐκδηλώσεις.

Οἱ χριστιανοὶ λαοὶ πῶ φιλικὰ

θὰ πρέπει νὰ σταθοῦνε πλαί-πλαί

τώρα π' ἀλλόθρησκοι ἀπειλοῦνε

ὄλο τὸν κόσμον πῶ πολύ.

(φεύγει ὁ ἀπεσταλμένος. Ὁ Ἀλέξιος ἀνοίγει
τὰ γράμματα καὶ διαβάζει).

Ὁργανωμένο στρατεῖμα ἀκολουθεῖ

τ' ἀσύντακτα τῶν Σταυροφόρων στίφη.

Ὁ κόμης Οὐγος, ἀδερφὸς τοῦ Φίλιππου

τοῦ Γάλλου Βασιλιά, κι' ὁ κόμης τῆς Τολέδης

Ραϋμόνδος κι' ἄλλοι κόμητες καὶ ἱππότες

μάχιμο κι' ἐμπειρο στρατὸ ὀδηγᾶνε.

Τοῦτα τὰ πλήθη θᾶχουν χρεια τροφῆς,

θὰ θέλουν ὅπλα καὶ καιρὸ νὰ ἐξασκηθοῦνε.

Παρακαλῶ, λοιπόν, τὸ πέρασμά τους

νὰ ἐπιτραπῆ. Κι' ὑπόσχονται πῶς τίποτα

στό κράτος δὲ θὰ πειραχτῆ, γιατί ἔχουν
πάρει τὰ μέτρα τους. Ἐτούτη ἡ πράξη
θὰ λογιστῆ γιὰ πράξη ἀδερφική.
Ἀπάνω βλέπει τοῦ Χριστοῦ ἡ ματιὰ
κι' ἔχει ἡ Ἱστορία μιὰ μνήμη δυνατή.

Ἰσαάκιος : Τὰ Γράμματα δὲ σώζουν ἀπ' τὸν ὄλεθρο.
Οἱ πεινασμένοι πληθυσμοί, οἱ τυχοδιῶκτες,
στὴ λάμψη χρυσαφιῶ, στὴ μυρωδιὰ
τῆς εὐγευστης τροφῆς, θὰ παραιτήσουν
κάθε δειλία κι' ἐνδοιασμὸ καὶ θὰ σαρώσουν
τὸ πᾶν στὴν Βασιλεύουσα.
Καὶ κάποτε ἓνα Γράμμα θὲ νὰ ἐκφράση
ἐκπληξη κι' ἴσως μᾶς φορτώση
στὴν ράχη μας τὸν τέτοιο σηκωμό.
Κι' ἀπ' τὴ φιλία θὰ πάμε πιά στὴν ἀπειλή,
καὶ θάρθη ἡ προπαγάνδα, ὁ ἀφορισμὸς
κι' ἓνα σωρὸ τερτίπια ἀπὸ τὴ Ρώμη.
Μέρεψε τόσο τὸ θηρίο ποῦ νὰ κοιτᾷ
σὰν ἀδερφή τὴ Βασιλεύουσα;

Θεόδοτος : Δὲ μᾶς συμφέρει ὁ πόλεμος.
Καλύτερα τὰ στίφη νὰ περάσουν στὴν Ἀσία.
Ἐκεῖ θ'ἀν' εὐκόλο πολὺ νὰ τὰ νικήσουμε
ἂν κάποτε σηκώσουνε κεφάλι.
Ἄν πάλι προχωρήσουν φρόνιμα,
γιὰ τὴ δουλειὰ τους ποῦναι ὁμολογῶ
πράξη ἀξιέπαινη, διπλὸ τὸ κέρδος
θ'ἀναι γιὰ μᾶς.

Ἀλέξιος Α' : Ν' ἀφήσουμε τὶς πύλες ἀνοιχτὲς
νὰ μπῆ τὸ στράτευμα στὴν πόλη.
Κοιτᾷτε σιτηρέσιο νὰ δοθῆ,
καὶ προσοχή ἀπ' τὴν πρόκληση γιατί
μπορεῖ ἀπ' αὐτὴ δεινὰ βαριά νὰ ξεκινήσουν.

Ἀγγελιαφόρος : (μπαίνοντας)
Σὰν τὰ μερμήγκια φτάσανε στὶς πύλες.
(ἀναταραχὴ)

Καλόγερος : Τόσο κοντὰ ὁ ἐχθρός...

Θεόδοτος : Μᾶς τῶπαν τὰ μαντάτα...

Ἰσαάκιος : Κι' ἐμεῖς τὸ ξίφος ἀκονίζαμε
σὲ μάταιες συζητήσεις.

Καλόγερος : Κι' ὁ διπλωμάτης ἔπλεε στὸ νοῦ
τί σχέδιο νὰ τοὺς παίξῃ.

Ἰσαάκιος : Ἐἴν' τὸ λεπίδι στὸ λαιμό.
Σὰ νᾶχη ἀδειάσει τὸ κεφάλι μας
ἀπ' τοῦ μυαλοῦ τὸ βάρος.

Θεόδοτος : Τὸ ξαφνικὸ τὴ γλώσσα δένει

καὶ νερουλώνει τὸ μυαλό.
Κάλλιον αὐτὸ παρὰ νὰ ὀρμήση
στὰ στήθη μας ὁ φόβος.
Κοίταξε! ἀμίλητος ὁ βασιλιάς...

'Αλέξιος Α' : Τί ξέρεις; Μίλησε, ἄνθρωπε.

'Αγγελιαφόρος : Μπροστὰ περπατητὸς μὲ τὸ σταυρὸ,
ψηλά-ψηλά, χωρὶς σαντάλια, ὁ Πέτρος
ἄνθρωπος ἅγιος, κόκκαλο γυμνὸ,
μ' ἓνα μάτι ἀητοῦ προχώραγε
καὶ πίσω στ' ἄσπρο του φαρὶ
ὁ Ἰππότης τοῦ στρατεύματος Βαλτέρος,
κι' ἀκολουθοῦσε ὁμάδι ἀνάκατο,
πλήθος καλόγερων, πολεμιστῶν,
πολλῶν ἐμπόρων, γυναικῶν,
κάπι σὰ συρφετὸς δίχα ἀρχηγούς,
μὲ μάτια στραφετερά, σὰν πεινασμένα
κοράκια σὲ πεδίο μαχῶν.

'Αλέξιος Α' : Νύχτωσε πιά. Ἀνάψετε πυρσοῦς.
Τοῦτο τὸ σούρουπο τὸ στήθος μου ἐνοχλεῖ.

Καλόγερος : Θαρρῶ πὼς ἔχει στενοχώριες,
μαῦρα προαισθητάματα στὸ στήθος
ὁ βασιλιάς. Φοβοῦμαι τοὺς βαρβάρους.
Μόνον ἢ παράδοση ἐγγυᾶται.

Θεόδοτος : Τὰ Γράμματα τῆς Ἁγίας Ἔδρας;

Καλόγερος : Μοῦ σέβεσαι πολὺ τοὺς Δυτικούς.
Τώρα τὴν πάστα τους θὰ δοῦμε.

Θεόδοτος : Αὐτὸ κι' ἐγὼ προσμένω. Θᾶναι
καὶ μιὰ εὐκαιρία ἀλληλογνωριμιᾶς
ν' ἀρχίσουμε στενοὺς δεσμοὺς μ' αὐτούς.
Τὴ δύναμη τῆς Δύσης θὰ χρειαστοῦμε.
Μυρίζουμαι ἢ Ἀσία караδοκεῖ
τὸ κράτος μας νὰ φάη νὰ τ' ἀφανίση.
Θὰ πρέπει νᾶχουμε τὰ νῶτα μας γερά,
μὲς τὴν ἀσφάλεια στηριγμένα
κι' ἀκόμα ἐλπίδα γιὰ στρατὸ καὶ χρῆμα.
Ἄν τώρα ὁ Ἀσιότης παιδευτῆ
κι' ἐξασθενίση μὲ τοὺς Σταυροφόρους,
ἔστω κι' ἂν εἶναι ἢ νίκη μὲ τὸ μέρος του,
κέρδος δικό μας θίῃναι πάντα.
Πολὺ συλλογισμένος εἶν' ὁ βασιλιάς.

'Αλέξιος Α' : Ὁ Πέτρος ὁ Ἐρημίτης κι' ὁ Βαλτέρος
νὰ ὀδηγηθοῦν μὲ πρέπουσες τιμὲς ἐδῶ.
Ξένοι ὑψηλοὶ θὰ θεωρηθοῦνε στὸ Παλάτι.

'Αγγελιαφόρος : Ὁ Πέτρος ὁ Ἐρημίτης κι' ὁ Βαλτέρος
ζητοῦν νὰ προσκυνήσουν.

- 'Αλέξιος Α' : Νὰ ὀδηγηθοῦν ἐδῶ.
Μιὰ λύση 'ναι τὸ φτάσιμό τους.
- Καλόγερος : Νὰ δοῦμε ἂν ἔχει ὁ Σατανὰς
ἀγγελικὴ μορφή!
- 'Ισαάκιος : Νεῦρα γερὰ ἀπαιτεῖ ἡ διπλωματία.
'Εγὼ τὸ ξίφος μόνο ξέρω
στὴν ὥρα του νὰ ἠρθῶ.
- Θεόδοτος : Τὴν ἀψερὴ σου φύση ἂν κ' ἐκτιμῶ
καὶ τὴν ἀντρεία σου, ὡστόσο
μπορῶ νὰ πῶ πῶς μονοκόμματα
τὸ καθετὶ κοιτᾶς.
Δὲ σ' ἀδικῶ. Οἱ ἀγῶνες σου στὰ σύνορα
σκληρύναν τὴν καρδιά σου.
- Πέτρος : (μπαίνοντας μὲ τὸν Βαλτέρο)
Βυζαντινὴ Αὐτοκράτορα 'Αλέξιε,
καύχημα τῶν Ρωμαίων καὶ στηρικτὴ
στὰ μέρη ἐτοῦτα τοῦ Χριστοῦ,
οἱ ταπεινοὶ σου δοῦλοι προσκυνᾶνε.
- 'Αλέξιος Α' : Εὐπρόσδεκτοι στὸν τόπο μας οἱ φίλοι
μὲ τίς ἀνώτερες προθέσεις στὸ μυαλό τους.
'Όταν κ' ἡ πράξη συμφωνῇ μὲ τίς προθέσεις
τότε διπλὰ εἶν' εὐπρόσδεκτοι.
- Πέτρος : Πόθος κοινὸς ἡ ἀπελευθέρωση
τῶν Ἁγίων Τόπων. Τοῦτο ἐνώνει
ψυχὰς ἀνόμιες. Κι' ὡστόσο
ὅλα τὰ πάθη δὲ μπορεῖ ν' ἀποσιωπήση
πόθος κοινὸς κ' ἀνώτερος σκοπός.
'Έχει τὸ σῶμα ἀδυναμίες.
'Έχει ἡ ψυχὴ παρεκτροπές.
Γι' αὐτὸ τὴν κατανόησή σας ζητῶ
καὶ τὴν πλατεῖα καρδιά σας ἱκετεύω
πολυέσπλαχνη γιὰ νὰ φανῇ
ἂν τύχη κάποιου λοξοδρόμημα.
- Βαλτέρος : Ἔχω προστάξει ομάδες ἔμπειρων
κ' ἀπόλυτα σ' ἐμὲ πιστῶν πολεμιστῶν
νὰ πάρουνε σημεῖα ἐλέγχου,
νὰ κανονίζουμε τὸ πλῆθος.
'Ελπίζω νὰ προλάβουμε ἔτσι τίς μεγάλες
παρεκτροπές, πὺ πάντοτε ὀδηγᾶνε
σ' ὀλέθρους γιὰ ὄλους μας.
- 'Αλέξιος Α' : Πολὺ ἐκτιμῶ τοὺς ὀρισμοὺς σας.
'Αν ἡ προβλεπτικότητά σας ἐπιτύχει
κ' ἀποφευχθοῦν δυσάρεστα ἐπεισόδια,
βοήθεια θ' ἄχετε σὲ χρῆμα καὶ ὄπλα.
Στοὺς φίλους πὸ εὐκόλα χαρίζεις
παρὰ στίς ὑποπτες πιέσεις.

Ἐξάλλον θάνατο τοῦτο μὴ εὐκαιρία
μῆς πρὸ στενῆς προσέγγισης.
Ποῖος ξέροι; Τοῦτο θὰ βοηθήσῃ
εὐχάριστος ἐκπλήξεις γιὰ τὸ μέλλον.

Θεόδοτος : Σοφὰ μιλάει ὁ βασιλιάς.
(ἰδιαίτερα μιλοῦν Θεόδοτος καὶ Ἰσαάκιος).

Ἰσαάκιος : Ἐυπνᾷ ἢ ἀνάγκῃ τῆ διπλωματία.

Θεόδοτος : Γιατί περιφρονᾷς τὸ τέχνασμα
καὶ τὴν εὐγένεια μὲς τις σχέσεις
τοῦ κράτους; Τάχα μόνον ξίφος
καὶ λεγεῶνες καὶ καράβια
εἶναι τὸ κράτος;

Ἰσαάκιος : Δὲ λέω. Μὰ τοῦτα μόνον
πλάθουν τὸ κράτος ἀξιοσέβαστο.
Τ' ἄλλα μυρίζουν πολυτέλεια
τῶν ἡσυχῶν καιρῶν.

Ἀλέξιος Α' : Ἐγὼ προστάξει νὰ δοθῇ τροφή
ἀπ' τις δημόσιες ἀποθήκες στὸ στρατό σας.
Ὅμως τονίζω πᾶς στὴ Βασιλεύουσα
πλήθος προσφύγων ἔχει φτάσει.
Ποῖος φταίει; Δὲν εἶμαι ἐγὼ κριτής.
Μήτε δουλειὰ τῆς ὥρας εἶναι.
Ὅστοςο τοῦτοι 'ναι γιὰ μᾶς ἐδῶ καὶ ἰκέτες,
κι' ὅπως ἐσεῖς δικοὶ μας ξένοι.

Πέτρος : Γι' αὐτὸ ἐπιμένω ἰσάξιο σεβασμὸν
νὰ δείξετε κι' ἐσεῖς γι' αὐτούς.
Ξέρω τὴ φύση τὴν ἀνθρώπινη
κι' ἄς ἔχω ζαλισμένο τὸ μυαλὸ
ἀπ' τ' ὄραμα τοῦ Θεάνθρωπου.
Κι' ἂν κάποτε τοὺς πολεμῶ, κατάβαθα
νοιώθω τὸ δίκιο τους, μὰ πρέπει
γιὰ τὸ σκοπὸ μου νὰ τὸ λησμονῶ.
Ὅφείλω ἐδῶ ν' ἀκολουθήσω τ' ὅ,τι
πολὺ σωστὰ προστάζεις.

Ἀλέξιος Α' : Ἐτοῦτο 'ναι μὴ ἐγγύηση γιὰ τ' ἄλλα.
Κι' ὁ λόγος τῶν ἐνάρετων
βαρεῖα 'ναι συμφωνία.

Βαλτέρος : Ἐγὼ φοβοῦμαι στὸ σημεῖο αὐτό.
Τίς κακουχίες δὲ λησμονῶ
στὸ στρατεύμα κι' ἄς ἦταν τοῦτο φταίστης
νὰ ξεκινήσῃ τότε τὸ κακό.
Θᾶταν, λοιπόν, σωστὸ σὲ ξέχωρες
νὰ μποῦνε γειτονιὲς οἱ δύο.
Εἶναι καὶ τ' ἄλλα τὸ κακό:
ποῖος τάχατε ἐγγυᾶται πᾶς οἱ πρόσφυγες,
ἂν βροῦνε κάπου τὰ ὄπλα, δὲ ζητήσουν
ἀργὰ τὸ βράδυ ἐκδίκηση;

Ἀλέξιος Α' : Θὰ λάβουμε τὰ μέτρα μας γι' αὐτό.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΑΞΗ

Εικόνα πρώτη

Στὸ Κουβούκλιο

- Πέτρος : Γαληνοτάτη Αὐγούστα, ἐνάρετη
κόρη τοῦ Δούκα, εἶναι γνωστὸ
τὸ φρόνημα καὶ τὸ ἦθος σου στὴ Δύση.
- Εἰρήνη Δούκα : Ἄπ' ἅγιο στόμα λόγος κι' ἔπαινος
διπλὸ χρυσάφι ἀξίζει.
Ἡ κολακεία δὲν κατοικεῖ
στὰ χεῖλη τ' ἁγίου ὅπως συμβαίνει
στὸν κοσμικὸ, ποὺ πᾶσαν ὥρα
πρόσφορο κέρδος κυνηγᾷ.
Γι' αὐτὸ τὸν ἔπαινό σου δέχομαι
μὲ ξέχωρη ἀναγύλλια στὴν καρδιά.
- Καλόγερος : Ὅταν κεφάλι χῶσει μὲς τὰ στήθη μας
τ' ἄγριο θεριὸ ἢ πολιτικὴ
εὐκόλα τότε τ' ἅγιο στόμα ξεστομίζει
τὸ καθετί. Καὶ τάχα ὁ κληρικὸς
δὲν ἔχει κοσμικὲς ἀνάγκες;
Σήμερα προπαντὸς ποὺ μόλις χθὲς
ἀρχίσαν τὰ ταμεῖα μας νὰ γεμίζουν
ξανὰ, ποῖος τάχα ἀρνιέται
πῶς τὸ συμφέρον μᾶς τραβᾷ;
- Πέτρος : Μπορεῖς γιὰ μένα νᾶχης, ἀδερφέ,
τὴν ὅποια γνώμη. Μᾶς χωρίσανε τὸ ξέρεις
πάθη πολιτικά.
Μὰ τὸ στρατὸ ποὺ σέρνω πίσω μου
θαρρῶ νὰ μὴν ὑποτιμᾶς.
Εἶναι κοπάδι τοῦ Χριστοῦ, ἀναμένο.
Λεύτερα πάθη ζῶντας τα, νὰ λευτερώση θέλει
τοὺς Ἅγιους Τόπους, δόξα τοῦ Χριστοῦ
κι' ἐμᾶς τῶν ταπεινῶν του δούλων.
Ἄφῃσαν σπίτια καὶ χωράφια,
μάτσο παιδιὰ, γυναίκα, μάνα,
τοὺς πατρικούς τους τόπους π' ἀγαπᾷ ὁ
καθένας μας κι' ὁδοιποροῦν στὰ ξένα
μόνο καὶ μόνο γιὰ τὴ νίκη τοῦ Χριστοῦ.
- Εἰρήνη Δούκα : Παρακαλῶ, μπροστά μου φιλικὰ
τὴ γνώμη σας νὰ πῆτε.

Τὸ καθεὶ τῆς ἐκκλησίας μ' ἐνδιαφέρει.
Δὲν ἐξετάζω αἱρέσεις, δόγματα,
κι' ἄλλα ψιλά τῆς θεολογίας σημεῖα.
Ἡ πράξι μ' ἐνδιαφέρει κι' ἡ λατρεία,
καὶ προπαντὸς τῆς πράξης τ' ἄνθος ἢ φιλανθρωπία.

Πέτρος : Τ' ὄραμα μ' ἔσπρωξε νὰ πῶ
στὰ δυτικά τὰ πλήθη τὸ καθήκον τους.
Τὴν κοσμικὴ τους δύναμη θὰ πρέπει
νὰ στείλουν πέρα νὰ γλυτώσουν
τοὺς Ἅγιους Τόπους ἀπ' τὸ μόλυσμα.
Ὁ ταπεινὸς λαὸς μεμιᾶς τὸ κήρυγμά μου
μὲ ζῆλο δέχτηκε στὰ νότια τῆς Γαλλίας.
Πῆγα στὴ Φλάντρα. Πλήθη κόσμου
σὰ μαγεμένα μὲ ἀκολουθῆσαν.
Ὁ Πάπας τέλος δέχτηκε τὴν προσφορὰ μας.
Ἡ συγκατάθεσί του δίνει λάμψη
καὶ πειστικότητα στὴν πράξι μας.
Θάρθη ἢ σειρὰ ν' ἀκολουθήσουν οἱ στρατοὶ
τῶν ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης,
πλήθη ἀσκημένα, ἡρωϊκά.

Καλόγερος : Ἐδῶ ἔναι ὁ κίνδυνος, Γαληνοτάτη.
Ξεκίνησε ὁ λαὸς μὲ θέρη
πολὺ θρησκευτικὴ μὰ θάρθουνε ξοπίσω
οἱ μισθοφόροι αὐτοκρατόρων κι' ἡγεμόνων
κι' ὅπου περνοῦν θὰ στήνουν κατακτήσεις
στὰ εὐφορὰ μέρη μας μὲ πρόφαση
πὼς τάχα πολεμᾶνε ἢ προφυλάγουν
τ' Ἅγια Χώματα.

Εἰρήνη Δούκα : Τ' ὄραμα πὼς δεχτήκανε οἱ γυναῖκες
στὰ δυτικά σας μέρη, Πέτρο;

Πέτρος : Τῆς ἐκκλησίας μας στύλος πάντοτε
στέκει ἡ γυναῖκα. Ἡ Παναγία
τὴν ἔχει στὴ σκεπή της.
Πρῶτες τὸ μήνυμά μου δέχτηκαν.
Οἱ προσευχῆς τους ἄναψαν τὸ στήθος
τ' ἀμφίβολο κι' ἴσως δειλὸ
τοῦ ἄντρος ποὺ δύσκολα ὑποκύπτει
σὲ ὀράματα καὶ θεῖα καλέσματα.

Εἰρήνη Δούκα : Αὐτὸ μ' εὐχαριστεῖ γιατί τὴ βλέπω
στὴ θεάρεστή σου πράξι τῆς γυναίκας
τὴ συνδρομὴν ἰσάξια μὲ ὅποια τοῦ ἄντρα πράξι.

Πέτρος : Ἡ κλίση σου στὴν ἀρετὴ μοῦ ὑπόσχεται
τὴ συνδρομὴ σου, Δέσποινα.
Ὁ λόγος ὁ γυναικεῖος πείθει
τὰ δύσκολα μυαλά
πολλῆς φορὸς πὸ σίγουρα ἀπ' τὴ λογικὴ.

Γιὰ τοῦτο ἐλπίζω νὰ ὑποβάλῃς
στὸ Βασιλιὰ τὸ δίκαιο αἴτημά μας
γιὰ συνδρομὴ καὶ σίμπραξη.
Ξέρει ὁ Κριτὴς πῶς νὰ πληρῶνῃ
τὴν τέτοια ἐκδούλευση γι' αὐτόν.

- Εἰρήνη Δούκα : Μὲ τὴν καρδιά μου ὑπόσχομαι.
Στὶς Πατρικίες μου θὰ μιλήσω
ὅ,τι μποροῦν σὲ χρῆμα νὰ συνδράμουν.
- Πέτρος : Ὁ Κύριος ἄς φυλάγῃ, Δέσποινα
Γαληνοτάτη, ἐσὲ καὶ τοὺς δικούς σου.
- Εἰρήνη Δούκα : Θεοδότη, ὀδήγησε τοὺς Ἄγιους τούτους.
Θέλω νὰ μείνω μοναχὴ νὰ τὸ σκεφτῶ.
(μόλις προχωρήσῃ λίγο)
Θεοδότη, μὰ στιγμιούλα.
- Θεοδότῃ : Αὐγούστα!
(πλησιάζει)
- Εἰρήνη Δούκα : Τὸν Πέτρο ὁρμήνεψε σὲ λίγο νὰ γυρίσῃ.
Κοίτα μὴν πάρῃ μυρωδιὰ ὁ Καλλίνικος.
Φρουμάζει τοῦτος ὁ καλόγερος
σὰν ἄλογο ἔτοιμο γιὰ μάχη.
- Θεοδότῃ : Θὰ κανονίσω, Αὐγούστα.
(κινοῦνται νὰ φύγουν)
(στὸ μεταξὺ μπαίνει ἡ Θεοφανώ)
- Εἰρήνη Δούκα : Ἡ Θεοφανώ! Κορούλα μου, ἔλα.
Πάλι σὲ πῆρε ἡ συλλογὴ, χρυσό μου;
- Θεοφανώ : Νοιώθω ἄσχημα, μανούλα.
Σὰ σύννεφο μπροστὰ στὰ μάτια μου
μολύβι σύννεφο πλανέται
μὰ συγχυσμένη ζωγραφιά.
Τὸ λὲς τοπίο ἄλλοτινό;
Ἡ φαντασία τοῦ νοῦ πικρὴ;
Ἡ οὐρανομανία σὲ ὄρες ἀγωνίας;
Ἡ προφητεία βαρειά, βαρειά;
- Εἰρήνη Δούκα : Τοῦ νοῦ ἔναι φαντασίες, παιδί μου.
Σοῦ τᾶπε κι' ὁ γιατρός πὸν νοιώθει
τὰ μυστικὰ τῆς φύσης καὶ γνωρίζει
σωρὸ βοτάνια καὶ νηστείες
γιὰ κάθε ἀρρώστεια τοῦ κορμιοῦ
καὶ τῆς ψυχῆς.
- Θεοφανώ : Κι' ὅμως γιατί νὰ μὴ περᾶνε
τοῦτες οἱ μαῦρες φαντασίες;
Πολὺ κουράστιγες τὸ στῆθος μου.
Χλωμιάζω, ρέβω, ἀδυνατίζω.
- Εἰρήνη Δούκα : Ἡ μήπως ἔχεις μυστικὸ
πὸν κρύβεις ἀπ' τῆς μάνας τὴν ἀγάπη;

- Θ ε ο φ α ν ώ : Μάνα, κρυφὰ δὲν ἔχω ἀπὸ τῆ μάνα ἐσένα.
Ποῦ πάει ὁ λογισμὸς σου νοιώθω...
- Εἰρ ῆ ν η Δ ο ύ κ α : Ἄπλῶς ρωτῶ. Δὲν ἐπιμένω.
Ἔχει τ' ἀδύναμα σημεῖα ἢ νότη.
Κι' ἔχει ἡ καρδιά λεπτές χορδές
στὴν ἡλικία σου ποὺ δονοῦνται
στὴν πιὸ μικρὴ πνοή.
- Θ ε ο φ α ν ώ : Εἶν' ἄλλο, μάνα. Κάτι ἀσύλληπτο
στὴ νεανικὴ μου πείρα.
Κάτι σὰ φόβος, κάτι σὰ ντροπή,
μιὰ δυσκολία νὰ καταλάβω,
κάτι ποὺ μοιάζει μὲ κενό,
ἕνα στρογγύλο τίποτε.
- Θ ε ο δ ό τ η : Ἔρχεται ὁ Πέτρος, Δέσποινα.
- Θ ε ο φ α ν ώ : Ὁ Πέτρος ποὺ ξεσήκωσε τὰ πλήθη
μὲ τὸ λαμπρὸ του τ' ὄραμα;
- Εἰρ ῆ ν η Δ ο ύ κ α : Αὐτὸς ποὺ δέχεται τὴ χάρη
τῶν οὐρανῶν στὸν ξύπνο του
σὲ λαμπερὲς νεφέλες νὰ ζυγώνη
καὶ νὰ γεμίζη τὸ θνητὸ κορμί του
δύναμη, φῶς καὶ χάρη.
- Π έ τ ρ ο ς : Μὲ ζήτησες, Αὐγούστα;
- Εἰρ ῆ ν η Δ ο ύ κ α : Σὲ ζήτησα γιὰ νὰ σὲ δείξω
στὴ Θεοφανώ, ποὺ ξέχωρα ἀγαπᾶ
τὴν κίνησή σας. (τὴ δείχνει).
- Π έ τ ρ ο ς : Ἡ εὐλογία τῶν οὐρανῶν
στ' ἀνήξερο κεφάλι σου, κορούλα.
- Θ ε ο φ α ν ώ : Σ' εὐχαριστῶ, ἅγιε μου ἄνθρωπε.
Νοερὰ θὰ βλέπω τὴν πορεία σας
πρὸς τ' Ἁγία Χώματα καὶ θὰ εὐχουμαι
πράξη νὰ γίνη ἡ πρόθεσή σας.
- Π έ τ ρ ο ς : Ὁ ζῆλος πάντοτε νικᾷ.
Τὸ δίκαιο δίπλα παραστέκει.
Ἐξάλλου τὸ ὑποσχέθηκε ὁ Χριστὸς
σ' ἐμὲ τὸν ἴδιο, στ' ὄραμά μου.
Ὅμως γιατί κοιτᾶς θλιμένο
καὶ δύσπιστα τὴν κεφαλὴ σαλεύεις;
- Εἰρ ῆ ν η Δ ο ύ κ α : Ὅραμα μαῦρο, θλιβερὸ τὴν τυραννεῖ
μῆνες πολλοὺς χωρὶς νὰ βροῦμε
μῆτε τὸ λόγο μῆτε τὴ γιατροειά.
- Π έ τ ρ ο ς : (πλησιάζει καὶ κοιτᾷ)
- Θ ε ο φ α ν ώ : Ἄγγελοι μαυροφτέρουγοι
- Π έ τ ρ ο ς : (τραβάει πιὸ πίσω)
Καὶ ψάλλουν τὰ Ὁσαννά;

- Θ ε ο φ α ν ώ : Δύσκολους ἕμνους γιὰ τ' αὐτί μου.
Κάτι πού μοιάζει μὲ κρωγμούς.
- Π έ τ ρ ο ς : (τραβιέται πὸ πίσω)
Μυρίζει πίσσα καὶ φωτιά;
- Θ ε ο φ α ν ώ : Καπνοὶ βαριοὶ καὶ πνιχτικοί.
- Π έ τ ρ ο ς : Ὁ Σατανᾶς, ὁ Σατανᾶς παιδεύει
τ' ἁμαρτωλό της ὄραμα.
- Εἰ ρ ῆ ν η Δ ο ύ κ α : Σιώπα, Ἄγιε μου Ἄνθρωπε κι' ὁ λόγος σου
καινούρια βάσανα θὰ στάξῃ.
- Κ α λ ό γ ε ρ ο ς : (μπαίνοντας)
Φαρμάκι στάζει ὁ Φράγκος
καὶ μὲς τὸ παιδικό του γέλιο.
Ἄπο ἀρχηγὸς ξετοίπωντων
ἄριστος γίνεται γιατρός
καὶ γνωματεύει σάμπως νᾶχη
χρίσμα ἀποστόλων στὰ μαλλιά του.
- Π έ τ ρ ο ς : Ὁ Σατανᾶς παιδεύει τὸ μυαλό της.
Εἶν' κατοικία τοῦ Σατανᾶ,
δαμονισμένη ἁμαρτωλή.
- Θ ε ο φ α ν ώ : Προφητικὸ τὸ μαῦρο μου ὄραμα.
Πίσσα καὶ κόλαση σ' ἐσένα, Πέτρο.
Πίσσα καὶ κόλαση στὸ ποίμνίό σου.
- Θ ε ο δ ό τ η : (μπαίνοντας) Ζητάει τὸν Πέτρο ὁ βασιλιάς.
- Π έ τ ρ ο ς : Σὲ χαιρετῶ. Γαληνοτάτη Αὐγούστα.
(φεύγει ὁ Πέτρος)
- Θ ε ο φ α ν ώ : Θὰ κατακόψη ὁ Τοῦρκος τ' ἄνομο
τῶν δυτικῶν τὸ πλῆθος.
Κοίταξε, κοίταξε σπαθιά πολλά,
μαῦρες φτεροῦγες, θρῆνος καὶ σφαγή,
κουρέλια κι' αἵματα καὶ μέλη
ξεχωρισμένα ἀπ' τὸ κορμί.
Παντοῦ, παντοῦ καὶ στὴν καθένα.
- Κ α λ ό γ ε ρ ο ς : Δίκιο κατέχει ἡ Θεοφανώ.
Ἔχουν τὰ νιάτα πάθος προφητείας
πού δὲ μπορεῖ τὸ γερασμένο μάτι
τῆς πείρας νὰ τὴν ἔχῃ.
Τὸ μάτι μόνο δὲν ἀρκεῖ·
πρέπει καὶ νὰ κοιτάξῃ
κι' ὁ νοῦς νὰ τὰ ζυγιάξῃ.
- Εἰ ρ ῆ ν η Δ ο ύ κ α : Βαρὺς ὁ λόγος σου, Θεοφανώ.
- Θ ε ο φ α ν ώ : Βαρὺς, ἀλλὰ προφητικὸς ὁ λόγος μου, μητέρα.
- Εἰ ρ ῆ ν η Δ ο ύ κ α : Ἄψιθυμα μιλάς, Καλλίνικε.
Δὲ λέω, μπορεῖ τὸ δίκιο νὰ κατέχῃς.
Οἱ Δυτικοὶ μᾶς πείραξαν πολὺ.

Ἐξάλλου χθές ἀκόμα οἱ Νορμανδοὶ
 τὴν Ἀλβανία κατάκαιαν καὶ κάτω
 στὴν Ἡπειρο ροβόλησαν.
 Κι' ὅμως μπορεῖ ὁ λαὸς ὁ δυτικὸς
 στὸ στόμα τ' ἁγίου τούτου Πέτρου
 μὲ καθαρὴ καρδιὰ καὶ λογισμὸ
 μακρὰ ἀπ' τὰ σχέδια ἡγεμόνων
 τὸ γλύτωμα τῶν Ἁγίων Τόπων νὰ ζητᾶ.
 Θὰ πρέπει τάχα ἡμεῖς μ' ἐμπόδια
 νὰ φράξουμε τὸ δρόμο τους καὶ ἀκόμα
 μ' ἀνόσιο ξίφος τὰ πλευρά τους
 νὰ κομματιάσουμε πλερώνοντας
 μ' ἄγριου τὸ νόμισμα τὴν πρόθεσή τους;

Θ ε ο δ ό τ η : Θρηῆνος βαρὺς στὴ Βασιλεύουσα,
 Μεγάλῃ Δέσποινα, πὺν φτάνει ὡς τὸ Παλάτι.

Εἰρ ή ν η Δ ο ύ κ α : Θρηνηῖς; Τί τάχα νὰ συμβαίνει;

Θ ε ο δ ό τ η : Χυμῆξανε σὰν τὰ θεριὰ παντοῦ
 τὰ δυτικὰ τὰ σίφη καὶ σκοτώνουν,
 ἀρπᾶνε, κλέβουνε, καταπατοῦν.
 Αὐξῆσαν τὶς φρουρὲς τριγύρω μας.

Κ α λ ό γ ε ρ ο ς : Τὸ σύνθημα κι' ἡ πρόθεση
 τὸ μέσα τους θεριὸ δὲ μεταλλάζουν.
 Μυρῖζει ὁ Σατανὰς στὸ χνώτο τους.
 Γι' αὐτὸ σὲ συμβουλεύω, Αὐγούστα,
 μὴ δίνεις προσοχὴ στὰ ἐνάρετα
 λόγια τῶν παπικῶν.
 Εἶναι σὰ φίδια πὺν φαρμάκι κρύβουν
 κάτω ἀπὸ ρόδα μυρωμένα.
 Ὑπόφερε τὸ κράτος μας πολλὰ ἀπὸ δαύτους.
 Ὡς χθές ἀκόμα οἱ Νορμανδοὶ κατάκαιαν
 τὶς δυτικὲς μας ἐπαρχίες.
 Τώρα προστὰ στὴ μύτη μας
 κατέβηκε ὄλο τὸ κακό.
 Κάλιον ὁ Τοῦρκος παρὰ ὁ Φράγκος!...

Εἰρ ή ν η Δ ο ύ κ α : Ἄγιε καλόγερε, κρατήσου.
 Εἶν' βλαστημιὲς παρόμοιες σκέψεις.
 Οἱ Φράγκοι εἶν' ἀδερφοὶ μας ἐν Χριστῷ
 κι' ἄς ἔχουμε ἔχτρες κρατικὲς.
 Μὰ νὰ τὸ Ἰσλὰμ ἔχτρός διπλὸς
 τῆς χώρας μας καὶ τοῦ Χριστοῦ.

Κ α λ ό γ ε ρ ο ς : Κάλιον ὁ Τοῦρκος παρὰ ὁ Φράγκος,
 Αὐγούστα, κι' ἄς μὲ φᾶνε οἱ πίσσερ τοῦ Ἄδῃ.

Εικόνα δεύτερη

Καπηλειό — Σ' ένα τραπέζι κάθονται τρείς Σταυροφόροι.

- Γ ο υ ί δ ο ς : Κάπελα, φέρε μας κρασί. Βρέ κωθώνι δροθόδοξο.
 Κ ά π ε λ α ς : Στις προσταγές σου, αφέντη (ξοχεται τρέχοντας).
 Γ ο υ ί δ ο ς : Κι' όλα τ' αἰτιά σου νὰ βουλῶσης. Καὶ νὰ δαγκώσης τὰ χεῖλη σου νὰ μὴ μιλᾶν. Ἄλλοιῶτικα θὰ κρεμάσω τὴν κεφάλαι σου ἀπ' τὸ μεσινὸ δοκάρι. Τ' ἀκούς;
 Κ ά π ε λ α ς : Στις προσταγές σου, αφέντη.
 Γ ο υ ί δ ο ς : Νὰ μοῦ γεμίσης ἓνα πουγγὶ χρυσάφι.
 Κ ά π ε λ α ς : Ποῦ νὰ τὸ βρῶ ὁ φτωχούλης; Χρωστάω τὸ καπηλειό. Ὁ τοκιστὴς μου θὰ τὸ πουλήσῃ ὦρα τὴν ὦρα.
 Γ ο υ ί δ ο ς : Μάζεψε τ' ὄ,τι μές τὸν πεξαχτά. Ἄλλοιῶς... (ἀγγίξει τὴ λαβὴ τοῦ σπαθιοῦ του).
 Κ ά π ε λ α ς : Στις προσταγές σου, αφέντη. (φεύγοντας) Τί κακό, τί κακό.
 Γ ο υ ί δ ο ς : Ροβέρτο, στίς ἄλλες γειτονιές ξεκίνησε ἡ σφαγὴ. Τ' ἀρχοντικά δὲν ἔχουνε πολλὲς φρουρές. Ἐξάλλου χρειάζεται τὸ θάρρος καὶ τὸ σχέδιο. Νὰ ρίξουμε μπροστὰ τοὺς παλαβοὺς νὰ γίνῃ ὄ,τι θὰ γίνῃ. Μετὰ μὲ τοὺς ἀνθρώπους μας ὀρμάμε. Λίγη θάνατὴ ἢ ἀντίσταση. Ἔ;
 Ρ ο β έ ρ τ ο ς : Θὰ πάρῃ τὸ τρίτο του ὁ καθέννας; Ἡ ὄ,τι θὰ λάχῃ τοῦ καθενὸς στὸ δρόμο, Γουῖδο;
 Ἐ ρ ρ ί κ ο ς : Ἐγὼ θαρρῶ πὼς δίκαιο εἶναι νὰ μοιράσουμε. Ὁ ἓνας μπορεῖ μὲ τοὺς ἀνθρώπους του νὰ βρῇ μεγάλη ἀντίσταση καὶ νὰ σταθῇ παλεύοντας. Μπορεῖ νὰ χάσῃ ἀνθρώπους. Ὁ ἄλλος νὰ βρῇ ξεκάθαρο τὸ δρόμο καὶ οὔτε κἂν νὰ δώσῃ μιὰ σπαθιά. Γι' αὐτό, Γουῖδο, προτείνω ἐγὼ τὸ μοίρασμα.
 Γ ο υ ί δ ο ς : Τώρα σκοπὸς νὰ ξεσηκώσουμε τὸ πλῆθος μὲ τὸ μέρος τὸ δικό μας. Ὑστερινὴ δουλειὰ τὸ μοίρασμα, Ἐρρίκο.
 Ρ ο β έ ρ τ ο ς : Οἱ συμφωνίες βοηθοῦνε κάθε ἀγώνα. Ἄλλοιῶτικα τ' ἀβέβαιο κι' ἡ ὑποψία θ' ἀδυνατίσουνε τὸ ζῆλο μας.
 Γ ο υ ί δ ο ς : Λοιπόν, τί μοῦ προτείνεις, Ροβέρτο;
 Ρ ο β έ ρ τ ο ς : Συμφωνῶ μὲ τὸν Ἐρρίκο. Μοίρασμα στατὰ τρία.
 Γ ο υ ί δ ο ς : Δὲν ἔχει σημασία τὸ πόσους ἔχει ἀνθρώπους ὁ καθέννας μας; Γιατὶ κι' αὐτοὶ θὰ θέλουν μίντζα.
 Ἐ ρ ρ ί κ ο ς : Τότε καλύτερα ἢ ἐλεύτερη ἐπιχειρήσῃ. Ὅ,τι θὰ προφτάσῃ ὁ καθέννας μας ν' ἀρπάξῃ, δλόδικό του.
 Γ ο υ ί δ ο ς : Συμφωνᾶς, Ροβέρτο;
 Ρ ο β έ ρ τ ο ς : Δυὸ μ' ἓνας;
 Γ ο υ ί δ ο ς : Ναί! Συμφωνῶ μὲ τὸν Ἐρρίκο.
 Ρ ο β έ ρ τ ο ς : Δεχτό.

Γ ο υ ῖ δ ο ς : Λοιπὸν οἱ δυὸ σας θὰ τραθήξετε στ' ἄλλα καπηλειά. Θὰ ξεσηκάνουμε μὲ κάθε τρόπο τοὺς δικούς μας. Καθένας ἄς βρῆ τί σχέδιο πιάνει. Ἄπ' τὶς ἀντιρρήσεις θὰ φανῆ ποῖο θάναί πὺδ βολικό. Θέτε νὰ πῆτε πὼς εἶν' ἔτοιμοι οἱ Ἕλληνες νὰ μᾶς βαρέσουνε τὸ βράδυ πάνω στὸ πρωτοῦπνι; Θέτε νὰ πῆτε πὼς ὀπλιστήκανε οἱ πρόσφυγες κι' εἶναι κρυμένοι μὲς τὰ σπίτια ἔτοιμοι γιὰ δράση μόλις θὰ νυχτώσῃ; Θέτε νὰ πῆτε πὼς ὁ τόπος τοῦτος εἶναι αἰρετικὸς κι' ὁ Ἅγιος Πάπας πρόσταξε νὰ τὸν ἀφανίσουμε νὰ λείψῃ ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς; Ξέρω κι' ἐγὼ! Κάτι τέτοιο. Ἡ περίσταση καὶ τὸ ὕλικὸ θὰ σᾶς βοηθήσῃ.

Ρ ο β ἔ ρ τ ο ς —
' Ε ρ ρ ῖ κ ο ς : Πᾶμε.

Γ ο υ ῖ δ ο ς : Στὸ καλὸ. Μόλις νυχτώσῃ θὰ βαρέσω τὴν τρουμπέττα. Ἐξὸν ἂν λόγοι ἀνώτεροι τὴν ἐπιχείρησι ἐπιβάλουν πὺδ νωρίς. Κοντὰ θᾶμαστε πάλιν...! (φείγουν)
(μπαίνει πλῆθος Σταυροφόρων καὶ Γυναικῶν).

Σ τ α υ ρ ο φ ὄ ρ ο ς : Κάπελα! Κέρασε κρασί, ἀλλοιώτικα θὰ βάλουμε φωτιά νὰ μὴ σοῦ μείνι μήτε κοίπα ἐδῶ.

Γ υ ν α ῖ κ α : Κρασί, ξεραγκιανὸ κωθῶνι. Τί μὲ κοιτάζεις ἔτσι σάμπως νᾶμαι ἢ μάνα σου γυμνή; Μὲ ξέρεις; Ἄμε στὸ καλὸ. Κρασί, ἀκούς;

Κ ά π ε λ α ς : Κρασί, κρασί, κρασί.
" Ἀ λ λ ο ς

Σ τ α υ ρ ο φ ὄ ρ ο ς : Ἦ' ἄλλο καπηλειὸ δὲν ἔχει πιά. Σπάσαμε καὶ τὰ βαρέλια καὶ ἤπιαμε καὶ τὴν τρυγιά. Χά! Χά!

" Ἀ λ λ ο ς

Σ τ α υ ρ ο φ ὄ ρ ο ς : Κατεθήκαμε καὶ στὸ ὑπόγειο. Πωπὼ βαρέλια. Μὰ ἔχει ἐκεῖ ἓνα χνῶτο πνιγερό. Ἀκόμα λίγο καὶ θὰ πετούσαμε τὰ πέταλα ἀνάσκελα. Μόλις καὶ βρήκαμε τὸ δρόμο ὡς πάνω στὸ φῶς.

Γ υ ν α ῖ κ α : Σὲ τοῦτο τὸ καπηλιὸ θὰ βρῆτε τὸ πὺδ φῖνο κρασί. Εἶναι ὀνομαστὸ σ' ὄλο τὸ λιμάνι. Μὰ εἶναι μαγκούφης, Ὀθριὸς ὁ κάπελας.

" Ὀ λ ο ι : Ὀθριὸς; Κρέμασμα, κρέμασμα ὁ ἀντίχριστος.

Γ ο υ ῖ δ ο ς : Σταθῆτε, ἄνθρωποι τοῦ Χριστοῦ.

Μ ε ρ ι κ ο ῖ : Ὁ Γουῖδος...

Γ ο υ ῖ δ ο ς : Ἄλλα εἶναι σοβαρὰ κι' ἐπείγοντα παρὰ τ' ἀντίχριστο κουφάρι αὐτοῦ τοῦ κάπελα.

Κ ά π ε λ α ς : Ἀρμένης εἶμαι κι' ὄχι Ὀθριὸς.

Γ ο υ ῖ δ ο ς : Τῆς Βασιλεύουσας οἱ ἀνθρώποι κλείουνε συμφωνία μ' ὄλους τοὺς πρόσφυγες πὺδ νὰ μποροῦνε ξίφος νὰ κρατᾶνε. Πήρανε τὰ πὺδ πολλὰ τῆς πόλης πόστα. Ὄταν νυχτώσῃ θὰ ριχτοῦνε ἀπάνω μας ἀπὸ παντοῦ καὶ νὰ μᾶς σπάσουν τὰ

- πλευρά. Ποιὸς τάχα τότε μὲς τῆ σύγχυση θὰ τῆ γλυτώση;
 Ποῦναι ὁ ὑψηλὸς σκοπὸς μας νὰ γλυτώσουμε τοὺς Ἅγιους
 Τόπους ἀπὸ τὸ Ἰσλάμ; Ὅλων θὰ μείνη τὸ κουφάρι ἐδῶ.
- Μιὰ φωνή : Θάνατος.
 Γουίδοϛ : Ἄρχισε πὰ νὰ νυχτώνη. Καιρὸς δὲ μένει νὰ μηνύσουμε
 τῶν ἀρχηγῶν. Θὰ πρέπει μόνοι μας ἀπόφαση νὰ πάρουμε.
 Ἄλλοιώτικα...
- Μιὰ φωνή : Στὶς ἄλλες γειτονιὲς ξεκίνησε ἡ φουρτούνα.
 Σταυροφόροϛ : Ἄρχισαν πρῶτα οἱ πρόσφυγες;
 Γουίδοϛ : Πιὸ πέρα ἀπ' τὸ λιμάνι
 ὀρθώνονται σειρὰ τ' ἀρχοντικά.
 Ἔχουν χρυσάφι καὶ διαμαντικά
 σὲ μπόλικες κασέλες.
 Μεταξωτὰ καὶ φίλντισι κι' ὠραῖα ἀρώματα.
 Ἔχουν πιωτὰ ἐκλεκτά, φαγιά πὺν σὲ ζαλίζουν.
- Ὅλοιοι : Οὐράααα!
 Γουίδοϛ : Κι' εἶν' ὄλοι αἰρετικοί,
 τῆς πίστης μας ἀντίχριστοι,
 μισοὶ Ἕλληνες μισοὶ Ὀθριοί.
 Τοὺς καταράστηκε κι' ὁ Πάπας...
- Ὅλοιοι : Θάνατος.
 Γουίδοϛ : Καὶ μὲ τοὺς Τούρκους συμμαχήσανε
 νὰ φᾶνε τὰ δικά μας μέρη.
 Ὅσους δὲ σφάξουν ἀπὸ μᾶς
 θὰ τοὺς πουλήσουν σκλάβους στὰ παζάρια.
- Ὅλοιοι : Φωτιά, φωτιά.
 Μιὰ γυναίκα : Ἔχουν χρυσάφι οἱ ἐκκλησιές.
 Ὅλοιοι : Στὶς ἐκκλησιές, φωτιά...
- Α' Κατάσκοποϛ : Πάρε τὸ μήνυμα. Σιγά-σιγά
 στρίβει το μὴ σ' ἀντιληφθοῦνε.
 Β' Κατάσκοποϛ : Ἐγὼ θὰ πάω δεξιά. Κι' ἐσύ;
 Α' Κατάσκοποϛ : Θὰ βγῶ ἀπ' τὴν πίσω πόρτα.
 Σταυροφόροϛ : Ἐδῶ ἔναι καταδότες. Νάτους!
 (φασαρία τοὺς ἀρπᾶνε)
 Γουίδοϛ : Τὸ μήνυμα θὰ πάρουν λένε
 νὰ μᾶς μπλοκάρουν οἱ φρουρές;
 Α' Κατάσκοποϛ : Τοῦ λιμανιοῦ εἴμαστε ἄνθρωποι.
 Καθενυχτὶς ἐδῶ τὰ πίνουμε.
 Σταυροφόροϛ : Μὲ τὰ δικά μου αὐτὰ τοὺς ἄκουσα.
 Γουίδοϛ : Σὲ ποὺ δουλεύετε;
 Α' Κατάσκοποϛ : Ψαράδες.
 Γουίδοϛ : Ποιὸς εἶν' ὁ ἀφέντης σας ρωτῶ!
 Ποιὸς σᾶς πληρώνει γιὰ ν' ἀκοῦτε;

- Α' Κατάσκοπος: Κανένας. Είμαστε φτωχοὶ ψαράδες.
 Γουίδος : Τὰ φρούτα αὐτὰ τὰ ξέρουμε κι' ἐμεῖς.
 Κακὴ δουλειὰ ὁ σπούνος.
 Συναμερὸς στὸ θύμα καὶ στὸν κύριό του.
 Σκοτώστε τους καὶ ρίξτε τὰ κουφάρια τους
 μὲς τὸ νερό. (φτύνει)
- Ὅλοι : Θάνατος, θάνατος.
 Α' Κατάσκοπος: Θάρθη κι' ἐσένα μιὰ στιγμή ἢ σειρά.
 Γουίδος : Κοπάνα του γροθιά στὸ στόμα.
 Τομάρι αἰρετικό, θὰ προφητέψης
 γιὰ μὲ κακὰ πρὶν κακαρώσης;
 (τὸν χτυπάνε. Τοὺς τραβοῦν ἔξω).
- Πέτρος : Παιδιά μου, σταματᾶτε...
 Ὅλοι : Ὁ Πέτρος...
 Πέτρος : Στρατιῶτες τοῦ Χριστοῦ μὲ εὐγενικοὺς
 σκοποὺς στὰ εὐλογημένα σας κεφάλια,
 ποὺ πᾶτε νὰ μολύνετε τοὺς ὄρκους σας,
 ποὺ πᾶτε νὰ λασπώσετε τὸ ντύμα,
 τ' ὀλάσπρο ντύμα τῆς ψυχῆς σας;
 Οὐ κλέψης, λένε οἱ ἐντολές.
 Φιλοξενίες σεβάστου. Φίλους κάνε.
 Ἀνάγκη θάγουμε αἶριο τὰ καράβια
 τῆς χώρας τούτης νὰ περάσουμε ἀντικρῶ.
 Ἐξᾴλλου ὑποσχεθῆκαμε στὸν Αὐγουστο
 τὸ καθεὶ νὰ σεβαστοῦμε,
 κι' αὐτὸς θὰ μᾶς φορτώσῃ μὲ ὑλικό,
 ξίφη, σκουτάρια καὶ φαγώσιμα...
- Γουίδος : Ὡρα τὴν ὥρα θὰ χυμῆξῃ ἡ προσφυγιά
 κι' ὅλης τῆς πόλης οἱ φρουρὲς ἀπάνω μας.
 Ἄρχισε ἄλλοῦ ἢ ἐπίθεσι. Τί τάχα
 ἂν βγῆκαν νικητὲς οἱ ἀνθρώποι μας;
 Ἄρχῃ ποῖὸς ἔκαμε. Ἐδῶ 'ναι ὁ κόμπος.
- Πέτρος : Ψευτιὲς σᾶς εἶπαν. Οἱ φρουρὲς
 εἶν' λιγοστὲς στὴν πόλιν γιατί οἱ ἄλλες
 τὸν Τοῦρκο πολεμᾶνε ἀντίκρου.
 Ἡ προσφυγιά τὸ δρόμο πῆρε
 γιαιλό-γαιλό νὰ πάη πρὸς τὸ βορρᾶ.
 Θὰ χάσουμε τὸ πᾶν. Σκεφεῖτε.
 Τ' ὄραμα πᾶνω μας μιᾶ
 μόνο γιὰ τ' Ἅγια Χώματα ἐκεῖ πέρα.
 Ἐδῶ 'ναι φίλοι μας λαοί.
- Γουίδος : Στὴν Οὐγγαρία μιὰ νύχτα μᾶς ριχτήκανε
 καὶ δεκατίσανε τὸ στράτευμά μας.
 Τότε παρόμοια μᾶς συμβούλεψες.
 Μὰ τοῦτα 'ναι δουλειὲς δικές μας

ἔχει τοῦ Κλήρου πού ὅλο βάζει
 μπροστά στήν κάθε πράξη μόνο ἀγάπη.
 Φιλία κι' ἀγάπη μόνο δὲ θὰ βρῆς.
 Καλύτερα ἀνοιχτά τὰ μάτια κι' ὑποψία
 παρὰ μιὰ νύχτα νὰ σφαχτῆς στὸν ὕπνο σου.

- Ὅλοιοι : Θάνατος, θάνατος. Φωτιά.
 Βαλτέροσ : Ὅποιος κουνήσῃ γι' ἀρπαγή
 θᾶχῃ νὰ κἀνῃ μὲ τοὺς ἄντρες μου.
 Φωνή (ἀπ' ἔξω) : Θάνατος, θάνατος. Φωτιά.
 Γουίδοσ : Βαλτέρο Ἰππότη, τὸ καλὸ ξεκίνησε.
 Οἱ δρόμοι γέμισαν θυμό.
 Λάμπει ἡ ἐκδίκηση παντοῦ,
 σφαγὴ προοτάζει καὶ διωγμό.
 Φωνή (ἀπ' ἔξω) : Θάνατος.
 Ὅλοιοι : Θάνατος, φωτιά.
 Βαλτέροσ : Θὰ χτυπηθοῦν γιὰ τὴν τιμὴ
 τοῦ ὀνόματός μας καὶ τοῦ ὀνόματός μου.
 Γουίδοσ : Ἰππότη, ζύγισε καλὰ τὸ πρᾶμμα.
 Τὸ πλῆθος ἔχει πιά τὸν Πάπα γιὰ ἀρχηγό.
 Πέτροσ : Βάλε τὸ ξίφος σου στὴ θήκη του.
 Ἄργα πολὺ. Κι' ἡ τόλμη θάναί τρέλλα
 χωρὶς νὰ φτάσῃ σ' ἀποτέλεσμα.
 Ὅλοιοι : Θάνατος, θάνατος.
 Γουίδοσ : Ἐμπρός.
 Πέτροσ : (ἐνῶ φεύγουν, γονατᾶ)
 Ἦλεως, Χριστέ μου. Ὁ Σατανὰς
 χτυπᾷ τὸ νοῦ τοῦ κοπαδιοῦ μου.
 Καιρὸ πολὺ ν' ἀλλάξῃ ὁ ἄνθρωπος.
 Καὶ πάντα του θὰ πολεμᾷ ἀνάμεσα
 καλοῦ-κακοῦ. Μὰ ἡ δόξα σου μιὰ μέρα
 πεντάλαμπρο θὰ δείξῃ τὸ καλὸ,
 ἥλιος ζεστός τὰ σκότῃ νὰ σκορπίσῃ.

ΤΡΙΤΗ ΠΡΑΞΗ

Εικόνα πρώτη

Αΐθουσα τοῦ Θρόνου.

Μαντατοφόρος : Οἱ Σταυροφόροι ἀρχίσαν τὴ σφαγή.

Ἀλέξιος Α΄ : Δυσάρεστο μαντάτο. Γρήγορα
τὸν Πέτρο νὰ καλέσετε.
Βαλτέρο μὲ ξεγέλασε τὸ πλῆθος σας.
Νᾶναι τυχαῖο τὸ γεγονὸς
ἢ νᾶναι σχέδιο χαραγμένο
μὲ λεπτομέρεια;

Βαλτέρος : Νοιώθω τὴν ἐκπληξή σου, βασιλιά.
Κι' ὅμως στ' ὀρκίζομαι πῶς εἶναι
ἀμέτοχες οἱ κεφαλές.
Τάχα ρωτᾷ τὸ πλῆθος ὅταν πέση
τὸ σύνθημα μιᾶς λεηλασίας;
Ὅρμᾶ σὰ νὰ τὸ σπρώχνῃ ὁ Σατανὰς
μὲ πυρωμένα σίδερα.
Γονατιστὸς ὁ Πέτρος τοὺς ἰκέτευσε.
Μὰ ποῦ ν' ἴ ἀκούσῃ λόγια ὁ ἀναμένος
ἀπὸ ἐπιδέξιους λαός;

Ἀλέξιος Α΄ : Μὴν τάχα ἐπιτεθήκανε στοὺς πρόσφυγες
κι' ἀπὸ τὴ ροή τοῦ αἵματος πῆρε
κατήφορο τὸ πλῆθος κι' ἡ ὄρμη;

Μαντατοφόρος : Οἱ πρόσφυγες κουρνιαξάν στὶς γωνιὰς
κι' ἄλλοι ἐνωρὶς τὴν πόλιν ἐγκατελείψαν.
Οἱ δυὸ πορεῖες δὲ συναντήθηκαν.

Ἀλέξιος Α΄ : Εἶν' καθαρὸ σὰ φῶς προῶν
πῶς δὲν κρατήθηκε τὸ πλῆθος
καὶ ξέσπασαν τὰ πάθη ταπεινά.
Οἱ Σταυροφόροι ἀρχίσαν τὴ σφαγή.
Θᾶχουμε σπαραγμὸ στὴν πόλιν.
Πῶς θὰ ζητήσουμε τὴ συνδρομὴ
τοῦ κόσμου γιὰ λεφτὰ καὶ γιὰ ὄπλα;
Ὅσες φρουρὲς ὑπάρχουνε στὴν πόλιν
νὰ προστατέψουν τὸ Παλάτι
καὶ τοὺς ναοὺς.

Βαλτέρος : Λίγες δυνάμεις σᾶς ζητῶ.
Μ' αὐτὲς θὰ χτυπηθῶ μὲ κείνους

- πού πάντα δίνουνε τὸ πρόσταγμα
 στὶς τέτοιες ἀνυποταγές.
- Ἄ λ έ ξ ι ο ς Α' : Νὰ τοῦ δοθοῦν δυνάμεις.
 (φεύγει ὁ Βαλτέρος).
- Ἀ γ γ ε λ ι α φ ὄ ρ ο ς : Οἱ δρόμοι γέμισαν νεκρούς.
 Στὶς ἐκκλησιές χτυπᾶνε τὰ εἰκονίσματα,
 τ' ἄμφια φορᾶν μὲ τοὺς σταυρούς,
 τὰ χρυσαφένια σκεύη ἀρπᾶνε.
 Στὰ σπίτια μπήκανε καὶ βιάζου
 κοράσια ἀνήλικα καὶ κλέβουνε
 χρυσαφικά καὶ ρουχικά.
- Ἰ σ α ά κ ι ο ς : Τῶπα νὰ κόψουμε τὴ φόρα
 τ' ἀνόμιον κι' ἄτακτου χεμάρρου
 τῶν δυτικῶν προτοῦ ἀτενίσουν κἄν
 τῆς Βασιλεύουσας τὰ τεῖχη.
 Μὰ ἡ δυσκολία μιᾶς γρήγορης ἀπόφασης
 θὰ μᾶς στοιχίσῃ ὅσο μιὰ ἦττα.
- Ἄ λ έ ξ ι ο ς Α' : Νὰ στείλουμε τὸ στόλο στὸ λιμάνι.
 Ἔστω μὲ δυσκολία νὰ τὰ φορτώσουμε
 γιὰ τὸν ἀντίπερα γιὰ τὸ τὰ πλήθη.
- Ἄ λ λ ο ς
- Ἀ γ γ ε λ ι α φ ὄ ρ ο ς : Ὁ Πέτρος μάταια γονατᾶ στὶς στρατές
 κι' ἐκλιπαρεῖ τοὺς Σταυροφόρους νὰ ἡσυχάσουν.
 Στοὺς λόγους του γελᾶν. Στὶς ἀπειλές του
 γλώσσα χλευαστικὴ τοῦ δείχνουν.
 Κάποιοι τὸν σπρώξανε στὰ νῶτα
 καὶ πέρασε τὸ πλῆθος· τὸν πατήσανε.
 Κάποιοι δικοὶ μας τὸν μαζέψανε
 καὶ τοῦ σφογγίσαν τὶς πληγές.
- Ἰ σ α ά κ ι ο ς : Ὅταν τὸ πλῆθος μυριστῆ τὴν ἀνομία,
 καταπατᾶ τὸ ἐμπόδιο κι' ἄς εἶναι
 ὁ ἴδιος ὁ Τίμιος Σταυρός.
 Τὸ νόημα τοῦ Χριστοῦ δὲν ἄλλαξε
 τὸ βάρβαρό μας μέσα κόσμο.
 Στὶς ἐκδηλώσεις μας μονάχα
 ἔβαλε λίγο χαλινάρι κι' ἴσως
 σὲ κάποιους ἄλλους κάποιον λοῦστρο
 σὰν ἐπαργύρωσης ἀπάτη.
- Κ α λ ό γ ε ρ ο ς : Βαρεῖα ἡ φωνὴ τοῦ Πατριάρχη,
 πού κλείστηκε ἀπ' ἀνάγκη στὰ κελλιά του,
 φτάνει στ' αὐτιά σας μὲ τὸ στόμα μου.
 Ποιὸς τάχα λόγος ἄφησε
 αἰρετικὸς νὰ μποῦνε μὲς τὴν πόλη
 κι' ὄ,τι τ' ὀρθόδοξο νὰ κάψουν καὶ νὰ κλέψουν,
 νὰ πατηθοῦνε τ' Ἁγία μας Ἱερά;
 Ὁ Πάπας πάντοτε θεωρεῖ

αίρετικό τ' Ὁρθόδοξό μας δόγμα
καί σιωπηρὰ προστάζει πόλεμο.
Πῶς τάχα ὁ διπλωμάτης νοῦς
στό τέχνασμα γελάστηκε καί τώρα
στόν ὄλεθρο τὴν κορωνίδα τοῦ Χριστοῦ
παράδωσε ἀνελέητα;

'Αλέξιος Α' : Μεγάλες οἱ Βουλές τοῦ Θεοῦ.
Πῶς ταπεινοὶ θνητοὶ στ' ἀδύναμα μυαλά μας
μποροῦμε νὰ συλλάβουμε τὸ μέγεθος
τῆς θείας Βουλῆς;

'Αγγελιαφόρος : Σιγὰ-σιγὰ ἤρμεϊ ὁ ἀγέρας.
Πρὸς τὸ γιαλό,
ὑποχωροῦν τὰ στίφη χορτασμένα,
γεμάτα σκευὴ καὶ χουσάφι.
Κάτι βραδυπερπάτητοι ἀπομένουν.
Σὰν κάποιο χέρι ἀγγελικὸ
τοὺς σπρώχνει καὶ τοὺς σπρώχνει.

'Αλέξιος Α' : Κορέστηκε τὸ πάθος τους.
Κοίτα πῶς φτάνει ὁ ὄρθρος,
νὰ φέρη φῶς στὴ ρημαγμένη
τὴν ἄγια Βασιλεύουσα,
στοὺς ἀσεβεῖς ἐχθροὺς μὲ τὸ Σταυρὸ
ὄπλο τους κι' ἔμβλημα,
σ' ἐμᾶς πὺν ἡ καλωσύνη μᾶς γονάτησε;

'Ισαάκιος : Τὸ μονοκόμματο μυαλὸ πὺν δέχεται
τὸ καθετὶ ἀβασάνιστα
καὶ καταστρέφει μὲ τὴ χλιάδα του.

'Αλέξιος Α' : Τί μουρμουρίζεις τάχα ἐκεῖ;

'Ισαάκιος : Ἐλπίζω ὁ στόλος μας νὰ φτάση
στὴν ὥρα του νὰ παραλάβη τὸ κοπάδι
τώρα στὴν κούρασή του.
Ἄλλοιῶς σὲ λίγο θ'ἄχουμε
καινούργιες στάσεις.
Ἡ φύση δὲ χορταίνει τοῦ θνητοῦ.
Κουράζεται καὶ θέλει ἀναπαμό.

'Αλέξιος Α' : Ὡστόσο πρέπει τὸ μαντάτο
γοργὰ νὰ πάη στὶς λεγεῶνες τῆς Ἀσίας
Τσακκίζοντας τὸ πλῆθος θ'ἄχουν
λιγότερον ἐχθρὸ ν' ἀντιπαλαίψουν
οἱ πὺν λιγὰριθμες φρουρές.

Πέτρος : (μπαίνοντας)
Ρήγα φιλεύσπλαχνε, ἔλεος-ἔλεος.
Ὅχι γιὰ τοῦτο τ' ἄπνοό μου κουφάρι.
Γιὰ τοὺς ἀνθρώπους μου κι' ἄς εἶναι
φταῖστες βαθιὰ ὡς τὸ κόκκαλο.
Κι' ἂν κάποια τιμωρία νὰ ἐπιβάλῃς πρέπει

σὲ τοῦτο τ' ἄπνοο μου κουφάρι ἄς πέσει
βαριὰ-βαριά. Στους Σταυροφόρους μου
ἄνοιξε δρόμο νὰ περάσουν τὰ νερά
τοὺς Ἅγιους Τόπους μας νὰ ξεσκλαβώσουν.
Βαρύτερο ἀπ' τ' ἀμάρτημά τους
ἢ λάσπη τῶν ἀλλόπιστων
ποὺ τ' ἅγια χόματα μολύνει κάθε μέρα.

Ἄ λ έ ξ ι ο ς Ἀ' : Μὲ πίκρανε βαθιὰ τὸ πέρασμά σας.
Ποιὸς ξέρει πόσα χρόνια θὰ περάσουν
νὰ κλείσουν οἱ πληγές τῆς Βασιλεύουσας!
Δὲ λέω γιὰ τὶς κλεψιές, τοὺς φόνους,
τοὺς ἔξευτελισμούς, τὶς πυρκαγιές.
Μιλῶ γιὰ κείνες τὶς πληγές μὲς τὴν ψυχή.
Κι' ἔλεγα κάποτε τὸ χάσμα γεφυρώνεται
σὲ μιὰ εὐκαιρία φιλίας καὶ κατανόησης.
Τὴν εὐκαιρία κατάστρεψαν τὰ πλήθη σου.
Ἴσως γι' αὐτὸ νὰ λυπηθῆ κι' ὁ Πάπας,
ἂν τὸ μυαλό του ἀληθινὰ νογᾶ
ἴσος πρὸς ἴσους συμφιλίωση κι' ἔνωση.

Κ α λ ό γ ε ρ ο ς : Δὲν ἔχει ὁ Φράγκος, βασιλιά μου,
μὴτ' ἓνα κόκκο σύκου ἐμπιστοσύνη.
Δὲν ἀμφιβάλλω, Πέτρο, γιὰ τὸ πρόσωπό σου.
Δείχνεις πὼς ἔχεις ἦθος κι' ἀρετή.
Ἄκόμα πὼς καλὰ ζυγίζεις καθετί.
Μόνο φοβᾶμαι τὸ φανατισμό σου.
Εἴψουμαι τ' ὄραμά σου νὰ δικαιώσης
κι' ἐνάρετο τὸ πνεῦμα σου νὰ παραδώσης
στὸν Κύριο στὴν πρέποισα στιγμή.

Π έ τ ρ ο ς : Τὰ πάθη μὴν ἀνάβεις.
Ἀνθρώπινες οἱ αἰρέσεις. Καθεμὰ τους
θαρρεῖ τὸ δίκαιο πὼς κατέχει.
Κι' ἡ φιλαρχία, σατανικὸ ἐπινόημα,
παιδεύει τὰ κεφάλια τῆς θρησκείας μας.
Καὶ τὰ συμφέροντα τῆς πολιτείας
τὴν φιλαρχία ἀνάβουν.
Καὶ γίνονται τὰ σχίσματα, οἱ ἐχθρότητες
ἀνάμεσα ἀδερφῶν καὶ συγγενῶν.
Μὰ ἐμᾶς μεγάλο πάθος εἶναι ἡ λευτεριά
τῶν Ἁγίων Τόπων ἀπ' τὸ πόδι
ἀλλόθρησκου κατακτητῆ.

Κ α λ ό γ ε ρ ο ς : Ὑποχωρῶ στὸ φρόνημά σου, Πέτρο,
κι' ἐνώνω τὴν παράκληση μαζί σου
τὶς εὐκολίες νὰ δώση ὁ βασιλιάς
κι' ἀντίκρυ νὰ περάσουνε τὰ πλήθη σου.
Ἐξάλλου ὁ γδικιωμὸς δὲν εἶναι
κάτι τὸ ἐνάρετο. Καὶ μήτε λογικό.

γιατί ένας γδικιωμός ξυπνᾷ τὸν ἀντιγδικιωμό,
πάθη σειρά πού δὲν τελειώνουν.

Μαντατοφόρος: Ἔφτασε ὁ στόλος στὸ λιμάνι, βασιλιά.
Τὸ πρόσταγμα σου περιμένουν...

Πέτρος: Τὸ λόγο μου θυμήσου, βασιλιά!
Τὰ πλήθη μὴ χτυπήσης. Εἶναι ἡ Δύση
ἠφαίστειον ἔτοιμο. Καὶ θάρθη γδικιωμός
ἀπὸ φουσάτα τακτικά τῶν βασιλιάδων.
Φάνου ἀπ' τὰ πάθη ἀνώτερος,
Ρήγας Χριστοῦ καὶ σύμμαχος στοὺς ἱερούς
ἀγῶνες ὁμοθρήσκων.

Μαντατοφόρος: Τὸ πρόσταγμα προσμένουν νὰ φορτώσουν
τὰ ξένα πλήθη νὰ τὰ πᾶνε
ἀντίκρου στὴν ἀκτή.

Πέτρος: Σ' ἐκλιπαρῶ. τῶν Ὁρθοδόξων Ρήγα.
Γονατιστός ἐκλιπαρῶ συγχώρεση
σάν ἄνθρωπος π' ἀμάρτησα μὲ σκέψη
καὶ λόγους. Τώρα ἀναμετρῶ
τὸ ἑλληνικὸ μυαλό σου ἀπλό
καὶ καθαρό καὶ τίμιο σάν τὸ φῶς.

'Αλέξιος Α': Προστάζω νὰ περάσουν τὰ καράβια
ὄλα τὰ πλήθη στὸν ἀντίπερα γιαλό.
Ὅσα καράβια βρίσκονται στὸ Βόσπορο
κι' ὅσα μποροῦν νὰρθοῦν ἀπ' τὰ λιμάνια
τῆς Προποντίδας, νὰ βοηθήσουνε
τὸ πέρασμα τῶν ξένων.

Πέτρος: Χαῖρε, Αὐτοκράτορα Ρωμαίων,
Ὁρθοδοξίας τὸ κόσμημα.
Στις προσευχὲς θὰ μνημονεύω τ' ὄνομά σου.

'Αλέξιος Α': Καλὴ πορεία νᾶχετε ἀνενόχλητη.
Κι' ἐπιτυχία νὰ βροῦν οἱ κόποι σου.
(φεύγουν).

Μαντατοφόρος: Στ' ἀκρόγιολο μαζεύτηκε τὸ πλῆθος
καὶ ψάλλει κατανυκτικά.
Ὅστερα σάμπως ἀπὸ προσταγή
φωνάζει τὰ καράβια νὰ τὸ πᾶνε
ἀντίπερα ν' ἀρχίσῃ τὴν πορεία
πρὸς τ' ἄστρο τὴν Ἱερουσαλήμ.
Εἶναι πολλοὶ π' ἀφρίζουνε ὡς νὰ βλέπουν
ἀντίκρου τὸ Θεό.
Ἄλλοι παλάβωσαν, γιατί θαρροῦνε πὼς
ἀκοῦνε ψαλμοδιὲς ἀγγέλων.
Εἶν' κι' ἄλλοι πού φοβοῦνται μήπως
φρουρὲς ἐπιτεθοῦνε καὶ τοὺς πάρουν πίσω
τὰ κλειψιμιά πού κρύβουνε στοὺς κόρφους.

Τούτοι ἀγωνιοῦν καὶ πιδό πολύ.
Δὲν εἶν' μικρὸ νὰ χάνης τ' ὅ,τι ἐπῆρες,
ὅταν γιὰ τοῦτο μίλια βάδιες
ἀνάμεσα πολλῶν κινδύνων.
Τούτα ἄκουσα νὰ λένε
κάποιοι ἔμπειροι τοῦ λιμανιοῦ.

' Α λ έ ξ ι ο ς Α ' : Μᾶς τσάκισαν οἱ τελευταῖες στιγμές.
Κι' ὄλας ἀνάτειλε κοκκινωπὸς
ὁ ἥλιος, μὰ τὰ μάτια δὲν ἀντέχουν
νὰ μένουνε ἀνοιχτά.
Κουράστηκαν τὰ βλέφαρα πολύ.
Ν' ἀναπαυτῆ ὁ καθένας ἄς φροντίσει
μὰ νᾶχη καὶ στὸν ὕπνο του ἔγνοια.
Τὸ κράτος εἶναι πλοῖο μὲς τ' ἀνοικτὸ
τὸ πέλαγος. Κι' ἂν εἶναι κάλμα τώρα,
κάπου ἢ φουρτούνα πλέκει τὸ θυμὸ της.

Εἰκόνα δεύτερη

Αἴθουσα θρόνου.

' Α λ έ ξ ι ο ς Α ' : Στὴ δύση του κοντεύει ὁ ἥλιος,
κι' ὅμως σ' ἐμᾶς δὲν ἔφτασε μαντάτο.
Πετσόκοψαν οἱ Τοῦρκοι τὰ φουσατά
τῶν Σταυροφόρων ἢ περνᾶνε
χείμαρρος τοῦτοι σβύνοντας τὸ καθετί;
Ἔχει πολλὲς φορὲς τὸ πλῆθος τέτοια δύναμη
ποῦ ὄλα νικά.

' Ι σ α ά κ ι ο ς : Ἄπ' τὸ λιμάνι μάθαμε πὼς εἶδαν
ἀντίπερα κουφάρια Σταυροφόρων.
Σ' ἓνα κολπίσκο βρήκανε κοπάδι
κουρελιασμένο ὡς πρόσφυγες
νὰ ἐκλιπαροῦν γιὰ κάποιο γυρισμό.
Μὰ φοβηθῆκαν οἱ ψαράδες νὰ κοντέψουν.
Ἄν εἶναι Φράγκοι τοῖς μισοῦν.
Ἄν εἶναι Τοῦρκοι τοὺς συχαίνονται.
Πάντως δική μας γλώσσα δὲ μιλοῦν
καὶ λέω πὼς θᾶναι Σταυροφόροι.

Θ ε ό δ ο τ ο ς : Στὸ μεταξὺ γυρίσανε στὴν πόλη
οἱ πρόσφυγες. Θὰ γεννηθῆ πιά ζήτημα
τροφῆς, γιατί, ἂν γλυτώσαμε
τις πιδό πολλὲς μας ἀποθῆκες,
ἔλειψε ὀλότελα ἢ προμήθεια
στ' ἀρχοντικά καὶ φτωχικά.

' Α λ έ ξ ι ο ς Α ' : Μὲ ὑπομονὴ τὰ πάντα θὰ βολέψουμε.
Λίγη ζημιὰ μιὰ νίκη κέρδισε
κι' ἄς φαίνεται πὼς τάχα ὑποχωρήσαμε.

Πόσες φορές εξασφαλίζει μιὰ ὑποχώρηση
παράταση ζωῆς καὶ νίκη στὰ στερνά;
Ἡ τελευταία μονάχα νίκη
δίνει τὴ νίκη ἀληθινή.

Ἰσαάκιος : Στὸ μεταξὺ οἱ ἀνδρῶποι μου στὴ Δύση
μαθαίνουνε πὼς ὁ Οὗγος τῆς Γαλλίας
στράτευμα ἐτοίμασε ἀρκετό,
πεζούρα καὶ καβαλλαρία ἐξασκημένη.
Ἡ πρόθεση δὲν θάναί μόνο οἱ Ἅγιοι Τόποι.
μὰ ἐπέκταση τῶν Φράγκων στὴν Ἀσία.
Θάναί τὸ πλάσιμο καινούργιων βασιλείων.
Δὲν τοὺς χωρεῖ ἡ Εὐρώπη.
Τὸ σύνθημα ἔναί ἐπέκταση στὰ πλούσια
τὰ ἐδάφη τῆς Ἀνατολῆς.

Ἀλέξιος Α' : Γι' αὐτὸ θαρρῶ ἡ διπλωματία
μπορεῖ ν' ἀργοπορήσῃ ἐγκαταστάσεις,
μπορεῖ μὲ συμμαχίες ν' ἀδυνατίσῃ
στρατεύματα ἀσκημένα κι' ἴσως
τὸν ὄλεθρο νὰ πλέκῃ στὰ κρυφὰ
ὄσων μακραίνουν ἀπ' τὴ βάση τους.

Μαντατόφορος : Γραφὴ σᾶς στέλλει ὁ Οὗγος. Ἔρθαν
καβαλλαρεῖοι ἀπ' τὸ Δυρράχιο.

Ἀλέξιος Α' : (ἐνῶ διαβάσῃ)
Τὸ φρούραρχο τοῦ Δυρραχίου ἐδῶ φωνάζετε.
Δὲν ἔφυγε θαρρῶ.

Ἰσαάκιος : Ἐτοιμάζεται.

Ἀλέξιος Α' : Προλάβετε.

Θεόδοτος : Θαρρῶ συμβαίνει
κάτι τὸ ἐπιείγον κρίνοντας ἀπ' τὸ ὕψος
τὸ σκυθρωπὸ σου, ᾧ Αὔγουστε!

Ἀλέξιος Α' : Ὁ Οὗγος προστάζει ὑποδοχὲς
καὶ θρίαμβους στὸ στρατό του ποὺ ξεκίνησε.
Νὰ τοὺς δεχτοῦμε νικητές,
ἔτοιμα νάχουμε φαγιά καὶ χρήματα.
Στὴ Βασιλεύουσα νὰ περιμένη ὁ στόλος μας.
Ζητάει ἀκόμα κι' ἐφεδρεῖες.
Μπορεῖ νὰ θέλῃ κι' ὄμηρους
μὴν τάχατε ἐνωθοῦμε μὲ τὸν Τοῦρκο
καὶ τὸν πλευροκοπήσουμε.

Ἰσαάκιος : Ἐδῶ θὰ πρέπει ὁ δόλος νὰ δουλέψῃ.

Ἀλέξιος Α' : Αὐτὸ σκοπεύω. Πόλεμο ἀνοικτὸ νὰ κάνουμε
μὲ ἀντίκρου μας τὸν Τοῦρκο δὲ μποροῦμε.
Μπορεῖ νὰ σικωθοῦνε οἱ Βλάχοι.
Μπορεῖ κι' οἱ Σέρβοι νάβρουνε εὐκαιρία.
Δὲν ἔχουμε στρατὸ γιὰ πολυμέτωπον

- ἀγώνα, μήτε χρῆμα.
- Καλόγερος : Τὸ Φράγκο νὰ φοβᾶσαι, βασιλιά.
 Ὁ Τοῦρκος ἔχει κι' ἀνθρωπιά,
 ἔχει καὶ τὴν καλὴ στιγμὴ του.
 Ὁ Φράγκος ὅμως εἶν' θεριό.
 Κι' ἐκεῖ πού λέγει πὼς γλυκαίνει
 σπαθιά ἀκονίζει καὶ μετρᾶ
 τὸν τόπο νὰ παλαίψη.
 Χτύπα τὸ Φράγκο, βασιλιά.
- Στρατιώτης : Ὁ φρούραρχος τοῦ Δυρραχίου.
 Ἀλέξιος Α' : Εὐτύχημα πὺν πρόλαβαν.
 Μιὰ ἀποστολὴ γιὰ σένα θάῃω.
- Φρούραρχος : Ὅ,τι προστάζει ὁ Αὔγουστος
 Ἀλέξιος Α' : Ἔχουν ψυχὴ ν' ἀντέξουν οἱ φρουρὲς μας;
 Φρούραρχος : Εἶναι γνωστὴ ἡ ἀντρεία τους, Αὔγουστε.
 Τὶς λίγες ἤττες δὲ λογίζω παρὰ νίκες,
 ἀφοῦ παλαίψανε μ' ἐχθρὸ πολυάριθμο,
 μόνες, χωρὶς ἐφόδια κι' ἐφεδρεῖες.
 Δὲν λιποψύχησαν ποτέ.
 Κι' ἀπὸ δειλία ποτέ τους δὲν ὀδήγησαν
 τὸ κύριο στράτευμα σὲ ὀλέθρους.
- Ἀλέξιος Α' : Μὰ τοῦτο πὺν ζητάω εἶν' ἄλλο.
 Ἀντρεία τὴ λέω μὰ δὲ μπορεῖ
 τοῦ καθενὸς ὁ νοῦς νὰ τὴν πιστέψη
 καὶ μήτε γι' ἀρετὴ τὴ σέβεται.
 Κι' ἴσως στὸ μέλλον κάποιοι νάβρουνε
 νὰ ποῦνε κάτι σὰ δικαιολογία.
- Φρούραρχος : Δὲ νοιώθω ὀλότελα τὴ σκέψη σου,
 καὶ νὰ μὲ συγχωρέση ἡ Ἀγιότητά σου.
- Ἀλέξιος Α' : Γραφὴ ἀπ' τὸν Οὔγο μὲ προστάζει
 μ' ἀγκάλες ἀνοικτὲς νὰ τὸν δεχτῶ,
 ὄχι σὰν ἴσος μὰ ὡς ὑποτελής.
 Στρατὸ ὀδηγεῖ πεζό, καθάλλαρία,
 μὲ πείρα σὲ πολέμους.
 Θ' ἀνοίξετε, λοιπόν, τὶς πύλες
 καὶ νὰ δεχτῆτε ὡς νικητὲς τοὺς δυτικούς.
 Βαρέλια ἀνοίχτε, δόστε τους φαγιά,
 σφίχτε τὰ δόντια σας χωρὶς παράπονο,
 δεχθῆτε κάθε πάτημα
 νὰ κοιμηθῆ στὸ νοῦ τους ἡ ὑποψία
 κι' ἀγέρωχα, ἀπροφύλακτα νὰ φτάσουν
 ἐδῶ στὴ Βασιλεύουσα.
 Στὴν κοιμισμένη τότε κεφαλὴ τους
 βαρὺ θὰ πέση τὸ πελέκι
 σὲ ξαφνικὴ σφαγὴ.

- Φρούραρχος : Ὅλα θὰ γίνουν, Αὔγουστε,
κατὰ τὸ πρόσταγμά σου. Ἐλπίζω
τὸ ἑλληνικὸ φιλότιμο ν' ἀντέξῃ
μόνο καὶ μόνο γιὰ τὴ νίκη.
(ἀνάβουν φῶτα).
- 'Αλέξιος Α' : Τώρα πὺν πέφτει ἡ νύχτα ἄς εἶναι
τὸ μάτι τοῦ Θεοῦ βοηθὸς σου. (φεύγει ὁ Φρούραρχος)
- 'Ισαάκιος : Στὸν κλεφτοπόλεμο ἀσκηθῆκανε οἱ φρουρές μας
ἀντίκρου στὴν Ἀσία.
Ἦταν καλὸ τὸ σγέδιό σου, ὦ Αὔγουστε.
Πλευροκοπήσαμε καλὰ τὸν Τοῦρκο.
Τοῦτες οἱ νίκες οἱ μικρούτσιες φτερῶσαν
τὴν πίστη τῶν δικῶν μας.
'Αντάμα τοὺς ἀσκήσαμε σὲ νέο
πολέμου τρόπο πὺν ἦρθε ἡ ὥρα
νὰ μπῆ ξανά στὴν πράξη κι' ἴσως
ἀποδειχτῆ σωτήριος.
- Σταυροφόρος : (τὸν φέρνουν ἐξαντλημένο)
Προσπέφτω σου, Αὔγουστε, ἴλεως, ἴλεως.
- 'Αλέξιος Α' : Ὅλους ἀντίκρου δὲν περάσαν;
- 'Εκατόνταρχος : Ἐνα καράβι τοὺς ξεμπάρκαρε
πρὶν λίγο στὸ λιμάνι.
'Ετοῦτος εἶναι ὁ ἀρχηγός.
'Ο ἀντικρουνὸς γιὰλὸς πλουμίζεται
μὲ φῶτα ἐδῶ κι' ἐκεῖ πὺν περπατάνε.
Κι' ἄλλα καράβια φαίνεται γυρίζουν
μὲ σταυροφόρους φορτωμένα.
- Σταυροφόρος : Σκοτώθηκε ὁ Βαλτέρος, τίμιος,
φτωχὸς ἱππότης μὰ λεβέντης.
Μὰ ἐδῶ δὲν εἶναι μόνο ἀντρεία.
Πηγαίναμε στραβὰ στὰ ξένα ἐδάφη.
'Ο Ἄρσλάν μᾶς τσάκιζε παντοῦ.
'Εκεῖ πὺν νόμιζες πὼς κάλμες
θανατικὲς μᾶς περιζῶνανε,
ἄρχιζε πίσω μας ἐπίθεση.
Κι' ἐκεῖ πὺν σὲν τρελλοὶ προσμέναμε
μὲ μάτια ὀρθάνοιχτα, ἰδρωμένοι,
ἐπίθεση, μᾶς ἔρχονταν μαντάτο
ἀπὸ τοὺς Τοῦρκους φιλικό.
'Η προσοχὴ μεμιᾶς χαλάρωνε.
Καὶ νά! φουσάτα ἀγριεμένα
χτυπούσανε δεξὰ-ζερβά.
Κομματιαστήκαμε, χωρίσαμε,
κι' ὅπου ὁ Θεὸς μᾶς ἔσερνε τὸ βῆμα
σερνόμαστε. Ἐὸ μῦδα μου
πίσω στὴ θάλασσα γυρνάει.

Ἄς λείψει τ' ὄραμα κι' ἡ ἐλπίδα.
Γιὰ μᾶς δὲν εἶναι οἱ Ἅγιοι Τόποι.
Δέξου μας, Αἰῆγουστε, καὶ δόσε μας
σὰ Χριστιανὸς τὴν εὐκαιρία τοῦ γυρισμοῦ.

Ἰσαάκιος : Πόσοι γυρίζουνε στὴ θάλασσα;

Σταυροφόρος : Κάπου δυὸ-τρεῖς χιλιάδες.
Κόψαμε πίσω ἀπὸ τὸ κύριο σῶμα,
γιατὶ δικοὶ σας μᾶς χτυπήσανε τυχαῖα,
ὅπως μᾶς ξήγησαν ἀργότερα.
Μὰ τοῦτο σίγουρα μᾶς γλύτωσε
ἀπ' τὸ σπαθὶ τοῦ Τούρκου.

Ἀλέξιος Α' : Φιλοξενία νὰ τοὺς δοθῆ.
Μακρὰ ἀπ' τοὺς ἄλλους πρόσφυγες.
Διπλὲς φρουρὲς νὰ τοὺς φυλάγουν,
ἔστω κι' ἂν εἶναι λιγοστοί.
Μπορεῖ κακὰ νὰ ὑπολογίση
τὸ κουρασμένο πάθος τους καὶ νᾶχουμε
μὰ ἐξέγερση στὶς δύσκολές μας ὥρες.

Σταυροφόρος : Ἐχετε ἀντρεία οἱ Ἕλληνες,
ἔχετε δόλο περισσό,
μὰ καὶ πολλὴ καρδιά στὴν ὥρα της.
(φεύγει)

Ἰσαάκιος : Θ' ἀνοίξουμε τοῦ γυρισμοῦ τὸ δρόμο,
καινούρια βᾶσανα ἐτοιμάζοντας
στοὺς βόρειους πληθυσμοὺς μας;

Θεόδωτος : Ἄν τοῦτο μὰ εὐκαιρία ἐμπιστοσύνης θὰ γεννήση,
ποῦ θὰ τυφλώση κάποιες ὑποψίες
τῶν δυτικῶν, γιατί ὄχι, Ἰσαάκιε;

Ἰσαάκιος : Μὴν τάχατε τὸ πάρουνε γιὰ κόλπο.
Γιατὶ εἶναι φανερό, ὀλοφάνερο.
Ἐξὸν ἂν θέμε νὰ τοὺς πείσουμε
πὼς δὲ μᾶς ἔμεινε ψυχὴ στὸ στήθος,
μὴτε στρατὸς στὶς ἐπαρχίες,
ὅταν ἀκόμη χτές νικούσαμε.
Ἐξᾶλλου ὁ Σταυροφόρος εἶπε
πὼς κι' οἱ δικοὶ μας οἱ στρατοὶ
τοὺς χτύπησαν. Αὐτὸ σημαίνει
παρασπονδία. Κι' οἱ δυτικοὶ
θὰ τῶχουν φυλαγμένο γιὰ ἀνταπόδοση.

Ἀλέξιος Α' : Νὰ παραδώσουν λίγο-λίγο,
τὸν ὄπλισμό τους μυστικά,
χωρὶς νὰ τὸ μαθαίνει ἡ ἄλλη ὀμάδα.
Στὴν ὥρα πὰ προστάζω
τ' ἀνίλεο σφάξιμό τους.

Μαντατοφόρος : Ἐφτάσαν στὸ λμάνι κι' ἄλλα

καράβια φορτωμένα.
Μὰ μόλις στή στεριά πατήσανε
συνομοσίες κοιτᾶν νὰ πλέξουν.
Κάποιοι ζητᾶνε ἐκδίκηση,
γιατὶ στρατεύματα δικὰ μας
ᾧρα πολλὴ τοὺς τυρανῆσαν.

'Αλέξιος Α' : Πόσοι πλανιοῦνται στὸ λιμάνι;
Μαντατοφόρος : Διακόσιοι μὲ τριακόσιοι.
'Αλέξιος Α' : Πόσοι πρὸς τὸν Ἴππόδρομο τραβήξανε;
Μαντατοφόρος : Κάπου τρακόσιοι διαλεχτοί.

Καὶ κάπου πεντακόσιοι στρατοπέδευσαν
κοντὰ στὴν πύλη, πρῶτοι
τοῦ γυρισμοῦ τὸ δρόμο νὰ τραβήξουν.

'Αλέξιος Α' : Ἰσαάκιε, ρίξε πὰ στὴ θάλασσα
τοῦ λιμανιοῦ τὸ πλῆθος.
Δόσε σινιάλο στὰ καράβια
ν' ἀργοπορήσουνε ν' ἀράξουν.
Ὁ Νικηφόρος νὰ χτυπήση
τοὺς μαντρωμένους στὸν Ἴππόδρομο.
Αὐτοὶ στὴν πύλη ἄς μείνουνε στερνά.
Μὰ πρέπει γύρω τους φρουρὲς
προσεχτικὰ νὰ βλέπουν
τὴν κάθε κίνηση καὶ πράξη τους.

Πέτρος : (μπαίνοντας ἐνῶ φεύγει ὁ Ἰσαάκιος)
Αἰγούστε τῶν Ἑλλήνων, χαῖρε!
Στὰ εὐλογημένα μέρη σου ξανά
φιλοξενία ζητῶ γιὰ τὸ κοπάδι μου.
Δίσεκτες ᾧρες μᾶς κομμάτιασαν.
Θρέφει θεριά ἢ Ἀσία.
Κουρέλια τ' ὄνειρό μας. Οἱ Ἅγιοι Τόποι
τὸ φτάσιμό μας μάτια θὰ προσμένουν.
Δόσε μας τόπο. Θᾶρθουνε οἱ στρατοὶ
τῶν Φράγκων ἡγεμόνων. Τότε
μαζὶ μ' αὐτοὺς θὰ φήγουν οἱ ἄνθρωποί μου.

'Αλέξιος Α' : Προδώσατε τοὺς ὄρους τῆς φιλίας.
Βογγάει ἀκόμα ἢ Βασιλεύουσα.
Δὲ σβύσαν οἱ φωτιές. Δὲ θάψαμε
ὄλους ἀκόμα τοὺς νεκροὺς μας.
Εἶναι σωστὸ τὴν ὄχεντρα στὸν κόρφο μας
μ' ἀγάπη νὰ ζεστάνουμε ξανά;

Πέτρος : Μὰ θᾶρθη τότε στὸ κεφάλι σου
ἢ τιμωρία τοῦ Πάπα. Τὰ φουσάτα,
ἄκου, τῆς Δύσης καταφθάνουν.
'Ακούω τὶς σάλπιγγες, τὸν ἦχο
ἀπ' τὸ βαρὺ τους ὄπλισμό.

- Ἀκούω τοὺς ὕμνους καὶ τὶς προσευχὰς τοὺς.
Τοῦτα θὰ σκάψουνε τὴν πόλη σου.
- Καλόγερος : Χτύπα τὸ Φράγκο πρὶν σηκώση
τ' ἀγέρωχο κεφάλι, βασιλιά!
'Ο Σατανὰς μιᾶ μὲς τὸ μυαλό του.
- Θεόδοτος : Νομίζω, βασιλιά, πὼς τ' ὄραμα τοῦ Πέτρου
τοῦδειχνε πέρα τ' Ἁγία Χώματα.
Γιατί, λοιπόν, ἔμεῖς νὰ μὴ τοῦ δώσουμε
τὴν εὐκαιρία ξανὰ νὰ φτάση ἐκεῖ;
- Πέτρος : Αἰρετικέ. Μονάχος; Προσκυνητής;
'Οχι! Λευτερωτὴς μονάχα.
Τ' ὄραμα τοῦτο μοῦ προφήτηψε.
- 'Αλέξιος Α' : Καράβι ἀντίπερα ἄς τὸν πάρη.
Γεμίστε τὸ δισάκι του φαγώσιμα.
Δόστε γραφὴ παντοῦ νὰ τὸ συνδράμουν
δικοί μας ἄνθρωποι καὶ φίλοι.
- Πέτρος : Ἡ παπικὴ θὰ φτάση τιμωρία
βαρὺ πελέκι στὸ κεφάλι σου.
(στὸν Θεόδοτο) Κι' ἐσένα ἢ γλώσσα νὰ κοπῇ.
(στὸν καλόγερο) Στὴν κόλαση καλόγερε, καλόγερε.
(τὸν πᾶνε ἔξω)
- 'Αλέξιος Α' : Τώρα θαρρῶ πὼς πρέπει νέες
ἐτοιμασίες νὰ σκεφτόμαστε.
Εἶναι κλειδὶ τὸ κράτος μας καὶ πάντα
ἢ κλήρα του θεοῦ νᾶν' δοκιμασίες.
Μὰ τοῦτο ξύπνιους μᾶς κρατεῖ.
Στὸν ἀχαμνὸ καὶ ξέγνοιαστο σιγὰ
σὰν πέφτει ἡ νύχτα, πέφτει
κι' ἡ ψυχοφθόρα παρακαμή.
- Στρατιώτης : (πληγωμένος)
Αὔγουστε.
- 'Αλέξιος Α' : Μίλησε, ἄνθρωπε.
Στρατιώτης : Οἱ πρόσφυγες κατάκοψαν
τοὺς Σταυροφόρους στὸν Ἰπλόδρομο.
Μάταια ἢ φρουρὰ ἀντιστάθηκε.
Τὸ ἐξοργισμένο πλῆθος
δὲν εἶχε πιά συγκρατημὸ.
- 'Αλέξιος Α' : Κι' οἱ Σταυροφόροι;
Στρατιώτης : Τᾶχασαν.
'Εξᾶλλου λίγα ξίφη κάτεχαν.
Κι' ἦταν ἀκόμα κουρασμένοι κι' ἄβουλοι.
Τὴν εὐκαιρία οἱ πρόσφυγες πιά βρῆκαν
καὶ χύμηξαν μὲ ξύλα καὶ μὲ πέτρες,
μὲ δόντια καὶ μὲ νύχια καὶ μὲ βράχους
κι' ἔγινε ἀλύπητη σφαγή.
- 'Αλέξιος Α' : Ἡ Θεία Δίκη.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΠΡΑΞΗ

Εικόνα πρώτη

Αΐθουσα φρουράρχου στὸ Δυρράχιο.

- Φ ρ ο ύ ρ α ρ χ ο ς : (Κοιτάζοντας ἀπὸ τὸν ἐξώστη)
Δὲν ὑπακούει σὲ προσταγὲς
αὐτὸ τὸ στράτευμα τῶν Φράγκων.
Μήτε μακρόχρονη ἄσκηση ἔχει ὡς πρέπει
σὲ τακτικὸ στρατό.
Κοίτα! βαδίζουν ὅλοι δίγως διάθεση
προτοῦ καὶ δώσουνε μιὰ μάχη.
- Ἐκατόνταρχος: Οἱ πὸ πολλοὶ 'να στεριανοί.
Μπορεῖ νὰ βρῆκανε φουρτοῖνα
καὶ νάχουν ἀπαυδῆσει ἀπὸ ἀγωνία.
Ποιὸς ξέρει; Ἐκεῖ στὴν Ἰταλία
μπορεῖ νὰ βρῆκαν δυσκολίες.
- Φ ρ ο ύ ρ α ρ χ ο ς : Ὅπως κι' ἂν ἔχη θὰ τοῖς ἔπνιγα.
Δὲν εἶν' στρατὸς ἐτοῦτος νὰ νικήση.
Μὰ ἡ προσταγὴ τοῦ βασιλιᾶ 'να προσταγή.
Λοιπὸν θ' ἀνοίξουμε τὶς πύλες.
Παντοῦ στεφάνια δάφνης καὶ μερσίνα
νὰ κρεμαστοῦν, πολύχρωμες σημαῖες ν' ἀνεμίζουν,
χαρὰ νὰ δείξῃ ὁ κόσμος.
«Χαιρετισμὸς στοὺς νικητὲς» παντοῦ
τέτοια συνθήματα ν' ἀναγραφοῦνε.
- Ἐκατόνταρχος: Δασκάλεψα καλὰ τοὺς ἄρχοντες.
Οἱ κεφαλὲς ἐπίσης τῆς φρουρᾶς
θὰ παίξουν τὸ παιγνίδι τους.
Δεχτήκανε τὸ σχέδιο γιὰ σοφό.
Κι' εἶναι σοφὸ, θαρρῶ. Χωρὶς θυσίες
μὲ τούτους ξειπερδεύουμε.
- Φ ρ ο ύ ρ α ρ χ ο ς : Ἀκοῦς; Κοντέψαν οἱ προφυλακὲς.
Μαντατοφόρος: Οἱ Φράγκοι ζύγωσαν στὴν πύλη.
Τὴν προσταγὴ προομένουν οἱ φρουρὲς.
- Φ ρ ο ύ ρ α ρ χ ο ς : Ν' ἀνοίξῃ ἡ πύλη. Ν' ἀκουστοῦν
χαρμόσυνα συνθήματα (ἀκούονται ἀπ' ἔξω).
- Φ ω ν ή : Χαιρετισμὸς στοὺς νικητὲς.
Φ ω ν έ ς : Ὡς εὐπαρέστης, ἄρχοντά μου.
Φ ω ν έ ς : Στὸν Οἶγο δόξα καὶ τιμὴ.

- (μπαίνουν τρεις Πατρίκιοι)
- Α' Πατρίκιος : Φρούραρχε, τρέμω μὴν ἀρχίσει
στὴν πόλη λεηλασία.
- Φρούραρχος : Εἶχα προστάξει νὰ τὰ κρήνεται
τὰ πάντα. Μόνο τρόφιμα, κρασί
καὶ κάτι μικροπράματα ν' ἀφήσετε στὸ φανερό.
- Β' Πατρίκιος : Ἄν δώσουν πυρκαγιά; Τ' ἀκίνητά μας
στάχτη θὰ γίνουμε κι' οἱ δρόμοι μας ρημάδια.
- Φρούραρχος : Χρυσάφι ἢ Βασιλεύουσα θὰ στείλῃ
καινούρια κτίρια γιὰ νὰ φτιάξουμε.
- Γ' Πατρίκιος : Εἶναι καὶ τοῦτα τὰ κεφάλια μας στὸν ὄμο
καὶ τῶν δικῶν μας τὰ κεφάλια.
- Φρούραρχος : Ἔχουν κι' αὐτοὶ κεφάλια νὰ πλερώσουν.
Ἔχω ἐντολὴ νὰ δράσω ἂν τοῦτοι
σφαγῆς ἀρχίσουν κι' ἀνδραποδισμούς.
- Α' Πατρίκιος : Θάρρος μᾶς δίνει ὁ λόγος σου.
- Β' Πατρίκιος : Κι' ὥστόσο
φόβος πολὺς μὲ τυρανᾶ.
- Γ' Πατρίκιος : Μὰ πάλιν
στὴν Παναγιὰ ἔχω τὴν ἐλπίδα μου,
τὸ θάρρος μου στ' ἀστραφτερὰ ἄρματα σας.
- Φρούραρχος : Φτιάξαν γραμμὲς καὶ μπαίνομε στὴν πόλη.
Ἐλάτε, ἀρχόντοι μου, νὰ δῆτε.
Ἐξάισιο θέαμα νὰ κοιτάξῃς
τ' ἀθῶα τ' ἀρνιὰ πὺν πᾶνε στὴ σφαγὴ.
(πλησιάζουν)
- Α' Πατρίκιος : Λύκοι κι' ἀρκοῦδες εἶναι τοῦτοι, φρούραρχε.
- Φρούραρχος : Ὑπερβολή. Στὸ πρῶτο ἀκόντιό μας
ἢ σύγχυση θὰ δῆς νὰ τοὺς παιδεύῃ.
- Β' Πατρίκιος : Μεγάλῃ σημασίᾳ στὸ δόλο δίνεις.
- Φρούραρχος : Προσωπικὰ μονάχα στ' ἄρματα.
Ἄλλὰ στὴν ὥρα ξέρω νὰ ἐκτιμῶ
τὴ δολοφόνᾳ μαχαιριὰ τοῦ δόλου
πὺν λέγεται διπλωματία.
Θαροῶ στοιχεῖο δικό σας εἶναι.
- Α' Πατρίκιος : Τὰ παραλές, ἐνῶ 'χῆς δίκαιο.
- Φρούραρχος : Τὸν Οὐγό, νάτο! Ὑπεροφίας εἰκόνα,
κολόνα πάνω στ' ἄλογο περνᾶ.
Μὰ ἔχει τὸ βλέμμα του τρομάρα.
Κοίτα πῶς παίζουνε τὰ μάτια του,
σάμπως ἀνήσυχα στρουθιά.
Λοιπόν, σᾶς εἶπα πῶς θὰ παίξῃ
καθένας τὸ παιγνίδι του.
Ἀφήστε τὸ φιλότιμο. Ἐυπνήστε

τὸ ἐμπορικὸ μυαλό σας μόνο.
'Ἐδῶ τὰ ζάρια παίζουμε. Κι' ὡστόσο
ξύπνιο τὸ μάτι σας. Παντοῦ
διζοί μου ἀρματωμένοι θὰ φιλάγουν.
Καὶ πρέπει γρήγορα νὰ φύγουν ἀπ' ἐδῶ.

- Α' Πατρικίος : Καὶ τοῦτο προπαντός.
Φρούραρχος : Θὰ γίνῃ.
Φωνές : (ὄργανα. Τραγουδοῦν)
«Ἡ λευτεριά τῶν Ἁγίων Τόπων
ὁ μόνος λογισμὸς μας».
- Μαντατοφόρος : Ὁ Μέγας Οὐγος, κεφαλή
τῶν Σταυροφόρων καὶ Σωτήρας
τῶν Ἁγίων Τόπων τοῦ Χριστοῦ,
Ἄρχοντας πρῶτος καὶ προστάτης.
- Φωνές : Πολλὰ τὰ ἔτη του.
Πατρικίος : Πολλὰ τὰ ἔτη του (ἐνῶ μπαίνει).
Οὐγος : Ὁ Θρόνος μου;
Φρούραρχος : Στὴ Βασιλεύουσα προσμένει.
'Ὡστόσο ἰσάξια θάναι ἐτούτη ἡ ἔδρα,
δῶρο τῆς πόλης, δεῖγμα ὑποταγῆς.
- Οὐγος : Σὲ λίγο θ'ἄχω ἀναφορὲς ἂν εἶναι
κανονισμένο γιὰ τοὺς ἄντρες μου
τὸ καθεῖ. Νομίζω θ'ἄγῃς γνώση
τῶν προσταγῶν μου στὸν Ἀλέξιο.
- Φρούραρχος : Σὰ νικητὲς νὰ σᾶς δεχτῶ.
Οὐγος : Πολὺ μ' ἀρέσει ὁ ἄνθρωπος αὐτός.
Εἶναι σὰ βέργα μαλακός.
Κι' ὡστόσο ἡ Δύση τὸν θαρροῦσε
γενναῖο πολεμιστὴ κι' ἀκούραστο.
- Φρούραρχος : Γιὰ τοὺς ἐχθροὺς μονάχα, ᾧ ἄρχοντα.
Στοὺς φίλους εἶναι φίλος ἄκακος,
σὰν πρόβατο ἄσπρο τῆ Λαμπρῆ.
Μὰ πρέπει σύντομα οἱ στρατοί σου
νὰ ξεκινήσουν γιὰ τὸ Βόσπορο.
- Οὐγος : Θὰ κανονίσω ἐγὼ τὰ μέρη.
Φρούραρχος : Ὅφειλω νὰ σᾶς πῶ μὴν εἶδηση
ἂν εἶναι ἀληθινὴ δὲν ξέρω.
Στὴ Βουλγαρία μᾶς εἶπαν ἔφτασε
στρατὸς ἀπὸ τῆ Γερμανία.
Μὰ τούτους δὲ χωνεύει ὁ βασιλιάς μας.
Γιὰ σᾶς προσμένουν τὰ καράβια μας,
γιὰ σᾶς κρατᾶνε οἱ ἀποθήκες ὄπλα
καὶ προπαντὸς πολλὲς προμήθειες.
- Οὐγος : Αὐτὸ πολὺ μὲ ἀνησυχεῖ.

- Βαρῶνοι μου, τί λέτε ἔσεῖς γιά τοῦτα
τ' ἀπρόβλεπτα μαντάτα;
- Α' Βαρῶνος : Μιά μέρα ἀνάπαυση μονάχα.
Φρούραρχος : Μιάς μέρας χρόνος, ἦττα
στό σίγουρο σᾶς μαγειρεύει.
- Β' Βαρῶνος : Νά φᾶνε οἱ ἄντρες κι' ὕστερα
πορεία τρεχάλα νά προφτάσουμε.
- Ο ὄγος : Ποῖος πρίγκηπας ξεκίνησε κι' οἱ ἄνθρωποι μας
κοιμοῦνται νά μᾶς στείλουμε μαντάτο;
Τότε νά φᾶν, νά πιοῦνε οἱ ἄντρες.
Τό μεσημέρι νά βαρέσουν οἱ τρομπέττες.
- Φρούραρχος : Τῆς πόλης ἀντιπρόσωποι εἶν' ἔδῳ
κι' ἐπιθυμοῦν νά σέβῃ νά ὑποβάλουν.
- Ο ὄγος : Στά γρήγορα· καιρὸ δὲν ἔχω.
Α' Πατρίκιος : Μεγάλε μου ἄρχοντα, ἡ ἀντρεία σου
κι' ἡ σωφροσύνη σου στοὺς πάντες
εἶναι γνωστή. Κι' ὀρκίζουμε πὼς τώρα
βλέπω τὴ φήμη ν' ἀδικῇ
τὴν πάνσεπτη σου κεφαλή. (προσκυνᾷ).
- Ἐκατόνταρχος : (στό Φρούραρχο)
Ἄρχίζουν νά πειράζουν τὶς γυναῖκες, φρούραρχε.
Μυρίζουμε ἀνταρσία στό στράτευμά μας.
- Φρούραρχος : Κοίταξε ὁ κόσμος νά καλμάρη.
Τρεῖς ὥρες μένουν.
- Ἐκατόνταρχος : Πῶς θὰ περάσουν, φρούραρχε!
Β' Πατρίκιος : Εἶδαν τὰ μάτια μου ἄρχοντες δικούς μας,
ἄρχοντες ξένους, μὰ τ' ὀρκίζομαι
σάν τὴ δική σου δείξη πουθενά
δὲν ἔχω συναντήσει.
Πολλὰ τὰ ἔτη σου, ἄρχοντά μου (προσκυνᾷ)
(γονατᾶ φιλᾷ τὸ πόδι καὶ τὸ γόνατο καὶ ὑποχωρεῖ).
- Ἐκατόνταρχος : Ἄν θῆς τὸ ξένο στράτευμα μεθᾶ.
Κι' ὅταν νυχτώσῃ ἀρχίζω τὴ σφαγή.
- Φρούραρχος : Δὲν ἔχω τέτοιο πρόσταγμα. Κι' ἀκόμα
νά ἐκλέξω δὲ μπορῶ, ἑκατόνταρχε.
- Γ' Πατρίκιος : Εὐλογημένος ὁ σκοπός σας.
Χρυσὴ κορώνη ἢ ἐπιτυχία
νά λάμπῃ στά μαλλιά σου,
τῆς Δύσης καύχημα καὶ δόξα.
- Ἐκατόνταρχος : Πολὺ μοῦ κάθονται στό στήθος
αὐτὰ τὰ προσκυνήματα κι' οἱ λόγοι
π' οὔτε στὸν Αὔγουστο εἰπωθῆκαν
ἀπὸ δικούς μας ἢ καὶ ξένους.
- Φρούραρχος : Φίλα τὴ γῆ γιὰ νά κερδίσης

τῶν οὐρανῶν τὸ χῶρο.

Ἐκατόνταρχος : Μπήκε στίς τάξεις μας, θαρρῶ, ἢ διπλωματία τὸ φίδι, φρούραρχε.

Ὁ ὄγος : Εὐχαριστᾶ, εὐγενεῖς μου φίλοι.
Οἱ λόγοι σας μοῦ δίνουν θάρρος
γιὰ τ' ὅ,τι νὰ κερδίσοιμε σκοπεύω.
Φίλους κι' ἰσάξιους σᾶς ὀρίζω
μὲ τοὺς βαρώνους μου σ' αὐτὴ τὴν πόλη.

Φρούραρχος : Ἄρχισε ὁ στρατός σου, βασιλιά,
τὴν πόλη νὰ ἐνοχλῇ. Θαρρῶ
πὺς ἂν μεθύσουν ἢ καὶ γλυκαθοῦν
ἀπ' τὴν πολλὴ παραμονή τους
θὰ βροῦνε δύσκολο νὰ ξεκινησοῦν
σὲ λίγες ὥρες τὴν πορεία.

Ὁ ὄγος : Πές μου τὴ γνώμη σου ἀνοιχτά.

Φρούραρχος : Νὰ φύγουμε μιὰν ὥρα ἀρχίτερα.
Στὸ δρόμο σας ὑπάρχουν χίλιες
εὐδαίμονες πολίχνες καὶ χωριά.
Μὲ λίγο λοξοδρόμημα θὰ βροῦνε
πόλεις μεγάλες ἂν τὸ θέλουνε.
Γιατί λοιπὸν νὰ χάνεται καιρὸς
ποὺ δύσκολα κερδίζεται;

Ὁ ὄγος : Νὰ προχωρήσουν οἱ προφυλακές.
Βαρέστε τίς τρομπέττες.
Στρατὸς σημαίνει μάχη καὶ πορεία.
Ἐξάλλου ἡ Βασιλεύουσα
διπλά θὰ μᾶς πληρώσῃ τὴ ζημιὰ.

Φρούραρχος : Σωστά μιλάς. Ἐκεῖ 'ναι οἱ ἀποθήκες...

Ὁ ὄγος : Κι' ὅλα συνέχεια τ' ἄλλα. Ἔ;
(βαροῦν οἱ τρομπέττες).

Α' Πατρίκιος : Καλὴ πορεία, Μεγάλῃ Δόξῃ
τῆς Δύσης, Πρῶτε Ἰππότη.
(φεύγουν ὅλοι μένουσιν οἱ Πατρίκιοι κι' ὁ Ἐκατόνταρχος).

Φωνές : Στὸν Οὄγο δόξα καὶ τιμὴ.

Φωνή : Πολλὰ τὰ ἔτη σου, ἄρχοντα.

Φωνές : Καλὴ πορεία καὶ νικητές.

Α' Πατρίκιος : Ἡ Βασιλεύουσα τὸ δόλο κλώθει,
σάμπως ἀράχνη μὲ φαρμάκι.

Β' Πατρίκιος : Μᾶς πάτησε τὴν ἀξιοπρέπεια. Δὲ λέω.
Καὶ τοῦ πατήσαμε κι' ἡμεῖς τὴν ὑποψία.

Γ' Πατρίκιος : Καὶ προπαντὸς γλυτώσαμε τὴν πόλη.
Ἀκρίδες εἶναι τοῦτοι, δίχως τόπο
κοντὰ ν' ἀποσυρθοῦν. Ἡ ἀπελπισία
σὲ ἥρωες ἀλλάζει καὶ τοὺς ἄτολμους.

Ἐκατόνταρχος: Νὰ κλείσουμε τὶς πύλες...

Εἰκόνα δεύτερη

Αἴθουσα τοῦ Θρόνου. Ὁ Ἀλέξιος στὸ θρόνο του. Ἄρχοντες.

Ἀλέξιος Α΄: Στὰ χέρια σου ἐμπιστεύουμαι τὸ σχέδιο, Νικηφόρε,
Ὅσο καλὰ τὸ σχέδιο κι' ἂν σχεδιάστηκε,
ἢ ἐπιτυχία του κρέμεται στὸ νοῦ
ποῦ θὰ τὸ κάμη πράξη.
Τὸ νοιώθω ὅτι ἡ περίσταση μπορεῖ νὰ βοηθήη.
Μὰ τὴν εὐθύνη ὁ νοῦς τὴν ἔχει.
Δεῖξε τὴν τέχνη σου, στρατιώτη μου.

Νικηφόρος: Μαθήτεψα κοντά σου κι' ἔχω
πίστη στὸ χέρι καὶ τὸ νοῦ μου.
Μελέτησα τὴν κάθε του γραμμὴ.
Μονάρχος ἔλεγξα τὰ πάντα. (φεύγει).

Μαντατοφόρος: Αὔγουστε, χαῖρε. Ὁ φρούραρχος
τοῦ Δυρραχίου σὲ χαιρετᾷ.
Κινήσαν τὰ φουσατά τοῦ Οὔγου.
Κι' ὄλας φανῆκαν πέρα ὡς σύννεφο.
Κοιμᾶται ἡ ὑποψία τῶν Σταυροφόρων.
Μὰ νοιώθεις κάποιον φόβο καὶ δειλία στὴν ἔκφρασή τους.
Δὲν ἔχουνε τὰ μάτια ὀλόκληιστα.
Τὶς ἄλλες λεπτομέρειες σοῦ τὶς ἔστειλε πρὸ πρῖν.
Δὲν ἔχει τίποτα ν' ἀλλάξη
μῆτε καινούριο νὰ προσθέση.

Ἀλέξιος Α΄: Ὁ Θεόδοτος νὰ ὑποδεχτῆ τὸν Οὔγο.
Τὶς λεπτομέρειες ξέρεις κι' ἔχεις
μιὰ φαντασία ξεφτέρει.

Θεόδοτος: Θὰ κάνω τ' ὅ,τι πρέπει, βασιλιά.

Καλλίνικος: (μπαίνοντας)
Ἄρνιεται ὁ Πατριάρχης, Ἰσαπόστολε,
σὲ τέτοια ὑποδοχὴ νὰ παραστῆ.
Εἰλικρινὰ ἂν τοὺς δέχσαι στὸ κράτος σου,
στὰ ὀρθόδοξά μας δόγματα ἁμαρτάνεις.
Ἄν τάχα τοῦτα κρύβουν δόλους,
ἢ θέση του ὡς ἱερωμένου
δὲν εἶναι τώρα ἐδῶ.
Τὸ ἑλληνικὸ του στήθος ἔχει ὀρμές
μὰ τοῦ Χριστοῦ τὸ μάτι δὲν ἀφήνει.

Ἀλέξιος Α΄: Νοιώθω τὴν ἀποψή του καὶ τὴ σέβουμαι.
Ὡστόσο προτιμῶ τὴ σωτηρία
μὲ δόλους. Ἔχει τοῦτο κέρδος
χωρὶς τὸ δόγμα τοῦ Χριστοῦ χειρότερα
νὰ καταπολεμᾷς παρὰ ὅσο

στήθος μὲ στήθος οἱ πολέμοι.

Καλλίνικος : Προσωπικά ὑποστήριξα
τὴ σῶφρονα καθόλα δράση σου.

Ἀλέξιος Α' : Γιατί εἶσαι κληρικὸς πού ζύμωσε
τὴ σκέψη σου ἢ πολιτική.

Ἐκατόνταρχος : Μὲς τὸ παλάτι ὑπάρχει καταδότης, Αὔγουστε.
Πληροφορίες ζητοῦσε γιὰ τὴν κίνηση
τῶν κληρικῶν στοὺς κήπους.
Ρωτοῦσε ἂν αὐξηθῆκαν οἱ φρουρές.
Δικός μας ἄνθρωπος βεβαιώνει
πὼς στὸ λιμάνι τὸ συνάντησε προχτὲς γιὰ νὰ ρωτᾶ
ποιὲς ὁδηγίες δοθήκανε στὸ πλῆθος
καὶ στὸ στρατό, ποιά στάση
ἐτοῦτοι θὰ κρατοῦσαν ὅταν θᾶμπαινε ὁ
στρατὸς τῶν Σταυροφόρων.

Ἀλέξιος Α' : Νὰ ρωτηθῆ ἀπὸ ποῦ πληρώνεται.
Θὰ ὑπάρχει δίχτυ κατασκόπων.

Ἐκατόνταρχος : Ἵπόδειξε κάποιο ἔμπορα ἀπ' τὴ Γένοια.

Ἀλέξιος Α' : Νὰ μὴ βιασθῆτε στὶς συλλήψεις.
Ὅμως τὰ μάτια νᾶναι τέσσερα.

Ἐκατόνταρχος : Ἐτοῦτος τί θὰ γίνῃ, βασιλιά;

Ἀλέξιος Α' : Στὴ φυλακὴ προσωρινά.
Ἄν ἔχη σπιτικὸ κι' ὑπάρχουνε ἐγγυήσεις,
σὰν ὄμηροι, νὰ μπῆ στὴ δούλεψή μας
νὰ πιάσουμε τὴν κεφαλή τοῦ δίχτυου.
(τὸν τραβοῦν νὰ φύγῃ).

Κατάσκοπος : Θὰ πῶ. Καὶ θὰ τὰ μαρτυρήσω.
Λυπήσου με, Αὔγουστε, καὶ τὰ παιδιά μου.
Θὰ μπῶ στὴ δούλεψή σου. Ἐμένα νοιάζει
ἀφεντικὸ γερὸ μονάχα νᾶχω.
(φεύγουν).

Φωνή : (ἀπὸ μακρὰ) Ἦλεως, Ἦλεως.

Φωνές : Οἱ Σταυροφόροι...
(φασαρία)

Ἀλέξιος Α' : Μὰ τί συμβαίνει; Τί εἶναι τούτη ἡ ὄχλαβοή;

Μαντατοφόρος : Χοχλάζει ὁ κόσμος.
Πίστη δὲν ἔχει, λέει, ὁ Σταυροφόρος.
Ζητᾶνε δράση γρήγορα.
Ἄλλοιώτικα θ' ἀνάψῃ ἡ ἀνταρσία
ἢ θὰ τραθήξουνε τοῦ πρόσφυγα τὸ δρόμο.
Στὴν εἴσοδο χτυπᾶνε τίς φρουρές,
πετροβολᾶνε, βρίζουν.

Ἀλέξιος Α' : Ἰσαάκιε, κάμαρε τὸ πλῆθος,
ὅπως μπορεῖς μὲ λόγια μαλακά.

- Κι' ἂν τύχη ὁ λόγος καὶ δὲν πιάσει,
 θυσίασε λίγα σώματα
 γιὰ τὸ καλὸ τοῦ κράτους.
- 'Ισαάκιος : Θὰ κάμω καθετὶ πὺν πρέπει
 νὰ μαλακώσω τὸ λαό.
- 'Αγγελιαφόρος : 'Ο φρούραρχος περνᾷ τοῦ Δυρραχίου
 δίπλα στὸν Οὔγο καὶ τοὺς ἄλλους του βαρώνους.
 Τοῦτο τὸ στράτευμα ἔχει κάποια τάξη.
 Δὲν εἶναι συρφετὸς σὰν τὸ φουσατό
 τοῦ Πέτρου. Κι' ἔχει μπόλικη ὑποψία.
 Κοιτᾷ δεξὰ-ξερβά μ' ἀμηχανία ὁ Οὔγος.
 Δυὸ τμήματα ἀρνηθήκανε νὰ μποῦν στὴν πόλη
 καὶ στρατοπέδεψαν στὸν κάμπο.
- 'Αλέξιος Α' : 'Ο κόσμος πῶς τοὺς δέχεται ;
 'Αγγελιαφόρος : Μὲ μιὰ ψυχρὴ σιωπὴ καὶ φόβο.
 Μόνο ὁ στρατὸς ἐπευφημεῖ.
 Καὶ κάτι ὀμάδες ποῦναι σὰν βαλτοί.
- 'Αλέξιος Α' : Νὰ ἐνισχυθῆ ἡ φρουρὰ τοῦ παλατιοῦ.
 Στοὺς κήπους νὰ σκορπίσουν ἄντρες
 μὲ ροῦχα κληρικοῦ.
- 'Εκατόνταρχος : 'Ετοίμα εἶν' ὅλα.
 'Αλέξιος Α' : 'Ψυχραιμία.
 Τὸ μάτι σας νὰ μὴ κοιτάξῃ μὲ ὑποψία.
 Τὸ σύνθημα θὰ δώσω ἐγώ.
 (ἀκούονται σάλπιγγες)
- Φωνή : Δόξα, τιμὴ στὸν Οὔγο.
 Φωνές : Πολλὰ τὰ ἔτη, πολλὰ τὰ ἔτη.
 'Αλέξιος Α' : Ξεχάστε πιά τὴν τάξη.
 Νὰ μὴ ἀντικρύσω δύσθυμη ὄψη.
 Παρακαλῶ, γελάστε. Μά! Χαρούμενοι...
- Στρατιώτης : Τὸ Μέγαν Οὔγο μὲ τοὺς εὐγενεῖς του
 βαρώνους, βαρωνέτους καὶ λοιποὺς
 τοῦ Δυρραχίου ὁ Φρούραρχος εἰσάγει.
 (υπαίνουν Οὔγος, Φρούραρχος καὶ βαρῶνοι)
- Φρούραρχος : Αὔγουστε, ὁ Οὔγος, ἀδερφὸς
 τοῦ Ρήγα Φίλιππου τῆς Φράντσας,
 ἡ κεφαλὴ τῶν Σταυροφόρων.
- 'Αλέξιος Α' : 'Ως εὐπαρέστης, ἀδελφέ.
 Τὰ γράμματά σου ἐλάβαμε κι' ὡς βλέπεις
 φιλόξενη ἀγκαλιὰ καὶ φιλικὴ
 στὸ στράτευμά σου ἀνοίξαμε.
 'Εξάλλου ὁ ἅγιος σας σκοπὸς
 μᾶς συγκινεῖ βαθιά.
- Οὔγος : Πολυμιλᾷς, 'Αλέξιε, δίχως λόγο.

Τὸ θρίαμβο πὸν περιμένα δὲ βρῆκα.
Μὲ μιὰ ματιὰ ψυχρὴ τὸ πλῆθος μὲ κοιτοῦσε.
Κι' εἶχε μιὰ ψεύτικη φωνὴ ὁ στρατὸς σου.
Ἦσος πρὸς ἴσο ἐδῶ δὲν ἦρθα. Μὰ γι' ἄρχοντας.

- 'Αλέξιος Α' : Τοὺς συγγενεῖς λογιζομε ἀδερφούς.
Πιὸ πάνω μόνο τὸ Θεὸ κοιτᾶμε.
- Οὐ γ ο ς : Προστάζω εὐτὺς νὰ συλληφθῆς.
(κοιτοῦν νὰ κινηθοῦν οἱ Βαρῶνοι)
- 'Αλέξιος Α' : Τοὺς ἀσεβεῖς στὴ φυλακὴ.
- Οὐ γ ο ς : Μακρῶς.
- Φροῦραρχος : (μπήγοντας πίσω τ' ὄπλο) Τὸ ξίφος ρίξε χάμω.
- Οὐ γ ο ς : Προδότες (τοὺς πιάνουν)
- 'Αλέξιος Α' : Τυφλώνει ἡ ὑπεροψία. Κι' ἡ πλερωμὴ
γι' ἄσκεπτους λόγους γρήγορα κοντεῦει.
Στὸ κράτος μου προστάζω ἐγώ.
- Οὐ γ ο ς : Γιατί, λοιπόν, ἡ κωμωδία;
- 'Αλέξιος Α' : Προτίμησα νὰ σὲ συλλάβω εἰρηνικά,
χωρὶς νὰ χύσω μιὰ σταλιά αἷμα.
Γιατὶ νὰ πέσης πολεμῶντας
κι' ἥρωας νὰ γίνης γιὰ τὴ Δύση;
Φαιδρὸ ὑποκείμενο θὰ σ' ἀναφέρουν
οἱ μῦθοι ἐδῶ κι' οἱ μῦθοι πέρα.
- Οὐ γ ο ς : Τὸ στράτευμά μου θὰ ρημάξη
τὴ Βασιλεύουσά σου ἀπόψε.
Κι' ὄλας ἀκούω τοὺς θρήνους.
Βλέπω τοὺς φόνους καὶ τοὺς σκλαβώμους...
(μπαίνει ὁ Νικηφόρος)
- Νικηφόρος : Ρημάξαμε τοὺς ξένους.
- Οὐ γ ο ς : Τί;
- Νικηφόρος : Σκορπίσανε στὴν ὑπαιθρο καὶ τοὺς βαράει
δεξιά-ξερθὰ ὁ στρατὸς μας.
'Εδῶ τοὺς ρίξαμε στὴ θάλασσα.
'Ἄλλους χτυποῦνε στὸν ἵππόδρομο.
'Αναγκαστήκαμε ἐνωρὶς
ν' ἀρχίσουμε τὴ δράση,
γιατὶ εἶδαμε κινήσεις ὑποπιτες.
- Οὐ γ ο ς : Θὰ τὸ πλερώσετε μιὰ μέρα.
- 'Αλέξιος Α' : Στὰ σίδηρα τῆς φυλακῆς, τὸν Οὐγο ρίχτε.
Ν' ἀρχίσετε μαρτύρια.
Μονάχα ἂν ἔρθῃ ἐδῶ νὰ προσκυνήση,
τότε θ' ἀλλάξῃ ἡ φυλακὴ
καὶ νάχῃ κάποια ἀνεση.
Ἵποιοι προσβάλλει τῶν Ἑλλήνων
τὴν κεφαλὴ νὰ πέφτῃ στὸ σκοτάδι.
(τραβοῦν τὸν Οὐγο ἔξω, ἐνῶ κλείη ἡ αὐλαία).

ΠΕΜΠΤΗ ΠΙΡΑΞΗ

Εικόνα πρώτη.

Ἐξω. Στὴ μιὰ γωνιά τῆς σκηνῆς. Νύχτα. Ἐνῶ μπαίνουν οἱ ἀρχηγοί,
δύο Σταυροφόροι συζητᾶνε.

- Α' Σταυροφ. : Οἱ διαβολάνθρωποι οἱ Ρωμοί,
περάσανε μικρὰ καρᾶδια στὸ νερὸ
καὶ σφίγγουν τὸν κλοῦδ γύρω στὴ Νίκαια.
Οἱ Τοῦρκοι δὲ μποροῦσαν πιά νὰ πάρουν
προμήθεια ἀπ' ἔξω, ἀπ' τοὺς δικούς τους.
- Β' Σταυροφ. : Μᾶς τρώμαξε ἡ ἐπίθεση.
Τί ξαφνικὸ κι' αὐτό!
Γερὴ καθαλλαρία στ' ἀλήθεια.
Τοὺς ἔφαγε κι' αὐτούς ὁ δόλος τῶν Ρωμιῶν.
- Α' Σταυροφ. : Μπήκαν μονάχα οἱ Ἕλληνες
στὴν πόλη. Τούτους δέχτηκαν
μονάχα νικητές. Γιατί;
- Β' Σταυροφ. : Ἐχουν γλυκειὰ τὴ γλώσσα φαίνεται.
Σπαθὶ μιλᾶνε οἱ ἀρχηγοί τους.
Πιστεύεις ὅμως τὸ Ρωμιό;
Θ' ἀνοίξουνε τὶς πύλες γιὰ νὰ μποῦνε.
Τότε θὰ δῆ ἡ Τουρκιὰ σφαγή.
Ἐμεῖς τὸ πλιάτσικο κι' αὐτοὶ
μεγαλοπιάνονται χαρῶ τους.
Παντοῦ οἱ δικέφαλοι νὰ ὀρθώνονται
κι' ἄς ἔχουνε ἄδειο τὸ στομάχι.
- Α' Σταυροφ. : Τρέλλα κι' αὐτή! Μὰ τάχα
τρέλλα δὲν εἶναι κι' ἡ δική μας;
Κόψαμε χίλια μίλια. Καὶ γιὰ τί;
Τὸ θέλει, λένε, ὁ Πάπας κι' ὁ Χριστός.
Κι' οἱ βασιλιάδες συμφωνᾶνε.
- Β' Σταυροφ. : Θὰ πιάσουμε χωράφια, ἡλίθιε.
Τὰ μέρη μας γεμίσανε ψυχές.
Δὲν τὶς σηκώνει πιά τὸ κλίμα μας.
Ἐδῶ θ' ἀράξουμε. Τὸ λὲς γιὰ τρέλλα τοῦτο;
- Α' Σταυροφ. : Καὶ ναί! Ἐδῶ 'ναι πιὸ πολλὲς ψυχές.
- Β' Σταυροφ. : Αἰρετικοὶ κι' ἀλλόθρησκοι.
- Α' Σταυροφ. : Κι' ὅταν τοὺς φᾶμε, πᾶμε στὸν παράδεισο;
- Β' Σταυροφ. : Θὰ μεσιτέψη ὁ Πάπας.
Δὲν εἴμαστε ὁ λαὸς του ἡμεῖς;

Ἄκου τί λένε οἱ ἀρχηγοί...!

Εἰκόνα δεύτερη

Στὴ σκηνὴ τοῦ Γοδοφρίδου μπροστὰ στὴ Νίκαια. Παρευρίσκονται ὁ Βοη-
μοῦνδος, ὁ Οὔγος, ὁ Γοδοφρίδος, ὁ Ροβέρτος τῆς Φλάνδρας, ὁ Ραϊμόνδος.

- Βοημοῦνδος : Ὁ Βουτομύτης μὲ τοὺς Ἕλληνες
στὴ Νίκαια μπῆκε κι' ἕψωσε
βυζαντινὲς σημαῖες παντοῦ.
Μαῦροι δικέφαλοι σὲ κίτρινο οὐρανὸ
κοιτᾶν μ' ἀγοριάδα περισσή.
Καὶ τὰ δικά μας λάβαρα
στὸν κάμπο μένουνε καὶ βλέπουν.
- Γοδοφρίδος : Στοὺς Ἕλληνες ὁ Ἀσλὰν μονάχα παραδόθηκε.
Καὶ τοῦτοι ὑποσχεθῆκαν νὰ τηρήσουν
τάξη κι' ἀσφάλεια.
Ἡ εὐθύνη τὸ δικαίωμα δίνει.
Ὅλων σκοπὸς ἡ νίκη τοῦ Σταυροῦ.
Γιατί ἡ φιλοδοξία νὰ μᾶς παιδεύη;
Γιὰ μᾶς ἡ πληρωμὴ στοὺς οὐρανοὺς.
- Βοημοῦνδος : Ἀγγελικὰ τὰ λέγεις, Γοδοφρίδο.
Τὴ σύνεσή σου δὲν ἀρνιέμαι.
Στὴν πειστικότητά σου θὰ χρωστᾶμε
τὴν τωρινὴ ζωὴ μας.
Γιατί τ' ὁμολογῶ πὼς εἶχα προσταγὲς
ἀπὸ τὸν Πάπα νὰ θερίσω ἐδῶ
κεφάλια αἰρετικά.
- Οὔγος : Ἦταν κι' ἡ λύσσα σου ἢ παλιὰ
στό νικητὴ σου Ἀλέξιο.
- Βοημοῦνδος : Πὼς εἶχα φλόγα ἐκδίκησης
καθόλου δὲν τ' ἀρνιέμαι.
Μὰ ἡ ἐντολὴ τοῦ Πάπα μοῦδινε
μιὰ πρόφαση ἱερή.
Ἐξάλλου οἱ ἄνθρωποι μου θᾶπρεπε
θάρος νὰ πάρουνε καὶ πίστη
στὴν ἰδιά μας τὴ δύναμη.
Ἦττα βαρεῖα τοὺς πλάκωσε τὸ στήθος.
Ὡστόσο ἡ συμβουλὴ σου, Γοδοφρίδο,
ὑποταγὴ καὶ πίστη στὸν Ἀλέξιο
νὰ ὁμώσουμε συμφέρον μέγα τὸ θεωρῶ.
Μὰ νοιώθουν οἱ στρατοὶ μας τοῦτο;
Θὰ βλέπουν μοναχὰ ταπείνωση
κι' ἴσως ἀδυναμία νὰ τὸ λογίσουν.
Τότε ἀνταρσίες θὰ μᾶς χτυπήσουν
κι' αἷμα δικῶν μας θὰ χυθῆ
μ' ἀμφίβολο ἀποτέλεσμα.

- Ροβέρτος : Ἐτοῦτο θάθελα κι' ἐγὼ νὰ πῶ.
Χοχλάζουν οἱ δικοὶ μου ἀνθρώποι
κι' ἴσως ἡ κούραση τοὺς συγκρατᾷ.
Ὅμως σὲ λίγο θὰ χυμῆξουνε στὴν πόλη
νὰ κατασφάξουν τὸν ἐχθρό.
Τὶς ὑποσχέσεις τῶν Ἑλλήνων
πολυτελῆ πολιτικὴ θεωροῦν·
μῆτε τὴ νοιώθουν, μῆτε τὴν ἐγκρίνουν.
Καὶ θάχουμε συγκρούσεις φοβερές.
- Γοδοφρίδος : Ροβέρτο, ὑποταγὴ καὶ πίστη ἠμῶσαμε.
Κι' εἰν' ὁ Τακίτιος ἀρχιστρατήγος
στοὺς δύσκολους αὐτοὺς ἀγῶνες.
Ξέρον καλύτερά μας οἱ Ρωμοὶ
σ' αὐτὰ τὰ μέρη νὰ πολιτευθοῦν.
- Βοημοῦνδος : Μὰ πρέπει νάχουμε κι' ἐμεῖς τὸ λόγο.
- Γοδοφρίδος : Μονάχα στοὺς ἀγῶνες.
Ἄλλοιώτικα σὲ ξένα ἐδάφη
μ' ἐχθροὺς τριγύρω θὰ βρεθοῦμε.
Τὸ πάθημα τοῦ Πέτρου εἶναι διδάχος.
Ὅταν ὁ ντόπιος εἶναι μας ἐχθρός,
χαθήκαμε στὰ σίγουρα.
Εἰν' τοῦτο νόμος ἀσφαλτος.
- Ροβέρτος : Ἀγγελικὰ μιλᾷς μὰ συμφωνῶ
μὲ τὸ Βοημοῦνδο ποὺ ἔτσι μίλησε.
Μὰ νοιώσε, Γοδοφρίδο, πῶς ὁ ἀγώνας
εἶναι γιὰ τ' Ἅγια Χώματα κι' ἀντάμα
μεγάλῃ μετανάστευση τοῦ κόσμου μας
στὰ πλούσια τοῦτα ἐδάφη τῆς Ἀσίας.
Ὅ,τι κερδίζουμε, τὸ δίνουμε τ' Ἀλέξιου,
ἔστω κι' ἂν δίνη ὁ Ἑλληνας τὴ νίκη.
Σάμπως μικρὴ 'ναὶ ἡ συμβολὴ μας;
- Γοδοφρίδος : Ροβέρτο, νοιώθω καθαρὰ
ἐτοῦτο τὸν διπλὸ σκοπὸ μας.
Μὰ πάντα πρῶτος μας σκοπὸς ἡ ἀπελευθέρωση.
τῶν Ἅγιων Τόπων.
Καὶ πρέπει ἀκόμα τίμια φήμη
γιὰ μᾶς νὰ φτιάξουμε στὰ μέρη τοῦτα.
Ἄλλοιώτικα ἢ κατάκτησή μας θάναί
ὁ τάφος μας σκαμένος ἀπὸ ἐμᾶς.
Κι' ἡ ὑπεροψία πολὺ θὰ μᾶς σκοτώσῃ.
Ὁ Οὐγγος γνωρίζει τί εἶναι βάσανο
στὶς σκοτεινὲς τὶς φυλακές.
Πάσκισα τόσο νὰ τὸν πείσω
λίγο νὰ σκύψῃ τὸ κεφάλι,
τὴν ἄφεση νὰ πάρῃ τοῦ Ἀυτοκράτορα
καὶ νὰ κερδίσῃ ἀληθινὴ φιλία.

Θέτε μεμιᾶς νὰ καταστρέψουμε τὰ πάντα;
Βοημοῦνδε, σὲ συγχώρεσε ὡς ἐχθρό.
Ροβέρτε, ξέχασε τὰ ἐγκλήματά σου
καὶ τὶς σφαγές στήν ἐπαρχία.
Γιὰ σέ, Ραῦμόνδε, τὰ ἴδια. Λήθη
καὶ λησμονιὰ βαρεῖα γιὰ τὰ κακά,
ποῦ οἱ Σταυροφόροι μας σκορπίσαν.
Δὲ βλέπετε, λοιπόν, τὸν κίνδυνο;

- Βοημοῦνδος : Ἡ Νίκαια μᾶς ἀνοίγει δρόμο.
Ἔχουμε πείρα πιά τοῦ Τούρκου.
Ἡ συμμαχία τ' Ἀλέξιου στύλος εἶν' χρυσός.
Ἄς πιοῦμε τὰ φαρμάκι δίχως σκούξιμο.
Ὅταν τσακίσουμε τὸν Τούρκο
καὶ φτιάξουμε δικές μας στέρεες βάσεις,
σὰν τὴν Ἀντιόχεια, τότε ἡ κεφαλή μας
δὲ θᾶχῃ φόβο ἅπ' τὸν Ἀλέξιο.
Πολὺ μακριὰ τὶς βάσεις του θὲ νᾶχῃ.
Ποῦ θὰ προφταίη; Ἐξᾴλλου πιά κουράστηχε
νὰ πολεμᾷ ὁ στρατός του γύρω
σὲ νέους ἐχθρούς κάθε φορὰ.
Πικρὰ-γλυκὰ νὰ τὸ χωνέψουμε.
- Ὅλοιοι : Νὰ τὸ χωνέψουμε!
- Γοδοφρίδος : Σοφὴ ἔναι ἀπόφαση.
- Ροβέρτος : Νὰ τὸ χωνέψουμε προσωρινά.

Εἰκόνα τρίτη
Αἰθουσα Θρόνου
'Αλέξιος καὶ Ἰσαάκιος

- 'Αλέξιος Α' : Ἰσαάκιε, νοιώθω νὰ ζυγώνῃ
ἡ ἀρχὴ τοῦ τέλους.
Ἄκμῃ καὶ παρακμῇ; Φτηνὴ φιλολογία.
Τὰ μεγαλεῖα τυφλώνουν κι' οὔτε νοιώθεις
ἂν τάχα ζῆς ἢ πέθανες.
Οἱ πόρες, ἡ ἔνταση κι' ὁ ἀγώνας
σὲ κάνουνε νὰ ζήσης πιδὸ πολὺ
κι' ἅπ' ὅ,τι πρέπει. Μήτε αὐτὸ καλό.
Στὰ χρόνια μου ἀργὰ πολὺ εἶναι
νὰ πεθυμήσω τοῦτο ἢ τ' ἄλλο.
Φτηνὴ φιλολογία δὲν εἶναι;
- 'Ισαάκιος : Σὲ κούρασε ἡ ζωὴ, ἀδερφέ.
Κι' ὡστόσο βλέπω νᾶχῃς δύναμη
καὶ νεῦρο ἀκόμα.
Γιατί, λοιπόν, νὰ θλίβεσαι;
Τῶν ἐστεμμένων τούτῃ ἡ μοῖρα:
μόχθος καὶ κούραση κι' ἀνησυχία.

- 'Αλέξιος Α' : Σ' εὐχαριστῶ, αἰσιόδοξε ἀδερφέ.
 Τοῦτο τὸ χάρισμά σου μ' ἔσωσε
 πολλές φορές, τ' ὁμολογῶ.
 Στῆς ἄβυσσος τὸ χεῖλος ἔφτανα συχνά.
 Μὰ βέβαιους τρόπους εἶχες νὰ κοιτᾶς
 μὲ μιὰ χαρούμενη ματιὰ κι' ἐλπιδοφόρα
 πὺν φύσκωνε τὸ στήθος μου στὸ θάρρος.
 Σ' εὐχαριστῶ ξανά.
- 'Ισαάκιος : Τὰ παραλές, 'Αλέξιε.
- 'Αλέξιος Α' : Τὸ ἡλιοβασίλεμά μᾶς πῆρε πιά.
 Τί νὰ γελᾶμε τὸ κουφάρι μας;
 Δὲ λέω, κουράστηκα. Τοὺς Πατινιάκες
 ἐξόντωσα, τοὺς Νορμανδοὺς ταπεινώσα.
 Στ' ἀπάτητα βουνά τους ἔκλεισα τοὺς Σέρβους.
 Μιὰ μέρα θὰ καθάριζα τοὺς Τούρκους.
 Φωτιὰ καὶ δόλο θὰ τοὺς ἔσπερνα
 καὶ τὸν ἐμφύλιο σπαραγμό.
 Μὰ ἦρθαν ἐτοῦτοι τοῦ Σταυροῦ οἱ ἀγωνιστές,
 οἱ Φράγκοι, ν' ἀποικήσουν τὴν Ἀσία,
 καὶ χάλασαν τὴν τάξη καὶ τὰ ὄνειράτά μας.
 Θ' ἀποσυρθῶ λιγάκι. Κάποια ζάλη
 τώρα στερνὰ μὲ τυραννᾶ.
 Νοιώθω ν' ἀνάβῃ τὸ μυαλό μου
 κι' ἓνα σφυρὶ τ' αὐτιά μου νὰ χτυπᾶ.
 Φτεροπετᾶ ἡ καρδιά μου σὰ λαγοῦ
 κνηγημένου στήθος. Ἡ ἀνάσα δυσκολεύεται.
 Στὸ μεταξὺ ὑποθέσεις κοίταξε.
 Μὲ τὴ σοφὴ σου γνώμη κρίνε.
 Ἦσαν τὸ χέρι τὸ δεξί μου,
 ἀφότου ἡ μάνα ἢ Ἄννα πέθανε.
 Ὁ Νικηφόρος; (μπαίνει) Θὰ γυρίσω.
- Νικηφόρος : Αἰῆουστε, κύρη, προσκυνῶ. (φεύγει ὁ 'Αλέξιος)
 Σεβαστοκράτορα καὶ θεῖε Ἰσαάκιε,
 θαρρῶ πὺς λυώνει ὁ Αἰῆουστος
 ὦρα τὴν ὦρα. Ἡ παρακμὴ
 μὲ τὰ χιονάτα χρόνια της βαραίνει.
 Τὸ κράτος ἔχει βάρη ἀβάσταχτα.
 Θὰ πρέπει στέρεα πλάτη νὰ κρατήση
 τὸ κτίριο πὺν κουνιέται.
 Κι' ὅμως δὲν ἔχει καθαρὰ πιά ὀρίσει
 τὸ διάδοχό του. Λένε τάχα
 πὺς κλείνει μὲ τὸ μέρος τοῦ Ἰωάννη.
- 'Ισαάκιος : Θαρρῶ. Γιατὶ εἶναι τὸ ἴδιο του αἷμα.
 Ἄντρας γερός ἀπ' τὴ γενιά του.
 Ἐξυπνος. Φαίνεται ἀπ' τὸ μέτωπό του.
 Τὸ φρόνημα καὶ τὸ ἦθος του ὑψηλό.

Καὶ νοιώθει κάτι πού δὲν ἔνοιωθε
ποτέ του ὁ Αὐγουστος: νὰ οικονομίῃ
τὸ κράτος, πράγμα πού ἀποτύχαμε
κι' ὁ Βενετὸς μᾶς ἔχει ὑποδουλώσει.
Σφάλμα τρανὸ π' ἀκόμα τὸ πληρώνουμε.

Νικηφόρος: Κι' ἡ Ἄννα; Πού θαρρῶ τὴ λογαριάσεις
γυναίκα τετραπέρατη, σοφὴ;
Μπορεῖ νὰ κυβερνήσῃ ἰσάξια.
Καὶ θᾶχῃ δίπλα τῆς ἐμένα
γερό στὴν τέχνη τοῦ στρατιώτη.

Ἰσαάκιος: Κακὸ ἡ φιλοδοξία πὸ πέρα
ἀπ' τὴ φιλοδοξία τῆς ἀρετῆς.
Πολὺ σὲ λογαριάζω, Νικηφόρε.
Μεγάλῃ τῶν Βενένιων ἡ γενιά.
Τὴ σέβουμαι σὰν τὴ δική μου.
Κι' ὅμως γιατί νὰ φύγῃ ἡ ἐξουσία
ἀπ' τὴ δική μας τὴ γενιά;

Νικηφόρος: Δὲν ξέρω, μὰ τὸ νοιώθω ὡς προσβολή.

Ἰσαάκιος: Ἄς μὴ σκεφτῆς κακά, παράλογα.
Στὸν ὄρισμὸ τοῦ Αὐγούστου νὰ ὑποκύψῃς.
Σὰ φύγῃς ἀπ' τὸ σεβασμὸ, καταδοκεῖ
ποιῆ βαρειά σὰν κείνη τοῦ πατέρα σου
πού τὸν τυφλώσανε ὡς στασίασε
γιὰ ν' ἀνεβῆ στὸ θρόνο.

Ἄννα: (μπαίνοντας)
Δὲν εἶναι ἐδῶ ὁ πατέρας; Νικηφόρε...

Νικηφόρος: Τὸν ζήτησα κι' ἐγώ, Ἄννα. Θὰ γυρίσῃ.

Ἰσαάκιος: Εἶν' ἄρρωστος κι' ἀδύνατος.
Ἡ κούραση βαριά πιά τὸ φορτώνει
μ' ἓνα σωρὸ παράπονα.

Νικηφόρος: Γι' αὐτὸ θὰ τοῦ μιλήσω πὸ ἀνοιχτά.

Ἰσαάκιος: Κρατήσου, Νικηφόρε. Νοιώθω
πὼς πέρα ἀπὸ τὸ πρέπον θὰ μιλήσῃς.
Ἀνάβαλε. Καὶ σκέψου καὶ τὴ γνώμη μου.
Ποῦ ξέρεις ἂν ἡ ἀναβολὴ δὲ σὲ φωτίσῃ;

Νικηφόρος: Ἡ ἀπόφαση ἡ γοργὴ μᾶς σώζει.

Ἰσαάκιος: Κι' ἀνοίγει μὴ ἄβυσσο στὰ πόδια μας...

Ἄννα: Θὰ τοῦ μιλήσω ἐγώ. Κι' ἡ μάνα.
Καλύτερα μὴ συζητᾶς ἐσύ.
Εἶσαι γαμπρός του μὰ ἄλλῃ εἶσαι γενιά.
Κι' ὁ θεῖος ἐδῶ δὲν εἶναι σύμμαχος σου.

Νικηφόρος: Γιατ' εἶναι ὁ Ἀλέξιος ἓνας Κομνηνὸς κι' ὑποστηρίζῃ
στὴ διαδοχὴ βλαστὸ τῶν Κομνηνῶν.

Ἄννα: Τὸ θεῖο δὲν ἀδικῶ. Κι' ὅστος βλέπω

πὼς ἄρχισες παραφορῆς πού βλάπτουν
ἔσένα πρῶτ' ἀπ' ὄλου. Πήγαινε.

Εἰρήνη : (μπαινοντας) Θάρθῃ σὲ λίγο. Περπατᾷ
μὲς τῆ δροσιά τῶν λιακωτῶν.
Δὲν τὸν κοιτάζω νᾶχη χρόνια.
Καὶ τοῦτο μὲ λυπεῖ πολὺ.
Ὁ Νικηφόρος φεύγει;

Ἄννα : Μητέρα. Προτιμῶ
γιατ' ἔχει ἀψίθυμη καρδιά
κι' ὄλο μιᾷ παράφορα.

Νικηφόρος : Γαληνοτάτη...

Εἰρήνη : Στὸ καλὸ.

Νικηφόρος : Ἄννα... Σεβαστοκράτορα...! (φεύγει)

Εἰρήνη : Θὰ σᾶς μιλήσω καὶ τοὺς δυὸ ἀνοιχτά,
τοῦ Αὐγούστου δηλαδὴ κι' ἔσένα, Ἰσαάκιε.

Ἀλέξιος Α' : (μπαινοντας)
Ἀγαπητή μου, πάντοτε σ' ἀκοῦμε.
Ἡ ἐκτίμησή μας δὲν ξεθώριασε ποτέ.
Ὅχι μονάχα ἐκτίμηση γιὰ τὴ γενιά σου.
Γιὰ τὸ ψηλὸ σου φρόνημα,
τὴν τόση σου ἀρετή.
Δὲ ντρέπομαι νὰ πῶ πὼς χάρηκα
κοντά σου μιὰ ἡσυχὴ ζωὴ,
γεμάτη σεβασμὸ, ἀφοσίωση,
τὰ βάρη κάθε γάμου.
Σ' ἀκούω, λοιπόν. Σ' ἀκοῦμε ἂν θές.

Εἰρήνη : Δὲν ὄρισες τὴ διαδοχὴ.

Ἀλέξιος Α' : Κι' ἀνησυχεῖς;

Εἰρήνη : Τὸ βρῖσκεις ἄδικο; Φημολογεῖται
τάχα ὁ Ἰωάννης θ' ἀπολαύσει
τούτη τὴ δόξα καὶ τιμὴ.

Ἀλέξιος Α' : Τὸ μέγα βάρος καὶ τὴν πίκρα.

Εἰρήνη : Ἔτσι τὸ βλέπεις κι' ἴσως νᾶχης δίκαιο.
Μὰ εἶναι θαρρῶ κι' ἡ Ἄννα ἐδῶ,
κόρη ἀπὸ δυὸ γενιῆς βασιλικῆς.
Κι' ὁ Νικηφόρος ἄξιος στρατηγὸς
ἀπὸ γενιά μὲ ὑπόληψη καὶ νίκης.

Ἀλέξιος Α' : Εἶμαι πατέρας κι' ὁμως γιὰ τὸ κράτος
ἄλλη στοργὴ θὰ πρέπει νᾶχω.
Ἐδῶ δὲν ἔχει τὸ αἰσθημα μονάχα
τὴν πρώτη θέση. Μίλησες σωστὰ
σὰ μάνα καὶ γυναίκα.
Μὰ ἐγὼ μιῶ καὶ σκέφτομαι σὰν Αὐγούστος.
Τὸ «Πανελλήνιον» θὰ γελοῦσα

καὶ θὰ τὸ πρόδωνα φτηνά,
τὸν Κομνηνὸ Ἰωάννη ἂν παράβλεπα
νὰ ὀρίσω διάδοχό μου.

Ἄννα : Μὲ ὑποτιμᾶς, πατέρα.

Ἀλέξιος Α΄ : Ὅχι, κορούλα μου Ἄννα.
Ἄπλῶς ὑπερτιμῶ τὸ κράτος.
Σὰν κόρη τῶν ματιῶν μου σ' ἔχω,
ὅταν σκεφτῶ ὡς πατέρας.
Ἄλλὰ καὶ ὡς Αὔγουστος θὰ πρέπει
νὰ σὲ φυλάξω ἀπὸ κατήφορα,
κακοτοπιῆς καὶ δυστυχίης.
Τοῦτο τὸ στέμμα ἀπὸ φαρμάκι
καὶ πίκρα πάντοτε χοχλάζει.
Καραδοκεῖ κοντά του ὁ δολοφόνος.
Ἡ κατηγόρια τὸ θωρεῖ κι' ὀργίζεται.
Ὁ φθόνος τὸ ματιάζει μέρα-νύχτα.
Μεῖνε στὸ σπίτι σου, Ἄννα, στὰ βιβλία σου
καὶ στὴ λατρεία τῶν προσφιλῶν σου.
Τούτη 'ναί ἡ θέση τῆς γυναίκας.

Εἰρήνη : Ἐμὲ τὴ γνώμη δὲ θ' ἀλλάξης
ὅσο σοφὰ καὶ ἂν ἀντηχοῦν τὰ λόγια σου.
Κι' εἶν' ὁ πατέρας πάντοτε πατέρας.

Ἀλέξιος Α΄ : Μὰ πάντοτε ὁ πατέρας. Ὅχι ὁ Αὔγουστος.

Ἰωάννης : (μπαίνοντας) Αὔγουστε, κι' ὦ Γαληνοτάτη,
Σεβαστοκράτορα. Ἄννα, Γαληνοτάτη...

Εἰρήνη : (μὲ τὴν Ἄννα γυρίζουν νὰ φύγουν νεύοντας ἀπλῶς
στὸν Ἰωάννη)
Θὰ πῶ στοὺς Δοῦκες νὰ ζητήσουν
ν' ἀλλάξουνε, ἂν μποροῦν, τὴ γνώμη σου.

Ἀλέξιος Α΄ : Σὲ κάλεσα, Ἰωάννη. Βάρος
βαρὺ στοὺς ὤμους σου θὰ ἐναποθέσω.
Τὴ διαδοχὴ τοῦ θρόνου. Θὰ μπορέσης
σὰν Κομνηνὸς ἰσαξίαια νὰ κρατήσης
ἐτούτη τὴν εὐθύνη;

Ἰωάννης : Ἀπότομα μὲ ζύγωσε ἡ τιμὴ.
Μὰ εἶναι βαρεῖα ἡ εὐθύνη νὰ χαρῶ.
Ἔχω τὰ νιάτα καὶ τὴν ἀντοχή.
Κι' εἶν' ἡ γενιά μου ἐγγύηση.
Μὰ τούτη τὴ στιγμή...

Ἀλέξιος Α΄ : Καταλαβαίνω. Καὶ μ' εὐχαριστεῖ
ποῦ ἀμήφιστα τὴν πρόταση δὲν πῆρες.
Ὅσο ἔγω σὲ ὀρίζω διάδοχό μου.
Σ' ἄλλη περίσταση θὰ σ' ὀρμηνέψω.
Ἐξάλλου θὰ τὰ βρῆς γραμμένα
ὅ,τι σ' ἐσένα παραγγέλνω. Ὁ Ἰσαάκιος

θά σου ξηγήση κάθε ἀμφιβολία.

- 'Ιωάννης : Αὔγουστε...
θεῖε Σεβαστοκράτορα...
- 'Ισαάκιος : Στὸ ὕψος κρατήσου τῆς τιμῆς.
- 'Αλέξιος Α' : (βλέπει τὸ Θεόδοτο νὰ μπαίνει συλλογισμένος)
Θεόδοτε, τί σὲ τυραννεῖ
μὲ στοχασμοὺς βαριοῖς;
'Ασπρίσαν τὰ μαλλιά μας κι' ὅμως
ὁ νοῦς δὲ βρῆκε φρόνηση,
κι' ὄλο στὴ σκέψη παραδέρνει.
- Θεόδοτος : Χρόνους μᾶς ἄφησε ὁ Βοημοῦνδος,
ὁ πὺδ φαρμακωμένος μας ἐχθρός.
- 'Αλέξιος Α' : Στὴν 'Ιταλία;
- Θεόδοτος : Στὴν 'Ιταλία πὺδ μάζευε
καινούργιο στράτευμα ἐναντίον μας.
Κάτι ψαρέψανε οἱ ἀνθρώποι μου.
- 'Αλέξιος Α' : Πόσο μᾶς στοίχησε...!
- 'Ισαάκιος : Θυμᾶμαι
ὅταν ὀρκίστηκε νὰ γίνῃ ὑποτελής σου
«λίξιος» ἀφοῦ νικῆθηκε ἐκεῖ πέρα
στὴν 'Αλβανία. 'Υπῆρξε ὁ δαίμονάς μας
σ' ὄλο τὸ μάκρος τῆς ζωῆς μας.
- 'Αλέξιος Α' : Ἦταν μιὰ ξέχωρη ὑπαρξή. Ξυπνὸς
τόσο πὺν τρώμαζα συχνά.
Τὸ θάρρος δὲν τὸν ἔλειψε ποτέ.
Κι' εἶχε μιὰ ξέχωρη ὀσφρηση
τὶς εὐκαιρίες νὰ προμαντεύῃ.
Δὲν τοῦφρυγε καμμιά. Κι' ἀκούραστος
καὶ δίκαιος στὴν ἐκτίμησή του.
Πανοῦργος; Μᾶς ξεπέρασε θαρρῶ.
- Θεόδοτος : Καὶ τὸν ἐχθρό σου σέβεσαι ὡς πεθάνη!
- 'Αλέξιος Α' : Γιατὶ μπορεῖς μὲ ψυχραιμία
ὀρθὰ πιά νὰ τὸν κρίνης.
- 'Ισαάκιος : Χλωμάζεις, Αὔγουστε. Τί νοιώθεις;
- 'Αλέξιος Α' : Βαρὺ τὸ στῆθος. Μαχαιριά
τὸ στέρνο μου ξεγδέρνει.
Τὸ ἥλιοβασίλεμα κοντεύει, φίλοι μου.
Πόσο μακρὺς ὁ δρόμος τῆς ζωῆς μας!
Κι' ὅμως θαρρῶ πὺς καθετὶ
ἔχει συμβῆ σχεδὸν προχτές.
- 'Ισαάκιος : Ἦ φύση ξεγελᾷ τὸν ἀνθρώπο.
- 'Αλέξιος Α' : Γιὰ νὰ μπορέση νὰ ὑποφέρῃ
τὴ μαύρη παρακμή.
"Ὅταν περάση ἡ ὥρα μας

γιατί νὰ τυραννᾶμε τὴ ζωή;
Ἰσαάκιε, στάσου στὸν Ἰωάννη δίπλα.
Συγκράτησε τὰ νιάτα του.
Μιά μέρα ἢ πείρα θάναι τροχοπέδη.
Μὰ στὴν ἀρχὴ ὁ ἐνθουσιασμός
γεννᾶ μονάχα παραζάλη.
Ἄς ἔχη τὴ φιλία σου, Θεόδοτε,
τῶν Κομνηνῶν ὁ θρόνος.

- Θεόδοτος : Ὁ λόγος σου εἶναι προσταγή.
'Αλέξιος Α' : Ἀποσυρθῆτε τώρα πιά. Ὁ Καλλίνικος
στὸ πλάι μου ἄς σταθῆ.
'Υπῆρξε ὁ θρόνος μου βαρὺς
μὰ πάντα τὸ σεβάστηκα.
(κάθεται καὶ κλείει τὴ σκηνή).
Τρουμπέττες — καμπάνες κλπ.
Α' Φωνή : Ὁ Ἄλέξιος Κομνηνὸς στοὺς οὐρανοὺς
σὰν ἅγιος ἀπεδήμησε.
Β' Φωνή : Ζήτω ὁ Ἰωάννης Κομνηνός...!
Ζήτωωω...

Η ΜΑΧΗ ΣΤΟΥΣ ΜΥΛΟΥΣ

Πρωτοδημοσιεύτηκε στο Δελτίο του ΕΠΟΚ τὸ 1957—1958.
Μεταδόθηκε ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα Κύπρου τὸ 1959.
Κυκλοφόρησε σὲ βιβλίον στὴ σειρά «Λυρικὴ Κύπρος» τὸ 1960.

Η ΜΑΧΗ ΣΤΟΥΣ ΜΥΛΟΥΣ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α :

Μακρυγιάννης	Κωνσταντίμπεης
Ναύαρχος Δεριννύ	Κατζούγιας
Μιχάλης Κυπραῖος, στρατιώτης	Γκίκας
Χατζησεφανῆς	Ναύτης Ὑδραῖος
Χατζηγιώργης	Κρητικὸς
Ἵψηλάντης	Γάλλοι ἀξιωματικοὶ τοῦ ναυτικοῦ
Χατζημιχάλης	

Ἡ σκηνὴ εἶναι ἓνα δωμάτιο γεμάτο πολεμικὰ σύνεργα, κάσες κι' ἄλλα μικροπράγματα. Ἐνα παράθυρο βλέπει πρὸς τὸν κῆπο. Μόλις ἀνοιξῆ ἡ σκηνὴ φαίνονται ὁ Μακρυγιάννης κι' ὁ Δεριννύ νὰ μιλοῦν ὄρθιοι. Ὁ Μακρυγιάννης μιᾷ μὲ κάποιαν ἔξαψη καὶ μὲ αὐτοπεποίθηση. Ὁ Δεριννύ εἶναι μᾶλλον ἤρεμος καὶ γλυκομίλητος).

- Μ α κ ρ υ γ ι ἄ ν ν η ς : Εἶναι γεμάτοι οἱ Μύλοι ἀπὸ τροφές, μαρούτι καὶ μολύθι, ναύαρχέ μου. Σοδεῖὰ ἀπὸ κλεψιμιά. Μὰ σ' ἓνα πόλεμο νὰ κλέφτης τῶν ὄχτροῶν τὸ βιὸς νόμος καὶ δίκαιο εἶναι. Παίρνεις ζωές μὲ τὸ σπαθὶ σου καὶ θὰ γνοιάξῃσαι τὰ τρόφιμα τοῦ ὄχτροῦ νὰ σεβαστῆς;
- Δ ε ρ ι γ ν ῦ : Μά, φίλε μου, πλημμύρα τὰ φουσάτα, πεζούρα καὶ καβαλλαρία, κινοῦνται κατὰ 'δῶ. Ὁ Μπραῖμης στ' ἄλογο ὀρίζει τὶς κολόνες. Σὲ τούτους εἶναι τάξη κι' ἐπιστήμη καὶ πλερωμὴ καλή. Ἐσᾶς ἡ πείνα σᾶς χογλᾶ τὴ φουσκωμένη ἀπ' τὸ νερὸ κοιλιά. Τὸ πλιάτσικο μονάχα σᾶς ταῖζει. Γιὰ πλερωμὴ; Τὰ τρώνε τὰ μιστὰ ἄλλοι, προτοῦ τὰ μάτια σας τὰ δοῦνε.
- Μ α κ ρ υ γ ι ἄ ν ν η ς : Γλυκότερο ἀπ' τὸ χόρτασμα καὶ τὰ μιστὰ —κᾶν εἶναι λίρα ἐγγλέζικη χρυσή, κᾶν εἶναι ἀρνιά στὴ σούβλα μυρωδάτα— γλυκότερο εἶναι ἡ λευτεριά τοῦ τόπου μας. Κι' ὡς πολεμᾶς γιὰ τὴ θρησκεία μῆτε πεινᾶς, μῆτε διψᾶς, μῆτε χρυσάφια θέλεις.
- Δ ε ρ ι γ ν ῦ : Ὁραῖος ὁ λόγος. Σὲ χορτάτα

μονάχα στόματα ἀντηχεῖ ὠραῖα.
"Όταν ἡ χρεῖα ποδοπατᾶ τὸν τράχηλο
κι' ἡ ἀνασεμιά σου κομποδένεται,
ὁ λόγος εἶναι κούφια ἐπίδειξη.
Δὲ σώζουνε τὰ λόγια.

Μακρυγιάννης : Ἄλλοίμονο ἂν ζυγίζαμε τὴν πράξη μας
μονάχα μὲ τὴ χρεῖα τοῦ στομαχιοῦ.
Κι' ὁ λόγος εἶν' ὠραῖος ὅταν μιλᾷς
γιὰ τὴν πατρίδα καὶ θρησκεία.
Κι' ἀγγέλου λόγος γίνεται ἂν τὸ λὲς
ἐνῶ προστάζῃ ἡ χρεῖα νὰ τὸ σωπαίνης.

Μιχάλης Κυπραῖος : (μπαίνει μὲ ἱκανοποίηση στὸ πρόσωπο. Μιλᾷ στὸ
στρατηγὸ Μακρυγιάννη)
Φτιάξαμε τὰ ταμπούρια, καπετάνιε,
καὶ κλείσαμε γύρω κατὰ τοὺς Μύλους.
Ὁ τοῖχος ἔφτασε στὴ θάλασσα.
Τρύπες ἀνοίξαμε στὸ πάτωμα
καὶ στὸ κατώγι ἐκεῖ τῆς κούλιας.
Κόψαμε τὸ μυλαύλακο καὶ τώρα τὸ νερὸ
κάτω περνᾷ ἀπ' τὴν κούλια,
νὰ τῶχουμε προμήθεια τοῦ νεροῦ.
"Όλα κατὰ πὸν πρόσταξες γενῆκαν, καπετάνιε.

Μακρυγιάννης : Ἦ ἀκουσες, Δεργινύ; Στὸ Νιόκαστρο
μὲ βροῆκε νηστικὸ καὶ διψασμένο
τ' ἀφεντικὸ ὁ Μπραϊμης.
Ἐδῶ πὸν ταμπουρωθήκα καὶ γέμισα
τοὺς Μύλους μὲ νερό, κρασί κι' ἄρνιὰ
κι' ἔχω μπαρούτι καὶ μολύβι,
ἄς ἔρθῃ ὁ κανακάρης σου νὰ δῇ
ντουφέκι ἐλληνικὸ πῶς κελαηδεῖ!

Δεργινύ : Ἔχεις μεγάλη πίστη στοὺς ἀνθρώπους σου.
"Όταν ἡ ἀκρίδα πέσῃ σὰν τὸ σύννεφο,
μῆτε οἱ χυμοὶ τῆς γῆς φελᾶνε,
μῆτε τὰ ταμπουρώματα καὶ μῆτε
οἱ συμβουλὲς κι' ἰδέες.
Δὲ σᾶς ἄρνιέμαι τὴν παλληκαριά.
Μὰ ἄλλο παλληκαριά
κι' ἄλλος ὁ νοῦς πὸν τὰ ζυγίζει
καὶ μελετᾷ νὰ μὴ χαθῇ.

Μιχάλης Κυπραῖος : Ὁ νοῦς ἂν ἦταν μέτρο μας
θᾶπρεπε νὰ κουρνιάσω στὸ νησί μου.
Μὲ συμπαθᾶτε πὸν ἄθελα
μπῆκα στὸ λόγο σας σὰ σφήνα
σὲ γέφυρης ἐλιᾶς κορμό.

Δεργινύ : Ποιὸς εἶσαι, παλληκάρι μου;

Μακρυγιάννης : Πέρα ἀπ' τὴν Κύπρο, ναύαρχέ μου.

Ἐνα μικρὸ νησί στὸ χάρτη σου,
μὰ ἔχει ἀρετὴ καὶ πίστη.

Μιχάλης Κυπραῖος : Δεκάδες χρόνια πνίγει τὸ λαμὸ μας,
πότε τῶν Φράγκων ἢ θηλιά,
τώρα τοῦ Τούρκου ἢ φούχτα.
Μὰ δὲ βολεῖ νὰ βγῆ ἡ ψυχὴ μας.
Μήτε φραγκεύουμε κι' ἄς στέλνουν
φραγκοπαπάδες μὲ κοντάρια,
μήτε τουρκεύουμε κι' ἄς ξένει
τὸ γιαταγάνι τὸ λαμὸ μας.

Μακρυγιάννης : Πὼς ἔχουν ἀρετὴ οἱ Κυπραῖοι
θὰ σοῦ ξηγήσω, ναύαρχέ μου.
Ἐτοῦτο τὸν Κυπραῖο θελοντικὰ
τὸν ἔστειλα νὰ πᾶη κολυμπώντας
τὸ μήνυμα στὴν ἀγγλικὴ φρεγάδα,
τότε στὸ Νιόκαστρο πού σβύναμε
στὴ δίψα καὶ τὴν πείνα.
Δεξὰ-ξερβὰ τὰ βόλια τὸν ταράξανε
σὰ ν'ἀπεφτε χαλάζι στὰ σιτάρια.
Τὸ παλληκάρι πέρασε χωρὶς νὰ φοβηθῆ.
Τί τάξη κι' ἐπιστήμη καὶ μιστὰ,
ναύαρχε Δεριγνύ, μοῦ κοπανᾷς;
Ἐπάρχει ἐδῶ ἡ συνείδηση πού λέει
τίμια νὰ τὴ δουλεύης τὴν πατρίδα.
Μιστὰ καὶ πλούτη καὶ τιμὲς
εἶναι μονάχα τοῦτο: νὰ δουλεύης
τίμια καὶ δίχως τύψεις τὴν πατρίδα.

Δεριγνύ : Στιγμὲς εὐτυχισμένες ὁ καθένας μας
θὰ βρῆ στοῦ βίου του τὴν πορεία
κι' ἀνδραγαθήματα σωρὸ.
Ἡ χρεῖα πολλὲς φορὲς ξυπνᾷ
παλληκαριὲς κι' ἀντρεωσύνες.

Μιχάλης Κυπραῖος : Ἄπ' τὸ νησί μου μίσησα
νὰ δῶ μιὰ λεύτερη πατρίδα, ναύαρχέ μου.
Εἶχα κοπάδια περισσὰ καὶ δυὸ αὐλοτόπια
χωράφια μ' ἄξιο μαυροθέρι καὶ κριθάρι
καὶ μιὰ κοπὴ πολύκαρπες ἐλιές.
Τί νὰ τὸ κάμω τέτοιο πλοῦτος;
Ἄντας δὲν ὄριζα ἐτούτη τὴν ψυχὴ
ἔτσι νὰ τὴ θωρῶ κατὰματα τὸν ἄλλο νὰ τηρᾷ,
τί νὰ τὰ κάμω τέτοια πλούτη;

Μακρυγιάννης : Μονάχα ἡ λεύτερη πατρίδα
σοῦ δίνει μάτια νὰ τηράζης
κατὰματα καὶ ξένο καὶ δικό.

Μιχάλης Κυπραῖος : Σκόνη σηκώθηκε μακρὰ καὶ λένε
κάποιοι, πού πῆγαν κατὰ 'κεῖ,

πὼς φτάνει ὁ Ἵψηλάντης,
ὁ Κωνσταντίμπεης καὶ στερινά ὁ Χατζημιχάλης.
Τ' ἄνθος μαζέψαν ἀπ' τ' Ἀνάπλι
— λένε — σιδερωμένους σταυραητούς.

Δε ρι γ ν ὄ : Ὅστοςο ἀδύνατες οἱ θέσεις σας
θαρρῶ πὼς εἶναι Μακρυγιάννη.
Κάλλιο νὰ πᾶς στ' Ἀνάπλι πίσω.

Μα κ ρ υ γ ι ἄ ν ν η ς : Εἶν' ὁ Θεός μας δυνατός.
Ἐτοῦτος μᾶς ἐπρόσταξε νὰ βγοῦμε
σ' ἄνισο ἀγώνα γιὰ τιμὴ καὶ λευτεριά.
Ἔ! Δε ρι γ ν ὄ. Θεοῖα πασκίσαν νὰ μᾶς φᾶνε
μὰ ὁ Ρωμός
δικέφαλος σταυραητός, δὲν καταλνέται.
Ἐδῶ 'ναι ἡ τύχη μας. Θὰ μετρηθοῦμε.
Κεῖνοι πολλοὶ μὲ τάξη κι' ἐπιστήμη.
Καὶ λίγοι ἐμεῖς μιὰ δράκα
μὲ τὸ Θεὸ δεξιὰ μας.

Δε ρι γ ν ὄ : Πολὺ καλά! Σᾶς χαιρετῶ.

Μα κ ρ υ γ ι ἄ ν ν η ς : Ναύαρχε Δε ρι γ ν ὄ, καλὴν ἀντάμωση.
(ὁ Δε ρι γ ν ὄ φεύγει μὲ τὴ συνοδεία τοῦ Μιχάλη Κυπραίου. Ὁ Κυπραῖος μόλις
προβόδησε τὸ Δε ρι γ ν ὄ ἐπιστρέφη, ἐνῶ ὁ Μακρυγιάννης ἔχη κινήθῃ πρὸς τὸ παρά-
θυρο καὶ κοιτάζει ἔξω. Σχεδὸν ξοπίσω τοῦ Κυπραίου μπαίνουν ὁ Χατζηστεφανῆς κι'
ὁ Χατζηγιώργης, καλοντυμένοι καπετάνιοι, μὲ πολλὴν ὑπεροψία στὴν οὐμία τους).

Μι χ ἄ λ η ς Κυ π ρ α ἰ ὄ ς : Νέοι ἀρχηγοὶ στὴν κούλια φτάνουν.

Μα κ ρ υ γ ι ἄ ν ν η ς : Ποιοί;

Μι χ ἄ λ η ς Κυ π ρ α ἰ ὄ ς : Χατζηγιώργης, Χατζηστεφανῆς
ποὺ πλέρωσαν μισὲς ἐγγλέζικες καὶ μάζευαν
στρατέματα νὰ πολεμοῦν τὰ γίδια.

Χα τ ζ η σ τ ε φ α ν ῆ ς καὶ (μπαίνοντας) Ὁρα καλὸ σου, Μακρυγιάννη.

Χα τ ζ η γ ι ὄ ρ γ η ς :

Μα κ ρ υ γ ι ἄ ν ν η ς : Πῶς ἀπ' ἐδῶ, ἐξοχώτατοι;

Χα τ ζ η σ τ ε φ α ν ῆ ς : Τραβάμε γιὰ τ' Ἀνάπλι.

Μα κ ρ υ γ ι ἄ ν ν η ς : Τ' Ἀνάπλι ἀρχίζει ἀπ' ἐδωνά!

Ἄν κρατηθοῦν οἱ Μύλοι σώζεται.

Ἄλλοιώτικα τὸ τρώγει ἡ Ἀραπιά.

Καθηστε, ἀδέρφια, ἐδῶ. νὰ σώσουμε τὸν τόπο.

Χα τ ζ η σ τ ε φ α ν ῆ ς : Καὶ ποιούς προστάξεις, Μακρυγιάννη;

Μᾶς ἔταξε ἀρχηγούς ὁ ὑπουργός

γιὰ γνώση κι' ἀξιωσύνη.

Μα κ ρ υ γ ι ἄ ν ν η ς : Μὲ συμπαθᾶτε, φίλοι μου. Κι' ἐτοῦτο τὸ γνωρίζω.

Μὰ ἂν κρατηθοῦν οἱ Μύλοι σώζονται

τ' Ἀνάπλι κι' ἡ πατρίδα.

Γιὰ τοῦτο βία σὰ λόγια καὶ τραχύτητα

λιγάκι περισσεύει. Καιρὸ δὲν ἔχοιμε.

Γιατί νὰ χάνουμε τὴν ὥρα μὲ λογάκια

πὸ μοναχὰ ταιριάζουν νὰ τὰ λέμε
σὲ κεφαλᾶκια παιδικά;
Εἶναι στὰ χέρια μας γιὰ νὰ σωθῆ
τ' Ἀνάπλι κ' ἡ πατρίδα.
Κι' εἶναι στὰ χέρια σας τιμὴ καὶ δόξα.

- Χατζηγιωργῆς : Μὰ ἔναι μαυρίλα περισσὴ
κάθε κολόνα, Μακρουγιάννη.
Θέλεις δὲ θὲς δειλιάζεις.
- Μακρουγιάννης : Ἐν βροῦμε κίνδυνο πολὺ
τί τᾶχομε στὸν ὄρμον τὰ καίκια;
Φορτώνουμε τὸ στρατέμα καὶ πᾶμε
ἴσια στ' Ἀνάπλι.
- Χατζηστεφανῆς : Δεχτό. Καλύτερα μὰ ξήγηση
παρὰ στερνὰ μαλλώματα.
Πᾶμε νὰ βάλουμε σὲ θέση τοὺς ἀνθρώπους.
- Μακρουγιάννης : Θὰ δώσουμε κρασί στοὺς ἄντρες σας
νὰ κρατηθῆ ἡ ψυχὴ τους.
(ὁ Χατζηγιωργῆς κ' ὁ Χατζηστεφανῆς φεύγουν. Ὁ
Μακρουγιάννης σιγομιλεῖ ἐμπιστευτικὰ στὸν Μιχάλη
Κυπραῖο)
- Μακρουγιάννης : Ἄκου, Μιχάλη. Πάρε ἀνθρώπους μας
καὶ τρέχα ν' ἀπολήσης γιὰ νὰ φύγουν
ἅλα τ' ἀλόγατα μεμιάς,
δικὰ μας καὶ φερόμενα.
Ἔτσι τὸ θέν' ἢ δέν τὸ θέν'
ἔδῳ θὰ πολεμήσουν.
- Μιχάλης Κυπραῖος : Καὶ τὸ δικό σου τ' ἄλογο;
- Μακρουγιάννης : Καὶ τὸ δικό μου τ' ἄλογο.
Δὲ θέλω καὶ νὰ τὸ σκεφτοῦν
πὼς φύλαξα ἓνα τρόπο νὰ τὸ σκάσω.
Κακοὶ κακὰ στὸ νοῦ τους βάζουν.
(ἔνῳ κινᾶ νὰ φύγῃ ὁ Μιχάλης Κυπραῖος μπαίνουν ὁ
Ἰψηλάντης, Χατζημιχάλης καὶ Κωνσταντίμπεης)
- Ἰψηλάντης : Ὠρα καλὴ σου, καπετάνιε.
- Χατζημιχάλης καὶ
Κωνσταντίμπεης : Γειά σου, ἀδερφέ.
- Μακρουγιάννης : Ὠρα καλὴ στοὺς ἀρχηγούς.
Καθῆστε. Πάρτε ρούμι.
Τᾶχω νὰ θρέφῃ τὴν καρδιά
ἐκεῖ πὸ τὴ φιλεύει.
- Χατζημιχάλης : Βλέπω πὼς ταμπουρώθηκες
καλὰ σ' αὐτὸ τὸ μέρος.
Καλὰ τὸν ἔκτισες ἐκεῖ τὸν τοῖχο
τὴ θάλασσα νὰ φτάνῃ, νὰ φυλάγῃ γύρα.
- Μακρουγιάννης : Τὴν κούλια κάστρου τὴ μετᾶτρεψα.

- Κι' ἔφερα τὸ μυλαύλακο ἀπὸ μέσα γιὰ νερό.
Τί! νὰ μᾶς φῆ ἡ κάψα;
- Κωνσταντίμπεης : Θαρρῶ πὼς κουραστήκανε
μὲ τὴν πορεία οἱ ἄνθρωποι μας.
Λέγω κρασί νὰ πάρουνε καὶ νὰ ξαπλώσουν.
- Ἵψηλάντης : Ἔχει ἴσχιο περισσὸ τὸ περιβόλι.
Μακρυγιάννης : Ποιοὶ θὰ κρατᾶνε καρασίλι;
Τοῦτοι νὰ πιοῦν κρασί νὰ κοιμηθοῦν.
Οἱ ἄλλοι δουλέψαν κ' ἀποκάμανε
κ' αὐτοὶ νὰ πιοῦν κρασί νὰ κοιμηθοῦν.
Νὰ μποῦν οἱ Τοῦρκοι κ' ἔτσι ἀπείρακτοι
νὰ μᾶς μαζέψουν ὅλους σὰν τὰ γίδια. Ἔ;
Δυὸ μέρες, φίλοι, πολεμᾶμε
νὰ ταμπουρώσουμε τὸν τόπο.
Εἰν' ἄνθρωποι οἱ ἀνθρώποι μου.
Τοὺς πιάνει τὸ παράπονο κ' ἀφήνουν
ὅλους μας σύξυλους καὶ φεύγουνε.
Ἔχει τὸ στῆθος τὸ φιλότιμα
κ' ἔχει ἡ καρδιὰ τὴν ἀντοχὴ της.
- Ἵψηλάντης : Εἴμαστε λίγοι καὶ δὲ φτάνει
ὅλα τὰ πόστα νὰ φυλάμε.
Μακρυγιάννης : Λίγοι, πολλοὶ τὸ δίκιο ἐτοῦτο ἔναι:
Ἔσεῖς μὲ τοὺς ἀνθρώπους σας νὰ πᾶτε
ἀπ' τὰ μεσάνυχτα κ' ἐκεῖ.
Ἐγὼ μὲ τοὺς δικούς μου θὰ φυλάγω
ὡς τὰ βαθιὰ μεσάνυχτα.
Σύμφωνοι;
- Ὅλοιοι : Σύμφωνοι.
Μακρυγιάννης : Καὶ τί καλὰ χαμπάρια ἀπὸ τ' Ἀνάπλι;
Πὼς πάει ἡ πολιτικὴ μὲ τὸ στραβὸ της μάτι;
Τῶν πρεσβευτῶν τὸ τσοῦρμιο συνδαυλίζει
τὰ πάθη καὶ τὶς ὄχθηρες μας;
Ὅσο δὲ φτιάχνουμε κυβέρνηση μὲ νόμους,
τὸ σπιτικό μας νὰ κοιτάξουμε
δίχα φατρίες κ' ἰδιοτέλειες,
δρόμο δὲ θάβρουμε νὰ περπατήσουμε
σὰν ἔθνος μέσα στ' ἄλλα τὰ ἔθνη.
Στὰ πόδια τὰ δικά μας νὰ κρατήσουμε
τὴ στέγη κ' ὄχι νὰ δεχόμαστε
ἢ νὰ ζητᾶμε χέρι ξενικό.
- Ἵψηλάντης : Φομᾶμαι πὼς θ' ἀνάψουν ἔχτρες
ἀνάμεσα στ' ἀδέρφια.
Τὸν κίνδυνο τοῦ ἐμφύλιου πόλεμου
ὀσφραίνομαι τριγύρω.
Χατζιμιχάλης : Κοιτᾶτε τὴν ἀνάγκη τώρα

πού σὰ λεπίδι στὸ λαϊμὸ μας τρέμει
καὶ σ' ἄλλη πιὸ ἤσυχη στιγμή
τὸ στρώνουμε στὰ σχέδια καὶ τὴν πολιτική.

Μακρυγιάννης : Σωστὰ μιλάς. Ἄν ἔτσι ὅλοι μιλοῦσαν
δὲ θᾶχαμε τὴν ἔγνοια νὰ μᾶς τρώη,
ἔξον γιὰ τὴ λευτέρωση τοῦ τόπου.
Ἔ! τὰ μεσάνυχτα τοῦ λόγου σας
τὰ πόστα θὰ φυλάτε. Σύμφωνοι;

Ἐψιλάντης : Σύμφωνοι.
(οἱ ἀρχηγοὶ φεύγουν χειρονομώντας. Ὁ Κυπραῖος
μπαίνει τὴν ἴδια ὥρα κ' ὑποκλίνεται νὰ περάσουν οἱ
καπεταναῖοι).

Μιχάλης Κυπραῖος : Ἦ ἄλογα πᾶνε γιὰ τ' Ἀνάπλι.

Μακρυγιάννης : Καλὴν ἀρχή. Πιὸ πέρα τώρα.
Φέρε ἕνα ναύτη. Κεῖνο ἐκεῖ πού πάει στὸ περιβόλι.
(δείχνει ἀπ' τὸ παράθυρο)

Μιχάλης Κυπραῖος : Ἀδέρφι Ὑδραῖε! Ἀνέβα στὸ κονάκι.
(πρὸς τὸ Μακρυγιάννη)
Οἱ νιόφταστοι τὸ ρίξαν στὸ πιοτί.
Θαρρεῖς πὼς εἶναι Πάσχα.
Κοιτάζουνε περίλυποι οἱ ἀνθρώποι μας.
Νά! κοίταξε πὼς τοὺς κοιτᾶνε!...
(δείχνει ἀπ' τὸ παράθυρο)

Μακρυγιάννης : Ἔχουν κ' οἱ δύο τους δίκιο.
Ὅσο κ' ἂν ἔχει ὁ ἄντρας ἀρετή,
τὸ ἐλάττωμα δὲ λείπει.
Σιγὰ-σιγὰ θὰ βουλευτοῦμε.
Ὅταν θὰ φτιάξῃ νόμους ἢ πατρίδα,
ὅλα θὰ μποῦν σὲ τάξη.
Νὰ πᾶμε λίγο πλάι, τὴν ἀνθρώπινη
νὰ συγχωροῦμε ἀδυναμία.
(μπαίνει ἕνας Ὑδραῖος ναύτης μὲ κάπως ἀσταθὲς
βῆμα).

Ἐδραῖος : Στοὺς ὀρισμούς σου, καπετάνιο.

Μακρυγιάννης : Θὲς νὰ γλυτώσῃς τὸ μολύβι;

Ἐδραῖος : Ἐ' ἀνάψῃ τὸ μαρούτι;

Μακρυγιάννης : Ὁρα τὴν ὥρα. Κι' εἶναι ἐκεῖνοι ἀμέτρητοι
κι' εἴμαστε ἐμεῖς μιὰ δράκα.

Ἐδραῖος : Ἄν μὲ προστάξῃς, θέλω νὰ γλυτώσω.
Γλύτωμα καὶ προσταγή.
Ἐμὲ στοιχειό μου ἢ θάλασσα
μὲς τὸ μπουρλόττο.

Μακρυγιάννης : Νὰ πᾶς νὰ βρῆς τοὺς καπετάνιους στὰ καίτια σας.
Ὅλοι μὲ μιάς ν' ἀνοίξουν τὰ πανιά

- καὶ νὰ τραβήσουν γιὰ τ' Ἀνάπλι.
Γλυτώνουν καὶ γλυτώνουμε.
- Ἵδραῖος : Μετὰ χαρᾶς.
- Μακρυγιάννης : Γιὰ στάσου νὰ σοῦ δώσω μιὰ γραφή.
Μιχάλη, γράψε τους δυὸ λόγια.
(ἐνῶ ὁ Μιχάλης γράφει σ' ἓνα κομμάτι χαρτί)
Θέλει ἡ Κυβέρνηση νὰ φύγουν τὰ κατκία.
Ποῦ θὰ σᾶς στείλουν δὲν γνωρίζω.
Μά 'ναι μεγάλη ἀνάγκη τὸ ταχὺ
νὰ φύγετε ἀπ' τὸν ὄρμο
προτοῦ οἱ κολόνες τῶν ὀχτρῶν
μᾶς κάνουνε γιουρούσι.
- Μιχάλης Κυπραῖος : Ἔτοιμη, καπετάνιε μου, ἡ γραφή
καὶ τοὺς ξηγῶ πὼς πρέπει εὐτὺς νὰ φύγουν.
- Μακρυγιάννης : (στὸν Ἵδραῖο) Νὰ τὴ γραφή καὶ φύγε ἀμέσως.
Στὸ δρόμο τοιμουδιά νὰ μὴ σοῦ φύγει.
Ἔχεις μεγάλη ἀποστολή μ' ἐτοῦτο.
- Ἵδραῖος : Τὸ ξέρω, καπετάνιο, πὼς ἀξίζει
νὰ ὑπηρετῆς πατρίδα καὶ Κυβέρνηση.
- Μακρυγιάννης : Ὁραῖα. Στὸ καλό.
(φεύγει ὁ Ἵδραῖος)
Μιχάλη, ἔχε τὸ νοῦ σου.
Ἄν φύγουν τὰ καράβια κέρδισα
τὴ μάχη καὶ τ' Ἀνάπλι σώθηκε
καὶ σώθηκε ἡ πατρίδα.
- Κρητικοί : (τραγουδοῦν ἀπὸ τὰ παρασκήνια)
Στὶς θάλασσες οἱ Ψαριανοὶ
καὶ στὶς στεριεὶς οἱ Κρητικοί.
- Μιχάλης Κυπραῖος : (κοιτάζει ἀπ' τὸ παράθυρο)
Ἦρθανε Ψαριανοὶ καὶ Κρητικοί.
- Μακρυγιάννης : Νὰ βάλουνε τοὺς Κρητικὸς δεξιά
στὸ περιβόλι κάτω. Ἐτοῦτοι 'ναι ἄνθρωποι.
Μήτε φατρίες μοῦ φτιάχνουν,
μήτε μιστὰ γυρεύουν.
Ἄθανατοι, παιδιὰ ἀθανάτων.
- Κρητικός : (μπαίνοντας) Ὁρα καλή σου, καπετάνιο.
Στὴ δούλεψή σου μπαίνουμε,
δίχα μιστὰ καὶ δόξες.
- Μακρυγιάννης : Ὅσοι κι' ἄν εἴστε, ἀθανάτους
σᾶς λέγει ἡ ταπεινότη μου.
Ὅποιος δουλεύει τίμια
ἔχει διπλὸ μιστό, διπλὴ τὴ δόξα:
μιὰ ἐδῶ στὴ γῆ, τὴν ἄλλη
ψηλὰ στὸν οὐρανό.
Μιχάλη, δόσε ἀρνιά, κρασι στοὺς ἄντρες

καὶ πάρε τους στὰ πόστα τους.

Κρητικός : Ἔχει μιὰ κάψα σήμερα
ποὺ σπάει τὶς πέτρες σὲ κομμάτια.
Τὸ χόρτο ξέρανε καὶ λείπει
λίγη δροσιὰ ἀπ' τὸ πράσινο.
Ἄς ἦταν νὰ μᾶς γλύκαινε μιὰ νίκη
νὰ δροσιστῇ τὸ στῆθος μας μιὰ στάλα.

Μακρυγιάννης : Ἀρέσουν στὸν καθένα οἱ δροσιές,
ἢ ψησταριά καὶ τὸ κρασί.
Μὰ τῆς πατρίδας τώρα ἡ χρεία
τὸ νοῦ μας κυβερνᾷ.
Μπροστὰ σὲ τέτοια χρεία
πρέπει οἱ ἀνάγκες τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ κορμιοῦ
σὲ ὕπνο βαθὺ νὰ μένουν.

Μιχάλης Κυπραῖος : Τί νὰ τὴν κάνης τὴ δροσιὰ
ὅταν ἡ κάψα τῆς σκλαβιάς σὲ ψήνη,
ἓνα φτηνὸ σφαχτὸ πάνω σὲ ἀνθρώκα!
Νᾶχαμε λίγο χῶμα σίγουρα δικό μας
νὰ φτιάξουμε αὐταξούσιο τὸ κονάκι μας...

Κρητικός : Θὰ φτιάξουμε τὸ σπίτι μας.
Ἔχοιμε χέρια καὶ καρδιά.
Μωρὲ φωτιά νὰ πήξῃ τὰ αἵματά μας
κ' ἄς δροσιστοῦν τὰ φύτρα μας στὸν ἴσκιο
ποῦ θ' ἀννηψῶσουν οἱ χαμοὶ μας.

Μακρυγιάννης : Ἐτοῦτο 'ναί. Νὰ βροῦνε τὰ παιδιά μας
λεύτερο χῶμα νὰ ὑψωθοῦν,
νὰ λογαριάσουν τὸ κορμί μας
τὰ λεύτερα ἔθνη,
νὰ ποῦν πὼς μπήκαμε σὲ τάξη καὶ σὲ νόμο.
Τοῦτο θὰ πῆ φιλότιμο
κ' ἀγάπη τῆς πατρίδας.
Νίκη καλή, ἀδερφέ μου.

Κρητικός : Νίκη καλή, ἀδερφέ μου.

Κρητικοί : (ἀπὸ τὰ παρασκήνια τραγουδοῦν)
Στὶς θάλασσες οἱ Ψαριανοὶ
καὶ στὶς στεριές οἱ Κρητικοί.
(στὸ μεταξὺ μπαίνουν ἀγριεμένοι οἱ Ὑψηλάντης, Χα-
τζημιχάλης καὶ Κωνσταντίμπεης, σπρώχνοντας τὸν
Κρητικὸ ποῦ ἔφευγε).

Ὑψηλάντης : Ποιὸς πρόσταξε νὰ φύγουν τὰ καράβια;

Χατζημιχάλης : Πιαστήκαμε στὴ φάκα σὰ λαγοί.

Μακρυγιάννης : Ἐγὼ τὸ πρόσταξα.

Κωνσταντίμπεης : Γιατί;

Μακρυγιάννης : Γιατὶ σὰ βρῆτε σκούρα τὴ δουλειὰ
θὰ μιῆτε στὰ καίκια.

Ποιός θὰ κρατήση τοὺς ἀνθρώπους μου;
 Ἄφήνοντας τοὺς Μύλους πάει τ' Ἀνάπλι,
 κι' ἔφαγε ὁ Μπραΐμης ἄλους μας.
 Οἱ κόποι πᾶνε κι' ἡ πατρίδα.
 Καὶ τί θὰ ποῦνε οἱ ξένοι;
 Πῶς εἴμαστε μιὰ βρώμικη γενιά.
 Καὶ τί θὰ ποῦνε τὰ παιδιά μας;
 Πῶς εἴμαστε κιοτῆδες καὶ προδότες.
 Θὰ ντρέπωνται γιὰ μᾶς.
 Κι' ὅταν θὰ ντρέπεται ὁ βλαστὸς
 γιὰ τὸν κιοτὴ γονιό του
 δὲ βλέπει προκοπὴ καὶ πλοῦτος.

- Μιὰ Φωνή : (ἀπὸ τὰ παρασκήνια)
 Τοῦρκοι στὸ περιβόλι. Τοῦρκοι.
- Μακρυγιάννης : (ἐνῶ ἀκούονται ντουφεκιές, κοιτάζει ἀπ' τὸ παράθυρο).
 Μιχάλη, μάζεψε πενήντα παλληκάρια.
 Συρτὰ νὰ πᾶμε πίσω στὰ καλάμια.
 Μείνετε ἐδῶ νὰ τοὺς μπλοκάρω.
 Ἄν δοῦνε κίνηση πολλή
 θὰ προδοθῆ τὸ σχέδιό μου.
 Τὰ μάτια σας μὴν κινήθουνε ἄλλου
 καὶ πέσουν οἱ κολόνες.
 Βαρᾶτε ντουφεκιὰ ἀπὸ τ' ἄνοιγμα, ἐδῶ νά!
 νὰ μαζευτῶ δεξὰ καὶ νὰ ἐνωθῶ
 στῶν Κρητικῶν τὸ πόστο.
 (φεύγουν Μακρυγιάννης καὶ Μιχάλης).
- Κωνσταντίμπεης : (παρακολουθεῖ ἀπ' τὸ παράθυρο)
 Πολλὴ μαρτίλα πλάκωσε
 κι' ἔφυγαν τὰ καΐκια, ἀνάθεμά τα.
 Νάτος! περνᾶ τὰ τείχη. Πᾶν' συρτὰ.
 Τοὺς κρύβουν τὰ καλάμια καὶ τὸ χόρτο.
 (ἀκούονται ντουφεκιές).
 Βαρέσανε τὶς πλάτες τῶν ἐχτρῶν.
 Χάϊ! τοὺς πῆραν τὸ κατόπι μὲ μαχαίρια.
 Καθάρισ' τὸ περιβόλι ἀπ' τὴν μαρτίλα.
 Κοίτα, δεξὰ τὸν Γκίκα.
 Ἄπ' τὰ μαλλιά κρατᾶει τὸ μαῦρο καὶ τὸν πνίγει.
- Χατζιμιχάλης : Τὸ κόλπο ἔναι καλὸ.
 Μὰ μόνο κόλπα δὲν περνᾶνε.
 Εἴμαστε λίγοι. Μῆτε μιὰ κολόνα.
 Κι' ἐτοῦτοι ἔναι σὰ μερμηγκιές.
 Καλύψανε τὴ χώρα σὰν ἀκρίδες.
 Κι' ὁ Μακρυγιάννης πείσμα,
 σάμπως τὸ πείσμα ἔναι μπαρούτι,
 βόλια καὶ ζαϊρέδες.
 Κοφτὸς στὸ καθετὶ σὰν τὸ κοτρώνι.
 Δὲ λέω, πολὺ ἔντμος. Μά...

- Ὑψηλάντης : Δὲν ποίησε ποτέ του τὸ ἦθος του.
 Πάντοτε πολεμᾷ γιὰ τὴν πατρίδα.
 Τὸν εὐγενῆ του λογισμὸν οἱ πράξεις
 πρὸ εὐγενικῆς τὸν συμπληρώνουν.
 Καὶ ξέρει νὰ ἐμφυσᾷ κουράγιο
 σὲ τοῦτα τ' ἄξεστα κορμιά.
 (μὲ τοῦτα τὰ τελευταῖα λόγια μπαίνει ὁ Μακρυγιάννης
 ἀνασκομπωμένος καὶ ματοβαμένος).
- Μακρυγιάννης : Ἐφ'ὅτου μπῆκα γιὰ νὰ πολεμήσω
 γιὰ τὴν πατρίδα πολεμῶ,
 μιὰ μέρα νὰ τὴ δοῦμε λεύτερη.
 ἀνάμεσα στὰ λεύτερα ἔθνη.
 Νᾶχη τοὺς νόμους της καὶ τὸ δικό της.
 Νὰ λήη κουβέντα καὶ νὰ τὴν ἀκούνη.
 Νᾶχη τὸν τόπο της σὲ τούτη τὴ ζωὴ.
 Γιατὶ χωρὶς πατρίδα λεύτερη
 τί εἶναι τὰ πλούτη κι' οἱ τιμές;
 Ἄνθοι τῆς λεμονιάς στὴ λάσπη.
 Τ' ἀλληλοφάγωμά μας θὰ μᾶς φάη.
 Τρώμε ἀπὸ πάνω μας καὶ λέμε
 πὼς φτιάχνουμε πατρίδα.
 Ἄλλος γιὰ πλούτη κι' ἄλλος γιὰ τὰ πάθη,
 τοῦτος γιὰ τὸ φιλότιμο κι' ἐκεῖνος γιὰ τὴ δόξα,
 κοντεύει τὸ κεφάλι μας νὰ φᾶμε.
- Κωνσταντίμπεης : Σωστά μιλᾷς μὰ ὁ λόγος ἄλλο
 κι' ἄλλες οἱ χρεῖτες.
 Τὸ κάθε σπίτι καὶ φουρτούνα.
- Ὑψηλάντης : Εἶν' οἱ φατρίες θανατικό,
 πὸν τὰ χωριὰ σαρώνει.
 Πέφτει δεξιά ὁ πλατύστηθος
 κορμὸς τοῦ σπιτικοῦ ὁ ἀφέντης.
 Ἐκεῖ κρεμᾷ τὸ κεφαλάκι του
 τὸ σπουργιτάκι τὸ παιδί.
 Ἡ νιὰ στὸ βάθος τοῦ γκρεμοῦ
 κυλᾷ καὶ χάνεται.
 Φωτιά. μπαρούτι καὶ μαχαίρι.
 Εἶν' οἱ φατρίες θανατικό.
 Μᾶχει πὰ πέσει στὸ κεφάλι μας.
- Χατζιμιχάλης : Φέραν τοὺς λόγιους νὰ μᾶς δείξουνε
 πὼς πρέπει τάχατες νὰ πολεμᾶμε.
 Θαρροῦν τὸ βόλι 'ναὶ ψηφίω στὸ χαρτί
 καὶ τὸ μπαρούτι ὠραῖο μελάνη.
- Ὑψηλάντης : Ὅλοι χρειάζονται στὸν τόπο:
 καὶ βόλια καὶ μπαρούτι,
 φτάνει στὴ χρῆση νᾶναι δίκαια.
 Καθένα μὲ τὴν ὥρα του.

- Μακρυγιάννης : Καὶ μὲ τὸν ἄνθρωπό του.
(ὁ Μιχάλης Κυπραῖος μπαίνει κάπως σαστισμένος)
- Μιχάλης Κυπραῖος : Ἔρθε ὁ Μπραῖμης. Πῆρε τὸ παλιόκαστρο
πάνω ψηλά, στὴ ράχη μας ἀπάνω.
Ἐξῆ κολόνες στέκουν γύρω του.
Πεζούρα καὶ καβαλλαρία τριγύρω ξαπλωσε.
Μᾶς κύκλωσαν σὰ δακτυλίδι καὶ μᾶς σφίγγουν.
- Ἐψηλάντης : Καλότυχος πὺν θάβγη ζωντανός.
- Μιχάλης Κυπραῖος : Κινήθηκε ἡ κολόνα στὰ δεξιά μας.
- Κωνσταντίμπεης : Ν' ἀποσυρθοῦμε σ' ἄλλο πόστο.
- Ἐψηλάντης : Καλότυχος πὺν θάβγη ζωντανός.
- Μακρυγιάννης : Καλότυχος πὺν θὰ πεθάνη
πιστὸς στὸ χρέος πατρίδας καὶ θρησκείας.
Ἐσύ, Ἐψηλάντη, δεξὰ πιάσε τὸ μύλο
στὰ δυτικὰ τοῦ περβολιοῦ.
Πάρε μαζί τοὺς Ψαριανούς καὶ Κρητικούς.
Ὁ Κωνσταντίμπεης μὲ τὸ Χατζημιχάλη
νὰ πιάσουνε ζερβὰ τοὺς Μύλους
τὸ μονοπάτι πὺν τραβᾷ πρὸς τὸ Κυβέρι.
Τὸ περιβόλι καὶ τὴν κούλια ἐγώ.
Θὰ δίνω γύρα νὰ σᾶς δυναμῶνω.
Ἄντε καὶ θὰ σᾶς φάη ἡ κάψα ἀντὶ τὸ βόλι.
- Κωνσταντίμπεης : Κι' ὅμως δὲν θ' ἄπρεπε νὰ διώξης τὰ καράβια.
Ἄν εἶχαμε μιὰ ἀσφάλεια στὸ φευγιό...
τὴν εὐκολία γιατί νὰ διώξουμε;
- Μιχάλης Κυπραῖος : Μουσαφιραῖοι μᾶς ἔρχονται.
- Μακρυγιάννης : (κοιτάζει πρὸς τὴν εἴσοδο).
Γάλλοι; Κι' αὐτοὺς στὰ πόδια μας
τώρα πὺν θέλουμε μυαλό καὶ θάρρος;
Τοῦλάχιστο μπροστὰ στοὺς ξένους δείξετε
φρόνημα ἀνώτερο.
Λόγο καλὸ κι' ἂν ποῦνε
τιμὴ γιὰ μᾶς κι' ἄς δὲν τ' ἀξίζουμε.
(οἱ Γάλλοι μπαίνουν ἐνῶ ὁ Ἐψηλάντης κι' οἱ ἄλλοι
ἐτοιμάζονται νὰ βγοῦν. Παραμερίζουν οἱ ξένοι μ' ἐλα-
φρὲς ὑποκλίσεις κι' ἀπὸ τὶς δυὸ μεριές. Πιὸ διαχυτικὸς
τοὺς καλωσορίζει ὁ Μακρυγιάννης).
- Μακρυγιάννης : Ὡρα καλὴ σας, φίλοι. Χρεῖα θαρρῶ
σᾶς ἔστειλε μεγάλη ἐδῶ
σὲ τόσο ντουφεκίδι καὶ κουφόβραση.
- Ἐνας Γάλλος : Οἱ ἄνθρωποι μας νὰ πάρουνε
τουλοῦμπες κι' ἄλλα σύνεργα πὺν πλέναν
ἐδῶ στοὺς μύλους τὰ σκοπιὰ μας,
τὶ θὰ χαθοῦνε τώρα π' ἄναιψεν
ὁ πόλεμος σ' αὐτὸ τὸ μέρος.

- Μακρουγιάννης : Ἄς πάρουνε οἱ ἀνδρῶποι σας
σζουτιὰ καὶ τ' ἄλλα σύνεργά τους.
Καθῆστε στὸ κονάκι μου ψωμί νὰ φᾶμε,
νὰ πιούμε ρούμι, νὰ τὰ ποῦμε.
Καὶ μὲς τῆ βία καὶ τῆ φωτιά
ὁ φίλος εἶναι φίλος
κι' ἔχει καιρὸ γιὰ φίλημα.
Μιχάλη, φέρε ρούμι.
- Ἄλλος Γάλλος : Μετὰ χαρᾶς θὰ πιούμε μιὰ γουλιὰ.
Ἄπ' τοὺς ἀντρείους τὸ φίλημα
εἶναι τιμὴ γιὰ κάθε γνωστικό.
- Μακρουγιάννης : Ἐδῶ παρακαλῶ. Πά στήν κασέλα.
Σὲ τοῦτο τὸ κασόνι. Εἶν' ἄδειο.
- Ἰψηλάντης : Μᾶς συμπαθᾶτε, φίλτατοι, πὺν δὲ μποροῦμε
τὴν ὑψηλή σας συντροφιά γιὰ νὰ χαροῦμε.
Ἡ χρειαὶ στὰ πόστα μᾶς καλεῖ.
(φεύγουν)
- Μακρουγιάννης : Δόσε, Κυπραῖε, ροσόλι.
Ἐνας Γάλλος : Ρούμι καλύτερα.
Μακρουγιάννης : Ρούμι;
Γάλλοι : Ναὶ εὐχαριστῶ.
Μακρουγιάννης : Ρούμι, Μιχάλη.
Θὰ σᾶς δφεῖλει χάριτες
τούτη ἡ πατριδα δταν θὰ γίνη
λεύτερο κράτος μὲ τοὺς νόμους της,
Γάλλοι, εὐγενεῖς μου φίλοι.
Πατᾶ στραβά ἡ πολιτικὴ
κι' ὄλο κακὰ στὸ νοῦ της κλώθει:
μετρᾶ δεξιά, κοιτᾶ λοξά· πλερώνει,
ἄχθρητες σπέρνει, ξεγελᾶ.
Μᾶναι ὁ λαὸς σὰν προκοπὴ κατάλευκος
κι' ὅπου τοῦ λέει ἡ καρδιά του πάει·
τὴν ἀρετὴ κρατᾶ, τὴν ἀνθρωπιὰ
καὶ πολεμᾶ γιὰ τὴν τιμὴ.
(προσφέρεται γρήγορα τὸ κέρασμα).
- Ἐνας Γάλλος : Εὐχόμαστε νὰ σώσετε
τιμὴ καὶ σῶμα.
(πίνουν ὄρθιοι)
- Μακρουγιάννης : Τιμὴ θὰ σώσουμε.
Γιὰ τὸ κορμί δὲν ἔχουμε ἔγνοια.
Κουφάρι 'ναί, παλιόπραμμα.
- Ἄλλος Γάλλος : Θᾶναι μιὰ ἀπελπισμένη πράξη ἐδῶ.
Εἶναι πολὺς ὁ ἔχθρὸς καὶ τακτικός...
- Μακρουγιάννης : Σὲ Γάλλους σπουδαγμένοι...
Ἐνας Γάλλος : Δὲν ἔχει ἡ θέση ἀσφάλεια.

- Κι' ἔχει κανόνια πλήθος ὁ Μπραϊμης
καὶ ζαῖρε πολὺ γιὰ νὰ κρατήση.
Δὲ θὰ κρατήσετε πολὺ.
- Μακρυγιάννης : Ἄν θὰ πεθάνουμε ἄρρωστοι,
δίχα τιμὴ καὶ σκλάβοι,
κάλιο νάρθη τὸ σήμερις ὁ θάνατος
νὰ πᾶμε ἀράδα-ἀράδα.
Αὐτὸς ὁ θάνατος εἶναι γλυκὸς
σὰν τὸ ψωμί στὴν πεινασμένη γλώσσα.
Τὸ ξέρομε πὼς εἴμαστε μιὰ χούφτα
καὶ τοῦτοι πλήθος σὰν τ' ἀγκάδια.
Μά 'ναι μεγάλος ὁ Θεός,
μεγάλος καὶ μᾶς σκέπει.
Κι' εἶναι μεγάλη ἡ πίστη κ' ἡ πατρίδα μας.
Ἄν θὰ πεθάνουμε
πεθαίνουμε γιὰ τὸ Θεὸ καὶ γιὰ τὴ λευτεριά.
- Ἄλλος Γάλλος : Σὲ τέτοιους σὰν ἐσὲ στηρίζονται οἱ λαοί.
Λαὸς μὲ τέτοιους ἄντρες δὲν πεθαίνει.
Καλὸν ἀγώνα καὶ τὴ νίκη.
- Γάλλοι : Καλὸν ἀγώνα καὶ τὴ νίκη.
- Μακρυγιάννης : Εὐχαριστῶ. Τὸ χρέος θὰ πράξουμε.
Κι' ὅταν τὸ χρέος στὴν πίστη καὶ πατρίδα κἀνης,
ἔχεις τὴ νίκη μέσα σου.
Ὅλα ξοδεύουμε γι' αὐτὴ τὴ νίκη.
Κι' ἂν κάποτες λοξοδρομοῦμε
καὶ βλάβες φέρνουμε στὸν τόπο μας,
εἶναι γιὰτὶ μᾶς νόθεψε ἡ σκλαβιά.
Θέλουμε χρόνια νάρθη ὁ νοῦς μας.
Θέλουμε νόμους καὶ καλὴ κυβέρνησις τῆς χώρας.
Θαροῦ ὁ Θεὸς θὰ λυπηθῇ
τὸν ἔντιμό μας πόθο καὶ θὰ δώσῃ
τὴν εὐλογία σ' αὐτὸ τὸν τόπο.
(ἀκούονται ντουφεκιές. Ὁ Μακρυγιάννης κοιτάζει ἀπὸ
τὸ παράθυρο, ἀρπάζει τὸ ντουφέκι του καὶ φεύγει.
Φεύγουν οἱ Γάλλοι. Σὲ δυὸ λεπτὰ μπαίνουν ὁ Ὑψηλάν-
της κ' ὁ Χατζημιχάλης).
- Ὑψηλάντης : Μιχάλη. ποῦναι ὁ Μακρυγιάννης;
Μιχάλης Κυπραῖος : (δείχνει ἀπ' τὸ παράθυρο)
Κάτω ἐκεῖ στὰ τεῖχη, στὸ περβόλι.
Τὸν πλάκωσε πολλὴ μαυρίλα.
- Χατζημιχάλης : Θαροῦ πὼς δύσκολο ξεμπερδεμα
θᾶχουμε σήμερα.
Κι' ἀφήσαμε τ' ἀλόγατα καὶ φύγαν,
καὶ τὰ καράβια σήκωσαν πανιά.
Κι' ἔχουν οἱ ὄχτροι κολόνες
καὶ τακτικούς καὶ καβαλλάρηδες.

- Ἵψηλάντης : Τώρα ἐπαινᾶς τὸ τακτικό;
 Ὁ κλεφτοπόλεμος δὲν εἶναι
 πάντα βοηθός.
 Θέλει τὴν τάξη του τὸ καθετί.
 Ὡστόσο μαῦρα δὲν τὰ βλέπω.
 Γ' ὅτι περνοῦμε κίνδυνο δὲν εἶναι
 κάτι καινούριο.
 Καθημερνὰ ὁ ἀγώνας μας
 χίλιους κινδύνους θρέφει
 ἀπ' ὄξω κι' ἀπὸ μέσα μας.
- Χατζημιχάλης : Αὐτοὺς τοὺς ἀπὸ μέσα μας κινδύνους
 φοβᾶμαι, φίλε μου Ἵψηλάντη.
 Τὰ μούσκεψε ἡ Κυβέρνηση καὶ θρέφει
 θεριὰ στοὺς κόρφους της.
 Ἄνθρωποι δίχα τέχνη στὸ ντουφέκι,
 χωρὶς ψημένη τὴν καρδιά στὴ μάχη,
 ἀπείρακτοι κι' ἀπὸ βροχὴ
 πᾶνε στὸ σθέροκο μας νὰ βγοῦνε.
- Ἵψηλάντης : Ὡρα δὲν εἶναι γιὰ πολιτικὴ.
 Κοίτα νὰ σώσουμε τ' Ἀνάπλι τώρα.
 Ὅταν ἀγγίξῃ τὸ μαχαίρι στὸ λαιμὸ μας
 τὰ κόμματα δὲν ἔχουν θέση.
- Μιχάλης Κυπραῖος : Λιγότεψε ἡ φουρτούνα.
 Χατζημιχάλης : Γιὰ νὰ ξεσπάσῃ κάπου ἄλλοῦ.
 Μιχάλης Κυπραῖος : Γυρίζει ὁ Μακρυγιάννης σέρνοντας
 ματοδαμένο σῶμα.
- Ἵψηλάντης : Ὁ πόλεμος κρατᾶ σειρά.
 Σήμερα τοῦτος κι' αὔριον ἄλλος.
 Ἄπ' τὸ νησί σου φτάσανε καινούριοι;
- Μιχάλης Κυπραῖος : Μοῦπαν λεφτὰ πὼς στείλαν καὶ ζαιρέδες.
 Κάμποσα παλληκάρια βρῖσκονται στὴ Ρούμελη.
 Ἐδῶ ὁ παπᾶ Θησέας ἐνεργεῖ,
 μὰ τί ἀκριβῶς δὲν ξέρω.
- Χατζημιχάλης : Ἄπομερα εἶναι τὸ νησί. Τί νὰ σοῦ κάνῃ!
 Κι' ἐμεῖς ἐδῶ φουντώσαμε στὸν κίντυνο.
 (Μπαίνει ὁ Μακρυγιάννης μὲ τὸν Γκίκα, κρατῶντας
 νεκρὸ τὸν Κατζούγια).
- Μακρυγιάννης : Νεκρὸς ὁ ἀθάνατος λεβέντης ὁ Κατζούγιας.
 Γενναῖος στρατιώτης.
 Δίπλα μου πάντα. Πάντοτε
 στεκότανε γλυτώνοντάς με ἀπ' τὰ δεινά.
 Δὲν τᾶλεγε ἡ καρδιά μου καὶ νεκρὸ
 νὰ τὸν πατήσουν τῶν ὀχτρῶν τὰ πόδια.
 Στὸ περιβόλι θὰ τὸν θάψω
 κάτω ἀπ' τὶς σκιές σὰ λάβαρο τοῦ πόστου μας,
 εὐχὴ καὶ γδικαιωμός.

- Ύψη λάντης : Μᾶς τάραξε ἡ ἐπίθεσι στοῦ μύλο.
 Καλὰ βαστᾶνε οἱ Κρητικοί.
 Ὅμως ὑπάρχει κι' ἡ κακὴ ὥρα.
- Μακρυγιάννης : Ὅρα κακὴ δὲν ἔχει ὁ Κρητικός.
 Ἡ λεβεντιά μονάχα θάνατο ἔχει,
 θάνατο ποῦναι ἀνάστασι.
 Ὅρα κακὴ μονάχα βρίσκει τοὺς δειλοὺς
 καὶ τὸ ντουφέκι τοὺς προδῶνουν.
- Γκίκας : Μιχάλη, πᾶμε πρὸς τὰ τείχη,
 φάτσα τῆς θάλασσας. Βαρᾶνε ἐκεῖ οἱ κολόνες.
- Μακρυγιάννης : (κοιτάζει ἀπ' τὸ παράθυρο)
 Ναί! Κατὰ κεῖ μαζέψετε τὴ δύναμη.
 Σύννεφο πέφτει ἡ Ἄραπιά.
 Τοὺς ἀρχηγοὺς βαρᾶτε στοῦ σταυροῦ,
 νὰ μείνουν δίχως κεφαλῆς οἱ λόχοι.
 (ἐνῶ φεύγουν ὁ Γκίκας κι' ὁ Μιχάλης Κυπριαῖος, δυὸ
 Γάλλοι ἀξιωματικοὶ τοῦ ναυτικοῦ μπαίνουν).
- Ύψη λάντης : Μουσαφिरαῖοι μᾶς ἔρχονται ξανά.
- Μακρυγιάννης : Ἄς δοῦνε ἡ πίστη πῶς παλαίει
 γιὰ νὰ μᾶς φτιάξει μιὰ πατρίδα.
- Ἐνας Γάλλος : Ὁ ναύαρχος σᾶς στέλλει ρούμι μιὰ κασόνα
 νὰ ποῦν οἱ ἄπλοοι νὰ δροσιστοῦν.
 Νᾶτανε βολετὸ νὰ ξεμπαρκάρομε
 καὶ νᾶρθῆ ὄλο τὸ πλήρωμα κοντά σας
 νὰ μοιραστῆ μαζί σας τέτοια δόξα!
 Ὅλοι κοιτᾶμε ἀπ' τὴ φρεγάδα
 τὰ δοξασμένα σας γιουρούσια.
- Μακρυγιάννης : Δεξὰ ὁ Θεὸς κι' ἀριστερὰ ἡ πατρίδα
 μαζί μας πολεμοῦν.
 Κι' εἶν' ἡ συνειδηση ὁδηγὸς στοῦ χέρι.
- Ἐνας Γάλλος : Μὰ θέλει τόνωση ἡ καρδιά
 στὴ δύσκολή της ὥρα.
- Μακρυγιάννης : Ὅ,τι νὰ δῶρο ἀπὸ καρδιά συγκινημένη
 καλὸδεχτο.
 Εὐχαριστεῖ διπλὰ τοῦ φίλου μας τὸ δῶρο
 ὅταν μιὰ πράξη σεβαστὴ ἐπαινᾶ.
 Κι' εἴσαστε φίλοι μας στὶς δύσκολες
 ἐτουῦτες ὥρες τῆς πατρίδας.
 Ὅταν θὰ ὀρίζουμε τὸν τόπο μας
 μὲ τοὺς δικούς μας νόμους,
 ἡ λεύτερη πατρίδα μας θᾶρθῆ
 τὴν ἀνταπόδοση νὰ δώση
 ὅπως ταριάζει σὲ φιλότιμους λαοὺς.
 (υπαίνει ὁ Γκίκας μ' ἓνα πολεμιστὴ καὶ κουβαλάει τὸ
 Μιχάλη Κυπριαῖο).
- Γκίκας : Πέθανε τ' ἄξιο παλληκάρι

Μακρυγιάννης :

ἀπὸ μαχαίρι ἀράπινο κατὰστηθα.

ὦ! πέθανε ὁ καλός, γενναῖος πατριώτης.

Ἐδῶ ἀποθέστε τον. Κοιτᾶχτε, Γάλλοι,

τὸ παλληκάρι πέρα ἀπὸ τὴν Κύπρο.

Ἔσκισε θάλασσεσ νάρθη ἐδῶ πάνω

λίγο κορμὶ νὰ δώση τῆσ πατρίδασ.

Μὲ τὰ κορμιά θὰ κτίσοιμε τὸ κράτοσ μασ.

Μὲ τὰ κορμιά θὰ φτιάξοιμε τοὺσ νόμοσ.

Φίλε, Κυπραίε, ἀθάνατε.

«Δὲν εἶν' γλυκότερο ἄλλο πράμμα

ἀπὸ πατρίδα καὶ θρησκεία.

Ὅταν γι' αὐτὰ ἡ συνείδηση δὲν τύπη

τὸν ἄνθρωπο, μὰ τὰ δουλεύει τίμια,

τοῦτοσ εἶν' πλούσιοσ κι' εὐτυχής».

Κι' ὅταν γι' αὐτὰ πεθάνησ

γίνεσαι ὁ ἴδιοσ μὰ οὐσία

μὲ τὴν θρησκεία καὶ τὴν πατρίδα.

(σκύβει καὶ φιλεῖ τὸ νεκρό).

Ὁ γδικιωμόσ δὲν εἶναι εὐγενική σπρωξιά.

Ἡ λευτεριά κι' ὁ νόμοσ τῆσ πατρίδασ,

πρώτη ἀρετὴ καὶ τελευταία,

τὰ χέρια μασ στὴ μάχη ἄσ φέρουν.

Πᾶμε, ἀδερφοί, γιὰ τὴ φωτιά.

(φεύγουν οἱ ἄλλοι. Μένουν οἱ δυὸ Γάλλοι μὲ τοὺσ δυὸ

νεκροὺσ. Ὁ Γάλλοσ προχωρεῖ καὶ λέει ἀργὰ καὶ

καθαρά).

Ἐνας Γάλλοσ :

Ζοῦνε ἀκόμα οἱ ἀρετέσ

στὴ γῆ τῶν Ἑλλήνων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ :

	σελις
1) Δημόνασσα	5
2) Ήλεκτρα	33
3) Άξιοθέα	69
4) Θεομαχίες	99
5) Τὰ Γενέθλια τοῦ Δία	119
6) Ίπποκράτης	147
7) Εὐδημος ὁ Κύπριος	163
8) Δελφικὲς Ἀμφικτυονίες	179
9) Ἐλένη Παλαιολόγου	193
10) Ἀλέξιος Α΄ καὶ οἱ Σταυροφόροι	251
11) Ἡ μάχη στοὺς Μύλους	311